20. Maanantaina 16 päivänä maaliskuuta 1992

kello 12

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

S.

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

esitellään valtioneuvoston tiedonanto Euroopan yhteisön jäsenyydestä 479

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat R. Aho, Astala, Backman, Biaudet, Björkenheim, Hacklin, Heikkinen, Jokiniemi, Karhunen, Kauppinen, Kekkonen, Korkeaoja, Korva, Lahtinen, Louekoski, Ollila, Pelttari, S. Pietikäinen, Ranta, E. Rehn, Ryynänen, Räty, Saari, Turunen, Vihriälä, Vuorensola, Vähäkangas ja Väistö.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat S. Pietikäinen, Louekoski, Ollila, Kekkonen, Vihriälä, Biaudet, Karhunen, Korkeaoja, Heikkinen, Vuorensola, Pelttari ja Kauppinen.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Lahtinen ja Turunen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Backman, Björkenheim, Jokiniemi, Korkeaoja, Korva, Ranta, Saari, Vihriälä, Vuorensola ja Väistö sekä tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Hacklin ja Ryynänen sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Räty.

Valtioneuvoston tiedonanto Euroopan yhteisön jäsenyydestä

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään valtioneuvoston tiedonanto Euroopan yhteisön jäsenyydestä.

Sitten kun keskustelu asiasta on julistettu päättyneeksi, esitän eduskunnan hyväksyttäväksi sen päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon, joka on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 1 momentissa. Niiden, jotka eivät hyväksy tällaista yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä, tulee valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 2 momentin mukaan keskustelun aikana tehdä ehdotuksensa joko asian valiokuntaan lähettämisestä taikka perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen hyväksymisestä.

Jos halutaan tehdä työjärjestyksen 52 §:n 2 momentissa edellytetty ehdotus päätöksen teon siirtämisestä, on sellainenkin ehdotus tehtävä, ennen kuin keskustelu on julistettu päättyneeksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Pääministeri Aho: Herra puhemies! Päätös Euroopan yhteisön jäsenyyden hakemisesta on yksi itsenäisen Suomen suurimmista ja kauaskantoisimmista linjaratkaisuista. Jäsenhakemuksen jättäminen on viisasta vain, mikäli uskomme kansallisten kokonaisetujemme olevan parhaiten toteutettavissa Euroopan yhteisön jäsenenä.

Tällaiseen johtopäätökseen hallitus on huolellisen harkinnan tuloksena päätynyt. Kannanottomme perustelut on esitetty eduskunnalle tammikuussa annetussa selonteossa sekä nyt käsillä olevassa tiedonannossa.

Herr talman! Beslutet att ansöka om medlemskap i Europeiska gemenskapen är en av de största och mest genomgripande linjedragningarna under Finlands självständighetstid. En medlemsansökan är förnuftig bara om vi utgår ifrån att våra totala nationella intressen blir bäst tillgodosedda om Finland är medlem i Europeiska gemenskapen.

Denna slutsats har regeringen kommit fram till efter en grundlig prövning av frågan. Motiveringen till vårt ställningstagande har framförts i den redogörelse som gavs till riksdagen i januari och i det meddelande som nu föreligger.

Herra puhemies! Molempia, sekä selontekoa että nyt käsiteltävänä olevaa tiedonantoa, on tarkasteltava yhdessä. Selonteko on arvio Euroopan yhteisön kehityksestä sekä EY-jäsenyyden eduista ja haitoista. Tiedonanto puolestaan keskittyy alueisiin, joilla siirtyminen Euroopan talousaluejärjestelystä Euroopan yhteisön täysjäseneksi toisi Suomelle suurimpia muutoksia. Jotta Suomi kykenee EY-jäsenyyden vaatimuksiin sopeutumaan, niihin on jäsenyysneuvotteluissa ja kansallisin toimin löydettävä yhteiskuntamme tasapainoisen kehityksen turvaavat ratkaisut.

Käyty keskustelu on nostanut esille paitsi myönteisiä odotuksia myös epävarmuutta ja pelkoja jäsenyyden vaikutuksista yhteiskuntaamme. Olisi virhe elätellä harhakuvitelmaa, että sopeutuminen Euroopan yhteisön jäsenyyteen olisi Suomelle ongelmatonta. Yhtä vastuutonta on väittää, että ongelmatonta olisi jättäytyä laajentuvan EY:n ulkopuolelle.

Herra puhemies! Suomi ei ole liittymässä Eurooppaan. Suomi ja suomalaiset ovat aina kuuluneet Eurooppaan. Arvomme, taloutemme ja sivistyksemme ovat osa maanosamme yhteistä kulttuuriperintöä ja kehittyneet vuorovaikutuksessa muun Euroopan kanssa.

Suomen historiallinen tavoite on Eurooppa, jossa kaikki sen kansat ja kulttuurit ovat rikkaassa vuorovaikutuksessa keskenään. Olemme aina pyrkineet rakentamaan Eurooppaa, jossa turvallisuus ja hyvinvointi on jakamaton. Nyt Eurooppa on liikkeessä kohti tätä historiallista tavoitetta.

Kahtiajaon murruttua uuden Euroopan rakennustyö perustuu yhteisiin arvoihin: demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltion periaatteisiin sekä markkinatalouteen. Nämä periaatteet on kirjattu Etykin Helsingin päätösasiakirjaan sekä Pariisin peruskirjaan.

Monet ongelmat ovat kuitenkin yhä ratkaisematta ja odottavat ratkaisuaan. Tulevaisuutta varjostavat Itä-Euroopan valtioiden suuret talousvaikeudet, paheneva ympäristökriisi sekä kärjistyvät kansallisuusongelmat. Ne voidaan ratkaista ainoastaan laajalla eurooppalaisella yhteistyöllä rauhanomaista tietä.

Länsi-Euroopan poliittinen ja taloudellinen yhdentyminen on keskeinen Euroopan kehitystä muokkaava voima. Euroopan yhteisöltä odotetaan ratkaisevaa panosta uuden yhtenäisen Euroopan luomisessa.

Kuten yhteisön perustajajäsenet Rooman sopimuksessa julistivat, ne "pyrkivät yhä läheisempään unioniin Euroopan kansojen kesken", ja "kutsuvat muita Euroopan kansoja, jotka jakavat samat ihanteet, ottamaan osaa niiden pyrkimyksiin". Suomi on nyt ottamassa askeleen osallistuakseen tähän työhön täysipainoisesti. Odotamme jäsenyydeltä paljon, mutta olemme myös valmiit antamaan omalta osaltamme täyden panoksemme yhteisön yhteisten tavoitteiden hyväksi.

Integraation historiallinen saavutus on, että sen myötä kansallisvaltioiden kilpailu kanavoituu rauhanomaiseksi yhteistyöksi. Sen perimmäisenä tavoitteena on taloudellisen hyvinvoinnin, yhteisen turvallisuuden sekä tasapainoisen yhteiskunnallisen kehityksen ylläpitäminen ja edistäminen.

Integraatio on edistynyt ja edennyt Euroopan yhteisössä vaiheittain syventyen ja laajentuen. Maastrichtin sopimuksella jäsenmaat kehittivät yhteisöä uuteen vaiheeseen kohti taloudellista ja poliittista unionia. Pyrkiessään EY:n jäseneksi Suomi on valmis hyväksymään yhteisön nykyisen säännöstön, Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän.

Yhteisön keskeisiä arvoja ovat vapaus ja demokratia. Euroopan yhteisön jäsenenä Suomi osallistuu keskinäisen yhteisvastuun hengessä yhteisön edessä olevien tehtävien ja tavoitteiden toteuttamiseen, mutta samalla yhteisö myös uudistaa jatkuvasti itseään. Suomella on yhteisöpolitiikan kehittämiseksi myönteistä annettavaa etenkin kansanvallan ja tasa-arvon lisäämisessä, alueellisten kehityserojen kaventamisessa sekä ekologisesti kestävän kehityksen turvaamisessa.

Herra puhemies! Suomi on pohjoismainen oikeusvaltio, jossa demokratian ja tasa-arvon ihanteet ovat juurtuneet syvälle. Kansanvalta on suomalaisen yhteiskunnan perusta. Se on myös yhdistävä voima, ja demokratian kehittäminen onkin syvenevän ja laajenevan Euroopan yh-

teisön tulevaisuuden yksi avainkysymyksiä. Maastrichtin sopimuksessa yhteisömaat korostavatkin päätöksenteon aiempaa demokraattisempia periaatteita. Yhteisötasolle ei viedä uusia asioita, jos ne pystytään hoitamaan tehokkaammin kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti.

Suomi on Euroopan reuna-aluetta. Menestyminen kilpailussa edellyttää meiltä erityisiä ponnistuksia sijaintimme ja maantieteellisten luonnonolosuhteittemme vuoksi. Suomelle on tärkeää, että Euroopan yhteisön alueellisia kehitysseroja kavennetaan ja yhteisö harjoittaa sen mukaista politiikkaa.

Herr talman! Finlands ekonomi är en del av Europas utvecklande marknadsekonomiska system. För vårt näringsliv är det nödvändigt att på sin huvudmarknad ha likadana verksamhetsförutsättningar som konkurrenterna.

Ett medlemskap i den Europeiska gemenskapen löser inte de nuvarande svåra problemen i Finlands ekonomi. Tvärtom kräver ett EG-medlemskap att vår samhällsekonomi snabbt fås i balans. Detta efterstävar regeringen genom ett täckande ekonomiskt och industripolitiskt program, genom vilket industrins och exportens andel i vår samhällsekonomi stärks och den finländska ekonomins funktionsduglighet förbättras.

Det är onekligen så att ett medlemskap i EG förorsakar problem för vissa branscher inom det finländska näringslivet. De första anpassningssvårigheterna drabbar livsmedelsekonomin. Enligt regeringens uppfattning kan problemen lösas å ena sidan genom medlemskapsförhandlingar och å andra sidan genom nationella åtgärder.

Som helhet betraktat har Finlands utgångsläge med tanke på ett EG-medlemskap varit gott. Vi har kunnande och teknologi på hög nivå, en utbildad befolkning och ett fungerande samhälle. Skogarna och de övriga förnyelsebara naturtillgångarna samt teknologin i anslutning därtill är en resurs även mätt med europeiska mått.

Herra puhemies! Suomen talous on osa kehittynyttä eurooppalaista markkinatalousjärjestelmää. Talouselämämme kannalta on välttämätöntä, että sillä on päämarkkina-alueellaan yhdenvertaiset toimintaedellytykset kilpailijoidensa kanssa.

Jäsenyys Euroopan yhteisössä ei ratkaise Suomen talouden nykyisiä vaikeita ongelmia. Päinvastoin EY-jäsenyys vaatii kansantaloutemme saattamista nopeasti tasapainoon. Tähän hallitus pyrkii kattavalla talous- ja teollisuuspoliittisella ohjelmalla, jota toteuttamalla nostetaan teollisuuden ja viennin osuutta kansantaloudessamme ja parannetaan taloutemme toimivuutta. Tässä työssä tarvitaan jokaisen suomalaisen panosta.

On kiistatonta, että EY-jäsenyys aiheuttaa joillekin Suomen talouselämän aloille sopeutumisongelmia. Suurimmat vaikeudet koskevat elintarviketaloutta. Hallituksen käsityksen mukaan ne ovat kuitenkin ratkaistavissa yhtäältä jäsenyysneuvotteluissa ja toisaalta kansallisin toimin, joita on kuvattu tiedonannon tekstissä.

Kokonaisuutena Suomen lähtökohdat EY:n jäsenyydelle ovat hyvät. Meillä on korkeatasoista osaamista ja teknologiaa, koulutettu väestö ja eurooppalaisenkin mittapuun mukaan toimiva yhteiskunta. Metsät ja muut uusiutuvat luonnonvaramme ja niihin liittyvä teknologia ovat voimavara koko Euroopankin mittasuhteissa.

EY:n piirissä luodaan ja toteutetaan koko maanosaan vaikuttavia talous- ja teollisuuspolitiikan, maatalouden, ympäristönsuojelun, sosiaali- ja terveyspolitiikan, tutkimuksen, koulutuksen, työelämän, kuluttajansuojelun ja tasaarvokysymysten ratkaisuja. Kaikilla näillä aloilla Suomella on sekä paljon annettavaa kansainväliseen yhteistyöhön että tärkeitä kansallisia etuja valvottavanaan.

Herra puhemies! Pohjoismainen yhteistyö tuo oman panoksensa yhdentyvän Euroopan hyväksi. Pohjola on vakainta osaa Euroopasta. Liittyessään laajempaan eurooppalaiseen yhteistyöhön Eta-järjestelyn kautta tai Euroopan yhteisön jäsenenä Pohjoismaat eivät tuo tullessaan sovittamattomia yhteiskunnallisia ristiriitoja, vaan päinvastoin voimme esittää ratkaisumalleja, joista saattaa olla hyötyä koko yhteisölle.

Suomi tukee itäisen naapurinsa Venäjän ja muiden Ivy-maiden sekä Baltian ja itäisen Keski-Euroopan uudistustyötä niiden pyrkiessä vahvistamaan demokratiaa ja rakentamaan markkinataloutta. Ilman Euroopan yhteisön panosta näiden tavoitteiden toteutuminen tuskin onnistuu. Euroopan yhteisön jäsenenä Suomelle avautuu uusia mahdollisuuksia, kenties uusia keinojakin vuorovaikutukseen lähialueidemme kanssa.

Suomi on aina harjoittanut politiikkaa, jonka tavoite on Pohjois-Euroopan vakaus ja turvallisuus. Maantieteellisen asemamme ja historiamme kokemusten perusteella pyrkimyksenämme on puolueettomuus lähialueillamme mahdollisesti syntyvissä selkkauksissa. Puolueettomuuspolitiikkamme ydintä voidaan tämän päivän

Euroopassa luonnehtia sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Ylläpidämme suorituskykyistä, turvallisuusympäristöömme nähden uskottavaa kansallista puolustuskykyä.

Maastrichtin sopimuksella on sovittu Euroopan unionin yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, puolustusulottuvuuden kehittämisestä ja Länsi-Euroopan unionin roolista. Suomi on valmis hyväksymään sopimuksen velvoitteet ja osallistuu rakentavasti niiden toimeenpanoon siten kuin Maastrichtissa on päätetty.

Herra puhemies! Hallitus on halunnut antaa tiedonannon EY-jäsenyyden hakemisesta, jotta eduskunta voisi lausua käsityksensä jäsenyyskysymyksestä sekä ottaa kantaa hallituksen esittämään toimintalinjaan. (Ed. Gustafsson: Kumpi on tärkeämpää?) Hallitus toivoo, että se saisi pyrkimyksilleen eduskunnan mahdollisimman laajan tuen. Kansallinen yhteisymmärrys loisi hyvät lähtökohdat varsinaisille jäsenyysneuvotteluille.

Mikäli hallitus saa eduskunnalta luottamuslauseen, se on omalta osaltaan valmis viemään asian päätökseen mahdollisimman nopeasti. Hallitusmuodon mukaan hakemuksesta päättää tasavallan presidentti. Tarkoituksena on, että jäsenyyshakemus jätettäisiin Euroopan yhteisölle keskiviikkona välittömästi tiedonantoäänestyksen jälkeen.

Herr talman! Nu skall vi fatta beslut om en medlemsansökan. Efter EG-kommissionens utlåtande är det dags för förhandlingar. Regeringen har siktat på att Finlands skall kunna förhandla om ett medlemskap samtidigt med övriga Efta-länder som har ansökt om medlemskap. Målet är att förhandlingarna skall inledas så snabbt som möjligt så att Finland kan bli medlem i mitten av detta årtionde. Vi hoppas att gemenskapens medlemmmar, till vilka vi har utmärkta relationer, stöder oss i denna strävan.

Regeringen har förbundit sig till principen att riksdagen och dess utskott nära skall kunna följa behandlingen av vår medlemsansökan samt förhandlingarnas gång. Det är regeringens avsikt att ordna en rådgivande folkomröstning i frågan innan ett förhandlingsreslutat som leder till medlemskap slutligen godkänns.

Herra puhemies! Nyt päätämme jäsenyyshakemuksesta. (Vasemmalta: Vai hallituksen luottamuksesta?) Euroopan yhteisön komission lausunnon valmistumisen jälkeen on neuvottelujen vuoro. Hallitus on tähdännyt siihen, että Suomen jäsenyysneuvottelut voidaan käydä samaan aikaan muiden jäsenyyttä hakeneiden Efta-maiden kanssa. Tavoitteena on, että neuvottelut käynnistyisivät mahdollisimman nopeasti niin, että Suomi voisi tulla jäseneksi tämän vuosikymmenen puolivälissä. Toivomme yhteisön jäseniltä, joiden kaikkien kanssa meillä on erinomaiset suhteet, tukea näissä pyrkimyksissämme.

Hallitus on sitoutunut siihen, että eduskunta ja sen valiokunnat voivat tiiviisti seurata EY-jäsenyyshakemuksemme käsittelyä sekä neuvottelujen kulkua. (Ed. Laine: Millä tavalla?) Ennen jäsenyyteen johtavan neuvottelutuloksen lopullista hyväksymistä eduskunnassa hallituksen tarkoituksena on järjestää asiasta neuvoa-antava kansanäänestys.

Herra puhemies! Pyydän, että puheenvuoroni ruotsinnos merkitään pöytäkirjaan.

Pääministeri Ahon puhe on ruotsinkielisenä näin kuuluva:

Beslutet att ansöka om medlemskap i Europeiska gemenskapen är en av de största och mest genomgripande linjedragningarna under Finlands självständighetstid. En medlemsansökan är förnuftig bara om vi utgår ifrån att våra totala nationella intressen blir bäst tillgodosedda om Finland är medlem i Europeiska gemenskapen.

Denna slutsats har regeringen kommit fram till efter en grundlig prövning av frågan. Motiveringen till vårt ställningstagande har framförts i den redogörelse som gavs till riksdagen i januari och i det meddelande som nu föreligger.

Båda måste granskas samtidigt. Redogörelsen är en bedömning av utvecklingen inom Europeiska gemenskapen och av fördelarna och nackdelarna med ett EG-medlemskap. Meddelandet koncentrerar sig på de frågor, för vilkas del en övergång från verksamheten inom ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde till ett fullvärdigt medlemskap i Europeiska gemenskapen skulle medföra de största förändringarna för Finland. För att Finland skall kunna anpassa sig till de krav som ett EG-medlemskap för med sig måste vi i samband med medlemskapsförhandlingarna och genom åtgärder på det nationella planet finna lösningar som tryggar en jämn utveckling för det finländska samhället.

Den debatt som har pågått har fört fram dels positiva förväntningar, dels osäkerhet och rädsla i fråga om hur ett medlemskap kommer att påverka vårt samhälle. Det vore fel att hålla den

illusionen vid liv att en anpassning till medlemskap i Europeiska gemenskapen inte kommer att medföra några problem för Finland. Lika ansvarslöst är det att påstå att det inte skulle medföra några problem om landet ställer sig utanför ett expanderande EG.

Finland håller inte på att ansluta sig till Europa. Finland och finländarna har alltid varit en del av Europa. Våra värderingar, vår ekonomi och vår kultur utgör en del av världsdelens gemensamma kulturarv.

Finlands mål har alltid varit ett Europa, där alla världsdelens folk och kulturer har ett rikt umgänge med varandra. Vi har alltid arbetat för att bygga upp ett Europa där säkerhet och välstånd utgör en odelad helhet. Europa är nu på väg mot detta historiska mål.

Tudelningen i Europa har brutits och arbetet på att bygga upp ett nytt Europa baserar sig nu på gemensamma värderingar: demokrati, de mänsliga rättigheterna, principerna för rättsstaten och marknadshushållning. Dessa principer har skrivits in i Ksse:s slutdokument, som undertecknades i Helsingfors, och i Parisstadgan.

Många problem är dock ännu olösta. De östeuropeiska staternas stora ekonomiska problem, miljökrisen som blir allt svårare och de tillspetsade nationella problemen kastar sin skugga över framtiden. Dessa problem kan lösas bara genom ett omfattande europeiskt samarbete, på fredlig väg.

Den västeuropeiska politiska och ekonomiska integrationen är en central kraft som påverkar utvecklingen i hela världsdelen. Vi väntar oss en avgörande insats från Europeiska gemenskapens sida när det gäller att bygga upp ett nytt, enhetligt Europa.

I enlighet med vad de stiftande medlemmarna deklarerar i Romfördraget försöker de skapa en grundval för en allt tätare union mellan de europeiska folken och kallar de andra europeiska folk som delar samma ideal att delta i dessa strävanden. Finland håller nu på att ta steget ut för att fullvärdigt kunna delta i detta arbete. Vi väntar oss mycket av ett medlemskap, men vi är också redo att för vår del göra en fullvärdig insats till fromma för de gemensamma målen.

Det resultat som kommer att bli integrationens bidrag till historien är att konkurrensen mellan nationalstaterna nu omvandlas till fredligt samarbete. Integrationens primära uppgift är att främja det ekonomiska välståndet, den gemensamma säkerheten samt en jämn social utveckling.

Inom Europeiska gemenskapen har integrationen framskridit stegvis, den har fördjupats och utvidgats. Genom Maastrichtfördraget förde medlemsländerna gemenskapen in i en ny fas, i riktning mot en ekonomisk och politisk union. Då Finland ansöker om medlemskap i EG, är landet redo att acceptera gemenskapens gällande regelverk, innehållet i Maastrichtfördraget och de mål som ställts upp för den Europeiska unionen.

Centrala värderingar för gemenskapen är frihet och demokrati. Som medlem av Europeiska gemenskapen kommer Finland, i det inbördes solidariska ansvarets anda, att delta i utförandet av de uppgifter och uppnåendet av de mål som gemenskapen står inför. Gemenskapen lever och förnyas hela tiden. Finland kan komma med positiva bidrag till utvecklandet av gemenskapens politik i synnerhet när det gäller att stärka demokratin och jämställdheten, överbrygga de regionala utvecklingsklyftorna samt säkerställa en ekologiskt hållbar utveckling.

Finland är en nordisk rättsstat, där demokratin och jämställdheten har djupa rötter. Demokratin utgör den bas på vilken hela det finländska samhället vilar. Den är också en förenande kraft. Utvecklandet av demokratin är en av de framtida nyckeluppgifterna för en allt djupare och allt mera expanderande Europeisk gemenskap. I Maastrichtfördraget betonar medlemsländerna också betydelsen av att principerna för beslutsfattandet utvecklas i demokratisk riktning. Nya frågor skall inte ta upp på gemenskapsnivå om de kan skötas effektivare på nationell eller regional nivå.

Finland är ett europeiskt randområde. På grund av vårt läge och vårt klimat måste vi anstränga oss extra mycket för att klara oss i konkurrensen. För Finland är det viktigt att de regionala utvecklingsklyftorna inom Europeiska gemenskapen kan minskas.

Finlands ekonomi är en del av Europas utvecklade marknadsekonomiska system. För vårt näringsliv är det nödvändigt att på sin huvudmarknad ha likadana verksamhetsförutsättningar som konkurrenterna.

Ett medlemskap i den Europeiska gemenskapen löser inte de nuvarande svåra problemen i Finlands ekonomi. Tvärtom kräver ett EG-medlemskap att vår samhällsekonomi snabbt fås i balans. Detta eftersträvar regeringen genom ett täckande ekonomisk- och industripolitiskt program, genom vilket industrins och exportens andel i vår samhällsekonomi stärks och den

finländska ekonomins funktionsduglighet förbättras. Här behövs en insats från varje finländares sida.

Det är onekligen så att ett medlemskap i EG förorsakar problem för vissa branscher inom det finländska näringslivet. De första anpassningssvårigheterna drabbar livsmedelsekonomin. Enligt regeringens uppfattning kan problemen lösas å ena sidan genom medlemskapsförhandlingar och å andra sidan genom nationella åtgärder.

Som helhet betraktat har Finlands utgångsläge med tanke på ett EG-medlemskap varit gott. Vi har kunnande och teknologi på hög nivå, en utbildad befolkning och ett fungerande samhälle. Skogarna och de övriga förnybara naturtillgångarna samt teknologin i anslutning därtill är en resurs, även mätt med europeiska mått.

Inom EG skapas och genomförs lösningar gällande ekonomisk politik och industripolitik, lantbruk, miljöskydd, social- och hälsovårdspolitik, forskning, utbildning, arbetsliv, konsumentskydd och jämställdhetsfrågor, vilka lösningar påverkar hela världsdelen. Inom alla dessa områden har Finland dels mycket att ge det internationella samarbetet och dels sina egna nationella intressen att bevaka.

Det nordiska samarbetet bidrar med sin insats till fromma för den europeiska integrationen. De nordiska samhällena hör till de stabilaste i Europa. När de nordiska länderna ansluter sig till ett mer omfattande europeiskt samarbete via Eesarrangemanget eller som medlemmar av EG, för de inte med sig olösliga samhällskonflikter. Tvärtom kan vi föreslå lösningsmodeller som kan ha sitt värde också för andra.

Finland stöder reformarbetet i Ryssland och övriga OSS-länder samt länderna i Baltikum och östra Centraleuropa, då dessa länder strävar efter att stärka demokratin och bygga upp en marknadsekonomi. Utan den Europeiska gemenskapens insats kan dessa mål knappast nås. Som medlem av Europeiska gemenskapen öppnar sig nya möjligheter för Finland till växelverkan med våra närområden.

Finland har alltid bedrivit en politik som syftar till stabilitet och säkerhet i Nordeuropa. På grundval av vår geografiska position och våra historiska erfarenheter strävar vi efter neutralitet i konflikter som eventuellt uppstår inom vårt närområde. Kärnan i vår neutralitetspolitik kan i dagens Europa sägas vara militär alliansfrihet och ett självständigt försvar. Vi upprätthåller en reell nationell förvarskapacitet som är trovärdig i förhållande till vår säkerhetsomgivning.

Genom Maastrichtfördraget har överenskommits om en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik för den Europeiska unionen, ett utvecklande av försvarsdimensionen samt den västeuropeiska unionens roll. Finland godkänner förpliktelserna i avtalet och är redo att i konstruktiv anda delta i verkställandet av dem på det sätt som slagits fast i Maastricht.

Regeringen har önskat ge ett meddelande om EG-ansökan så, att riksdagen kan uttala sin uppfattning beträffande ett EG-medlemskap samt ta ställning till den verksamhetslinje som regeringen föreslår. Det är regeringens förhoppning att den i riksdagen får ett så brett stöd som möjligt för sina strävanden. Ett nationellt samförstånd skapar en god utgångspunkt för förhandlingar om ett medlemskap.

Om regeringen får ett förtroendevotum av riksdagen, är den för sin del redo att fatta beslut i frågan så snabbt som möjligt. Enligt regeringsformen är det Republikens President som fattar beslut om ansökan. Avsikten är att en medlemsansökan skall inlämnas till Europeiska gemenskapen på onsdag, omedelbart efter omröstningen om meddelandet.

Nu skall vi fatta beslut om en medlemsansökan. Efter EG-kommissionens utlåtande är det dags för förhandlingar. Regeringen har siktat på att Finland skall kunna förhandla om ett medlemskap samtidigt med övriga Efta-länder som har ansökt om medlemskap. Målet är att förhandlingarna skall inledas så snabbt som möjligt så, att Finland kan bli medlem i mitten av detta årtionde. Vi hoppas att gemenskapens medlemmmar, till vilka vi har utmärkta relationer, stöder oss i denna strävan.

Regeringen har förbundit sig till principen att riksdagen och dess utskott nära skall kunna följa behandlingen av vår medlemsansökan samt förhandlingarnas gång. Det är regeringens avsikt att ordna en rådgivande folkomröstning i frågan innan ett förhandlingsresultat som leder till medlemskap slutligen godkänns.

Ed. S. Pietikäinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K ä ä r i ä i n e n: Herra puhemies! EY-jäsenyyshakemus on niin suuri ja vakava ratkaisu, että hallituksen valitsema tiedonantomenettely on todella perusteltu. Millä tahansa hallituksella on oltava eduskunnan selvä tuki takanaan silloin, kun se lähtee neuvottelujen tielle Suomen

kannalta näin historiallisessa ja ristiriitaisessakin asiassa.

Ahon hallitus teki oikean perusvalinnan, kun se asetti EY-jäsenyyhakemuksen jättämisen ehdoksi olennaisimmat neuvottelutavoitteet, ns. reunaehdot. (Ed. Halonen: Mentiin sisäpolitiikkaan heti!) On vain luonnollista, että tiedonannossa julki tuodut reunaehdot kohdistuvat ensi sijassa niihin kysymyksiin, jotka jäävät jo aiemmin neuvotellun Eta-sopimuksen ulkopuolelle ja jotka toisaalta ovat mahdollisesta jäsenyydestä johtuvia pahimpia kipukohtia. Tiedonannossa keskitytäänkin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä elintarviketalouteen ja aluepolitiikkaan.

Keskusta on pääosin tyytyväinen tiedonantoon, mutta se ei tarkoita sitä, että neuvotteluissa olisi rajoituttava vain ja nimenomaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä elintarviketalouteen. Muutakin tärkeää valvottavaa Suomella on Euroopan yhdentymisessä. Eduskunnan tärkeinä pitämät neuvotteluevät muotoutuvat lähiviikkojen aikana selontekokäsittelyssä. Hallituksen tulee ottaa nämä eväät vakavasti.

Keskusta pitää tiedonannon määrittelyä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjasta oikeana. Ei ole syytä luopua puolueettomuudesta, jonka ydintä on sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäinen puolustus. Puolueettomuus-käsitteen hylkäämiselle ei ole käydyssä keskustelussa esitetty yhtään painavaa syytä. Suomen linja tunnetaan, eikä meillä ole tarvetta sovittautua erityiseen EY-asentoon ulkopolitiikassa. Jos puolueettomuutemme sisältö vaatii maailmalla selvittämistä, on se sentään kevyttä työtä siihen nähden, mitä kansallista etua sillä saavutetaan.

On luonnollista, että tiedonannossa käsitellään laajasti elintarviketaloutta, sillä muutospaineet siirryttäessä mahdolliseen jäsenyyteen kohdistuvat kaikkein rankimmin juuri elintarviketalouteen. Jos Suomi joutuisi leikkaamaan kotimaista elintarviketuotantoaan tuntuvasti, siitä seuraisi huomattavia ongelmia kansantalouteen. Ulkomaisen ruoan tuonti maksaisi varovaisenkin arvion mukaan 10 miljardia markkaa vuodessa. Vastaavasti maatalouden perustuotannon ja jalostuksen korvaaminen tuonnilla hävittäisi vähintään 100 000 työpaikkaa. Tällaiseen kotimaisen tuotannon supistamiseen Suomella ei nyt eikä tulevaisuudessakaan ole kerta kaikkiaan varaa. Siksi ainoa tie on elintarviketaloutemme onnistunut sopeuttaminen EY:n ja myös Gattin sääntöihin. Nykyisellään Euroopan yhteisön säännöt eivät ota ollenkaan huomioon Suomen osin arktisia erityisolosuhteita, pitkiä välimatkoja ja harvaa asutusta, joille tosiasioille emme voi mitään. Näistähän johtuvat pitkälti myös korkeat kustannuksemme, joiden karsimisesta on kysymys. Neuvottelujen varaan jää se, että Suomen erityisolosuhteet noteerataan Euroopan yhteisön säännöissä.

Hallituksen oma päätös lähteä neuvottelemaan EY-jäsenyydestä on järkevä, sillä se antaa aikalisää harkinnalle. Neuvottelujen tie, joka on yleensäkin pienelle maalle paras mahdollinen menestymisen strategia, mahdollistaa vaihtoehdot valita aikanaan joko jäsenyys neuvottelutuloksen mukaisena tai jäädä jäsenyyden ulkopuolelle. Ilman neuvotteluja ja niistä saatavaa varmaa tietoa tätä valinnanvaraa Suomella ei olisi.

Suuri odotusten ja toiveiden paine kohdistuu käynnistyviin neuvotteluihin. Ahon hallituksen ministereiden viestit Euroopasta ovat nostaneet korkeitakin toiveita siitä, että Suomen neuvottelutavoitteilla voisi olla kohtuullisessa määrin menestymisen mahdollisuuksia. Kuinka realistisia nämä viestit todellisuudessa ovat, selviää vasta neuvottelupöydässä. Monestihan näissä arvioissa on sekä liioittelua että vähättelyä.

Mikäli neuvotteluissa osoittautuu, että Suomi ei pysty saavuttamaan olennaisissa tavoitteissaan tyydyttäviä neuvottelutuloksia, silloin on oltava rohkeutta sanoa ei jäsenyydelle. Valinnanvaran onkin oltava todellista, samoin neuvottelutavoitteiden tulee sitoa neuvottelijoitamme niin pitkälle kuin mahdollista. Päättäjien on syytä muistaa, että lopullinen päätös EY-jäsenyydestä tehdään neuvottelutuloksen selvittyä, jolloin neuvottelutuloksen on läpäistävä kaksi seulaa. Kansanäänestys ja vähintään 2/3:n enemmistö eduskunnassa muodostavat turvalliset lukot jäsenyyden hyväksymiselle. Tämä tosiasia on kansallinen piiska, joka on syytä ottaa huomioon neuvottelujen alkumetreiltä lähtien.

Eduskunnan asema on turvattava neuvottelujen kuluessa. Hallituksen on pidettävä eduskuntaa kaiken aikaa ajan tasalla neuvottelujen kulusta ja haettava myös tällä tavalla selkänojaa menestyksekkäälle neuvottelutoiminnalle. Tämä yhteys hallituksen ja eduskunnan välillä ei saa katketa. Hallituksen tähänastinen toiminta tässä asiassa on ollut kohdallaan. Jos se näin jatkuu, kuten uskon, ongelmia ei synny eduskunnan ja hallituksen välille. On vahinko, että oppositio, ennen muuta SDP, ei halunnut osallistua tiedonnonannon valmisteluun yhteistyössä hallituksen kanssa, vaikka sitä mahdollisuutta tarjottiin. Mennyt on kuitenkin mennyttä, ja nyt on katsot-

tava eteenpäin. Yhdentymisratkaisut ovat niin suuria yhteisiä kysymyksiä, että niiden hoitamisessa on ylitettävä hallituksen ja opposition välinen raja-aita. On toivottavaa, että selonteon käsittelyssä eduskunnassa voitaisiin rakentaa yhteisiä neuvottelutavoitteita niin pitkälle kuin suinkin on vain mahdollista. Siinä hallituspuolueet ja oppositio voivat kumpikin omalta puoleltaan osoittaa joustavuutta ja todellista yhteistyön halua. Samanlaista kansallista yksimielisyyttä tarvitaan myös niiden kansallisten toimien rakentamisessa, joista ei päätetä Brysselin neuvottelupöydässä vaan jotka ratkaistaan Suomessa.

Yhdentymiseen liittyy väistämättä kielteisiä seurauksia, joita on kansallisin toimin poistettava ja lievennettävä. Yhdentyminen merkitsee keskittymistä, joka koettelee vakavimmin Suomen omia reuna-alueita ja Suomea kokonaisuudessaan. Kielteisiä paineita työelämään, perusturvaan ja tasa-arvoon sekä maakuntien ja maaseudun elinehtoihin kertyy voimakkaasti. Ainakin näissä tarvitaan yhteistä kansallista toimintaohjelmaa, ja sen rakentamisessa hallituksen ja opposition yhteistyö olisi kullanarvoista. Osoittakoon hallitus aloitteellisuutta ja olkoon oppositio omalta puoleltaan valmis yhteistyöhön näiden toimien rakentamisessa.

Keskustalaisten kriittisyys EY-jäsenyyskysymyksessä on tullut selkeästi kaikkien näkyville. Kriittinen asenne on yhteinen kaikille keskustalaisille, myös niille, jotka puoltavat EY-jäsenyyshakemusta ja EY-jäsenyyttä. Huoli Suomen itsemääräämisoikeuden kaventumisesta sekä maakuntien tyhjentymisestä jäsenyyden seurauksena on otettava vakavasti, samoin pelko perusturvan romuttumisesta ja pysyvästä suurtyöttömyydestä. Vain myönteiset konkreettiset neuvottelutulokset voivat poistaa nämä pelon ja huolen aiheet, eivät helisevät puheet ja vakuuttelut. On aivan välttämätöntä, että valpas keskustelu Suomen mahdollisen EY-jäsenyyden seurauksista jatkuu ja että tämä vahva mielipide otetaan huomioon myös neuvotteluissa.

Ylihuomenna keskiviikkona tehtävä ratkaisu ei lopeta epäileviä äänenpainoja. Mahdollinen EY-jäsenyys ei pelasta Suomea eikä myöskään vie maata tuhoon. EY ei ole yleisratkaisu Suomen ongelmiin. Se ei ole vastaus kysymyksiimme, vaan se on yksi lisäkysymys, iso sitä paitsi. Suomen on joka tapauksessa, teki se EY:n suhteen minkä valinnan hyvänsä, itse kyettävä ratkaisemaan ongelmat, joista taloudellinen ahdinko on nyt huolestuttavin.

EY-jäsenyyshakemuksen jättämistä on vastustettu myös sillä perusteella, ettei Suomen talous ole, niin kuin puheenparsi kuuluu, eurokunnossa. Maamme talous ei ole eurokunnossa, mutta se on sellaiseen saatava, olemmepa EY:n jäseniä tai sen ulkopuolella. Talouden tervehdyttämispäätökset joudumme tekemään itse. Niitä ei myöskään tehdä Brysselissä meidän puolestamme. Avoimen sektorin kilpailukyvyn parantamisen lisäksi on välttämätöntä rajoittaa julkisen sektorin osuutta kansantaloudessa, hillitä sen velkaantumista, pitää inflaatio matalana sekä alentaa korkotasoa.

Yhdentymisneuvotteluissa on otettava vakavasti varteen talouspolitiikkamme itsenäisyys ja riittävä liikkumavara. Suomen kansantalous poikkeaa ratkaisevasti muiden maiden talouden rakenteista. Tämä antaa vahvat perusteet edellyttää itsenäisiä ratkaisuja talouspolitiikan linjanvedoissa myös mahdollisen jäsenyyden oloissa. Suomen mukaanmenoa Euroopan talous- ja valuuttaliittoon on tarkasteltava tätä taustaa vasten.

Mahdollinen jäsenyys ei korvaa kansallista itsetuntoa eikä oma-aloitteista suomalaista politiikkaa. Sellaistakin henkeä näkyy olevan valitettavasti vallalla, että jäsenyys poistaisi ongelmamme ja ikään kuin korvaisi oman politiikkamme. Avaimet ongelmiemme ratkaisuun ovat meidän suomalaisten käsissä.

Herra puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä tukee Ahon hallitusta tiedonantoäänestyksessä keskiviikkona.

Ed. Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä Suomen tulee hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä. Olemme tulleet tähän johtopäätökseen useiden vuosien pohdiskelujen, hyöty — haittaarviointien, erilaisten näkemysten, tuuletusten ja tutkimisen kautta. Me tiedämme, että EY-jäsenyyttä hakemalla Suomelle ei aukea taivas vaan pikemminkin ankara työsarka, mutta uskomme, että tätä sarkaa kyntämällä Suomen kansan ja Suomen kansantalouden tulevaisuus on parhaiten turvattavissa.

Olemme tuoneet jäsenyydelle myönteisen kantamme julki avoimesti niin Koti-Suomessa kuin ulkomaillakin. Rohkaisemme edelleenkin kriittiseen ajatteluun ja keskusteluun, mutta pelkoihin perustuvat ja kielteisiin tunteisiin vetoavat vainovalkeat saattavat olla sytyttäjiensäkin etujen vastaisia.

Euroopan yhteisön jäsenyyteen kielteisesti

suhtautuvien taktiikkana on ollut ja on yrittää luoda sellainen mielikuva, että Suomi ulkopuolelle jättäytyessään voisi jatkaa elämäänsä tähän asti totuttuun malliin. Tämä kuva on harhaa. Sellaista vaihtoehtoa ei ole. Nykytilaa ei ole tulevaisuudessa. Euroopan yhteisön kehitys ns. Brysselin päätöksineen tulee vaikuttamaan joka tapauksessa suomalaisten elämään merkittävällä tavalla, myös siinä tapauksessa että emme olisi EY:n jäsenmaa.

Euroopan yhteisö jo nykyisellään ja tietysti vielä enemmän tulevassa muodossa on meille ylivoimaisesti tärkein markkina-alue ja yhteistyösuunta. On hyvin järkevää, että me olemme mukana sen kehityksessä mahdollisimman täysivaltaisesti. Me emme halua olla äänettömiä yhtiömiehiä emmekä mykkiä todistajia siinä, mitä meille tapahtuu.

Myöskään maatalouden ongelmia ei ulkopuolelle jättäytyminen ratkaise. Ongelmat päinvastoin pahenevat. Maatalouden muutospaineet ovat olemassa aivan riippumatta siitä, jätämmekö jäsenhakemuksen vai emme. Mutta ulkopuolella EY:n oleva Suomi ei kykene luomaan eikä kehittämään sellaista kansallisvarallisuutta, jonka turvin maataloutemme ja maaseutumme elinvoima voitaisiin ylläpitää.

Suomen kannalta olisi onnellisinta, jos nyt eduskunnassa käytävä tiedonantokeskustelu voisi viestittää hallituksen EY-kompuroinnin ja kaiken poliittisen hälinän keskeltäkin sen eittämättömän tosiasian, että itse pääasiasta, EY-jäsenyyden hakemisesta, vallitsee eduskunnassa laaja poliittinen yhteisymmärrys. Suomen ulkopolitiikan parhaita perinteitä on pyrkimys saavuttaa laaja yksituumaisuus historian suurissa käänteissä; sotien sukupolvet sen voivat todistaa. Sitä pitää varjella nytkin, sillä EY-jäsenyyskin on loppujen lopuksi mahdollista vain laajalla tuella.

Sen vuoksi onkin kysyttävä, miksi hallitus jo heti alkuun on lähtenyt yhteisymmärryksen rikkomisen tielle viemällä eduskunnalta ja kansanedustajilta aidon mahdollisuuden ilmaista kantansa itse pääkysymykseen, haetaanko EY:n jäsenyyttä vai ei. Hallitus on tiedonannollaan, joka ei sisällä reunaehtoja EY:lle, vaan eduskunnalle, tehnyt tästä historian merkittävimmästä ratkaisusta sisäpoliittisen kiistan ja luottamuskysymyksen.

Sen, että hallitus tekee keskuudessaan asiasta luottamuskysymyksen, voi vielä jotenkin ymmärtää, samalla kun voimme ymmärtää hallituspuolueitten kansanedustajien kapinan tätä pakkoyhtenäisyyttä vastaan. Vain todellinen poliittinen peluri voi pitää päähallituspuolueen ruoskaparlamentarismia ja kulissidemokratiaa, mihin kuuluu näennäisten neuvottelujen tarjoaminen oppositiolle, taitavana, puhumattakaan sen sopivuudesta uuteen avoimen poliittisen kulttuurin vaatimukseen, joka jo sanana alkaa etoa. Sitä emme voi ymmärtää, että hallitus tietoisesti vaarantaa EY-prosessista ulkomailla muodostuvan kuvan tekemällä asiasta sisäpoliittisen kiistakysymyksen.

EY-jäsenyyden toteuttamiseksi vaaditaan neuvoa- antavan kansanäänestyksen suostumus ja eduskunnan laaja enemmistö. Miten hallitus kuvittelee tämän olevan mahdollista, jos jo jäsenyyshakemuksesta annettavaan tiedonantoon yhdistetään siihen kuulumattomia, kansantalouden kannalta vahingollisia, yhtä väestöryhmää epäoikeudenmukaisesti suosivia ja viljelijöidenkin kannalta katteettomia lupauksia? No, itse pääasiaan suhteutettuna nämäkin surulliset sivujuonteet saattaisivat kutistua mittasuhteisiinsa, mikäli, ja tätä pelkäämme, hallituksen toimintalinjat ja menettelytavat eivät vaarantaisi tärkeintä: Suomen EY-jäsenyyttä ja jäsenyyteen tähtäävien neuvottelujen menestyksellistä käymistä.

Vai miten on, arvoisat edustajat, uskotteko te, että neuvotteluissa voidaan saavuttaa hyvä tulos, kun hallitus on erimielinen, päähallituspuolue Suomen keskusta jakomielinen ja valtaa käyttävä ministeri, ei pääministeri, vaan pääministeri ylimielinen, mies, joka julkisesti esittää devalvaatiopolitiikan jatkamista ja miljardilaskuja EY:lle Suomen yksipuolisen teollisuusrakenteen ja maatalouden ylituotannon turvaksi? Ei Suomea voi johtaa erimielisyydellä, jakomielisyydellä eikä ylimielisyydellä.

Arvoisa puhemies! Euroopan yhteisöön liittyminen ei tule olemaan ongelmatonta. Jäsenyysratkaisuissa tulee olemaan sekä niitä, jotka voittavat, ja niitä, jotka häviävät. Oleellista on, että jäsenyys on suomalaisten kannalta kokonaisuutena arvioiden ulkopuolelle jättäytymistä parempi vaihtoehto, sekä se, että jäsenyyden edut ja haitat jaetaan oikeudenmukaisesti.

Hallituksen tiedonannossa kiinnitetään sinänsä aivan oikein huomiota myös jäsenyyden haittapuoleen, mutta vain yhden ammatin ja yhden kansanosan näkökulmasta, ikään kuin jäsenyyteen ei liittyisi uhkatekijöitä myös muiden kohdalla. Esimerkiksi pienipalkkaiset hyvinvointipalveluita tuottavat naiset ovat olleet huolissaan siitä, miten heidän käy, kun Suomea saatetaan palveluita leikkaamalla niin kutsutusti eurokuntoon.

Mietitäänpä hetken, millaisia voisivat olla esimerkiksi yksinhuoltajaäidin reunaehdot EY-jäsenyydelle. Yksinhuoltajaäitejä on nimittäin suurin piirtein yhtä paljon kuin viljelijöitäkin. Tällaisia yksinhuoltajaäidin reunaehtoja voisivat olla seuraavat: Turvataan päivähoitopalvelut ja parannetaan lastenhoitopalveluiden saatavuutta, turvataan maksuton kouluruokailu ja kouluterveydenhuolto, parannetaan työterveyshuoltoa sekä kuntoutusta sekä kehitetään joustavia eläkejärjestelmiä, turvataan ansiotason romahtamisen estävä perusturva sairauden ja työttömyyden varalta, jatketaan työelämän uudistamista niin, että kehitetään työntekijöiden ja yritysjohdon vuorovaikutukseen perustuvia johtamisjärjestelmiä, parannetaan tasa-arvo- ja työlainsäädäntöä syrjinnän estämiseksi ja samapalkkaisuuden saavuttamiseksi ja turvataan aikuisopintojen tuen taso sekä lisätään mahdollisuuksia yhdistää koulutus ja työ.

Tällaiset reunaehdot koituisivat myös muiden työssä käyvien naisten hyödyksi ja parantaisivat koko kansantaloutemme kilpailukykyä. Palkansaajista on nimittäin puolet naisia. Maassa, joka kilpailee tulevaisuudessa korkeata teknologiaa ja koulutusta vaativilla tuotteilla, ei ole varaa hukata tällaista lahjakkuutta.

Naisen aseman parantaminen on myös mitä parhainta maaseutupolitiikkaa, sillä yksi maaseudun kipeä, mykkä ja puhumaton ongelma on se, että nuoret naiset eivät viihdy siellä. Ja oikeastaan ainoastaan Edvin Laine on elokuvallaan Akaton mies uskaltanut puuttua tähän kipeään asiaan.

Suomen saattaminen eurokuntoon merkitsee meille sosialidemokraateille ratkaisevasti eri asioita kuin kokoomukselle. Kokoomus on kritiikittömästi uskonut EY-jäsenyyden autuaaksi tekevään voimaan ja kuvittelee, että Suomen kilpailukyky turvataan hyvinvointiyhteiskuntaa purkamalla. Miten luulette, valtiovarainministeri Viinanen, joka ei ole paikalla, saavanne kansanäänestyksessä julkisen sektorin naiset tukemaan jäsenyyttä, kun te EY-jäsenyyskilpenä heilutatte kirvestänne hyvinvointiyhteiskunnan pään menoksi?

Suomalainen menestystarina on tähän saakka perustunut ahkeruuteen, työntekoon, sopimiseen ja yhteisymmärrykseen. Meidän mielestämme Suomen kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä ovat erityisesti tehokkaat hyvinvointipalvelut, jotka mahdollistavat koko kansan, myös naisten, osallistumisen tuottavaan työhön sekä kehittynyt työmarkkinajärjestelmä, joka takaa työrauhan ja työelämän joustavuuden. Maamme kilpailukykyä lisäävät puhdas luonto ja turvallinen yhteiskunnallinen ilmapiiri. Meillä ei ole syytä kulkea hengityssuojaimissa tai pelätä henkeämme kaupunkien kaduilla. Näitä kilpailukykymme perustekijöitä on Esko Ahon hallitus osittain jo alkumetreiltä ainakin uhannut purkaa, samalla kun se yksipuolisesti kiinnittää huomionsa vanhentuneiden maatalouspoliittisten rakenteiden säilyttämiseen. Kysynkin vielä, herra valtiovarainministeri: Kuinka houkutteleva maa ulkomaalaiselle sijoittajalle olisi lakkoherkkä, koulutustasoa laskeva, epävarma ja eriarvoinen Suomi?

Arvoisa puhemies! Me kannatamme raikkaita tuulia. Me kannatamme ikkunoiden ja ovien avaamista Eurooppaan. Me kannatamme EY-jäsenyyden hakemista, mutta ilman Eskon puumerkkejä ja ilman Viinasen visioita. EY:n jäsenyys ei ole sosialidemokraateille mikään tavoite eikä päämäärä. Se on työkalu, kuin kirves. Erno Paasilinnan aforismin mukaan joku rakentaa kirveellä kirkon, joku toinen saattaa tappaa sillä ihmisen. Jos EY merkitsee puhtaasti markkinavetoista yhdentymistä, se rakentaa muurit kolmatta maailmaa vastaan, kiihdyttää ympäristötuhoja, syventää eriarvoisuutta ja jakaa ihmiset voittajiin ja häviäjiin. Jos EY:n avulla markkinoita ohjataan yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen ja opetetaan niitä ottamaan huomioon myös luonnontalouden ehdot, muuten ne todelliset reunaehdot, silloin kasataan jo hyvän elämän rakennuspuita. Me sosialidemokraatit haluamme olla mukana luomassa turvallista kansalaisten Eurooppaa sekä kansallisella tasolla että käyttäen hyväksi kansainvälisiä yhteyksiämme.

Arvoisa puhemies! Se, että hallitus on tehnyt jäsenyyshakemuksen jättämisestä sisäpoliittisen ja keskustan valtapoliittisen manööverin, on pakottanut opposition muotoilemaan oman pontensa hallituksen tiedonantotekstiä vastaan. Pontta on ryhdytty muotoilemaan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän aloitteesta, ja työhön on osallistunut osa vihreiden eduskuntaryhmää sekä myös jäsenyyskysymykseen kriittisesti suhtautuva vasemmistoliitto.

Haluamme korostaa, että emme ole hallituksen kanssa eri mieltä itse jäsenyyshakemuksesta, emme sen pääasiallisista perusteluista, emme Suomen ulkopoliittisesta peruslinjasta emmekä siitä, että jäsenyysneuvottelujen tulos on alistettava neuvoa-antavaan kansanäänestykseen ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Näistä

emme ole eri mieltä. Hallituksen taholta ruokittu erimielisyys, joka nyt johtaa siihen, että olemme ajautumassa itse pääasian kannalta arveluttavaan äänestystilanteeseen, koskee ainoastaan nk. kansallisia toimenpiteitä.

Herra puhemies! Ehdotan perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi seuraavaa:

"Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen ja toteaa, että Suomen tulee hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä.

Suomen itsenäisyyden ja hyvinvoinnin turvaaminen sekä kansalaisten työllisyyden, sosiaaliturvan ja palveluiden ylläpitäminen ja parantaminen edellyttävät kansantalouden kehityksestä huolehtimista. Siksi on välttämätöntä, että Suomen talouselämällä on päämarkkina-alueellaan yhdenvertaiset toimintaedellytykset kilpailijamaidensa kanssa. Ympäristöongelmien ylikansallinen luonne edellyttää valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä niiden ratkaisemiseksi. EY-jäsenyys tarjoaa Suomen kansalaisille ja suomalaisille yhteisöille tasavertaiset mahdollisuudet osallistua myös tutkimus-, koulutus-, kulttuuri- ja muuhun yhteistyöhön.

Yhteisön jäsenenä Suomi voi tasavertaisesti osallistua päätöksentekoon kaikilla yhteisön toimialoilla sekä vaikuttaa Euroopan yhteisön ja koko Euroopan tulevaan kehitykseen täysivaltaisesti. Osallistumalla päätöksentekoon voimme pohjoismaisen yhteiskuntamallin pohjalta edistää täystyöllisyyteen tähtäävää, kestävään kehitykseen perustuvaa ja sosiaalisen turvallisuuden varmistavaa talouspolitiikkaa sekä kehittää korkeaa normitasoa ympäristönsuojelussa, kuluttajansuojelussa, työsuojelussa, työelämässä, tasa-arvopolitiikassa ja sosiaaliturvassa.

Euroopan yhteisön jäsenenä Suomen tulee toimia avoimen, taloudellista ja poliittista turvallisuutta lisäävän sekä jäsenmaiden turvallisuuspoliittisia perusratkaisuja kunnioittavan yhteisön kehittämiseksi. Jäsenyys parantaa Suomen mahdollisuuksia edistää monipuolista yhteistyötä Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueella.

Perusetujensa mukaisesti Suomi toimii kansainvälisen yhteistyön hyväksi ja pyrkii kaikissa oloissa säilyttämään hyvät naapurisuhteensa.

Suomi tukee Etykin periaatteiden kuten ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion vahvistamista ja yhtenäisen Euroopan rakentamista. Muuttuneessa Euroopassa, jossa ei ole enää kylmän sodan kahtiajakoa, Suomen puolueettomuuden ydintä voidaan luonnehtia sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Tämän politiikan keskeinen tavoite on Pohjois-Euroopan vakauden ja turvallisuuden ylläpitäminen ja vahvistaminen. Tätä tavoitetta tukevat naapurisuhteiden kehitys Venäjän kanssa, Pohjoismaiden yhteistyön vahvistuminen sekä Itämeren yhteistyön luominen.

Eduskunta edellyttää, että EY-jäsenyyteen sopeutumista helpotetaan lisäksi seuraavilla kansallisilla toimenpiteillä.

Valtiosääntöä uudistetaan siten, että eduskunnan asema turvataan ja että sen vaikutusmahdollisuuksia EY:n lainsäädännön valmistelussa ja normeista päätettäessä vahvistetaan. Eduskunnan sisäistä päätöksentekoa uudistetaan. Eduskunnan ja hallituksen vuorovaikutusta sekä eduskunnan tietojensaantioikeutta lisätään. EY-asioita koskevassa päätöksenteossa vahvistetaan parlamentarismia.

Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset sekä ympäristöön liittyvät oikeudet turvaava perusoikeusuudistus ja enemmistöparlamentarismiin siirtyminen toteutetaan mahdollisimman nopeasti.

Jäsenyyshakemuksen yhteydessä valtiovalta sitoutuu kansalaisten toimeentulon, sosiaaliturvan ja hyvinvointipalveluiden turvaamiseen sekä talouden tasapainoon tähtäävään talouspolitiikkaan, jonka yksi keskeinen tavoite on korkea työllisyys. Samalla toteutetaan laaja talous- ja yhteiskuntapoliittinen ohjelma, joka johtaa talouden rakenteitten uudistamiseen kestävällä tavalla. Koulutusta ja tutkimusta kehitetään kansainvälistymis- ja rakennemuutostarpeita paremmin vastaaviksi. Investoinnit talouden perusrakenteen uudistamiseksi suunnataan tukemaan koko maan talousalueiden elinvoimaisuutta ja erityisesti pientä ja keskisuurta yritystoimintaa. Talouden toiminnan turvaamiseksi huolehditaan hyvinvointipalvelujen saatavuudesta maan kaikissa osissa.

Kilpailulainsäädäntö saatetaan EY:n normien tasolle jo ennen jäseneksi liittymistä monopolien ja kartellien purkamiseksi sekä määräävän markkina-aseman väärinkäytön ehkäisemiseksi.

Verotusta uudistetaan siten, että se kannustaa yrittämiseen ja työntekoon. Kansalaisten erilainen maksukyky on edelleenkin otettava huomioon mitoitettaessa verotuksen tasoa. Verotuksella tulee edistää ympäristönsuojelua, taloudellista tasa-arvoa ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Itämeren liikenteen tehokkuus on edellytys Suomen yhteyksille muuhun Eurooppaan. Sa-

manaikaisesti liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä kehitetään myös Suomen lähialueille, erityisesti Baltian maihin, Kuolaan, Karjalaan ja Pietarin alueelle.

Ympäristönsuojelu edellyttää kansainvälistä yhteistyötä paitsi EY:n myös lähialueiden kanssa. Samalla harjoitetaan aktiivista ja Suomen luonnon poikkeuksellisen haavoittuvuuden huomioon ottavaa kansallista ympäristöpolitiikkaa. Säädetään pohjoismaisen esimerkin mukaisesti kattava ympäristönsuojelulaki sekä länsieurooppalaisen mallin mukainen rantalaki, jolla uudisrakentamista rannoille rajoitetaan.

Nykyisen kaltaisesta maatalouspolitiikasta siirrytään aloitteellisuutta, yritteliäisyyttä ja ympäristönsuojelua kannustavaan maaseutupolitiikkaan, jonka tuloksena syntyy edellytykset taloudellisesti terveelle maataloudelle, uudelle yrittäjätoiminnalle, turvataan maaseudun elinkeinojen harjoittaminen ja säilytetään maaseutu elinvoimaisena. Maatalouden ja elintarviketalouden sopeuttaminen välttämättömiin muutoksiin aloitetaan välittömästi, jotta muutokset voivat tapahtua hallitusti. Ylituotannosta on päästävä eroon jo ennen EY:n jäseneksi liittymistä.

Väistämättömät rakennemuutokset toteutetaan turvallisesti ottaen inhimilliset näkökohdat huomioon. Tämä edellyttää aktiivista työvoima-, koulutus- ja kulttuuripolitiikkaa, joka tukee erityisesti heikoimmassa asemassa olevien edellytyksiä käyttää hyväkseen uusia avautuvia mahdollisuuksia. Rakennemuutosten kielteisten vaikutusten ehkäiseminen edellyttää myös palkansaajan perusturvan kehittämistä. Sosiaaliturvan rahoitus varmistetaan.

Palkansaajan aseman ja työmarkkinoiden toimivuuden takaava tulopolitiikka on suomalaisen sopimusjärjestelmän perusta. Työmarkkinoilla noudatetaan jatkossakin kansallisia säännöksiä ja alan työehtosopimusten palkkanormeja myös ulkomaisen työnantajan ulkomaisiin työntekijöihin.

Sukupuolten tasa-arvoa parannetaan jo ennen EY-jäsenyyttä saattamalla työlainsäädäntö ja työehtosopimukset vähintään EY:n tasa-arvosäännösten ja oikeuskäytännön mukaisiksi. Tasa-arvo on tärkeä osa myös uutta maaseutupolitiikkaa. Molempien sukupuolten työssäkäyntiedellytykset turvataan ylläpitämällä korkeatasoisia sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluja, erityisesti lasten päivähoitopalveluja. Kaikkiin Suomen jäsenyysneuvotteluita ja tulevaa EY-politiikkaa valmisteleviin ja niistä päättäviin elimiin nimitetään sekä naisia että miehiä.

Eduskunta lausuu kantansa Suomen neuvottelutavoitteista hallituksen 9 päivänä tammikuuta 1992 antaman selonteon käsittelyn yhteydessä.

Eduskunta edellyttää, että eduskunta ja sen valiokunnat voivat tiiviisti seurata hakemuksen käsittelyä sekä neuvottelujen aloittamista ja kulkua."

Edustajat Louekoski, Ollila ja Kekkonen merkitään läsnä oleviksi.

Ed. S a s i : Herra puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kannattaa Suomen hakemusta Euroopan yhteisön jäseneksi ja toivoo, että Suomi voisi olla Euroopan yhteisön jäsen vuoden 1995 alusta samanaikaisesti ainakin Ruotsin ja Itävallan kanssa.

Jäsenyydestä käyty keskustelu ja selvitykset osoittavat mielestäni täysin selvästi, että on Suomen kansallisten etujen mukaista hakea EY-jäsenyyttä. Jos pyrimme taloudelliseen hyvinvointiin, vakaaseen turvallisuuteen, puhtaampaan ympäristöön, kansainvälisyyteen, kulttuurin ja tieteen tason kohottamiseen, sosiaaliturvan takaamiseen ja vaikuttamiseen meitä koskeviin asioihin, asetamme talvoitteeksi Suomen EY-jäsenyyden.

Toisaalta on syytä muistaa, että EY ei ole ruusutarha. Tiedämme jo Eta-sopimuksesta EY:n päätöksentekoon liittyvät ongelmat. Tiedämme, että myös EY:ssä meitä odottaa melkoinen byrokratia. Tiedämme, että EY:n budjetista suurin osa käytetään erilaisiin tukiin ja koko budjetista 60 prosenttia maatalouden tukemiseen. Tiedämme, että avoimemmat markkinat merkitsevät kovempaa kilpailua ja monissa yrityksissä on herättävä, jotta ne selviytyisivät tästä kilpailusta. Tiedämme, että EY tekee päätöksiä asioista, jotka monen mielestä sille eivät kuulu. Silti jäsenyyden edut voittavat sen haitat.

Kokoomus on toiminut johdonmukaisesti Suomen EY-hakemuksen puolesta. Olemme tyytyväisiä, että olemme saaneet hallituksen asettumaan jäsenhakemuksen kannalle. Olemme tyytyväisiä, että kokoomuksen jäsenyysaikataulu on tullut hyväksytyksi. Olemme tyytyväisiä, että hallituksen tiedonannossa ei ole ehdottomia reunaehtoja vaan neuvottelutavoitteita. Olemme ilahtuneita myös siitä, että sosialidemokraatitkin viime syksynä ja keskusta puolueena viime kuussa asettuivat tukemaan jäsenyyden hakemista.

On siis syntynyt varsin laaja konsensus Suomen tulevalle linjalle.

Hallitus on antanut eduskunnalle jäsenhakemukseen liittyen tiedonannon. Se on varsin yleisluontoinen eikä sisällä täsmällisiä neuvottelutavoitteita EY:n suuntaan, mutta ei myöskään täsmällisiä tavoitteita omalle sisäiselle päätöksenteolle. Tiedonanto kuitenkin varsin hyvin kuvaa sitä tilannetta ja niitä haasteita, joiden edessä Suomi nyt on.

Eduskunnassa käsitellään parastaikaa hallituksen tammikuussa eduskunnalle antamaa selontekoa. Eduskunnalla ja hallituksella onkin edessään tärkeä tehtävä pyrkiessään kevään aikana täsmentämään EY-jäsenyysneuvottelutavoitteita. Kokoomus haluaa omalta osaltaan korostaa eduskunnassa selonteon pohjalta kirjattavia neuvottelutavoitteita. Lähdemmekin siitä, että eduskunnan selontekopäätösten jälkeen hallituksen tulee tehdä täsmennetyt päätökset Suomen kansallisista neuvottelutavoitteista EY-jäsenyyden suhteen.

Hallituksen tiedonannon maatalousosuutta on jopa mitattu senttimetrimitalla ja verrattu pituutta tiedonannon muihin osiin. Kokoomuksen mielestä tiedonannossa olisi tullut painottua maatalouden ohella enemmän tavoitteisiin, joilla Suomen talouden rakennetta aiotaan parantaa. (Ed. Vähänäkki: Eikö voima riitä?) Ympäristöstä ja kulttuurista pidimme tiedonantotekstissä erityistä huolta. Toisaalta on kuitenkin syytä korostaa, että tiedonannon maatalousosuus liikkuu varsin yleisellä tasolla. Olemme kokoomuksessa varmistuneet siitä, että se ei estä sovittua maatalouden ylituotannosta luopumista. Se ei myöskään sisällä konkreettisia päätöksiä maatalouspoliittisista toimista. Lisäksi on arvostelijoille huomautettava, että yksi suurimpia eroja Eta-sopimuksen ja EY-jäsenyyden välillä on maatalouden perustuotannon tuleminen yhteismarkkinoiden piiriin. Jäsenyydestä keskusteltaessa on luonnollista kiinnittää huomiota juuri suurimpiin muutosalueisiin. Kansanäänestystä ja eduskunnan kahden kolmasosan enemmistöllä tapahtuvaa päätöksentekoa varten on syytä pyrkiä hankkimaan kaikkien kansalaisryhmien tuki EY-jäsenyydelle. Kokomuus haluaa olla kansallisen sovun rakentaja.

Ed. Jaakonsaarelle ja hänen ryhmäpuheenvuoronsa johdosta on syytä todeta, että kun hän puhui reunaehdoista ja yksinhuoltajaäidin reunaehdoista ja väitti, että vaarassa olisivat päivähoito, kuntoutus, työttömyysturva, aikuisopetus, niin kysyn vain, millä tavalla EY uhkaa Suomessa näitä tekijöitä. Ei millään tavalla. Ne eivät ole luontaisia neuvottelutavoitteita EY:n suuntaan, vaan on kyse niistä päätöksistä, joita Suomen pitää kansallisesti omien taloudellisten resurssiemme puitteissa tehdä. EY ei millään tavalla pakota meitä tekemään mitään ratkaisuja tässä suhteessa. Pitää ymmärtää, mitä EY meille merkitsee.

Suomen talouden kuntoon saattaminen edellyttää ulkomaankauppamme edellytysten turvaamista, kuten ed. Jaakonsaarikin totesi. On syytä muistuttaa, että 70 prosenttia ulkomaankaupastamme käydään Länsi-Euroopan kanssa ja tällä hetkellä kipeästi ne yritykset, jotka ovat olleet Neuvostoliiton-kaupan varassa, etsivät uusia markkinoita. Suomalaisille yrityksille tilanne, jossa Ruotsi on EY:n jäsen, mutta Suomi EY-Ruotsin ja Ivy-Venäjän välimaata, on kestämätön.

Eta-sopimus ei ole vaihtoehto EY-jäsenyydelle. Eta voi muodostua vain väliaikaisjärjestelyksi, jollaisena se kyllä on välttämätön. Etalla ei ole tulevaisuutta erityisesti siitä syystä, että tärkeimmät Efta-maat, Ruotsi, Itävalta ja todennäköisesti myös Norja ja Sveitsi, ovat jättämässä sen. Järjestely, jossa Suomi, Liechtenstein ja Islanti pyrkisivät turvaamaan ihmisten, tavaroiden, pääomien ja palveluiden vapaan liikkuvuuden, merkitsi tosiasiassa vain täysin tahdotonta EY-päätösten soveltamista näissä maissa. Se merkitsi todellisuudessa eurooppalaiseen kakkoskastiin asettumista. Siinä tilanteessa ei myöskään saavutettaisi riittävää luottamusta ulkomaisten sijoittajien eikä luotonantajien keskuudessa.

On vielä syytä muistuttaa kaikille Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen laskelmista, joilla verrattiin Suomen EY-jäsenyyden etuja pelkkään Eta-sopimukseen: Kansantuote kasvaisi lähes 8 prosenttia enemmän, hinnat laskisivat 20 prosenttia, investoinnit lisääntyisivät lähes 8 prosenttia, ja työpaikat lisääntyisivät kokonaisuutena 100 000:lla. Vaikka Vattin selvitystä on arvosteltu, ei mikään muu tutkimuslaitos ole tuonut keskusteluun muita laskelmia. (Ed. Tuomioja: Ed. Sasi uskoo kai joulupukkiinkin?) Kritiikki onkin kohdistunut ylipäätänsä ennustamisen vaikeuteen. Silmiinpistävä ristiriita on ollut siinä, että EY-jäsenyyden vastustajat ovat väittäneet, ettei jäsenyyskysymystä ole riittävästi selvitetty. Mutta kun selvityksiä esitetään, kiistetään niiden hyödyllisyys. EY-jäsenyyden vastustajien argumentit ovatkin pitkälti osoittautuneet eivät asia- vaan tunneargumenteiksi.

Taloudellisten tekijöiden osalta on painotettava muutamaa kiistatonta seikkaa.

Ensinnäkin on täysin selvää, että EY-jäsenenä Suomi saa enemmän investointeja ulkomailta ja kotimaasta. (Ed. S-L. Anttila: Ei se mikään taikasana ole!) Tästä esimerkkinä todettakoon, että Ruotsin haettua EY-jäsenyyttä investoinnit sinne kolminkertaistuivat. Toinen esimerkki on Helsingin Sanomista 20.2., jossa julkaistiin seuraava uutinen: "Kesäkuussa lopettava Nokian Mobiran matkapuhelintehdas Äänekoskella saattaa saada jatkajan Kaukoidästä. Kaupunginjohtaja Jorma Hämäläisen mukaan japanilaiset pitävät kynnyskysymyksenä Suomen EY-jäsenyyttä. Ilman sitä he eivät ole kiinnostuneita investoinneista." On selvää, että EY merkitsee sellaista taloudellista ja poliittista vakautta ja uskottavuutta, että se luo selvästi suotuisammat olosuhteet investoinneille. Kun maamme työttömyys on tällä hetkellä ennätyskorkea ja kaikin toimin on työllistämistä pyrittävä edistämään, on EY-jäsenyys juuri nyt erityisen tärkeä kysymys. (Ed. Pulliainen: Ei ehdi tähän hätään!)

Suomen reaalikorkotaso on yli 3 prosenttia eurooppalaisen korkotason yläpuolella. Tilanne on täysin epäterve ja johtuu valitettavasti vieläkin osittain valuuttakurssipolitiikkamme uskottavuuden puutteesta. EY-jäsenenä Suomen valuutta kytkettäisiin yhteiseen rahapolitiikkaan ja valuuttaunionissa saatamme saada yhteisen eurooppalaisen rahayksikön. Niissä olosuhteissa nykyisen suuruinen korkotasojen ero ei enää ole mahdollinen. Korkojen laskusta hyötyvät yritykset. Useammat investoinnit käyvät kannattaviksi, ja syntyy uusia työpaikkoja. Korkojen lasku olisi myös hyvä uutinen tällä hetkellä taloudellisesti kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville eli korkeakorkoista asuntovelkaa maksaville. Kokoomuksen eduskuntaryhmä ei ymmärrä ministeri Paavo Väyrysen äskettäin käyttämää puheenvuoroa, jossa hän jatkoi vanhakantaista, devalvaatiomyönteistä talouden tasapainoa horjuttavaa linjaansa.

EY-jäsenyys ei kuitenkaan sinänsä ratkaise Suomen taloudellisia ongelmia, niin kuin ed. Jaakonsaari väitti kokoomuksen asian ymmärtävän. Suomen talouden rakenteita on uudistettava niin, että paremmin menestymme kiristyvässä eurooppalaisessa kilpailussa. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä tärkeimmät EY-jäsenyyteen liittyvät tavoitteet ovatkin taloutemme rakenteen uudistamiseen liittyviä. Tavoitteeksi on asetettava, että Suomen talous täyttää ne edellytykset, joita Euroopan rahaliiton jäsenmaalta vaaditaan.

Edettäessä kohti EY-jäsenyyttä on mielestämme julkisen sektorin toimintaa tehostettava ja tarpeettomia toimintoja karsittava. Teollisen tuotannon osuutta kansantuotteestamme on kasvatettava. Uusien yritysten perustantaa on edistettävä ja teollisuuden rakennetta monipuolistettava. Olemassa olevasta tuotantokoneistosta on pidettävä huolta ja estettävä sen menetys tarpeettomien konkurssien seurauksena. Suomen on enemmän panostettava tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

Kun kuitenkaan omat varamme eivät riitä huippututkimukseen kaikilla aloilla, on täysin välttämätöntä, että tehokkaasti hyödynnämme EY:n tutkimusohjelmia. Tutkimusresursseja kotimaassa lisäämällä on huolehdittava siitä, että edellytykset osallistua EY:n puiteohjelmiin toteutuvat. Jäsenenä luonnollisesti pyrimme vaikuttamaan siihen, että tutkimusohjelmat hyödyttävät juuri suomalaista teollisuutta. Kaiken kaikkiaan Suomeen on luotava määrätietoinen ja konkreettinen uusteollistamisohjelma.

Käydyn EY-keskustelun yksipuolisuutta osoittaa se, että on vain mietitty, kuinka paljon tukea maatalous saa EY:n rakennerahastoista. Tämän keskustelun rinnalle on ehdottomasti nostettava mahdollisuus saada EY:stä varoja myös taantuvien teollisuuspaikkakuntien elinkeinorakenteen kehittämiseen. Suomestakin voidaan löytää sellaisia teollisuusalueita, joiden kehittämiseen EY-varoja voitaisiin saada. Nämä seikat on otettava huomioon erityisesti aluejaotusta kehitettäessä. Tällä tavalla on myös saatava määrätietoisuutta rakennemuutoksen hallintaan.

Käydyssä keskustelussa on tehty myös laskelmia, joiden mukaan Suomi maksaisi noin 2 miljardia markkaa enemmän EY:n kassaan kuin saisi sieltä. Tähän keskusteluun on huomautettava, että jäsenyyden suurin etu Suomen kaltaiselle maalle on elinkeinoelämämme kilpailumahdollisuuksien parantuminen Euroopan markkinoilla. Jo pienellä lisäviennillä voimme helposti kompensoida mahdollisen maksuenemmyytemme.

Tiedonannon muotoilemisen yhteydessä keskusteltiin siitä, tulisiko edelleen ulkopolitiikastamme käyttää määritelmää puolueettomuus, joka on menettänyt muutosten seurauksena entisen sisältönsä. Ulkopolitiikan ytimestä vallitsee kuitenkin yksimielisyys: Lähdemme siitä, että Suomi säilyy sotilaallisesti liittoutumattomana ja Suomen alueille ei tuoda vieraita joukkoja. Läh-

demme siitä, että pidämme riittävän vahvat puolustusvoimat ja huolehdimme itsenäisesti omasta puolustuksestamme. EY-jäsenyys lisää Suomen turvallisuutta. EY:n jäsen saa poliittista turvaa jäsenyytensä välityksellä, koska EY-jäsenvaltiot eivät voi välinpitämättöminä seurata johonkin jäseneen kohdistuvaa uhkaa. EY:n vakauttava asema on vahva myös siksi, että Itä-Euroopan uusien demokratioiden jälleenrakentaminen pohjautuu pitkälti EY:n yhteistyölle ja resursseille.

Suomen ulkopolitiikan on kehityttävä. Euroopan rauhan rakentamisen perustana meillä on nyt yhteinen arvoperusta, joka Pariisin Etykokouksessa vahvistettiin.

EY:n Maastrichtin huippukokouksessa päätetty ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyömalli sopii hyvin Suomen ulkopoliittiseksi viitekehykseksi. Euroopan poliittisen unionin sopimuksessa määritellyt ulkopoliittiset periaatteet: YK:n peruskirja, Etykin päätösasiakirja ja Pariisin asiakirja, demokratian ja oikeusvaltiojärjestelmän lujittaminen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen, ovat myös Suomen ulkopolitiikan luonnollisia kulmakiviä. Meidän on tuettava ja vahvistettava niitä koko uuden Euroopan yhteisinä arvoina.

EY-jäsenyys merkitsee Suomen liittymistä entisestään tiivistyvään ulkopoliittiseen viiteryhmään, jolla tulee olemaan vahva eurooppalainen identiteetti ja pyrkimys keskinäiseen yhteisvastuuseen. EY:ssä ulko- ja turvallisuuspolitiikka ovat vielä Maastrichtin jälkeenkin luonteeltaan yksimielisyyttä edellyttävää hallitusten välistä yhteistyötä. Silti viiteryhmän valinnan merkitystä ei pidä vähätellä.

Kylmän sodan aikana Suomen ulkopolitiikka oli vain omia etujamme vartioivaa. Eurooppalainen identiteettimme merkitsee sitä, että emme enää voisi tänään, kuten vielä vuosikymmen sitten, kääntää selkäämme esimerkiksi solidaarisuudelle ja Lech Walezalle tai Vaclav Havelille, jotka pyrkivät rauhanomaisin keinoin demokratian ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen. (Ed. Gustafsson: Entä Allendelle?)

Kun EY on Euroopan vakautta lisäävä tekijä ja kun on tärkeätä, että Eurooppaan ei synny pysyvää taloudellista ja poliittista muuria, on hyvin tärkeätä, että EY tulevaisuudessa voi laajeta koko Euroopan kattavaksi. Samalla on kuitenkin vastaavasti korostettava läheisyys- eli subsidiariteettiperiaatetta ja pidettävä huolta siitä, että päätökset Euroopassa tehdään sillä tasolla, jolla kansalaisten toiveet parhaiten voidaan ottaa huomioon.

Eräät EY-jäsenyydellä pelottelijat ovat väittäneet, että Suomi menettäisi EY-jäsenyyden myötä itsenäisyytensä. On todettava selvästi ja yksikantaan, että Suomi ei menetä itsenäisyyttään. Suomi on osa kansainvälistä yhteisöä ja joutuu jo nyt toimimaan kiinteästi vuorovaikutuksessa muiden maiden kanssa. Olemme sitoutuneet omalta osaltamme YK:n päätöksiin. Pyrimme harmonisoimaan lainsäädäntöämme Pohjoismaiden neuvostossa. Taloudellista yhteistyötä olemme harjoittaneet jo Eftan piirissä sekä EY:n suuntaan vapaakauppasopimuksella. Tuomioistuintemme on otettava huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisut.

Tärkeä lainsäädäntö kuten verolait, sosiaalilainsäädäntö, terveyslainsäädäntö ja sivistyspoliittinen lainsäädäntö päätetään EY-Suomessa tässä salissa. Ne arviolta noin 15 prosenttia lainsäännöksistä, joita koskevat päätökset teemme yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa Brysselissä ovat pääsääntöisesti teknisiä ja markkinoiden toimivuutta parantavia säännöksiä.

Tärkeätä on myös muistaa, että EY ei puutu jäsenvaltioidensa sisäisiin asioihin. Päätoimittaja Simopekka Nortamo kirjoittikin Helsingin Sanomissa, ettei olisi uskottavaa, että EY uhkaisi Suomea kauppasodalla vuoden 1958 yöpakkaskriisin tapaan tai että Brysselistä lähetettäisiin meille nootti tai että joutuisimme valitsemaan tasavallan presidentin poikkeuslailla ollaksemme riittävän luotettavia EY-virkamiesten silmissä. On syytä korostaa meidän suomalaisten omaa asennetta: Meidän on pidettävä kaikissa tilanteissa lujasti kiinni omista eduistamme ja omasta itsetunnostamme.

Suomen itsenäisyyden vahvistumista merkitsee juuri se, että meillä on äänioikeus Euroopassa. Vain vaikuttamalla EY:n päätöksentekoon voimme turvata omat kansalliset etumme ja vahvistaa omaa asemaamme. Kun vielä muistetaan, että EY:n äänivaltajärjestelmä suosii pieniä maita, saisi Suomi selvästi osuuttaan suuremman äänivallan. Jos Pohjoismaat ovat yhdessä EY:n jäseniä, olisi ääniosuutemme suurempi, eli ministerineuvostossa 14, kuin Saksan, jolla on 10, ja siten muodostaisimme merkittävän eurooppalaisen vaikuttajan.

Suomalaisen viljelijän asema on tänä päivänä varsin vaikea. Syyt siihen ovat vuosikymmeniä jatkuneessa virheellisessä maatalouspolitiikassa, jota ovat johtaneet maalaisliitto-keskustapuolue ja MTK. Tänä aikana tilojen kehittyminen on estetty. Vuoroin on tuettu tuotannon lisäämistä

ja vuoroin sen vähentämistä eikä tuotantokustannusten tasoa ole kyetty pitämään kurissa. Meille kaikille on täysin selvää, että maatalouspolitiikan kokonaisremontti on joka tapauksessa edessä. Siihen pakottavat sisäiset syyt eli nykyinen taloudellinen tilanteemme ja myös ulkoiset syyt eli Gatt-neuvottelut.

Sosialidemokraateille on syytä huomauttaa siitä, että nykyinen hallitus on kyennyt tekemään päätöksen, joka ei SDP:n ollessa hallituksessa ollut mahdollinen. Hallitusohjelmassa on sovittu, että ylituotanto ja vientituki asteittain poistetaan. Haluan myös korostaa, että kokoomus sitoutui tiedonantoon vain sillä edellytyksellä, että hallitusohjelmasta ja maa- ja metsätalousministeriön sovituista budjettisupistuksista pidetään kiinni. Tämä tiedonannon tulkinta hallituksessa myös yhteisesti todettiin.

Keskustalle haluan tässä yhteydessä huomauttaa, että EY-päätös on koko kansakunnan päätös. Meidän on ehdottomasti pidettävä huolta kansantuotteemme 95 prosentista ja sen kasvusta. Jos Suomella menee taloudellisesti hyvin, on meillä myös mahdollisuus pitää huolta maataloudestamme, jonka kansantuoteosuus on vain 5 prosenttia. Käsitykseni mukaan maatalouspolitiikasta nostettu keskustelu on vinoutunutta. Suomen etujen mukaista on toki, että Suomi neuvotteluissa EY:n kanssa onnistuu mahdollisimman hyvin ja että voimme saada mahdollisimman suuren tuen EY:n kassasta maataloudellemme. Tulevaisuudessahan Suomen maatalouden saamat tukirahat ovat vain murto-osin suomalaisten kuluttajien maksamia.

Suurella hämmästyksellä täytyy suhtautua MTK:n EY-vastaiseen kampanjaan. Luulisi MTK:n kuuntelevan todellisia maatalouden ja metsäalan ammattilaisia. (Ed. Laine: Kuten Sasia!) Maatilahallituksen pääjohtaja Kalevi Hemilä, MTK:n integraatioasiantuntijat Seppo Kallio ja Esa Härmälä, MTK:n metsäpäällikkö Hannu Valtanen sekä metsä- ja elintarviketeollisuus ovat kaikki asettuneet EY-jäsenyyden kannalle. (Ed. Laine: Yliajettuina!) Etenkin maatalouden nuori polvi, joka ymmärtää maatalouden taloudelliset edut, on valinnut puolensa oikein. Haaviston vanhakantainen lypsymentaliteetti on aikansa elänyttä.

Suurella hämmästyksellä täytyy suhtautua eilen poltettuihin vainovalkeisiin. Suomen maineelle ja Suomi-kuvalle ei varmastikaan ole kovin hyväksi, jos kansainvälisessä lehdistössä suomalaisten kerrotaan EY-kysymyksessä puhuvan ilmestyskirjan pedosta ja sytyttelevän vainovalkeita. Tässä suhteessa toivoisin hieman vastuuntuntoa ja asiallisuutta.

Nykyisen EY-alueen suurin tuontilasku aiheutuu puupohjaisista tuotteista eli sahatavarasta, levyistä, puumassasta, paperista ja kartongista. Näiden tuotteiden tuonnista alueen ulkopuolelta aiheutuu öljyäkin suurempi kustannus. Suurimmat tuojamaat ovat Ruotsi, Suomi ja Kanada. Suomen viennistä 70 prosenttia suuntautuu EY-alueelle.

EY:n metsätalous- ja metsäteollisuuspolitiikan tavoitteena on omavaraisuuden lisääminen. Jos Ruotsi, Itävalta ja Suomi liittyvät EY-alueeseen, nousee puupohjaisten tuotteiden omavaraisuus käytännössä 100 prosenttiin. On olemassa vaara, että Suomen jäädessä alueen ulkopuolelle mutta Ruotsin ollessa sisällä EY-alueen omavaraisuustavoite kuitenkin saavutetaan tehostamalla nykyisen EY-alueen metsätaloutta, mihin on hyvät edellytykset. Vaikka tulli- tai muita muureja ei EY-alueen ja Suomen välille muodostuisikaan, merkitsee tavoiteltu alueen omavaraisuus sitä, että alueen sisällä oleva teollisuus saanee suosituimmuusaseman Suomen kustannuksella. Tilanne ei ole omiaan voimistamaan Suomen metsäsektorin kehittämistä, siis jos emme ole jäseniä. Suurella huolella on myös arvioitava Keski-Euroopassa suunniteltuja kierrätyskuitumääräyksiä. Jos paperin lähes ainoaksi raaka-aineeksi muodostuu jätepaperi, ovat suomalaisen metsäteollisuuden näkymät hyvin synkät. Näihin määräyksiin voimme kaikkein tehokkaimmin vaikuttaa EY:n jäsenenä.

On ollut myönteistä huomata, että vihreiden realistisiipi on ymmärtänyt EY-jäsenyyden edut. On täysin selvää, että saasteet tänä päivänä eivät tunne kansallisia rajoja. Mikäli Suomi haluaa todellista ympäristönsuojelua ja suojata aluettaan Keski-Euroopasta kulkeutuvilta saasteilta, on meidän oltava tekemässä yhteisiä päätöksiä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän päätyessä kannattamaan Suomen EY-jäsenyyttä olivat juuri ympäristökysymykset keskeinen peruste. Jäsenyys merkitsee parannusta ympäristönsuojelun tasoon Suomessa ja mahdollisuutta vaikuttaa ympäristönsuojeluun koko Euroopassa. Ympäristöasioiden esiinnostaminen tulee olemaan Suomen keskeinen tavoite EY:ssä.

EY:n jäsenenä Suomi voi vaikuttaa siihen, että ympäristönormeja tiukennetaan, yhteinen ympäristöverojärjestelmä luodaan ja EY:n ympäristömäärärahoja suunnataan Kuolan ja Pietarin alueiden sekä Baltian maiden ympäristöongelmien ratkaisemiseen. Suomen tulee olla val-

mis tarjoamaan hyvät työskentelymahdollisuudet perustettavalle Euroopan ympäristösuojelukeskukselle.

Ympäristöministeriössä tehtyjen selvitysten mukaan Suomi joutuu EY:hyn liittyessään tiukentamaan vesiensuojelu-, jätehuolto- ja luonnonsuojelulainsäädäntöä. Koska EY-normit ovat pääsääntöisesti vain vähimmäisnormeja, ei mikään estä meitä nostamasta omaa suojelutasoamme. Viime kädessä on kysymys eduskunnan poliittisesta valmiudesta uudenlaiseen ympäristöpolitiikkaan.

Monet kulttuuri-ihmiset ovat arvioineet, että Suomen EY-jäsenyys piristäisi suomalaista kulttuuripolitiikkaa. Saisimme myös markkinoilla vahvemman aseman, koska ohjelmatarjonnassa kotimaisuusvaatimus koskee EY-maissa EY-ohjelmia. Tärkeätä on myös todeta se EY:n tavoite, että pienet kulttuurit pyritään pitämään elinvoimaisina.

Koulutuksen kehittämisen kannalta on tärkeää, että Suomi hakee EY-jäsenyyttä. Eta-järjestely antaa Suomelle vain mahdollisuuden neuvotella osallistumisesta eurooppalaisiin tutkimus- ja koulutusohjelmiin. EY:llä ei olisi mitään velvollisuutta ottaa Suomea mukaan. EY:n jäsenenä Suomella sitä vastoin on tasavertainen oikeus osallistua kaikkiin EY:n tutkimus- ja koulutusohjelmiin sekä niitä koskevaan päätöksentekoon. EY-jäsenyys takaa myös sen, että suomalaisilta opiskelijoilta ei voida periä suurempia opiskelumaksuja kuin jäsenmaiden opiskelijoilta.

Joissakin puheenvuoroissa on väitetty EY-jäsenyyden uhkaavan pohjoismaista naisten tasa-arvomallia. Kun kuitenkin me päätämme itse sosiaalipolitiikastamme ja kun Suomessa perinteisesti molemmat sukupuolet osallistuvat täysimittaisesti koulutukseen, on mahdotonta nähdä tällaista uhkaa.

Moni eläkeläinen on ollut huolissaan siitä, vaikuttaako EY-jäsenyys hänen eläketurvaansa. Eläketurvajärjestelmämme on rahoitusvaikeuksissa, mutta se johtuu siitä, että emme ole Suomessa riittävän aikaisessa vaiheessa keränneet riittävästi varoja eläkerahastoihin. Kun eläkejärjestelmien rahoitus on riippuvainen talouden hyvinvoinnista, on looginen johtopäätös, että EY-jäsenyys suuremman taloudellisen kasvun avulla paremmin turvaa eläketurvan. Eläkeläiselle EY-jäsenyyden myötä elintarvikkeiden hintojen lasku ja yleinen hintatason lasku selvästi parantavat tilannetta. EY takaa myös sen, että suomalainen voi saada sairaanhoitoa EY-maissa.

Olen ilahtunut siitä, että Pohjolan yhtenäisyys säilynee. Helsingissä pidetyssä Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa oli selvästi aistittavissa, että myös Norja tulee hakemaan Euroopan yhteisön jäsenyyttä pian Suomen tehtyä ratkaisunsa.

Haluan erityisesti kiinnittää voimakkaasti SDP:n huomiota tosiasioihin. Niille, jotka haluavat EY-jäsenyyttä niin kuin me, on erittäin tärkeätä, että eduskunnan selvä enemmistö on jäsenyyshakemuksen takana. SDP:n ponsiesitys voidaan helposti tulkita Euroopassa väärin. Niukka eduskuntaenemmistö hallituksen tiedonannon tueksi saattaa Euroopassa herättää ajatuksia, että Suomen jäsenyyshalukkuus ei olekaan kovin vankka. SDP:n politikointi ja taktikointi — ei hallituksen politikointi ja taktikointi, ed. Jaakonsaari — Suomelle historian tärkeässä kysymyksessä osoittaa sitä hermostuneisuutta, joka SDP:n puheenjohtajalla, pankinjohtaja Ulf Sundqvistilla SDP:n oppositioaseman vuoksi on. Ymmärrän, että SDP on syvästi pettynyt siitä, että porvarihallitus kokoomuksen johdolla on kyennyt tekemään EY-jäsenyyspäätöksen.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä toteaa tyytyväisenä sen laajan kansalaisten tuen, jonka ulkomaankauppaministeri, kokoomuksen puheenjohtaja Pertti Salolainen on saanut toiminnastaan Suomen integraationeuvottelijana. Äskettäin tehdyn mielipidetutkimuksen mukaan Salolainen oli aivan omaa luokkaansa. Hänen toimintaansa EY-kysymyksessä piti parhaana noin 40 prosenttia suomalaisista. Vastaavat prosentit muiden osalta olivat alle 10 prosenttia. EY-neuvotteluja käytäessä on erityisen tärkeätä, että neuvottelijoilla on kansalaisten hyvin laaja luottamus takanaan. Siksi on luonnollista, että ministeri Salolaisen roolin EY-neuvotteluissa tulee olla hyvin korostunut.

On väitetty esiintyvän epäselvyyttä siitä, äänestääkö eduskunta keskiviikkona EY-jäsenyyshakemuksesta vai hallituksen luottamuksesta. Mielestäni asiassa ei ole mitään epäselvää. Eduskunta äänestää samalla sekä Suomen EY-jäsenyyshakemuksesta että hallituksen luottamuksesta. Kyse on yksinkertaisesti siitä, salliiko eduskunta nykyisen hallituksen ryhtyä neuvottelemaan jäsenyydestä ja antaako se valtakirjan juuri nykyiselle hallitukselle näiden neuvottelujen käymiseen. Siksi on välttämätöntä, että hallituksen takana on eduskunnan selvä enemmistö.

Herra puhemies! Suomen eduskunta on nyt mitä merkittävimmän päätöksen edessä. Kokoo-

muksen mielestä on maamme historiassa hyvin vaikeissakin olosuhteissa kyetty tekemään kulloisenkin ulkopoliittisen tilanteen vaatimat ratkaisut. Nytkin on osattava tehdä tähän päivään ja huomispäivänkin Eurooppaan sopiva kansallinen valinta. Eduskunnan on oltava tähän valintaan valmis ja myös valmis kantamaan siitä poliittinen vastuu. Kansallinen kokoomus on samoin kuin viimeaikaisten selvitystenkin mukaan kansamme enemmistö vakuuttunut siitä, että EY-jäsenyyshakemus on tässä historiallisessa tilanteessa Suomen kansan etujen mukainen ratkaisu.

Ed. Helle: Arvoisa puhemies! "Ylistetty olkoon se tuhmuus, joka vallan rappuja ravaa, sillä se ravitaan", kirjoitti Eino Leino. (Ed. Rinne: Minä luulin, että Viialainen!) — Sopii edelliseen.

Herra puhemies! Ensin valtion johto kielsi kiivaasti keskustelun Euroopan yhteisön jäsenyydestä. Sitten tasavallan presidentti yhtäkkiä uutenavuotena julisti keskustelun avatuksi ja valtiopäivien avajaisissa ilmoitti jäsenhakemuksen jättämisestä. Kansalaisille jäi luvallisesti kuukausi aikaa keskustella jäsenyydestä.

Valtioneuvosto antaa nyt tiedonannon, jolla muodollisesti kysytään eduskunnan mielipidettä. Eduskunnan avoin kannanotto on kuitenkin mahdotonta. Tiedonanto sitoo myönteisen kannan hallituksen tiedonannon sisältöön, ja hallitus tulkitsee kielteisen ja toisenlaisen myönteisen kannan epäluottamukseksi. Eduskunnalla ei siis ole aitoa valintamahdollisuutta, toisin kuin ed. Sasikin äsken väitti.

Kaiken kaikkiaan alkukeskustelussa on tullut aika omituisia mielipiteitä. Ensinnäkin pääministeri Aho sanoi, että jäsenyyttä haetaan ehdoitta. Hänhän totesi, että hyväksytään ne päätökset, joita EY:ssä on tehty ja joita Maastrichtin sopimukset edellyttävät. Heti perään saman puolueen ryhmän puheenjohtaja Kääriäinen asettelee ehtoja hakemukselle. Miten tällaiselle toiminnalle voi antaa yleensä luottamusta?

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on suhtautunut kielteisesti nopeaan yritykseen hakeutua EY:n jäseneksi useistakin syistä.

Euroopan yhteisö on muuttumassa Euroopan liitoksi, unioniksi. Sen päätösvaltaan tulee myös ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Vaikka aluksi olisikin mahdollista pysytellä syrjemmällä ja ikään kuin näytellä liittoutumattomuutta, tai miten nyt kukin tahtoo häveliäästi nimittää sisällöstä riisuttua puolueettomuutta, on kehityssuunta selvä. Euroopan liitto sitoo jäsenensä myös yhteisiin sotilaallisiin toimiin. Minusta on rehellisesti nähtävä, että Euroopan liitossa ei olla puolueettomia tai liittoutumattomia vaan liittoutuneita, tällä hetkellä tosin tietämättä, ketä vastaan ja millä tavoin tulevina vuosina. Voisi kylläkin hyvin ajatella, että yhteiset toimenpiteet kohdistuisivat sille epävakauden alueelle, joka ulottuu puolikuuna Marokosta Pakistaniin.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta mielestäni tiedonanto salaa ja johtaa harhaan lukijoita. Niiden, jotka havittelevat Euroopan liiton jäsenyyttä, tulisi myös tunnustaa, että kyse on merkittävästä käänteestä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. On sitten toinen asia, jos jäsenyyttä kannattava pitää tätä uutta valintaa oikeaan osuneena harkittuaan sitä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei pidä hyvänä Suomen liittymistä tällaiseen liittoon.

Kiirehtimistä vastaan puhuu myös se seikka, että Suomea vaivaa nyt sen historian suurin työttömyys, jonka hallitus on päättänyt sallia vallitsevan myös lähivuodet. Voidaan tietysti arvioida, että Euroopan liiton jäsenyys vaikuttaa pidemmällä ajalla myönteisesti Suomen talouden kehitykseen. Tätä ei tosin voi sillä tavoin ilmaista lukuina kuin yksinkertaisimmat jäsenyyden puoltajat tekevät eli lupaavat vaikkapa 100 000 uutta työpaikkaa, kuten kuulimme. Nämä työpaikathan näyttävät sitä paitsi syntyvän suureksi osaksi alkoholiveron alentamisen johdosta.

Lyhyellä ajalla jo sopimus Euroopan talousalueesta merkitsee kilpailun kiristymistä ja saneerauspaineita talouden tähän asti kilpailulta suojattuun laajaan suljettuun lohkoon. Välittömästi rakennemuutoksen ja yritysten pääoman käytön tehostamisen voi arvioida vähentävän työpaikkoja. Jos tähän tulevat lisäksi jäsenyyden myötä maatalouden ja elintarviketuotannon, vaikkapa viiveellä, rakennemuutokset, eivät alkuvuodet suinkaan lupaa hyvää. Siksi ainakaan tällaisella talouspolitiikalla ylläpidetyn työttömyyden kanssa ei pitäisi havitella Euroopan yhteisön jäsenyyttä.

Siirtymäajoista totean, että pääministerin taannoinen viittaus televisiokeskustelussa Iberian niemimaan liki pariinkymmeneen vuoteen on lievästi sanottuna optimistinen. Siirtymäajat puolestaan viivästyttävät myös jäsenyyden hyödyn eli tehostetun talouden aikaansaamista. Tämä on toinen puoli asiaa.

Euroopan liiton jäsenyyden vakavasti ottava hallitus luopuisi deflaatiopolitiikasta ja elvyttäisi

nyt, jotta työttömyys ei jäisi pysyvästi nykytasolle samalla, kun jäsenyyden myötä kaikkoaa kansallinen talouspoliittinen päätösvalta.

Euroopan talous- ja rahaliitto, joka on siis osa EY:tä, edustaa vanhakantaista talouspolitiikan oppia. Oli luonnollista, että 1970-luvun korkean inflaation vuodet, joihin lisäksi usein yhdistyi talouden tahmeus, johtivat ajattelun muutokseen talouspolitiikassa. Syntyi oppi alhaisen inflaation ja kovan valuutan autuuttavuudesta. Oppia ei siunannut Vatikaani vaan Bundesbank; mutta se, mikä sopii saksalaisille, ei välttämättä sovi meikäläisille.

Suomen markan arvon kytkeminen viime vuoden keväällä muuttumattomalla yliarvostetulla kurssilla Euroopan valuuttayksikköön merkitsi tämän strategian omaksumista varsin kyseenalaisissa oloissa. Usko devalvoimattomuuden hyveeseen oli upottaa talouden todella syvälle ja kaataa muutakin kuin vain SKOPin. Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa siitä, että kuulemme jatkuvasti hurjia huhuja, siitä, että pankkien pelastusoperaatiot tulevat viemään miljardeja markkoja ja kansalla maksatetaan nyt ja tulevina vuosina kasinopelin aiheuttamat ongelmat. Syyttömät joutuvat maksamaan näistä asioista. Kun täällä ed. Sasi edellä puhui kovin kauniisti korkojen alentamistoiveistaan, niin väitänpä vain, että muutaman päivän kuluessa ed. Sasi joukkoineen on päinvastoin nostamassa korkotasoa. (Vasemmalta: Tällä viikolla!)

Euroopan liiton jäsenyydessä ei ole kyse vain siitä, että ns. Suomi, joka sivumennen sanoen on hallitus ja erilaiset vaikutus- ja painostusryhmät eikä suinkaan eduskunta, pääsee muokkaamaan lenkkimakkara- ja kalakukkodirektiivejä. Kyse on samalla Euroopan keskuspankin ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän jäsenyydestä, jossa Snellmanin patsaan luona jköttävästä kunnianarvoisasta rakennuksesta tulee tämän järjestelmän maakuntakonttori. Hyvä vai paha? Euroopan keskuspankkijärjestelmä rakennetaan saksalaismallisesti valtiovallasta irralliseksi, jolloin 70-luvun perua oleva alhaisen inflaation dogmi valetaan ikään kuin Ruhrin teräkseen. Koko Euroopan liiton tai ainakin sen keskeisten ja edistyneimpien seutujen kannalta ratkaisu on varmaan hyvä, mutta ei ole sanottu, että tällainen talouspolitiikka olisi hyväksi pohjoisen reuna-alueen yksipuolisesti teollistuneelle maalle.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää Suomen kannalta onnettomana, että Euroopan liitossa menetettäisiin mahdollisuus kansallisiin toimiin työllisyyden parantamiseksi.

Suomen pikaisen jäsenhakemuksen tarvetta, jos sellainen katsotaan olevan, pienentää merkittävästi Euroopan talousalueen jäsenyys. Talousaluejäsenyys jo sinänsä tuo merkittäviä sopeutumispaineita säästäen kuitenkin maatalouden, elintarviketeollisuuden ja niiden takia osittain myös vähittäiskaupan. Voi olla, että kansainväliset kaupan vapauttamista koskevat Gatt-neuvottelut tuovat myös paineita maatalouttamme ja elintarviketeollisuuttamme kohtaan. Niiden sopeutumispaineiden laajuudesta ja aikataulusta emme tiedä. Euroopan talousalue Eta antaa osan niistä hyödyistä, joita jäsenyydellä tavoitellaan. Ei tarvitsisi kiirehtiä, ja olisi mahdollisuus myös harkita, olisiko jäsenyydestä enemmän hyötyä vai haittaa.

Euroopan yhteisö on ollut hallitusten välistä yhteistyötä, jossa hallitusten edustajien eli ministerineuvoston päätettäväksi on luovutettu joitakin asioita. Yhteisön kehittyessä on yksimielisestä päätöksenteosta siirrytty vähitellen määräenemmistöpäätöksiin.

Vaikka Maastrichtissa sovittu Euroopan liitto merkitseekin yhteisöpäätösten tai liittopäätösten lisääntymistä, on edelleenkin kyse hallitusten välisestä päätöksenteosta. Yhteisön tai liiton toimivalta on samoin edelleenkin rajoitettu. Euroopan liitto ei siis ole liittovaltio.

Yhteisön tai liiton päätöksenteon epäparlamentaarisuutta ja epädemokraattisuutta on arvosteltu. Mikäli kuitenkin sille asetettaisiin normaali lainsäädäntövaltainen parlamentti, jonka luottamusta ministerineuvoston tulisi yhteisön tai liiton hallituksena nauttia, siirryttäisiin hallitusten välisestä liitosta liittovaltioon.

Tämän tähden jokainen, joka arvostelee Euroopan liiton epädemokraattisuutta, joutuu kysymään itseltään, haluaako hän sitten Euroopan yhdysvaltoja. Jos vastaus on myönteinen, demokratian puuttumiseen kohdistuva arvostelu on perusteltua ja aitoa. Sen sijaan Suomen jäsenyyden vastustaminen ja yhteisön epädemokraattisuuden arvostelu eivät ole sovitettavissa yhteen, paitsi siinä harvinaisessa tapauksessa, että kannattaisi Suomen jäsenyyttä vain sillä ehdolla, että Suomi voisi liittyä liittovaltion jäseneksi.

Euroopan yhteisöä, tulevaa liittoa, on arvosteltu siitä, että sen toimivaltaan ei kuulu koko hyvinvointivaltion kenttä, tai siitä, että kulttuurimenojen osuus yhteisön budjetissa on mitätön mutta maatalous ja kehitysaluemenojen osuus on keskeinen. Yhteisön toimivaltaa arvioitaessa tulee muistaa, että sen jäsenet ovat luovuttaneet yhteisön päätettäväksi vain osan asioista. Mikäli

yhteisö kehittyy liiton kautta liittovaltioksi, on selvää, että sen toimivalta kasvaa ja kiistat liittovaltion ja osavaltioiden toimivallan jaosta kiristyvät.

Ison-Britannian konservatiivit vastustavat hyvinvointivaltiotehtävien, siis sosiaaliturvan ja palvelusten, antamista yhteisön määräysvaltaan. Koska he ovat omassa maassaan onnistuneet romuttamaan sosiaaliturvan ja heikentämään ammattiyhdistysliikettä, he eivät halua Brysselin peruuttavan tätä saavutusta.

Minua arveluttaa se, että Ison-Britannian nykyhallitus tukisi oikeiston hallitsemien Ruotsin ja Suomen jäsenyyttä juuri siksi, että kummankin Pohjoismaan oikeistohallitukset toimivaltakeskustelussa tukisivat Ison-Britannian konservatiiveja. (Ed. Jaakonsaari: Ne eivät ole ikuisia!) — Toivottavasti eivät.

Jäsenyyttä on puolusteltu sillä, että kaikki valta ei keskity Brysseliin, vaan subsidiariteettiperiaatteen mukaan — aika kaunis sana ja vaikea ääntää (Ed. Rinne: Ei tarkoita hiihtämistä!) siinä sanassahan on pehmeitä kirjaimia, niin pehmeää t:tä kuin pehmeää p:täkin — tämän subsidiariteettiperiaatteen mukaan päätösvaltaa jäisi, milloin suinkin mahdollista, alemmalle tasolle. Tämä periaate on kuitenkin kupla. Jos sen mukaisesti vaikkapa mahdollisimman suuri osa ympäristöasioista jää yksittäisten valtioiden harteille, syntyy todennäköisesti kilpailua myös siitä, mikä maa asettaa yrityksille vähiten ympäristörasituksia. Pelkällä subsidiariteettiperiaatteella ei yhteisön, tulevan liiton, jäsenyyttä voi perustella asiakysymyksiin katsomatta.

Herra puhemies! Tiedonanto päätöksentekotapana tällaisessa asiassa on maho.

Tasavallan presidentti päättää jäsenhakemuksesta. Eduskunta päättää tiedonannossa vain siitä, nauttiiko Ahon hallitus eduskunnan luottamusta, ja nauttiihan se, kun kysymys on enemmistöhallituksesta. "Kaiku ei ole mikään vastaus", totesi jo V. A. Koskenniemikin.

Viime kyselytunnilla torstaina pääministeri Aho ei oikein itsekään näyttänyt tietävän, mistä tiedonantokeskustelussa ja -äänestyksessä on kysymys. Lainaan pääministeriä: "Näin sekä EY:n jäsenyyshakemuksen jättämisen että aikanaan mahdollisen jäsenyyden toteutumisen päättää eduskunta." Toisaalta pääministeri totesi samassa keskustelussa: "Mutta niin kuin aina tiedonantokeskustelu päättyy luottamuslauseäänestykseen, jossa luottamuslauseäänestyksessä mitataan se, onko hallituksella eduskunnan tuki takanaan." Tätä ajattelua pääministeri vielä täydensi tuolloin torstaina näin: "Myönnän, että valittu toimintatapa, jossa hallitus on päätynyt tiedonannolla ilmoittamaan oman linjansa eduskunnalle ja siitä tullaan äänestämään tiedonannon pohjalta, on siinä mielessä huono, — että se ei välttämättä anna mahdollisuutta jäsenhakemuksen jättämisestä äänestämiseen." Kuka nyt tuostakin todella ottaa selvää, mistä me täällä todella päätämme ja mistä äänestämme, kun se aika tulee.

Tämä muodollisten seikkojen mutkikkuus saattaa hämärtää varsinkin äänestyssarjan viimeisessä äänestyksessä. Jos vähänkään arvioi sitä, mikä on pääministerin ja hänen puolueensa etu, niin ponsiäänestykset juoksutetaan niin, että keskustan jäsenyydelle kriittiset edustajat pääsevät väliäänestyksissä kannattamaan ei-vaihtoehtoa, mutta lopullisessa äänestyksessä hallituksen "kyllä ynnä" -kannan vaihtoehtona on sosiaalidemokraattien "kyllä"-vaihtoehto, jonka pääministeri ilmeisesti tulkitsee epäluottamukseksi kaiken lisäksi vielä. (Ed. Rinne: Se on tyypillistä kepulaista politikointia!) Tämä asetelma antaisi myös kristillisille ja jäsenyyteen kriittisesti suuntautuville keskustalaisille mahdollisuuden pysyä hallituksessa valitsemalla hallituksen "kyllä ynnä" -kannan.

Kun lopullisessa äänestyksessä mitä todennäköisimmin on väliäänestysten jälkeen jäljellä vain kaksi "kyllä"-vaihtoehtoa kuten edellä totesin — sosialidemokraattien "kyllä" ja hallituksen "kyllä" — näyttää jäsenhakemusta vastustaville jäävän jäljelle vain "tyhjää" äänestäminen. Sellaisessa äänestyksessä tyhjä ei ilmeisesti tarkoita — eikä varmaankaan tarkoita — mielipiteen puuttumista vaan sitä, että hallituksen taktikointi estää todellisen mielipidekirjon näkymistä tässä salissa. Juuri tämä taktikointi vie pohjan sellaiselta loogiselta käsittelyjärjestykseltä, että tiedonannon yhteydessä päätettäisiin yksinkertaisesti ja vain eduskunnan myönteisestä tai kielteisestä kannasta jäsenyyden hakemiseen.

Vasta päätöksen jälkeen käsiteltäisiin valiokunnassa olevan selonteon yhteydessä tavoitteita, jos eduskunta ilmaisisi tiedonannossa ensin myönteisen kannan. Mutta eduskunta ei siis pääse selkeästi — luottamuskysymyksestä riippumatta — ottamaan kantaa siihen, tulisiko nyt hakea jäsenyyttä vai eikö tulisi. Pakinoitsija Olli aikanaan totesi, että "selviä asioita on helpompi sanoa hämärästi kuin hämäriä asioita selvästi". Vähän tässä asiassa on sellainen maku.

Jotta asia olisi vielä mutkikkaampi, on äskeistä asetelmaa sotkettu sillä, että keskustan omien

rivien hajanaisuutta on paikkailtu leipomalla tiedonantoon maataloutta koskevia kohtia, vaikka mahdollisten neuvottelutavoitteiden ja kotimaassa oman päätöksen varassa tehtävien kansallisten toimenpiteiden käsittely kuuluisi ilman muuta vain tiedonannon jälkeen valmisteltavaan selontekoon. Eduskunnan kannalta tosin myös neuvottelutavoitteiden asettelu on väkinäistä, koska nykyisen valtiosäännön mukaan ohjeet neuvottelijoille antaa tasavallan presidentti eikä eduskunta.

Aidosti eduskunta pääsee päättämään asiasta vasta sitten, kun se saa käsiteltäväkseen Suomen jäsenyyttä koskevan sopimuksen. Tällöinkin eduskunta voi ainoastaan hyväksyä tai hylätä sopimuksen, ei muuttaa sitä.

Tiedonantoteksti muuten antaa ymmärtää, että tasavallan presidentti on myös hyväksynyt tiedonantotekstin, koska se on hallituksen nimissä annettu eikä pelkästään valtioneuvoston tiedonantona, niin kuin otsikko sanoo.

Arvoisa puhemies! Eduskunta on kahdesti edellyttänyt: "Hallitus jatkaa valtiosääntöuudistuksen valmistelua eduskunnan, tasavallan presidentin ja valtioneuvoston valtaoikeuksien tasapainottamiseksi ja siten eduskunnan aseman vahvistamiseksi." Tämän selkeän tahdon mukaisesti viime keväänä nimitettiin ns. Nikulan toimikunta valmistelemaan tätä asiaa. Helmikuussa se antoi välimietintönsä, jossa kartoitettiin nimenomaan ulkopoliittisen päätöksenteon ongelmakohtia yhdentymisen edistyessä. Mietintö kirjasi muutoksia tarvitsevat säännökset perustaen pohdintansa laajaan asiantuntijakuulemiseen.

Nikulan toimikunta siis selvitti Euroopan talousalueen ja mahdollisen yhteisön jäsenyyden aiheuttaman valtiosäännön muutostarpeen. Mutta mitä tekee tämä meidän nerokas hallituksemme? Se asettaa komitean, jonka jäsenet ovat pääasiassa muita kuin Nikulan toimikunnan jäseniä, pohtimaan samaa asiakimppua. Mistä tässä on kysymys? Ymmärtääkseni tässä ei ole kysymys mistään muusta kuin siitä, että jalo hallituksemme ei halua kansanvaltaistaa ja parlamentarisoida yhä kasvavaa ulkopoliittisen sateenvarjon alla tapahtuvaa päätöksentekoa. Hallitus haluaa jarruttaa eduskunnan selvästi ilmaiseman tahdon toteutumista. Valtaa halutaan näköjään entisestäänkin keskittää yhden henkilön käsiin. Tulee mieleen: Onkohan joillakin tai jollakin valtioneuvoston jäsenistä taka-ajatuksia taikka joitakin haaveita?

Jäsenyyden hakeminen ei vielä merkitse jäsenyyttä. Uskon, että koko mahdollisiin neuvotteluihin käytettävä aika merkitsee jäsenyyden vastustajien ja tietenkin myös kannattajien aktivoitumista. On uskottavaa, että sinä aikana tapahtuu myös muutoksia kannanmuodostuksessa. Moni innokas jäsenyyden kannattaja ehtii muuttua empijäksi ja empijä vastustajaksi. Tietenkin esiintyy myös päinvastaista siirtymää. Me pidämme hyvänä, että tätä aikaa pohdintaan jää. Pidämme myös välttämättömänä, että lopuksi asiasta suoritetaan kansanäänestys.

Herra puhemies! Eduskuntaryhmämme, vasemmistoliiton ryhmä, käsitteli helmikuun 5 päivänä Euroopan yhteisön, tulevan Euroopan liiton, jäsenyyttä ja otti siihen kantaa tähän tapaan: "Vasemmistoliitto suhtautuu kielteisesti Suomen EY-jäsenyyteen. Perustelumme koskevat Suomen puolueettomuuden ja liittoutumattomuuden säilyttämistä, kansallisen päätäntävallan ja itsemääräämisoikeuden säilyttämistä, Suomen suhteita EY:n ulkopuolisiin maihin sekä mahdollisuutta säilyttää itsenäinen, pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntamalliin liittyvä talous- ja yhteiskuntapolitiikka. Lisäksi Suomen kansantalouden tila on sellainen, ettei se kestä EY-jäsenyyden aiheuttamia muutospaineita. Siksi jäsenyyshakemuksen kiirehtimiselle on mielestämme erityisen huonot perustelut." — Näin totesimme siis noin puolitoista kuukautta sitten.

Herra puhemies! Ehdotankin päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi seuraavaa:

"Kuultuaan valtioneuvoston tiedonannon eduskunta toteaa, että se ei hyväksy jäsenhakemuksen jättämistä Euroopan yhteisölle,
ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Renlund: Herra puhemies, herr talman! Diskussionen om ett finländskt medlemskap i den Europeiska gemenskapen håller på att nå sin kulmen, och beslut skall fattas. Regeringen anser de yttre och inre omständigheterna nu vara sådana, att nationen gagnas av att en medlemsansökan inlämnas snarast möjligt. Svenska riksdagsgruppen omfattar denna ståndpunkt.

Det kan vara befogat att understryka att varken en ansökan eller det slutliga beslutet om medlemskap kommer att bli någon bekväm genväg till lösning på Finlands alla problem. Vad det nu är fråga om, är att välja väg. Skall Finland tillsammans med Sverige och förhoppningsvis även Norge ge det nordiska samarbetet en möj-

lighet att leva och utvecklas inom ramen för den europeiska gemenskapen?

En positiv attityd till EG innebär en insikt om att nationalstaten ohjälpligen blivit för liten inför allt flera stora frågor. Det ligger därför i vårt nationella intresse att ge avkall på kravet på fullständig självbestämmanderätt på alla områden för att i gengäld erhålla inflytande på de övernationella beslut, som under alla omständigheter lägger grunden för våra livsvillkor även här i Finland. Svenska riksdagsgruppen vill betona, att internationellt beslutsfattande och nationell välfärd mera än någonsin är två sidor av samma process.

Den samhällsdebatt som förts har varit rätt kort, det skall medges. Intensiteten i den har emellertid snabbt lyft fram huvudargumenten för och emot, och de flesta har kunnat fatta ståndpunkt. Nu bör krafterna koncentreras på att överbrygga motsättningar. Det är skäl att minnas att osäkerheten i beslutsfattandet skulle vara betydande på de flesta områden oberoende av EG-lösningen. Att låta bli att välja väg nu kan t.o.m. vara det mest riskfyllda alternativet.

Då regeringens meddelande läses i belysning av detta faktum, känns en diskussion om dess längd och vilka inre områden som skall poängteras inte särskilt meningsfull. Varje regering sätter helt naturligt sin prägel på de beslutsunderlag den presenterar och regeringen har goda skäl för sina val. Det är dock inte nödvändigt att problematisera detta om det i riksdagen finns en ännu bredare majoritet gällande själva grundfrågan. Detta framgår i och för sig också därav, att ingen har påstått att något av de problemområden regeringen lyft fram i sitt meddelande skulle vara oväsentligt. Det tycks mera vara fråga om nyanser.

Riksdagen bör under alla skeden av behandlingen ges bästa tänkbara möjligheter att sätta sin prägel på förhandlingsresultatet. De konkreta förhandlingsmålen diskuteras redan i anslutning till EG-redogörelsen, och finslipningen kommer att fortgå under en längre tid framöver. Svenska riksdagsgruppen ser fram emot stort och omedelbart intresse hos alla parter denna gång.

Herra puhemies! Kuten hallituksen tiedonannosta käy selvästi ilmi, blokkijaon hajoaminen ja yleinen liennytys on sekä mahdollistanut että pakottanut meidät päätöksentekoon EY:n tienhaarassa. Ruotsalainen eduskuntaryhmä on käymissään keskusteluissa voinut tyytyväisenä todeta, että huolimatta keskeisestä asemastaan poliittisessa elämässämme ulko- ja turvallisuuspolitiikka kuuluu nyt vähemmän ongelmallisiin alueisiin. Yhdistyneessä Euroopassa maat ovat aikaisempaa enemmän saman kaltaisessa tilanteessa.

Mielenkiinto Etyk-prosessiin ja sen tuleviin mahdollisuuksiin on suuri. Samalla ei kuitenkaan kielletä sitä, että maat suhtautuvat eri tavoin puolustuspoliittisiin kysymyksiin ja foorumeihin. Koska pääpaino on yhteisiä arvostuksia, ihmisoikeuksia, turvallisuutta, kriisien hallintaa jne. koskevissa kysymyksissä, todennäköisyys on pieni, että vaikeasti hyväksyttävissä olevat puolustuspoliittiset rakenteet muodostuisivat kompastuskiviksi.

Hallitus on julkisuudessa asiasta käydyn keskustelun jälkeen määritellyt Suomen puolueettomuuden ytimen sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Tästä vallinnee laaja kansallinen yksimielisyys. On sitten jo toinen asia, että myöhemmin joudutaan ottamaan kantaa Länsi-Euroopan unionin Weu:n rooliin. Tällä hetkellä Suomelle riittää, että EY:n jäsenyys ei edellytä Weu:n jäsenyyttä.

EY:n täysvaltaisena jäsenenä Suomella on parhaat mahdollisuudet vaikuttaa turvallisuus- ja puolustustuspoliittiseen ulottuvuuteen siten, että se vastaa omia, perustavaa laatua olevia kansallisia etujamme. Ei ole ollenkaan epätodennäköistä, että EY esimerkiksi kolmanteen maahan kohdistuvien sanktioiden ollessa kyseessä YK:n kautta suoritettavien toimenpiteiden lisäksi voisi ensisijaisesti käyttää Etykin puitteissa kehittyjä mekanismeja. Tärkeää kuitenkin on, että Suomi voi myös EY:ssä myötävaikuttaa tähän.

Liittokansleri Helmut Kohlin esiintyminen Pohjoismaiden neuvostossa antoi perusteita vahvaan luottamukseen EY:n tulevasta roolista. Kävi selväksi, että ne EY:n voimat, jotka haluavat ottaa vastuuta Euroopasta kokonaisuudessaan, ovat vahvoja ja että minkäänlaista ristiriitaa ei tarvitse olla integraation syventämisen ja maantieteellisen laajentamisen välillä. Suomen jäsenyys merkitsee lisätukea tällaiselle kehitykselle.

Herr talman! EG är trots allt en utpräglat ekonomisk organisation, och det är därför också på ekonomins område Finland skall bereda sig på de största förändringarna. Även om det inte kan förnekas, att positiva effekter på den egna nationalekonomin är ett huvudmotiv för en

anslutning, är delansvaret för hela Europas ekonomi en mycket central aspekt. En uppdelning i ett välfärds- och fattig-Europa är en betydande säkerhetsrisk som lätt raserar grunden för allt annat samarbete.

Ees-avtalets öde på längre sikt är oklart. EG-domstolen har inte ännu sagt det sista ordet, uppslutningen inom Efta är oklar och avtalet skall ratificeras inom varje EG-land. Svenska riksdagsgruppen vill på alla sätt bidra till att ett Ees-avtal fås i kraft enligt de ursprungliga planerna, men anser att Finlands intressen och fullvärdiga deltagande i integrationsprocessen kan garanteras bara om en EG-medlemsansökan samtidigt är under behandling.

Som betydelselös kommer Ees-processen i vilket fall som helst dock aldrig att kunna betecknas. För alla som deltagit har den inneburit ett viktigt steg i integrationen, en möjlighet att ta ställning till hur den egna ekonomin fungerar i förhållande till omgivningen.

Herra puhemies! Tässä vaiheessa itse kullekin lienee selvää, että sopeutuminen merkitsee suuria muutoksia Suomelle. Jo Eta-sopimukseen sisältyvien neljän vapauden toteuttaminen merkitsee suljetun taloutemme lopullista avaamista. Väistämätön ja EY-ratkaisusta riippumaton rakennemuutos olisi tullut aloittaa paljon aikaisemmin siirtymävaiheen helpottamiseksi. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Ratkaisevaa on, pystytäänkö nyt luomaan kansallista yhtenäisyyttä neuvottelutavoitteiden ja oman talouspolitiikan taakse.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä kannattaa hallituksen tiedonannossaan esittämiä kansantaloudellisia tavoitteita. Paljon energiaa on panostettava talous- ja teollisuuspoliittisen ohjelman laatimiseen. Ohjelman on oltava riittävän yksityiskohtainen ollakseen tehokas ja ulospäin uskottava. Työllisyysvaikutusten tulee olla ohjelman olennainen osa, koska työvoimalla on oikeus vaatia päätöksentekijöiltä selviä tavoitteita ja keinoja integraation toteuttamiseksi tässä mielessä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiin.

On totta, että yhä voimakkaampi riippuvuus kansainvälisestä taloudesta vähentää talouspoliittisten välineiden määrää. Käy yhä vaikeammaksi soveltaa perinteistä keynesläistä kokonaiskysynnän elvyttämistä merkitsevää politiikkaa, koska julkisten menojen on seurattava talouden kehitystä ja koska inflaatio ja korot on pidettävä muiden jäsenmaiden tasolla. Vastapainoksi tulee talouden ja valuutan suurempi vakaus ja ennustettavuus. Viime aikojen kehitys on valitettavan selvästi osoittanut, että emme oikein enää itse pysty saavuttamaan tätä.

Herr talman! Den hårda kritiken av regeringens betoning av lantbruket och landsbygden i meddelandet är inte motiverad. Lantbruket stod i stort sett utanför förhandlingarna om Ees-avtalet. De radikala förändringar som kommer att ske har på allvar börjat konkretiseras först i samband med att EG-beslutet närmat sig och ett avgörande i Gatt-underhandlingarna ställts i utsikt. Helt klart är, att ingen annan näringsgren kommer att påverkas lika starkt. Då vi till detta lägger att lantbruket och landsbygden alltid utgjort en viktig helhet inom vår nationella kultur, har regeringen inte kunnat låta bli att ange klara målsättningar för sitt agerande i denna fråga.

På grund av att förändringarna är så djupgående måste problematiken oundvikligen betraktas ur den enskilda lantbrukarfamiljens synvinkel. Att den lantbrukspolitiska linje som landet följt under tiotals år, vilken varit ett resultat av kompromisser över den politiska mittlinjen, nu kan konstateras ha lett till för stora skillnader i förhållande till EG, kan inte läggas de enskilda produktionsenheterna till last. Vi skall inte heller göra misstaget att tro att lantbrukets framtid är en fråga bara för lantbrukarbefolkningen; livsmedelsindustrin och viktiga delar av den övriga industrin är även i behov av övergångstider.

Den bästa strategin vid de kommande förhandlingarna är att ta EG:s lantbruks- och regionpolitiska principer samt egna specialarrangemang för ogynnsammare lantbruk som utgångspunkt. På detta sätt är det lättare att få EG:s förståelse för t.ex. de regionpolitiska motiveringarna för en hög nationell nivå på produktion och förädling. Intern enighet om dessa målsättningar är emellertid av yttersta vikt.

Svenska riksdagsgruppen vill därför betona, att vi bör göra allt för att undvika en konstgjord samhällelig polarisering kring frågan om lantbrukets framtid. Detta betyder också, att de ekonomiska satsningar på övergångstidens arrangemang som meddelandet aviserar inte skall ses som "ytterligare felinvesteringar", för att använda ett uttryck som använts av kritiker. De är tvärtom nödvändiga för att undvika splittring av befolkningen och för att på sikt garantera konkurrensförmågan för den kanske mest utsatta sektorn i en ny ekonomisk miljö.

Herra puhemies! Kulttuuri- ja sosiaalipoliittiset ulottuvuudet ovat Maastrichtin sopimuksen ja hallituksen EY-selonteon valossa hyvin ongelmattomia. Kulttuurin, koulutuksen ja tutkimuksen osalta on nimenomaan kyse kansalaisen ja alueellisen monipuolisuuden kunnioittamisesta ja vapaaehtoisen yhteistyön edistämisestä. EY:ssä ei toistaiseksi ole määräyksiä kansallisesta sosiaaliturvasta koskien esimerkiksi etuuksien tasoa. Suomen näkökulmasta edullista olisi EY:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen ja sosiaalisten vähimmäistasojen käyttöönotto. Ainoastaan tällainen EY:n sosiaalipolitiikan vahvistaminen voi estää ns. sosiaalisen polkumyynnin. Eräässä tärkeässä mielessä EY-ratkaisu merkitsee myös tien valitsemista näillä sektoreilla.

Kulttuurin osalta kyse on selvästä kannanotosta koskien sitä, mihin me historiallisesti ja tulevaisuudessa haluamme laskea itsemme kuuluviksi. Vaikka tavoitteena ei ole yhtenäinen koulutuspolitiikka, koulutus on yksi EY:n kulmakivistä. Tutkimustoiminta on ollut ohjelmassa aina vuodesta 1957 lähtien. Suomi osallistuu jo nykyään moniin eurooppalaisiin koulutus- ja tutkimusohjelmiin esimerkiksi opiskelijavaihdon, biotekniikan, ympäristön ja viestinnän alalla. Vapaaehtoinen EY:n ulkopuolelle jättäytyminen vaikeuttaisi ratkaisevasti osallistumistamme jatkossa. Nykyisessä tilanteessa on erittäin tärkeää, että selviämismahdollisuutemme huomispäivän Euroopassa ovat mahdollisimman hyvät.

Sosiaalisektorilla tien valinta toivottavasti merkitsee sitä, että tunnustamme lopulta talouden kantokyvyn olevan ratkaiseva sosiaalipoliittiselle liikkumavaralle. Päättäjillemme oli 80-luvulla ilmeisen vaikea pitää tämä asia mielessään, ja päättäjät ovatkin näin ollen osavastuussa liiallisten toiveiden ilmenemisestä. Pitkällä tähtäimellä kaikkien palveluiden saajien ja palkansaajaryhmien kannalta on hyödyksi, että heillä on koko ajan realistinen kuva hyvinvoinnin kehityksestä ja tasosta.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä korostaa kuitenkin, ettei tätä pidä käsittää niin, että olisimme valmiit EY:ssä luopumaan pohjoismaisesta mallista ja omista sosiaalipoliittisista ja oikeudenmukaisuuteen liittyvistä arvostuksistamme. On tärkeä tietää, ettei pidemmän päällä voi syödä enemmän kuin tienaa.

Herr talman! Ur miljösynvinkel är integrationen och medlemskapet i EG en mångfacetterad problematik. Det ekonomiska livet har internationaliserats. Därmed har också miljöproblemen genomgått samma utveckling. En effektiv miljöpolitik kan genomföras endast genom övernationella beslut. Här erbjuder ett EG-medlemskap nya möjligheter.

Å andra sidan medför genomförandet av den inre marknaden, i vilken vi blir delaktiga redan genom Ees-avtalet, nya problem, i synnerhet i form av ökade transporter. Allra minst ur miljösynvinkel kan Ees-avtalet framställas som ett alternativ till medlemskap. Avtalet skulle medföra nya problem utan att ge metoder att medverka till att avhjälpa dem.

En del av alternativrörelsen anser att Finland med tanke på miljön helst borde frigöra sig från den internationella ekonomin och utforma sin egen miljölagstiftning. I teorin låter det sig sägas men i praktiken skulle strategin leda till en avtynande ekonomi med föråldrade och allt mera miljöförstörande produktionsapparater. En blick österut torde vara tillräcklig för att avskräcka då det gäller detta framtidsalternativ.

Som medlem i EG kan Finland tillsammans med likasinnade länder medverka till en hållbar utveckling för Europa som helhet.

Herra puhemies! Lähtökohtana keskustelulle EY-jäsenyyden vaikutuksista oikeusjärjestykseen ja poliittiseen päätöksentekojärjestelmään on, että Eta-sopimuksen ja EY-jäsenyyden väliset erot ovat periaatteellisesti merkittäviä, mutta käytännössä suhteellisen pieniä. Äskettäin julkaistusta asiaa valaisevasta artikkelista (professori Thomas Wilhelmsson Helsingin Sanomissa 7.2.) käy lisäksi ilmi, että EY-juridiikan vaikutukset yksittäisten maiden oikeusjärjestyksiin ovat olleet paljon pinnallisempia, kuin julkinen keskustelu antaa ymmärtää. Enimmäkseen kyse on ns. teknisestä lainsäädännöstä, jolla on äärimmäisen pienet vaikutukset itse oikeusjärjestyksen ja oikeuskulttuurin perustavaa laatua oleviin erityispiirteisiin.

Ei myöskään pidä aliarvioida sitä, että on hyviä mahdollisuuksia omiin ratkaisuihin yleisempienkin EY-direktiivien osalta. Olosuhteet muuttuvat kuitenkin sitä mukaa kuin Euroopan unioni EU muotoutuu ja kun ministerineuvostossa siirrytään konsensuspäätöksistä enemmistöperiaatteen mukaan tehtäviin päätöksiin. Tällöin voidaan todeta, että ns. demokratiavaje kasvaa ja että tämä vaje tulisi kompensoida lisäämällä Euroopan parlamentin valtuuksia tai vaihtoehtoisesti kansallisilla parlamenteilla tulisi olla oikeus demokratiavajeen täyttämiseen.

Muutokset ovat niin suuria sekä lainsäädäntö-, toimeenpano- että tuomiovallassa, että äskettäin asetetulla komitealla, jonka tehtävänä on sopeuttaa valtiosääntömme integraation vaatimuksiin, on tiukan aikataulun vuoksi vastuullinen tehtävä.

Ruotsalaisen eduskuntaryhmän mielestä ratkaisuja tulee ohjata ensisijaisesti kolmen vaatimuksen: hyvät mahdollisuudet valmisteluvaiheessa vaikuttamiseen, selvä vastuujako ja joustava tiedonkulku. Aloiteoikeus on myös otettava tarkasteluun.

Herr talman! Svenska riksdagsgruppen upprepar därför sin tidigare ståndpunkt, att en viss förskjutning av tyngdpunkten mot den verkställande makten väl kan uppvägas med att ett utskott i riksdagen görs till en auktoritativ, agerande instans. Oberoende av om frågan gäller ett EG-direktiv eller en -förordning, skall den ansvariga ministern/förhandlaren — och väljarna — ha fullständigt klart för sig, vad riksdagens integrationsutskott anser. Riksdagens formella rätt att i slutskedet godkänna eller förkasta överenskommelser bör kvarstå så långt som möjligt.

Ålands särförhållanden är beaktade i meddelandet. De kommer att göras till föremål för särskild utredning. Utgångspunkten för den utredningen finns i regeringens EG-redogörelse, som återger de åländska särförhållandena på ett korrekt sätt.

Det slag av självstyrelse som Åland åtnjuter på basen av internationella fördrag, är förutsatt i Rom-fördraget. I Ees-avtalet är detta redan beaktat (art. 126). Regeringen, som för EG-förhandlingar även för Ålands del, bör i dessa förhandlingar stå i nära förbindelse med de åländska självstyrelseorganen.

Den nya självstyrelselagen, som träder i kraft 1.1.1993, förbättrar och klarlägger i hög grad Ålands position i det internationella umgänget. Dessa omständigheter är tillsammans en god förutsättning för att Ålands särförhållanden vederbörligen blir beaktade.

Herra puhemies! Päätös Euroopan yhteisön jäsenyyden hakemisesta on suuri, mutta myös tarpeellinen haaste kansallemme. Se pakottaa meidät — taas kerran ja radikaalisti muuttuneissa olosuhteissa — osoittamaan oma kansainvälinen merkityksemme, mutta rauhanomaisin keinoin. Päätös koettelee sisäistä päätöksentekojärjestelmäämme ja ennen kaikkea halua hakea todella suurissa kysymyksissä ratkaisuja, joita voidaan pitää yhteisinä.

Tämän vuoksi nyt olisi äärimmäisen tärkeää, että hakemuksesta ja hallituksen valitsemista näkökohdista voitaisiin saavuttaa laaja yksimielisyys. Toimintaamme seurataan tarkoin kansainvälisellä tasolla. Yhteinen tavoitteemme tulisi kaikesta huolimatta olla, että meillä olisi parhaat ajateltavissa olevat vaikutusmahdollisuudet ratkaistaessa kysymyksiä, jotka joka tapauksessa vaikuttavat meihin merkittävällä tavalla. Jos me emme Suomen kansanedustajina kykene hoitamaan poliittisesti lainsäätäjän osaa integraatioprosessissa, elinkeinoelämä tulee kuitenkin ajamaan tätä prosessia ja toteuttamaan sen. Tällainen tilanne olisi tappio parlamentaariselle demokratiallemme.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä yhtyy puhemiehen ehdotukseen päiväjärjestykseen siirtymisestä.

Herr talman! Ett beslut om att söka medlemskap i den Europeiska gemenskapen är en stor, men nödvändig utmaning för vårt folk. Det tvingar oss att — ännu en gång och under radikalt förändrade förhållanden — visa vad vi går för internationellt, men med fredliga medel. Det prövar systemet för vårt interna beslutsfattande, och framförallt, viljan till att på de verkligt stora frågorna söka lösningar som kan uppfattas som gemensamma.

Därför vore det nu av yttersta vikt, att en bred enighet kunde uppnås om en ansökan och om de synpunkter regeringen valt att betona. Vårt agerande noteras noggrant internationellt. Vårt gemensamma mål torde trots allt vara, att ha bästa tänkbara påverkningsmöjligheter där det avgörs frågor som i vilket fall som helst rör oss på ett genomgripande sätt. Ifall vi ombud för Finlands folk inte politiskt klarar av lagstiftarens del av integrationsprocessen, kommer näringslivet ändå att driva på och genomföra denna process och det vore ett nederlag för vår parlamentariska demokrati.

Herr talman! Svenska riksdagsgruppen förenar sig med talmannens förslag gällande övergång till dagordningen.

Ed. Vihriälä merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Paloheimo: Herra puhemies, herr talman! Euroopan yhdentyminen on luonteel-

taan lukuisten muiden tapahtumaketjujen kaltainen. Sitäkin voi havainnoida sekä sisä- että ulkopuolelta.

Sisältä päin tarkasteltaessa Euroopan integraation tärkein näkökohta on prosessin välitön vaikutus maanosan eri valtioihin riippumatta siitä, osallistuvatko ne integraatioprosessiin vai eivät. Meidän kannaltamme tämän sisäisen tarkastelun tärkein kysymys on integraation välitön merkitys Suomelle, siis Suomen suhde Eurooppaan — Suomen joko osallistuessa prosessiin tai jäädessä sen ulkopuolelle.

Tapahtumia ulkoa päin tarkasteltaessa ei pohdita niinkään Suomen suhdetta Eurooppaan, vaan Euroopan suhdetta maailmaan. Mikä on syntyvän Euroopan unionin todennäköinen merkitys maailmalle ja vielä lisäksi mikä tuon suhteen merkitys voisi parhaimmillaan olla? Edelleen: mikä on tuon suhteen välillinen merkitys Euroopan eri valtioille?

Käydyssä keskustelussa on toistaiseksi korostettu tapahtuman sisäisiä piirteitä. Ulkoisen merkityksen pohdinta on jäänyt lähinnä taloudellisia ja valtapoliittisia seikkoja painottavaan Eurooppa-linnoituksen analysointiin. Eurooppa nähdään kapeasti vain Japanin ja Yhdysvaltojen kaupallisena kilpailijana, ikään kuin tuo kauppakilpailu ja siihen liittyvä jo nyt hyvinvoivien kansojen ylensyöttö olisi maailman polttavin pulma tänään. Laajempi, pitkäjänteisempi ja syvempi ulkoinen tarkastelu on kuitenkin välttämätön. Eihän yksikään täysjärkinen ja valveutunut nykymaailman ihminen voi pitää edellä mainittujen blokkien välistä taloudellista kilpailua nykymaailman kysymyksistä merkittävimpänä. Sillä eihän yksikään täysjärkinen ja valveutunut nykymaailman ihminen ole tietämätön tai piittaamaton kasvihuoneilmiöstä, aavikoitumisesta, metsien katoamisesta tai väestöräjähdyksestä — esimerkkeinä maailman vakavista ongelmista. Siksi on kysyttävä: Miten Euroopan integraatio vaikuttaa noihin vakaviin ongelmiin? Edelleen, miten se voisi niihin parhaimmillaan vaikuttaa?

Vihreiden jo vähän kulunutkin iskulause kannustaa ajattelemaan asioita maailman laajuisesti. Selviö lienee, että mitä suurempi asia, sitä tarpeellisempi on maailman laajuinen ajattelu. Euroopan yhdentyminen on suuri asia. On ratkaiseva ajatusvirhe jättää globaali kokonaistarkastelu täysin tämän kysymyksen ulkopuolelle tai pohtia kysymystä vain kapeasti taloudellisesta perspektiivistä. Lienee itsestäänselvää, että edellä mainitsemani maapallon tuhomekanismit eivät pysähdy ilman aktiivista puuttumista niihin. Edelleen, Euroopan unioni on yksi maailman merkittävimmistä ja tehokkaimmista yhtenäisistä liittoutumista, joka voisi puuttua noihin mekanismeihin.

Suomenkin pitkän tähtäyksen tulevaisuus riippuu lopulta enemmän prosessin ulkoisesta kuin sisäisestä kulusta. Ellei Eurooppa löydä paikkaansa maailmassa, ei Suomi yksinkään pysty selviytymään. Puhukaamme siis aluksi Euroopasta ja maailmasta.

Maapallon tulevaisuuden logiikka on säälimättömän selkeä ja yksinkertainen: Ellei väestöräjähdystä, ilmakehän vahingollisia muutoksia, aavikoitumista, metsien katoamista ja kaikkia muitakin ekokatastrofin osatekijöitä saada pian pysäytetyiksi, menettää kaikki muukin syvällisemmän ja laajemman merkityksensä. Selvää on myös se, että maapallon pelastaminen ekokatastrofilta on ihmiskunnan tähänastisista ponnistuksista merkittävin ja vaatii jättimäiset resurssit, vaatii kaiken olemassa olevan tiedon ja taidon, vaatii pyyteettömiä uhrauksia, vaatii maailmankaupan uudelleenarviointia ja kansainvälistä yhteisymmärrystä. Kaikkea tätä.

Koko maailman yhteistyötä tarvitaan, mutta vain kaksi maanosaa tulee kysymykseen tuon vuosikymmeniä kestävän suorituksen käynnistäjinä. Ne ovat läntinen Eurooppa ja pohjoinen Amerikka. Japanin realistinen mahdollisuus toimia tällä alalla maailman veturina perustuisi sen varallisuuteen, mutta lienee aatteellisesti olematon. Itäinen Eurooppa edustaa pikemminkin kolmannen maailman kaltaista ongelmaa kuin ongelman ratkaisijaa. Verratkaamme siis toisiinsa pohjoista Amerikkaa ja läntistä Eurooppaa tänä vuonna, kun Kolumbuksen ensimmäisestä löytöretkestä on kulunut 500 vuotta ja kun tuon retken välilliset seuraukset ovat luhistamassa maapallon, niin ihmiskunnan kuin biosfäärinkin.

Pohjoisen Amerikan ympäristöongelmat ovat akateemisen etäisiä verrattuina Euroopan käsin kosketeltaviin ongelmiin. Jo keskimääräinen asukastiheys kertoo olosuhteiden erilaisuudesta. Se on pohjoisen Amerikan teollisessa osassa, siis Kanadassa ja Yhdysvalloissa, noin 15 henkeä neliökilometrillä. Nykyisten EY-maiden väentiheys on keskimäärin kymmenkertainen. Niinpä USA:n asenne esimerkiksi hiilidioksidipäästöjen rajoittamiseen huomattavista päästöistään huolimatta on hiiren vikinää eurooppalaisen, pöydällä naukuvan kissan rinnalla. Näkemys luonnontieteiden ja tekniikan kehittämisestä on Yhdysvalloissa selvästi kaupallisempi, vähemmän

yhteiskunnallinen kuin Euroopassa. Juuri Keski-Euroopasta ovat lähtöisin esimerkiksi pakkausten palautustoimet, kierrättävän tekniikan käyttöönotto ja nopeat, saasteettomat junayhteydet.

Arvoisa puhemies! Santa Maria, Pinta ja Niña lähtivät elokuun 3 päivänä 1492 Euroopasta. Euroopan on vastuu, Euroopalla on keinot. Mitkä ovat siis ne laajamittaiset toimet, joihin Eurooppa voisi tarttua seuraavien vuosikymmenten aikana, jos olisi toimeen tarttuakseen? Millä keinoin Eurooppa voisi planeettamme pelastaa? Seuraavassa lyhyt hahmotelma eräistä välttämättömistä toimista. Ne pitää toteuttaa pikaisesti, tulevan sukupolven aikana.

1) Kolmannen maailman tuho on maailman tuho. Siksi tarvitaan tavoitteiltaan ja keinoiltaan uudenlainen kehitysmaapolitiikka, jonka keskeisiä piirteitä ovat väestönkasvun pysäyttäminen, ympäristönsuojelu ja velkataakan kevennys. Yksittäisten valtioiden poliittinen rohkeus ei tuohon toimeen riitä.

2) Itä-Euroopan pysyvä alennustila on aikapommi. Siksi sen talous pitää saada toimivaksi ja sitä pitää auttaa. Uudenlaiseen Marshall-apuun pitää kaikkien läntisen Euroopan maiden yhdessä osallistua. Apu pitää kohdentaa.

3) Ympäristö saastuu, ja luonnonvarat loppuvat. Siksi koko teollisuus pitää muuttaa kierrättäväksi. Se merkitsee yhtä suurta mullistusta kuin teollistuminen 1700-luvun lopulla. Yksittäinen valtio ei siihen täysimittaisesti ryhdy, koska sen välitön kaupallinen kilpailukyky huononee, mutta yhteistyössä on potenssia.

4) Energiaa ei tuoteta hyväksyttävällä tavalla. Energian tuotanto täytyy uusia aurinkopohjaiseksi. Uusi tekniikka on olemassa, mutta teollinen tuotanto ja vaadittavat investoinnit edellyttävät mittavaa ja uskottavaa poliittista tahtoa ja pitkän tähtäyksen kansainvälisiä päätöksiä.

5) Autoliikenne saastuttaa, tuhlaa öljyä, tuottaa melua, eriarvoisuutta ja ruumiita. Siksi liikenteen — siis infrastruktuurin ja välineiden — täydellinen uusiminen on välttämätöntä. Mikään eurooppalainen valtio ei uskalla näin mittavaa muutosta tehdä yksinään.

6) Maatalous ei tuota elintarvikkeita kestävin keinoin. Siksi tarvitaan maanosan kattava periaatesuunnitelma, jossa ruuan puhtaus, työllisyys, kuljetusten mielekkyys, maaseudun elävyys kaikissa maissa ja eri alueiden omavaraisuus säilytetään. Yhteinen sopimus tuo parhaan tuloksen.

7) Luonnon kokonaisuudet tuhoutuvat. Siksi pitää luoda yhtenäinen, koko maanosan kattava luonnonsuojelualueiden verkosto. Tähänkään yksittäiset valtiot eivät yksin ryhdy, koska uhraukset täytyy tehdä elintasosta ja taloudellinen kilpailukyky kärsii siitä.

Vihreät tukevat edellisiä tavoitteita. Pelkät suuren luokan ratkaisut ovat kuitenkin henkisesti kuolettava vaihtoehto. Siksi keskitettyjen ratkaisujen rinnalle vihreät haluavat kehittää pienimuotoista toimintaa, joka takaa sekä henkisen että aineellisen hyvinvoinnin kaikkialla maanosassa. Tulevaisuus on parhaimmillaan kurinalaisten ja keskitettyjen sekä pienimuotoisten ja hajautettujen ratkaisujen sopiva yhdistelmä. Se on seepra.

Vihreiden mielipiteet eivät jakaudu erilaisten tavoitteiden, vaan erilaisten arvioiden vuoksi, jotka liittyvät Euroopan unioniin. Vihreät arvioivat siis eri tavoin sen todennäköisyyden, jolla Eurooppa lähtee toteuttamaan edellä esitettyjä, ympäristölle välttämättömiä suunnitelmia.

Olen edellä käsitellyt Euroopan todennäköistä suhdetta maailmaan ja erityisesti sitä vähäistä mahdollisuutta, että Eurooppaa lähivuosina huuhtelisi eräänlainen valaistumisen aalto, joka lisäisi ratkaisevalla tavalla maapallon tulevaisuuden mahdollisuuksia. Maastrichtin kokouksen ympäristökysymyksille osoittama huomio on pieni oras, se antaa vähäisen toiveen jälkimmäisen ajatuksen realistisuudesta.

Seuraavaksi keskityn pohtimaan Suomen asemaa Euroopassa riippumatta edellisten näkymien toteutumisesta.

Toistaiseksi käydyssä keskustelussa on kiinnitetty paljon huomiota Suomen asemaan ja puolueettomuuteen. Sana "puolueettomuus" on ollut tähän saakka Suomen suojakeino toisilleen vihamielisten idän ja lännen maailmojen välissä. Jo nyt näyttää selvältä, että tulevaisuuden maailmassa vanha vastakkainasettelu on hälventynyt. Puolueettomuus-käsite edellyttää kahta kiistelevää osapuolta, joiden väliin kantaa ottamaton, neutraali, kolmas osapuoli asettuu puolueettomaan asemaan. Mitä siis puolueettomuus merkitsee tulevaisuudessa? Mitkä ovat todennäköiset tulevan kiistan osapuolet? Esitän seuraavassa neljä mahdollisuutta todennäköisessä järjestyksessä ja lopulta arvion siitä, miten Suomen tulisi suhtautua puolueettomuuteen.

Ensimmäinen vaihtoehto on kolmannen maailman liittoutuminen teollista maailmaa vastaan. Vastakkainasettelu olisi silloin karkeasti ottaen "köyhä musta rikasta valkoista vastaan". Tuon vastakkainasettelun konkreettinen sytyttäjä voi

olla satojen miljoonien ympäristöpakolaisten virta, joka suuntautuu kolmannesta maailmasta teolliseen maailmaan ja jonka virran teollinen maailma yhteisellä päätöksellä tylysti torjuu.

Toinen mahdollinen vastakkainasettelu liittyy uskontoon ja islamilaisuuden nousuun maailmassa. Maailman öljyvarat käyvät yhä niukemmiksi, joten tuon vastakkainasettelun perusluonne olisi — jälleen karkeasti ottaen — "öljyä omistava muslimi teknisesti kehittynyttä kristittyä vastaan". Tuosta asetelmasta on Kuwaitissa jo saatu eräänlaista esimakua. Kiista liittyisi tuolloin maailman energiapolitiikkaan, mutta sitä ylläpitäisi myös uskonnollinen ulottuvuus.

Kolmas mahdollinen vastakkainasettelu on kauppapoliittinen kiista, jossa toisena osapuolena olisivat Euroopan kannalta epäedullisesti yhtyneet Japani ja USA, ehkä Kiinakin, ja Eurooppa joutuisi eräänlaiseen kauppasaartoon muiden maanosien taholta. Asetelmaa voisi luonnehtia "uusi maailma vanhaa vastaan". Syynä voisivat olla esimerkiksi Euroopan jyrkät vaatimukset maailman ympäristöpolitiikassa.

Neljäs vaihtoehto on entisen tilanteen, idän ja lännen vastakkainasettelun, palautuminen jossakin uudessa, meille vaarallisessa muodossa. Tällainen mahdollisuus olisi Suomelle edellä esittämiäni läheisempi ja kohtalokkaampi. Sen uhan varalta Suomen tulisi säilyttää tulevaisuudessa valinnan mahdollisuus, oikeus itse päättää asemastaan.

Edellä esittämieni ajatusleikkien pohjalta voidaan pohtia Suomen puolueettomuutta, sen realistisuutta ja hyödyllisyyttä eri tilanteissa. Suomi on yleensä asettanut hyödyn etiikan edelle ja etiikan varastoon sellaisia tilanteita varten, joissa etiikasta sattuu olemaan myös hyötyä. Voisi ajatella, että tulevissa asetelmissa olisi hyödyllistä luopua puolueettomuudesta ja olla turvallisen "Eurooppa-linnoituksen" vallihaudan sisäpuolella, yhdessä Ruotsin ja Venäjän, Englannin ja Espanjan, Saksan ja Ranskan kanssa, valkoisten vanhan maailman kristittyjen joukossa. Eettinen ratkaisu saattaisi joissakin tapauksissa olla toinen. Vihreät pitävätkin viisaana etiikan ja hyödyn perustein, että Suomi jättää itselleen liikkumavaraa liittoutumattomana ja varaa itselleen oman päätösvallan tulevia tuntemattomia tilanteita varten.

Suomen, Ruotsin ja Itävallan ympäristöjen kannalta on merkityksellistä, että nykyisen EY:n yhteenlaskettu pinta-ala kasvaisi noin 40 prosentilla, jos edellä mainitut maat liittyisivät Euroopan unioniin. Väki lisääntyisi vain 6 prosenttia. Jos ajatusleikkinä oletetaan, että väestö sukupolvien saatossa tasoittuisi koko alueelle, se merkitsisi 35 miljoonan henkilön muuttoa Suomeen muualta Euroopasta nykyisten väkilukujen valossa. Suomalaiset tuskin olisivat erityisen innostuneita tuollaisen muuttovirran sadasosastakaan.

Joka tapauksessa on selvää, että pääoman vapaa liikkuminen maanosassa, maanomistusoikeus kaikille kaikkialla, helpot liikenneyhteydet ja suomalainen järvimaisema ovat yhdistelmä, joka voi koitua maamme ympäristölle kohtalokkaan tuhoisaksi ajan mittaan. Siksi on saatava aikaan tiukat ja kattavat ympäristönsuojelulait, jotka varjelevat ainakin maamme rannat ja metsät vääristyneeltä, tuhoavalta kulutukselta. Kallioperä on suojattava muualta tuodulta ydinjätteeltä. Edellisiä on pidettävä ehdottomina edellytyksinä sopimuksen solmimiselle aikanaan.

Erinäisiin rakenteellisiin muutoksiin Euroopan yhdistymisen yhteydessä voi sen sijaan suhtautua toiveikkaasti. Hiilidioksidiveroa ja toivottavasti myös energiaveroa ollaan asettamassa, jätehuolto toimii edistyneemmin Saksassa kuin Suomessa, ja esimerkiksi vaatimus uusiomassan osuudesta paperin valmistuksessa on selvä tiukennus suomalaiseen käytäntöön. Ympäristön kannalta Suomen liittyminen saattaisi tuoda enenmmän lainsäädännöllisiä parannuksia kuin huononnuksia suomalaiseen käytäntöön. Löysenmpään suuntaan ei ole syytä mennä, vain tiukennukset ovat hyväksyttäviä. Arveluttavia ovat Eta-sopimuksen 75 artikla ja Rooman sopimuksen periaate, joissa kummassakin ympäristökysymykset alistetaan taloudellisille pyrkimyksille. Näitä täytyy ehdottomasti muuttaa. — Ja rannat sekä metsät meidän täytyy itse suojella.

Euroopan talous- ja teollisuuspolitiikan on määrätietoisesti pyrittävä kestäviin ratkaisuihin. Se merkitsee uusiutuvaa ja saasteetonta energiaa, materiaalin kierrätystä, ympäristöä suojaavaa liikennettä ja kestävällä pohjalla olevaa elintarviketuotantoa. Noiden tavoitteiden saavuttamiseksi pitää käyttää kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa taloudellista ohjausta. Nyt esitetty hiilidioksidi- ja energiavero saa olla vasta ensimmäinen haparoiva askel kaikkien niiden ympäristöverojen, määräysten ja rajoitusten suuntaan, joihin seuraavina vuosina on välttämättä pyrittävä.

Suomi ei liittyessään tai liittymättä jäädessään saa olla jäljessä muista Euroopan maista tuossa kehityksessä. Suomen kansainvälisen kilpailuky-

vyn kannalta olisi maallemme parempi lisätä rinnan kilpailijamaiden kanssa sitä tarpeellista osuutta tuotteiden hinnoissa, joka aiheutuu ympäristön hyväksi tehdyistä uhrauksista. Hintakilpailu tulee olemaan kovempi ulkopuolelle jäätäessä, joten ympäristön hyväksi tehtävät uhraukset muodostuisivat ainakin joissain suhteissa silloin ankarammiksi.

Vihreät kuten Suomi ja suomalaiset yleensäkin haluavat säilyttää maaseutumme toimivana ja elävänä. Tämä ei silti tarkoita, että vihreät haluaisivat ylläpitää jatkuvaa ylituotantoa.

Suomen keskimääräinen sato hehtaaria kohden on noin puolet Keski-Euroopan vastaavasta. Tästä seuraa, kuljetuskustannuksetkin huomioon ottaen, että keskieurooppalainen tuottaja voi myydä viljansa suomalaiselle jalostajalle halvemmalla kuin suomalainen. Keskieurooppalainen hinta on silloin yli 50 prosenttia mutta alle 100 prosenttia suomalaisesta hinnasta. Valmiin elintarvikkeen hinnassa tämä alkutuotteen hintaero näkyisi 5—10 prosentin erona.

Ydinvalinnaksi muodostuu, haluavatko suomalaiset säilyttää elintarvikkeiden omavaraisuuden ja maaseudun elävyyden sekä maksaa tämän kompensaationa elintarvikkeistaan noin 5—10 prosenttia korkeampaa hintaa. Näin kävisi, ellei EY-sopimusta syntyisi, ja näin kävisi myös siinä tapauksessa, että sopimus syntyisi, mutta EY ei suostuisi maksamaan Suomelle kompensaatiota boreaalisen vyöhykkeen mukanaan tuomista lisäkustannuksista. Todennäköisesti edellinen valinta on suomalaisille helppo. Ylimääräinen hinta omavaraisuudesta ja maisemasta ollaan valmiit maksamaan maanviljelijöille suoritettavan, EY:n hyväksymän tuen muodossa. Sellainen täytyy löytää pysyvästi, eikä se silloin näkyisi elintarvikkeiden hinnoissa vaan verotuksessa.

Neuvottelutavoitteeksi on kuitenkin asetettava, että EY luokittelee Suomen valtaosan luonnonoloiltaan epäedulliseksi boreaaliseksi tuotantoalueeksi ja Suomi saisi ilmastonsa ja maaperänsä perusteella saman tyyppistä tukea kuin EY:ssä maksettava vuoristo-alueiden ja epäsuotuisten tuotantoalueiden tuki. Tähän on ilmeisen hyvät mahdollisuudet.

Johdonmukaisesti joko eurooppalaisten tai suomalaisten on maksettava Suomen maatalouden ja pohjoisten alueiden asuttamisesta. Maatalouspolitiikan ja aluepolitiikan logiikka on identtinen. On varauduttava siihen, että elleivät eurooppalaiset näitä halua kustantaa, on suomalaisten ne kustannettava tai jäätävä EY:n ulkopuolelle. Jälkimmäisessä tapauksessa kompensaationa olisi omien alueiden säilyminen suomalaisten omistuksessa ja säästyminen jäsenmaksun aiheuttamilta kustannuksilta.

Eräänä ongelmana on nähty eurooppalainen sosiaalipolitiikka, joka on rakennettu taloudellisten reunaehtojen puitteissa pohjoismaisesta poikkeavasti. Se on suhteutettu avun saajan työpanokseen tai sitten onnettomuuteen, sairauteen, vanhuuteen tai muuhun avun tarvitsijasta riippumattomaan tekijään. Vaikka sosiaalipolitiikka on kussakin maassa sen yksityinen asia, kansainvälinen taloudellinen kilpailu ja verotuksen harmonisointi vaikuttavat varmasti sen kehitykseen. On hyvä, että mekanismeja ja rakennelmia joudutaan pohtimaan uudelleen.

Vihreät toivovat sosiaalipolitiikan uutta painotusta, siirtymistä laitostuneesta käytännöstä lähemmäksi ns. ruohonjuuritasoa, uuden arjen mallia. Käytännön toimenpiteenä hoivatyöstä ja ns. näkymättömästä, kotona tehtävästä työstä tulisi myös kertyä palkkatyön kaltainen sosiaaliturva. Omaehtoisuutta tukeva ja kannustava, ennalta ehkäisevä ja ennalta ohjaava painotus olisi samoin tervetullut.

Euroopan yhdentymistä on koko keskustelun ajan käsitelty yksipuolisen aineellisena taloudellisena tavaran liikkeenä. Tuo näkökulma on hengettömyydessään vastenmielinen.

Me eurooppalaiset kannamme historiassamme kaksijakoista kulttuurin taakkaa. Yhtäältä on myönnettävä, että 500 vuotta sitten alkanut valloitusretki on tuhonnut rikkaudessaan ja moni-ilmeisyydessään kiehtovan maailman, jonka tulevaisuus olisi saattanut olla toisenlainen, kauniimpi ja parempi, jos inkat, atsteekit, mayat, kymmenet sademetsien ja preeriaintiaanien heimot kuten myös sadat intialaiset, kiinalaiset, australialaiset ja afrikkalaiset kansat olisivat saaneet rauhassa ja omaehtoisesti kypsyttää kulttuurejaan vielä joitakin satoja vuosia. Noiden elämänmuotojen turmeleminen ns. länsimaisuudella on rasite ja velvoite, jota kuljetamme mukanamme loppuun saakka.

Toisaalta, Eurooppa on toistaiseksi onnistunut itse säilyttämään tilkkutäkin luonteensa, jossa pienellä alueella asuu kieleltään ja traditioiltaan monimuotoinen väestö, joka traditioittensa ohella on onnistunut luomaan teknisesti ja välineellisesti korkeatasoisen kulttuurin. Ahdistuneena on kysyttävä nyt: Olemmeko me eurooppalaiset viimeisenä mankeloimassa oman maanosamme tasapäisen, homogeenisen ja harmaan lättänän muotoon? Ovatko kielet katoamassa murteiden lailla? Olemmeko kaikki

muuttumassa kasvottomiksi, luonteettomiksi eurohenkilöiksi? Tuota tulevaisuutta on syytä kavahtaa.

Käytännössä EY:n valtaa käyttävät virkamiehistä muodostunut komissio ja viime kädessä ministerineuvosto. Jälkimmäisessä pienten maiden äänivalta on niiden asukaslukuun nähden suuri, koska äänimäärät on jaettu logaritmisessa suhteessa väkilukuun. Pohjoismaiden yhteenlaskettu ääniosuus olisi 12, kun suurimmilla mailla: Saksalla, Ranskalla ja Englannilla, on kullakin 10 ääntä. Tunnettua on, että demokraattisesti valitun parlamentin valta on käytännössä mitätön.

Merkityksellisiksi muodostuvat tietyt määräenemmistöt komissiossa ja ministerineuvostossa. Ministerineuvoston päätökset tehdään joko yksimielisesti tai runsaalla 2/3 enemmistöllä nykyisten voimasuhteiden ja äänimäärien vallitessa. Näin ollen merkitykselliseksi voi muodostua paitsi määräenemmistö myös määrävähemmistö.

Kaksi vallankäytön kysymystä muodostuu jatkossa olennaisiksi. Ensinnäkin minkä maiden kanssa Suomi realistisesti ja pysyvästi voi liittoutua ja toiseksi säilyykö vallankäyttö jatkossa nykyisen kaltaisena?

On vakavasti epäiltävä, että uuden yhtyneen Saksan vaurastuminen ja vahvistuminen tuo tulevaisuudessa mukanaan vaatimuksen integraation syventämisestä, veto-oikeuksien vähentämisestä ja vallankäytön painottamisesta väkilukujen suhteen mukaiseksi. EY:ssä ei ole perustuslainomaista menettelyä, jolla päätöksenteon mekanismia ilman yksimielisyyttä voitaisiin muuttaa. Vallankäytön rakenteita ryhdyttäneen säätämään joustavammiksi vuoden 1996 aikana. Kun jäsenmäärä lisääntyy, lisääntyy myös jouston vaatimus.

On arvioitu, että Suomi jatkossa voisi säilyttää koko ajan asemansa Pohjoismaiden kanssa yhdessä rintamassa. Tästä ei varmaan voida olla loputtoman vakuuttuneita. Luonteenlaatumme sopisi pikemminkin esimerkiksi liittoutumaan Suomi — Irlanti, mutta sillä koalitiolla olisi nykynäkymillä vain 6 ääntä. Rooman sopimuksessa eikä sitä täydentävissä sopimuksissa määritellä tarkoin, miten päätökset tapahtuvat, joten millään maalla ei ole perustuslain kaltaista suojaa pysyvälle veto-oikeudelle.

Tämä on sitäkin arveluttavampaa, koska sopimuksen irtisanominen on niin ikään kysymysmerkki. Grönlannin ero vuonna 1984 ei ole mikään sitova ennakkotapaus. Siksi on ennen sopimuksen allekirjoittamista ehdottomasti varmistauduttava vallankäytön pysyvyydestä tulevaisuudessa samoin kuin irtisanoutumisen mahdollisuudesta ja hinnasta.

Nyt keskustellaan vasta hakemuksen jättämisestä, ei sopimuksen solmimisesta. Hakemuksesta luopuminen olisi käydyn keskustelun jälkeen aktiivisempi, radikaalimpi teko kuin sen jättäminen. On tietysti luonnollista, että hakemus täytyy jättää vakavalla mielellä. Yhtä luonnollista täytyy olla, ettei tuo toimenpide merkitse valmiutta minkä hyvänsä sopimuksen solmimiseen.

Tulevaisuus ei ole kummassakaan tapauksessa menneisyyden jatke. Suomi on tienhaarassa, eikä kumpikaan tie edessämme ole taakse jääneen kaltainen. Kummassakin on mutkia, emmekä näe mutkien taakse.

Laaja yksimielisyys vallitsee neuvoa-antavan kansanäänestyksen järjestämisestä. Tähän sisältyy vaara, johon on puututtava jo tässä vaiheessa. Ellei äänestystä edellä laaja, syvällinen ja kattava kansalaiskeskustelu, jossa eri näkökohdat on otettu tasapuolisesti huomioon ja eritelty huolellisesti, on äänestys päättäjien osalta vain vastuun pakoilua. Tavallisilta kansalaisilta ei voi edellyttää yhtä perusteellista asian opiskelua kuin esimerkiksi kansanedustajilta. Siksi äänestystä edeltävä tiedottaminen saa ratkaisevan roolin. Siksi se pitää hoitaa perusteellisesti ja hyvin.

Tulevan valinnan luonne ratkaisee Suomen tulevaisuuden vuosikymmeniksi eteenpäin. On pyrittävä realistisesti ennakoimaan maan tulevaisuus molemmissa tapauksissa pitkälle seuraavan vuosisadan puolelle. Kumpikaan valittavista vaihtoehdoista ei ole kannaltamme ideaalinen. Olemme joka tapauksessa ajopuun asemassa, koska syntynyt tilanne ei ole itsemme synnyttämä. Mutta on pyrittävä valitsemaan ratkaisuista vähemmän huono.

Arvoisa puhemies! Varmuudella tulevat voittamaan vain jälkiviisaat. Kummassakin tapauksessa heitä on varmasti paljon. Silloin on muistettava kysyä, miten valitsematta jäänyt vaihtoehto olisi ollut valittua parempi. Kummassakaan tapauksessa ei jälkiviisastelu ole kovin hedelmällistä. Olipa tuleva ratkaisu kumpi hyvänsä, liittyminen tai liittymättä jättäminen, on maatamme sen pohjalta yhteisvoimin ja kansaa repimättä lähdettävä suojelemaan ja rakentamaan vastuullisesti kohti tulevaisuutta.

Edustajat Biaudet, Karhunen ja Korkeaoja merkitään läsnä oleviksi.

Ed. K a l l i s : Arvoisa herra puhemies, ärade herr talman! Hallitus ilmoittaa tiedonannossaan, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä, jos eduskunta hyväksyy tässä tiedonannossa ilmaistun hallituksen kannan. Tiedonannossaan hallitus toteaa lisäksi, että uudessa tilanteessa Suomen kansalliset edut näyttävät olevan parhaiten turvattavissa Euroopan yhteisön jäsenenä.

Perehdyttyään hallituksen antamaan selontekoon, Maastrichtin sopimuksen tavoitteisiin ja periaatteisiin sekä moniin muihin selvityksiin ja asiakirjoihin kristillisen liiton eduskuntaryhmä ei voi edellä mainittuun toteamukseen yhtyä.

Hallituksen tiedonantoon sisältyy niin olettamuksia kuin toteamuksiakin. Siinä todetaan mm. talouselämämme yhdenvertaisten toimintaedellytysten välttämättömyys sekä se, että Euroopan yhteisöstä kehittyy Euroopan unioni. Tiedonannossa todetaan myös mahdollisen jäsenyyden tuottamat ongelmat ja seikat, joihin neuvotteluissa tulisi erityisesti panostaa.

Hallituksen tiedonantoa on eräiltä tahoilta moitittu liian pitkäksi ja liian maatalousvaltaiseksi. Kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä tiedonanto ei ole liian laaja, päinvastoin liiankin suppea. Mielestämme on erittäin tärkeää viestittää Euroopan yhteisölle ne asiat, joissa edellytämme erityiskäsittelyä. Euroopan yhteisöstä tulleet viestit kertovatkin, että hallituksen tiedonannon sisältö tunnetaan siellä varsin hyvin ja tiedonannossa esitetyt ongelmat ymmärretään Suomen kannalta tärkeiksi asioiksi.

Kristillinen liitto on ilmoittanut vastustavansa EY-hakemuksen jättämistä. Olemme perustelleet kielteistä kantaamme monilla syillä, joita ovat lyhyesti kerrattuna itsenäisen päätösvallan osittain menettäminen, suuret jäsenmaksut, maatalouden menetykset, aluepolitiikan kärsiminen ja verotuksen harmonisoiminen, mikä johtaa aivan uudenlaiseen tilanteeseen mm. alkoholipolitiikan osalta. Hyvin painava perustelu varaukselliselle kannallemme on myös se, ettei kukaan oikein tiedä, millaiseen yhteisöön ollaan liittymässä.

Emme siis näe sen paremmin taloudellisista kuin muistakaan syistä jäsenyyden hakemista välttämättömänä. Olemme sitä mieltä, että jäsenyyshakemuksen voimakas esille nostaminen on omalta osaltaan vaikeuttanut Eta-sopimuksen synnyttämistä. Mielenkiinto sen solmimiseen ei voi Euroopan yhteisössä olla kovinkaan suuri sen jälkeen, kun Eftan jäsenmaista yksi toisensa jälkeen on alkanut puhua täysjäsenyyden puolesta. Ymmärrämme, että Eta-sopimus ei jää muuksi kuin eräänlaiseksi välivaiheeksi, jos Efta-maat liittyvät EY:hyn. Jos sen sijaan Etaan panostettaisiin, saattaisi siitä tulla selvästi pidempi vaihe kuin nyt näyttää tapahtuvan.

Suomen jäsenhakemusta on yleisesti perusteltu Itävallan ja Ruotsin jäsenhakemuksella sekä Sveitsin mahdollisella hakemuksella. Aivan kuin edellä mainittujen maiden ratkaisut ovat vaikuttaneet meidän päätökseemme, tulee Suomen päätös vaikuttamaan Norjan päätökseen ja Norjan päätös taas mahdollisesti Islannin päätökseen. Näin löytyy kaikille jäsenhakemuksille syntipukki jostakin toisesta maasta. Herää kysymys, miten on mahdollista, että Ruotsin jäsenhakemuksella voi olla niin ratkaiseva vaikutus meidän päätöksentekoomme. Henkilökohtaisesti en ole vielä tavannut ketään, joka uskoisi, että Suomi olisi hakenut EY-jäsenyyttä, ellei Ruotsi olisi sitä jo tehnyt. Kun vielä ottaa huomioon, että Ruotsi teki hakemuksen ilman, että sitä olisi edeltänyt oikeastaan minkäänlaista kansalaiskeskustelua, voi vain todeta, että ruotsalaiset poliitikot tekivät päätöksen välillisesti muiden Pohjoismaiden puolesta. Todettakoon vielä se, että nyt Ruotsissa virinnyt EY-keskustelu on tuoreimman gallupin mukaan johtanut melko suureen EY-vastaisuuteen. Jäsenyyttä vastustaa 36 prosenttia kansalaisista.

Suomen kansalliset edut tulisivat kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä turvatuiksi Euroopan talousaluesopimuksen kautta.

Käyty EY-jäsenyyttä koskeva keskustelu on ollut merkillinen ilmiö suomalaisessa yhteiskunnassa. Vielä vuosi sitten oli EY-jäsenyydestä puhuminen lähes kiellettyä ja ennen vaaleja televisiokeskustelussa lähes kaikki puoluejohtajat suhtautuivat kielteisesti jäsenyyteen. Tuolloin todettiin, ettei ole mitään syitä kiirehtiä jäsenhakemusta. Kesä ja alkusyksy kuluivatkin varsin verkkaisissa tunnelmissa, kunnes joulukuussa jäsenhakemusta ruvettiin voimakkaasti ajamaan ennen muuta teollisuuden taholla. Muutamat puolueet, ay-liike ja työnantajapuoli heittäytyivät kannattajiksi ilman, että kunnon keskustelua ehdittiin käydä edes näiden järjestöjen sisällä. Kun presidentti uudenvuodenpuheessaan kuulutti laajan kansalaiskeskustelun tarvetta, tuntui se myöhästyneeltä vetoomukselta. Niin monet päättäjät olivat kansalaisten puolesta jo päättäneet.

Muutamassa kuukaudessa EY-myönteisyys on merkittävästi lisääntynyt. Elinkeinoelämä liputtaa voimakkaasti hakemuksen puolesta,

vaikka se vielä syksyllä katsoi, että Eta on tässä vaiheessa riittävä. Ammattiyhdistykset ja kuluttajat uskovat kaiken muuttuvan paremmaksi EY-jäsenyyden myötä. Poliitikot seuraavat yleistä mielipidettä, ja eduskunnassa jäsenhakemus saa yhä enemmän kannatusta.

Jäsenyydelle aiemmin esitetyt ehdottomat edellytykset eivät enää näytä merkitsevän mitään. Ollaan valmiit luopumaan omasta ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, kauppa-, talous-, finanssi-, raha- ja maatalouspolitiikasta eikä esimerkiksi tullivapaalla idänkaupalla nähdä enää kovinkaan suurta merkitystä.

Eduskuntaryhmämme on perusteellisesti paneutunut EY-jäsenyyden tuomiin etuihin ja haittoihin. Jäsenyydestä syntyvät edut talouselämälle ovat seuraavat:

Päällimmäisenä etuna jäsenyydestä mainitaan yleisesti Suomen talouselämälle tuleva etu. Tosiasia toki on, että jäsenyys antaa tiettyjä etuja talouselämällemme ja näiden merkitys korostuu, jos pahin kilpailijamaamme Ruotsi liittyisi Euroopan yhteisöön Suomen samanaikaisesti jäädessä ulkopuolelle.

Kaikkien kaupan esteiden poistaminen yhteisön sisämarkkinoilla poistaisi kaikki tullimuodollisuudet, lisäisi kilpailua ja alentaisi näin tuotantokustannuksia. Selvitykset tuotteiden alkuperämaasta tullivapauden saamiseksi siirtyisivät myös sisämarkkinoilla historiaan. Tämä mahdollistaisi osan tuotantoa siirtämisen matalapalkkamaahan ilman, että tullittomuus sisämarkkinoilla menetettäisiin. Yritysten töiden ulosliputtamisesta olisi kuitenkin kansantaloudellista vahinkoa.

Lisäksi neuvottelukontakti tärkeiden kauppamaiden kanssa paranisi ja Suomi voisi paremmin vaikuttaa teollisuuden kannalta tärkeiden asioiden myönteiseksi ratkaisuksi tai kielteisten ratkaisujen lieventämiseksi. Viittaan Keski-Euroopassa nousevaan vaatimukseen paperin tuotantoprosessiin liittyvän uusiopaperin osuuden nostamisesta. Ymmärrämme, että EY-jäsenmaana saattaisimme onnistua neuvotteluissa paremmin kuin jos olisimme ulkopuolella. Kuitenkaan mahdollisuuksiamme ei tule tässä suhteessa myöskään aliarvioida. Metsäteollisuuden etujen takaamisen tulee olla tärkeä tavoite mahdollisissa jäsenyysneuvotteluissa.

Neuvotteluissa ja mahdollisissa kauppapoliittisissa riidoissa kolmansien maiden kanssa saisimme ilmeisesti tukea koko EY:ltä ainakin siinä tapauksessa, että riita jossakin muodossa koskisi muita EY-maita.

Kuluttajille on viestitty uutisia kulutushyödykkeiden hintojen alentumisesta Suomen EY-jäsenyyden myötä. Yhteisön yhteinen tullipolitiikka, kiristyvä kilpailu sen sisällä sekä kaikkien kaupankäyntiin liittyvien muodollisuuksien poistaminen tulevat vaikuttamaan siihen, että hintataso sisämarkkinoilla tulee olemaan melko samanlainen kaikissa maissa. Se tulee merkitsemään myös sitä, että tuotantokustannukset, ennen muuta palkat, lähestyvät samaa tasoa kaikissa EY-maissa. Korkean kustannustason maana Suomi joutuu leikkaamaan tuotantokustannuksiaan, mikäli tuotanto halutaan säilyttää Suomessa. Mahdollisten hinnanalennusten hyöty jäänee näin kuluttajille varsin marginaaliseksi.

Arvoisa puhemies! Tiedämme, että jäsenyystä olisi joitakin muitakin etuja. Kuitenkin edellä mainitut ovat niistä tärkeimpiä. Imagon nostaminen ja sitoutuminen voimakkaammin länteen ovat etuja, joiden vaikutus on varsin vaikeasti mitattavissa, mutta niitä ei tietenkään tule aliarvioida.

Jäsenyys tuo mukanaan myös haittoja ja velvoitteita.

EY:n jäsenyyden taloudelliset maksut: Euroopan yhteisön vuosibudjetti on yli 250 miljardia markkaa. Budjetin tulopuoli muodostuu jäsenmailta perittävistä maksuista. Voimme melkoisella varmuudella sanoa, että Suomen maksut näillä näkymillä nousevat noin 6 miljardiin markkaan. (Ed. Kekkonen: Mistä tämä tieto on peräisin?) Minä voisin ihan yksityiskohtaisesti kertoa, mistä ne muodostuvat. Ne muodostuvat tullimaksuista, tietty osa liikevaihtoverosta ja tietty prosentti bruttokansantuotteesta, ja tämä tekee noin 6 miljardia. (Ed. Kekkonen: Saammekohan mitään takaisin?) — Palaan asiaan ja siihenkin kysymykseen. — Mikäli Maastrichtissa viime joulukuussa sovittu periaate avun nostamisesta köyhimmille maille toteutuu, nousevat Suomen maksut yhteisölle noin miljardilla markalla.

Suurin EY:n budjetin menoista menee erilaisena tukena jäsenmaille, ja siinä tietenkin Suomi on mukana ja saa jotain tästä tuesta. (Ed. Gustafsson: Kuinka paljon edustaja arvioi?) — Pari kolme miljardia! Pian tulee ihan yksityiskohtaisia tietoja! (Vasemmalta: Talousarviosta ei tiedetä mitään!) — Katsomme hetken kuluttua! Kiistaton tosiasia on, että osa jäsenmaista on nettomaksajia ja osa nettosaajia. Eikö näin? (Ed. Laine: Kyllä!) — Kyllä, kuului tänne saakka! — Suomessa on yleisesti arvailtu, että nettomaksumme olisi 3—5 miljardia markkaa. Viime

kesänä puhuttiin 3 miljardin, syksyllä 4:n ja nyt 5 miljardin markan nettomaksusta. Mistähän summasta puhutaan silloin, kun maksu todella tulee ajankohtaiseksi? Mistä ne miljardit löytyvät, kun työllisyyden hoitamiseen tuntuu niin vaikealta saada kokoon muutamia satoja miljoonia? Jäsenyydestä aiheutuvien maksujen suuruudesta ei ole paljoa keskusteltu. Maastrichtin lisämiljardit eivät saaneet Suomen lehdissä suuria otsikoita. Kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä jo 3 miljardin markan nettomaksu on erittäin paljon. Joudumme maksamaan oletetuista ja tosiasiallisista jäsenyyseduista liian suuren hinnan.

Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta:

(Ed. Kekkonen: Eivätkö kristilliset halua auttaa köyhiä?) — Haluavat auttaa ja niitä köyhiä löytyy myös Suomesta, ja mieluummin panemme ne miljardit Suomeen kuin esimerkiksi Etelä-Eurooppaan. (Ed. Gustafsson: Täysin epäkristillinen ajatus!) — Hallitus toteaa aivan oikein, että Euroopan murros on lopettanut kylmän sodan kahtiajaon maailmassa. Onko nykyinen tilanne pysyvä vai syntyykö tulevaisuudessa uusia jännitteitä suurvaltojen kesken, sitä emme voi tietää.

Tämän päivän EY ei tunne yhteistä ulkopolitiikkaa. Tosin jäsenmaat ovat koordinoineet ulkopolitiikkansa Epc:n (European Political Cooperation) puitteissa. Maastrichtin sopimus tuo EY:lle yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan. Lievimmillään tämä merkitsisi Suomen kannalta ainakin tietojen antamista unionille, todennäköisesti myös tietynlaisen tutkajärjestelmän rakentamista Suomeen.

Ulkopoliittiset päätökset edellyttäisivät EY:ssä yksimielisyyttä, mitä kuitenkin Ranska ja Saksa ovat vastustaneet. Onkin todennäköistä, että päätökset myöhemmin tehtäisiin enemmistöpäätöksin. Näin Suomi saattaisi vastoin omia intressejään joutua toteuttamaan päätöksiä, joista olisi meille vahinkoa.

Hallituksen tiedonannossa todetaan, että Suomen lähtökohtana Euroopan yhteisöissä on itsenäinen puolustus ja ettei EY-jäsenyys edellytä jäsenyyttä Weu:ssa. Lausunnot Euroopan yhteisöjen taholta ovat kuitenkin antaneet ymmärtää, ettei poikkeuksia Maastrichtin sopimuksen tavoitteista myönnetä. Tämä merkinnee, että EY-jäsenenä ajaudumme ennen pitkää Weu:n tai myöhemmin perustettavan uuden järjestön jäseneksi harjoittamaan EY:n jäsenmaiden kanssa yhteistä puolustuspolitiikkaa.

Kauppa- ja tullipolitiikasta:

Suomen kannalta yhteinen kauppapolitiikka merkitsee yhteistä tullitariffia ja myös yhteisiä kauppapoliittisia toimia kolmansiin maihin nähden. Käytännössä menettäisimme ainakin joksikin aikaa tullivapauden Venäjän ja entisten Sevmaiden kanssa. Suomen tullitariffi poikkeaa jonkin verran EY:n tariffista, ja sen harmonisoimisen jälkeen eräiden lähinnä raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hinnat nousisivat jonkin verran korkeamman tullimaksun johdosta. Tietenkin esiintyisi myös päinvastaisia tapauksia. Myös EY:n tekemät kauppapoliittiset pakotteet ja sopimukset saattaisivat koskea Suomea intressiemme vastaisella tavalla.

Jäsenyys Euroopan yhteisöissä merkitsee siirtymistä yhteiseen finanssi-, talous- ja rahapolitiikkaan. Tavoitteena on yhteinen valuutta ja yhteinen keskuspankki. Yhteisen valuutan etuina mainitaan kurssivaihtelujen riskien ja valuutan vaihdon maksujen poistuminen. Näistä eduista on eduskuntaryhmämme mielestä maksettava kova hinta. Yhteinen valuutta poistaa mahdollisuuden devalvaatioon, joka on Suomen kannalta ollut monesti tärkeä taloudellinen toimenpide. Yksipuolisen elinkeinorakenteen omaavalle maalle tämä paljon parjattu talouspoliittinen toimenpide on kuitenkin monesti ollut ainoa realistinen vaihtoehto talouden elvyttämiseksi.

Määräykset jäsenvaltioiden budjettialijäämien suuruudesta ja ulkomaanlainan osuudesta bruttokansantuotteesta sekä niihin liittyvät sanktiot tulevat Suomen osalta johtamaan nykyisestä aivan toisenlaiseen finanssipolitiikkaan. Finanssipolitiikkaa koskevat määräykset ovat periaatteessa ihan hyviä, mutta niiden velvoittava vaikutus kaikkine sanktioineen tuntuu kohtuuttomalta. Emu-sääntöjen soveltaminen tämän vuoden budjettiin merkitsisi verotuksen lisäämistä noin 25 miljardilla markalla taikka valtion menojen leikkaamista vastaavalla summalla taikka tietenkin osittain leikkaamista ja osittain tulojen lisäämistä.

Maataloudesta ja elintarviketeollisuudesta:

Jäsenyyden vaikutukset maaseudun elämään ja elintarviketeollisuuteen ovat kaikkein suurimmat. Tästä syystä niiden osuus hallituksen tiedonannossa onkin niin huomattava. Kuten alussa totesin, Euroopan yhteisöissä tämä on huomattu. Kuitenkin on kyseenalaista, pystytäänkö neuvotteluissa saamaan riittävän laajoja erivapauksia. Mitään pysyviä poikkeuksia emme tule saamaan ja mikäli haluamme jatkossa säilyttää

elintarvikeomavaraisuutemme, pitää meidän varautua suoraan tulotukeen näiden elinkeinojen harjoittajille, sikäli kuin se on mahdollista. Monet ovat toivoneet, että tukea maataloudelle voitaisiin oleellisesti vähentää. EY-jäsenyyden myötä joutuisimme kuitenkin tukemaan miljardein yhteisön ylikansallista maataloutta ja sen lisäksi vielä omaa maatalouttamme.

Eduskuntaryhmämme pitää kansakunnan kannalta välttämättömänä elintarvikeomavaraisuuden säilyttämistä. Maamme historian aikana läpikäydyt kriisit vakuuttavat meidät tästä. EY-jäsenyyden myötä tapahtuva elintarvikeomavaraisuuden huomattava laskeminen merkitsisi noin 150 000 työpaikan vähenemistä elintarviketaloudesta. Vapautuvan työvoiman uudelleenkouluttaminen ja sijoittaminen toiseen ammattiin aiheuttaa monitahoisia vaikeuksia. Samalla se olisi lisäämässä maaseudun autioitumista ja merkitsisi aluepoliittisen epätasa-arvon lisääntymistä. Lisäksi tarvittaisiin miljardeja markkoja elintarvikkeiden tuomiseen.

Harmonisoitu verotus:

EY:n jäsenmaa sitoutuu yhteisesti päätettyihin harmonisointitoimenpiteisiin. Millä aikavälillä tämä toteutuu, on tietenkin vaikea sanoa, mutta tavaroiden ja ihmisten vapaa liikkuminen unionin sisällä johtaa piakkoin yhdenmukaiseen verotukseen EY:n sisällä. Suomen kannalta ainakin autovero poistuu, mutta se voidaan korvata auton rekisteröintimaksulla. Suurimmat muutokset tulevat valmisteverojen harmonisoimisen puolelle. Hallituksen selonteossa todetaan alkoholin osalta, että verotulot vähenevät 8—10 miljardilla markalla vuodessa. Todennäköistä on myös, että alkoholijuomien rajun hinnanlaskun johdosta niiden kulutus kaikkine siihen liittyvine haittoineen kasvaa vähintään samassa suhteessa. Kristillisen liiton mielestä on kansakuntamme hyvinvoinnin kannalta erityisen tärkeää päästä mahdollisissa jäsenneuvotteluissa sopimukseen, joka mahdollistaisi riittävän pitkän ylimenokauden ja valmisteveron korvaamisen jonkinlaisella haittaverolla. Yhteistyö muiden Pohjoismaiden kanssa olisi tässä asiassa kaikkien kannalta suotavaa. (Ed. Kekkonen: Ne ovat menossa EY:hyn kaikki!) — Siitä huolimatta voi olla yhteistyössä ja nimenomaan sen takia pitää olla yhteistyössä, ja sitähän monet ovat jo edellyttäneet.

Päätöksenteosta EY:ssä:

Euroopan yhteisö ei ole demokraattinen, koska siellä ei päätöksiä tee parlamentti vaan komissio ja hallituksia edustava ministerineuvosto. Parlamentilla on vain neuvoa-antava asema. Pienelle maalle tästä epädemokraattisuudesta on kuitenkin enemmän etua, koska vaikutusmahdollisuutemme EY:n komissiossa ja ministerineuvostossa ovat selvästi suuremmat kuin nykyisessä 518-jäsenisessä parlamentissa. Maastrichtin päätös parlamentin vallan lisäämisestä ei näin ollen paranna meidän vaikutusmahdollisuuksiamme.

Komission antamat direktiivit sitoisivat Suomea, vaikka olisimme niitä vastustaneet, kun useimmat päätökset tehdään enemmistöpäätöksinä, ei yksimielisinä. Eta-sopimukseen verrattuna tietysti olisi se etu, että meillä olisi edustus päätöksenteossa mutta käytännön merkitystä tuskin pienen maan edustuksella voi olla. Edes Pohjoismaat eivät saisi määrävähemmistöä kokoon.

EY-jäsenyys vaikuttaisi poliittiseen päätöksentekoon ja oikeusjärjestykseen laajemmin kuin mikään aikaisempi kansainvälinen ratkaisu. Jo Eta-sopimuskin vaikuttaa keskeisten valtioelinten välisiin valtasuhteisiin ja vaatii muutoksia perustuslakeihin, mutta EY veisi huomattavan osan päätösvallasta maan ulkopuolelle. Oikeuslaitoksessa olisi EY-säädöstö omien lakiemme yläpuolella.

Ymmärrämme, että päätöksenteon itsenäisyys on aina suhteellinen asia, ja myönnämme, että huomattava osa EY:n päätöksistä on luonteeltaan sellaisia, ettei Suomella ole mitään ongelmia niitä hyväksyä. Joka tapauksessa myös EY:n ulkopuolella ollen joutuisimme ottamaan monet säädökset huomioon ja olemme jo ottaneetkin. Kuitenkin jäsenyys merkitsisi periaatteellisesti suvereniteettimme hylkäämistä, ja olisimme sitoutuneet tavoitteeseen poliittisen unionin luomisesta. Kokemukset liittovaltiosta, jossa erilaiset kansat pitävät "itsenäisyytensä", ovat huonoja.

Emme voi myöskään hyväksyä EY:n perusperiaatteita, joilla se yhteisen talouden muodostamalla linnoittautuu kolmansia maita vastaan. Olemme syvästi huolissamme erityisesti kehitysmaiden tulevaisuudesta: Joutuvatko kehitysmaat rikkaan Euroopan muurien ulkopuolella entistä suuremman eriytyneisyyden ja taloudellisen väkivallan kohteeksi? Jatkuvan taloudellisen kasvun ideologia rikkaassa Länsi-Euroopassa on suuri uhka koko ihmiskunnan tulevaisuudelle. Sitä ei kestä ympäristö eikä ihminen.

Lisäksi emme voi tukea EY:n sosiaalipolitiikasta nousevaa ihmiskuvaa, joka korostaa ihmistä ensisijaisesti työntekijänä. Toisin on poh-

joismaisessa sosiaalipolitiikassa, jossa jokaista ihmistä arvostetaan hänen ihmisyytensä eikä työkykyisyytensä pohjalta.

Lopputoteamus:

Arvoisa herra puhemies! Kristillisen liiton eduskuntaryhmä ei ole tullut vakuuttuneeksi siitä, että Suomen kansalliset edut ovat parhaiten turvattavissa Euroopan yhteisön jäsenenä. Olemme edelleen sitä mieltä, että suurissa asioissa tulee edetä varovaisesti ennen kaikkea, jos kysymyksessä on vaikeasti peruutettavissa oleva päätös. Olemme sitä mieltä, että jo jäsenyysneuvotteluja ajatellen on erityisen tärkeää, että maamme talous on hyvässä kunnossa. Se antaa meille neuvotteluvaltteja.

Mielestämme Suomi ei menetä mitään, vaikka jäämme odottamaan minkälaiseksi EY ja muu Eurooppa kehittyy. Eta-sopimus tullee vuonna 1993 voimaan, ja sen avulla saamme lähes kaikki ne edut, mitä EY-jäsenyys meille antaisi, ilman edellä esiin tuotuja epävarmuuksia ja ongelmia. (Ed. Kekkonen: Miten kristillinen liitto äänestää?) — Aika näyttää.

Arvoisa herra puhemies! Kristillisen liiton eduskuntaryhmä tulee keskustelun päätyttyä tukemaan EY-jäsenhakemusta vastustavia ehdotuksia.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pesälä.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Tarkoituksenani oli käyttää uskomaton puheenvuoro, mutta luovuin siitä, kun kuuntelin ed. Sasin esityksen. Sen uskomattomammaksi puheenvuoro ei voi enää mennä. Uskon, että pahimmatkaan EY-kiihkoilijat eivät voi allekirjoittaa hänen näkemyksiään Euroopan yhteisön ainutkertaisuudesta Suomelle, Suomen taloudelle ja suomalaiselle elämänmuodolle.

Herra puhemies! Olen tutustunut valtioneuvoston tiedonantoon ja todennut, että tässä on oleellista oikeastaan ensimmäiset runsaat kolme riviä eli ensimmäinen kappale, jossa hallitus ilmoittaa pyrkimyksistään jäsenhakemuksen jättämiseksi EY-jäsenyyttä koskien. Loppuosa on tavanomaista, tälle hallitukselle tyypillistä liturgiaa, jossa se "pyrkii", "olettaa", "katsoo tärkeäksi" ja "seuraa asioiden kulkua".

Näin ollen, kun katsotaan pyrkimyksiä, joita tiedonannossa on tuotu esille, ja kun katsoo, miten suomalaisille neuvottelijoille kävi Eta-neuvottelujen yhteydessä, joita ed. Sasi kovasti korosti, niin jos me onnistumme niin huonosti Euroopan yhteisön jäsenyyttä koskevissa neuvotteluissa kuin Eta-neuvotteluissa, tästä tiedonannosta ja sen pyrkimyksistä ei jää jäljelle yhtään mitään. Eta-neuvotteluissahan siinä vaiheessa, kun Norja, Sveitsi ja Islanti väänsivät viimeisessä vaiheessa kättä kansallisten etujen puolesta, suomalaiset neuvottelijat istuivat sivupöydässä tyhjien eväspapereiden kanssa kaiken myyneenä, ainakin sen, mitä eduskunta heille evääksi antoi. Näin ollen, jos niin onnettomasti käy, että Euroopan yhteisön neuvotteluihin lähdetään, silloin pitää kyllä neuvottelutaktiikkaa ja kovuutta myös lisätä ja parantaa.

Herra puhemies! Eräs seikka tiedonannossa kiinnittää vielä huomiota. Se on se jo pitkään puhuttu ja esillä ollut asia, jossa erityisesti Suomen keskusta vastaavana hallituspuolueena pyytää suomalaiselta maataloudelta anteeksi sitä, mitä on tullut tämän hallituskauden aikana tehtyä, ja lupaa tulevaisuudessa jotakin epämääräistä ja parempaa. Tämä on aivan aiheellistakin, koska viimeisen vuoden aikana Suomen keskusta ei ole tehnyt mitään muuta kuin jopa perustuslain säännösten ja mielikuvan vastaisesti rangaissut maatalousväestöä, johon keskustaan maatalousväestö on luottanut. Eduskunnassa ovat ainoat poliittiset ryhmittymät, jotka ovat maatalousväestöä puolustaneet, Suomen maaseudun puolueen eduskuntaryhmä ja vasemmistoliitto, SMP perinteisten periaatteiden pohjalla, vasemmisto taas populistisella tarkoituksella. (Naurua) — Se oli erinomainen asia, että saatiin vähän naurua. Täällähän on viimeiset puolitoista tuntia ollut hyviä puheenvuoroja ja kaikki ovat olleet hiljaisia. Nyt se saatiin irrotettua ja voidaan asiassa mennä eteenpäin.

Ensiksi haluan tarkastella tätä asiaa siltä pohjalta, mitä EY on tänä päivänä ja mitä se on tulevaisuudessa. Osin joudun tietysti toistamaan samoja asioita, joita jo selonteon yhteydessä käsittelin, mutta kun samasta asiasta on kysymys, näin täytyy tietysti tehdä.

50-luvun alkupuolella EY-prosessi lähti liikkeelle siitä ranskalaisesta olettamuksesta, että vaarallinen Saksa pitää neutralisoida integraation kautta. Tämä lähti liikkeelle aikanaan Hiili- ja teräsunionin perustamisen puitteissa. Vuonna 57 perustettiin Talousalue, ja vuonna 67 Talousalueesta, Hiili- ja teräsunionista ja Euratomista perustettiin Euroopan yhteisö. Tämä on hyvin pitkälti perustunut taloudellisten realiteettien

pohjalle ilman sen kummallisempia poliittisia, puolustuspoliittisia tai muita valtapyrkimyksiä.

Euroopan yhteisöön sittemmin liittyivät useat Euroopan maat, tietyt Saksaa lähellä olevat maat — Ranska, Luxemburg, myöskin Hollanti, Belgia, ehkä Tanska — siitä syystä että katsoivat Saksan käsien sitomisen tärkeäksi seikaksi ottaen mieleen ja muistoon toisen maailmansodan kauhut. Saksa oli myös valmis tähän viisaan Konrad Adenauerin näkemysten perusteella, koska hänkin pelkäsi, samoin kuin saksalaiset muutenkin, omaa varjoaan. Jotkut maat, kuten Espanja, Portugali ehkä Italia ja Kreikka, taas liittyivät Euroopan yhteisöön taloudellisten etujen tavoittelujen vuoksi ja tietysti ovat hyvin siinä onnistuneetkin, erityisesti Portugali ja Espanja, joissa näihin saakka on tanssittu vain cha-cha-chata ja flamencoa. Nyt eletään niillä rahoilla, joita Euroopan yhteisö ja erityisesti Saksa on tietyssä tarkoituksessa sinne satsannut.

Euroopan yhteisö tänä päivänä ja tällaisenaan ilman tulevaisuuden pyrkimyksiä saattaa olla ihan OK, ainakin Maastrichtin kokoukseen saakka. Mutta, herra puhemies, Maastrichtin kokouksessa tapahtui se, mitä on voitu olettaakin, toisin sanoen luotiin uudet suunnitelmat eteenpäin siitä, että Euroopan yhteisöstä on tulevaisuudessa tuleva liittovaltio, jolla on yhteinen politiikka: ulkopolitiikka, rahapolitiikka, siis talouspolitiikka, yhteinen puolustuspolitiikka jne. Pyrkimykset olivat siis Euroopan unionin suuntaan, ja päätökset ovat ehdottomia.

Saksa on pääsemässä Maastrichtin sopimuksen toteutumisen kautta siihen tulokseen, mihin se on pyrkinyt kaksi kertaa aikaisemmin väkivallalla. Nyt se ottaa antamalla rahan hunajaa ja keräämällä kärpäset Euroopan yhteisön verkkoon eräänä päivänä, kun ne ovat siihen lopullisesti sotkeutuneet, mm. — toivon mukaan kuitenkin ei — myöskin Suomi. Sen jälkeen Saksa ja Kohl, jos hän on silloin enää vallassa, tuskinpa vain, sanelevat ehdot ja Suur-Saksa on luotu rauhallisten toimenpiteiden kautta. Tämä on tulevaisuus, jos Suomi liittyy Euroopan yhteisöön. Kahdenkymmenen vuoden kuluttua me olemme osa Suur-Saksaa, sen köyhä ja kuihtunut takamaa täällä Jäämeren rannalla. Tämä on tietysti uskomatonta, mutta näin se on, kun tässä uskomattomaan puheenvuoroon tietyllä tavalla pyrki.

Mitä Suomi on sitten tällä hetkellä? Suomi on itsenäinen maa, 75 vuotta ollut itsenäinen, aikanaan luotu, niin kuin olen aikaisemminkin todennut, paljain käsin. Kun pohjalaiset ottivat vainoojalta paljain käsin aseet, siitä lähti prosessi, joka päättyi suomalaisten itsenäistymiseen. Sen jälkeen me olemme eläneet vaikeita aikoja, 30-luvulla yhtä pahan laman kuin tänäkin päivänä, edenneet 40-luvulle, menettäneet itsenäisyyden puolustamisessa 86 000 ihmishenkeä joko kaatuneina tai kadonneina ja satojatuhansia haavoittuneita, olemme kärsineet valtavat taloudelliset menetykset sodan yhteydessä. Siitä huolimatta me olemme tänä päivänä itsenäinen maa. Meillä on myöskin oikeus puolueettomuuteen ja liittoutumattomuuteen.

Mikä on itsenäinen maa? Itsenäinen maa — en lähde sitä nyt sanatarkasti sanomaan, kuinka oikeustieteilijät tai valtiotieteilijät tämän määrittävät — on kansa, joka tietyllä alueella käyttää suvereenia valtaa. Tähän valtaan kuuluvat tietynlaisina peruspilareina oikeus itsenäiseen lainsäädäntövaltaan, tuomiovaltaan ja toimeenpanovaltaan, oikeus tehdä sopimuksia toisten valtioiden kanssa niin poliittisesti kuin kauppapoliittisesti, oikeus olla puolueeton, oikeus pitää puolustusvoimia ja puolustaa omaa itseään. Tämä on Suomi tällä kertaa.

Jos me liitymme Euroopan yhteisöön, tilanne muuttuu kokonaisuudessaan. Nämä itsenäisyyden pilarit, lainsäädäntövalta, tuomiovalta ja toimeenpanovalta, erityisesti kaksi ensimmäistä, meillä romuttuvat lähes tyystin. Me olemme ottamassa neuvot, ohjeet ja lainsäännökset Brysselistä kaikissa lainsäädäntövallan ja tuomiovallan suhteissa ja myöskin suureksi osaksi toimeenpanovallan osalta. Me menetämme myöskin oikeutemme tehdä ohi Euroopan yhteisön poliittisia sopimuksia, kauppapoliittisia sopimuksia, toisin sanoen me menetämme kokonaisuudessaan käytännössä sen itsenäisyyden, mihin kansainvälinen valtiosääntöoikeus perustaa itsenäisen valtion näkemyksen aikaisemmin lausumani määritelmän perusteella.

Ed. Sasi sanoi, että mehän tulemme silloin päätöksentekijäksi Brysseliin ja sen kautta me saamme vaikuttaa asioihin. Miten 518 jäsenen parlamentissa muutama suomalainen vaikuttaa yhtään mitään? Eiväthän edes niiden välihuudot kuulu siellä parlamentissa. On yhdentekevää, jos siellä on 15 kansanedustajaa tai 12 meillä; niiden merkitys ei korvaa itsenäisyyden menettämistä.

Ulkoasiainministeri Väyrynen on kuukausien ajan ja aivan vielä hiljattainkin vannonut, että Suomi säilyttää EY:hyn liittymisestä huolimatta ja siitä huolimatta, että myöskin ja luonnollisesti Euroopan unioni perustetaan, joka on tämän itsenäisyyden pahin loukku, oikeuden puolueet-

tomuuteen, sitoutumattomuuteen ja liittoutumattomuuteen. Ministeri Väyrynen on muutaman yön välillä nukuttuaan aina luopunut kerta kerralta yhdestä tällaisesta kohdasta, puolueettomuudesta, sitoutumattomuudesta. Nyt hän pitää enää epätoivoisesti kiinni siitä, että me voimme olla sotilaallisesti liittoutumattomia.

Minä ihmettelen, miten ministeri Väyrynen voi vielä pitää sotilaallisesta liittoutumattomuudesta kiinni siinä tapauksessa, että Euroopan unioni perustetaan ja tulee yhteinen puolustuspolitiikka, niin kuin Maastrichtin sopimus edellyttää. Jos me olemme kerran tämän yhteisön ja varmasti myöskin tämän unionin jäsen, jolla on yhteinen puolustuspolitiikka, miten me voimme olla sotilaallisesti liittoutumattomia?

Tässäkin tiedonannossa selitetään, että Suomen poika puolustaa Suomen alueita ja tänne eivät tule ketkään italialaiset käkkäräpäät tai muut, ranskalaiset. Täällä ei aivan sanota tällä tavalla, mutta henki on tämä. (Ed. Rinteen välihuuto) Kuinka se voi olla, ed. Rinne, mahdollista, jos iso karhu hyökkää Suomen kimppuun? Me olemme Euroopan unionin sotilasliiton jäsen, ja me olemme omat velvollisuutemme hoitaneet siihen suuntaan. Jos suuri karhu hyökkää meidän kimppuumme, tyydymmekö me siihen, että me yksin painimme tuon karhun kanssa ja hollantilaiset huutavat hop, hop, hop ja ruotsalaiset heja, heja, heja, ja se riittää meille? Eikö ole itsestään selvää, että silloin meitä tullaan myös yhteisön taholta sotilastoimin puolustamaan? Nämähän ovat aivan järjettömiä ajatuksia.

Sen takia sanoisin, että minä vielä uskoisin Euroopan yhteisöön ja ministeri Väyrysen puheisiin, jos hän luopuisi kaikista tällaisista väitteistä ja sanoisi, että jos menemme Euroopan yhteisöön ja sen kautta Euroopan unioniin, kaik' on mänt' mut' mänköot, siitä on meille vain etua, koska silloin meidän turvallisuutemme tehostuu, koska me sanomme, että jos meidän kimppuumme hyökätään, totta kai me saamme Euroopan unionin puolustusvoimilta apua, Atlantin liitosta ja Natosta. Niin kuin Kohl tältä paikalta sanoi: Euroopan yhteisön ja unionin puolustuspolitiikka nojautuu Atlantin liittoon ja Natoon. Tämä on aivan selkeätä. Muu on turhia puheita.

Toisin sanoen: Jos me liitymme Euroopan yhteisöön, me olemme menettäneet itsenäisyytemme. Me olemme liittoutuneet myös sotilaspoliittisesti. Tällaiset puheet mahdollisuudesta, että vain itse puolustamme maatamme, saa heittää roskakoppaan. Suomalainen itsenäisyys on mennyttä. Se, mitä on puolustettu 75 vuoden aikana ja myös kyltti 75-vuotisesta itsenäisyydestä voidaan heittää pois, koska totuus on, että meillä ei ole sitä itsenäisyyttä, jonka olemme omin käsin luoneet. (Ed. Skinnari: Älkää antautuko!) — En minä antaudu. Jos minä nostelen käsiäni, ed. Skinnari, ei se ole antautumisen merkki.

Sitten Suomen taloudesta. Jos edellä oli kysymys siitä, menetämmekö itsenäisyytemme vai emme, varmasti menetämme, ja se on selvä asia.

Jos menemme Euroopan yhteisöön, se merkitsee, että suomalainen maatalous, joka on rakenteellisesti kieroutunut jo sijoittuneisuutensa perusteella, tulee kuihtumaan 10—15—20 prosenttiin nykyisestä. Vaikea sanoa, mikä tämä prosenttimäärä on, mutta näin on tilanne. Meillä saattaisi karja- ja lihatalous vielä menestyä, jos se olisi sijoittunut Etelä-Suomeen, mutta kun se on tällä hetkellä sijoittunut Itä- ja Pohjois-Suomeen valtaosin, erityisesti karjatalous, sen siirtäminen Etelä-Suomeen on mahdottomuus (Ed. Jaakonsaari: Miksi pitää siirtää?) varsinkaan, kun Etelä-Suomessa ei ole, ed. Kekkonen, navettoja. Kaikki uudet navetat ovat Pohjois- ja Itä-Suomessa. Pitäisi tuoda navetat mukana.

Näin ollen ja tästä johtuen suomalainen maatalous tulee kuihtumaan. Aluepoliittiset toimenpiteet eivät vaikuta siihen, että myös kaikki Itä- ja Pohjois-Suomen kunnat tulevat näivettymään Euroopan yhteisöön liittymisen kautta. Tulee kymmeniätuhansia uusia työttömiä maataloudesta, tulee elintarviketeollisuudesta, ja mihin he joutuvat? He joutuvat kaupunkilähiöiden kuppiloihin litkimään keskiolutta juurettomina ihmisinä niin kuin joutuivat aikoinaan talonpojan tappolinjan aikoihin suuren maaltamuuton aikoihin. Mihin muualle he menevät, koska eurotyöttömyys merkitsee muutenkin 10—12 prosentin työttömyyttä? Tämän lisäksi mistä he saavat ammattitaidottomina ihmisinä töitä? He ovat kaupunkilähiöiden ihmisiä, missä he itku silmässä muistelevat menneitä vanhoja hyviä aikoja. Tämä on maatalouden, tämä on kehitysalueiden tulos. Osa elintarviketeollisuudesta ja sen työntekijöistä joutuu saman kohtalon alaisiksi.

On puhuttu siitä, että kun menemme Euroopan yhteisöön, ei voi käydä näin, koska Euroopan yhteisöstä maksetaan meille suuria summia maataloudelle, aluepoliittisina tukina jne. Eivät-hän tällaiset pidä paikkaansa. Ei siihen usko edes ed. Sasi, joka on tämän huomannut itsekin ja lähtenyt pois. (Naurua) Hänhän puhui aivan lööpereitä näissä asioissa. (Ed. Kasurinen: Se oli uskomatonta puhetta!) Päinvastoin me mene-

tämme mm. valmisteverojen, erilaisten veromenetysten kautta, niin kuin kristillisten puheenvuorossa ansiokkaasti todistettiin, 20 miljardia markkaa vuodessa. Lisäksi tulee 6—10 miljardia markkaa Euroopan yhteisön byrokratian maksamiseen ja koheesiorahastoihin, joilla me tuemme cha-cha-cha-maita eli Espanjaa ja Portugalia.

Kaiken lisäksi, kun tähän saakka Saksa on hyvin voimakkaasti taloudellisesti tukenut EY:tä, sieltä on saatu rahaa myös kehitysprojekteihin, tällä hetkellä on tilanne se, että Saksa on ilmoittanut haluavansa entisen Itä-Saksan ensimmäisen luokan kehitysalueeksi, mikä merkitsee sitä, että Saksa alkaisi maksattaa niin Suomella kuin muillakin sen jälkeen, jos Suomelle näin onnettomasti käy, entisen Itä-Saksan kohentamista. Tämä on erään valtion virkamiehen viime viikolla selkeästi esille tuoma asia Saksan pyrkimyksistä. Toisin sanoen kun Saksa katsoo, että nyt ovat kaikki tulleet verkkoon sillä hunajalla, jota he ovat jakaneet, nyt aletaan ottaa takaisin. Suomikin joutuu maksamaan Itä-Saksan kohentamista, kun sen pitäisi päinvastoin saada rahaa Lapin tuhoista. Mutta siihen ei pysty vastaamaan Suomessa edes Kohl vaan eduskunnan puhemies. Se on Suomessa niin vaikea asia. Meistä tulee nettomaksaja Euroopan yhteisön suuntaan, niin kauniita puheita kuin tiedonannossa puhutaankin, sen kautta että joudumme maksamaan myös Itä-Saksan projektia, kun Saksan rahavirrat loppuvat ja niitä aletaan kerätä takaisin päin. Meillä on suuret verotulomenetykset. Meillä on suuret byrokratiamaksut Euroopan yhteisön byrokratiaan ja koheesiorahastoon.

Kun aikoinaan eduskunnan kyselytunnilla kysyin ministeri Viinaselta, mistä he ottavat rahat vuonna 1995, kun he nyt joka vuosi säästävät 12 miljardia markkaa valtion menoissa, mistä he ottavat 25 miljardia, jotka joudutaan maksamaan silloin, kun liitytään Euroopan yhteisöön, hän ärähti täällä, ettei kannata niihin asioihin puuttua vielä, ne ovat sen aikaisia asioita. Tässä juuri nähdään. Mennään vain niin kuin kiekko päätyyn ja perään ajattelematta mitään siitä, mitä on tulevaisuus. (Ed. Skinnari: Se on Tapparan peliä!) Tämä vie meidät suomalaiset tuhoon, jos tällä tavalla tullaan ajattelemaan.

Kun meidän verotulomme laskevat ja menot lisääntyvät äsken mainitulla tavalla, me emme pysty enää pitämään yllä perusturvaa, joka meillä on tällä hetkellä ja jota me olemme pitäneet erittäin tärkeänä asiana. Me emme pysty enää pitämään perusturvaa ja sosiaaliturvaa sen jälkeen, kun Suomi on liittynyt Euroopan yhteisöön. (Ed. Skinnari: Tai päinvastoin!) Mistä tulevat ne rahat, koska työttömyys kasvaa, koska meidän menomme lisääntyvät Euroopan yhteisön suuntaan ja ne tulot, mitä sieltä tulevat, ovat suuria haaveita? Kun meillä nyt jo on sosiaaliturvassa ja perusturvassa vaikeuksia rahoittamisessa, millä, hyvät ystävät, luullaan, että siinä vaiheessa suomalainen perusturva ja sosiaaliturva maksetaan? Se merkitsee sitä, että kansaneläkkeistä leikataan puolet, sosiaaliturvasta leikataan, kaikesta leikataan Suomessa. Suomesta tulee Saksan suurvallan köyhä takamaa Jäämeren rannalla.

Miten jatkossa pitäisi pelata, kun me lähdemme siitä, että Euroopan yhteisön jäsenyyttä ei missään tapauksessa pidä hakea? Puhutaan Euroopan talousalueesta, se olisi ollut meille ihanteellinen tilanne silläkin tavalla neuvoteltuna kuin tapahtui eli me myimme kaiken sen, mitä eduskunta oli edellyttänyt, mutta se olisi ollut siitä huolimatta meille hyvä ratkaisu. Mutta tämä läntinen ihannemaamme Ruotsi ryhtyi luopioksi, lähti irrottautumaan Efta-maiden rintamasta ja aiheutti sen, että Eta-ratkaisua tuskin koskaan tulee syntymään. Ruotsi meitä uhkailee jo tänä päivänä sillä, että jos me emme osta heiltä hävittäjiä, niin Suomelle tapahtuu hyvin huonosti. Ruotsalaiset panevat meidät jonkinlaiseen taloudellisiin boikottiin.

Eta-sopimus olisi ollut tärkeä. Sitä tuskin tulee. Minä myönnän, että meillä tulee olemaan vaikeat neuvottelut sen jälkeen, jos emme hae EY:n jäsenyyttä, nimenomaan voimassa olevien vapaakauppasopimusten säilyttämiseksi tai uusien sopimusten luomiseksi, jotta me pysymme niillä markkinoilla, missä me olemme tällä hetkellä. Ei se ole mitenkään helppoa. Se on vaikea tilanne, mutta se riski on otettava, koska EY:n jäsenyys on meille tuho. Sen sijaan me suomalaisena maana, jolla on uudistuvat luonnonvarat, korkea teknologia, kun me korotamme työmme tuottavuutta, pyrimme voittamaan vaikeutemme, me menestymme siitä huolimatta, vaikka me emme ole Euroopan yhteisön jäsen. Euroopan yhteisön yhteydessä olisimme köyhiä.

Taloudellinen tilanne siis Suomessa vaatii voimakkaita ponnisteluja. Me tiedämme, me olemme heikossa tilanteessa. Vahinko vain, että tällä hetkellä tätä Suomen vaikeata taloudellista tilannetta käytetään mielipiteen muokkaukseen Euroopan yhteisön jäsenyydelle myönteiseksi. Meillähän on luotu sellainen näkemys, sellainen manipulointi, että kaikki johtuu siitä, että me

emme ole Euroopan yhteisön jäseniä, ja toisaalta, kun me pääsemme Euroopan yhteisön jäseneksi, kun me edes jätämme hakemuksen sinne, niin kaikki kirkastuu taivaanrannalla ja jälleen alkaa aurinko paistaa. Valitettavasti ihmiset jopa maataloudessa ovat alkaneet uskoa, että tässä ei mikään auta muu kuin liittyminen Euroopan yhteisöön. Minun mielestäni on rikollista käyttää tällaista tilannetta hyväkseen. Lamat ovat tulleet ennenkin, menneet ennenkin, menee tämäkin lama ja väistyy pois päältä. Sitä ei pidä käyttää manipulointina Euroopan yhteisön jäsenyyden hyväksymiseksi. (Ed. Skinnari: Ivyäkö tarjoatte?)

Mitä meillä jää loppujen lopuksi Euroopan yhteisöstä, kun tässä olen sanonut, mitä se vaikuttaa talouteen, mitä se vaikuttaa perinteiseen itsenäisyyteen, omaan määräämisvaltaamme? Meille jää vain se imago-sana, josta aikaisemmin olen lausunut, että siinä eurosaippualla pestään suomettuneisuuden kasvot, jotta me näyttäisimme vähän kauniimmalta länsisuuntaan ja meitä ei luultaisi Venäjän maakunnaksi. On vain arviointia, kun oletetaan, että rahahanat aukeavat tänne, kun me liitymme Euroopan yhteisöön, meistä tulee niin suosittuja, että meille sijoitetaan ulkomaisten sijoittajien toimesta suuria summia rahaa ja pannaan täällä pyörät pyörimään. Minä en usko tällaiseen asiaan.

Joka puolella maailmaa kuitenkin tiedetään kartasta katsoa, missä Suomi on. Kyllä meidät tiedetään, minkälainen maa me olemme. Eivät meitä muut kuin pirullisuuksissaan lähinnä norjalaiset liitä enää Venäjän maakunnaksi. Tällainen imago-käsite ja sen ostaminen näillä ehdoilla, mitä hallitus esittää — tai se ei oikeastaan esitä juuri mitään muuta kuin nuo kolme riviä — on liian kallis asia. Näin ollen siihen ei voida mennä. Jos me menemme Euroopan yhteisön jäseneksi, me menetämme itsenäisyytemme, meistä tulee Saksan suurvallan eräs maakunta 20 vuoden aikajaksolla, köyhä taka-alue, joka sijaitsee jossakin Jäämeren rannalla. Toivottavasti ed. Kekkonen laittaa sen siellä nyt ylös: 20 vuotta, niin voidaan silloin palata asiaan, kysyä uudelleen.

Herra puhemies! Ehdotan seuraavan päiväjärjestykseen siirtymistä koskevan lausuman:

"Saatuaan tiedonannon eduskunta toteaa, että hallitus on pyrkimässä sopimukseen Suomen liittymisestä Euroopan yhteisön jäseneksi. Hallituksen pyrkimys toteutuneena

tekee kyseenalaiseksi Suomelle perinteisesti tärkeän aseman itsenäisenä valtiona,

tekee mahdottomaksi meille perinteisesti tärkeät puolueettomuuden, sitoutumattomuuden ja liittoutumattomuuden periaatteet kansainvälisessä politiikassa,

tekee mahdottomaksi maatalous- ja aluepolitiikan meille tarpeellisen, järkevän kehittämisen ja tätä kautta on omiaan autioittamaan ja tekemään elinkelvottomaksi suuren osan maatamme,

aiheuttaa edellä mainituista syistä voimakkaasti kasvavan työttömyyden ja inhimillisen juurettomuuden,

valtion tulojen vähenemisen ja yhteisön suuntaan syntyvien maksuvelvoitteiden kautta heikentää maan taloutta niin, että se tulee tekemään olemassa olevan perus- ja sosiaaliturvan toteuttamisen kyseenalaiseksi.

Edellä olevan perusteella eduskunta katsoo, että hallituksen tavoite hakemuksen jättämisestä Euroopan yhteisön jäsenyyttä koskien ja tätä kautta pyrkimys maamme liittämisestä mainitun yhteisön jäseneksi on maallemme vahingollinen,

ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Ukkola: Arvoisa puhemies! On se hyvä, että meillä täällä eduskunnassa on ed. Aittoniemen kaltaisia puhelahjakkuuksia. Muutenhan me pitkästyisimme täällä kuoliaaksi. (Ed. Rinne: Kuoltaisiin ikävään!) — Niin justiin. — Nimittäin samat asiat, mitä tässä keskustelussa parin päivänä aikana nyt joudutaan käymään läpi, on täällä kyllä käsitelty jo moneen kertaan viime tammikuussa, jolloin keskustelimme EY-selonteon pohjalta.

Toisin sanoen koko tämä tiedonantokeskustelu ja äänestykset ovat ihan turhaa. Tämä on pelkkää poliittista teatteria, sisäpoliittisten pisteiden keruuta ja kansalaisten harhauttamista. Tämä kuvastaa myös sitä, etteivät hallitus ja ulkopoliittiset päättäjät halua tai uskalla kantaa vastuuta, joka heille kuuluu.

Hallitus voisi jättää EY-jäsenyyshakemuksen ilman eduskunnan päätöstä. Hallitusmuodon mukaan sen voi tehdä tasavallan presidentti yksin. Tässä vaiheessa tähän prosessiin ei eduskuntaa olisi tarvittu. Eduskunnan päätösten aika tulee vasta sitten, kun sopimus on neuvoteltu ja valmis.

Nyt hallitus muka kysyy eduskunnan mielipidettä EY-jäsenyyden jättämisestä tiedonannon muodossa. Mutta mitä tiedonannossa oikein kysytään? Mistä keskiviikkona tässä salissa äänestetään? Äänestetäänkö jäsenyyshakemuksen jättämisestä vai äänestetäänkö pelkästään kan-

sallisesta toimenpideohjelmasta ja hallituksen luottamuksesta? Pääministeri Aho sekoitti perusteellisesti kuviot viime viikolla eduskunnassa. Ensiksi hän sanoi, että eduskunta äänestää hakemuksen jättämisestä. Muutamaa minuuttia myöhemmin hän selittää, ettei asia näin olekaan, vaan eduskunnassa äänestetään hallituksen luottamuksesta.

Totta kai on aivan hyväksyttävää ja ymmärrettävää, että hallitus kysyy eduskunnan mielipidettä, jätetäänkö hakemus vai ei. Mutta näinhän se ei nyt tee. Samalla hallitus näet edellyttää, että eduskunta sitoutuu laajaan kansalliseen toimenpideohjelmaan. Tämä on keskustan puoluepoliittista taktikointia, jolla lepytellään omaa äkäistä kenttäväkeä. Toki kansallista selviytymisstrategiaa ja ohjelmaa tarvitaan, mutta sen valmistelulle olisi kuitenkin tarvittu aikaa niin, että taakse olisi saatu laaja yhteisymmärrys. Nyt hallitus teki ohjelmansa yksin neuvottelematta edes suurimman oppositiopuolueen kanssa.

Tämä puolestaan merkitsee sitä, että osa eduskunnasta ei nyt pysty kannattamaan hallituksen tiedonantoa. Minulle on kerrottu, että SDP:lle neuvotteluja on tarjottu, mutta tarjoukseen ei ole tartuttu. Ota teistä sitten selvää, en minä ainakaan saa. Joka tapauksessa suurin oppositiopuolue on tehnyt oman vastaohjelmansa, joka on vieläkin kattavampi, vieläkin yksityiskohtaisempi ja vieläkin holhoavampi kuin hallituksen ohjelma. SDP:n ohjelmassa vaaditaan EY:n varjolla kuntoon lähes jokainen rempallaan oleva asia ja listataan nippu uusia, joihin yhteiskunnan tulisi puuttua. SDP:n vaihtoehtoa ei voida pitää vakavasti otettavana kansallisena selviytymisstrategia. Se on lyhyt versio puolueen ohjelmista, joita nyt tarjoillaan eduskunnalla yhdessä paketissa.

Tällaisia ohjelmia ei olisi tässä vaiheessa tarvittu.

Koska hallitus ei halua kantaa yksin vastuuta, sen olisi pitänyt tuoda vain yksiselitteisen selvästi eduskunnan hyväksyttäväksi jäsenyyshakemuksen jättäminen. Se olisi voitu perustella, mutta ilman lurinoita kansallisista ohjelmista ja neuvottelutavoitteista.

Kaiken huipuksi hallitus käsittääkseni astuu eduskunnan varpaille, joka parhaillaan käsittelee EY-selontekoa. Valiokuntien käsittelyn jälkeen näet eduskunta kokonaisuudessaan päättää, mitkä ovat Suomen EY-jäsenyydelle asetettavat neuvottelutavoitteet eli ns. pyrkimykset, joihin neuvotteluissa halutaan päästä ja toivotaan päästävän. Toivottavasti tässä käsittelyssä ei muotoilla ns. ehdottomia reunaehtoja. Jos näin tapahtuu, voimme heittää hyvästit koko jäsenyysprosessille.

Puhuminen reunaehdoista ja etenkin vaatimukset pitää niistä kiinni kaikissa oloissa ovat harhauttavia. Vaikka kannatan EY-jäsenyyttä, on keskustelussa oltava myös rehellinen ja sitä ei ole oltu. Suomella on mahdollisuuksia saada neuvotteluissa läpi vain muutamia poikkeuksia, muutamia asioita, joilla edesautetaan Suomen sopeutumista niillä aloilla, joihin jäsenyys eniten vaikuttaa. Ne ovat maatalous, maaseudun säilyttäminen asuttuna sekä aluepolitiikka. Suomen kannattaa toki yrittää saada neuvotteluissa muutoksia yhteisön aluepoliittisiin kriteereihin. Aivan toinen asia on, onnistuuko se.

Ulkoministeri Väyrynen antaa lehtihaastatteluissaan ymmärtää, että Suomi kuittaa EY:ltä 6—7 miljardia markkaa maataloudelle eli saman verran kuin jäsenyys meille vuosittain maksaa. Jos Väyrynen pystyy jäsenyysneuvotteluissa saamaan Suomelle tuollaiset myötäjäiset, niin johan on ihmemies.

EY-jäsenyys on Suomelle elintärkeä kahdesta syystä. Nämä syyt ovat ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä talous.

Tosiasia on, että Suomi joutuisi sopeutumaan yhdentymiseen aivan samalla tavalla, vaikka se jättäytyisi EY:n ulkopuolelle. Sopeutuminen ulkopuolella olisi kuitenkin niin raskas kansalaisille, ettei vastuullinen poliittinen johto voi sellaista edes ajatella.

Hallitus on tiedonannossaan supistanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan niin minimaaliseksi, ettei se enää ole sen enempää neuvottelujen kuin jäsenyydenkään este. Vaikka tiedoannossa puhutaan puolueettomuudesta, sen ydin määritellään sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Kantaa sen sijaan ei oteta siihen, miten Suomi suhtautuu Länsi-Euroopan unionin jäsenyyteen, jos se tulisi ja tulee ajankohtaiseksi vuoden 1996 päätösten jälkeen. Tiedonannossa ei kerrota, että jäsenyys edellyttää sitoutumista EY:n turvallisuuspolitiikkaan, yhteisiin pakotteisiin ja käsittääkseni myös sotilaallisiin väliintuloihin, ellei EY päätä myöntää poikkeuksia.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Suomen etujen mukaista on täysjäsenyys. Se edellyttää Suomelta paljon syvällisempää sitoutumista EY:n uusiin rakennelmiin kuin nyt halutaan kansalaisille kertoa. Hallitus ei vieläkään analysoi rehellisesti uuden Euroopan uhkakuvia, joilla EY-jäsenyyttä voitaisiin kansalaisille järkevästi pe-

rustella. Ei ihme, että kansalaiset sytyttävät vainovalkeita pitkin tienvarsia.

Eurooppa muuttuu niin nopeasti, että Suomen perinteiset ulkopoliitikot ovat tipahtaneet junasta. Virallinen Suomi pistää päänsä pensaaseen. Se lähtee edelleenkin siitä, että Ivy pysyy nykyisellään. Se ei ajattele, ainakaan julkisesti, kahta muuta vaihtoehtoa: toisaalta sitä, että nationalistiset ääriainekset pääsisivät valtaan Venäjällä, toisaalta sitä, että entinen Neuvostoliitto yhdentyisi Länsi-Eurooppaan odotettua nopeammin.

Ulkopoliittinen johto ei halua sanoa, että vain EY:n ja Etykin varaan rakentuva Eurooppa on riittävän vahva pitämään nousevat diktaattorit kurissa. Se ei halua sanoa ääneen, että vain yhteisiin perusarvoihin — demokratiaan ja ihmisoikeuksiin — sitoutunut Eurooppa on riittävän voimakas estämään diktaattoriksi pyrkiviä käyttämästä voimapolitiikkaa pientä naapurimaata vastaan. Ulkopoliittinen johto ei uskalla sanoa, että juuri tämän vuoksi Suomen on liityttävä EY:n jäseneksi. Poliittinen suojakin on sentään enemmän kuin jättäytyminen yksin ilman minkäänlaista suojaa.

Sitäkään ei sanota, että Suomen on liityttävä EY:n jäseneksi myös päinvastaisessa tapauksessa — siis silloin, jos Ivy-maat yhdentyvät Länsi-Eurooppaan. Ne ovat jo liittyneet Naton yhteistyöneuvostoon. Nyt olisi aika analysoida, mitä tämä merkitsee EY:lle, Etykille ja puolueettomille maille. Kuinka monta turvallisuudesta huolehtivaa järjestöä Eurooppaan tarvitaan ja mitkä ovat näiden järjestöjen keskinäiset suhteet? Jos Länsi-Euroopan unionista tulee Naton eurooppalainen pilari, mikä rooli jäisi Etykin rauhanturvaamisorganisaatioille, joita myös suunnitellaan. Pitäisi ryhtyä pohtimaan sitä mahdollisuutta, voitaisiinko laajentuva Nato kytkeä Etyprosessiin. Se ratkaisisi monta päänvaivaa varovaisilta ulkopoliitikoiltamme.

Yhteenvetona edellisestä voi sanoa, että jos Eurooppa kehittyy niin kuin se nyt näyttää kehittyvän, Suomen on toki osallistuttava tähän prosessiin täysivaltaisena jäsenenä. EY:n tavoitteina ovat yhteisten arvojen, perusetujen ja itsenäisyyden takaaminen, jäsenten turvallisuuden vahvistaminen sekä perusvapauksien ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Mutta jos Eurooppa ei kehity niin kuin nyt toivomme, jäsenyytemme EY:ssä tulee kultaakin arvokkaammaksi. Vain osana demokraattista Eurooppaa voimme vähentää sitä mahdollisuutta, että Suomen turvallisuuteen kohdistuisi kielteisiä paineita. Suomen jättäytyminen ulkopuolelle olisi kansallisesti uskaliasta politiikkaa.

Sitten talouteen:

Suomi on ajautumassa kohti romahdusta, taloudellista katastrofia. Meidän työttömyysasteemme on 13—14 prosenttia, kun se EY:ssa on alle 10. Kun ulkomainen velkamme suhteutetaan vientituloihin, kuulumme läntisen Euroopan heikoimpien maiden joukkoon. Mahdollisuutemme pitää yllä korkeaa sosiaaliturvaa heikkenevät koko ajan. Kaikki tämä tapahtuu ilman, että olemme EY:n jäsen. On uskomatonta, ettei hallitus painota tätä asiaa riittävän selkeästi tiedonannossaan. Ilmeisesti talouspoliittisesta linjasta vallitsee hallituksessa yhä syvä erimielisyys. On D-miehiä, jotka haluavat ennen EY-jäsenyyttä mitata ulos metsäteollisuudelle kansalaisilta kaiken sen, mikä mitattavissa on.

Hallitus kuitenkin sanoo tiedonannossaan EY-jäsenyyden edellyttävän, että inflaatio ja korot saadaan alhaiselle tasolle, valuuttakurssi säilytetään vakaana sekä julkisen talouden alijäämä ja velka rajoitetaan mahdollisimman pieneksi. Hallitus selvittää talous- ja rahaunionin eri vaiheiden vaikutukset Suomen kansantalouteen ja päättää tarvittavista talouspoliittisista toimista. Näin siis tiedonannossa. Viime päivät ovat osoittaneet, etteivät devalvaatiomiehet ole vieläkään hellittäneet. Tämä spekulaatio pitää jatkuvasti yllä korkeita korkoja. Vastoin EY:n talouspolitiikkaa Suomeen pitäisi saada kunnon inflaatio, jotta pankit saataisiin pestyksi puhtaiksi niistä virheistä, joita ne tekivät 80-luvulla.

Lehtihaastattelussa ulkoministeri on esittänyt, että Suomi varaisi Englannin tapaan itselleen oikeuden jättäytyä Euroopan rahaliiton Emun ulkopuolelle. Onko tämä koko hallituksen kanta, herra pääministeri? — Pääministeri Aho ei olekaan läsnä. — Maastrichtissa rahaliittoon liittyvälle maalle asetettiin muutamia perusehtoja: Inflaatio saa olla enintään 1,5 prosenttia yli kolmen parhaan maan keskiarvon, julkisen talouden on oltava kunnossa, valuuttakursseissa ei saa olla jännitteitä, ja pitkät korot saavat olla enintään 2 prosenttia yli kolmen parhaan maan keskiarvon. Mitä näistä ehdoista Suomi ei haluaisi hyväksyä ja miksi?

Jos olemme rehellisiä, myönnämme, että Suomen taloudellisia vaikeuksia ei onnistuta omin voimin korjaamaan. Vahvojen etujärjestöjen vaikutus poliittisiin päätöksiin on niin suuri, ettei mitään voida tehdä ilman niiden lupaa. Etujärjestöjen puolesta saa jokaikinen nuori kävellä kilometritehtaalle, ne eivät ole valmiita

luopumaan yhdestäkään saavutetusta edusta. Tilanne Suomessa ei juuri poikkea Neuvostoliiton romahduksesta. Sielläkin ne, joilla vanhassa järjestelmässä oli eniten etuoikeuksia ja eniten menetettävää, vastustivat ja vastustavat uudistuksia. Sama tapahtuu meillä Suomessa.

MTK ilmeisesti on kaikkein pahin. Se vaatii omaa selviytymisohjelmaa, jolla entiset rakenteet voidaan pitää pystyssä. Kannattaa muistaa, että aikana, jolloin lähes jokaisella teollisuuden alalla on mennyt huonosti, elintarviketeollisuus ei ole lamasta kärsinyt. Päinvastoin, sen tulos on parantunut. Suomen taloudenpitoon ei saada järkeä omin voimin, ilman EY-jäsenyyttä, niin vahvasti kytköksissä poliitikkomme ovat etujärjestöihin, toiset ay-liikkeeseen, toiset MTK:hon. EY:n jäsenenäkin kestää ainakin 10 vuotta ennen kuin Suomi on kuivilla. Tätä tosiasiaa ei hallitus ole kansalle kertonut.

Hallituksen tiedonannon pahin vika on siinä, että se tähtää oikeaan päämäärään väärin perustein ja väärin painotettuna unohtaen olennaisimmat asiat ja keskittyen lillukanvarsiin.

Tiedonannossa ja siihen liittyvässä keskustelussa, haastatteluissa ja lausunnoissa on annettu kuva, että koko EY-jäsenyyden olennaisimpia asioita olisivat maataloudellemme saatavat EY:n tuet ja että näissä asioissa Suomen ankeita oloja laajasti ymmärretään. No, kyllä kai niitä ymmärretään, kun riittävästi vaikerretaan Euroopassa. Se ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että EY ei takuulla muuta omia pitkäaikaisia periaatteitaan Suomen takia, ei ainakaan niin olennaisesti, että sillä olisi Suomen ratkaisun kannalta kuin korkeintaan marginaalista merkitystä.

Se näkyy jo varsin yksinkertaisesta EY-matematiikasta. Ulkoministeri Väyrynen laskee, että kun EY:n rahoista menee maatalouteen 60 prosenttia, Suomenkin pitäisi saada vähintään tämän verran takaisin omasta maksuosuudestaan. Kuitenkin se EY:n budjettijako, joka on todennäköisesti voimassa Suomen liittyessä jäseneksi, antaa maataloudelle enää 45 prosenttia. Ei sitä paitsi ole lainkaan varmaa, että Suomi saa jäsenmaksuistaan edes tuota osuutta maataloustukena. Vielä vähemmän on ilmeisesti luvassa EY:n aluepoliittista tukea. Siitä 80 prosenttia on sellaista Euroopan köyhimpien alueiden tukea, jonka saamiseen Suomella ei ole edes teoreettisia mahdollisuuksia. Suomen todennäköisintä tukimuotoa, harvaanasutun maaseudun tukea, EY jakaa kaikista aluerahoistaan vain 5 prosenttia ja koko budjetistaan 1,5 prosenttia. Näin ollen Suomi voi parhaassa tapauksessa ja hyvin ymmärrettynä saada suorana tukena jäsenmaksuistaan takaisin selvästi alle 50 prosenttia. Jos maksamme 7 miljardia markkaa, niin realistinen tuen taso lienee pari miljardia, jos sitäkään.

Tuki ei siis riitä EY-jäsenyyden perusteeksi. Kuitenkin juuri EY-rahoilla jäsenyyttä on tässäkin salissa tänään perusteltu. Emme voi perustella yhteisön jäsenyyttä sen takia, että saisimme tukiaisia. Hyödyt on etsittävä muualta eli siitä, kuinka paljon taloutemme voi kohentua EY:n jäsenenä verrattuna siihen, että jäämme ulkopuolelle. Vain näin on löydettävissä todelliset taloudelliset hyödyt, ei EY:n tukipenneistä. Jäsenyyden taloudelliseksi perusteeksi ei riitä edes se, että saisimme EY:stä takaisin saman verran kuin sinne maksamme. Sehän olisi nollasummapeliä eli täysin hyödytöntä keskustelua.

Vaikka on muodikasta ja tarpeellistakin puhua EY:n sosiaalisesta dimensiosta ja sen muista ei-taloudellisista vaikutuksista samoin kuin maataloudesta, aluepolitiikasta, tasa-arvosta, naisten asemasta, palkansaajien asemasta, niin yhä edelleen on pidettävä mielessä, että EY on ennen muuta taloudellinen yhteisö. Yhä edelleen jäsenyyden ainoa merkittävä taloudellinen perustelu on se, kuinka paljon kansantaloutemme siitä hyötyy verrattuna ulkopuolelle jäämiseen. Juuri tuolla erotuksella pystymme tai emme pysty pitämään yllä myös muita yhteiskuntaelämän lohkoja, mutta siitä ei ole hallituksen tiedonannossa minkäänlaista arviota.

Otetaan esimerkki. Jos jäsenmaksumme on vajaat 1,4 prosenttia kansantulostamme ja EY-jäsenyys lisää kansantuotettamme 0,3 prosenttia vuodessa, jäsenyys tuottaa enemmän kuin vie kuuden vuoden kuluttua riippumatta siitä, paljonko saamme tai emme saa tukirahoja. Noilla luvuilla saisimme vuosikymmenessä tukirahoja bruttona kaikkiaan korkeintaan parikymmentä miljardia markkaa, mutta taloutemme olisi tuottanut lähes 70 lisämiljardia.

Se, mitä edellä sanoin, ei merkitse sitä, etteikö neuvotteluissa olisi sallittua, etteikö pitäisi tavoitella kuuta taivaalta, kunhan samalla tunnustetaan se tosiasia, että kuu voi myös jäädä sinne taivaalle.

Yhteisön aluepolitiikan kriteereitä on toki pyrittävä uudistamaan niin, että Suomelle EY:n rahastoista heruisi enemmän kuin sieltä nykyisellä matematiikalla olisi tulossa. Kun ja jos EY liruttaa ecuja Suomen alueille, se tekee sen kylmien numeroiden ja tilastojen valossa. Siksi Suomi on jaettava järkeviin alueisiin, ja läänit

eivät tähän tarkoitukseen riitä. Suomessa ei ole vielä tajuttu, että yhteistyötä Euroopassa tehdään alueiden kesken, ei kansallisvaltioiden kesken eikä käskytyshallintoon perustuvien läänien kesken. Ne joutaa kuopata tai ainakin supistaa minimiin.

Sen sijaan on ehdottoman tiukasti pidettävä huoli siitä, että EY:n jäsenenä voimme jatkossakin harjoittaa kansallista, omaa sisäistä aluepolitiikkaamme. Se on aivan yhtä tärkeä asia kuin maataloudesta huolehtiminen. Käsittääkseni tämän aluepolitiikan harjoittamiselle ei ole mitään esteitä. Päinvastoin EY-jäsenyys pakottaa aikaa myöten siirtämään päätösvaltaa Helsingistä alueille ja rakentamaan Suomeenkin eurooppalaisen hallintomallin ja -kulttuurin. Tämä asia, joka Suomen kansalaisten kannalta on EY-jäsenyyden kiistaton etu, puuttuu tiedonannosta tyystin, ja tämä asia on myös koko keskustelussa unohdettu.

Arvoisa puhemies! Paljon enemmän pelkäänkin omia poliitikkojamme kuin Brysselin herroja. (Ed. Skinnari: Se on totta!) Tämä on myös yksi syy siihen, etten voi yhtyä SDP:n vaihtoehtoon. SDP:n tekstissä ei edes mainita sanaa aluepolitiikka. (Ed. Jaakonsaari: Mainitaan!) Ja koska eduskunnan valiokuntien työskentely on virallista, otan myös virallisina SDP:n edustajien puheet valiokuntien istunnoissa. Kun SDP:n edustaja Metsämäki pitää kehitysalueen ihmisiä lähestulkoon rahaa ruikuttavina syöttiläinä, en uskalla luottaa siihen, että hän olisi yksin ajatuksineen SDP:n eduskuntaryhmässä. (Ed. Rinne: Epäreilua, vastenmielistä puhetta!) SDP:llä on vielä pitkä matka koko Suomen puolueeksi. Keskustalla on omat pahat vikansa, mutta aluepolitiikassa se on tasoittava vastavoima SDP:n kehitysaluekielteisyydelle. Siksi olenkin hämmästynyt, että maatalous on hallituksen tiedonannossa painottunut korostetun voimakkaasti ja aluepolitiikka on jätetty lähestulkoon maininnalle.

MTK:n siteiden vahvuus keskustan eduskuntaryhmään näkyy kiistatta hallituksen tiedonannossa. Kuitenkin maatalous joutuu sopeutumaan, olipa Suomi EY:n jäsen tai ei. On jotenkin karseata, että vainovalkeat palavat pitkin Suomenniemeä sen vuoksi, että maatalous saisi jatkaa entistä menoa. Pohjoisessa jo tajutaan, että MTK:n valta on murrettava ja siirryttävä normaaliin elämänmenoon. Ainut todellinen uhka pohjoisen maataloudelle on, että etelän viljanviljelijät siirtyvät EY-jäsenyyden myötä karjatalouteen. Mutta ehkä tämäkään uhka ei niin kovin suuri ole. Karjatalous näet vaatii työtä vuorotta kesät talvet.

Arvoisa puhemies! Koska en voi hyväksyä sen enempää hallituksen tiedonannon sisältöä kuin SDP:n vastaehdotustakaan, teen oman ehdotukseni perusteltuun päiväjärjestykseen siirtymiseksi. En ole ottanut mukaan edes aluepoliittisia perusteluja sen takia, että silloin olisi otettava mukaan myös talous- ja ulkopoliittiset perustelut. Toinen syy lyhyeen sanamuotoon on se, että eduskunta päättää selonteon yhteydessä EY-jäsenyyden neuvottelutavoitteet.

Ehdotan perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi seuraavaa: "Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen ja toteaa, että Suomen tulee hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä."

Herra puhemies! Olen melko varma siitä, että tämä esitys jää täällä salissa harrastetun poliittisen käytännön takia vaille kannatusta, vaikka tiedän, että enemmistö edustajista on samaa mieltä. Siksi toivon nöyrästi, että eduskunnan työjärjestys muutettaisiin joskus sellaiseksi, että eduskuntaryhmien viralliset ehdotukset tulisivat äänestykseen ilman kannatusta.

Ed. Heikkinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. M a t t i l a : Herra puhemies! Kuukausia varsin vilkkaana jatkunut EY-jäsenhakemuksen jättämistä koskeva keskustelu on hakeutumassa tämänhetkiseen maaliinsa tiedonannon muodossa.

Maan ja kansalaisten kannalta merkittävintä kansallista päätöstä vuosikymmeniin ovat vauhdittaneet mittavat kenttäkeskustelut, joiden vauhdittajana on erityisesti ollut Suomen keskusta. Henkilökohtaisesti pidän luonnollisena, että Euroopan yhteisössä tullaan analysoimaan tarkasti tätäkin eduskunnassa käytävää keskustelua. Luonnollista lienee sekin, että kukin Euroopan yhteisöön liittynyt maa on läpikäynyt vastaavanlaisen syvälle luotaavan pohdiskelun kuin me nyt täällä.

Kun useaan otteeseen on tuotu esiin pelkoja itsenäisyytemme menettämisestä, on syytä alleviivata, etteivät jo Euroopan yhteisöön liittyneet maatkaan ole menettäneet kansallista itsenäisyyttään. Itsenäisyyden yhtenä tunnusmerkkinä on kyky yhteistyöhön eikä eristäytyminen ja käpristyminen.

Kun palauttaa mieliin tässä salissa säädettyjä lakeja vuosien varrella, on niiden yhteydessä

toistuvasti korostettu lakien suhteuttamista tärkeimpien yhteistyökumppaneittemme vastaaviin. Euroopan yhteisöön sopeuttavaa lainsäädäntöä on myös osin tehty, joskin vielä tekemätöntä työtä tällä saralla on runsaasti. Se tulee aikanaan eduskunnan työpöydille.

Useissa yhteyksissä on tuotu esiin Euroopan yhteisöä kohtaan sellaisia pelkoreaktioita, joita en voi oikein ymmärtää. Väitetään, että Euroopan yhteisö olisi johtamassa aikaa myöten liittovaltioon. Henkilökohtaisesti en tällaista vaihtoehtoa pidä lyhyellä aikavälillä alkuunkaan todennäköisenä. Huomattava on, että yhteisön asettamat aikatavoitteet yleensä ovat jääneet myös saavuttamatta. Annan suuren arvon sille tosiasialle, että Euroopan yhteisö luotiin aikoinaan taloudellis-kaupallisen aktiviteetin tukijaksi tavoitteena rauhantahtoinen Euroopan kehittäminen. Tältä osin on merkittävää, että ensimmäisen kerran 500 vuoteen Euroopassa tapahtuu poliittisia muutoksia ilman aseellista väkivaltaa, ja johan toki Suomen tällaisessa kannattaa olla mukana.

Mennyt kehitys on avain tulevaisuuteen. Tätä taustaa vasten en odota Euroopan yhteisön kehittyvän sittenkään tiiviiksi kokonaisuudeksi olletikin, mikäli sen jäseniksi tulevat useat puolueettomat maat kuten Itävalta, Ruotsi, Suomi, miksei myöskin Sveitsi. Pidän mahdollisena, että nämä uudet jäsenmaat muuttavat Euroopan yhteisöä omilla tavoitteillaan, niillä tavoitteilla, joita aikanaan eduskunnassa neuvottelujen evästykseksi tullaan antamaan.

Käyty pohjustuskeskustelu on ollut välttämätöntä, sen kait me voimme kaikki tunnustaa EY-selonteon jälkeen. Mutta hallituksen piirissä EY-valmistelu lienee kuukausien varrella imenyt niin paljon voimavaroja, että kansantalouden tervehdyttämiseen ei ole kyetty irrottamaan yhtä mittavaa panosta. Työttömyytemme on huippulukemissa, julkinen menotalous kulkee kohti umpikujaa, verotusta kaavaillaan vielä kiristettäväksi, yrityskonkurssit jatkuvat, ja vieläpä on törmätty pankkikriiseihinkin. Tässä on tiivistettynä yhteiskuntamme tämän hetken tikittävä aikapommi.

EY-jäsenyyshakemuksen jättäminen ei näitä ongelmia tule poistamaan. Niihin on löydettävä ratkaisumallit omilla kansallisilla päätöksillämme. Hallitus on toki julkiselle menotaloudelle asettanut kasvun rajat vihdoinkin, mutta laaja-alaista yhteistyötä keskipitkän aikavälin talous- ja teollisuuspolitiikalle ei ole saatu aikaiseksi hallituksen, kuntakentän ja työmarkkinajärjestöjen kesken. Meillä ei kuitenkaan ole muuta mahdollisuutta kuin saattaa talouden rattaat pyörimään ja lisätä työmahdollisuuksia.

EY-ratkaisun jälkeen hallituksen onkin mitä tiiveimmin ja laaja-alaisella yhteistyöllä pureuduttava talouspolitiikan tervehdyttämiseen. Tässä suhteessa on nyt tekojen aika, H-hetki, ja ratkaisujen tulee tapahtua kevään aikana. Muutoin on edessä talouden todellinen katastrofi. Mitä muutakaan voi sanoa esimerkiksi siitä, että kuluvan vuoden jokaisen viikon aikana valtio on velkaantunut keskimäärin 1 111 000 000 markalla ja valtionvelka oli helmikuun lopussa yli 102 miljardia markkaa. Pääministeri tosin puheenvuorossaan vakuutti hallituksen pyrkivän kattavalla talous- ja teollisuuspoliittisella ohjelmalla vaikuttamaan talouden tervehdyttämiseen. Luotan tähän, mutta toivon, että asiat menisivät mahdollisimman nopeassa aikataulussa eteenpäin.

Herra puhemies! Tiedonannossa on viittauksenomaisesti kiinnitetty huomiota aluepoliittisiin tavoitteisiin. Vaikka tähän puoleen aikanaan annetaan selkeät eväät, on syytä muutamalla sanalla puuttua aluepoliittisiin neuvottelutavoitteisiin jo tässäkin.

Merkittävänä pidän alueiden kilpailukykyä vahvistettaessa maamme vahvaa kuntaverkostoa. Kunnallinen itsehallintomme vahvistettuna kuntien lisääntyvällä yhteistyöllä on yksi valttimme. Olen vakuuttunut, että kunnat kykenevät organisoimaan ja laajentamaan yhteistyötä aina tarpeen mukaan. Euroopan yhteisön aluepolitiikan päätavoite on yhteisön sisäisten kehityserojen tasaaminen. Meidän kannaltamme on välttämätöntä edessä olevissa neuvotteluissa turvata toimivan aluepolitiikan jatkaminen niin kansallisella tasolla kuin EY:n jäsenenäkin.

Käsitykseni mukaan Suomen neuvottelijoiden on lähdettävä siitä, että yhteisön uusittavassa aluepolitiikassa vuoden 1993 jälkeen voidaan Suomi ja muut Pohjoismaat nimetä selkeästi pohjoisen alueen maiksi. Tälle alueelle, kuten eräissä puheenvuoroissa jo aikaisemmin on mainittu, on tunnusomaista kylmä ilmasto, kasvukauden lyhyys, pitkät etäisyydet, luonnonolosuhteista johtuen Keski-Eurooppaa alhaisempi asukastiheys, suuremmat rakennuskustannukset ja energiakustannukset jne. Kaikki nämä tietävät sellaisia lisäkustannuksia henkilöä kohti mitattuina, joita ei Keski-Euroopan maissa ole. Tämän kaltaisille lähtökohdille, jotka on johdettu elävästä elämästä, tulee rakentua yhteisön aluepolitiikan uudistamiseen tähtäävinä maam-

me aluepolitiikan tavoitteiden yhteisössä. Kohteen tulee olla niin tarkasti rajattu ja perusteltu, ettei mikään muu maa voi vaatia erityiskohtelua samoilla perusteilla.

Tähänastisessa sisäisessä keskustelussamme olen hämmästellyt aluetason selvitysten niukkuutta. Odotin, että kukin lääni lääninhallituksen vetämänä olisi saanut aikaan selkeän läänianalyysin integraation vaikutuksesta läänin alueelle ja integraatioherkistä toimialoista ja siitä, mitä pitäisi tehdä, jotta tuotantotoiminta jatkuisi mieluimmin tehostettuna läänin alueella jatkossakin. Tätä ei valitettavasti ole tapahtunut, ja se antaakin kuvan siitä, että aluehallintomme ei ole tällä hetkellä riittävää. Luonnollista on, että aluehallintoa tulee vauhdittaa jatkossa kansanvaltaiseen suuntaan, jotta ei tällaisia kömmähdyksiä merkittävällä hetkellä pääsisi jatkossa enää tapahtumaan. Muuten alueemme näivettyvät, ja siihen meillä ei ole varaa.

Herra puhemies! Henkilökohtaisesti pidän välttämättömänä neuvottelujen käynnistämistä lopullisen tiedon saamiseksi liittymisen ehdoista. Mikäli tässä ja nyt emme kykene näyttämään neuvotteluille vihreää valoa, joudumme tämän päivän päättäjinä tulevien sukupolvien osalta kovan kritiikin kohteiksi hukatessamme etsikkoaikamme. Edessämme on siis poliittinen kypsyyskoe, tilanne, joka ei kovin helposti toistu. Nyt on mahdollisuus selvittää lopullista kantaamme varten, millä ehdoilla EY-jäsenyys Suomelle on saatavissa. Päätettäköön tästä neuvottelujen jälkeen eduskunnassa aikanaan neuvoa-antavan kansanäänestyksen pohjalta.

Vaikka tiedonannossa monia neuvottelukysymyksiä on jäänyt pois tai liian vähälle tarkastelulle, eduskunnalla on mahdollisuus todellisiin neuvotelueväisiin paneutua selonteosta annettavan palautteen muodossa. Näillä perusteilla, herra puhemies, olen kannattamassa EY-jäsenyyshakemuksen jättämistä ja neuvottelujen aloittamista.

Oikeusministeri P o k k a : Herra puhemies! Olen hallituksessa äänestänyt hallituksen tiedonannon ja samalla EY-jäsenhakemuksen puolesta. Mielestäni on reilua kertoa teille, hyvät edustajatoverit, miltä minusta tämä asia nyt tuntuu.

Ensinnäkin se, että äänestin niin kuin äänestin ja tulen äänestämään myös eduskuntasalissa, johtui siitä, että jäin omassa puolueessani jäsenhakemusta vastustavine kantoineni tappiolle. Kunnioitan demokratiaa ja siinä omaksuttuja toimintatapoja. En näe demokratiassa sellaisena, kuin missä me Suomessa ja läntisissä maissa elämme, muuta keinoa kuin sen, että erimielisyydet ratkaistaan äänestämällä. Kun enemmistön tahto on äänestämällä selvitetty, sitä vain joutuu nieleksimään ja tyytymään vähemmistönä siihen, että näin on päätetty. (Ed. Stenius-Kaukonen: Puolueko päättää vai eduskunta?) — Kuka Euroopan yhteisön jäsenasiassa lopulta on voittaja ja häviäjä, sehän ei, ed. Stenius-Kaukonen, selviä tänään. Tästä oikeastaan me emme voi sanoa yhtään mitään. Kun eduskunta tulevana keskiviikkona äänestää jäsenhakemuksesta, vasta historia aikanaan tulee osoittamaan, oliko tämä päätös Suomen kansalle onneksi vai tehtiinkö maallemme karhunpalvelus.

Muutama asia haluan käytettyjen puheenvuorojen perusteella hiukan ääneen ajatella, ensinnäkin sitä, että Euroopan yhteisön jäsenyyden innokkaimmat kannattajat, olen huomannut sen ainakin julkisuudessa käytettyjen puheenvuorojen perusteella, ovat esittäneet sellaisia mielipiteitä, että niillä, jotka ovat EY-jäsenyyttä vastaan, ei ole mitään asiaa vaikuttaa jäsenneuvotteluihin. Tällaiset puheenvuorot ovat mielestäni perin lyhytnäköistä politiikkaa. Jos ja kun jäsenyyttä haetaan, myös jäsenyyttä vastustavien tulee vaikuttaa neuvottelujen kulkuun. Jäsenneuvottelujen jälkeenhän on tarkoitus järjestää kansanäänestys, ja on turha kieltää tänäänkään sitä, että monet suomalaiset ovat edelleen jäsenyyden edullisuuden suhteen epäilevällä kannalla. Eduskunnasta on löydyttävä neuvotellun sopimuksen taakse kahden kolmasosan enemmistö, ja perustuslakimuutokset, joita jäsenyyden vuoksi joudutaan tekemään, edellyttävät kahden eduskunnan käsittelyä, jos normaalin valtiosääntöjärjestyksen mukaan edetään.

Sen tohdin myös sanoa, että kun on kuunnellut eduskunnan puheenvuoroja hallituksen selonteon yhteydessä tammikuussa ja niitä, joita on käytetty tänään, kansalaiskeskustelu ainakin, jos miettii eduskunnan enemmistön tuntoa, näyttää jääneen aika merkityksettömäksi, jos mietitään, jätetäänkö jäsenhakemus vai ei, koska kannat näyttävät olevan aika selvät. Mutta kansalaiskeskustelua tarvitaan oikeastaan vielä enemmän tästä eteenpäin, sillä monet asiathan selviävät vasta jäsenneuvotteluissa.

On käytetty aika paljon puheenvuoroja ja pohdittu, mikä hallituksen tiedonannon merkitys on ja mikä se ei ole. Tämähän on hallituksen ohjelmallinen tavoitejulistus. Se sitoo ilman muuta hallitusta, koska hallitus on sen hyväksynyt, mutta ohjelmaan otettujen asioiden merki-

tyshän punnitaan vasta varsinaisissa neuvotteluissa, kun herrat istuvat Brysselin ihmisten kanssa vastapäätä. Sen vuoksi sanon tässäkin, että on erittäin tärkeää ja oikeastaan aivan välttämätöntä, että tämän talon ihmiset, kansanedustajat, pidetään ajan tasalla neuvottelujen kaikista vaiheista. Se menettely, johon Eta-sopimuksessa jouduttiin eduskunnassa törmäämään, ei saa toistua. Eduskunnan eri ryhmille ja valiokunnille on annettava tilaisuus vaikuttaa neuvottelutavoitteiden asettamiseen ja myös niiden muuttamiseen, ja eduskunnalla tulee mielestäni olla valta myös viheltää vaikka peli poikki, mikäli neuvottelut eivät tunnu menevän Suomen etujen kannalta oikeaan suuntaan.

Mitä edellyttää, että eduskunta on ajan tasalla? Ainakin se edellyttää mielestäni sitä, että tiedonantoja tulee vähintään puolen vuoden väliajoin, jotta eduskunta voi selkeästi myös äänestyspäätöksellä vastata, mitä mieltä neuvottelujen kulusta ollaan. Eduskunnan eri ryhmien ja valiokuntien kytkemistä jäsenneuvottelujen hoitamiseen pidän hyvin tärkeänä ja parlamentaarisena.

Euroopan yhteisön jäsenyydestä en puhu kovin paljon tällä kertaa, puhun vain hiukan päätösvallasta. Useassa puheenvuorossa on jo arvioitu, että meidän kansallinen päätösvaltamme kapenee, koska Euroopan yhteisön toimielimillä on itsenäinen lainsäädäntövalta omalla toimialueellaan. Tämähän ei kuitenkaan ole aivan kaikki, vaan toinen puoli on meidän kansallinen päätösvaltamme. Tarkoitan tällä lähinnä sitä, että mikäli meidän nykyisen perustuslakimme pykälät pysyvät entisellään, Euroopan yhteisöön liittyminen merkitsee päätösvallan siirtämistä eduskunnalta ja sille vastuunalaiselta hallitukselta käytännössä ulkoministeriön virkakoneistolle. Tämähän johtuu siitä, että eduskunnan käsiteltäväksi tulee jatkossa lakeja, jotka johtuvat tekemästämme integraatiosopimuksesta. Asioina ne koskisivat esimerkiksi kauppaa, maataloutta, verotusta, kilpailua, kuluttajansuojaa tai rahamarkkinoita. Ne eivät siis vaikuta kovin kansainvälisiltä tai ulkopoliittisilta, mutta meidän perustuslakimme lähtee siitä, että ne ovat ulkopolitiikan alueisiin kuuluvia asioita, koska ne johtuvat tästä kansainvälisestä sopimuksesta. Ulkopolitiikkaa koskevista asioistahan meillä päättää presidentti.

Mikäli perustuslakimme säännökset pysyvät nykyisellään, Euroopan yhteisön sopimuksista johtuvia uusia lakeja ei valmisteltaisi eduskunnalle vastuunalaisen hallituksen ministeriöissä. Käytännössä samat ongelmat tulevat jo jossakin määrin vastaan Eta-sopimuksen yhteydessä, mutta tästähän onkin eduskunnassa jo hyvin paljon keskusteltu, ja siitä on toimikunnan mietintö olemassa.

Päätösvalta tällaisista kansainvälisistä sopimuksista johtuvissa lakiuudistuksissa meidän perustuslakimme mukaan kuuluu presidentille. Presidentti ei tietenkään tällaisten uusien asioiden tulvaa hallitse, saati että hän saattaisi vastata valmistelusta, vaan siitähän vastaisi käytännössä ulkoministeriön virkakoneisto. Aikanaan, kun me saamme tällaisen sopimuksen käsiteltäväksi, eduskunnan valtahan koskee sitä, että eduskunta voi hyväksyä tai hylätä sopimuksen. Sisältöön ei voi puuttua.

Haluan tämän päätöksentekokoneiston aivan yksityiskohtaisesti senkin vuoksi kertoa, että jos olemme mukana Euroopan yhteisössä täysjäsenenä, on turha kuvitella, että eduskunnan asema kansainvälisessä päätöksenteossa ilman muuta paranee. Luulen, että eduskunta joutuu hyvin tiukasti taistelemaan tiedonsaantioikeuksistaan ja vaikutusmahdollisuuksistaan. Vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen edellyttää meillä perustuslakien säännösten muuttamista, ja se edellyttää sitä, että eduskunnan ja sille vastuunalaisen hallituksen eri ministeriöiden vaikutusmahdollisuudet Euroopan yhteisön lakien valmistelussa turvataan. Nythän on sekä kansanedustaja Nikulan johtama yleinen parlamentaarinen toimikunta, joka sai väliraportin valmiiksi, ja sen lisäksi integraatiota varten asetettu erityinen komitea asiaa miettimässä, joten jäämme mielenkiinnolla odottamaan molempien toimikuntien työtä, jotta päästään säännösten muuttamiseen. Tälläkin asialla alkaa olla kiire. Mikäli Eta-sopimus tulee voimaan ensi vuoden alusta, nämä valmiudet täytyy eduskunnalla jo silloin olla, jotta uusien säännösten valmisteluun päästään mukaan.

Herra puhemies! Haluan myös siitä aivan lyhyesti sanoa, että monet asiat ovat todella EY-keskustelussa jääneet aika vähälle käsittelylle. Tällainen keskustelematon asia on ollut, miten käy suomalaisen naisen aseman, kun Eurooppa yhdentyy.

Meikäläinen hyvinvointiyhteiskuntahan rakentuu hyvin pitkälle naisten tekemälle työlle, ja meidän hyvinvointipalvelumallimme lasten päivähoitoineen, kouluruokailuineen ja monine muine järjestelyineen on tehty, jotta perhe- ja työelämä voitaisiin joustavasti sovittaa yhteen. Sitä paitsi Suomen palkansaajista puolet on

naisia, joten tämä varmasti on osaltaan vaikuttanut, että näin meillä on voitu yhteiskuntaamme kehittää.

Euroopan yhteisön maita naisen näkökulmasta arvioitaessa on tuijotettu kovasti Euroopan yhteisön sinänsä edistyksellisiin tasa-arvodirektiiveihin. Direktiivit ja eurooppalaisen naisen arkipäivä ovat kuitenkin kaksi eri asiaa. Euroopan yhteisön maissa vain vajaa kolmannes työikäisistä naisista käy kodin ulkopuolella työssä ja heillekin suurimmalle osalle tämä työ on osaaikatyötä ilman sosiaaliturvaa. Esteenä naisten laajemmalle osallistumiselle työelämään näyttää EY-maissa olevan aika korkea työttömyys ja myös se, että siellä ei ole nähty tarpeelliseksi saada aikaan esimerkiksi kattavia lasten päivähoitojärjestelyjä, joten käytännön esteitä työelämään osallistumiselle on.

Arvoisa puhemies! Haluan aivan lyhyesti painottaa, että keskustelu Euroopan yhteisön maiden sosiaaliturvajärjestelmien erilaisuudesta suomalaiseen verrattuna on tähän mennessä sivuutettu sanomalla, että EY:llä ei ole yhteisiä sosiaaliturvadirektiivejä. Ei siis ole olemassa eurolakia, joka nimenomaan velvoittaisi meitä muuttamaan sosiaalilakejamme suuntaan ja toiseen. Se on aivan totta. Mutta se, mitä tästä välillisesti saattaa seurata, merkitsee kiristyvää kilpailua ja verotuksen harmonisointitarvetta. Ilman muuta on rehellistä tässä vaiheessa tietää, että eivät nämäkään aivan seurauksitta jää, kun me mietimme, mihin meillä on varaa ja mihin ei.

Mutta se, mitä me tarvitsemme jatkossa, on vertaileva tieto suomalaisen naisen ja EY-maiden naisen arkipäivästä, asemasta, työssäkäynnistä ja naisia koskevista työelämän laeista ja niiden vertailu ylipäänsä. Tarvitsemme tietoa siitä, miten on meillä ja ylipäänsä Euroopassa, ja siihen pelkät ylimalkaiset arviot, että näin on edistyksellisesti Pohjoismaissa asiat hoidettu, eivät riitä. Herra puhemies! Sen vuoksi rohkenen lopuksi sanoa, että varmasti ei olisi pahitteeksi, jos me saisimme koko eduskunnassa käydä keskustelun naisen asemasta vaikkapa hallituksen antaman selonteon muodossa siitä, mikä on naisen asema meillä ja EY:ssä.

Ed. A n d e r s s o n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pokka kertoi, että hän on muuttanut mielipidettään hakemuksesta ja alistunut enemmistön tahtoon. Näinhän demokratiassa joutuu joskus tekemään. Kun hän puhui siitä, että presidentin valta lisääntyy integraatioprosessissa johtuen siitä, että valtiosopimukset säätelevät integraatiota, hän osoittaa erästä hyvin tärkeätä ja keskeistä ongelmaa. Samalla kun eduskunnan asema tulee heikkenemään, presidentin valta vielä lisääntyy, ja tämä mielestäni edellyttäisi nopeata perustuslakimuutosta, jolla voitaisiin turvata eduskunnan asema myös tulevaisuudessa.

Naisen asemastahan ministeri sanoi, että siitä ei ole keskusteltu. Vaihtoehtokeskusteluissa on hyvin paljon tuotu esille juuri vaaraa, että siirrytään aika paljon patriarkaalisempaan systeemiin, joka vallitsee esimerkiksi Saksassa, missä ei ole lasten päivähoitoa eikä kouluruokailua samalla tavalla kuin meillä.

Pyysin oikeastaan tämän puheenvuoron ed. Mattilan puheenvuoron johdosta. Hän on jäsenhakemuksen puolesta, mutta kuitenkin toi esille tärkeitä näkökohtia, ainakin sen, ettei EY-jäsenyyshakemus eikä jäsenyyskään auta tämän hetken ongelmiin. On hämmästyttävää, että ed. Sasi ryhmäpuheenvuorossaan esitti suurtyöttömyyden erääksi syyksi, miksi meidän tulee hakea EY-jäsenyyttä. Ed. Sasi sanoi, että työllisyyden parantamiseksi on mentävä Euroopan yhteisöön. (Ed. Sasi: Kyllä!) Kuitenkin tiedämme, että EY:ssä on koko ajan lisääntyvä työttömyys. (Ed. Zyskowicz: Vähäisempi kuin Suomessa!) Keskityöttömyys EY-maissa on lähes 10 prosenttia. (Ed. Zyskowicz: Suomessa enemmän!) Tiedämme myös, että kun mennään EY:hyn, kansalliset keinot työttömyyden vähentämiseen oleellisesti heikkenevät. Olisi mukava kuulla, mitkä ovat ed. Sasin argumentit, joilla hän viittaa työllisyyden parantamiseen EY:n yhteydessä.

Ed. S a s i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Anderssonille saanen heti ensiksi todeta sen, että on täysin selvää, että jos Suomi on EY:n jäsen, saamme ulkomaisia investointeja Suomeen. (Ed. Andersson: Miksei Saksa investoi?) Jos me jäämme EY:n ulkopuolelle, on hyvin todennäköistä, että Suomeen ulkomaisia investointeja ei juurikaan tule suuntautumaan. Jokainen investointi, jokainen uusi tehdas, merkitsee sitä, että meille syntyy kymmeniä, ehkä satojakin työpaikkoja. Tämä on tietysti erityisen tärkeätä, ja tällä tavalla työllisyyttä voidaan parantaa.

Kun täällä arvosteltiin ministeri Pokkaa siitä, että hän joutuu vain sopeutumaan puoluepäätöksiin, haluan muistuttaa siitä, että hän on tietysti myös vastuussa omille äänestäjilleen, ja keskustan Lapin piirihän on tehnyt päätöksen, jolla se tukee Suomen EY-jäsenyyshakemusta.

Siitä olen kuitenkin huolissani, että keskustelussa kaikki asiat nähdään EY-jäsenyyteen liittyvinä, mm. tasa-arvokysymykset. Jos me ajattelemme EY:tä, ajatellaan naisen asemaa Tanskassa ja naisen asemaa Portugalissa, se osoittaa, että kyseessä ei ole EY-kysymys, vaan kansallisen lainsäädännön, kansallisen kulttuurin kysymys. Tästä syystä tasa-arvokysymyksiä ei pitäisi lainkaan liittää EY:n yhteyteen.

Haluaisin tässä yhteydessä korostaa myös sitä, että kun ajatellaan Suomen parlamentin asemaa, on selvää, että Suomen parlamentin asemaa tulee korostaa jatkossa. Tässä suhteessa eduskunnassahan on jo ryhdytty toimenpiteisiin. Meillä on selvitetty, millä tavalla eduskunta osallistuu Eta-vaiheessa lainsäädäntötoimintaan. Olennaista on se, että Maastrichtin kokouksessa EY:ssä tehtiin päätös, jossa nimenomaan korostettiin kansallisten parlamenttien asemaa ja todettiin, että kansallisissa parlamenteissa tulee pyrkiä seuraamaan EY-lainsäädännön valmistelua. Meillähän on hyvin kokemuksia Tanskan parlamentin markkinavaliokunnasta, markedsudvalgista, joka hyvin kykenee vaikuttamaan niihin kantoihin, mitä Tanskan hallitus ottaa, kun EY:n sisällä eri valtioiden välillä keskustellaan. Myös Englannissa on samanlainen parlamentaarinen menettely. Tätä järjestelmää ollaan nyt levittämässä ympäri EY:tä nimenomaan kansallisten parlamenttien aseman vahvistamiseksi.

Ed. Jaakonsaari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EY totta kai vaikuttaa naisen asemaan, ei sillä tavalla että EY:stä tulisi jokin direktiivi tai joku ihminen, joka sanoisi, miten Suomessa pitää tapahtua. Mutta aivan niin kuin Ruotsin pääministeri Carl Bildt on sanonut ihan avoimesti ja suomalainen Iiro Viinanen on sanonut ihan avoimesti, EY:n avulla konservatiivit haluavat murskata ja särkeä tämmöisen sosialidemokraattisen hyvinvointivaltiohöpötyksen. Näinhän he sanovat käyttäen sanoja avoimesti, ja se vaikuttaa toki naisen asemaan. Se vaikuttaa aivan olennaisesti naisen asemaan, koska naisten työssäkäynti on mahdollista hyvinvointipalvelujen avulla ja naiset tuottavat näitä hyvinvointipalveluja. Sinä päivänä, kun ns. pohjoismainen malli, joka on sama asia kuin sosialidemokraattinen ajattelutapa, jota täällä on aika laajasti pidetty hyvänä, kyseenalaistetaan, se merkitsee myös muutosta naisen asemaan, ei niin, ministeri Pokka, että me ikään kuin tarvitsisimme jotain ihmeellistä uutta tietoa tästä. Tämä ei ole tiedon kysymys, tämä on poliittisen linjan kysymys.

EY:n avulla olemalla mukana laajemmilla markkinoilla me sosialidemokraatit haluamme vahvistaa meidän taloudellista perustaamme sillä tavalla, että hyvinvointipalvelut ovat myös tulevaisuudessa mahdolliset, sosialidemokraattinen menestystarina olisi myös tulevaisuudessa mahdollista.

Mutta että EY:llä ei olisi mitään tekemistä tasa-arvon kanssa, vaan se olisi vain kansallinen lainsäädäntökysymys, se ei kyllä pidä paikkaansa.

Ed. Zyskowicz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Pokka esitti perusteltuja näkemyksiä integraatiokehityksen ja valtiosäännön suhteesta. Sen sijaan mitä ministeri Pokka sanoi naisen asemasta ja mitä itse asiassa ed. Jaakonsaari sanoi sosialidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa samasta asiasta, niitä näkökantoja ei oikein ymmärrä.

Itse asiassa, niin kuin ed. Jaakonsaari nyt sanoi, ei EY:stä ole tulossa mitään direktiivejä tai päätöksiä, jotka uhkaavat lasten päivähoitoa, kouluruokailua tai niitä ed. Jaakonsaaren ryhmäpuheenvuorossa lueteltuja useita yksinhuoltajaäidin näkökulmasta tärkeitä asioita. Ratkaisu suomalaisesta sosiaaliturvasta ja sen tasosta, meidän omista palveluistamme, on täysin suomalaisten omissa käsissä.

Tässähän on täysin kyse siitä, onko meillä varaa ylläpitää sen kaltaista sosiaaliturvaa, sen kaltaista sosiaalista palvelurakennetta, joka meillä nyt on. Jos meillä on siihen varaa taloudellisesti, jos meidän tuotteemme menevät maailmalla riittävästi kaupaksi, jos pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa, vain silloin voimme ylläpitää nykyistä hyvää korkeata sosiaaliturvatasoamme. Mutta ellei, ed. Jaakonsaari tai ministeri Pokka, meillä ole näihin varaa, niin me emme pysty niitä ylläpitämään, olimme sitten EY:n jäseniä tai olimme EY:n ulkopuolella.

Ja nyt ydinkysymys kuuluu: Onko meidän elinkeinoelämällämme paremmat kilpailuedellytykset, paremmat mahdollisuudet menestyä maailmalla, jos olemme EY:n ulkopuolella kuin jos olemme EY:n sisäpuolella? Kun minä uskon vakaasti siihen, että meillä on paremmat taloudelliset menestymisen mahdollisuudet olemalla EY:n jäseniä, se merkitsee sitä, että meillä on myös paremmat mahdollisuudet ylläpitää korkeata sosiaaliturvan tasoamme olemalla EY:n jäseniä.

Ed. Helle (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä kuin ed. Zyskowicz, että uhka suomalaiselle sosiaaliturvalle on kokoomuspuolue. (Ed. Jaakonsaari: Niin kyllä!) Mutta olen erittäin iloinen, että jälleen kerran puhumme näistä valtaoikeuskysymyksistä tässä salissa, mutta siitä olen erittäin huolissani, että asia tahtoo jäädä vain sanatasolle. Täällä kuulimme kokoomuksen taholta, että he jonkin verran kantavat tästä huolta. Oikeusministeri selvitti asiaa, mutta minä kyllä haluan kysyä lähinnä nyt ministereiltä: Miksi tätä asiaa kuitenkin jatkuvasti käytännössä jarrutetaan, vaikka sanoin ollaan olevinaan näitten valtaoikeusmuutosten kannalla?

Kysymyshän oli, niin kuin varsinaisessa puheenvuorossani totesin, siitä, että Nikulan toimikunta on selvittänyt juuri ne ongelmat, mitkä ulkopoliittiseen päätöksentekoon niin Etan kuin EY:n suhteenkin sisältyvät, ja sen työn pohjalta olisi jo voitu lähteä asiaa viemään aivan selvästi päätöstasolle asti. Mutta nyt hallitus menee asettamaan uuden komitean, Tiitisen komitean, joka kaiken lisäksi on vielä poliittiselta edustavuudeltaan paljon heikompi kuin Nikulan toimikunta on ollut. Ja minä näen, että tässä on takana ainoastaan se, että halutaan vesittää, haluttaa jarruttaa näitä uudistuksia, ja tähän haluan vastauksen, miksi tätä asiaa edelleen hallitus veivaa edestakaisin.

Ed. Skinnari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessahan on eurooppalaisittain keskivertoiset palkat, keskivertoinen sosiaaliturva, joten siitä ei ole varaa leikata. Suomalaisen naisen, suomalaisen miehen, jotka palkkatyöllään itse ovat ansainneet sosiaaliturvansa, suurin uhka istuu tuossa ministeriaitiossa.

Ihmettelen, että täällä oikeusministeri Pokkakin tuo esiin naisen aseman. Kannattaisi ottaa nykyiseen sosiaaliministeri Eeva Kuuskoskeen yhteyttä ja sanoa, että hän pysäyttää ne suunnitelmat, joissa julkissektorilla olevien naisten eläketurvan kertymäaika aiotaan nostaa 30:stä 40 vuoteen. Se tulee merkitsemään nimenomaan naisten asemaan heikennystä. Tässä mielessä tämä asia on täysin nykyisen hallituksen käsissä. Teitä ei kukaan pakota tämän tyyppisiin suunnitelmiin.

Samaten kokoomuskin, joka saa yllättävän paljon tai ainakin tähän asti on saanut, en tiedä enää seuraavia vaaleja, pientä palkkaa tai pientä eläkettä saavien palkansaajien ääniä, te olette tukemassa tätä keskustan toimintaa, jolla sosiaaliturvaa leikattaisiin. Ministeri Salolainenkin on toimittanut julkisuuteen tiedotteen, jossa hän sanoutuu tästä irti, mutta käytännössä te ette tee mitään asian osalta. Ministeri Viinanen nimenomaan jopa toiminnallaan tukee tätä. Tässä mielessä hallitus on onnistunut erittäin hyvin pelottelemaan kansalaisia sillä, mitä Euroopan yhdentyminen merkitsee. Se, mitä on tapahtumassa, on täysin nykyisen hallituksen käsissä. Tässä mielessä koko hallituksen toiminta on valitettavaa siksi, että se jakaa kansaa tällä hetkellä pahemmin kuin ehkä koskaan sodan jälkeen.

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka aloitti puheenvuoronsa täällä sanoen, että hänestä tuntuu siltä, että hänen täytyy edustajatovereilleen selvitellä omia tuntojaan, kun hän on aikaisemmin vastustanut hakemuksen jättämistä ja nyt on kääntynyt sen puolelle. Sen jälkeen hän eritteli omia tuntojaan ja myös joitakin erillisiä kysymyksiä, jotka liittyvät tähän hakemukseen. Menettely on sikäli kummallinen, että normaalisti, kun täällä ovat ulkomaankauppaministeri ja ulkoministeri paikalla, niin jompikumpi tai molemmat heistä käyttävät puheenvuoron yleisesti tähän hakemukseen liittyvistä kysymyksistä, jotka ovat tulleet eri ryhmäpuheenvuoroissa esiin: kotimaiset reunaehdot, sopimuksen reunaehdot, neuvottelutavoitteet jne., kaikki ne kysymykset, jotka ovat tässä yhteydessä merkityksellisiä. Ministerit Salolainen ja Väyrynen, nyt te istutte molemmat siellä aitiossa ettekä uskalla mennä puhumaan, vaan lähetätte tämän pienikokoisen naisministerin sinne puolustamaan itseänne. Mitä te oikein pelkäätte?

Ed. Donner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi olla, että keskustelu tulee kääntymään hieman farssimaiseksi siitä syystä, että mehän emme keskustele EY-hakemuksesta tai tiedonannosta, vaan hallitukselle pakonomaisesti annettavasta luottamuksesta. Sen takia kun ministeri Pokka puheenvuorossaan oli huolissaan Euroopan yhteisössä olevasta demokratiavajeesta, niin voisin ainakin vastata sanomalla, mikä on se demokratiavaje, joka vaivaa meitä täällä Suomen eduskunnassa: Kaikki tärkeät viime vuoden päätökset on tehty eduskunnan ulkopuolella. Me olemme saaneet kuulla niistä. Samalla, kuten pääministerikin aivan oikein puheessaan totesi, hallitusmuodon mukaan hakemuksesta päättää tasavallan presidentti.

Demokratiavajetta on tietysti Euroopan yhteisön keskuudessa, jonne me saamme jäseniä, mutta se on paljon pahempi Suomen eduskunnassa, missä pienet vähemmistöt eri ryhmissä päättävät siitä, mitä heidän enemmistönsä tulevat tekemään.

Tästä syystä katsoisin, että meidän ensin olisi analysoitava omaa toimintaamme ja hallituksen toimintaa ja sitten vasta keskusteltava Euroopan yhteisön ongelmista, koska me emme ole siellä vielä. Kuten kaikki tiedämme, eduskunta tulee ehkä touko — kesäkuussa antamaan vastauksen. Tämä ylihuomisen tapahtuma ei ole mikään vastaus, vaan se on psykodraamaa ja jonkinlaista hallituksen omantunnon pönkittämistä.

Ed. Kekkonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minun täytyy olla aika lailla samaa mieltä ed. Donnerin kanssa siitä, että tämä homma saa vähän näytelmän luonteen, koska me emme ole äänestämässä menemisestä yhteisöön, vaan hallituksen luottamuksesta.

Mutta eritoten ministeri Pokan puheenvuoron takia minun on sanottava, että minä annoin hyvin suurta arvoa sille pohdiskelulle, mitä hän kävi demokratiasta, eduskunnan kytkemisestä tähän prosessiin, valiokuntien kytkemisestä tähän prosessiin, ja eritoten annoin arvoa sille pohdiskelulle, mitä hän kävi naisen asemasta. Niinpä en ymmärrä laisinkaan, että nämä kiivailevat sovinistit, edustajat Sasi ja Zyskowicz, saattavat kiihtyä naisen asemasta sillä tavalla, kuin he tässä kiihtyivät. Siinä voisi olla jonkinlaisia syvyyspsykologisia ulottuvuuksia kenties takana.

Mutta varsinaiseen asiaan, herra puhemies. Kun ministeriaitiossa nyt istuu kaksi hyvin olennaisella tavalla tähän asiaan vaikuttanutta ja vaikuttavaa ministeriä, ministerit Kankaanniemi ja Pokka, niin esittäisin kysymyksen: Miten ministeri Pokka katsoo poliittisen uskottavuuden kannalta sen kelkankäännöksensä, minkä hän on tehnyt ja miten ministeri Kankaanniemi katsoo poliittisen uskottavuutensa kannalta sen kelkankäännöksensä, minkä hän on tekemässä?

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On todella ihmeteltävä, että me emme täällä tiedä, mistä äänestämme keskiviikkona, hallituksen luottamuksesta vai Euroopan yhteisön jäsenanomuksen jättämisestä. Tämä on farssi, jolle voi hakea kyllä vertaistaan varmaan pitkältä ajalta.

Mutta itse asiaan mennäkseni, jos poliittinen muisti olisi enemmän kuin kolme kuukautta, niin tämä olisi ed. Sasin poliittisen uran loppu. Kun hän varsinaisessa puheenvuorossaan maalasi pelkästään kauniilla väreillä Euroopan yhteisön jäsenyyden, hänen näkemyksensä tulevat tulevaisuudessa romuttumaan. Yhdestä asiasta sain kyllä hänet aivan äsken viimeisessä vastauspuheenvuorossa kiinni, ja se on se, kun hän väitti, että parlamentti on vahvasti mukana eurolainsäädännössä. Parlamentti osallistuu lainsäädäntöön lausunnon antajana, siis tämä eduskunta, jos saa jostakin huhuna kuulla, että Euroopassa valmistellaan sellaista lakia, että ehtii siihen mukaan.

Toisekseen europarlamentin vahvistamat lait tulevat Suomessa voimaan ilman voimaansaattamistoimenpiteitä. Laki, joka vahvistetaan siellä, ei edes kierrä eduskunnan kautta. Tästä eduskunnasta tulee pelkästään keskustelukerho, jota se on tietysti vähän nytkin, sen jälkeen jos me menemme Euroopan yhteisöön. Näin se on, ed. Sasi. Siinä on meidän parlamenttimme vaikutusmahdollisuus.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pokka sanoi puheenvuorossaan, että tulevissa Suomen ja EY:n välisissä neuvotteluissa punnitaan tämän tiedonanto-ohjelman pitävyys. Minä olen käsittänyt, että nimenomaan eduskunta antaessaan vastauksen hallituksen EY-selontekoon määrittelee neuvottelutavoitteet. Olisinkin kysynyt ministeri Pokalta, joka aivan oikeutetusti ja aivan aidosti on huolissaan eduskunnan vaikutusvallasta ja sen kaventumisesta? Miten tämä ristiriita on selitettävissä? Minun mielestäni tässä on ristiriita.

Toinen asia. Olisin puuttunut siihen asiaan, mihin ed. Helle puuttui, eli valtaoikeuskysymyksiin. Kyllä ministeri Pokan nimittämä Nikulan toimikunta teki erinomaisen työn, eikä varmasti ministeri Pokka ole syyllinen siihen, että tämän työn tuloksista tuli tårta på tårta eli pantiin päällystakkitoimikunta tutkimaan Nikulan toimikunnan päälle. Se johtui tietenkin siitä, että hallituksessa on potentiaalisia presidenttiehdokkaita, ja jos meidän valtiosääntöämme muutetaan sillä tavalla kuin eduskunta haluaa ja Nikulan toimikunnan mietinnössä nämä uudistukset linjataan, niin totta kai se vie presidentiltä valtaa. Ei kai nyt kukaan presidentiksi ala, jos hänellä ei ole ollenkaan valtaa.

Ed. Nikula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Ukkola viittasi viimeksi valtaan ja tiettyihin valtiollisiin virkoihin. Kun olen

tutustunut Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, niin sanoisin, että ei kannata pyrkiä presidentiksi eikä pääministeriksi vaan ruveta juristiksi. Siinä se suurin valtatekijä on.

Ministeri Pokka avasi hyvin kiinnostavalla tavalla keskustelun sosiaaliturvasta Euroopan yhteisössä. Euroopan yhteisön sosiaalipolitiikka perustuu aika vahvasti työssäoloon, palvelussuhteisiin. Siinä suhteessa se on käsittääkseni huonompaa kuin meillä, missä kansanvakuutukseen perustuva järjestelmä on erityisesti todellakin naisten kannalta tärkeä. Minusta on arvokasta, että sosiaalipolitiikassa jää niin paljon kansallisen päätösvallan varaan kuin todellakin tulee jäämään. On eri asia, että senkin päätöksenteon perustana pitää olla vahva kansantalous. Siinä mielessä jäsenyys Euroopan yhteisössä käsittääkseni luo paremman pohjan sosiaaliturvan kehittämiseen kuin jättäytyminen omiin oloihin.

Ed. Sasi toivoi, että tasa-arvoasiat jätettäisiin Euroopan yhteisöä koskevan keskustelun ulkopuolelle. Kaikeksi onneksi näin ei käy. Ne kuuluvat jo valmisteilla olevaan Eta-sopimukseen. Euroopan yhteisön viisi tasa-arvodirektiiviä kieltävät kaikki myös välillisen syrjinnän. Niin kuin hyvin ainakin ed. Sasi juristina tietää, korkeimmat tuomioistuimemme ovat katsoneet, että synnytykseen ja raskauteen perustuva syrjintä ei ole sukupuoleen liittyvää. Tässä suhteessa Euroopan yhteisöt ovat paljon edistyksellisempiä kuin Suomen viranomaiset. Euroopan yhteisössä toki tiedetään, että synnyttäminen kuuluu vain naissukupuoleen.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka selvitti kannanmuutoksensa sillä, että keskustan puoluevaltuusto on enemmistöllä päättänyt asettua tukemaan sitä, että hallitus jättää jäsenhakemuksen. Keskustan puoluevaltuustoko on se korkein laki, jota ministeri Pokka noudattaa, eikä maan perustuslaki? Kun me tiedämme, että kaikissa puolueissa on kahta mieltä EY-kysymyksessä, eikö nyt pitäisi mitata se todellinen enemmistön kannanotto edustajien arvioiden pohjalta, jonka he ovat omien kannattajiensa ääntä kuultuaan omaksuneet, ja vasta tämän jälkeen lähteä hakemaan jäsenyyttä, jos myöhemmin kansanäänestyksessä kannatus annetaan? Meillä ei ole nyt mitään tarvetta lähteä EY-jäsenhakemusta tekemään.

Ministeri Pokan puheenvuorossa kannatettava kohta oli vaatimus tasa-arvoa koskevasta selonteosta. Eikä sitä ole ollenkaan syytä ihmetellä, että edustajat Sasi ja Zyskowicz tästä hermostuvat, koska he ovat sovinisteja niin kuin heitä arvioitiin. (Eduskunnasta: No, no, no!) — Tämä ei ollut minun arvioni, vaan erään edellisen puhujan arvio.

Sosialidemokraattien kantaa on ihmeteltävä, kun he puhuvat tavoitteista, mitä pitää saavuttaa, ja sanovat, että he haluavat EY-jäseneksi ilman Viinasen visioita. Mutta kun EY on nimenomaan näitä Viinasen visioita. Kokoomus haluaa EY:hyn, jotta Viinasen EY-visiot konservatiivien kannatuksella voidaan toteuttaa.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka kaipasi keskustelua tasa-arvosta. Nostaisin esille sen yhteiskunnan alueen, jonka ministeri tuntee hyvin: oikeudenkäytön alueen.

Suomessa on hyvin edistyksellinen ja kansainvälisesti korkeatasoinen tasa-arvolainsäädäntö. Mutta meidän tuomistuimemmepa ovat vesittäneet tätä tekemällä sellaisia ratkaisuja, jotka ovat vastoin lainsäätäjän, eduskunnan, tahtoa.

EY:ssäkin on hyvin korkea tasa-arvonormisto. Mutta EY-tuomioistuin tukeutuu kannanotoissaan ihmisoikeuksiin, tasa-arvokäsityksiin tavalla, joka tuo hyvin edistyksellisiä ratkaisuja EY-tuomioistuimesta. Minulle on kerrottu, että EY-maissa naisjärjestöt ja tasa-arvoa tavoittelevat kansalaisjärjestöt mielellään tukeutuvat EY-tuomioistuimen ratkaisuihin ja pyrkivät sitä kautta suorastaan ajamaan asiaansa eteenpäin. EY:n myötä Suomenkin tuomioistuimille tulee aika muuttaa käyttäytymistään, muuttaa tuomarikuntaa kohti eurooppalaista eurotuomarimallia, joka myös tasa-arvokysymyksissä suhtautuu nykyisiä tuomareitamme edistyksellisemmin esille tuleviin asioihin.

Naisnäkökulmasta ja tasa-arvon näkökulmasta meillä on myös Euroopan yhteisöstä hyvin paljon saavutettavaa. Ne pelot, jotka Suomenkin puolella näihin Viinasen visioihin ovat olemassa, ovat tietenkin todellisia, mutta ei niitä ole aiheuttanut Euroopan yhteisö, vaan veljien Sasin, Viinasen, Zyskowiczin kaltaiset henkilöt, jotka eivät koskaan ole aidosti tukeneetkaan suomalaisen sosiaaliturvan kehittämistä ja ovat nyt nähneet hetkensä tulleen ja ovat Euroopan yhteisön nimissä vaatimassa sen alentamista. Euroopan yhteisö ei sitä meiltä vaadi.

Ed. Vähänäkki (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! En ryhdy arvostelemaan tai pilkkaamaan ministeri Pokan takinkääntöä. Me olemme tottuneet Ahon hallituksen aikana siihen, että milloin mikäkin ministeri joutuu tallotuksi ja ylikävellyksi. Sen sijaan haluan kiinnittää huomiota muutamaan seikkaan ja antaa hänelle neuvoja enemmän siltoja kävelleenä kuin ministeri Pokka on maanteitä kävellyt. Hän sanoi, ettemme tiedä, minne menemme, kun menemme EY:hyn. Se on vähän niin kuin avioliittoon meno, että ei ollenkaan tiedä, mitä tapahtuu. Välillä on hyvinkin auvoista, mutta useimmiten se on tuskaa ja vaivaa.

Edelleen olisin sanonut, että tiesikö P. E. Svinhufvud, kun hän oli itsenäisyyssenaatin johdossa ja teki itsenäisyysjulistuksen, mihin ollaan menossa; tiesikö J. K. Paasikivi, kun hän runnoi yya-sopimuksen läpi kärttyisän kansan keskuudessa, mihin joudutaan. Minä luulen, että kumpikaan herroista ei tiennyt. Mutta he tiesivät, että heidän ratkaisunsa oli kahdesta vaihtoehdosta parempi. Olen sitä mieltä, että minulle riittää se tieto, että menemällä EY:hyn me tunnustaudumme todella vapaasti demokraattiseksi länsimaiseksi maaksi emmekä Venäjän reunavaltioksi. Edelleen maamme tulee elää metsä- ja metalliteollisuudesta ja sillä me ainoastaan elämme, ja sen edellytyksenä on jäsenyys EY:ssä.

Ed. M. Laukkanen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Oli erittäin tärkeätä, että ministeri Pokka korosti eduskunnan myötävaikutusta ja roolia kansainvälisesti vaikeassa EY-prosessissa päinvastoin kuin ed. Ukkola aikaisemmin pitämässään puheenvuorossa, jossa hän oikeastaan ihmetteli, miksi hallitus nyt vaivaa eduskuntaa tällaisella mittavalla asialla. Minusta on hyvin tärkeätä, että hallitus tuo eduskuntaan myöhemmin, ennen varsinaisten neuvottelujen aloittamista, myöskin neuvottelutavoitteet sekä tarkan kansallisen sopeutumisen ohjelman, johon eduskunta voi aikanaan ottaa kantaa.

Mitä tulee keskusteluun sosiaaliturvasta, ed. Jaakonsaarelle muistuttaisin, että me olemme luoneet sellaisen yhteiskunnan, jonka sosiaaliturvan ylläpito edellyttää 3 prosentin bruttokansantuotteen kasvua joka vuosi. Näin ollen sosiaaliturvan tulevaisuuden ja kansantalouden välisen yhteyden näkeminen on pelkkää realismia ja viisautta. Eli sosiaaliturvan kriisi on yhtä kuin kansantalouden kriisi, jonka äärellä me olemme.

Te sosialidemokraatit olette olleet kyllä erinomaisia kakun jakamisessa. Nyt täytyisi vaan kyetä luomaan sellainen yhteiskunta, jossa pystymme kasvattamaan sitä kakkua sen jakamisen sijaan. Sen vuoksi me olemme pakotettuja tekemään kipeitä kansallisia rakennemuutoksia sekä julkiseen talouteen että myöskin teollisuuden kilpailukykyyn. Meillä on kaikilla maatalouden lisäksi — palkansaajilla, yrittäjillä, kaikilla — erittäin vaikea sopeutumisen tie edessä. Siksi tuntuu hämmästyttävältä, että täällä aliarvioidaan näitä kansallisen sopeutumisen edellyttämiä ratkaisuja.

Lopuksi, arvoisa puhemies, tuntuu kummalta, että täällä ei vieläkään tiedetä, mistä me olemme päättämässä. Minusta me päätämme EY-jäsenhakemuksesta ja samalla annamme luottamuslauseen hallitukselle. Ei näitä kahta asiaa voida erottaa toisistaan: Jos haluaa olla EY-jäsenhakemuksen kannalla, täytyy olla hallituksen takana silloin.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia kulunut!

Pääministeri Aho: Herra puhemies! Keskustelussa on ihmetelty sitä, miksi hallituksen puolelta ei ole vastattu käytettyihin ryhmäpuheenvuoroihin. Selostan lyhyesti, miksi näin on menetelty.

Ensinnäkin tiedonantomenettelyllä olemme halunneet huolehtia siitä, että eduskunta saa arvioitavakseen hallituksen toimintalinjan. Se on tiedonannossa ja pääministerin esittelypuheenvuorossa perusteluineen esitetty. Olemme sen jälkeen kuunnelleet käytetyt ryhmäpuheenvuorot. Ne ovat sisältäneet monia mielenkiintoisia arvioita jäsenyyskysymyksestä, mutta eivät ole sinänsä antaneet aihetta hallituksen puolelta keskusteluun puuttumiseen.

Mitä tulee jatkokeskusteluun, aiomme samalla tavalla myös jatkaa eli haluamme varmistaa sen, että kansanedustajat saavat nyt tilaisuuden esittää omat käsityksensä hallituksen toimintalinjasta. Mikäli kysymyksiä ja kannanottoja tulee, ministerit ja hallitus omasta puolestaan tulevat niihin vastaamaan.

Ed. Taina (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Hämäläiselle toteaisin, että ei kokoomuksen eduskuntaryhmän johto eikä kokoomuksen eduskuntaryhmä ole missään vaiheessa esittänyt sosiaaliturvan heikentämistä. Päinvastoin olemme erittäin huolissamme siitä, miten me pystymme ylläpitämään tulevaisuudessa sosiaaliturvamme, kun taloudellinen tilanne

on heikko ja tulevaisuudessakin näyttää yhä heikkenevän. Me näemme, että EY-hakemus ja mahdollinen EY-jäsenyys voisi olla piristys meidän elinkeinoelämällemme ja sitä kautta saisimme jaettavaa kakkua lisää. Toivoisin, että myöskin sosialidemokraatit alkaisivat ymmärtää sen, että sosiaaliturva riippuu vahvasta taloudesta eikä se raha tule itsestään, se on saatava aikaan elinkeinoelämän kautta.

Täällä ministeri Pokka puhui sosiaaliturvajärjestelmästä ja totesi myös, että verotuksen mahdollinen harmonisointi saattaisi uhata sosiaaliturvajärjestelmää. Kyllä tässäkin asiassa on kysymys siitä, onko meillä jaettavaa kakkua vai ei. Se, millä tavoin verovarat kerätään, voi tietysti muuttua tulevaisuudessa ja toivottavasti muuttuukin niin, että voimme tuloverotusta keventää ja siinä suhteessa lähestyä eurooppalaista mallia, joka on varmasti kansalaisille ystävällisempi.

Ministeri Pokka otti esiin naisten aseman tämän EY-keskustelun yhteydessä. On tietysti hyvä, että naisten tasa-arvosta puhutaan, mutta kun naisten asema on ollut tässä EY-keskustelussa pelottelun yksi ase, niin valitettavasti ministeri Pokan tässä yhteydessä esiin nostama naisten asema saattaa antaa kansalaisille sen kuvan, ikään kuin EY jollain tavalla uhkaisi naisten asemaa. Kyllähän se, että naiset osallistuvat työelämään Suomessa enemmän kuin missään muualla maailmassa, on meidän oman kulttuurimme ja oman päätöksentekomme varassa ollut asia, ja tulevaisuudessa näyttää siltä, että naisten panosta tarvitaan vähintään yhtä paljon kuin tänä päivänä, koska pitkällä tähtäyksellä meillä on edessä työvoimapula.

Toivoisin, että meillä tässä keskustelussa, mitä Suomessa käydään, ei sekoitettaisi EY-asioita ja niitä kysymyksiä, jotka ovat pelkästään meidän oman päätöksentekomme varassa.

Ed. S e i v ä s t ö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pokka tuli hyvin taidokkaasti demokratian kautta tasa-arvoon ja sitä kautta työllisyyteen. Tämän päivän lehtitietojen mukaan EY:n piirissä työttömyysprosentti on vajaat 10, maksimissaan lähes 17 prosenttia. Eli käsitys siitä, että EY-jäsenhakemus tai EY-jäsenyys automaattisesti poistaa Suomen työttömyyden, on kyllä harha. (Ed. Miettinen: Kuka näin on väittänyt?) Hyvin mielenkiintoista olisi kysellä ja ihmetellä, miksi Irlannissa, joka on jo niin pitkään ollut EY-jäsen, on lähes 17 prosentin työttömyys.

Mutta se, että tämän asiaan kiinnitetään huomiota, on hyvin tärkeää ja keskeistä, koska tässä EY-keskustelussa on vielä moni muukin asia jäänyt keskustelematta ja pohtimatta, ja erityisesti se, mitä jäsenyys tulee vaikuttamaan aivan tavalliseen kansalaiseen, ns. mattimeikäläiseen tai maijameikäläiseen. Siksi aikalisä, jonka toiveen rivien välistä luin ministeri Pokan puheenvuorosta, olisi todella ollut tuiki tarpeellinen tässä keskustelussa.

Ed. A p u k k a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tuntuu mielenkiintoiselta, joskin aika kummalliselta kuunnella, kun ministeri Pokka totesi kannattavansa demokratiaa ja siksi äänestävänsä hallituksen riveissä jäsenyyskysymyksessä. Kuitenkin ministeri Pokka tietää, että valtaosa keskustaväestä, Lapissa lähes laidasta lukien, on toista mieltä. Minusta siitä oli erittäin näkyvä esimerkki, kun ajoin sunnuntai-iltana Rovaniemeltä Sodankylään: Lähes jokaisen talon pihalla ja jokaisessa tienhaarassa paloivat vainovalkeat. (Ed. Taina: Älkää liioitelko!) Kun tulia siinä katseli, tuli mieleen, miten keskustaväki tosiaan suhtautuu tähän. Minusta se jos mikä on demokratiaa, että kun tämä väki ei puoluejohdolleen voinut muuta, nyt he näillä tulilla näyttävät mielipiteensä.

Tuntuukin siltä, että keskusta hakee tarkoituksenmukaisimman demokratian tason, millä asiasta päättää. Kun tietää, miten puolueosastot ja keskustan kenttäväki suhtautuvat asiaan, nyt on hyvä turvautua puoluevaltuuston päätökseen. Kyllä minun ainakin lähes sääliksi kävi, kun katseli niitä tulia tienpuolessa, ei siksi, että keskustalaiset siellä puunsa polttavat turhan päiten, vaan siksi, että keskustan edustajien tuskin on kovin mukava tupailtoihin mennä selittämään tätä asiaa seuraavan kerran.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Pokka pohti, mitä kaikkia seurauksia EY:stä voisi olla suomalaiselle naiselle. Hän olisi yhtä hyvin voinut pohtia sitä, minkälaista talousoppia hallituksessa noudatetaan. Siellä noudatetaan hyvin epätasa-arvoon perustuvaa etten sanoisi miehistä talousoppia. Voitaisiin oikeastaan kysyä ja pitäisikin kysyä, minkä roolin ministerit Viinanen ja Kuuskoski ovat varanneet suomalaiselle naiselle tulevaisuudessa. Vastaus tulee esiin mielestäni hallituksen toimissa ja uhkailuissa. Sosiaaliturvan ja sosiaalipalvelujen heikentäminen, julkisen sektorin alasajo, nämä kaikki ovat naiset kotiin

-ohjelmaa, josta myös ed. Skinnari ja monet muut ovat puhuneet. Koska työhön osallistumisen edellytykset murenevat, niin sitähän se tarkoittaa.

Voidaan olla samaa mieltä ed. Nikulan kanssa siitä, että tarvitaan pysyvä taloudellinen hyvinvointi, jotta voidaan sosiaaliturvan taso säilyttää, mutta ei se ole joka vuosi plus 3 prosentin kasvua ollut. Se on ollut joskus vähän parempikin, jolloin voitaisiin aivan loogisesti ajatella, että heikompien vuosien yli päästäisiin vastaavasti. Nyt ei ole päästy muka, vaan on heti pitänyt ruveta sitä murentamaan miinusmerkkisen bkt:n tullessa esille.

Lopuksi ihmettelen sitä, että selonteko on kokonaan kesken valiokunnissa, ja sieltähän neuvottelutavoitteiden vasta piti tulla esille. Kysynkin: Kumpi tulee painamaan eduskunnan kannalta enemmän, sekö mitä päätämme joskus selonteon kohdalta vai päätös tästä tiedonannosta?

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka toi mielestäni puheenvuorossaan hyvin esiin sen, mikä pitäisi olla eduskunnan roolin alkavissa neuvotteluissa. Eduskunnalla pitäisi todellakin olla mahdollisuus viheltää peli poikki tai ilmaista ainakin kantansa selvästi neuvottelujen eri vaiheissa. Pelkään vain, että tämä on ministeri Pokan oma kanta, ei ehkä koko hallituksen kanta tässä asiassa. Ainakin valtiosääntöä ajatellen eduskunta on kokonaan hallituksen hyvän tahdon varassa tästä eteenpäin. Siihen on vähän ikävä luottaa silloin, jos sattuisi niin, että hallitus ja eduskunta olisivat erimieliset tulevissa neuvotteluissa joissakin kohdissa, ja näin varmasti tulee käymään.

Ministeri Pokka sanoi, että tiedonanto on hallituksen eräänlainen ohjelmajulistus. Minusta masentavaa siinä on vain se, että se on sisäpoliittisen ohjelman julistus. Siinä ei julisteta hallituksen Eurooppa-politiikkaa eikä hallituksen tavoitteita 90-luvun Euroopassa. Niistä mielestäni pitäisi myös puhua jäsenyyshakemuksen yhteydessä. Jotenkin tulee sellainen kuva, että hallituksenkin mielestä EY on toisaalta vain jonkinlainen uhka, joka pitää torjua joiltakin osin, tai köyhäinhoitolaitos, josta käydään hakemassa takaisin niitä rahoja, joita sinne on maksettu. Tämä on aika masentavaa Eurooppa-politiikkaa, kun ajattelee, että kuitenkin on kysymys rauhasta, ympäristöstä, sosiaaliturvasta, tasarvosta ja tällaisista keskeisistä asioista. Niistäkin pitäisi olla jotakin mieltä, kun eurooppalaiseen päätöksentekoon mennään mukaan.

Ed. Vehkaojan ja ed. Ukkolan kanssa olen samaa mieltä, että tämän eduskunnan kannalta selonteon käsittely on keskeinen prosessi. Toivottavasti kaikki ovat siinä käsityksessä, että siinä määritellään lopulta ne neuvottelutavoitteet ja reunaehdot, joita Suomesta neuvotteluihin tulee.

Ed. Rinne (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Pokka kertoi taipuneensa puolueensa tahtoon ja käytti siinä yhteydessä sellaista sanaa kuin demokratia. Eihän sillä ole demokratian kanssa mitään tekemistä, jos me puhumme demokratiasta länsieurooppalaisena käsitteenä. Kyllä ministeri Pokan käsitykset demokratiasta ovat aivan toiset siihen nähden, miten minä käsitän demokratian. Esimerkiksi kansanedustaja, joka äänestää, on saanut valtakirjansa kansalta ja tekee itsenäisiä ratkaisuja demokraattiselta pohjalta, siis kansanvaltaiselta pohjalta. Ministeri Pokan valtio-käsitys on islamilainen valtiokäsitys eikä suinkaan eurooppalainen, vaikka se raja on nyt kai sinnepäin siirtymässä.

Ed. Korhonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron ed. Sasin puheenvuoron perusteella koskien lähinnä ulkomaisien sijoituksien kohdentumista Suomeen imagon perusteella ja imagon kautta. Se on aivan uskomaton väite, ei uskottava vähääkään. Siihen perusteluna voi sanoa, että jos Suomen Pankkia ei muuten usko, niin Suomen Pankin tutkimus mielestäni näitten kohdentumisien kohdalta on hyvin uskottava. Siellä lähtökohta on aivan sama kuin teollisuudella: Markkinat, lainat, korot, sijoittuminen, työpaikat, työvoima ja työvoiman hinta ovat ne kohteet, minkä kautta investoinnit lähtevät sijoittumaan, ei suinkaan mikään imagokysymys.

En usko, että Suomi saa imagon kautta yhtään työpaikkaa tänne tulevaisuudessa. Ehkä esimerkkinä voisi silloin käyttää Saksaa. Saksasta tällä hetkellä ulkomaille kohdentuvat sijoitukset ovat noin 15-kertaiset siihen, mitä sinne kotimaahan sijoittuu. Tästähän voisi päätellä loogisesti, että ehkä Saksan pitäisi liittyä EY:hyn, että sijoitukset lähtisivät kohdentumaan Saksaan.

Ed. Laitinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen ed. Helteen kanssa hyvin

pitkälle samaa mieltä siitä, että kokoomus, mutta myös Suomen keskusta ja nimenomaan on uhka meidän sosiaaliturvallemme ja sen edelleenkehittämiselle.

Mutta pyysin vastauspuheenvuoron ministeri Pokan puheenvuoron perusteella, jossa hän selvitteli meille kansanedustajille omaa käyttäytymistään tämän kysymyksen osalta. Hänen demokratia-käsityksensä on mielestäni periaatteessa oikean suuntainen. Mutta jos näin tärkeässä asiassa kuin EY-jäsenyyshakemuksen jättäminen on, on vahva henkilökohtainen periaatteellinen kanta, niin voisin kuvitella, että siitä pitää tiukasti ja loppuun saakka kiinni kuten on tekemässä ministeri Kankaanniemi. Kunnioitan tätä ministeri Kankaanniemen suoraselkäistä ja rohkeata toimintaa, vaikka itse EY-jäsenhakemuksen jättämisestä olenkin eri mieltä. Ministeri Pokan takinkäännös EY-jäsenhakemuksen käsittelyn yhteydessä on mielestäni taktinen tavoitteena vain säilyttää ministerin salkku.

Ed. P. L e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomea nyt ollaan ajamassa eurokuntoon monin tavoin, ja sosiaaliturvahan kuuluu eräänä osa-alueena tähän. Meillä sitä tullaan heikentämään, mikäli ne esitykset tulevat pitämään paikkansa, mitä on kuullut.

Mutta lähinnä haluaisin kysyä ministeri Pokalta, kun hän sanoi puheenvuorossaan, että täällä tullaan keskiviikkona äänestämään EY-hakemuksen jättämisestä. Kun päivällä kuulosteli pääministerin puheenvuoroa, niin hän käytti sanontaa, että täällä tullaan äänestämään hallituksen luottamuksesta, mihin ed. M. Laukkanen viittasi päivällä. Jotenkin tuntuu siltä, että nyt hallituksen sisälläkin nämä käsitteet ovat sekaantuneet. Kummastako hallitus esittää äänestystä keskiviikkona? Näyttää siltä, että on hallituksen sisällä jo hyvin vaikea tilanne, ja meidän pitäisi keskiviikkoon mennessä ottaa selville, kummastako me äänestämme täällä: hallitusta vastaan vai EY:tä vastaan. Täytyy se selvittää.

Kun täällä on pääministeri vielä paikalla, niin olisin kysynyt tähän tiedonantoon liittyen: Täällä on kolme sanaa palkansaajien asiaa eli "lisätään joustavuutta työelämässä. Sitten on 85 riviä maatalouspolitiikkaa tässä tiedonannossa. Onko tämä hallituksen linja jatkossakin EY-politiikassa, että kahdella miljoonalla palkansaajalla, jotka tällä hetkellä on Suomessa vielä, verrattuna 150 000 maataloustuottajaan, on näin suuri painoarvo? Tähän minä haluaisin tarkennusta: Onko hallituksen linja, että EY:ssä aiotaan palkansaajien asiat hoitaa muutamalla sanalla kuitaten vastaan maatalouspolitiikka?

Oikeusministeri P o k k a : Arvoisa puhemies! Näistä kaikista teidän käyttämistänne eduskunnan asemaa ja perustuslakien muuttamistarpeita koskevista puheenvuoroista totean, että minulla ei ole mitään niihin lisättävää. Olen täysin täällä puheenvuoron käyttäneiden kanssa samaa mieltä, että eduskunnan asema on turvattava aivan jo tästä Eta-ratkaisusta johtuen ja erityisesti, jos Suomi on EY:n täysjäsen.

Olen myös tyytyväinen siitä, että tämänkin verran naisten asemasta syntyi keskustelua. Nythän hyvin paljon on käytetty sellaisia puheenvuoroja, että meillä riittää rahaa sosiaaliturvaan sen verran kuin talouselämä tuottaa rahaa ja vienti vetää. En usko, että meillä kenelläkään on tähän perusasiaan kovin paljon huomauttamista. Mutta se on tässä talossa pakko muistaa, että emme me pelkästään talouselämän takia täällä lakeja tee. Kyllä talouselämä osaa omat etunsa huolehtia. Meidän tehtävämme tässä talossa on miettiä näiden päätösten vaikutusta koko yhteiskunnan kannalta, joten mielestäni on paikallaan, että tässä vaiheessa arvioidaan myös, miten ja millä rahoilla me hyvinvointipalvelut järjestämme, jotta ne Suomelle riittäisivät. Tilannetta ei yhtään helpommaksi tee, vaikka oma eduskunta ne päätökset tekee. Asioiden tärkeysjärjestyksen arviointi on pakko suorittaa, ja käsittääkseni me olemme yksimielisiä siitä, että me olemme ylpeitä pohjoismaisen naisen asemasta ja haluamme sen tällaisena säilyttää.

Mieleni tekee vastata aivan lyhyesti ed. Kekkoselle hänen takinkääntöpuheenvuoroistaan. Minä haluaisin tietää, miten te, ed. Kekkonen, käyttäytyisitte, kun olette samalla paikalla omassa puolueessanne niin kuin minäkin omassani, jos teidän puolueenne olisi enemmistöpäätöksellä päättänyt, että EY-jäsenhakemusta ei jätetä. Haluaisin kyllä kuulla, mikä olisi ollut teidän johtopäätöksenne sen jälkeen. Sanon suoraan sen, että oman puolueeni päätöksenteko oli minulle hirveän raskas. Meillä sentään päinvastoin kuin teillä sosialidemokraateilla käytiin avoin keskustelu asiasta ja sitä käytiin viikkokaupalla. (Ed. Rinne: Konstailua!) Tiedossa on, että meidän jäsenistömme suhtautui hyvin kriittisesti koko asiaan. Koen kyllä asian näin, että oma puolueeni puki päälleen EY-takin, enkä suostu ottamaan näitä takinkääntäjäpuheita tunnolleni. Se on demokratiaa, että joutuu alistumaan siihen, mitä enemmistö päättää. Niinhän

me joudumme kaikki kukin omalla kohdallemme, kun sellainen päätös tulee, jossa huomaa, että ei saa enemmistön kannatusta omalle asialleen, vaikka omasta mielestään on oikeassa. Se takinkääntöpuheista.

Ed. Kankaanniemellä on vähän eri tilanne. Hänen oma puolueensa on samaa mieltä kuin hän. Minulle kävi toisin päin, valitettavasti.

Ed. K a l l i o m ä k i : Puhemies! Ed. Jaakonsaari on aikaisemmin ryhmäpuheenvuorossamme jo esitellyt sosialidemokraattien näkemykset niistä reaaliteeteista, jotka vallitsevat EY-jäsenkysymyksessä, joten en niihin mene sen syvemmin.

Edustajat Sasi ja Aittoniemi puolestaan ovat hoitaneet mielikuvitusosuuden sekä kyllä- että ei-näkökulmasta, joten sekin on mielestäni riittävän pitkälle käsitelty.

Sen sijaan keskityn toiseen todellisuuteen, siihen joka on hallinnut tiedonannon valmistelua. Sekin on tärkeää sen tähden, että koko eduskunta, ministeri Pokka mukaan lukien, on tuon käsittelyn uhri. Lienemme yksimielisiä siitä, että olemme tekemässä historiaa tänään tämän kokoisella väellä, keskiviikkona toivottavasti täydellä miehityksellä.

EY-jäsenhakemuksesta päättäminen on kaikkia suomalaisia koskettava suuri ratkaisu, jonka tekemisessä eduskunnalla on oleva keskeisin rooli. Eduskunnalla on se siitäkin huolimatta, että, niin kuin esimerkiksi ed. Helle on useaan otteeseen muistuttanut, tasavallan presidentillä on valtiosäännön mukaan ylin päätösvalta asiassa.

Vähin, mitä näin suuren kysymyksen äärellä voisi odottaa, on, että puoluepoliittinen kikkailu ja muu suomalaiseen politiikkaan iskostunut ja oudolla tavalla ihailtukin taktikointi olisi tällä kertaa pantu syrjään, sitäkin suuremmalla syyllä, kun maailmalla syntyvä kuva Suomen yksimielisyydestä EY-kysymyksessä ja toiminnan selkeys jäsenhakemuksesta päätettäessä on oleva merkittävä tekijä, kun ryhdymme neuvottelemaan itse jäsenyydestä. Onko näin tapahtunut? Ei todellakaan. Kikkailu, painostus, pelottelu ja manipulointi ovat olleet mitä keskeisin osa EY-kysymyksen käsittelyä, kun hallitus on kasannut hajanaisia joukkojaan, eikä hyvältä näytä se ulkoinen kuvakaan, joka Suomen ratkaisusta tässä asiassa on syntymässä.

Miksi näin on? Millainen tiedonanto olisi varmistanut selkeän käsittelyprosessin, selkeän lopputuloksen ja selkeän kuvan Suomen valinnasta maamme rajojen ulkopuolella? Vastaus on tietenkin: tiedonanto, johon kansanedustajat olisivat voineet vastata "kyllä" tai "ei" ottaen kantaa itse jäsenhakemuksen puolesta tai sitä vastaan. Sellaiseen tiedonantoon olisi sisältynyt selkeä päätösehdotus perusteluineen sekä erikseen toteamus neuvottelutavoitteiden määrittelystä EY-selonteon yhteydessä eduskunnassa kevään kuluessa, kuten eduskuntaryhmien puheenjohtajisto on sopinut.

Sisäpoliittista reunaehtokavalkadia tiedonannossa ei olisi tarvittu. Suomen eurokuntoon saattaminen, siis nuo sisäpoliittiset ehdot EY-jäsenyydellemme ovat toki äärimmäisen tärkeät meille itsellemme. Mutta niiden liittäminen tiedonantoon ja siten saattaminen osaksi EY-jäsenhakemustamme on lievästi sanoen outo operaatio ja viestittää maailmalle kummallista kuvaa Suomen toiminnasta EY-kysymyksessä. (Ed. Rinne: Eksoottinen maa!)

Jos hallitus haluaa nostaa EY-jäsenyyden edellyttämät kansalliset toimemme tiedonantopäätösten tasolle ja mitata siinä yhteydessä luottamustaan, on sillä milloin tahansa mahdollisuus rakentaa tästä vain meille kuuluvasta asiasta erillinen tiedonanto ja tuoda se eduskunnan käsittelyyn saadakseen tunnustuksen suunnitelmilleen. Nyt eduskunnan syliin on kuitenkin ravistettu tiedonanto, jossa EY-kysymykseen ja siihen liittyviin perusteluihin sekoitetaan surkealla tavalla sisäpolitiikka, hallituksen sisäiset erimielisyydet ja puoluepolitiikka — jopa yhden puolueen sisäisestä sekavuudesta versoneet vaatimukset.

Mikä hurjinta, hallituksen tiedonannon päätösehdotus on rakennettu niin, että Suomen EY-jäsenhakemuksen hyväksyntä kulminoidaan suoraan tiedonantoa rampauttavaan sisäpoliittiseen osaan ja sen maatalouspainotuksiin. Kansanedustajat, jotka tämän menettelyn hyväksyvät, hyväksyvät samalla paitsi tiedonantokokonaisuuden myös ne puoluepoliittiset tendenssit ja raa'an tarvehakuisuuden, joiden varassa tiedonantoa on rakennettu. He hyväksyvät hallituksen laskelmoinnin, että asiaa ei voi jättää kansanedustajien vapaaseen harkintaan. He hyväksyvät tiedonannon rakenteen ja sisällön, jolla keskustan johto on ostanut omansa mukaan jäsenhakemuksen taakse. He hyväksyvät sen, että muut hallituksen eduskuntaryhmät nöyrästi taipuvat toimimaan keskustan laatimilla pelisäännöillä ja äänestämään sen tahdittaman tiedonannon puolesta.

Arvoisa puhemies! Tämän tärkeän asian yhte-

ydessä on näytelty näytelmä, jossa harkittuna osana oli pelottelukampanja keskustan sisällä. Sen mukaan sosialidemokraatit ovat valmiit mistään piittaamatta kaikissa oloissa ja kaikin keinoin myös ja erityisesti EY-kysymyksessä kaatamaan hallituksen. Kampanja on purrut hyvin päätellen siitä, että useat keskustan kansanedustajat ovat julkisuudessa EY-vastaisuudestaan huolimatta ilmoittaneet äänestävänsä tiedonannon ja siten jäsenhakemuksen puolesta, jotta sosialidemokraateille ei annettaisi mahdollisuutta kaataa hallitusta tähän kysymykseen. Vaikka tiedän, että kampanjamuuria on lähes mahdoton murtaa, totean vielä kerran sen, minkä monasti olen aiemminkin sanonut: Sosialidemokraatit eivät äänestä EY-jäsenhakemusta vastaan. Sen pitäisi selkeällä tavalla näkyä myös siinä, että teemme oman ponsiehdotuksemme jäsenhakemuksen puolesta. Olemme siis samaa mieltä hallituksen kanssa pääkysymyksestä.

Ehdotuksemme sisäpoliittinen osa sen sijaan poikkeaa tiedonannon vastaavasta osasta, joten jos tiedonantoäänestyksessä hallituksen ehdotuksen ja sosialidemokraattien vastaehdotuksen ollessa vastakkain halutaan panna hallituksen elinpäivät katkolle, koskettaa äänestys sisäpolitiikkaa, ei siis EY-jäsenhakemusta, josta olemme samaa mieltä hallituksen kanssa. Äänestysasetelma näyttää vähintäänkin kummalliselta, mutta minkä voit. Se perustuu Ahon hallituksen taktiseen kuvioon. Tällä tavoin löydetään takaportti monen kolkuttavan omatunnon mennä ja annetaan mahdollisuus käsienpesulle tulevien kenttäkierrosten paineessa.

Jopa kristillinen liitto saattaa näin löytää epätoivolla etsityn tien pelastukseen. Publikaani ehti jo kiivetä puuhun, mutta ei hän sieltä laskeudu, sillä hallituspuun hedelmät ovat makeampia kuin kutsu ohdakkeiselle oppositiopolulle. (Ed. Suhonen: Tehän sen tiedätte!)

Keskustan rakentama EY-tiedonanto pakottaa kansanedustajat asemaan, jossa he eivät voi ratkaisevassa vaiheessa äänestää EY-jäsenhakemuksesta, vaan EY-jäsenyyden edellyttämästä sisäpolitiikasta ja vielä tarkemmin ottaen siihen liittyvästä hallituksen maatalouspoliittisesta linjasta. Siihen myös kysymys hallituksen eduskunnassa nauttimasta luottamuksesta tulee kulminoitumaan. Kysymys keskiviikon äänestyksessä siis kuuluu: Saavatko hallituksen laatimat maatalouspoliittiset reunaehdot eduskunnan kannatuksen?

Tietenkin toisinkin voisi käydä, jos hallituspuolueet taktikoisivat väliäänestyksissä ei-kannanottojen puolesta niin, että sellainen olisi viimeisessä äänestyksessä puhemiehen ehdotusta vastaan. (Ed. Laine: Eikös teillä ole sopimus?) Uskon kuitenkin pääministeri Ahoa, kun hän vakuuttaa, että sille tielle ei lähdetä, vaan että sosialidemokraattien ehdotus on oleva viimeisessä äänestyksessä puhemiehen ehdotusta vastaan.

Arvoisa puhemies! Paradoksaalista kyllä, jos päähallituspuolueista vain toista olisi tässä asiassa ymmärrettävä, niin enemmän ymmärtäisin sittenkin keskustaa, jonka lähtötilanne tässä tilanteessa EY-jäsenyyden vastustajana oli raskas. Sen vuoksi, vaikka se ei ole millään ilveellä puolusteltavissa, oli odotettua, että keskusta vanhojen vaistojensa ja perinteensä mukaisesti turvautui nyt nähtyihin keinoihin. Kokoomuksen toimintaa en voi kuitenkaan käsittää. Se, että kokoomuksen edustajat noin vain nielevät keskustan syöttämän pakkopullan, menee yli kaiken ymmärryksen. Kokoomuksen hallitusryhmällä täytyy olla todella vettä keuhkoissa, sillä niin moneen otteeseen se on EY-kysymyksen valmistelussa vedetty kölin alta. (Ed. Lamminen: Vettä myös korvissa!)

On aikoihin eletty. Kaikesta huolimatta, puhemies, kun on aikoihin eletty, niin on yritettävä viestittää muulle maailmalle, että laaja enemmistö Suomen eduskunnasta on sittenkin EY-hakemuksen takana ja muu asiaan liittyvä rekvisiitta on vain osa Suomen eksoottista sisäpolitiikkaa, jonka ei pidä antaa häiritä arvioita Suomen suhtautumisesta itse pääasiaan, EY-jäsenyyteen. Suurlähettiläs Liikasen ja muiden edustajiemme pr-urakka on oleva kova, kun he esittelevät EY:n herroille Ahon hallituksen aikaansaannosta. Varsin valikoiva esittely EY:lle lienee paikallaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies, kannatan ed. Jaakonsaaren tekemää ehdotusta perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi.

Ed. Vuorensola merkitään läsnä olevaksi.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Pääministeri A h o : Arvoisa puhemies! Kun ed. Kalliomäen puheenvuorossa ja eräissä muissakin aikaisemmissa puheenvuoroissa on epäilty, että valittu tiedonantomenettely on huono ja syntyy eduskunnan kannalta asetelma, joka te-

kee mahdottomaksi päätösten tekemisen, niin haluan tässä yhteydessä vielä lyhyesti perustella, miksi tiedonannon antamiseen päädyttiin, ja myös sen, miksi tiedonanto sisältää muutakin kuin kannanoton siihen, pitääkö Suomen hakea EY-jäsenyyttä vaiko ei.

Ensinnäkin mitä tulee kannanottoon jäsenhakemuksen jättämisestä, totesin jo päivällä käyttämässäni puheenvuorossa, että jäsenhakemuksesta päättää valtiosäännön mukaan tasavallan presidentti. Toisin sanoen ei ole mitään muodollista tarvetta tuoda tätä asiaa lainkaan eduskunnan käsiteltäväksi, mutta hallitus päätyi siihen, että asian luonteen takia, sen laajuuden ja kauaskantoisuuden takia, on itsestäänselvää, että eduskunta saa mahdollisuuden myös tässä vaiheessa lausua käsityksensä jäsenyyden hakemisesta ja siihen liittyvistä ratkaisuista. Meillä oli käytettävissä kaksi vaihtoehtoa, joko selonteko tai tiedonanto. Muita vaihtoehtoja ei valtiosäännön mukaan edes ole käytettävissä. Jos olisimme antaneet selonteon, se olisi johtanut siihen, että eduskunta olisi voinut keskustella jäsenhakemuksen jättämisestä, mutta sen sijaan hallitus ei olisi pannut omaa asemaansa vaakalaudalle eikä olisi käyty tiedonannon tapaan äänestyksiä. Epäilenpä, että juuri tänään kävisimme kiivasta keskustelua siitä, miksi on valittu menettelyksi selonteko, jos olisimme siihen päätyneet. Olisi arvosteltu sitä, että eduskunta ei voi muuta kuin puhua tästä asiasta, joten kaikki asiasyyt puolsivat sitä, että valittiin tiedonantomenettely, joka päätyy aina lopuksi äänestyksiin, joissa punnitaan hallituksen toimintalinja ja hallituksen luottamus eduskunnassa. On selvää, että tässä yhdistyvät toisiinsa sekä hallituksen esittämä toimintalinja että hallituksen eduskunnassa nauttima luottamus, ja niistä äänestetään ensi keskiviikkona.

Miksi sitten päädyttiin siihen, että tiedonanto sisältää muutakin kuin ehdotuksen siitä, onko jäsenyyttä haettava vaiko ei? Syy on se, että jäsenyyttä voi tavoitella hyvin monella eri tavalla. On aivan eri asia, lähdemmekö tavoittelemaan jäsenyyttä ilman minkäänlaisia kansallisia erityistavoitteita siitä lähtökohdasta, että Suomella ei ole mitään erityisiä kansallisia etuja valvottavanaan jäsenyysneuvotteluissa. Toinen vaihtoehto on se, johon hallitus päätyi. Katsoimme, että meillä on kansallisia herkkiä kysymyksiä, joihin on löydettävä ratkaisut jäsenyysneuvotteluissa tai kansallisin toimenpitein. Nämä kysymykset ovat itsestäänselvästi ne asiat, joissa täysjäsenyyden ja tulevan Eta-järjestelyn ero on kaikkein suurin. Nämä erot tulevat näkyviin ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä, elintarviketalouteen liittyvissä asioissa, aluepolitiikassa ja eräissä talouspolitiikan kysymyksissä.

Näistä syistä tiedonanto sisältää kannanottoja juuri näiden alueiden kysymyksiin. Ei pidä mennä mittaamaan tiedonantoa jollakin mittatikulla ja katsomaan, onko siellä eri yhteiskuntaelämän lohkoja käsitelty samanmääräisesti tai tasavertaisesti. Tiedonanto sisältää kannanoton juuri niihin kysymyksiin, jotka ovat Suomelle neuvotteluissa kaikkein tärkeimpiä siitä johtuen, että juuri näissä asioissa siirtyminen Eta-järjestelystä EY-jäsenyyteen merkitsee kaikkein suurimpia ja merkittävimpiä muutoksia.

Mitä tulee ed. Kalliomäen puheenvuoroon muutoin, minä luulen, että Suomi on nyt sellaisessa tilanteessa, että ei ole syytä lähteä kärjistämään mielipide-eroja ja nostamaan esille puoluepoliittisia näkökohtia tavalla, jolla ed. Kalliomäki edellä teki. On välttämätöntä, että tässä kysymyksessä voidaan edetä sillä tavalla, että syntyy myös varsinaisen päätöksenteon aikaan riittävä kansallinen yhteisymmärrys, jotta Suomen EY-jäsenyys voi toteutua, jos neuvotteluissa hyvään lopputulokseen päädytään. Toivon, että jatkossa kaikki eduskuntapuolueet niin hallituksen kuin oppositionkin puolella olisivat aktiivisesti pyrkimässä vaikuttamaan näiden asioiden kulkuun, ja siitä syystä en käy polemisoimaan ed. Kalliomäen äsken käyttämää puheenvuoroa.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä puhutaan enemmän aidanseipäistä kuin aidasta. Kyllä kaikki keskiviikkona ovat tietoisia siitä, että äänestetään siitä, ollaanko EY-jäsenhakemuksen kannalla vai ei. Turha tätä on monimutkaistaa ja tehdä jotakin riitaa, joka on vain ikään kuin epäselventämässä tätä kysymystä. Hyvin selvä kysymys on: EY:n puolesta tai sitä vastaan.

Sinne ollaan menossa ilman reunaehtoja. Pääministeri sanoi puheenvuorossaan, että Suomi hyväksyy Maastrichtin sopimuksen sisällön. Mitä se tarkoittaa? Sisämarkkinoiden jatkoksi tulee talousliitto, raha- ja talousunioni, yhteinen raha. Sitten tulee yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, joka johtaa yhteiseen puolustukseen. Niinhän Maastrichtin sopimuksessa sanotaan, jota kumma kyllä ei ole vielä suomeksi taidettu edes kääntää. Siihen EY:hyn tässä ollaan menossa tai ei olla. Kyllä täällä kaikki tietävät, että tähän kantaa otetaan, mutta täällä luodaan

turhia asetelmia. Minusta äänestysasetelma keskiviikkona on erittäin selvä: EY-jäsenhakemuksen puolesta tai sitä vastaan.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja, ryhmäpuheenjohtaja Kalliomäki katsoi, että kokoomus ei ole EY-kysymyksessä saanut hallituksessa näkemyksiään lävitse. Hänen kantansa kyllä on täysin virheellinen. (Ed. Skinnari: Missä ne ovat? — Ed. Zyskowicz: Tässä on hakemus, kuunnelkaa!) Ensinnäkin kokoomus on vaikuttanut niin, että hallitus on päättänyt jättää hakemuksen. Toiseksi hallitus on päättänyt ottaa nopeutetun aikataulun käyttöön, mitä me olemme edellyttäneet, ja sen lisäksi EY-hakemuksessa ei tule olemaan mitään reunaehtoja, vaan kansallisia tavoitteita. Kaikki keskeiset tavoitteet, mitä kokoomuksella on ollut EY-kysymyksessä, ovat täyttyneet. Tässä suhteessa voimme olla varsin tyytyväisiä, Tietysti täytyy sanoa, että olisi ehkä kohtuutonta, että saisimme jokaisessa asiassa viimeistä piirtoa myöten näkemyksemme lävitse. Kompromissihalukkuutta jokaisella puolueella toki sentään täytyy olla. Ja kun vielä muistetaan, että maatalouden osalta on saatu vakuudet siitä, että ylituotannosta tullaan luopumaan, ja kun tämä historiallinen päätös toteutetaan, niin kokoomuksessa voimme olla erittäin tyytyväisiä siihen prosessiin, joka hallituksessa on lävitse käyty.

Ed. Kalliomäki totesi, että sosialidemokraattien on vaikea ymmärtää äänestysmenettelyä. Ensinnäkin täytyy muistuttaa siitä, että sosialidemokraatit itse olivat sitä mieltä, että tiedonantomenettely on oikea tapa edetä jäsenyyskysymyksessä. Tässä on kyse siitä, olemmeko jäsenyyden kannalla vai emme, ja jäsenyydestä ensi sijassa on kyse. Mutta jokaisessa tärkeässä poliittisessa kysymyksessä on toki, kun hallitus sitä esittää, kysymys myös hallituksen luottamuksesta. Nyt on kyse siis sekä jäsenyydestä että hallituksen luottamuksesta.

Haluan sosialidemokraateille todeta, kun he haluaisivat esittää omia näkemyksiään tässä yhteydessä että heille tulee siihen mahdollisuus myöhemmin keväällä, kun selontekoa käsitellään eduskunnassa ja eduskunta asettaa silloin omia tavoitteitaan. Sosialidemokraatit voisivat aivan hyvin profiloitua tuossa yhteydessä, eikä vastustamalla hallituksen tiedonantotekstiä. Sanonkin, että Euroopassa ja Brysselissä lähettiläs Liikasen on aika vaikeata selvittää EY-komissiolle, kun hallitus esittää EY-jäsenyyttä Suomen parlamentissa, että sosialidemokraatit äänestävät myönteistä kantaa vastaan, äänestävät ei. Miten ihmeessä Liikanen tekee teidän ei-äänestänne myönteisen jaa-äänen EY-jäsenyydelle? Teidän äänestyskäyttäytymistänne on mahdotonta selvittää EY:ssä. Miettikää vielä kertaalleen, ettekö tekin voisi tulla mukaan tähän laajaan kansalliseen konsensukseen EY-jäsenyyden puolesta.

Ed. Lahti-Nuuttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalliomäki käsitteli osuvasti tiedonannon valmistelua ja hämmästyttävää sisältöä. Pääministeri Aho puolestaan peräänkuulutti kansallista yksimielisyyttä.

Pelkästään suurten hallituspuolueiden taholta on tulkittu tiedonantoa jo ainakin kahdella tavalla, lukuunottamatta sen ensimmäistä lausetta. Keskustan ed. Kääriäinen piti olennaisina neuvottelutavoitteina ja reunaehtoina kaikkea tiedonannossa esitettyä ja ilmaistua. Kokoomuksen ed. Sasi puolestaan totesi, että tiedonannossa ei ole täsmällisiä neuvottelutavoitteita eikä sisäpoliittisia toimia, on vain kuvailua. Lisäksi ed. Sasi tuomitsi tiedonannon maataloutta koskevan osan yksipuolisena.

Tässä keskustelussa hallituksen, mikäli se luotettavuuteen pyrkii, pitää mielestäni selkeästi nyt sanoa, onko tiedonanto ymmärrettävä ed. Sasin vai ed. Kääriäisen tulkitsemana. Minä olen ymmärtänyt ryhmäpuheenvuorot ja niiden sisällöt sillä tavalla, että vain tiedonannon ensimmäinen lause on sellainen, josta kaksi suurta hallituspuoluetta ovat yksimielisiä. Kyllä pääministeri Aholla kansallisen yksimielisyyden perään on vielä paljon tehtävää.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun ed. Kalliomäki puhui poliittisesta pelistä, niin välihuutona totesin siihen, että te olette todella mestareita siinä asiassa. Te olette tämän eduskuntakauden ajan olleet vuoroin hallituksen penkillä, vuoroin opposition penkillä ja vuoroin istuneet siinä välissä tietämättä kummalla puolella kulloinkin olette. Nytkin tässä tilanteessa te yritätte mukamas kaataa hallitusta tekemällä perusasiassa täsmälleen samanlaisen ponnen, eli Euroopan yhteisöön liittymistä koskevan myönteisen ponnen. Mutta pikkuisen laitatte siihen suolaa, joka tekee sen hiukan erilaiseksi kuin hallituksen pyrkimyksen, ja yritätte mukamas tällä tavalla kaataa hallituksen. Tämä on sitä todellista poliittista peliä, mikä näkyy tässä systeemissä. Te kaadatte hallitusta tekemällä saman ehdotuksen kuin hallituskin.

Eräs asia vielä ed. Kalliomäki: Te olette nähnyt niin kovasti vaivaa siitä huolesta, mikä tiedonannossa on maatalouden osalta. Aikaisemmin puheenvuorossani puhuin, että se on tietynlainen anteeksipyyntö ja hätähuuto keskustan taholta maatalousväestölle. Miksi te tunnette mustasukkaisuutta sitä kohtaan ja puhutte siitä, että on vain muutamalla sanalla mainittu muu kansanosa, siis työntekijäväestö? Tehän olette lähteneet nimenomaan EY:hyn liittymisen kannalle sillä perusteella, että sitä kautta avautuu työntekijöille taivas, tulee 100 000 uutta työpaikkaa. Miksi te nyt olette niin mustasukkaisia maatalousväestölle, kun te olette tällä perusteella lähteneet? Sehän on itsestäänselvää, että työntekijät nyt saavat etua, koska tulee ne 100 000 työpaikkaakin, millä te perustelette EY:hyn menoa.

Ed. Helle (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni jo tämä keskustelu osoittaa hyvin selvästi, että asetelma, mikä keskustelussa ja mahdollisessa äänestyksessä on, on hyvin epäselvä. Se ei ole niin selvä kuin ed. Tennilä äsken totesi.

Minä paheksun erittäin kovasti sitä, että pääministeri Aho kävi hetki sitten sanomassa, että hallitus ei näe mitään syytä vastata puheenvuoroihin, mitä täällä on käytetty. Sen jälkeen hän on kyllä vastannut. Minusta hänen vastauksensa juuri tämän kysymyksenasettelun suhteen oli kyllä hyvin vajaa edelleenkin. On aika hämmästyttävää, että hänen virallisessa puheeenvuorossaan sanotaan, että hakemuksesta päättää tasavallan presidentti. Kaksi riviä myöhemmin: Nyt päätämme jäsenyyshakemuksesta. Mikä ihmeen logiikka tällaisessa esittelyssä voi olla? Minusta tässä ei mitään muuta kuin tarkoituksella yritetään vielä sekoittaa.

Olen samaa mieltä kuin ed. Kalliomäki, että jos tämä asia olisi hoidettu fiksusti, se olisi esitetty vain kysymällä, onko eduskunta sitä mieltä, että jäsenyyttä haetaan vai eikö ole, ja sillä siisti. Silloin olisi jokainen edustaja voinut ottaa ja jokaisen olisi tullut ottaa vapaasti kantaa tähän asiaan. Sen olisi sitten tasavallan presidentti ottanut huomioon, jos olisi halunnut. Kaiken kaikkiaan ei ole vieläkään tullut selväksi se, että kun pääministeri Aho perää suurta yksimielisyyttä, niin onko hallitus tulkitsemassa ed. Jaakonsaaren ponnen epäluottamuslauseeksi.

Ed. Saapunki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun on kuunnellut satoja tunteja niin kotimaassa kuin myöskin Brysselissä EY-jauhantoja, on välillä tuntunut siltä, että minäkin jotakin tiedän asiasta, mutta tänä päivänä, kun keskustelua kuuntelee, tuntuu, ettei tiedä enää hölynpölyä. Vähiten minä olisin sitä odottanut, että minä SDP:n kanssa olen eri linjoilla, kun minä välillä käänsin takkini ja rupesin kannattamaan EY:tä, mutta nyt tuntuu siltä, että me olemme eri linjoilla teidänkin kanssanne.

No, miksikä minä sitten käänsin takkini? Sen takia, että minä olen tottunut, että kun joka tapauksessa juna menee jonnekin, olen minä mitä mieltä tahansa, minulla on parempi olla ratin takana kuin jarrupolkimella. Nyt, kun ratti on käsissä äänestyksen jälkeen, jotakin ehkä voin vaikuttaa niidenkin ihmisten asioihin, joiden edustajana ... (Ed. Jaakonsaari: Kuusamoon ei mene junaa!) — Minun vuoroni on puhua, kun puhemies antoi luvan. — Tästä syystä olen muuttunut takinkääntäjäksi.

Minä olisin sitä mieltä, että voisimme jo äänestää tänä päivänä asiasta ja ruveta huomenna sisäpoliittisiin ongelmiin paneutumaan. Kaikki hautautuu tämän alle.

Ed. Laakso (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Näyttää todellakin siltä, että monien kansanedustajien on vaikea ymmärtää, mikä poliittinen peli äänestysmenettelyn takana oikein on. Lyhyestihän on kysymys siitä, että keskusta haluaa näin ratkaista sisäiset ongelmansa aikaansaamalla väliäänestykseen tilanteen, jossa ne, jotka suhtautuvat kielteisesti ja kriittisesti keskustan riveissä EY-jäsenhakemukseen, voivat silloin ilmaista kantansa mutta eivät enää lopullisessa äänestyksessä, koska silloin äänestetään hallituksen luottamuksesta. Itse asiassa näin pelastetaan myös kristillisen liiton hallitusvastuun jatkaminen. Kristillinen liitto voi menetellä myös samalla tavalla, että väliäänestyksessä äänestetään oman vakaumuksen mukaisesti EY-jäsenyyttä vastaan mutta sen jälkeen, kun tullaankin viimeiseen äänestykseen, äänestetään muka hallituksen luottamuksesta eikä enää EY-jäsenhakemuksesta. Näin pelastetaan myös kristillisten hallitussalkku.

Kysymys on tämän kaltaisesta poliittisesta pelistä. On tietenkin valitettavaa se, että viimeiseen äänestykseen on tuotu SDP:n itse asiassa vielä myönteisempi EY-kannanotto kuin se, mitä hallitus esittää: kaksi myönteistä kannanottoa toisiaan vastaan. Tällaisessa tilanteessa kysymys on vain poliittisesta pelistä eikä mistään muusta.

Selvempää, kuten ed. Kalliomäkikin totesi, olisi ollut se, että kansanedustajilla olisi ollut mahdollisuus valita kahden todellisen vaihtoehdon välillä eli EY-jäsenhakemukseen myönteisesti suhtautuvan tiedonannon ja toisaalta selvästi EY-hakemukseen kielteisesti suhtautuvan ponnen välillä.

Ulkoasiainministeri Väyrynen: Arvoisa puhemies! Useassa puheenvuorossa on arvosteltu sitä äänestysmenettelyä, joka keskiviikkona eduskunnalla on edessään. Ensin totean, että pääministeri jo äskeisessä vastauspuheenvuorossaan selosti, minkä vuoksi hallitus päätyi tiedonannon antamiseen ja miksi tiedonannon sisältö on sellainen kuin se on. Mitä tulee äänestysmenettelyyn, se on täysin normaali eduskunnan käytännön mukainen menettely. Puhemies esittää valtiopäiväjärjestyksen sisältämän päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon. On aivan normaalikäytännön mukaista, että sen vastaehdotuksena lopullisessa äänestyksessä on suurimman oppositiopuolueen esittämä päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuoto. Tämä on täysin normaali eduskunnan menettely, ja jokainen edustaja tosiasiassa tämän tietääkin.

Mitä tulee ed. Lahti-Nuuttilan kysymykseen, totean, että hallitus oli tiedonantoa eduskunnalle antaessaan muuten yksimielinen, ainoastaan ministeri Kankaanniemi esitti eriävän mielipiteensä. Toisin sanoen ne, jotka haluavat vastausta siihen, mikä on hallituksen kanta, voivat lukea tiedonannon tekstin, joka on varsin selkeä.

Ed. Rajamäki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ja kansallisten etujen kannalta historiallisessa asiassa on voinut toisaalta ihailla keskustan taitoa, näyttelijäsuorituksia EY-teatterissa ja toisaalta järkyttyä tiedonannossa osoitetusta vallan tuomasta röyhkeydestä, jota keskusta osoittaa, kun se kytkee tiedonannon sisältöön omien ja vieraiden äänestyssiirrot ja erityisesti myös jäsenhakemukseen sisäpoliittista edunvalvontaa nimenomaan maatalouspolitiikkaan liittyen. MTK:lle ojennetaan avoin laskutuslomake palkansaajaveronmaksajien maksettavaksi. On todella järkyttävää huomata, että kokoomus on ollut siunaamassa tällaista tiedonantoa ja sisäpoliittista rahastusta, jota hallituksen tiedonanto merkitsee. Nimenomaan pääomien, sosiaaliturvan, verotuksen ja maatalouden budjettiin kohdistuvat viittaukset ovat raakaa edunvalvontaa.

Kun pääministeri puhui maatalouspolitiikkaa käsittelevistä riveistä, minä en puhu riveistä, minä puhun nimenomaan siitä, että ainoa konkreettinen sisältö koko tiedonannossa on nimenomaan maatalouspolitiikkaa ja budjettiin liittyvää. Tästä ei seuraa mitään muuta kuin miljardien markkojen yölypsy siinä tilanteessa, jossa hallitus leikkaa rajusti tämän maan sosiaaliturvaa, ja tilanteessa, jossa maatalouspolitiikka tarvitsisi ennen kaikkea puuttumista vinoutuneeseen ja tilojen kehittämistä kahlitsevaan maatalouspolitiikkaan.

Ed. M. Laukkanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kalliomäen puheenvuoro osoitti sen, että sosialidemokraatit ovat todella paniikissa tämän kysymyksen äärellä eikä syyttä. Koko käsikirjoitushan on mennyt aivan toisella tavoin. Istuva hallitus onkin viemässä Suomen jäsenyysneuvotteluihin. Sosialidemokraatit ovat poliittisesti sivuraiteella, seuraavat sivusta jäsenyysneuvotteluja eikä niin, että tämän kysymyksen äärellä hallitus olisi kaatunut ja sosialidemokraatit astuneet sijaan.

On teillä todella selittämistä, millä te suomalaisille ja ennen muuta Delorsille selostatte kahdella tuolilla istumisen. Olette siis samanaikaisesti EY-jäsenhakemuksen kannalla mutta varsinaisessa äänestyksessä sitä vastaan. Asiallisesti SDP:n ponsi ja viimeinen äänestys merkitsee ilman muuta sitä, että sosialidemokraatit ja heihin yhtyvät, kuten herra Donner ja eräät vihreät, äänestävät Suomen jäsenhakemusta vastaan. Piste.

On itsestäänselvää, että keskiviikon äänestyksessä äänestämme jäsenhakemuksen jättämisestä ja hallituksen luottamuksesta yhtä aikaa, aivan kuten ed. Tennilä asian yksiselitteisesti kiteytti. On pelkkää poliittista temppuilua yrittää asiaa lähestyä millään muulla tavoin.

On ollut hyvin erikoista seurata sosialidemokraattien omaa reunaehtoluetteloa. Minusta tuntuu, ed. Jaakonsaari, että teillä on siinä todella Delorsille selostamista, mitä kaikkea reunaehtopaperinne toteuttaminen merkitsee. Te tuomitsette hallituksen kansallisen reunaehtopolitiikan, joka on välttämätöntä meidän sopeutumisemme kannalta, mutta teette itse kahta pidemmän listan kansallisten reunaehtojen aikaansaamisesta.

Ed. Zyskowicz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalliomäen värikkäässä puheenvuorossa oli kokoomusta koskien hyvin

merkittävä ristiriita. Ed. Kalliomäki nimittäin toisaalta sanoi, että keskusta on EY-jäsenyyden vastustaja. Toisaalta hän sanoi, että kokoomus on asiassa vedetty kölin alta. Mutta, ed. Kalliomäki, eikö se päätös, että koko hallitus päätyi EY-jäsenyyden hakemisen kannalle, ollut nimenomaan kokoomuksen tahdon mukainen päätös? Ed. Kalliomäki, eikö se päätös, että haetaan jäsenyyttä tavoitteena samanaikainen jäsenyys Ruotsin ja Itävallan kanssa, ollut nimenomaan kokoomuksen tahdon mukainen päätös? Ed. Kalliomäki, eikö se päätös hallituksessa, että aikataulu on juuri se, että helmi — maaliskuussa tehdään Suomessa ratkaisu asiassa, ollut nimenomaan kokoomuksen tahdon mukainen päätös? Jos tämän kaltainen asia, että kokoomus keskeisissä asioissa saa omat merkittävät tavoitteensa hallituksessa läpi, on meidän kölin alta vetämistänne, sen kaltaista kölin alta vetämistä suomme tapahtuvan toistekin.

Mitä tulee itse tiedonannon tekstiin, on totta ja olen siitä samaa mieltä esimerkiksi monien täällä esiintyneiden sosialidemokraattien kanssa, että siinä maatalousosuus painottuu liikaa suhteessa eräisiin muihin osuuksiin. Mutta sillekin on täälläkin jo todetut aika luontevat perustelu: Ensinnäkin on todettu, että nimenomaan maatalous EY-jäsenyydessä verrattuna Eta-sopimukseen joutuu huomattavien muutosten kohteeksi. Toiseksi on todettu sekin, että hallituksessa nimenomaan kokoomuksen vaatimuksesta todettiin, että se, mitä tiedonannossa on maataloudesta lausuttu, ei muuta niitä tavoitteita, joista hallitusohjelmassa on sovittu ylituotannon ja vientituen poistamisesta. Kolmanneksi on tietysti luonnollista, että kun tarvitaan laaja kansallinen konsensus lopullisessa vaiheessa EY-jäsenyyden kannalle, tarvitaan myös niiden väestöpiirien eli lähinnä maatalousväestön ja sitä edustavan Suomen keskustan tuki, jotka kaikkein epäluuloisimmin ovat EY-jäsenyyteen suhtautuneet.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalliomäki ihmetteli sisäpoliittista osuutta tiedonannossa. On kuitenkin hyvin luonnollista, ettei jäseneksi voida mennä ilman kansallisia toimenpiteitä ja sisäpoliittista sopeutusta. Kun lähes 60 prosenttia EY:n budjetista on maataloustukea, toki pitää varautua siihen, miten mahdollisessa jäsenyystilanteessa tukea voitaisiin tulouttaa myös Suomeen. Emme saa maksamallemme jäsenmaksulle vastinetta tuloutettuina ecuina Suomeen, ellei maataloutemme ja toisaalta syrjäseutumme aluetuen muodossa voi olla sitä vastaanottamassa.

Ed. Kalliomäki pohti myös, että on taktikointia, että SDP:n ponsi pannaan loppuäänestykseen hallituksen esitystä vastaan, ja kohta myöhemmin arveli, että taktikointia saattaisi olla myös se, että jokin ei-ponsi pantaisiin vastaan. Ota tästä sitten selvää.

Omituinen oli myös ed. Kalliomäen kannanotto siihen, että suurlähettilään on syytä esitellä Suomen tekemästä päätöksestä vain valikoituja osia Brysselissä. Minusta tämä on sillä tavalla pelottava tulevaisuuden näky, että on nähtävissä, että neuvotteluista tulee hyvin ikävä näytelmä, kun eri puolueryhmät tuovat Brysselin viestejä sisarpuolueidensa edustajilta komission sisältä ja toisaalta samoja puoluekanavia käytetään viestittämään Suomesta sisäisiä tavoitteita sinnepäin. Keskustelu on mielestäni osoittanut, että kansallinen yhteisymmärrys on vielä äärimmäisen kaukana tämän kysymyksen käsittelyssä.

Ed. K a l l i o m ä k i (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kaikki tiedämme, mistä suunnasta puoluepoliittinen leima tiedonantoon on tullut ja miten se vaikuttaa tiedonannon rakenteeseen ja sisältöön. Minusta se on aivan selvä asia, enkä pitänyt pahana, että kävin sen kerran vielä kertomassa kaikille halukkaille ja haluttomille kuulijoille. Pääministeri ehkä otti vähän itseensä, mutta siihen minusta ei ollut mitään syytä.

Itse tiedonantomenettely on mielestäni oikea tapa lähestyä eduskuntaa tässä kysymyksessä, mutta muoto, johon tiedonanto on puettu, ei puolla myönteistä lähtökohtaa, jota oli tarkoitettu kaikilta osapuolilta, ennen kaikkea hallitukselta, jolla oli mahdollisuus pistää eduskunta seinää vasten tai antaa mahdollisuus reilun kyllä- tai ei-vaihtoehdon mukaan äänestämiseen.

Edustajat Sasi ja Zyskowicz tuntuvat olevan melko yksin mielipiteineen ryhmässään. Sieltä ei ole paljon muita kannanottoja loistavan voiton puolesta näkynyt. Toivottavasti niitä lisää vielä tulee. Mielestäni kokoomus on antanut periksi totaalisesti, täydellisesti. Se on keskustan politiikan talutusnuorassa tällä hetkellä.

Sosialidemokraatit äänestävät tulevassa keskiviikon äänestyksessä keskustan johtamaa sisäpoliittista osaa vastaan tiedonannossa. Me emme vastusta itse pääkysymyksessä hallituksen linjaa. Se sanottakoon vielä kerran.

Ed. Aittoniemen puheenvuoroon totean sen, minkä varsinaisessa puheenvuorossani totesin, että hän koettelee mielikuvituspuolta ei-näkökulmasta, kun ed. Sasi koettelee sitä kyllä-näkökulmasta, ja hänen äskeiset kommenttinsa vahvistivat mielipidettä.

Ed. Donner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On puhuttu aika paljon junista. Totean vain ed. Saapungille, että meillä on toinen raideleveys Suomessa kuin Länsi-Euroopassa ja meidän junillamme päästään vain itään. Voidaan kysyä tietysti, pitäisikö vaihtaa konduktööriä tai junaa. Minä olen konduktöörin vaihtamisen kannattaja, mutta sitten pitää myös rakentaa uusia junia. Mutta tämä nyt oli ehkä sivuasia.

Totean vain sen vielä kerran, että eduskunnan vapaa kannanilmaisu EY:hyn tai EY:tä vastaan ei tule esiin tämän keskustelun eikä keskiviikkoisen äänestyksen puitteissa. On hyvin onnetonta, että mm. ministeri Väyrynen antoi sellaisen todistuksen, että kun on luottamusäänestyksestä kysymys, on taktikoitu sillä tavalla, että hallituksen mielestä toiseksi paras ponsi, siis sosialidemokraattien, asetetaan hallituksen esityksen kanssa vastakkain. Usein on tehty niin, että huonoin vaihtoehto, joka olisi ollut siis ei EY:lle jollakin tavalla, asettaa lopullisessa äänestyksessä hallituksen kantaa vastaan. Sosialidemokraattien ehdotuksessa on ehkä sekin vikana, että se on täytetty myös reunaehdoilla, joista voi myöhemmin keskustella.

Rouva puhemies! Joka tapauksessa lopuksi totean, että vapaa äänestys eduskunnassa olisi antanut aivan toisen vastauksen. Se, mitä täällä tällä hetkellä tapahtuu, on pelkkää taktikointia, kuten monet ovat todenneet: teatteria.

Ed. Wahlström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tästä teatterista tulee kuva siitä, että kansallista yksimielisyyttä ei ole, ja kun täällä on moitittu siitä oppositiota, niin kyllä täytyy sanoa, että hallitus on tämän sopan kokonaan keittänyt. Tämän päivän puheenvuoroissa me kuulimme, miten pääministeri Aho kahteen kertaan vakuutti, että Suomi tulee hyväksymään kaikkineen Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän, ja edelleen hän vielä toisessa kohdassa toisti, että Suomi hyväksyy myös ne velvoitteet, jotka johtuvat yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta jne. Aivan tämän puheenvuoron perään käy saman puolueen edustaja puhumassa siitä, että tuo tiedonanto sisältää reunaehtoja, jotka aiemmin on tulkittu sillä tavoin, että ne olisivat niitä määrättyjä ehtoja, joiden perusteella ainoastaan voitaisiin mukaan mennä. Siis niin epärehellistä ja taktikointia on tämä peli, ettei sitä nyt täällä mitenkään voida muuksi enää selittää. Kokoomus äsken viimeksi ed. Sasin suulla ilmoitti, että mitään reunaehtoja ei pidä olla.

Jos hallitus todella on sitä mieltä, että eduskunnalla olisi jotain sanavaltaa, niin olisi tietenkin pitänyt tiedonanto jättää siinä muodossa, että voidaan päättää jäsenyyden puolesta tai sitä vastaan ja sitten antaa eduskunnan näitä neuvottelutavoitteita luoda selonteon käsittelyn yhteydessä, niin kuin toisaalta on aikaisemmin sanottu.

Kaikkein epäuskottavin selitys oli todellakin ministeri Väyrysen puhe siitä, että on normaali käytäntö, että suurimman oppositiopuolueen ponsi tulee viimeiseksi täällä äänestykseen. Se on useimmiten epänormaali käytäntö, koska täällä on todella tehty niin kuin ed. Donner totesi: Siitä ehdotuksesta, joka on kaikkein kauimpana hallituksen kannasta, yleensä viimeiseksi äänestetään.

Me emme ole vielä EY:n jäseniä ...

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Vastauspuheenvuoroon varattu aika on päättynyt!

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tähänastisista keskusteluista on kirkastunut ainakin yksi asia. EY-tiedonannon aikataulu ja muodot ovat kokoomuksesta, mutta sisältö keskustasta. Se on tullut moneen kertaan jo meille vakuutetuksi.

Valtiosääntöoikeudellisista ongelmista tässä ei ole kysymys. Kaikki nämä jonglööritemput, joita on nähty ja joita tullaan näkemään, johtuvat nimenomaan hallituksen sisäisistä erimielisyyksistä. Ei ole ainutlaatuista, että eduskunnassa harrastetaan sellaista näppäryyttä, että äänestysasetelmilla pyritään nimenomaan oppositio saattamaan kiusalliseen tilanteeseen. Sitähän tässä nytkin on yritetty. Valitettavaa on, että sitä yritystä on nyt harjoitettu asiassa, joka on kansalle tavattoman tärkeä ja kansallisesti ensiarvoisen tärkeä ja olisi vaatinut suurta yhtenäisyyttä. Sen vuoksi kansalaisilla on kaikki oikeus ihmetellä tätä hallituksen menettelyä. Sen tekninen suoritus on ollut tavanomainen ja taiteellinen vaikutelma erittäin huono.

Minä olen usein pahoittanut mieleni, kun ennen eduskunnan ratkaisuja meiltä tiedotusvä-

lineet kysyvät mielipiteitä ja tekevät niistä omia yhteenvetojaan. Tässä tapauksessa on tavattoman hyvä, että tiedotusvälineet ovat laskeneet, että eduskunnassa EY-hakemuksen jättämisellä on turvallinen selkeä enemmistö, koska siitä äänestysasetelmasta, jonka hallitus meille luo, tätä ei välttämättä saa selville. Hallitus, joka käy neuvotteluihin EY-komission kanssa, olisi varmaan tarvinnut tätä tietoa omienkin neuvottelujensa tueksi. Nyt se tieto jää puuttumaan tästä eduskunnan äänestyksestä, mutta hallitus on itse sen selityksen EY-komissiolle velkaa.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron silloin, kun pääministeri Aho piipahti täällä viimeksi. Pääministeri lausui, että hallituksella on jokin toimintalinja ja hän pyrkii sitä nyt selvittämään. Siinä yhteydessä hän puhui tällä kertaa kansallisista erityistavoitteista. On syytä palauttaa mieliin, mitä tässä näytelmässä on aikaisemmin tapahtunut.

Tammikuussa samainen pääministeri esiintyi täällä EY-selonteon yhteydessä ja silloin hän puhui moneen kertaan reunaehdoista, jotka liitetään mahdolliseen jäsenyyshakemukseen EY:hyn pääsemiseksi. Siitä hän kävi vielä debatin ministeri Salolaisen kanssa, mutta joka tapauksessa hän puhui reunaehdoista. Tiedonannossa tällaisesta ei ole kylläkään mitään mainintaa. Siellä on sellaista sisäpoliittista sekoilua, tuommoisia ylimalkaisia lausumia, kaikkea muuta. Sitten kun hän osallistui eräänlaisessa alkupuheenvuorossa tähän keskusteluun, hän nielaisi Maastrichtin koukun sellaisenaan ilman sarvia ja hampaita. Se oli selvä kannanotto.

Toisin sanoen mitään varsinaista toimintalinjaa hallituksella tässä asiassa ei ole ollut, ja vielä kaikki huipentuu tähän keskusteluun, jossa hallituspuolueet selittävät toistensa näkemyksiä ja sitä, kuka on ollut milloinkin mitä mieltä ja kuka on eniten niskan päällä tässä asiassa. Tämmöiselle hallitukselle sanoisin loogisesti sen, että logistiikkaa on se, että pyytäkää itse eroa.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron pääministeri Ahon puheeseen, jossa hän sanoi, että tämä tiedonanto, sen kansallinen ohjelma, on kannanotto EY-neuvotteluissa hallituksen tärkeinä pitämiin asioihin. Nyt suomalaiset EY-neuvottelijat saavat kaksi kannanottoa: hallituksen kannanoton ja sitten EY-selonteon yhteydessä tulleen eduskunnan kannanoton. Kumpi näistä on tärkeämpi, herrat ministerit? Minä haluaisin tähän ongelmaan kyllä ratkaisun, koska tämä on mielestäni eduskunnan arvovallan kannalta hyvin oleellinen asia. Kumpaa näissä neuvotteluissa sitten noudatetaan? Kumpi on tärkeämpi, nyt tässä tiedonannossa hyväksytyksi tuleva hallituksen toimintalinja, sisäpoliittinen ohjelma, vai eduskunnan selonteon yhteydessä hyväksymä saman tyyppinen sisäpoliittinen ohjelma, neuvottelutavoitteet? Minusta tämä on hyvin oleellinen asia sen takia, että jos eduskunnalla nyt jotain valtaa on, niin nimenomaan sen vallan pitää olla siinä, että se määrittelee ne neuvottelutavoitteet, millä mennään EY:stä neuvottelemaan.

Ed. Laakso oli kyllä ihan oikeassa, kun hän analysoi sitä poliittista peliä ja väliäänestyksiä, mitä tähän liittyy. Se oli niin hyvin tehty, että siitä ei sen enempää.

Ed. Lax (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähinnä viesti pääministerille. Tässä oli puhetta hallituksen linjasta EY-jäsenanomuksen merkitystä pohdittaessa, ja on ihan selvää, että se kytkeytyy pyrkimyksiin tasapainottaa ja elvyttää meidän talouttamme. Paljon on korostunut täällä myös se, miten se vaikuttaa esimerkiksi ulkomaisten sijoittajien käsityksiin Suomesta. Yksin EY-jäsenanomus ei tietysti ratkaise ongelmia.

Eräs keskeinen kriisi, joka meidän taloudessamme on meneillään, ed. Mattila mainitsi sen, liittyy pankkien toimintaan ja pankkien tappiokierteeseen, joka nyt erittäin pahasti uhkaa meidän taloudellista toimintaamme, ja pankkijärjestelmä on hyvin lähellä romahdusta itse asiassa. Ei ole ihmeellistä, että taannoin Suomen luottokelpoisuutta, luottoluokitusta, laskettiin kansainvälisillä markkinoilla. Nyt pitäisi hallituksen ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että todellakin voidaan kääntää EY-jäsenhakemus sillä lailla, että se myös hyödyntäisi pankkien pelastusoperaatiota, joka tulee vaatimaan miljardiluokan satsauksia. Siihen olisi hyvin tärkeätä saada myös ulkomaista osakepääomaa, ja siihen ei varmasti yksinomaan riitä se, että me tämän jäsenanomuksen jätämme. Eräs keskeinen tekijä on, että vihdoin saataisiin myös peruskorko nostettua. Se on jo saanut paljon sekasortoa pankkimaailmassa aikaiseksi, kun sitä on keinotekoisesti pidetty niin matalana. Tähän keinovalikoimaan tulisi hallituksen kiinnittää erityistä huomiota.

Ed. Muttilainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron pääministeri Ahon puheenvuoron johdosta. Pääministeri halusi tarkoituksellisesti ymmärtää väärin sosialidemokraattien ihmettelyn siitä, että tiedonantokeskustelun lopuksi on samalla napin painamisella äänestettävä EY-jäsenhakemuksen puolesta ja tiedonantotekstin hyväksymisestä. Samalla pääministeri Aho kummasteli sitä kantaa, ettei kansallisia tavoitteita olisi pitänyt ensinkään asettaa. Kyllä toki, mutta kansalliset tavoitteet olisi ollut mahdollista asettaa selontekokeskustelun yhteydessä ja nyt päättää, haetaanko EY-jäsenyyttä vai ei. Näin jokainen edustaja olisi voinut aidosti ottaa kantaa asiaan.

Pääministeri arvioi, että tiedonantoon on kirjattu suomalaisten kannalta kaikkein tärkeimmät asiat, erityistavoitteet. Olen silti varma, että jos kansalaisilta olisi kysytty tärkeimpiä asioita, painotus olisi varmasti ollut erilainen. Uskon, että olisi painotettu työllisyyden hoitoa, sen parantamista sekä hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen turvaamista. Esimerkiksi nämä ja monet muut tärkeät asiat löytyvät sosialidemokraattien esityksistä.

Ed. Luukkainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin tämän vastauspuheenvuoron pääministeri Ahon puheenvuoroon. Hallitus on jälleen kerran onnistunut tekemään täydellisen farssin Suomen EY-ratkaisusta. Tiedonanto on tehty kepun tupailtoja varten. Sen analyysi on alkeellinen, ja siitä paljastuu selvästi, että hallituksella ei näköjään ole muuta politiikkaa kuin maatalouspolitiikka ja aluepolitiikka tilanteessa, jossa Suomella on tällä hetkellä työttömiä enemmän kuin maa- ja metsätaloudesta toimeentulon saavia. Maataloudesta puhutaan tiedonannossa yhdeksässä kappaleessa ja talouspolitiikkaa käsitellään vain kahdessa lyhyessä kappaleessa.

Niistäkin toisessa, jota siteeraan, todetaan: "EY-jäsenyys edellyttää, että inflaatio ja korko saadaan alhaiselle tasolle, valuuttakurssi säilytetään vakaana sekä julkisen talouden alijäämä ja velka rajoitetaan mahdollisimman pieneksi." Tähän mennessä Ahon hallitus on epäonnistunut kaikkien näiden tavoitteiden osalta, ja mitä enemmän Ahon ajopuuhallituksen talouspoliittisia toilailuja tarkastellaan, sitä selvemmin näkyy, että Suomi ei tule pääsemään näihin tavoitteisiin ilman EY-jäsenyyttä ainakaan nykyisen hallituksen aikana eikä ilmeisesti edes jatkossa EY-jäsenenä nykyisen hallituksen aikana.

Ed. Hautala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin myös pääministeri Ahon puheenvuoroon vastauspuheenvuoron. Totean, että tämä EY-tiedonanto on nyt ennen muuta jonkinlainen kuvaelma pääministeri Esko Ahon hallituksen hengissäsäilymistaistelusta. Tuskalliseksi sen tekee se, että meidät kaikki on vedetty tähän mukaan. Kuvaelmassa näyttää korostuvan hallituksen kurinpito-ongelma ja erityisesti päähallituspuolue keskustan sisäinen taivuttelu. Siitä lähtien kun tasavallan presidentti toivoi mahdollisimman laajaa kansalaismielipidettä EY-jäsenyydestä, pääministeri Esko Aho on tehnyt parhaansa supistaakseen eduskunnan EY-jäsenhakemusta kannattavan mielipiteen mahdollisimman pieneksi. Niin sanotut neuvottelut opposition kanssa aloitettiin sitten, kun tiedonannon sisältö oli lyöty lukkoon, ja tänään pääministeri Aho sitten toivoi puheessaan saavansa pyrkimyksilleen eduskunnan mahdollisimman laajan tuen. Arvoisa puhemies! Pääministerihän ei voi olla tosissaan!

Koko vihreiden ryhmä on toivonut, että tiedonanto olisi pelkistetysti äänestys EY-jäsenyyden hakemisesta perusteluineen. Se on niin kauaskantoinen ja vakava asia, että olisi paikallaan, että vedenjakajana tässä asiassa enemmistön ja vähemmistön välillä olisi nimenomaan kunkin edustajan henkilökohtainen vakaumus tästä kysymyksestä, mutta ilmeisesti hallitus pelkäsi, että jos vedenjakaja muovautuisi kovin erilaiseksi kuin hallituksen ja opposition raja, niin olisi syntynyt luonteva tilaisuus vaihtaa hallitusta, ja niin olisikin.

Keskiviikon äänestyksissä ei siis selviä eduskunnan kanta EY-jäsenyyden hakemiseen eikä hallituksen eduskunnassa nauttima aito luottamus, koska se on osittain vääryydellä hankittu. Tämä johtuu siitä, että hallitus on väkinäisesti liittänyt toisiinsa kaksi asiaa, jotka eivät mitenkään loogisesti kuulu yhteen. Tähän sekasotkuun eduskunta on täysin syytön.

Ed. Nikula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä hämmästyksekseni kuulin, kun joku väitti, että olisi vain osittain syytä kääntää Brysseliin toimitettaviksi nämä kannanotot. Näin naiivi ei saisi olla. On selvää, että jokainen sana, joka täällä sanotaan ja myös valiokunnissa kirjoitetaan, tullaan kääntämään ja komissio ottaa ne käyttöönsä ja käyttää niitä sitten neuvotteluissa eri tavoilla.

Täällä on pohdittu sitä, että jos nyt eduskunnassa ilmaistaan halukkuutta hakea Euroopan

yhteisön jäsenyyttä erilaisilla perusteluilla, niin se hämmentää Euroopan yhteisöä. Minusta tätä pelkoa ei tarvitse olla. Euroopan yhteisössä jokaisessa jäsenmaassa on parlamentti, jokaisessa parlamentissa oppositio, ja luulisi, että jokaisessa parlamentissa näytellään tämäntapaisia äänestysnäytelmiä ja erilaisia perusteluita tuodaan esille, kuten täällä tullaan keskiviikkona tekemään. Siinä suhteessa ei ole minusta mitään syytä epäillä Suomen kuvaa.

Se, mikä Brysselissä tulee herättämään hämmästystä, on, että tasavallan presidentin linjaus valtiopäivien avajaisissa ja nyt valtioneuvoston linjaus poikkeavat toisistaan hyvin jyrkästi. Presidentti sanoi, niin kuin varmasti useimmat läsnäolijat muistavat: "Me käytämme valinnanvaramme parhaiten hakemalla Euroopan yhteisön jäsenyyttä ns. lyhyemmän kaavan mukaan ja lähtien siitä, että eduskunta pidetään hyvin informoituna neuvottelujen kulusta." Valtioneuvoston tiedonanto, kuunnelkaa, alkaa näin: "Hallitus on päättänyt, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä, jos eduskunta hyväksyy tässä tiedonannossa ilmaistun hallituksen kannan." Valtioneuvosto on lähtenyt pitkän mallin mukaiseen hakemukseen vastoin tasavallan presidentin esittämää ohjelmaa. Tästä minusta, arvoisa puhemies, olisi kaikki aihe ollut saada selvyys jo pääministerin avauspuheessa, mutta viimeistään tässä yhteydessä, mikä on valtioneuvoston ja tasavallan presidentin linjojen ero.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Törnqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin pyysin vastauspuheenvuoron siinä vaiheessa, kun pääministeri Aho puhui, ja siitä taitaa olla jo aikaa, joten en hänelle osoita sanojani.

Sen sijaan ed. M. Laukkanen taitaa puhua sellaista kieltä, että ainakin minulla on kuullun ymmärrysvaikeuksia, kun hän tulkitsi sillä tavalla, että jos sosialidemokraatit viimeisessä äänestyksessä eivät äänestä hallituksen puolesta, vaan oman pontensa puolesta, niin he ovat EY:tä vastaan. Tämähän ei pidä millään tavoin paikkaansa. Jos kaksi "kyllää" on vastakkain, niin kyllä kai ne molemmat ovat "kyllä", joskin eri perusteluin. Jos hallitus tässä asiassa olisi ollut reilu, niin kuin olisi odottanut, olisi äänestetty "kyllä" ja "ei" ja sillä selvä ja perusteluista erikseen. Se olisi ollut reilua, mutta sitä tuskin voi odottaa tältä hallitukselta.

Kansalliset edut ja neuvottelutavoitteet minunkin ymmärtääkseni määritellään siinä selonteossa, jota eduskunnassa parhaillaan käsitellään ja valiokunnat määrittelevät siihen kantansa. On hyvin tärkeää, että näin tehdään, koska on paljon sellaisia asioita, joita tarvitaan tuohon neuvotteluun.

Ihan lopuksi kysyisin, kun täällä on ministerejä paikalla: Kun pääministeri Aho sanoi vastauksessaan viitaten nykyisiin talousongelmiin, että niiden ratkaisemiseen "hallitus pyrkii kattavalla talous- ja teollisuuspoliittisella ohjelmallaan", niin koska hallitus aikoo tällaisen ohjelman antaa, kun sosialidemokraatit ovat tällaista ohjelmaa vaatineet jo kuukausikaupalla?

Ed. Karhunen: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Olen hyvin ilahtunut, että hallitus on päättänyt esittää eduskunnalle, että Suomi hakisi Euroopan yhteisön täysjäsenyyttä. Tämä päätös ei ole ollut helppo hallituksen sisällä, ja kaksi kuukautta sitten, kun täällä käsiteltiin selontekoa, kielteinen päätös näytti lähes yhtä varmalta kuin myönteinen. Kaikkein vaikeinta viime kuukausien aika on ollut Suomen keskustalle.

Vaikka hallituksen tiedonanto ei aivan vastaakaan sitä kuvaa, mikä minulla on Suomen keskeisimmistä tavoitteista jäsenneuvotteluissa, olen tulokseen tyytyväinen. Toki maatalous on tärkeää. Suhde ei ole aivan oikea tässä vaiheessa, mutta uskon ja luotan siihen, että varsinaiset neuvottelutavoitteet tehdään valiokunnissa selonteon perusteella.

Minä ymmärrän, että hallituksen tiedonanto tässä muodossaan on monille keskustan edustajille ainoa mahdollinen tapa tukea EY-täysjäsenyyttä. Ja vaikka tuntuukin, että kaikki edustajat eivät ymmärrä, niin kyllä se vain on niin, että me tarvitsemme Suomen keskustaa, jonka Suomen kansa valitsi tämän eduskunnan suurimmaksi puolueeksi viime vaaleissa. Se on hyvin valitettavaa sosialidemokraattien mielestä, mutta näin on tosiasia. He ovat täällä eduskunnan suurin puolue. (Ed. Zyskowicz: Onhan se meistäkin valitettavaa!) — Niin, onhan se myös meistä valitettavaa. — Suomesta ei koskaan tulisi EY:n täysjäsentä, jos keskusta olisi oppositiossa. Eduskunnassa tarvitaan viisi kuudesosaa käsittääkseni kansanedustajista hyväksymään lopullisesti neuvottelujen jälkeen EY-jäsenyys.

Opposition tärkein tehtävä, jos olen oikein tulkinnut eduskunnassa käytyä keskustelua, on kaataa hallitus. SDP kuitenkin mielestäni leikkii

tulella, sillä jos hallitus nyt kaatuu, seuraa uudet hallitusneuvottelut, jotka eivät varmastikaan etene kovinkaan nopeasti, ja pelkäänpä pahoin, että jos joudumme hallitusta vaihtamaan, emme myöskään ehdi mukaan ensimmäiselle neuvottelukierrokselle.

Olen hyvin luottavainen tällä hetkellä, koska käsittääkseni varsinaisia neuvottelutavoitteita laaditaan selonteon pohjalta valiokunnissa, ja ainakin omissani valiokunnissani olemme vakavasti paneutuneet mietintöihin ja päätyneet jopa hyvinkin laajaan yksimielisyyteen näissä mietinnöissä. Esimerkiksi ympäristövaliokunnassa on valmistumassa todennäköisesti täysin yksimielinen mietintö selonteon pohjalta.

Euroopan yhteisön jäsenyys ei sinällään ratkaise yhtään kansallista ongelmaa. Suomen bruttokansantuote ei nouse 7,7:ää prosenttia pelkällä EY-jäsenyydellä. Eikä vienti lisäänny Vattin selostuksessa mainittua 11,4:ää prosenttia EY:n sisällä sen varmemmin kuin sen ulkopuolellakaan. Eikä EY-jäsenyys tuota yhtään uutta työpaikkaa tai ulkomaista investointia, ellemme me itse kansallisella päätöksenteolla luo siihen edellytyksiä, eikä Suomeen tulee myöskään yhtään uutta ulkomaalaista yritystä, ellemme pysty laskemaan suomalaista kustannustasoa.

Yritysten investointien käyttöaste on tällä hetkellä Suomessa hyvin alhainen. Suomessa on Euroopan pisimmät lomat, lyhimmät työajat ja korkeimmat palkat. Miksi Suomeen kannattaisi investoida, jos Keski-Euroopassa kustannukset ovat alhaisemmat ja välimatkat lyhyemmät?

Perusteena, miksi Suomeen kannattaa investoida, on mainittu Suomen korkea koulutustaso. Se ei kuitenkaan oikeuta rajattomaan ulosmittaamiseen, jos työ ei tuota. Ulkomaalaiset yritykset eivät tule Suomeen harjoittamaan hyväntekeväisyyttä eivätkä sitä kauan enää tee suomalaisetkaan yritykset. Sitä paitsi koulutustason suhteen ei Euroopassakaan tyhmiä olla, ja älykkyysosamäärää tulee siellä tulevaisuudessa varmasti nostamaan suomalaisten korkeasti koulutettujen nuorten maastapako, ellei Euroopan yhteisön täysjäsenyyttä tulla hakemaan.

Meidän suomalaisten on opeteltava tekemään työtä. Oikeastaan joudumme tekemään se uudelleen. Ministeri Salolaiselle on naureskeltu lehtien palstoilla, kun hän on ulkomailla epäillyt suomalaisen sisun kadonneen. Se on tässä käynyt kyllä itselläkin mielessä muutenkin kuin vain Helsingin kaupungin liikennelaitoksen busseja katsellessa. Nimittäin sisulla on nostettu sotien jälkeen Suomi pystyyn, eikä tämä tilanne varmastikaan niin vakava ole kuin sodanjälkeinen. En ainakaan itse pysty yhtään veteraania suoraan silmiin katsomaan ja väittämään, että olisimme vielä huonommassa jamassa kuin sodan hävitysten jälkeen.

Suomi ei ole siis nyt eurokunnossa, mutta suomalaiset ovat hyvin omaksuneet eurooppalaisen, oikeastaan eteläeurooppalaisen, siestapolitiikan, joka on irrottanut otettamme tästä työnteosta.

EY-jäsenyyden on pelätty murentavan suomalaisen sosiaaliturvan tasoa. Käsittääkseni EY:ssä kuitenkin määritellään sosiaaliturvan minimitaso ja me voimme pitää juuri niin korkean sosiaaliturvan tason kuin meillä on varaa. Nyt näyttää, että ilman EY:täkin sosiaaliturvamme taso on vaarassa, ja uskon, että ainoa keino pelastaa se on parantaa kilpailukykyämme EY:n ja kaupan elpymisen kautta.

Meillä on paljon annettavaa eurooppalaisille sosiaalipoliitikoille. Tasa-arvokeskustelua täällä on hyvin paljon tänään käyty, ja uskonkin, että suomalaisella naisella on paljon annettavaa eurooppalaisille kanssasisarilleen. EY ei nimittäin vaaranna suomalaisen naisen asemaa. Päinvastoin, muualta Euroopasta on tultu hakemaan paljon mallia suomalaisesta, pitkälle naisen tarpeiden mukaan rakennetusta sosiaaliturvasta ja sosiaalijärjestelmästä.

Itse en kuitenkaan näe, että suomalaista tasa-arvoa voidaan suojella pitämällä se tasa-arvo oman maamme rajojen sisäpuolella. Tasa-arvoa ei ole vain Suomessa, vaan todellista tasa-arvoa on pyrkimys saattaa eurooppalaiset naisetkin parempaan asemaan. Onko suomalaisella naisella niin heikko itsetunto, ettei usko pärjäävänsä eurooppalaiselle miehelle, niin kuin on pärjännyt suomalaisellekin miehelle? Pitäisi jo suomalaisen miehen tuntea alemmuuskompleksia, koska etelän miehiä näin ylistetään. Eli mielestäni meidän suomalaisten naisten on kannustettava eurooppalaiset siskot vaatimaan oikeuksiaan.

Niin kuin aikaisemmin jo mainitsin, ympäristövaliokunnan mietintö hallituksen EY-selonteon johdosta valmistuu huomenna ilmeisesti yksimielisesti. Euroopan yhteisön jäsenyys ei uhkaa suomalaista ympäristönsuojelua, päinvastoin monesti joudumme jopa kiristämään vaatimuksia. Suomen luonto on herkkä ja haavoittuvainen. Sen vuoksi kansalliset toimenpiteet ympäristömme suojelemiseksi eivät riitä, koska Suomen päästöt ovat maailman päästöistä vain muutaman promillen luokkaa. Meidän on päästävä vaikuttamaan myös kansainväliseen lain-

säädäntöön ja saatava Suomeen jopa tiukemmat rajat.

Eräs yksityiskohta, johon haluan tässäkin yhteydessä puuttua, on ristiriitoja herättänyt rantojen suojelu. Suomalaisilla on kova halu suojella Suomen rantoja ulkomaalaisilta. Sitä on perusteltu sillä, että rannat ovat kansallisomaisuutta. Käyty keskustelu kuitenkin herättää mielikuvan, että kyse ei ole kansallisomaisuudesta, vaan koskemattomasta kansalaisten omaisuudesta.

Omasta mielestäni rantojen liiallista rakentamista on suojeltava myös suomalaisilta ihmisiltä. Jos meillä olisi voimassa oleva, riittävän kattava rantalainsäädäntö, emme tarvitsisi kallista rantojensuojeluohjelmaakaan. Rantalainsäädäntö on lähes jokaisessa sivistysvaltiossa paitsi Suomessa. Tuntuisi siltä, että kun maatalouselinkeino ei enää pysty tuottamaan sitä mitä tähän mennessä, niin siirrytään lomamökkielinkeinoon ja rakennetaan Suomen rannat täyteen.

Näen myös uhkana, että jokamiehenoikeuksien toteutuminen vaarantuu, koska jokamiehellä ei ole oikeutta mennä helikopterilla tai vesitasolla nauttimaan järvien virkistysmahdollisuuksista. Kysynkin, miten meillä suomalaisilla on kanttia mennä kieltämään ulkomaalaisten sijoittaminen Suomeen ja suomalaiseen lomarakentamiseen, kun itse haluamme omistaa viinitiloja Ranskassa ja Italiassa. Tietysti toisilla siihen on varaa ja toisilla ei.

Euroopan yhteisö on syntynyt pääasiassa taloudellisen yhteistyön tarpeesta, mutta tällä hetkellä se kattaa myös monet muut yhteiskunnalliset alueet. Itse näen hyvin keskeisenä tavoitteena pyrkimisen kansainväliseen rauhaan. Yhteistyö vähentää konfliktien todennäköisyyttä. Hyvä kehitys on myös se, että entiset Sev-maat ovat mukana Pohjois-Atlantin turvallisuuspoliittisessa yhteistyössä, enkä näe mahdottomana myöskään Suomea tulevaisuudessa Weu:n tarkkailijajäsenenä, täysjäsenenä ja jopa jossain vaiheessa jollain tavalla tiiviimmässä yhteistyössä Naton kanssa.

Kysymys kuuluukin: Miksi meidät haluttaisiin mukaan? Mitä hyötyä eurooppalaiselle tai kansainväliselle turvallisuuspolitiikalle on saada meidät mukaan? EY tai sen puolustuspoliittiset elimet eivät ole Ilmestyskirjan peto, jotka väkisin syö meidät mahaansa ja sekoittaa sisälle suureen systeemiinsä, vaan kyse on siitä, mihin kaikkialle meidät huolitaan mukaan.

Mielestäni meidän on Suomessa siirryttävä keskustelemaan myös EY:n sisäisestä kehityksestä. Millaista lainsäädäntöä me haluamme EY:ssä ajaa ja millaiseksi haluamme EY:n itsensä kehittyvän? Viimeaikaisessa keskustelussa on esiintynyt yksittäisiä kannanottoja federalismia vastaan. Kantaa on otettu aika rajusti ja voimakkaasti huolimatta siitä, että Suomessa ei ole käyty keskustelua integraation syvenemisestä. Federalismi ymmärretään eri maissa hyvin eri tavalla, mutta siitä ollaan yhtä mieltä, että se on jonkinasteista integraation syventämistä.

Suomen on oltava hyvin varovainen kannanotoissaan, ainakin kielteisessä suhtautumisessa federalismiin. Kymmenen maata kahdestatoista haluaa syventää integraatiota. Englanti vastustaa sitä, ja Tanska on hieman enemmän vastustavalla kannalla kuin myönteisellä. Me emme tarvitse vaikeuttavia kuolemansuudelmia Englannilta tässä vaiheessa. Meille on tärkeätä, että Saksa ja Ranska tukevat jäsenyysanomustamme, mutta mielestämme emme voi ottaa liian tiukkoja kantoja integraation syvenemiseen tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Suomen jäsenyys Euroopan yhteisössä ei ole itsestäänselvä. Me voimme sinne pyrkiä, mutta voi olla, että meitä ei sinne huolita. Jokainen uusi maa vaikeuttaa Euroopan yhteisön sisäistä päätöksentekoa. Uskon kuitenkin, ettei oma sukupolveni eivätkä lapsenikaan anna anteeksi, jos hakemusta Euroopan yhteisön täysjäsenyydesta ei nyt jätetä. Yksi esitys, jonka tässä voisi tehdä on se, että kun EY-jäsenyydestä aikoinaan järjestetään kansanäänestys, pitäisikin asettaa yläikärajaksi äänestämiselle 35 vuotta.

Ed. L a i n e (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Karhusen puheenvuoro todisti sen, minkä yritin aikaisemmin jo sanoa: Meillä on hyvin paljon eriäviä käsityksiä itse pääasiasta, EY-hakemuksesta.

Ed. Karhunen perusteli, että suomalaiset ovat huonoja tai heikkoja työntekijöitä, antoi ymmärtää, että suomalaiset ovat laiskoja, ja perusteli vielä ministeri Salolaisen ulkomailla esittämää lausuntoa siitä, miten suomalaiset ovat menettäneet sisunsa. (Ed. Rinne: Se on nuoriso menettänyt sisunsa!) Minä en oikein jaksa ymmärtää, ed. Karhunen, teidän näkökantaanne ottaen huomioon, että juuri teidän edustamanne puolue hallituksessa ei näytä suorittavan yhtään ainoaa vakavaaa toimenpidettä, jolla ne 350 000 ihmistä, jotka joutuvat olemaan nyt ilman työtä, itse asiassa laiskana, voisivat aloittaa työnteon, jota te niin tavattoman tärkeänä pidätte ja jota

me varmasti kaikki pidämme tärkeänä, koska työnteko juuri kasvattaa sen kansallisvarallisuuden, jota suomalaisen yhteiskunnan kehittämisessä tarvitaan.

Rouva puhemies! Saanko tässä yhteydessä todeta, että minusta ministeri Väyrynen erehtyi äsken esittäessään sen käsityksen, että täällä aina luottamuslauseäänestyksissä suurimman oppositiopuolueen ponsi pyritään asettamaan lopullisessa äänestyksessä hallituksen esitystä vastaan.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiinnitin huomiota ed. Karhusen sanoihin, joissa hän pelkästi eteläeurooppalaisen siestapolitiikan ulottuvan suomalaisille työmaille. Eduskunnassa oli aikaisemmin käytössä kansanedustajille erityinen yrityksiinperehdyttämisohjelma. Minä suosittelisin, että ed. Karhunen valitsisi tutustumiskohteekseen yrityksen, jossa työntekijät ovat pakkotahtisessa vaihetyössä, ja että hän kävisi myöskin keskusteluja työterveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa erilaisesta työn aiheuttamasta rasituksesta ja ongelmista. Ehkä se antaisi uutta ulottuvuutta myöskin puheille eteläeurooppalaisesta siestapolitiikasta.

Minusta on irvokasta, että vähän väliä joku byrokraatti paperikasansa takaa tai joku hallituksen ministeri tai hallituspuolueiden kansanedustaja sormi pystyssä todistaa ihmisille, että kyllä olisi niin arvokasta nyt tehdä työtä ja vain työtä tekemällä tästä lamasta päästään, kun Suomessa on 350 000 ihmistä työttömänä ja mitään muuta he eivät sen mieluummin tekisi kuin työtä, jos tämä hallitus kykenisi sitä heille osoittamaan tai omalla talouspolitiikallaan elinkeinoelämää vahvistamaan niin, että ihmisten työllistämismahdollisuus olisi entistä paremmin turvattu.

Minä vain ihmettelen lopuksi, minkälaisen tulevaisuuden tämä hallitus toimettomuudellaan ja näköalattomuudellaan antaa muun muassa ed. Karhusen ikätovereille, jotka kaikki opinnoistaan valmistuttuaan jäävät työttömiksi tai koulutustaan vastaamattomiin töihin. Minä toivoisin, että tällä ihmisten ruoskimisella olisi toisen tyyppinen kohde, että ruoskittaisiin niitä politiikantekijöitä, jotka viimeksi ovat olleet esteenä tämän maan politiikan ja talouden elvyttämiselle.

Ed. Zyskowicz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Karhunen piti ansiokkaan ja varsin ennakkoluulottoman puheenvuoron. Eräiltä osin haluaisin hieman hänen käsitystään oikaista. Ed. Karhunen arveli, että EY-jäsenyyden hyväksyminen eduskunnassa vaatii viiden kuudesosan enemmistön. Tällaisen kannanhan aikaisemmassa vaiheessa on julkisuudessa esittänyt myös ministeri Pokka.

Kuitenkin toteaisin, että viimeaikaisessa asiaa koskevassa valtiosääntöoikeudellisessa keskustelussa on ymmärtääkseni oltu varsin yksimielisiä siitä, että EY-jäsensopimus voidaan eduskunnassa hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n nojalla eli kahden kolmasosan, ei viiden kuudesosan, eduskuntaenemmistöllä. Tämä ei kuitenkaan muuta toiseksi ed. Karhusen tältä osin esittämää keskeistä näkökohtaa, jonka mukaan on välttämätöntä saada EY-jäsenyyden taakse eduskunnassa myös Suomen keskustan tuki, koska eduskunnasta tietysti EY-jäsenyyden vastustajia löytyy myös keskustan eduskuntaryhmän ulkopuolelta.

Tältä osin haluaisin vielä kerran lähinnä sosialidemokraateille tästä tiedonannosta todeta, että tässä ydinkysymyksessä, pääasiassa, kokoomus hallituksessa sai tahtonsa läpi. Hallitus teki myönteisen ratkaisun EY-jäsenhakemuksesta. Hallitus teki kokoomuksen näkemysten mukaisen ratkaisun myös aikataulun osalta.

Mitä tulee tiedonantotekstiin, niin totta on, että siinä tekstissä kokoomuksen mielestä on virheellinen painotus siinä mielessä, että maatalous painottuu liiallisesti muiden asioiden kustannuksella. Sillekin on luonnolliset syynsä, joihin jo edellisessä puheenvuorossani viittasin. Tältäkin osin toteaisin, että hallitus samassa yhteydessä totesi, että tiedonanto ei muuta hallituksen ohjelmassaan sopimia tavoitteita mm. ylituotannon purkamisesta.

Mitä tulee ed. Hämäläisen puheenvuoroon, niin luulenpa, että ed. Karhunen tällä siestamentaliteetillaan tarkoitti esimerkiksi SDP:n viime vaalien alla esittämää erinomaista vaatimusta kuudennesta lomaviikosta.

Ed. Donner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Karhusen puheenvuorossa oli hurskas toive siitä, että eduskunnan käsitellessä selontekoa, alkukesästä ehkä, siitä koostuu tämän eduskunnan vastaus ja kannanotto. EY-pessimisteille ja ehkä muillekin, jotka aikoinaan — minä olin itse mukana, kun Etaselontekoa tehtiin — toteaisin ehkä erään huomattavan suomalaisen neuvottelijan suulla, että mikäli meidän neuvottelijamme Brysselissä Etan yhteydessä olisivat esittäneet absoluuttisina

kaikki nämä reunaehdot, joista oli kyse, niin Eta-sopimuksesta ei tullut mitään. Siitähän ei vielä ole tullutkaan mitään, koska sitä ei ole vielä edes parafoitu ja Luxemburgin tuomioistuimen päätös jää puuttumaan.

Minä aikaisemmissa vastauspuheenvuoroissani kritisoin sitä tosiasiaa, että eduskunnalla on niin vähän valtaa ja että hallitus määrää myöskin tahdin. EY-kysymyksessä myöskin hallitus tulee määräämään sen tahdin ja hallituksen nimeämät neuvottelijat. Toivon tietysti, että eduskunnan vastaus on selkeä. Siksi olenkin hyvin pessimistinen, koska näyttää siltä, että tilanne on nyt kehittynyt sellaiseksi, että hallituksen koossapysyminen on tässä tärkeämpää kuin maamme tulevaisuus.

Ed. Liikkanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Karhusen puheenvuorossa todettiin, että Suomen keskustalle tämä asia on erityisen vaikea. Minusta tuntuu, että tämä asia on niin suuri ja niin vaikea, että kaikissa puolueissa on vähintään kahdenlaista mielipidettä ja ajatussuuntaa. Edustan myös sitä näkemystä, että on suuri rikkaus, että olemme asioista eri mieltä, voimme keskustella rauhallisesti. Tällä tavalla asiat tulevat yleensä paljon paremmin tutkittua ja perustellusti harkittua.

Olen ed. Karhusen kanssa samaa mieltä siinä, että ei ole apu se, että Suomi on EY:n täysivaltainen jäsen, vaan todella meidän suomalaisten pitää itse auttaa itseämme. Ei meitä mikään saksalainen, ranskalainen tai englantilainen auta, vaan meidän tulee itse huolehtia asioistamme. Eikä myöskään mielestäni riitä, että pelkästään työtä tullaan enemmän arvostamaan tulevaisuudessa. Yksinkertaisesti työn tuottavuutta tässä maassa pitää lisätä. Meillä on se tilanne tällä hetkellä, että kilpailijamaihin verrattuna maassamme työn tuottavuus on todella surkea. Siinä on eräs tärkeimpiä kohtia, joita meidän pitää parantaa jatkossa.

Edelleen me mainostamme täälläkin salissa, että Suomessa osataan tehdä korkeatasoisia tuotteita. Tämä ei valitettavasti pidä paikkaansa, vaan tuotekehittelyä pitää jatkossa kehittää entistä enemmän ja saada yhä parempia tuotteita valmistettua Suomessa. Lyhyesti: meidän pitää kansallisin päätöksin nyt ja tulevaisuudessa auttaa itseämme.

Ed. Vähänäkki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostin huomattavin osin ed. Karhusen lukeman puheenvuoroa. (Ed. Karhunen: Myös kirjoittamaa!) Siinä on monta erinomaisen hyvää kohtaa.

Mutta koska ikäni puolesta sopisin ed. Karhusen isäksi, haluaisin erääseen filosofiseen yksityiskohtaan puuttua. Bertrand Russell -niminen englantilainen teoreettinen filosofi totesi seikan, että älykkyys on aivan eri asia kuin tietoviisaus. Minuun kalskahti kovasti, kun ed. Karhusen lukemassa puheenvuorossa todettiin, että Keski-Euroopassa älykkyysosamäärä nousee, kun Suomesta menee sinne koulutettua väkeä. Minusta se oli aika pahasti sanottu suomalaista työmiestä ja talonpoikaa kohtaan, jotka eivät ole koulutusta saaneet. Kyllä opiskelussa viisastuu, mutta älykkyys ei lisäänny lainkaan. Tietoutta saadaan silloin, jos on mahdollisuus opiskella ja jos on ahkeruutta ja on takapuolta, että jaksaa istua niin kauan kuin opiskelu kestää. Tietoviisaus saadaan opiskelusta, mutta älykkyys, ed. Karhunen, saadaan ainoastaan vanhempien geeneistä.

Ed. Korkeaoja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Karhunen monessa kohdassa hyvin ennakkoluulottomasti puheenvuorossaan, niin kuin on todettu, kiinnitti erinäisiin asioihin huomiota. Voin yhtyä monilta osin niihin näkemyksiin. Kuitenkaan kohdassa, jossa hän puhui maaseudun elinvoiman kannalta tärkeästä asiasta, nimittäin rantakysymyksestä, en voi hänen kannanottoonsa yhtyä. On nimittäin niin, että kun tiedetään mahdollisen EY-jäsenyyden supistavan maaseudun elinkeinotoimintaa, tarvitaan kaikki mahdollisuudet kompensoida tätä, jotta voisimme maaseudun elinvoiman säilyttää ja ylipäätään myös kansantalouden näkökulmasta elinkeinotoimintoja ylläpitää. Tämä edellyttää sitä, että rantoja voidaan käyttää hyväksi niitä suojellen, niitä varjellen. Maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämisessä myös tämä näkökohta tulee ottaa huomioon.

Toinen seikka, johon haluan kiinnittää huomiota, on se, että kun meillä samaan aikaan vaaditaan saksalaista työn tehokkuutta ja naisten työssäoloa, minusta se ei ole mahdollista. Me emme havaitse sitä eroa, joka eurooppalaisessa työelämässä on verrattuna suomalaiseen. Kun vain toinen puolisoista käy ansiotyössä, toinen hoitaa kotia, on selvää, että siltä, joka on palkkatyössä, edellytetään enemmän kuin siinä tapauksessa, että molemmat käyvät työssä ja yhdessä hoitavat kotiasiat.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Karhusen puheenvuorot ovat aina söpösti sisäisesti ristiriitaisia ja sitä on jo keritty monella eri suulla pohdiskelemaan. Kiinnitin huomiota siihen, että hän aivan oikein totesi, että ei EY-jäsenyys toisi automaattisesti yhtään lisää työpaikkoja, ei investointeja eikä paljon muutakaan. Mutta johtopäätöksenä tuli kuitenkin, että hän ei missään nimessä — vai oliko se suurin piirtein — uskaltaisi katsoa jälkeläisiään, sikäli kuin niitä on sitten tulossa, mikäli ei ole menty EY:hyn eikä hän olisi äänestänyt sen puolesta.

Minä kiinnitän arvoisan edustajan huomiota siihen, kun minäkin kuulun siihen ikäpolveen kuin ed. Vähänäkki, jolla on jo kolmekymppisiä jälkeläisiäkin, jotka ovat siitelleet lapsiakin melkoisen määrän, että tahtoo olla sillä tavalla, että kun vanhemmat ovat kovasti osallistuvia, niin lapset edustavat juuri päinvastaista yhteiskunnallista näkemystä. Tähän kiinnitin aikoinaan jo 60-luvulla yliopiston vallankumouksen yhteydessä huomiota ja siihen olen kiinnittänyt viime aikoinakin huomiota. Eräs afrikkalainen professorikollega totesi asian siten, että kun me lähetämme — se tapahtui 70-luvulla — Moskovaan opiskelijan, hänestä tulee kapitalisti. Kun me lähetämme hänet Yhdysvaltoihin, hänestä tulee kommunisti. Siinä tällainen lohdutus sille, että voisi vielä muuttaa mielipiteensä.

Ed. Karhunen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laineelle olisin todellakin halunnut sanoa, että käsittääkseni Suomessa työn arvostus ihmisten silmissä ja halu vapaa-ajan viettoon alkaa olla jo niillä rajoilla, että se ei ainakaan lisää meidän työmme tuottavuutta ja yritysten kannattavuutta. Se aiheuttaa ongelmia työn järjestelyissä. Ed. Zyskowicz jo oikeastaan puolestani vastasikin koskien kuuden viikon kesälomatavoitetta.

Ed. Hämäläiselle haluaisin todeta, että olen hänen kanssaan samaa mieltä siitä, että hallituksen olisi ryhdyttävä jo tarkistamaan talouspoliittista ja työvoimapoliittista linjaansa. En itsekään kovin mielelläni katsele esimerkiksi rakennusalan korkeaksi noussutta työttömyyttä, kun Suomessa samaan aikaan vallitsee myös huutava asuntopula. Varmasti olisi rahaa elvytykseen ryhdyttävä toden teolla etsimään.

Ed. "setä" Vähänäkki lähtikin jo pois, mutta olisin pyytänyt anteeksi, jos todella suuren ongelman kärjistäminen on häntä loukannut.

Ed. Stenius-Kaukonen: Arvoisa puhemies! Minulla on tässä mukanani kolme kirjoitettua puheenvuoroa, joita haluaisin jonkin verran omassa puheenvuorossani kommentoida. Ne ovat pääministeri Ahon vastaus sekä sosialidemokraattien ja kokoomuksen ryhmäpuheenvuorot. Näissä kaikissa on yhtenevä kanta: Suomen kansallisten etujen turvaaminen käy hallituksen, jonka kannan toi esille pääministeri Aho, ja kokoomuksen sekä sosialidemokraattien mielestä parhaiten siten, että Suomi hakeutuu ja myös tulee hyväksytyksi EY:n jäseneksi. Mutta jos katsotaan puheenvuorojen sisältöä, niin on aika vaikea löytää perusteita sille, että ne tavoitteet, joita haetaan, toteutuisivat, koska tavoitteet ovat niin erilaisia.

Kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa ed. Sasi suhtautui varsin kritiikittömästi siihen, mitä EY merkitsee. Hän toisti ne Vattin arviot, joiden mukaan työpaikat lisääntyvät, siis työttömyys vähentyy, ja kaikki menee hyvin päin. Kun juuri tänään olemme saaneet lukea EY-maiden työttömyyden kasvaneen viimeisen vuoden aikana lähes poikkeuksetta kaikissa jäsenmaissa ja nyt keskiarvo on jo 9 prosentin paikkeilla, niin on vaikea uskoa, että ennusteet toteutuvat. Myös EY:n piirissä arvioidaan, että työttömyyden kasvua ei aivan lähiaikoina ainakaan pystytä taittamaan, vaikka vielä vuosi sitten kaikissa niissä tavoitteissa, jotka perustuivat sillä hetkellä tehtyihin arvioihin, uskottiin, että työttömyys koko ajan vähenee. Hyvin pitkälle kaikki EY:n tulevaisuuden kuvat perustettiin sen varaan, että työttömyys vähenee. Mutta nyt on jo osoitettu, että arviot ovat menneet pieleen. Eivät vain meillä Suomessa vuosi pari sitten tehdyt arviot ole osuneet väärään vaan myös EY:ssä. Miten EY nyt sitten toisi ratkaisun työttömyysongelmaan?

Keskustan ryhmäpuheenvuorossa oli myös asetettu tavoite, että julkisen sektorin osuutta on pienennettävä, hyvin selkeä yksiselitteinen tavoite. Miten te sosialidemokraattisessa eduskuntaryhmässä luulette, että työttömyys voidaan voittaa, jos tavoitteeksi otetaan, että julkisen sektorin osuutta on pienennettävä? Miten voidaan juuri hyvinvointipalvelut turvata? Sosiaaliturva ja julkisen sektorin osuus hyvin pitkälle toteuttavat vain tulonjakoa ja niiden avulla pyritään oikeudenmukaisemmin jakamaan kansantuloa. Sen takia tavoite, että julkisen sektorin osuutta pitää pienentää, suuntautuu suoraan siihen, että hyvinvointipalveluja on vähennettävä. Keskustan tavoitteesta, joka on kokoomuksen tavoite

ollut jo hyvin pitkään, ei voi vetää muuta johtopäätöstä. Sosialidemokraateilla yksi suurimpia huolenaiheita niin kuin on myös meillä vasemmistoliitossa on se, että EY:hyn mukaan meno muodostaa uhkan meidän julkiselle palvelujärjestelmällemme. Se on nimenomaan naisten ja tasa-arvon toteutumisen kannalta hyvin tärkeä.

Sosialidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa esitettiin monia kansallisia tavoitteita, joihin me voimme hyvin yhtyä. Kuten ed. Jaakonsaari totesikin, viime viikolla pidetyssä seminaarissa näitä tavoitteita asettamassa oli myös vasemmistoliiton edustajia mukana. Tässä mielessä ei meillä ole erimielisyyttä siitä, millä tavalla kansalaisten perusoikeuksia, naisten tasa-arvoa ja hyvinvointiyhteiskuntaa pitäisi turvata. Ongelma onkin juuri se, että sosialidemokraattisessa puolueessa uskotaan, että hyvinvointivaltion turvaaminen käy parhaiten EY-jäsenyyden kautta. Me vasemmistoliitossa taas suhtaudumme tähän hyvin epäilevästi. Myöskin henkilökohtaisesti luulen, että paremmin me pystymme huolehtimaan EY:n ulkopuolella sosiaalisesta ulottuvuudesta, jos nyt sitä nimitystä käytetään. Se on vähän suppea. Ehkä on parempi puhua hyvinvointivaltiosta, vaikka sekään ei ole ongelmaton termi. Paremmin pystymme hyvinvointivaltion turvaamaan ja nimenomaan ne omintakeiset järjestelmät, jotka olemme luoneet, niin että emme hae EY:n täysjäsenyyttä.

Ed. Jaakonsaari totesi, että tulee olemaan voittajia ja häviäjiä. Näin varmasti tapahtuu. Oleellinen kysymys on se, miten jaetaan oikein se, minkä suomalaiset työllään ovat luoneet. Tästä vasemmistoliitto on samaa mieltä: tämä on ydinkysymys. Meidän arviomme päätyy kuitenkin vastakkaiseen näkemykseen kuin sosialidemokraattien.

Joka tapauksessa mielestäni tässä yhteydessä kannattaa nostaa esille ne väitteet, että se joka vastustaa EY:tä, on sitä mieltä, että pysymällä ulkopuolella ei ole mitään ongelmia. Ed. Jaakonsaarenkin puheenvuoro sisälsi tämän väitteen ja samoin ed. Sasin puheenvuoro. Järjestään EY:tä kannattavien puheenvuorot haluavat vähätellä ja tietyllä tavalla nollata EY:n vastustajia väittämällä näiden sanovan, että pitää jäädä EY:n ulkopuolella, jolloin muka suljettaisiin silmät ja uskottaisiin, että sitten kaikki on hyvin. No, pitää yhtä hyvin paikkansa se, ed. Jaakonsaari, minkä ryhmäpuheenvuorossanne esititte: On aivan yhtä väärin, että ne, jotka ovat EY-jäsenyyden kannalla, yrittävät väittää, että mitään ongelmia ei ole. Ed. Sasihan melkein yritti väittää, että mitään ongelmia ei ole. Onneksi hänen puheenvuoronsa vastaanotto täällä salissa muiden ryhmien taholta osoitti, että muut eivät tätä linjaa niele.

Mutta juuri sosialidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa on aseteltu näitä ongelmia, joista olemme samaa mieltä. Vaikka nyt päädymmekin erilaiseen johtopäätökseen, niin mielestäni kuitenkin on tärkeätä, että kun päätöksiä keskiviikkona tässä salissa tehdään ja hallitus omat johtopäätöksensä tekee ja näillä näkymin jättää jäsenhakemuksen, niin pyritään ainakin yhdessä löytämään ne kansalliset keinot, joilla me turvaamme työllään itseään elättämään pyrkivien kansalaisten oikeudet.

Aika monessa yhteydessä on vasemmistoliittoa moitittu siitä, että ilmoittamalla vastustavansa jäsenhakemusta se ei halua osallistua keskusteluun siitä, millä tavalla Suomea jatkossa tulisi kehittää. Tämähän on tietysti aivan väärä johtopäätös. Meillä ei ole minkäänlaista tarveta eristäytyä, eikä se kuulu meidän politiikkaamme. Emme me ole missään vaiheessa esittäneet, että Suomen ei pidä hakea EY-jäsenyyttä sen vuoksi, että me haluaisimme eristäytyä muusta maailmasta.

Mutta valitettavasti tämä on usein johtopäätös, jolla halutaan estää se, että yhdessä mietittäisiin ja nimenomaan löydettäisiin sellainen rintama, joka on valmis todella toteuttamaan ne kansalliset tavoitteet, joilla hyvinvointivaltiota turvataan. Ne on löydettävä, ja siitä olemme samaa mieltä. Ei EY näitä ongelmia poista mihinkään. Ne ovat joka tapauksessa olemassa, ja meidän ryhmämme on tämän toistanut kaikissa niissä puheenvuoroissa, ainakin melkein kaikissa, mitä täällä salissa on tämänkin kevään ja viime syksyn aikana käytetty. Kyllä me tiedämme varsin hyvin, että uhka sosiaaliturvalle on olemassa siitä riippumatta, liitytäänkö EY:hyn vai ei; se ei poistu mihinkään. Tällä hetkellä voi sanoa, että kokoomus on se suurin uhka. Tästä me nimenomaan haluaisimmekin keskustella. Kokoomus on suurin uhka Suomen sosiaaliturvalle, hyvinvointipalvelujen säilyttämiselle ja kehittämiselle. Siteerasin jo keskustan ryhmäpuheenvuoroa, ja keskustastakin löytyy nyt selvästi valmiutta ruveta leikkaamaan julkista sektoria.

Meidän pitäisi nyt löytää kuitenkin yhteiset tavoitteet — jos nyt sitten nimitetään niitä reunaehdoiksi reunaehdot, millä tavalla sosiaaliturva ja hyvinvointipalvelut säilytetään ja niitä myös kehitetään, ja lyödä ne kiinni niin tiukasti, että sitoudutaan näiden toteuttamiseen. Tältä

osin mielestäni sosialidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa oli aivan hyvä kannanotto. Toivon, että keskusta on valmis tämän kannanoton allekirjoittamaan.

Mutta sosialidemokraatit mielestäni tekevät kyllä vakavan virheen siinä, kun he sanovat, että ministeri Viinasen visiot ovat suurin uhka sosiaaliturvalle. Kyllä ne esimerkiksi tämän vuoden budjettia tehtäessä epäilemättä olivat, tosin keskustahan niitä kannatti. Sosialidemokraatit sanovat, että te haluatte EY:hyn, mutta ilman Eskon puumerkkiä ja Viinasen visioita, mutta meidän näkemyksemme mukaan kokoomus haluaa EY:hyn juuri sen takia, että Viinasen visiot toteutuvat, koska eivät ne ole vain hänen visioitaan, vaan ne ovat Euroopan konservatiivien visioita. Tämä on erittäin suuri ongelma jatkossa. Tärkeää on, että löytyy sellainen rintama Suomesta, joka ei ole valmis toteuttamaan näitä Viinasen visioita, konservatiivien visioita, joita haluttaisiin toteuttaa ja joita meidän näkemyksemme mukaan on helpompi toteuttaa EY:n jäsenenä.

Kävin eduskunnan valtuuskunnan mukana viime viikolla Euroopan parlamentin sosiaalikomitean kokouksessa. Oli mahdollisuus tehdä pari kysymystä komitean puheenjohtajalle. Brysselissä hän sanoi sosiaalivaliokunnalle kesäkuussa, että sosiaalinen ulottuvuus voi EY:ssä erittäin huonosti. Kysyin, miten hän nyt tämän asian näkee Maastrichtin päätösten jälkeen. Hän totesi, että jos mahdollista niin sosiaalinen ulottuvuus tänä päivänä voi vieläkin huonommin EY:ssä ja ainakaan kahteen vuoteen hänen näkemyksensä mukaan ei ole nähtävissä, että sosiaalisen ulottuvuuden alueella tapahtuisi mitään myönteisiä päätöksiä. Nämä ovat vakavia asioita.

Toivomme, että voimme jatkaa keskustelua näistä; nyt en halua enempää puheenvuoroani jatkaa, sillä 15 minuuttia on täynnä.

Ed. Jaakonsaari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukosen puheenvuoro oli mielenkiintoinen, ja ymmärsin, että hän ehkä lukuunottamatta lievää pelokkuutta uuden edessä oli jo arvioimassa uudelleen tilannetta sen suhteen, että Suomi tarvitsee uusia eväitä ja uutta ponnistuspohjaa eli uudella tavalla talouden perustan vahvistamista sen suhteen, että pohjoismaista mallia: hyvinvointiajattelua, laajaa julkista sektoria, voidaan vahvistaa.

Mutta se, mikä ed. Stenius-Kaukosen puheenvuorossa ontui ja varmasti johtui siitä, että kosketuspinta Euroopan yhteisöön on meillä kaikilla vielä aika ohut, on se, että monesti Suomessa Euroopan yhteisö nähdään yhtenä monoliittisena muuttumattomana möhkäleenä, kun päinvastoin siellä käydään ihan saman tyyppistä ideologista kamppailua politiikan suunnasta kuin Suomessa, itse asiassa paljon selvemmin vielä. Siellä on konservatiivit, jotka haluavat yltiöliberalisteina purkaa tasa-arvoajattelua, ja siellä on toisenlaisia voimia. Tällä hetkellä EY:n parlamentissa on punavihreä enemmistö. Vaikka parlamentilla on vähän vaikutusvaltaa, niin kuitenkin siihen ajattelutapaan sillä on aika suuri muutosmahdollisuus. Me sosialidemokraatit olemme tulleet arviossamme siihen tulokseen, että hyvä pohjoismainen malli, sen taloudellinen perusta, on osittain murtumassa, ja sen takia täytyy ikään kuin talouden perustaa vahvistaa hakeutumalla laajemmille markkinoille, jotta nämä palvelut ja tasa-arvo voitaisiin turvata. Tämä on meidän ajatuksemme ja toimintalinjamme, koska siitä olemme vuorenvarmoja, että ulkopuolelle jättäytyminen olisi vielä huonompi vaihtoehto. Nyt ei valita kahden, hyvän ja pahan, välillä, vaan itse asiassa kahden pahan välillä, ja pienempi paha on olla mukana tässä vakiintuneessa yhteisössä.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei suinkaan kantani ollut muuttunut ainakaan tämän matkan aikana. Matkatoverini kyllä kovasti kyselivät matkan lähetessä loppuaan, olisiko kantani muuttunut, mutta kun katsoi jälleen kerran kolme päivää Euroopan parlamentin menoa ja heidän kiistojansa komission ja neuvoston suuntaan, niin aikaisempi kantani kyllä pysyi.

Mutta kun on ollut mahdollisuus ja myös kiinnostusta seurata, mitä Euroopan yhteisössä ja varsinkin Euroopan parlamentissa tapahtuu, niin meille on koko ajan ollut hyvin selvää, että Euroopassa ja totta kai silloin ennen kaikkea sitten Euroopan vasemmistossa ja myös vihreissä on hyvin paljon halua turvata hyvinvointivaltio, kehittää sitä ja nimenomaan turvata kansalaisten ja työntekijöiden oikeudet. Mielestäni kaikessa tässä yhteistyö näiden ryhmien välillä on tärkeätä ja välttämätöntä. Kyllä se Marxin vanha iskulause "kaikkien maiden proletaarit liittykää yhteen" on tänä päivänä aina vain ajankohtaisempi. Ei meillä tässä ole ollut minkäänlaista epäselvyyttä missään vaiheessa. Emme me halua eristäytyä. Mutta kun arvioidaan, miten näitä tavoitteita voidaan viedä par-

haiten eteenpäin, niin kuin puheenvuorossani totesin, me näemme, että myös EY:n ulkopuolella tämä yhteistyö on yhtä hyvin mahdollista, ja arvioimme, että se on parempi.

Kun ed. Jaakonsaari puhui siitä, että Euroopan parlamentissa on punavihreä enemmistö, niin näin on. Kysyin nimenomaan sosialistien edustajalta, haluavatko he tähän turvautua. Ikävä oli todeta, että he sanoivat, että mieluummin kristillisdemokraattien kanssa tehdään yhteistyötä. Se oli selvä linja. Tosin se on tietysti paljon vahvempi enemmistö kuin tämä muutaman äänen varassa oleva punavihreä enemmistö.

Ed. J a n s s o n : Värderade talman! Jag kommer i detta mitt anförande att uppehålla mig väldigt mycket vid de frågor som rör min valkrets i detta europeiska drama.

Ålands landskapsstyrelse har i ett meddelande den 11 mars 1992 till landstinget ställt upp riktlinjer inför förhandlingarna om medlemskap i den Europeiska gemenskapen EG. När Republikens President fattar sitt beslut i denna fråga även för Ålands del, är situationen ny och oprövad. Att tidtabellen är stram framgår med all önskvärd tydlighet efter statsministerns besked här tidigare i dag om att avsikten är att ansökan om medlemskap skall lämnas i övermorgon, alltså på onsdag, omedelbart efter förtroendeomröstningen. President Koivisto har varit och är en bra president också för Åland. Beslutet om medlemskap är hans, medan förhandlingsresultatet skall bedömas av andra.

Åland, alltså landskapet Åland, är ett i Romfördragets artikel 288 förutsatt TOM-område, territoire d'outre mer, som man kan säga på franska, eller en overseas dominion som det kallas i avtalet. Beslutet om Åland som ett geografiskt område går med i EG eller inte fattas i sista hand av det åländska landstinget. Det har riksdagen och det har detta landsting gemensamt kommit överens om.

Men nu handlar det alltså om att ansöka om medlemskap och därigenom komma till förhandling. I landskapsstyrelsens ovannämnda meddelande till landstinget ingår ställningstaganden till förmån för att Finlands medlemskapsansökan skall omfatta även detta TOM-område Åland. De mest centrala ställningstagandena är:

att en EG-ansökan skall innefatta ett särskilt omnämnande om att förhandlingar även önskas för det autonoma Åland,

att finländska och åländska intressen i flera avseenden sammanfaller vid ett EG-inträde,

att Åland har ett intresse av att delta i utvecklingen av en gemensam marknad,

att man bör analysera ett EG-medlemskaps följder för Ålands offentliga ekonomi,

att man bör analysera konsekvenserna av ett EG-närmande på det hela taget,

att vid ett eventuellt medlemskap i EG Åland blir en del av en union samt

att för Ålands del kommer delar av näringslivet onekligen att gynnas av ett EG-medlemskap.

Vidare konstaterar landskapsstyrelsen i detta meddelande att "det ankommer således på Åland att i inledningsskedet inför Finland redogöra för dels den principiella inställningen till ett medlemskap och dels presentera de åländska ramförutsättningarna för en delaktighet i gemenskapen".

Eftersom den politiska processen på Åland har kommit i otakt med skeendena här i riksdagen, på Åland inleds debatten i landstinget i detta ärende på onsdag kl. 14, dvs. nu på onsdag kl. 14, och därmed efter det att riksdagen har voterat och möjligen också efter det att Finland lämnat in sin ansökan om medlemskap, därför bör jag och det skall jag också göra här nu, dels delge Ålands principiella inställning till ett medlemskap, dels presentera de åländska ramförutsättningar för en delaktighet i gemenskapen man uppställt.

Ålands principiella inställning till medlemskap i EG är positiv. I den ansökan om medlemskap som Finland av allt att döma lämnar på onsdag bör det framgå

a) att innanför Finlands gränser finns TOM-området Åland, alltså jag hänvisar igen till Romfördraget artikel 288, och

b) att Ålands internationellt förankrade autonomi vederbörligen beaktas i förhandlingarna.

Ramförutsättningarna igen för åländsk delaktighet i gemenskapen är både identitetsbevarande och näringslivspolitiska. Det mest angelägna är att Finland i förhandlingarna gör dessa förutsättningar till sina eftersom Åland, som bekant, inte för förhandlingar men nog bör medverka i dem. Utöver de ramförutsättningar som regeringen ställt upp i sitt meddelande till riksdagen och som vi behandlar här behöver Ålands självstyrelse förbehåll av hänsyn till självstyrelsepolitiska behov.

De identitetsbevarande ramförutsättningarna är både interna och externa. EG-fördragsrätten kommer därför att spela en central roll eftersom de åländska särförhållandena i hög grad vilar på folkrättslig grund. Utredningen om Ålands sär-

förhållanden i förhållande till integrationen bör därför ge svar på hur fördragsrätten i EG och senare i den Europeiska unionen inverkar på tidigare ingångna internationella avtal som rör Åland. Men också de internrättsliga förhållandena mellan statsorganen och självstyrelseorganen bör redas ut i ljuset av integrationen.

De näringslivspolitiska ramförutsättningarna är mera komplicerade därför att näringslivsförbehåll lätt betraktas som konkurrenshämmande åtgärder och rör därmed själva grundidén i integrationen.

Utöver dessa effekter, fru talman, kommer integrationen som jag ser det att ha långtgående institutionella verkningar på samhällsorganen och deras inbördes befogenheter. Min principiella inställning till denna omstrukturering är den att i takt med att offentlig makt överförs till överstatliga organ skall regionernas roll stärkas och bägge dessa trender skall ske på centralmaktens bekostnad. Detta innebär att nationalstatens betydelse minskar, därför att Europa klarar sig bra utan nationalstater. I medborgarnas Europa behövs däremot starka regioner som motvikt mot EG, EU och i en framtid möjligen också Europas förenta stater.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Olen käyttänyt Eta- ja EY-asiassa eduskunnassa kaikki mahdolliset puheenvuoromahdollisuudet. Viimeksi tammikuussa olen läpikäynyt perusteellisesti omista näkökohdistani lähtien varsinaisia substanssiasioita. Tällä kertaa puhun raa'asti politiikkaa.

Mitä useammin lukee selvitystä Norjan "Norge inn i EF" -kampanjasuunnitelmaa, joka tähtää norjalaisten mielten kääntämiseen myönteiseksi EY:n täysjäsenyydelle, sitä paremmin tajuaa suomalaisten vastaavaa kampanjaa käyvien argumenttien onttouden ja melkoisen sekoilun, jollaisesta tuorein esimerkki on nyt arvioitavana oleva EY-tiedonanto.

"Norja EY:hyn" -tiedotuskampanjapapereissa ilmoitetaan, että tarkoituksena on saada sikäläisen "ei tiedä" -ryhmän enemmistö osaksi "kyllä"-ryhmää ja "kyllä"-ryhmään kuuluvat aktivoitua. Meidän hallituksemme tiedonantoteksti, jossa ei aseteta mitään reunaehtoja itse jäsenyydelle mutta esitetään eräitä sisäpolitiikan alaan kuuluvia toteamuksia ja annetaan ylimalkaisia lupauksia toimista, onkin nähtävä "Norja EY:hyn" -kampanjaa vastaavan suomalaisen kampanjan eräänä osasuorituksena, jossa meidän oloihimme sovellettuna kohderyhmänä ovat erityisesti maaseudun asukkaat, jotka ovat laajalti suhtautuneet kielteisesti tai ainakin kriittisesti EY-täysjäsenyyteen.

Hallitus on kyvyttömyydessään sekoittanut sekametelisopan, jonka ainekset eivät sovi lainkaan yhteen. Itse pääasiassa, EY-täysjäsenyyden hakemisasiassa, tasavallan presidentti on yhden valtioneuvoston jäsenen esittelystä yksin toimivaltainen ja on kantansa ilmaissut, joten asia on siltä osin ratkaistu. Hänen ei ratkaisunsa vuoksi tarvitse nauttia eduskunnan enemmistön luottamusta, eikä hänen nauttimaansa luottamusta liioin aseteta tällä tiedonannolla arvioitavaksi. Hallitus tutkii tällä tiedonannolla lähinnä keskinäistä yhtenäisyyttään asiassa, joka oli tosiasiallisesti ratkaistu ennen kuin pääministeri julkisuuteen tulleen kuvan mukaan edes tiesi omaa kantaansa.

Itse tiedonanto on surkea hengentuote. Jos hallitus tarvitsi sen selvittämistä, nauttiiko se omien puolueidensa kansanedustajien luottamusta, sen olisi pitänyt valita selkeästi kahden vaihtoehdon välillä: Joko olisi pitänyt ilmoittaa lyhyesti, että hallitus on päättänyt tukea tasavallan presidentin päätöstä siinä, että EY:n täysjäsenyyttä haetaan, tai sitten tiedonantotekstin olisi pitänyt olla selkeästi jäsennelty. Jäsentelyllä tarkoitan sitä, että hallitus olisi tuonut selkeästi julki näkemyksensä keskeisistä periaatteellisista asioista, sitten Suomen tuleviin neuvotteluihin asetettavista reunaehdoista tai neuvottelutavoitteista sekä lopuksi niistä kansallisista toimista, joihin se joko EY-jäsenyystilanteessa tai joka tapauksessa katsoo olevan tarpeellista ryhtyä. Nyt ei valittu kumpaakaan näistä vaihtoehdoista, vaan tekstillinen ratkaisu, joka on täynnä sanonnallisia limboja ja keskinäisiä ristiriitaisuuksia.

Tehty valinta on erittäin valitettava paitsi sisäpoliittisista myös ulkopoliittisista syistä. Ei nimittäin ole yhdentekevää, mitä Suomen hallitus kansallisesti ja kansainvälisesti näin tärkeässä asiassa julkituo. On varmaa, että tämä tiedonantoteksti on jo käännetty EY- ja monille muillekin kielille. En ihmettelisi, jos hymy tulee lukijoiden huuleen. Suomi on menettänyt jo lähtötilanteessa aimo annoksen uskottavuuttaan ja kansainvälistä arvonantoaan, kun se on päästänyt käsistään näin surkean tekeleen. Onnetonta tämä on senkin vuoksi, että pohjapisteet ovat Eta-neuvottelujen jälkeen lähes olemattomissa. Suomen neuvottelijathan kävivät muutamassa vuorokaudessa luopumassa kaikista keskeisistä neuvottelutavoitteista, jotka eduskunta oli aset-

tanut. Tiedän henkilökohtaisesta kokemuksesta, että neuvotteluissa noteerataan sitä, että vastapuolella on selkeä näkemys, selkeät tavoitteet, joista pitää viimeiseen saakka kiinni.

Sinänsä onnettoman tiedonantotekstin merkittävin anti sisältyy toteamukseen siitä, kuinka Suomi itse määrittelee asemansa Euroopan ja maapallon valtapoliittisessa kentässä. Asia ilmaistaan näin: "Muuttuneessa Euroopassa, jossa ei ole enää kylmän sodan kahtiajakoa, Suomen puolueettomuuden ydintä voidaan luonnehtia sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi." Merkittävänä on pidettävä sitä, että EY:n Maastrichtin huippukokouksen turvallisuuspoliittinen ulottuvuus edes jollakin tavoin kytketään Länsi-Euroopan unioniin Weu:hun. Tämä ilmaistaan näin: "EY:n tavoitteena on erityisesti kriisinhallintavalmiuksien kehittäminen, jossa välineenä voidaan käyttää Länsi-Euroopan unionia (Weu)." Rohkeaa "besserwisserismiä" kuvaa vähän myöhemmin tiedonantotekstissä julkituotava väite, että "Weu:n jäsenyys ei ole EY-jäsenyyden edellytys".

Nimittäin vielä vuoden vaihteessa Suomen johtavien poliitikkojen taholta kiellettiin jyrkästi se, että EY:llä ja Weu:lla olisi asiallista kytkentää. Vasta, kun Maastrichtin huippukokouksen tekstiä ryhdyttiin laajalti lukemaan ja EY:n virkamies oli Helsingin Sanomien toimittajalle suomentanut kytkentöjen olemassaolon, se myönnettiin. Kaiken lisäksi heti perään ministerit Salolainen ja Norrback vaativat, että Suomen on liityttävä myös Weu:n täysjäseneksi eli maamme olisi oltava osa tätä sotilaspoliittista yhteisöä. Aivan samoin "Norge inn i EF" -kampanjamateriaalissa tähdennetään EY:n roolia uudessa turvallisuuspoliittisessa järjestelmässä. Norjassa tilanne on siinä suhteessa toisenlainen, maahan on jo pitkään kuulunut Natoon.

Mielenkiintoiseksi turvallisuuspoliittisen keskustelun tekee Saksan liittokanslerin Helmut Kohlin kannanotto EY:n sotilaspoliittisiin kytkentöihin hänen puhuessaan toissa viikolla Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa tältä samalta paikalta. Hänhän totesi, että "Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on nimenomaisesti sidoksissa Atlantin liittoon". Heti perään Suomen pääministeri ehätti ilmoittamaan: "Nato ja EY eivät ole kytkyssä toisiinsa. Sellaista tulkintaa ei voi tehdä." Tähän voi vain todeta, että kylläpä vain voi tulkita ja jopa sellaisella tasolla, jolla on ilmeisen hyvän tiedot näistä suhteista ja jopa tosiasiallista vaikutusvaltaa näiden suhteiden jatkokehittymiseen.

Lisää näyttöä orastavasta uudesta ulkopoliittisesta kulttuurista saatiin, kun lehdistötilaisuudessa liittokanslerilta kysyttiin Saksan Lapin sodan aikana alueelle aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta. Liittokansleri Kohlin puolesta kysymykseen vastasikin suomalainen poliittinen johtaja. Totean vain, että Saksalla näyttää olevan Suomessa jo kotisuominenkin.

Arvoisa puhemies! Pääministeri vakuutteli mutta ei vakuuttanut lausunnollaan, jota juuri siteerasin. Liittokanslerin puheessa oli enemmän tietoisuutta kuin meidän pääministerimme selittelyssä, joka kuuluu lähinnä poliittisen toiveajattelun piiriin. Luonnollisesti liittokansleri Kohl lähti siitä, että EY on vakavasti korvautumassa Euroopan unionilla. Muutos on niin suuri, että Tanska järjestää sen vuoksi kesäkuussa kansanäänestyksen. Kun liittokansleri sanoo, että EY on turvallisuus- ja puolustuspolitiikassaan sidoksissa Natoon, tarkoittaa hän luonnollisesti sitä, että Euroopan unioni on sisältävä EY:tä selvemmin tämän sidonnaisuuden. Juuri siitähän Maastrichtissä kehityskulkuna sovittiin.

Ulkomaankauppaministeri Salolainen kauppasi EY:tä, käytännössä siis Euroopan unionia, maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenille lausumalla, että "EY-koukku on nielaistava kokonaan". Tämä tarkoittaa silloin sitä, että myös sen turvallisuus- ja puolustuspoliittiset osat on nielaistava sellaisina kuin olemassa oleva yhteisö on niistä päättänyt. Suomihan on hakemassa EY:n jäsenyyttä eikä päinvastoin.

Yhteispohjoismaiseksi EY-jäsenyyden kampanjointitilaisuudeksi osoittautui myös Pohjoismaiden neuvoston tässä talossa pari viikkoa sitten pitämä kokous. Neuvostoon kuulumattomana kuuntelin puheita huoneeni kovaäänisestä. Hurmahenkisyyttä ei juuri enää voi ylittää. Yhteispohjoismaisesta yhteistyöstä EY:ssä puhuttiin, ikään kuin kaikki Pohjoismaat jo kuuluisivat EY:hyn.

Odotin, että kun myöhemmin neuvoston istunnossa siirryttiin keskustelemaan konkreettisista yhteistyöhankkeista, sama hurmahenkisyys olisi jatkunut, mutta näin ei luonnollisestikaan tapahtunut. Skandinavian valtioiden kansanedustajat eivät esimerkiksi kertoneet, että maakaasuputken vetäminen Norjan rannikolta poikki Skandinavian olisi oiva näyttö Euroopalle konkreettisesta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Arkipäivä osoittautui juuri siksi, mitä se on usein ennenkin ollut. Ruotsi haki EY-jäsenyyttä kerto-

matta siitä ennakkoon suomalaisille johtaville päätöksentekijöille mitään. Tanska ryhtyi rakentamaan maastaan Ruotsiin siltayhteyttä neuvottelematta suomalaisten viranomaisten kanssa tästä hankkeesta jne. Pohjoismaiden neuvosto puhui itsensä nykymuotoisena instituutiona ulos pelistä. Sen sijaan uskon edelleen Nordek-tyyppiseen yhteistyöhön Eftan puitteissa EY:n ulkopuolella. Eta-järjestely suorastaan pakottaa tähän yhteistyöhön, jos se toteutuu.

Koko koukun nieleminen EY-jäsenyyden yhteydessä tarkoittaa myös maataloutta. Tämän totesivat mm. Suomessa vierailleet Hollannin pääministeri Ruud Lubbers ja EY:n komissiota edustanut maatalousasiantuntija Mr Schiratti.

Käyty keskustelu EY-jäsenyydestä ei ole tuonut esiin mitään sellaista, mikä olisi saanut minut muuttamaan omaa kantaani. Päinvastoin se on vahvistanut EY-jäsenyyden kannalta olennaisten ulko-, turvallisuus-, maatalous-, alue- ja ympäristöpoliittisten perusteitteni relevanttiutta. Suomen ei tule edes koemielessä hakea EY:n täysjäsenyyttä.

Arvoisa puhemies! Ehdotankin perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi seuraavan:

"Kuultuaan hallituksen tiedonannon eduskunta toteaa, että eduskunta ei hyväksy Euroopan yhteisöjen (Euroopan unionin) täysjäsenyyteen tähtäävän jäsenhakemuksen jättämistä, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Pelttari merkitään läsnä olevaksi.

Ministeri S a l o l a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaisen äsken käyttämässä puheenvuorossa esiintyi sellainen epätarkkuus, johon minun on aivan pakko puuttua. Nimittäin uskon kuulleeni oikein, että hän sanoi, että ministerit Salolainen ja Norrback vaativat liittymistä Länsi-Euroopan unioniin. En mene takuuseen siitä, mitä ministeri Norrback on sanonut, en puhu hänen puolestaan, mutta omasta puolestani voin sanoa, etten ole milloinkaan vaatinut Suomen liittymistä Länsi-Euroopan unioniin. Tämän asian osalta olen aina todennut niin, että tämä on kysymys, jonka joudumme ratkaisemaan, suhteemme Länsi-Euroopan unioniin, erikseen tämän vuosikymmenen puolivälin paikkeilla arvioita.

Ei ole mitään syytä ennakoida, minkä ratkaisun silloin teemme, koska Eurooppa muuttuu niin ratkaisevasti, että meidän on syytä jättää tämä asia tältä osin avoimeksi. Sen sijaan haluan sanoa, että meidän ei pidä olla liian naiiveja ja kuvitella, että tulemme tämän kysymyksen osalta pääsemään kovin vähällä. Sen olen valmis sanomaan, mutta tämä tulee olemaan vaikea kysymys ratkaistavaksi. Mutta tositapahtumat elävässä elämässä ja Euroopassa viime kädessä tulevat ratkaisemaan, minkälainen ratkaisu siinä yhteydessä on. Meillähän voi olla aivan erilainen Euroopan turvallisuuspoliittinen järjestelmä 90-luvun puolivälissä. Jos jossakin lehdessä tällainen tieto on ollut, se on ollut virheellinen.

Siinä, että Natolla ja EY:llä on yhteys, kysymys on siitä, miten asia halutaan nähdä. Totta kai niillä on yhteys sillä tavalla, että useimmat EY:n jäsenmaat ovat Naton jäseniä, mutta eivät ne organisatorisesti toimi yhdessä tai sillä tavalla, että Nato olisi EY:n puolustuksellinen käsivarsi tai edes sinnepäinkään. Sellaista väitettä ei voi esittää.

Sillä, minkä tunnustan hyvinkin lausumakseni, että koukku on nieltävä kokonaan, tarkoitan nimenomaan sitä, että on hyväksyttävä koko direktiivimassa suurin piirtein pilkkuakaan muuttamatta. Mitä voidaan jäsenyysasian yhteydessä neuvotella, on loppujen lopuksi sitä, mitä Suomessa jo tarkoin tiedämmekin: siirtymäaikoja maatalouteen, pohjoisten ilmasto-olosuhteiden huomioon ottamista, aluepoliittisten näkökohtien huomioon ottamista jne. Mutta jos katsotaan koko sitä massaa, mitä EY merkitsee uusia asioita, on hyvinkin perusteltua sanoa, niin kuin EY:ssä itsessäkin sanotaan, että "you must swallow the whole hook", koko koukku on nieltävä. Nämä ovat vain detaljeja, joita neuvotellaan erikoisaloille ja eri maiden osalta erilaisiksi, esimerkiksi maataloutta koskevat erityisasiat.

Haluan myös irtisanoutua minkäänlaisesta hurmahenkisyydestä EY:n suhteen. Minä jos kuka tiedän, miten EY:hyn kannattaa ja pitää suhtautua, ei missään tapauksessa hurmahenkisesti. Kun olen neuvotellut yötä päivää useita kuukausia heidän kanssaan, tiedän, että hurmahenkisyys kaikkoaa hyvin pikaisesti. Minun arvioni EY:stä on, että se on hyvin byrokraattinen, vaikea, monimutkainen, täynnä lobbismia oleva organisaatio, jonka ulkopuolella ja sisäpuolella on aika vaikea operoida. Lähtökohta on vain se, että kuitenkin jäsenyys on meille paras niistä vaihtoehdoista, jotka nyt ovat valittavissa.

Jonkin verran olen hämmästellyt tämän päivän keskusteluissa siitä, että on loppujen lopuksi tullut aika vähän mitään uutta analyysia esille. Siis asiat, jotka on käsitelty ja keskusteltu, on tavallaan jo puhuttu julkisuudessa puhki. Ei ole oikeastaan mitään erityisempää uutta keskustelussa, mikä mielestäni osoittaa sen, että EY-asia on aika hyvin jo puhuttu suomalaisessa yhteiskunnassa läpi. Olen pyrkinyt objektiivisesti seuraamaan, mutta en ole löytänyt kovinkaan paljon sellaista uutta, mihin pitäisi reagoida tai mikä edustaisi jotakin uutta ajattelua tai analyysia koko EY-kysymyksen suhteen.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin siteeraus siitä, että ministerit Salolainen ja Norrback ovat Weu:n jäsenyyden hakemisen kannalla, on "tietoja", poimintoja Helsingin Sanomista. Mikäli nämä uutiset ovat osuneet väärään, siinä tapauksessa olisin tietysti odottanut, että joko arvoisat ministerit tai arvoisa ministeri taikka heidän erityisavustajansa, joita lienee leegio, olisivat sen korjanneet, koska nyt tällainen käsitys väkiselläkin on olemassa ja elää, kunnes se korjataan. Nythän se eduskunnan pöytäkirjaan korjataan.

Toinen näkökohta siitä, mikä on Euroopan yhteisöjen ja Naton keskinäinen kytkentä tai EY:n ja Weu:n keskinäinen kytkentä: Ministeri meni organisoitumisen taakse. Minusta tämä ei olekaan ensisijaisesti organisoitumisasia vaan tosiasiallinen poliittinen asia, millä tavalla toimitaan, millä tavalla käytetään vaikka kahta autoa hyväksi silloin, kun halutaan ajella erilaisia matkoja, tehdä erilaisia reissuja riippuen taakasta, joka on mukana kuljetettavana. Kysymys on siitä, että kun samat henkilöt tekevät päätöksiä, he valitsevat kulloinkin sopivan välineen. Kun ollaan sellaisessa liittovaltiojärjestelmässä mukana, joka Euroopan unioni tulee olemaan, ollaan tosiasiallisesti poliittisessa järjestelmässä mukana. Tämä on se realismi, johon pitää tällaisissa asioissa varautua.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että niin vilkkaan keskustelun jälkeen, kuin Suomessa on käyty, ei kovin paljon uusia painotuksia EY-keskusteluun voi enää löytyä.

Kuitenkin yhtä näkökulmaa haluan myös ministeri Salolaiselle ja ministeri Väyryselle tuoda esiin. Näyttää siltä, että Euroopan parlamentissa, joka on yksi osa jäsenyyskeskustelua ja meidän mahdollisen jäsenanomuksemme hyväksymismenettelyä, edelleenkin suhtaudutaan tavattoman varauksellisesti, osin jopa kielteisesti meidän kaavailemaamme Eta-järjestelyyn, niin kuin ministerit aivan varmasti tietävät.

Minulla oli tilaisuus olla eduskunnan delegaatiossa, joka vieraili Euroopan parlamentissa viime viikolla, ja tämä tuli edelleen tavattoman selvästi esille. Se ei tietysti liity niinkään meihin eikä Efta-maiden heille tuomiin byrokratialisäyksiin kuin heidän omaan sisäiseen keskusteluunsa, toisaalta parlamentin ja toisaalta komission välisiin valtasuhteisiin. Mutta näyttää siltä, että osa parlamentin jäsenistä edelleen vierastaa kovasti uusia instituutioita, joita he katsovat tämän Eta-järjestelyn tuovan tullessaan.

Johtopäätös tästä on tietysti se, että jos esim. Euroopan parlamentissa edelleenkin painokkaasti nähdään ja näiden jäsenhakemusten jättämisen jälkeen vielä painokkaammin Eta eräänlaisena väliaikaisratkaisuna, meidän on entistä suurempi syy tukeutua tähän jäsenyyshakemukseen ja pyrkiä viemään se loppuun, mutta meidän pitäisi edelleenkin jatkaa ponnisteluja myös tämän väliaikaisratkaisun voimaansaattamiseksi eli edelleenkin meidän pitää vakuuttaa myös Euroopan parlamenttia siitä, että Eta on meille tarpeellinen ratkaisu tänä väliaikana.

Ed. Korkeaoja (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Salolainen totesi, että keskustelussa ei ole tullut paljon uusia näkökohtia esille. Varmaan näin onkin ja se osittain johtuu siitä, että keskustelussa on paljon esitetty kysymyksiä, joihin aivan tyydyttävää, kattavaa vastausta ei ole voitu saada. Tämä johtaa ajatukseni siihen, että meillä tarvittaisiin näihin kysymyksiin vastaamiseksi paljon lisää tutkimustietoa ja asioitten perusteellisempaa selvittelyä. Toivoisinkin, että huolimatta siitä, että mitä ilmeisimmin jäsenyysanomus jätetään, asiaan liittyvää selvitystyötä tehtäisiin niin, että meillä olisi entistä enemmän analysoitavaa ja vastauksia niihin kysymyksiin, jotka ovat vielä vastausta vailla.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Shakkipelissä kai ajattelevat parhaat pelaajat esimerkiksi kuusi siirtoa eteenpäin. Tämä on ihan ilmasta tullut ajatus minulle. Minä en pysty siihen, mutta poliittisilta johtajilta odottaisi ainakin sitä, että edes jonkinlaista loogista ajattelua pystyttäisiin harrastamaan muutama siirto eteenpäin. On ihan selvää, että jos nyt on EY, Maastrichtin kokouksen päätöslauselmi-

en mukaan seuraava vaihe on unioni ja puolustuspoliittinen toiminta tapahtuu Naton puitteissa. Jos unioni saattaa todella saavuttaa liittovaltioasteen, sillä on tietysti omat puolustusvoimansa, ei se voi nojata puhtaasti enää Natoon, koska siinä on ulkopuolisiakin tekijöitä. Siinä vaiheessa kun me olemme Suur-Saksan osana, silloin tietysti on Saksan puolustusvoimat liikkeessä. (Ed. Riihijärvi: Wehrmacht!) Ministerit voivat hymyillä, mutta näin asia on.

Samalla kertaa minä neuvoisin myös tähän liittyen ministeri Väyrystä heittämään loogisesti pois ajatukset siitä, että me olemme puolustuksellisesti liittoutumattomia, toisin sanoen puheet siitä, että meidän poikamme ilmassa. Me olemme silloin kaikki samaa systeemiä. Kun me olemme unionin jäseniä, me olemme velvolliset antamaan apua muille ja oikeutetut saamaan. Totta kai näin täytyy ollakin, sehän on selvä, eikä niin että me olemme jonkin liittoutuman jäseniä ja myös puolustusliiton jäseniä, mutta jäisimme tämän sotilaallisen panoksen ulkopuolelle. — No, ministeri Väyrynen lähti ihan oikeassa ajassa pois täältä.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ministeri Salolainen sanoi, että tässä keskustelussa ei ole toistaiseksi tullut hänelle mitään uutta, niin ehkä nyt tulee.

Kuultiin väite, että Natolla ja Weu:lla ei ole mitään tekemistä keskenään. En olisi kuvitellut, että ministeri Salolainen, joka oletettavasti on tutustunut Maastrichtin kokouksen päätöksiin, lausuisi tällaisen mielipiteen. Sehän on väärä. (Ed. Laine: Kyllä!) Pelkästään Maastrichtin kokouksen päätöksen lukeminen osoittaa sen vääräksi.

Maastrichtissa sovittiin ensiksi, että Weu:sta, Länsi-Euroopan unionista, kehitetään Euroopan unionin puolustuskomponentti sekä väline, jolla vahvistetaan Naton eurooppalaista pilaria. Toiseksi sovittiin siitä, että EU:n politiikan tulee olla sopusoinnussa Naton yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen viitekehyksen kanssa. Meidän sotilaalliset asiantuntijamme sanovat, että tämä määräys itse asiassa kytkee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälti Naton politiikkaan. Ja kolmanneksi aivan ne käytännön päätökset, mitä Maastrichtissa tehtiin, tiivistävät Naton ja Weu:n yhteistyötä, vaikka ministeri Salolainen väittää, ettei näillä järjestöillä ole mitään tekemistä keskenään.

Ensinnäkin sovittiin siitä, että Länsi-Euroopan puolustusjärjestön Weu:n päämaja siirretään Lontoosta Brysseliin. Toiseksi sovittiin siitä, että järjestöille, Natolle ja Weu:lle, nimitetään yhteiset suurlähettiläät. Kolmanneksi on sovittu siitä, että sihteeristöt alkavat järjestää yhteisiä kokouksia. Neljänneksi on sovittu siitä, että nämä järjestöt aloittavat yhteistoimintaa suunnittelussa. Viidenneksi on sovittu siitä, että tietyillä konkreettisilla aloilla, mm. huollon, kuljetuksen, koulutuksen, strategian ja puolustusmateriaalituotannon alalla, nämä järjestöt aloittavat yhteistyön.

Tuntuu kummalliselta, että ministeri esittää tällaisen täysin tuulesta temmatun ...

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laakso, tämä pitää suurelta osin paikkansa. Kun itselläni oli tilaisuus käydä siellä perustuslakivaliokunnan mukana, esitin kysymyksen nimenomaan EY:n ja Naton suhteesta. Siellä ainakin EY:n asiantuntijat, EY-parlamentaarikot, totesivat asian sillä tavoin, että tietenkin on suuri merkitys, millä tavoin Nato kehittyy. Mikäli USA vetää joukkojaan pois Euroopasta ja Nato sen kautta heikentyy, joudutaan Weu:n kautta korvaamaan Nato, eli sillä tavoin kuin ed. Laakso täällä juuri totesi. Maastrichtissa sovittiin siitä, että tässä vaiheessa vahvistetaan jo ns. Weu-pilaria nimenomaan siltä varalta, että USA on jo tässä vaiheessa osittain vetänyt joukkoja. Sen kautta minun ymmärtääkseni Natolla on erittäin suuri merkitys.

Ministeri S a l o l a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Laakso ei ole turhaan menestynyt erilaisissa väittelyissä. Tässä tapauksessa hän valitsi väärän taktiikan. Hän puhui Natosta ja Weusta. Minä puhuin Natosta ja EY:stä. (Ed. Laakso: Weu on EY:n puolustusjärjestö!) — Minä puhuin Natosta ja EY:stä. Eduskunnan pöytäkirjat varmasti osoittavat, että minä puhuin Natosta ja EY:stä. Ed. Laakso puhui Natosta ja Weu:sta. Toisin sanoen me puhuimme eri asiasta. — Minä ymmärrän, että hän vastaisi noin näpäkästi ja kärjekkäästi, jos olisin sanonut tuosta asiasta. Mutta siitähän minä en sanonut mitään. Tuosta asiastahan minä sanoin, Weu:sta, että en missään tapauksessa haluan vähätellä sen ratkaisun vaikeutta 90-luvun puolivälissä. Pitääkö paikkansa? (Ed. Laakso: Kyllä!) — Aivan oikein. — Olen pitkälti samaa mieltä näistä näkökohdista.

Näin se juuri on. Tarkoitin juuri tuota menemättä yksityiskohtiin.

Ed. Aittoniemi sanoi, että päätöksentekijöiden pitäisi olla aina muutama askel edellä, muutama pykälä aina edellä. Minä en kyllä pääse millään niin pitkälle, että me olisimme osa Saksan puolustusvoimia. Niin pitkälle en pysty tätä palapeliä kyllä pelaamaan eteenpäin. Mitenkä se oli siinä aikaisemmassa puheenvuorossa, ed. Aittoniemi? Oliko se niin, että Suomi oli Jäämeren rantojen saksalainen maakunta? Onko sitten tullut joitakin alueliitoksia? (Ed. Kalliomäki: Petsamo saatava takaisin!) Pikkuisen epätarkkaa on ollut tuo teksti.

Ed. Korkeaoja sanoi, että hän ei ole saanut kaikkiin asioihin tyydyttäviä vastauksia. Kaikkiin asioihin ei ole vastauksia. On semmoisia asioita, joihin ei ole minkään näköistä vastausta, ei tyydyttäviä eikä epätyydyttäviä, ei vain ole vastauksia. On hyvin paljon sellaisia kysymyksiä. Voisin niitä pitkän listan luetella. Mutta olen samaa mieltä siitä, että me tarvitsemme paljon tutkimus- ja selvitystyötä, ja meillä on hyvin paljon tutkimustyötä tekeillä myös eri ministeriöissä, joten se asia ei ole ihan huonolla tolalla.

Ed. Hämäläinen oli mahdottoman oikeassa puheenvuorossaan. Hän oli täysin oikeassa. Mehän tietenkin tarvitsemme Etaa, koska siitä nyt on tullut puhtaammin väliaikainen ratkaisu kuin alun perin ajateltiinkaan ja se on mitä parhain, itse asiassa maksimaalinen sisäänajo myös jäsenyyteen eli tässä suhteessa hyvinkin tarpeellinen ja välttämätön.

Siinäkin suhteessa hän oli oikeassa, että ainakin minä ymmärrän asian samalla tavalla, että Euroopan parlamentin nikottelussa on aika paljon kysymys sen omasta reviiri- ja tonttiajattelusta suhteessa komissioon ja myös ministerineuvostoon. Nimittäin asia on sillä tavalla, niin kuin me kaikki tiedämme, että jokainen instituuttio aina pyrkii vahvistamaan itseään, niin myös EY:n parlamentti. Kuitenkin meidän kannattaa muistaa se, että saattaa hyvinkin käydä niin, että se valta, joka siirtyy Euroopan parlamentille, on pois kansallisilta parlamenteilta.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen pyytänyt puheenvuoron ed. Laakson täällä äsken pitämään puheenvuoroon. Minun mielestäni hän kyllä ihan oikein tulkitsi Maastrichtin päätökset, (Ed. Laakso: Ei niitä voi tulkita, ne ovat yksiselitteiset!) joitten mukaan Naton ja Weu:n yhteistyö tiivistyy ja Weu:sta, Länsi-Euroopan unionista, on todella tarkoitus tehdä Naton eurooppalainen pilari. Kun hän on ilmeisesti huolissaan nimenomaan siitä, mikä on Suomen suhde Weu:hun jossakin vaiheessa, niin minä olisin kyllä kysynyt: Mikä on ed. Laakson mielipide siitä, että Natolla on yhteistyöneuvosto, johon kuuluu 10—11 Ivy-maata, ja mikä on ed. Laakson mielipide siitä, että neuvostossa Venäjä ja muut Ivy-maat ovat läheisemmässä yhteistyössä Natossa kuin ilmeisesti käsittääkseni Weu ja Nato tulevat koskaan olemaankaan?

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Salolaisen äskeinen puheenvuoro oli varsin rohkaiseva siinä mielessä, että hän de facto vahvisti sen, että kaikki ne äskeiset kommenttini poliittisesta järjestelmästä EY:n ympärillä pitävät täysin paikkansa. Se on oikea analyysi tästä tilanteesta. Kysymys on tosiasiallisesta toiminnasta. Minusta mielenkiintoista juuri on se, minkä ed. Laakso toi esille: Maastrichtin huippukokouksessa, joka oli EY:n huippukokous, sovittiin sellaisista asioista, joissa mainitaan Weu ja Nato, ja sen parempaa kontekstiä ei voi ajatellakaan, jolloin ne liitetään samaan tulevaisuuteen. Se on sitä poliittista vaikuttamista ja yhteisen poliittisen tulevaisuuden muovaamista ja lähtee juuri siitä, että samat jäbät ja samat tahot ovat päättämässä keskeisistä asioista.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin sanottava selkeästi se, että Weu eli Länsi-Euroopan puolustusjärjestö on Euroopan yhteisön puolustusjärjestö. Tätä ei sanallinen saivartelu miksikään muuksi muuta. Euroopan yhteisö on se, joka tekee päätökset Weu:n osalta. Ja kun puhuin Weu:n kehityksestä ja sen yhteistyön tiivistymisestä Naton kanssa, niin nämä päätökset on tehty EY:ssä (Ed. Laine: Maastrichtissa!), eli nämä päätökset, joiden sisältö on Weu:n ja Naton yhteistyön tiivistäminen, heijastavat sitä tahtoa, joka on Euroopan yhteisössä, joka muuttuessaan Euroopan unioniksi edellyttää jäseniltään yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka saattaa myös myöhemmin johtaa yhteiseen puolustuspolitiikkaan, joka puolestaan ajan kuluessa saattaa johtaa yhteiseen puolustukseen, kuten Maastrichtin päätöksissä sanotaan.

Tulen omassa puheenvuorossani jonkin ajan kuluttua puuttumaan tähän problematiikkaan lähemmin, mutta on todella järkyttävää se ulkopoliittisen keskustelun taso, mitä esimerkiksi ed. Ukkola kysymyksellään Naton yhteistyöneuvos-

tosta esittää. On olemassa Nato, sotilaallinen Nato. Tämän lisäksi on olemassa Naton yhteistyöneuvosto entisten Varsovan liiton jäsenmaiden kanssa. Se ei ole sotilasliitto eikä sotilaallinen järjestö. Sen sijaan tämä ensimmäinen eli sotilaallinen Nato on sotilasliitto. Nämä sekoitetaan aivan tietoisesti suomalaisessa keskustelussa. Kun puhutaan Naton yhteistyöneuvostosta, niin monet tarkoittavat Natoa.

Eilen Radio Ykkösessä käyty keskustelu olisi ollut syytä kuunnella myös muiden kansanedustajien kuin niiden, jotka olivat tässä keskustelussa läsnä. Siinä käsiteltiin nimenomaan tätä Naton uutta yhteistyöneuvostoa, sen tehtäviä, sen tavoitteita, miksi se on perustettu ja sen luonnetta.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Korkeaoja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota Eta-sopimuksen tärkeyteen, mistä asiasta ed. Hämäläinen ja ministeri Salolainen kävivät keskustelua. Haluaisin omalta puoleltani myös painottaa sitä, että Suomen etujen mukaista on tehdä työtä Eta-sopimuksen eteen. Minusta on epäviisasta korostaa taikka tuoda esille sitä, että kysymys olisi vain väliaikaisesta ratkaisusta. Voi nimittäin käydä niin, että siitä kaikesta huolimatta tulee varsin pitkäaikainen yhteistyöratkaisu Suomen ja Euroopan yhteisön välillä.

Tätä ei ehkä voida pitää niin yllättävänä. Lehtitietojen mukaan mm. Sir Leon Brittan puhuessaan norjalaisille totesi muutama viikko sitten, että Eta-järjestelyistä saattaa tulla joillekin maille pysyvä yhteistyöjärjestely Euroopan yhteisön kanssa.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että hallitus on päätynyt ja eduskunta päätymässä siihen, että meidän täytyy EY-hakemus jättää, jo omalta osaltaan korostaa meidän puoleltamme sitä, että Eta on väliaikaisratkaisu, mutta ei meidän tarvitse kovin painokkaasti tästä keskenämme keskustella. Mitä halusin äsken korostaa ja minkä ministeri ilmeisesti erittäin hyvin ymmärsi, oli, että Euroopan parlamentti pitää Etaa väliaikaisratkaisuna ja itse asiassa siellä on henkilöitä, jotka eivät enää usko koko Etaan. Sen vuoksi meille olisi hyvin tärkeätä myös tämän väliajan kannalta, että Eta saisi enemmän kannatusta ja Euroopan parlamentissa ymmärrettäisiin Efta-maiden tarve saada väliajaksi Eta. Minusta on hyvin huolestuttavaa, että Euroopan parlamentti ei näytä oivaltavan meidän näkökulmiamme tämän väliajan järjestämisessä.

Ed. Moilanen: Arvoisa puhemies! Nyt päätettävä kysymys on jollei itsenäisyytemme ajan vaikein ja tärkein niin ainakin vaikeimpia ja tärkeimpiä. Olisi osattava valita ratkaisu, joka pitkällä tähtäimellä on paras maamme ja kansamme kannalta sekä parhaiten Suomen kansalliset edut turvaava. Pääministeri totesi jäsenhakemuksen olevan viisasta vain, mikäli uskomme kansallisten kokonaisetujemme olevan parhaiten toteutettavissa Euroopan yhteisön jäsenenä. Toisin sanoen, mikäli emme näin usko, on ainoa viisas ratkaisu EY-jäsenhakemuksen jättämisestä pidättyminen.

Kellään ei ole ehdotonta tietoa siitä, mikä on pitkällä tähtäimellä paras vaihtoehto, vaikkakin olemme hyvin hanakoita näkemään oman esityksemme ainoana oikeana. Tämä asenne onkin ollut omiaan tuomaan keskusteluun tunnelatauksen, joka nyt usein häiritsee asian viileän rauhallista tarkastelua. Kuitenkin olisi ehdottoman välttämätöntä, että voisimme lähestyä EY-jäsenyyskysymystä avoimin mielin kuunnellen ja kunnioittaen myös toinen toisemme näkemyksiä ja näkökulmia, näin siitäkin huolimatta, että emme voisi nähdä toisen kantaa omaamme paremmaksi. Kuitenkin vain tältä perustalta voimme päästä rakentavaan keskusteluun ja argumentointiin, joka lopulta koituu maamme ja kansamme parhaaksi.

Subjektiivisesti katsoen jokainen meistä omaa ainoan oikean vastauksen jäsenhakemusasiassa. Objektiivisesti tarkasteltuna vasta aika näyttää, kummat olivat oikeammassa, hakemuksen puoltajat vai vastustajat. Nyt kysymyksessä on puhtaasti pelkästään poliittinen tarkoituksenmukaisuusarvio, jonka johtopäätökset tosin vaikuttavat kaikille yhteiskunnan ja yksilöiden elämänalueille.

EY-kysymystä tarkasteltaessa on tosiasiat ja mielipiteet pidettävä tiukasti erillään. On asioita, jotka jo nyt tiedämme, ja on toiveita, joiden toteutumisesta meillä ei ole minkäänlaisia takeita. EY-jäsenyyttä on perusteltu paljolti taloudellisen kehityksen vaatimuksilla, vaikka mm. hallituksen selonteossa todetaan Eta-sopimuksen varsin pitkälti turvaavan keskeiset taloudelliset etumme. Ero on lähinnä siinä, että Eta-sopimuksessa maatalouspolitiikka ja maataloustuotteiden markkinointi jäävät yhteistyön ulkopuolelle,

kun taas ne EY-jäsenyydessä ovat mukana. Näillä aloilla Suomella on suurimmat sopeutumisongelmat. Tosin kauppapolitiikan muutokset kaiken kaikkiaankin aiheuttavat melkoisia sopeutumisongelmia koko yritystoiminnalle ja yhteiskunnalle.

Jäsenyyden tuomat taloudelliset edut ovat suureksi osaksi juuri niitä toiveita, joiden toteutuminen ei ole kovinkaan ilmeistä etenkin, kun muistetaan, että Suomi on EY:n jäsenenä 3—5 miljardin markan nettomaksaja. Se on varsin kallis hinta imagon kohentamisesta ja tiukasta sitoutumisesta länteen. Kaiken lisäksi nämä uudet haasteet tulevat aikana, jolloin kansantaloutemme on kriisissä ilman minkäänlaista sopeutumisvalmiutta uuteen kilpailutilanteeseen. Huomiotta ei pidä jättää sitäkään tosiasiaa, että jäsenyyden myötä menetämme tullivapauden Venäjän ja entisten Sev-maiden kaupassa.

EY:n eräänä tavoitteena on taloudellisen kasvun ja aineellisen hyvinvoinnin maksimoiminen kokoamalla voimat yhteen kolmansia maita vastaan käytävässä taloudellisessa kilpailussa. Olemme vasta viime vuosina nähneet, mihin oman edun ja aineellisen hyvän tavoittelu johtavat niin yksilön kuin koko kansakunnankin elämässä. Tässä kehityslinjassa on hyvin kyseenalaisia piirteitä ihmisen, ihmisyyden, koko ihmiskunnan ja ympäristön kannalta.

Miten käy kehitysmaiden? Uhkana on vauraiden ja köyhien välisen kuilun syveneminen entisestään. Se on omiaan tuomaan myös uusia turvallisuuspoliittisia jännitteitä entisen kylmän sodan kahtiajaon tilalle. Kehitysmaiden aseman todellinen kohentaminen tulisikin välttämättä saada erääksi painopistealueeksi EY:tä kehitettäessä. Suomen tulee tehdä voitavansa, jotta kaukaisten lähimmäistemme hätä tiedostettaisiin EY:ssä. EY:llä vauraiden valtioiden yhteisönä ja tarvittavan tietotaidon omaajana olisi erinomaiset mahdollisuudet niin halutessaan lievittää kehitysmaiden ongelmia ja edistää siten kestävää kehitystä maailman köyhimpien keskuudessa.

Maastrichtin sopimus selkeytti melkoisesti EY:n kehityksen suuntaa kohti taloudellista ja poliittista unionia. Aivan kuten pääministeri totesi, "pyrkiessään EY:n jäseneksi Suomi on valmis hyväksymään yhteisön nykyisen säännöstön, Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän". Lisäksi pääministeri totesi: "Maastrichtin sopimuksella on sovittu Euroopan unionin yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, puolustusulottuvuuden kehittämisestä ja Länsi-Euroopan unionin roolista." Unionikehitys merkitsee ilman muuta yhteistä finanssi- ja rahapolitiikkaa, yhteistä puolustus-, turvallisuus- ja ulkopolitiikkaa.

Tuolloin ulkopoliittiset ratkaisut tehdään osin enemmistöpäätöksin, osin yksimielisesti. EY sitoo jäsenvaltioiden kädet mm. YK-politiikassa ja päätöksenteossa silloin, kun tämä kehitystavoite on saavutettu.

Liittyminen Länsi-Euroopan unioniin merkitsee taloudellisia lisävelvoitteita, mikä on jätetty keskustelussa lähes huomiotta.

Samoin se merkitsee aikanaan tarvittaessa suomalaisten joukkojen asettamista EY:n käyttöön ja vieraiden joukkojen sijoittamista Suomeen.

EY:n talous- ja rahaliitto puolestaan merkitsee yhteistä valuuttaa ja keskuspankkia sekä EY:n päätösvaltaa jäsenmaiden talouspolitiikan linjoista, inflaatiosta ja koroista. Siten myös se merkitsee sitä, että eduskunnan budjettivalta siirtyy suurelta osin EY:lle.

EY-jäsenyys merkitsee myös yhtenäistä viisumi- ja pakolaispolitiikkaa sekä Euroopan kansalaisuutta, mm. kansallista äänioikeutta kaikille EY:n kansalaisille Suomessa.

Jäsenyys tuo myös EY:n ylikansalliset poliisivoimat, jolloin europoliisi saa mm. tutkintavaltuudet Suomessa.

Näiden lisäksi EY-jäsenyys merkitsee yhtenäistä enemmistöpäätöksin tehtävää sosiaalipolitiikkaa.

Edellä mainitut muutokset ovat syvällekäyvää puuttumista Suomen suvereniteettiin, Suomen oikeuteen päättää omista asioistaan itse. Lainsäädäntövallan siirto eduskunnalta ja presidentiltä EY:lle merkitsee oikeudellisen suvereniteetin menetystä. Suomen ulkoinen suvereniteetti puolestaan kapenee olennaisesti EY:n yhteisen ulkopolitiikan myötä. Europolin perustaminen merkitsee sisäisen suvereniteetin rajoittamista. Eikö se ole melkoista itsenäisyyden menetystä?

EY-jäsenyyden vaikutukset oikeusjärjestelmäämme olisivat mittavat. Ensisijainen lainsäädäntövalta siirtyisi jäsenyyden myötä Suomen ulkopuoliselle elimelle. Kiistatilanteessa EY:n lainsäädäntövallan rajat ratkaisisi EY-tuomioistuin. EY-normit tulisivat ensisijaisiksi kansalliseen normistoon verrattuina siten, että EY-oikeuden vastaisten kansallisten lakien sijasta on sovellettava EY-oikeutta.

Tuomiovaltaa käyttävät nykyisin maassamme riippumattomat tuomioistuimet. Jäsenyyden myötä EY-tuomioistuimen tuomiovalta ulottuisi

myös Suomeen. Suomalaiset tuomioistuimet joutuisivat siten omaksumaan ja soveltamaan EY:n oikeusjärjestelmää kokonaisuudessaan. Tuomioistuinten tulisi silloin soveltaa rinnakkain kahta oikeusjärjestelmää: Suomen ja EY:n oikeutta.

Myös EY:n toimeenpanovalta olisi varsin laaja. Muun muassa EY:n komissio ja kilpailuviranomaiset saisivat oikeuden toimittaa tarkastuksia suomalaisissa yrityksissä.

EY:lle siirtyisi myös oikeus solmia jäsenvaltioita sitovia kansainvälisoikeudellisia sopimuksia. Siitä taas seuraisi velvoite sanoa irti kolmansien maiden kanssa tehdyt EY-velvoitteiden kanssa ristiriitaiset valtiosopimukset.

On myös muistettava, että EY-jäsenyydessä on kyse liitosta, jota ei niin vain pureta.

Suvereniteetin menetyksiltä maatamme ei pelasta edes paljon puhuttu subsidiariteettiperiaate. Sen mukaanhan mikään yhteisön toimenpide ei saa ulottua yli sen, mikä on välttämätöntä poliittisen unionin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toisin sanoen yhteisö suorittaa ne toimet, joiden tavoitteet eivät voi riittävästi toteutua jäsenmaiden toimina. Periaate on kaikista näennäisestä selkeydestään huolimatta käytännössä hyvin moniselitteinen.

Olen käsitellyt lähinnä vain jäsenyyteen liittyviä tosiseikkoja, jotka merkitsevät melkoisia rajoituksia olennaisilla hallinnonaloilla sekä maamme tähän asti itsenäisessä päätöksenteossa. Ovatko EY-jäsenyydestä koituvat edut todella niin mittavia, että itsemääräämisoikeuden menetykset kannattavat? Mitkä ovat ne tekijät, joiden ansiosta kansalliset kokonaisetumme ovat parhaiten toteutettavissa Euroopan yhteisön jäsenenä? Kansallisten etujemme vuoksi saattaisi sen sijaan nyt olla viisainta panna jäitä hattuun EY-jäsenhakemuskysymyksessä. On todella vaikeata ymmärtää, miten täällä esitetyt viisi hyvää ja kymmenen kaunista toteutuisivat etenkin, kun tiedetään, että EY ei kuitenkaan ole mikään ruusutarha.

Oudolta tuntuu myös jäsenhakemuskysymyksessä äänestyskuvio. Edustajien todellinen EY-kanta jää mittaamatta, kun äänestys on sidottu luottamusäänestykseen. Tätä ei voi pitää hyvänä parlamentarismina.

Arvoisa puhemies! En ole löytänyt sen paremmin EY-selonteosta kuin tiedonannostakaan riittävän painavia tekijöitä itsemääräämisoikeutemme menetyksen perusteeksi ja mm. siksi vastustan EY-jäsenhakemuksen jättämistä.

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Kulumassa olevat muutamat päivät saattavat olla koko itsenäisen Suomen kohtalonpäiviä. Edellä olevat tunnot ovat tulleet mieleen, kun on tutkinut hallituksen eduskunnalle antamaa EY-tiedonantoa ja miettinyt hallitusmuotomme pykälien sanomaa mm. täysivaltaisesta Suomen tasavallasta.

Samat tunnot tulivat mieleeni eilisiltana ainakin Pohjanmaalla käydessäni katselemassa nk. vainovalkeita, joita poltettiin teiden varsilla EY:n vastustamisen merkiksi ja maaseudun hätähuutona näinä ankeina Ahon hallituksen aikoina. Tämä passiivinen mielenosoitus oli osoitus siitä todellisesta huolesta, joka maaseudulla on nykyisen hallituksen toimista ja varsinkin sen suunnitelmista Suomen liittämiseksi pikavauhtia EY:hyn. Ainakaan ne henkilöt, jotka olivat polttamassa vainovalkeita, eivät olleet tulleet vakuuttuneiksi EY:n ihanuudesta, jota viime kuukausina on erityisesti kolmen suurimman puolueen toimesta yritetty syöttää ihmisten mieliin. Tähän mielipiteiden muokkaukseen on erityisesti keskustapuolue valjastanut tehokkaimmat vankkurinsa kaikkine muine voimavaroineen.

Kansalaiset eivät ole kuitenkaan tulleet vakuuttuneiksi siitä, että EY:n tuomat hyödyt olisivat haittoja suuremmat. Kukaan ei ole myöskään pystynyt toistaiseksi osoittamaan, minkälaisen hyvityksen kärsimään joutuneet kansalaiset tulevat saamaan. Näiden seikkojen johdosta onkin varsin ymmärrettävää, että ne, jotka ovat pyrkineet ottamaan selvää asioista, eivät voi olla kannattamassa jäsenyyshakemusta, koska mitään yleispätevää ja kiistatonta hyötynäkökohtaa ei ole pystytty osoittamaan.

Ahon hallitus on kuitenkin tehnyt oman päätöksensä ja antanut eduskunnalle tiedonannon Euroopan yhteisön jäsenyydestä. Tiedonannossa ilmoitetaan samalla hallituksen kanta hakea jäsenyyttä, mikäli eduskunta antaa hallitukselle luottamuslauseen tässä yhteydessä.

Eduskunta tulee omalta osaltaan tietenkin ratkaisemaan kantansa tulevana keskiviikkona. Valitettavasti ennakkotietojen mukaan tuntuu vain siltä, ettei eduskunta voikaan viimeisessä ponsiäänestyksessä ilmaista lopullista ja todellista kantaansa asiaan, kuten täällä jo aikaisemmin useaan otteeseen on todettu, koska ratkaisevaan äänestykseen saattaa tulla kaksi jäsenyyden hakemista puoltavaa kantaa.

Tässä on mielenkiintoinen piirre nimenomaan, jos vertaa asiaa esimerkiksi valtiopäiväjärjestyksen 11 §:ään. Tällainen järjestely olisi todella

valitettava, koska ainakin itse toivoisin, että maallemme näin ratkaisevassa asiassa olisi kyllin selvä menettely niin, että kukin kansanedustaja voisi selvästi ilmoittaa, kannattaako hän jäsenyyshakemusta vai ei.

Arvoisa puhemies! Tiedonanto on sisällöltään käytännössä mitäänsanomaton. Toisaalta se ei voi sisältääkään selviä kannanottoja, koska lähes vastaavasta Eta-neuvotteluprosessista on jo varsin hyvät kokemukset. Ainoa, mitä voidaan yksiselitteisesti todeta, on hurskas pyritään-sanan käyttö, jota sanaa viljeltiin runsain mitoin myös eduskunnan antamissa neuvotteluvaltuuksissa Eta-prosessissa. Niistä valtuuksista meillä on erittäin "hyvät" kokemukset. Oma käsitykseni on se, että ei oikeastaan mitään eduskunnan asettamista tavoitteista ole saavutettu. Onko niitä edes yritetty tosissaan esittää, siitä ei ole esitetty mitään konkreettista näyttöä. Asioita ei ole ainakaan julkisuudessa käsitelty sillä tavoin kuin julkisuuteen tuli tietoa esimerkiksi Norjan vaatimuksista ja neuvottelujen kulusta. Toisin sanoen tiedonantoon kirjatut pyrkimykset ovat vain hurskasta toiveajattelua ja menettely, jolla asiaan perehtymättömät kansalaiset yritetään saada hallituksen mielitekojen taakse.

Todellisuus tulee olemaan valitettavasti karumpi. Suomi tullaan EY-intoilijoiden toimesta aikanaan liittämään yhteisön jäseneksi ilman mitään merkittäviä ylimenokausia tai reunaehtoja. Joitakin pieniä marginaalisia myönnytyksiä saatetaan neuvottelijoille antaa, jotta heillä olisi edes jonkinlaisia eväitä muokata kansalaisia toivottavasti tulevassa kansanäänestyksessä EY-myönteisyyden taakse.

EY:n puolustajat eivät ole käsitykseni mukaan pystyneet tuomaan esiin yhtään selkeää positiivista seikkaa, minkä johdosta Suomen tulisi hakea jäsenyyttä tai liittyä EY:hyn jo ns. ensimmäisessä vaiheessa. Uskoisin pääsevämme sinne vielä myöhemminkin, kunhan ensin katsoisimme, mihin suuntaan nykyinen EY kehittyy. Maastrichtin kokouksen päätökset eivät ainakaan siltä osin kovin hyvää lupaile. Jäsenyyden perusteina on useimmiten mainittu Ruotsin ja Itävallan jäsenyyshakemukset. Se ei mielestäni kuitenkaan yksin riitä perusteluksi sille, että itsenäinen Suomi noin vain lähtee romuttamaan sen riippumattomuuden ja täysivaltaisuuden, jonka se on vuosien saatossa vaikeiden vaiheiden kautta saavuttanut. Toisaalta on mainittu, että jäsenyyden kautta saataisiin uusia työpaikkoja noin 100 000 ja Suomen imago paranisi Euroopan valtioiden silmissä. Missään ei kuitenkaan ole kerrottu, paljonko Suomi menettäisi työpaikkoja liittyessään EY:hyn.

Maatalouden osalta voi todeta jokseenkin kaikkien olevan yhtä mieltä siitä, että maatalous jo yksinään tulee menettämään huomattavan määrän työpaikkoja. Kun siihen lisätään vielä koko elintarvikeketju, mukaan lukien kotimainen maatalouskoneita tuottava metalliteollisuus, voidaan jo puhua sen suuruusluokan työpaikkojen menetyksistä, joita minkäänlainen EY ei tule koskaan korvaamaan. Näin on varsinkin, kun tiedetään, mille koko EY pohjautuu, eli kaikki tuotanto pyritään tuottamaan siellä, missä se on edullisinta. (Ed. Saario: Eikö se ole järkevää?) Tämänhetkinen tilanne huomioon ottaen Suomi ei tule saamaan siinä kilpailussa edes pistesijaa, vaikka maatamme nyt väkisin yritetäänkin ajaa ns. eurokuntoon. Osittainhan siinä on jo onnistuttukin nimenomaan Ahon hallituksen osalta. Maataloutta on kuritettu jopa taannehtivilla laeilla, maatilojen pakkohuutokaupat ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti, ja maatalouden harjoittajat on ajettu jo nyt seinää vasten.

Tämä on kuitenkin vasta alkua sille linjalle, jonka nykyinen hallitus on suurimman oppositiopuolueen tukemana valinnut. Valitettavasti voi vain todeta, että suurelle osalle maatalouden harjoittajia tulevaisuus ei ole ruusuinen. Pakkohuutokaupan jälkeen mukana seuraavat elinikäiset velat, koska huutokauppahinta ei useinkaan kata velkoja ja toimeentulo kertyy sen jälkeen lähinnä vain työttömyyskortiston korvauksista.

Toinen seikka, jossa hallitus on saanut Suomen nopeasti "eurokuntoon", ovat työttömyysluvut. Niissä on saavutettu jopa EY-maiden ylittävä taso, mikä on jo sinänsä melkoinen "saavutus". Tässä suhteessa hallituksen voi todella sanoa "onnistuneen".

Arvoisa puhemies! Liittyminen EY:hyn toisi mukanaan Suomelle useita perustuslaillisia ongelmia, joiden johdosta perustuslakejamme jouduttaisiin muuttamaan. Kuten ed. Moilanen jo totesi, mm. lainsäädäntövalta siirtyisi suurelta osin EY:lle. Eduskunta olisi käytännössä pelkkä kumileimasin, joka tahdottomasti hyväksyisi Brysselistä tulevat lait. Tuomiovaltaa eivät käyttäisi enää riippumattomat tuomioistuimet, vaan tuomioistuimemme olisivat sidottuja suurelta osin EY-tuomioistuimen antamiin päätöksiin. Sopimus aiheuttaisi Suomelle suvereniteettiongelmia jne.

Lyhyesti voi siis todeta, että hallitus on esittämässä eduskunnalle, että Suomi hakisi EY:n

täysjäsenyyttä, vaikka tässä vaiheessa ei ole edes selvitetty, mitä kaikkia perustuslainsäädännöllisiä muutostarpeita mahdollinen tuleva sopimus aiheuttaisi. Julkinen keskustelu näistä asioista olisi mielestäni ollut tarpeellista ennen jäsenhakemuspäätöksen tekemistä. Nyt nämä asiat tulevat selvitykseen vasta myöhemmin, jolloin olemme ns. selkä seinää vasten ja pakotettuja tekemään jäsensopimuksen edellyttämät muutokset jälkikäteen.

Tuntuu jotenkin oudolta sellainenkin ratkaisu, jossa ensin neuvotellaan kolme neljä vuotta ja sitten todetaan, ettei tästä mitään tullutkaan. Periaatteena mielestäni tulisi olla ainakin valtiotasolla sen, että mikäli jäsenyyttä johonkin lähdetään anomaan, niin edes periaatteelliset kysymykset selvitetään sitä ennen perusteellisesti. Näin ei kuitenkaan ole haluttu tehdä, vaan eurohuumassa on lähdetty liikkeelle vähän samalla tapaa kuin joitakin vuosia sitten ns. kasinopelin suhteen. Kaikki kannustivat tuolloin yhtä kurkkua mukaan kasinopeliin, sillä sieltä hyvinvointi tulisi ja kaikki rikastuisivat. Nyt olemme nähneet, mikä senkin pelin lopputulos oli. Pelkään pahoin, että saman suuntaisesti tulee käymään myös eurohuuman.

Arvoisa puhemies! Kun usein viitataan niihin lupauksiin, joita EY-virkamiehet ja EY-parlamentaarikot antavat suomalaisille päättäjille, ja niitä esitetään kansalle lähes totuuksina, haluan myös omalta osaltani tuoda esiin erään mielipiteen, jonka kuulin europarlamentaarikolta 10.3.1992 Strasbourgissa. Siinä mielipiteessä tulee mielestäni esiin koko totuus kaikessa karmeudessaan sen jälkeen, kun hän oli ensin todennut konfederaation olevan tulevaisuudessa EY:n ja sen jäsenmaiden kannalta sellainen olotila, jonka jokainen voisi jotenkin hyväksyä. Sen jälkeen hän totesi mm., että Maastrichtin kokouksen jälkeen asioista on alettu EY:n piirissä puhua aivan uusilla nimillä. Nyt puhutaan jo avoimesti supervallan armeijasta ja siitä, kuinka kansallisvaltioiden lapset joutuvat tulevaisuudessa puolustamaan aivan vieraassa ympäristössä ja maassa EY:n enemmistön päättämiä asioita jopa ase kädessä. Tässäkin on jo mielestäni riittävästi pohdittavaa.

Kuvaavaa oli mielestäni myös EY-parlamentaarikon ilmaus siitä, kuinka koko EY sairastuu, kun esimerkiksi Saksan Pankki aivastaa. Tämänhän me olemme jo huomanneet muutoinkin. Mikä onkaan tilanne, kun Saksa saa vielä rappiolla olevan itäisen puolensa kuntoon. Silloin me vasta olemmekin Saksan armoilla. Tästä tilanteesta mainitsemani henkilö käytti mielenkiintoista ilmausta. Hän totesi mm., että kun jo nyt jonkun aloittaessa virrenveisuun kaikki yhtyvät siihen virteen, mitä tulee tulevaisuudessa tapahtumaankaan. Tilanne tulee kärjistymään entisestään. Tähän liittyy myös siirtyminen yhä enemmän ja useammissa asioissa enemmistöpäätöksiin, joiden kautta liittovaltioajatus saadaan toteutumaan vaiheittain.

Maataloudenkin osalta edellä lainaamallani henkilöllä oli selvä kuva mm. Saksan osalta. Hänen mukaansa jopa Saksasta tulee häviämään perheviljely kokonaan. Se käsittäisi satoja tiloja, koska suuret yritykset tulevat jyräämään ne alleen. Mitä tuleekaan tapahtumaan Suomessa, kun jopa Saksan osalta esitetään edellä mainitun kaltaisia arvioita maatalouden tulevaisuudesta?

Arvoisa puhemies! Suomella ei ole mitään syytä lähteä vielä hakemaan EY:n täysjäsenyyttä. Ehdimme mukaan myöhemminkin, sillä maksumiehiä tarvitaan aina kuten eräs EY-parlamentaarikko rehellisesti perusteli EY:n halukkuutta saada Suomi nopeasti yhteisön täysjäseneksi. Meille riittäisi mielestäni toistaiseksi valmiiksi neuvoteltu Eta.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella kannatan ed. Aittoniemen ehdottamaa perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuotoa.

Ed. M. L a u k k a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Suomen jäsenhakemus merkitsee keskeistä osaa Suomen lähivuosien selviämisohjelmasta. Maamme EY-jäsenyydellä on tavoiteltava ennen muuta mukanaoloa eurooppalaisessa kaupan ja talouden valtavirrassa sekä sen myötä maamme kansantaloudelle saatavaa hyötyä. Täytyy tietysti muistaa se tosiasia, että Euroopan integraatio etenee, haluaa Suomi sitä tai ei. Meidän on lähinnä tehtävä ratkaisu siltä pohjalta, haluammeko me olla mukana siinä vaiko emme.

Myös Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydin, sodanjälkeisen aikakauden puolueettomuuspolitiikkamme, joka ankkuroitui erityisjärjestelyihin Neuvostoliiton kanssa, on nyt tapahtuneen Euroopan muutoksen myötä uudelleenarviointien kohteena. Korostinkin jo ulkopoliittisen selonteon yhteydessä käydyssä keskustelussa, että Suomen valinnat on tehtävät tietoisesti poliittisen valinnan seurauksena eikä jättäytyen ajopuuksi, jonka kohtalon määräävät muut, ennen muuta ulkoiset tapahtumat omalla logiikallaan.

Minulle henkilökohtaisesti Euroopan yhteisö tai Euroopan unioni ei merkitse uhkaa, vaan

mahdollisuutta niin kansantaloutemme kuntoonpanemisen kuin Suomen turvallisuuspolitiikankin kannalta. Euroopassa on näkyvästi ja toivottavasti pysyvästi nyt siirrytty kahtiajaosta ja vastakkainolosta yhteistyöhön, joka perustuu yhteiselle arvoperustalle. Silti emme voi sulkea silmiämme Euroopan vakautta, hyvinvointia ja turvallisuutta uhkaavilta tekijöiltä: Taloudellinen ja sosiaalinen kuilu Euroopan länsi- ja itäosien välillä sekä toisaalta kansallisuuksien väliset riidat Itä-Euroopassa ovat tekijöitä, joihin Euroopan uudelleenmuotoutuvan turvallisuuspoliittisen asetelman tulisi voida vastata. Vastuu maanosamme turvallisuuskehityksestä onkin nähtävissä kasvavassa määrin yhteisenä, jolloin EY:n keskeinen tavoite vahvistaa yhteisömaiden taloutta ja sen myötä edistää myös uusien Itä-Euroopan demokratioiden taloudellista nousua toimii myös turvallisuuspolitiikan kannalta oikeaan suuntaan.

Ed. Moilanen epäili vastikään käyttämässään puheenvuorossa, miten Suomi voi sopeuttaa oman ulkopolitiikkansa EY:n ulkopolitiikkaan. Olisin vain ed. Moilaselta kysynyt, olisiko hänellä kertoa esimerkkejä niistä ulkopoliittisista ratkaisuista, joissa viime vuosina Suomi on poikennut EY:n ulkopoliittisista ratkaisuista. Itse en ainakaan niitä tiedä olleen. Katsonkin, että ulko- ja turvallisuuspoliittinen ulottuvuus tulee kasvavassa määrin tulevina vuosina, ehkä jo jäsenneuvottelujen aikana, olemaan yhä keskeisempi tekijä ja painavampi syy olla mukana jäsenyysneuvotteluissa ja pyrkiä EY:n jäseneksi.

Kuulun niihin pohjoismaisen yhteistyön kannattajiin, jotka mieluusti näkisivät pohjoismaisen rintaman eurooppalaisessakin kehityksessä ja päätöksenteossa. Ruotsilla ja Suomella on edessään EY-jäsenyysneuvotteluissa enemmän yhteisiä kuin erottavia tavoitteita. Yhtenäinen Pohjola, jolla on kansallisten intressien lisäksi niiden yläpuolella olevia yhteisiä intressejä, olisi merkittävä voimavara myös eurooppalaisessa yhteistyössä.

Katsonkin, että Saksan liittokanslerin Helmut Kohlin runsaan viikon takainen esiintyminen tässä salissa hälvensi hyvin paljon epäluuloja, joita tunnetaan EY:n politiikkaa kohtaan. Ainakin minulla puheenvuoro vahvisti sitä valintaa, jota olemme nyt Suomen Eurooppa-politiikassa tekemässä. Ehkä olennaisinta, mitä Kohl täällä mainitsi, oli hänen kaikenlaisen sentralismin, vallan keskittämisen, torjunnassa ja se, että hän näki, että yhdentyneestä Euroopasta ei tule mikään sulatusuuni, vaan se tulee ylläpitämään ja edistämään kunkin kansan ja maan kansallista identiteettiä, kulttuuria ja elintapoja. Oikeastaan Kohl vastasi niille suomalaisillekin epäilijöille, jotka näkevät EY:n kehittyvän kohti liittovaltiota.

Suomen kansantalous on parin vuoden aikana pudonnut todellisten voimavarojensa varaan. 80-luvun lopun kuvitelmat Suomen menestyksestä kansainvälisessä kilpailussa rakentui itse asiassa itsepetokselle ilman todellisia ja aitoja menestystekijöitä. Tuon aikakauden maamme keskimääräistä nopeamman kasvuvauhdin selitti idänkaupan tason kipuaminen luonnottoman korkealle sekä vientiteollisuutemme saamat korkeat hinnat länsimarkkinoilla. Menestyksemme ei siis suinkaan perustunut Suomen todelliseen kilpailukykyyn, vaan ulkoisten tekijöiden summaan, jonka syntymiseen Suomella sinänsä ei ollut mitään vaikutusta.

Me olemme luoneet yhteiskunnan, jonka lakisääteisten velvoitteiden ylläpito edellyttää 3 prosentin bruttokansantuotteen kasvua joka vuosi. Suomi on itse asiassa hyvinvointivaltio, mutta samalla maksuautomaatti, jolla ei ole mitään edellytyksiä selviytyä velvoitteistaan, ellemme kykene puuttumaan julkisen talouden rakenteisiin ja teollisuuden kilpailukyvyn vääristymiin. Lyhyesti sanottuna Suomen tulee nyt siirtyä kakkua jakavasta yhteiskunnasta kakkua tuottavaan ja kasvattavaan yhteiskuntaan.

Maamme talouspoliittisia valintoja tuleekin nyt ja jatkossa tarkastella yhä enemmän suhteessa EY:n jäsenhakemukseen. Jos kannattaa EY:n jäsenyyttä, varsinkin ilman kansallisia sopeutumisehtoja, on kannatettava siirtymistä avoimeen, toimivaan markkinatalouteen ilman ehtoja. Siihen talouteen taas ei kuulu ylilihava julkinen talous sen enempää kuin valtion raketinomainen velkaantumisvauhtikaan tai rakenteellinen vaihtotaseen alijäämä tai maamme korkea kustannustaso, jota yritetään kaikin korporatiivisin keinoin edelleen maassamme varjella.

Ay-johtajat ovat vakuutelleet jäsenistölleen EY-jäsenyyden alentavan hintoja, erityisesti elintarvikkeiden ja asuntojen hintoja. Se, mitä he ovat unohtaneet puolestaan kertoa jäsenilleen, on olennaista: Suomalaiset hinnat eivät laske Suomessa Euroopan yhteisön jäsenyyden myötä sinänsä vaan ainoastaan hintojen takana olevien kustannusten alentamisen kautta. — On erinomaista, että ed. Kekkonenkin tulee tässä vaiheessa keskustelua saliin osallistuakseen siihen tuonnempana.

Palkathan ovat tietenkin yksi keskeinen suo-

malainen kustannustekijä. Suomessa on EY-maihin verrattuna hyvin korkea palkkataso, mutta korkealla palkalla meillä on paljon EY-keskiarvoa pienempi ostovoima. (Ed. Kekkonen: Niin, mistäs se johtuu?) Siksi hallituksen noudattaman talouspolitiikan ydin eli kustannusten alentamisen kautta tapahtuva talouden tervehdyttäminen ja matala inflaatio on EY-jäsenhakemuksen valossa ainoa oikea talouspoliittinen linjavalinta. Tätä kansantalouden välttämättömyyden ja EY-jäsenhakemuksen välitöntä ja kiistatonta yhteyttä ei tunnusteta niiden piirissä, jotka katsovat Suomen sopeutumisen onnistuvan ilman kansallisia toimia. Tällaisia puheenvuoroja erityisesti sosialidemokraattien taholta tänään kuulin.

Olisikin kohtuullista ay-johtajilta odottaa kannanottoja ja toimia, jotka johtavat pitkän päälle työllisyyden paranemiseen ja palkansaajien ostovoiman kehitykseen. Samanaikaisesti ei voi kannattaa Euroopan yhteisöön menoa ja vastustaa julkisen talouden saneerausta tai teollisuuden kilpailukyvyn kohentamista tai vaatia valtion velanoton lisäämistä eikä varsinkaan vaatia nimellispalkkojen korotuksia aikana, jolloin maassa on puoli miljoonaa työtöntä tai, vielä pahempaa, uhata lakolla ay-poliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Tässä mielessä sosialidemokraattien tänään laajasti esittelemä Eurooppa-politiikan yhtälö ei voi toteutua.

On valitettavaa, että maassamme käydyssä EY-keskustelussa on palkansaajille luotu pelkkiä myönteisiä odotuksia EY-jäsenyydestä. (Ed. Apukka: Kyllä ne karisevat!) Itse jäsenyys ja siihen sopeutuminen tulevat todellakin olemaan kaikille väestöryhmille Suomessa kova harjoitus, ei vain maataloudelle ja elintarvikeketjulle vaan myös yrittäjille ja palkansaajille. Siksi jäsenyydestä ei tule luoda vääriä odotuksia tai varsinkaan lähteä neuvotteluihin ilman kansallista sopeutumisohjelmaa. Suomen kannalta on kansallinen etu, että me asetamme maamme erityisolosuhteet huomioon ottavat neuvottelutavoitteet EY:n neuvottelupöytään. Vielä keskeisempiä ovat ne kansalliset ratkaisut, joiden toteutumisen kautta Suomen osallistuminen EY:n toimintaan tulee mahdolliseksi. Siksi en ymmärrä alkuunkaan niitä kansallisen sopeutumispolitiikan vähättelijöitä, joita tässäkin salissa varsinkin sosialidemokraattien piirissä nyt tuntuu kosolti olevan. Kritiikitön yhteisöön meno ei voi olla kansallinen etu.

Hyvin erikoiselta kuulostikin SDP:n ryhmäpuheenvuoro, jossa ed. Jaakonsaari tuomitsi väkevästi hallituksen kansalliseen sopeutumisohjelmaan liittyvät tavoitteet ja nk. reunaehdot, mutta luetteli itse niitä pitkän rivin ikään kuin SDP:n reunaehdot olisivat objektiivisesti paremmat Suomen kannalta kuin hallituksen reunaehdot. On siinä Delorsilla ihmettelemistä, kun niitä reunaehtolistoja lukee, missä nyt sitten lukeekaan, Pariisissa tai Brysselissä. Olisikin ollut mukava tietää, oliko ryhmäpuheenvuoro lähinnä ed. Jaakonsaaren oma aito vilpitön näkemys, joka ymmärtääkseni pohjimmiltaan on EY:n suhteen erittäin kriittinen, suorastaan kielteinen, vai omaako se laajaakin kannatusta sosialidemokraattien ryhmässä.

Minusta kansalliseen sopeutumiseen liittyvät kansalliset ratkaisut ovat kiistatta Suomen etu. Me olemme tilanteessa, jossa koko pohjoismainen hyvinvointiyhteiskuntamalli on joutunut puolustamaan itse itseään. Viinasen kirves, jonka ed. Jaakonsaari näki täällä heiluvan, ei romuta hyvinvointiyhteiskuntaa vaan luo edellytykset pohjoismaisen hyvinvointimallin jatkamiselle. Olennaisin ero on juuri tässä: Ed. Jaakonsaari haluaa säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan totutut palvelut julistuksenomaisesti ottamatta kantaa siihen, miten se tehdään. Se ei enää onnistu sillä kaikille hyvää -politiikalla, johon tietysti ed. Jaakonsaaren poliittinen sukupolvi on tässä maassa tottunut.

Vain kansantalouden kokonaisremontin myötä syntyvät edellytykset sosiaaliturvan mutta myös työttömyyskehityksen aitoon ja kestävään korjaamiseen. Työttömyyttä ei enää korjata yhteiskunnan hätäaputöillä vaan ainoastaan terveiden yritysten työllistämiskyvyn kautta. Tässä mielessä hallituksen tiedonannossa luvattu uusteollistamisohjelma on Suomen kannalta ainoa oikea tie vakauttaa kansantaloutemme tuottavaa osaa.

Uskon EY-jäsenyyden lisäävän teollisuuden investointihalukkuutta Suomeen. Viime vuonna Suomi oli investoinneissa nettohäviäjä 9 miljardin markan verran. Mitä enemmän pääomia valuu pääomaköyhästä maasta ulos, sitä vähemmän maahamme syntyy uusia työpaikkoja. Siksi jäsenhakemuksella on suora yhteys Suomen selviytymismahdollisuuksiin. On kuitenkin muistettava, että teollisuuden kilpailukyvyn määrätietoinen kehittäminen on toinen osa investointien suuntaamisen kannalta tarpeellista politiikkaa.

Suomen vientiteollisuuden selviäminen onkin Suomen hyvinvoinnin ylläpidon kannalta ratkaisevaa. Maamme vientituotteista 70 prosenttia

suuntautuu EY-maihin. Jäsenyystilanteessa olisimme sisämarkkinoilla ja turvaisimme erityisesti keskeisimmän teollisuutemme alan, puunjalostusteollisuuden, kyvyn hankkia vientituloja ja ylläpitää työllisyyttä. (Ed. Laakso: Jo Eta-ratkaisussa olisimme sisällä!) Mikäli Suomen metsäteollisuus joutuu myöhemmin sopeutumaan Saksan kierrätyskuitumääräyksiin, se olennaisesti vähentäisi suomalaisen alkuperäkuidun kysyntää ja sen myötä vähentäisi metsätalouden kykyä toimia kompensaationa maatalouden vähenemisen aiheuttamille seurauksille maaseudulla. — Koska EY suosii sisämarkkinoita ostoissaan, on selvää, ed. Laakso, että Suomen etu on kauppapoliittisesti olla yhteisön sisällä.

Me joudumme läpikäymään yhteiskunnassa ankaran löysät pois -ohjelman, joka johtaa mitä ilmeisemmin Suomen hyvinkin pitkään korkean rakenteellisen työttömyyden aikaan, aivan samanlaiseen kuin on vallalla monessa EY-maassa. Tämä uhka on selvästi ja aidosti myönnettävä, mutta uhkaa ei torjuta millään elvytyspolitiikalla tai suhdannepoliittisilla tempuilla, vaan luomalla yrittämistä, ahkeruutta ja työntekoa suosiva yhteiskunta.

Tie EY:n täysjäsenyyteen on hyvin kivinen sopeutumisen tie, joka onnistuu vain kurinalaisella talouspolitiikalla, jonka ydin on kustannusten alentamisessa, julkisen talouden laihduttamisessa ja yritysten kilpailukyvyn kohentamisessa. Tähän kaikkeen on sitouduttava ainakin niiden, jotka ovat viemässä Suomea EY:n täysjäsenyyteen. Minusta tämä on hyvin olennainen kysymys sosialidemokraateille. Jos te haluatte, että Suomi menee EY:n täysjäseneksi, teidän on silloin oltava mukana tällaisessa kurinalaisessa talouspolitiikassa. Vain se tie johtaa mahdolliseen jäsenyyteen.

SDP:n ponsi sisältää samat ainekset kuin hallituksen tiedonanto, tosin hieman erilaisessa lausejärjestyksessä. (Ed. Kekkonen: Ei pidä paikkaansa!) Tästä tavallaan herääkin kysymys, mitä ihmeen poliittista temppuilua tai peliä tämä nyt sitten on, kun täytyy itse tätä ratkaisevaa äänestystä lähestyä "kyllä"-muodolla mutta erilaisella ponnella. Jos sosialidemokraatit haluaisivat olla aidosti viemässä Suomea Eurooppaan ja EY-neuvotteluihin, minusta olisi ollut selvintä, että te olisitte voineet olla mukana tiedonannon takana.

On hyvin tärkeää, että Suomi asettaa itselleen realistiset neuvottelutavoitteet. Niihin kuuluvat pyrkimys liittoutumattomuuteen, varojen saanti EY:stä taantuville teollisuuspaikkakunnille, yksipuolisen elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi alueille ja lähialuepolitiikkaan sekä siirtymäaikoja maatalouden sopeutumiselle. Nämä neuvottelutavoitteet on mielestäni syytä alistaa vielä eduskunnan käsittelyyn siten, että hallitus tuo ennen varsinaisten neuvottelujen alkamista, siis ennen vuodenvaihdetta, eduskuntaan tiedonannon tai selonteon. Siinä hallituksen yksityiskohtaisesti tulisi selostaa neuvottelutavoitteensa ja kansallisen sopeutumisensa toimenpideohjelma, jonka merkitys on asiallisesti suurempi kuin neuvottelutavoitteiden. Kun minä puhun reunaehdoista, puhun nimenomaisesti niistä kansallisista ratkaisuista, joiden myönteisen ratkaisun myötä syntyvät edellytykset jäsenyydelle.

Arvoisa rouva puhemies! Minusta hallituksen olisi tämä linja ollut hyvä ilmoittaa jo tämän tiedonannon yhteydessä, koska edelleenkin pyrkimys kansalliseen yhteisymmärrykseen, huolimatta sosialidemokraattien poliittisesta kiukuttelusta tässä mittavassa kysymyksessä on merkittävä osa Suomen Eurooppa-politiikkaa. Siksi tiedonantoa tässä muodossa kuin se nyt on ei tulekaan nähdä hakemukseen liitettävänä reunaehtopaperina, vaan ennen muuta selostuksena niistä kysymyksistä, joihin Suomen tulee EY-jäsenyyden myötä varautua ja joihin kansallisiin toimiin tulee ryhtyä voidaksemme sopeutua mahdolliseen täysjäsenyyteen.

Ed. Kekkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on eräs tunnettu valtiomies, joka on sanonut, että ei pidä provosoitua, kun provosoidaan. Toivottavasti näin ei tapahtunut nyt, mutta kyllä kansanedustaja M. Laukkasen puheenvuoro edusti tyylilajia, josta toivoisi päästävän irti. Kun ed. Laukkanen latoo syntejä sosialidemokraattien niskaan suhteessa EY:hyn, niin kyllä meidän kaikkien nyt täytyy hyvin tarkasti tietää ja tiedostaa se, että tätä ratkaisua on tekemässä ja sen on tehnyt Suomen hallitus, joka on toiminut äärimmäisen epäelegantisti, suorastaan epä-älyllisesti, koko sen prosessin ajan, joka on liittynyt tähän liittymiseen, jos nyt tämmöinen tautologia sallitaan.

Kun ed. Laukkanen puhuu suhdannepoliittisista tempuista, niin hyvänen aika, hallituksessa on tällä hetkellä ministeri, joka pitää mahdollisena esimerkiksi devalvaatioratkaisua, kun me kaikki vastuulliset voimat Suomessa lähdemme siitä, että devalvaatio on menneen maailman talouspolitiikkaa, että meidän täytyy ratkaista kansalliset taloudelliset ongelmamme tavoilla,

joihin ei kuulu sen laatuinen vippaskonstailu, mihin ed. Laukkanen viittasi.

Kun ed. Laukkanen puhui ed. Jaakonsaaren puheenvuorosta, sanon, että kun ed. Jaakonsaari sanoi, että me haluamme säilyttää ne edut, jotka meillä on, niin hän puhui koko sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän suulla. Me olemme ylpeitä siitä ajatuksesta, että saavutetuista eduista ei tingitä silloin, kun ne edut ovat Suomen kansan enemmistön etuja.

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. M. Laukkasen puheenvuoro sisälsi kyllä monia mielenkiintoisia ja järkeviä aineksia, mutta ne todella peittyivät tähän ylenmääräiseen demagogiaan. Näyttää siltä, että ed. Laukkanen on saanut jonkinlaisen vamman sieluunsa siitä, että hallitus ei ole saanut oppositiota tämän EY- tekstinsä taakse. En oikein käsitä, että ed. Laukkanen sitä vielä jaksaa ihmetellä, kun hallitus on tässä asiassa ollut täysin kyvytön neuvottelija opposition suuntaan. Tämä ei varmasti koske pelkästään sosialidemokraatteja, vaan myös edustamiani vihreitä. Olisi ollut monia asioita sekä hallituksen paperissa että sen ulkopuolella, joista varmasti olisi voinut löytyä konsensus tässä yhteydessä, jos halukkuutta sellaisen etsimiseen olisi hallituksessa ollut. Mutta ilmeisesti kaikki energia on mennyt hallituksessa sisäisiin asioihin ja sisäisiin välienselvittelyyn ja sen takia nämä kansalliset kysymykset ovat jääneet kyllä aika pahasti varjoon.

On monia sellaisia asioita, jotka mielestäni hallituksen tiedonantotekstissä ovat saaneet aivan väärän painotuksen, ja on monia keskeisiä 90-luvun Eurooppa-politiikan kysymyksiä, jotka sieltä kokonaan puuttuvat. On todella ikävää oppositiostakin katsellen, että Suomi menee näillä eväillä Eurooppaan.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialistit ovat Euroopan parlamentissa suurin ryhmä. Sosialidemokraatit ovat Suomessa ed. M. Laukkaselle kaikkien kaunojen, pelkojen ja uhkakuvien kohde. Vamma ei näytä syntyneen tämän asian käsittelyn yhteydessä, vaan se on pitempiaikainen, ellei pysyväisluonteinen.

Palkansaajat Suomessa suhtautuvat myönteisesti ja toiveikkaasti Euroopan yhteisöön liittymiseen. Palkansaajilla on ollut omat edustajansa Brysselissä kauemmin kuin Suomen hallituksella. He ovat hyvin tietoisia prosesseista, jotka liittyvät yhteisön jäsenyyshakemukseen, ja heillä on hyvin realistinen kuva niistä mahdollisuuksista, joita suomalaisilla Euroopan yhteisössä on.

Kansallista sopeutumista jäsenyyshakemuksen yhteydessä tarvitaan. Mutta se ei ole minulle auennut kaikkien näiden pitkien, laajojen keskustelujen yhteydessä, millä tavoin julkisen sektorin leikkaaminen auttaa meidän kilpailukykyämme tai auttaa avoimen sektorin yrityksiä entistä tehokkaampaan ja taloudellisempaan toimintaan. Euroopan yhteisö on nimenomaan organisaatio, joka edellyttää aitoa kilpailua, toimintojen tehostamista ja tukipolitiikalla pönkitettyjen toimintojen leikkaamista. Ei kai ed. Laukkanen kuitenkaan sitä voi tarkoittaa, että julkista sektoria leikataan niin, että entistä enemmän voitaisiin toisaalta suljettua sektoria, maataloussektoria, tukea tai sitten sitä yrityssektoria, jota avoimeksi sektoriksi kutsutaan.

Ed. Mäkipää (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. M. Laukkasen puheenvuorosta on syytä oikoa yksipuolisia näkemyksiä.

Ensinnäkin hän sanoi, että palkat ovat korkeat Suomessa. Ed. Laukkanen ei varmaan koskaan ole ollut kuin näissä korkeissa palkoissa, mutta, ed. Laukkanen, täällä Suomessa on kymmeniä-, jopa satojatuhansia ennen kaikkea naisia, jotka työskentelevät ns. matalapalkka-alalla. Olisi odottanut, että pitäisi tehdä jotain ylisuurille palkoille ja ylisuurille eläkkeille, ei näin yksipuolista näkemystä.

Edelleen, kun ed. Laukkanen mainitsi, että kansantalous pitää laittaa kuntoon, kysyn, kiristetäänkö entisestään vähäväkisen ihmisen elämää, kun vuosittaiset veromenetykset Suomen liittyessä EY:hyn varovaisesti ottaen ovat pitkälti toistakymmentä miljardia markkaa. Millä, ed. Laukkanen, nämä kerätään, kun jo muutenkin Suomi on kuulemma rähmäkunnossa?

Kolmanneksi ed. Laukkanen mainitsi, että EY:hyn liittyminen on kauppapoliittinen etu. Tähän saakka Suomelle on entinen Neuvostoliitto, nykyinen Venäjä, ollut erittäin tärkeä kauppakumppani. Vaikka se tällä hetkellä on huonossa jamassa, luulen, että kun muutama vuosi menee, niin se tästä piristyy ja siitä tulee talousmahti. Meillä tähän saakka on ollut itsenäinen kauppapolitiikka, mutta kun ollaan EY:n jäseniä, niin me EY:n jäsenenä emme voikaan tätä kauppapolitiikkaa Venäjän kanssa harjoittaa, vaan tässä tulee suuri este. Eli kuinka voidaan tätä harjoittaa? Meidän on aina kysyttävä EY:ltä lupa, ja uskon, että yksittäisille valtioille suuriakaan myönnytyksiä kauppapolitiikassa ei

anneta. Tämä oli hyvin yksipuolista näkemystä, mitä ed. Laukkanen tässäkin asiassa jälleen kertoi.

Ed. R i m m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olin todella hämmästynyt ed. M. Laukkasen siitä lausunnosta, kun hän totesi, että Suomen palkkataso on EY-maita korkeampaa. EY-maista löytyy ilmeisesti Espanja, Portugali, mahdollisesti Kreikka, joissa palkkataso on alhaisempi kuin Suomessa, mutta muita sitten ei löydykään.

Hän totesi myös, että teollisuuden kilpailukyky on saatava kuntoon. Tästä teollisuuden kilpailukyvyn kuntoon saattamisesta on ainakin uutena kansanedustajana viimeisen vuoden kohta kuunnellut, ja paljon on toimenpiteitä tapahtunut sille, mutta mitään edistystä siellä ei ole kyllä tullut. Tarkoittiko ed. Laukkanen mahdollisesti sitä, että palkkoja edelleen pyrittäisiin leikkaamaan, kenties vähentämään lomaetuuksia, kenties siirtämään niitäkin vähäisiä sosiaaliturvamaksuja, mitä teollisuudella vielä on, työntekijöiden maksettavaksi? Kaikkia varmaankin.

Mitä tulee ylisuureen julkiseen sektoriin, minua kyllä pikkuhiljaa alkavat suoraan sanoen raivostuttaa puheet ylisuuresta julkisesta sektorista ja sen leikkaamisesta. Mitä ihmeen parannusta sillä saadaan, jos julkiselta sektorilta tehdään jatkuvasti uusia työttömiä, kuten nyt joka puolella mainostetaan? Seuraus on todella se, että ihmiset siirtyvät sitä kautta työttömyyskortistoon.

Julkisen sektorin leikkaamisesta puhutaan ilmeisesti juuri siitä syystä, että ei ole näköpiirissäkään se, että työllisyys paranisi ja tulisi uusia veronmaksajia, jolloin ei olisi voimavaroja siihen, miten julkisen sektorin välttämättömiä palveluita kansallisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi voitaisiin jatkossa turvata.

Ed. R i i h i j ä r v i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. M. Laukkasen puheessa on sekä jyviä että akanoita. Samaan hengenvetoon hän puhuu markkinataloudesta ja toisaalta myös EY:n kurinalaisesta talouspolitiikasta. Siitähän todella on kysymys. Ei ole EY:ssä kysymys kaupan vapaudesta vaan erittäin ankarasta kurijärjestelmästä. Direktiivit on jokaisen EY-maan toteutettava lainsäädännössä, ja tämä johtaa suuriin vaikeuksiin. En voi ymmärtää, että keskustapuolue lähtee vetämään tällaista kansantaloudellista linjaa, joka perustuu kuriin eikä vapauteen. Näyttää siltä, että vasemmalla laidalla on vapauden puolustajat ja oikealla puolella kuriyhteiskunnan puolustajat.

Sitä osoittaa se, että Kohl kutsuttiin Pohjoismaiden neuvoston istuntoon, mikä oli ensinnäkin erittäin suuri tyylirikko, mutta se oli myös poliittisesti Pohjoismaita kohtaan erittäin törkeä teko. En tiedä, kenenkä viisautta Kohlin kutsuminen oli. Kohl sinänsä puhui rehellisesti, mistä on kyse. Minä ihmettelen suomalaisia ministereitä, jotka ihailevat, kun saadaan tällainen takuumies. Kyllä Saksassa tiedetään, mikä on kuriyhteiskunta, ja sitä siellä ollaan rakentamassa. Pohjoismaita tarvitaan kuriyhteiskunnan rakentamiseen. Sen takia on erittäin huolestuttavaa, että keskustapuolue on lähtenyt näin voimakkaasti vetämään Suomea EY:hyn mukaan.

Ed. M. L a u k k a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Hämäläinen ja Rimmi ihmettelivät puheenvuoroni sitä osaa, kun katsoin, että tie EY:n täysjäseneksi onnistuu vain määrätietoisen julkisen talouden saneerauksen kautta. Haluan edelleen muistuttaa, että julkinen talous on kansantaloutemme raskain kivireki, jonka hinta tälle kansantaloudelle on niin kallis, että emme enää pysty sitä maksamaan.

Tietysti, ed. Rimmi, ymmärrän hyvin ajattelutapanne. Eihän tästä ole varmaan kuin kymmenkunta vuotta, kun teidän ryhmästänne oli vielä ministereitä hallituksessa. Tuolloin ministeri Aalto katsoi, että keskeinen osa suomalaista työllistämispolitiikkaa ja kansantalouden kuntoon panemista on julkisen talouden kasvattaminen. Niinä vuosina me olemme tehneet kerrassaan mittaamattomia virheitä, joita tänä päivänä maksamme siinä muodossa, että meidän täytyy kansalaisten kannalta ikäviä saneerausratkaisuja tehdä. Mutta vain niiden kautta syntyvät edellytykset pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämiseksi, jonka osalta olen ymmärtänyt, että demaritkin ovat ylpeitä, ja jonka rakentamiseen ainakin olette ilmoittaneet osallistuneenne.

Mitä tulee, ed. Hämäläinen, kysymykseen tukipolitiikan jatkamisesta, minusta on aivan selvää, että tukipolitiikastahan täytyy päästä pois. Totta kai se on selvää. Jos olen EY:n jäsenhakemuksen jättämisen kannalla, tällöin on omaksuttava ja hyväksyttävä kaikki EY-tielle liittyvät ikävät ja myönteiset asiat. Ehkä tämä kuuluu niihin ikäviin asioihin. Mutta avoimeen markkinatalouteen siirtyminen merkitsee sitä,

että yhteiskunnassa täytyy tulla toimeen ilman tukipoliittisia subventiotoimia.

Ed. Mäkipäälle lyhyesti: Haikailette idänkaupan suuntaan. En kovin paljon olisi ropoja panemassa idänkaupan varaan niin kauan, kun ainoita maksuvälineitä, mitä sieltä voidaan saada, ovat sinkkiämpärit.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ollut kuulemassa, minkälaisia syntejä ed. M. Laukkanen teki varsinaisessa puheenvuorossaan. Tapailen tahtia lähinnä ed. Rimmin puheenvuoron johdosta. Totean sen, että kysymys ei ole tietysti niinkään palkoista ja sillä tavalla palkkaerot eivät ole suuria. Sen sijaan on itsestäänselvä asia, että meillä työn tuottavuus on heikompi kuin merkittävissä Keski-Euroopan teollisuusmaissa, joissa myös teollinen ja tuotannollinen menestys on erittäin hyvä. Siitä ei päästä mihinkään, olemme me sitten kuinka itsekylläisiä hyvänsä. Työn tuottavuus on Suomessa laskenut. Meistä puhutaan Pohjolan japanina, mutta ei niillä perusteilla, mitkä ovat perusteet Japanissa. Siellä nimenomaan työn tuottavuudella päästään eteenpäin.

Julkisen sektorin puolelta on selvää, että jos lähdetään merkittäviin, voimakkaisiin ja nopeisiin saneerauksiin, sillä on nopealla aikavälillä negatiiviset vaikutukset. Sen sijaan päällekkäisyyksien karsinta on ehdottomasti välttämätöntä. Esitän yhden naurettavan pienen esimerkin.

Olin Liisankadun ja Unioninkadun kulmassa yhtenä aamuna. Seisoin ja odottelin vihreätä valoa. Minä asun siellä päin, Ahon ja Pekkarisen entisessä asunnossa. Katselin, kun siellä oli neljä miestä, jotka laittoivat uutta suojatien merkkiä pylvääseen. Yksi istui autossa, oli tuonut heidät siihen, yksi piti tikapuita, yksi oli tikapuiden yläpäässä laittamassa merkkiä paikalleen, ja neljäs henkilö antoi merkkiä ylös. Tämä on ehkä huono esimerkki, mutta esitän sitä, että siinäkin olisi autonkuljettaja voinut hoitaa hyvin tämän asian. Nimenomaan tällaisessa asiassa virkamiehellä ja julkissektorin edustajalla ei ole mitään tekemistä, tai jos on samaa asiassa tekemässä useita henkilöitä, on toki järkevää lähteä saneeraukseen tältä pohjalta. Eihän siitä mihinkään päästä.

Ed. Kekkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi täytyy sanoa, että ed. Rimmin puheenvuoro edusti ehkä korkeinta tasoa, mitä keskustelussa tänään on kuultu. Se oli todella arvokas, hyvä puheenvuoro.

Kun ed. M. Laukkanen soimaa julkista taloutta ja samaan hengenvetoon puhuu pohjoismaisesta hyvinvoinnista ja antaa sivulauseessa tunnustuksen pohjoismaiselle sosialidemokratialle sen hyvinvoinnin rakentamisesta, tässä on erittäin huutava ristiriita, ed. M. Laukkanen. Julkinen talous on olennainen osa pohjoismaista hyvinvointia, ei vain hyvinvointia vaan myös sitä perusturvaa, josta me kaikki, myös ed. M. Laukkanen, pääsemme nauttimaan. Minusta on sietämätöntä se ajattelutapa, että Euroopan yhteisöön meneminen edellyttäisi meiltä leikkauksia siitä, mihin me taistelemalla olemme päässeet. Tämän sanon yhteiskunnan punaiselta puolelta, ed. M. Laukkanen. Minusta on sietämätöntä, loukkaavaa ja suorastaan ala-arvoista se tyyli, jolla suhtaudutaan nimenomaan tämän hallituksen toimin niihin kaikkiin saavutettuihin etuihin, jotka ovat tehneet meistä hyvin arvokkaan osan Eurooppaa, hyvin arvokkaan osan Pohjolaa.

Mitä tulee puheisiin Pohjolan japanista, ed. Aittoniemi, unohdetaan ne jutut, eikö niin?

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei suomalaisten palkkataso poikkea oleellisesti vertailukelpoisista Euroopan maista. Ei myöskään suomalainen julkinen sektori poikkea pohjoismaisesta tasosta. Se, missä me poikkeamme koko Euroopan tasosta, on se, että meidän ostovoimamme on niin tavattoman alhainen. Me olemme Euroopan huonoimpia ostovoimapariteetilla mitattuna, ja se taas ei johdu palkoista vaan se johtuu meidän korkeista hinnoistamme, korkeista muista kustannuksista, ja siihen on myyjä kartellisoitunut, monopolisoitunut elinkeinoelämä, erittäin korkeasti rajasuojattu elintarviketuotanto. Kaikkia näitä vastaan voidaan Eurooppaa lähestyessä aivan toisella tavalla suhtautua ja tuoda meidän elinkeinoelämäämme myös sitä tervettä kilpailua, joka on omiaan laskemaan hintoja niin, että suomalaisilla palkoilla pystymme ostamaan entistä paremmin ja sitä kautta myös pitämään palkankorotuspaineet pienempinä.

Mutta sellaiset puheet, joita ed. M. Laukkanen on käyttänyt toisaalta suomalaista ammattiyhdistysliikettä vastaan, suomalaista julkista sektoria vastaan, suomalaisia hyvinvointipalveluja vastaan, ovat juuri omiaan karkottamaan ihmisiä pois eurooppalaisesta yhteisyydestä ja

nostamaan pelkoja Euroopan yhteisön jäsenyyttä kohtaan, koska ed. M. Laukkanen tahtoen tai tahtomattaan luo Euroopan yhteisön jäsenyydestä juuri sellaisen uhkakuvan, jota halutaan välttää.

Ed. R i m m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. M. Laukkaselle totean, kun hän mainitsi kauan sitten työministerinä ollcen Aallon toimenpiteistä, että julkiselle sektorille luotiin työpaikkoja, etten kovin tarkkaan silloin näitä asioita seurannut mutta muistan asioiden kulun olleen sellainen juuri siitä syystä, että julkiselle sektorille yritettiin ihmisiä työllistää, koska se oli yksi tapa hoitaa hyvin huonoa työllisyystilannetta.

Mitä tulee ed. Aittoniemen esimerkkiin jostakin hänen mielestään huonosta työjärjestelystä, ihan ystävällisesti totean, että se ei varmastikaan ole julkisen sektorin vika vaan se on lähinnä ollut työnjohdollinen kysymys. Korjaamista ja järkeistämistä varmastikin on, mutta ei sitä pidä pistää julkisen sektorin viaksi.

Ed. P a a s i o: Arvoisa puhemies! Ed. M. Laukkasella on itseriittoinen tapa käydä keskustelua. Hän rakentaa ensin väitteen, mitä joku on sanonut, ja tulkitsee, mitä joku on tarkoittanut, rakentaa vastaväitteen ja miehekkäästi kumoaa jälkimmäisellä edellisen ja on ikään kuin voittanut keskustelun. Ed. M. Laukkanen vain unohtaa sen, että eduskuntakeskustelua ei voi leikellä. Tämä tulee pöytäkirjoihin ihan sellaisenaan. (Ed. M. Laukkanen: Tämän te olette sanonut ennenkin!) — Ed. M. Laukkanen ei näy vain sitä sitten ymmärtävän.

Arvoisa puhemies! Hallitsevia argumentteja Suomen EY-jäsenyyden vastustamisessa on ollut väite, että jäsenyyden myötä Suomi menettäisi itsenäisyytensä ja muuttuisi osavaltioksi tai jopa maakunnaksi yhtyneessä Euroopassa. Ed. Aittoniemi on luonut Suur-Saksaa hyvin mielenkiintoisella historiallisella tavalla, mikä liittyy kauhukertomusten luokkaan, ei välttämättä parlamentaariseen keskusteluun sellaisenaan.

Usein verrataan myös tulevaa Eurooppaa helposti Amerikan yhdysvaltoihin ja tämän rakenteeseen. Tämän vertailun onttous näkyy helposti, kun historian valossa tarkastellaan kummankin kokonaisuuden syntyvaiheita ja kehitystä vuosisatojen mittaan. Eurooppa ei ole muodostunut pääasiassa siirtolaisuuden tuloksena kuten Yhdysvallat. Täällä kulttuurit ja kieletkin ovat pysyneet merkittävästi eriytyneempinä. Niinpä ei olekaan odotettavissa, että Eurooppa ajankaan mittaan kehittyisi Yhdysvalloiksi, valtioksi, jonka osavaltioina tai peräti maakuntina olisivat esimerkiksi Ranska, Saksa, Britannia tai Suomikaan. Jo sisäinen poliittinen demokratia ehkäisee tällaista kehitystä.

Suomea on liiaksi pidetty eurooppalaisena erityistapauksena myös pohdittaessa jäsenmaiden itsemääräämisoikeuden laajuutta. On itse asiassa annettu ymmärtää, että Suomi EY:n ulkopuolelle jättäytymällä voisi olla Euroopan ainoa itsenäinen valtio mutta menettäisi itsenäisyytensä liittymällä EY:n jäseneksi. Näkemys on perin omahyväinen ja muita Euroopan valtioita aliarvioiva ja loukkaava.

Kun puhutaan päätösvallasta ja sen mahdollisesta menettämisestä, ajatellaan helposti, että eduskunta meillä päättäisi merkittävistä esimerkiksi talouselämään liittyvistä asioista. Näinhän ei ole. Suomen taloudellinen tehottomuus johtuu pääasiassa yrityksissä tehdyistä päätöksistä ja linjaratkaisuista. Näiden seurauksena meillä on keskitytty lähinnä reviirien turvaamiseen ja kilpailun tukahduttamiseen. Tiiviimpi osallistuminen eurooppalaiseen yhdentymisprosessiin tuo tältäkin kannalta mukanaan tervettä kehitystä.

Tosiasiaksi jää, ettei Suomen itsenäisyys mihinkään ole häviämässä. Meillä on päinvastoin itsenäisen kansakunnan luovuttamaton oikeus osallistua historialliseen eurooppalaiseen prosessiin. Jättäytyminen epämääräiseksi takamaaksi olisi eurooppalaisen identiteettimme hylkäämistä. Ongelmia nytkin valittavalla tiellä tietysti runsaasti on. Ne ovat kuitenkin merkittävästi vähäisempiä kuin ne ongelmat, joita kohtaisimme jättäytyessämme ulkopuolelle. Siksi onkin tervehdittävä tyydytyksellä hallituksen päätöstä jättää Suomen jäsenhakemus Euroopan yhteisöön. Olisi ollut toivottavaa, että hallitus todella olisi arvostanut eduskunnan laajaa tukea aikeelleen ja välttänyt kiusauksen käyttää tiedonantoa ja historiallista tilannetta lyhytnäköisellä tavalla johtavan hallituspuolueen sisäisten kiistojen peittelemiseen.

Erityistä huomiota ovat herättäneet pääministerin monenlaiset lausunnot siitä, mistä tiedonannossa lopultakin on kysymys. Tällainen haarukointi on tapahtunut keskustan sisäisten syiden vuoksi. Pääministeri on halunnut hakea tukea nimenomaan hallitukselle ja työntää takaalalle sen, että kyse on juuri EY-jäsenyyden hakemisesta. Koska eduskunnan asiana on lopullisesti hyväksyä EY-sopimus, on korrektia, että hallitus nimenomaan tiedonannon muodos-

sa hakee siltä mandaattia jäsenyyshakemukselle. Tämä on tärkeää siitä huolimatta, ettei eduskunnan suostumusta muodollisesti ottaen tarvittaisi tässä vaiheessa, vain tasavallan presidentin päätös riittäisi.

Tiedonanto korostaa prosessin parlamentaarista luonnetta enemmän kuin valtiosääntömme kirjain välttämättä edellyttäisi. Ei ole epäilystäkään siitä, että juuri tiedonannon valitseminen myös tarkoittaa sitä, että kysymys on hallituksen luottamuksesta. Tiedonantomenettely on perustettu sitä varten, että hallitus halutessaan voisi luottamuksensa eduskunnassa mittauttaa. Hallituspuolueiden piiristä kuuluneet mielipiteet siitä, ettei hallituksen tulisi tehdä tiedonannosta luottamuskysymystä, eivät ota huomioon tiedonannon luonnetta. Kun tiedonanto on tuotu eduskuntaan, on eduskunnan, ei hallituksen, asia päättää luottamuksesta.

Koska hallitus tiedonannossaan nimenomaan on valinnut sellaisen sanamuodon, että se hakee luottamusta paitsi aikeelleen hakea EY:n jäsenyyttä myös omalle politiikalleen, mm. laajoille tulonsiirroille ennestäänkin liiaksi tuetulle maataloudelle, sosialidemokraateille ei jäänyt muuta mahdollisuutta kuin esittää oma sanamuotonsa päätökseksi. Tämä oli välttämätöntä siksi, että voisimme selvästi sanoa, ettemme tue hallituksen muuta politiikkaa samalla, kun kannatamme sen aietta hakea EY:n jäsenyyttä. Hallituksen jääräpäisyys pitäytyä tiedonannon sanamuodossa johti siihen, että joudutaan tulossa olevaan jossakin määrin ongelmalliseen äänestystilanteeseen.

Miten olisi suhtauduttava puheisiin siitä, ettei hallituksen yhtenäisyys tai edes hallitusrintaman yhtenäisyys eduskunnassa olisi tässäkään asiassa kovin tärkeä? On todettava parlamentarismin keskeisiin periaatteisiin kuuluvan, että hallitus on pääsääntöisesti ja varsinkin suurissa kysymyksissä yhtenäinen. Yhtenäisyys tarkoittaa nimenomaan sitä, että sellainen vallitsee hallituksen politiikan eikä vain hallituksen pystyssä pysymisen suhteen. Tätä taustaa vasten on merkittävää pakenemista hallituksen politiikan takaa pidettävä nimenomaan hallitusrintaman taholta tulleena epäluottamuksena hallitusta kohtaan. Aivan erityisen selvää tämä tietenkin on kokonaisten hallituspuolueiden kohdalla. Kristillisen liiton hallituksen integraatiopolitiikalle kielteinen kanta tuli yksiselitteisen selvästi ilmi ryhmäpuheenvuorossa. Hallitus ei ole yhtenäinen. Sitä ei mikään äänestyskikkailu mihinkään muuta tai mitenkään peitä.

Parlamentaarinen herkkyys on useimmissa meihin rinnastettavissa maissa paljon suurempaa kuin Suomessa. Jo hallituksen politiikan julkinen arvostelu johtaa monesti hyvin pikaisiin jäähyväisiin hallituksesta. Mielestäni liioitteluihin ei tässäkään ole syytä, mutta tosiasiaksi jää, että juuri tuo herkkyyden aste osaltaan mittaa parlamentarismin todellisuutta. Kyse ei ole siitä, ettei kuka tahansa, ministerikin, saisi kantaansa ilmaista. Kysymys on siitä, että vastuu on hallituksella yhteinen. Asialla on merkitystä myös sen uskottavuuden kannalta, jota hallitukselta tulevissa neuvotteluissa on ehdottomasti odotettava ja edellytettävä. Hallituksen käyttäytymisen johdonmukaisuudella on kansallista merkitystä. Sitä ei saa uhrata minkäänlaiselle taktikoinnille.

Olemme saaneet kuulla, että ulkoministerin tehtävänä tulee olemaan johtaa Suomen EY-neuvotteluja. Tämä varmaan sopii ulkoministerin tehtäväkenttää ajatellen. Pääministerin sijaisella olisi epäilemättä ollut enemmän asiantuntemusta, mutta työnjako olkoon hallituksen asia.

On sen sijaan syytä peräänkuuluttaa Suomen neuvottelujen uskottavuutta sen perusteella, että neuvotteluvaltuuskuntamme johtaja, ulkoministeri Väyrynen, on hiljattain julkisuudessa näyttävällä tavalla esittänyt näkemyksiä, jotka varmasti herättävät huomiota ei vain meillä vaan myös tulevien neuvottelukumppaniemme piirissä. Asian tärkeyden vuoksi on pakko kysyä: Onko kyseessä hallituksen linja, kun sen senioriministeri, Suomen neuvotteluvaltuuskunnan johtaja, julkisuudessa jälleen spekuloi valuuttakursseilla, puoltaa voimakkaasti maatalouden ylituotannon ylläpitämistä, jopa kasvattamista, sekä kuuluttaa hallituksen linjan johtavan Suomen teollisuuden yksipuolisen rakenteen korostumiseen entisestään? Koska pääministeri ystävällisesti on ilmoittanut hallituksen taholta vastattavan eduskunnasta esitettäviin kysymyksiin, pyydän, että hän ilmoittaa, vastaavatko ulkoministeri Väyrysen edellä mainitut linjaukset hallituksen kantaa. Jos ne vastaavat, miksi hallitus ei pääministerin kautta linjaansa ilmoita? Elleivät ne vastaa, miten ministeri Väyrynen voi uskottavalla tavalla käydä neuvotteluja EY:n edustajien kanssa? (Ed. Jaakonsaari: Hyvä kysymys!) Myös pääministerin sijaisen, ministeri Salolaisen kanta olisi hyvä kuulla. Siitä huolimatta, että hallituksen edustajat eivät varhaisesta illasta huolimatta ole paikalla, olen varma, että he aamua ja yötä myöten huolellisesti perehtyvät pöytäkirjan kautta eduskunnassa pidettyihin puheenvuoroihin, ja uskon, että viimeistään huomisen keskustelun ku-

luessa saamme tähän vastauksen. Ellemme saa, niin kysymme uudestaan. Tämä on erittäin keskeinen asia hallituksen uskottavuuden kannalta, ei tässä eduskunnassa niinkään, jossa hallituksen uskottavuus ei ole kovin korkeaa luokkaa tälläkään hetkellä, vaan nimenomaan Euroopassa, jonka edustajien kanssa meidän tulisi neuvotteluja mahdollisimman luotettavasti ja uskottavasti käydä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean olevani sitä mieltä, että eduskunnan kanta EY-neuvottelutavoitteiksi määräytyy silloin, kun päätökset hallituksen selonteosta toukokuussa tehdään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Suominen.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ihan muutama kommentti suuresti kunnioittamani kansanedustaja Paasion puheenvuorosta. Me olemme täällä olleet epätietoisia tähän saakka siitä, mistä me äänestämme keskiviikkona. Nyt tuli aivan uusi argumentti tähän asiaan sikäli, kun ed. Paasio lausui, että hallituksen ei olisi välttämättä lainkaan tarvinnut tuoda asiaa tänne. Hallitus on tietyllä tavalla piruuttaan tuonut meille näytettäväksi tämän asian eli tiedonannon tänne eduskuntaan. Toisin sanoen me istumme aivan turhaan ilmeisesti näin illan myöhäisinä hetkinä.

Mitä tulee itsenäisyyskysymykseen, ed. Paasio totesi, että me emme menetä palaakaan itsenäisyydestämme. Se ei ole mahdollista — ryhtymättä nyt itsenäisyyden perusteita enemmälti selvittelemään uudelleen — se ei ole lainkaan mahdollista, ed. Paasio, ellemme muuttele itsenäisyyden määritelmää, aivan samalla tavalla muuttele kuin ministeri Väyrynen on joutunut muuttelemaan kuukausien aikana puolueettomuuden määritelmää. Hän siirtyi ensin sitoutumattomuuteen, sitten hän siirtyi sotilaalliseen liittoutumattomuuteen, ja nyt se liittoutumattomuuskysymyskin on pienentynyt niin paljon, että puhutaan enää lähialueiden sotilaallisesta liittoutumattomuudesta. Sekin pienenee kuin piru, ei vaan pyy, maailmanlopulla tämä sotilaallinen liittoutumattomuuskysymys. Kun aletaan tätä itsenäisyyskysymystäkin nakertaa, ed. Paasio, niin samalla tavalla käy, eräänä päivänä putoaa viimeisetkin riput meidän käsistämme. Sen käy samalla tavalla kuin tälle puolueettomuudelle, sitoutumattomuudelle, liittoutumattomuudelle, jota asiaa ministeri Väyrynen ei enää kärsinyt täällä kuunnella, vaan otti ruskean laukkunsa ja lähti.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin odottanut, kun ed. Paasio ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja on keskeisessä asemassa muotoiltaessa Suomen neuvottelutavoitteet EY-selonteon yhteydessä, että hän olisi puuttunut tähän ulkopoliittiseen linjaan hieman syvällisemmin. Kun luin pääministeri Ahon tekstin toiseen kertaan jokin aika sitten, käsittääkseni siinä mennään huomattavasti pitemmälle kuin esimerkiksi hallituksen varsinaisessa tiedonannossa ja nimenomaan ulkopoliittisessa osassa. Tässähän sitoudutaan täysin rinnoin Maastrichtin päätökseen ja toisaalta tehdään varaus myös meidän puolueettomuuteemme: Maantieteellisen asemamme ja historiamme kokemusten perusteella pyrkimyksenämme on puolueettomuus lähialueillamme mahdollisesti syntyvissä selkkauksissa." Tämä oikeuttaa mielestäni saamaan vastauksen siihen, onko hallitus sitten hyväksynyt sen, että tämä "varsinainen puolueettomuus" ei sisällä puolueettomuutta lähialueiden ulkopuolella syntyvissä selkkauksissa.

Nämä ovat tietysti vähän nyanssikysymyksiä, mutta ulkopoliittinen keskustelu saisi kyllä olla syvällisempää ja analyyttisempää aivan kuten ed. Jaakko Laakso on toivonut, ja varmasti me odotamme innolla ed. Laakson puhetta tästä asiasta.

Ed. Kekkonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Aittoniemen puheenvuoron takia, kun hän puhui itsenäisyydestä kovin kepeällä otteella. En tiedä, miten hyvin ed. Aittoniemi tuntee Suomen poliittisen historian, mutta ehkä hänen on syytä tietää se, että kun Suomi itsenäistyi aikoinaan, niin hyvin suuri vallankäyttäjä keväällä 18 oli Rüdiger von der Goltzin Itämeren vahvistettu divisioona. Kun 20-luvulla sitouduimme reunavaltiopolitiikkaan, se oli meidän omaehtoinen päätöksemme. Kun 30-luvulla pariin otteeseen suuntauduimme Saksaan, se oli meidän omaehtoinen päätöksemme, aivan niin kuin pohjoismainen suuntauskin. Talvisodassa olimme yksin, ed. Aittoniemi, jatkosodassa emme enää. Lopputulokset eivät ole pelkästään myönteisiä.

Herra puhemies! Halusin vain näillä pikku esimerkeillä sanoa ed. Aittoniemelle sen, että

itsenäisyydestä puhuminen niin ohuella pohjalla, kuin ed. Aittoniemi sitä harrasti, on jotenkin isänmaatonta toimintaa.

Kun ed. Ukkola kaipasi analyyttistä ulkopoliittista keskustelua, niin sitä juuri nyt tarvitsisimme, koska olemme tilanteessa, jossa hyvin pitkälle luodaan myös se kieli, se slangi, se ulkopoliittinen "liturgia", jota tulemme käyttämään pitkälti tulevaisuuteen. (Ed. Ukkola: Ei enää liturgiaa!)

Tässä suhteessa, ed. Aittoniemi, haluaisin vain toistaa sen, että historia on hyvin mielenkiintoinen oppiaine varsinkin tällaisessa historian murrosvaiheessa, mitä elämme juuri nyt.

Ed. P a a s i o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Ukkolalle sanoisin ensin sen, että mitä ulkopoliittiseen analyysiin tulee, niin sen aika lienee paremmin sitten, kun eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan mietintö on täällä keskustelun pohjana ja valiokuntakierros on käyty, jolloin meillä on edessä Suomen neuvottelutavoitteiden vahvistaminen eduskunnan osalta, johon tämä ulkopolitiikka hyvin olennaisesti kuuluu.

Mitä tulee ed. Aittoniemen puheenvuoroon, niin minusta, herra puhemies, tuntuu vahvasti, että ed. Aittoniemi ja ed. M. Laukkanen ovat perustaneet opintokerhon tähän taloon nimenomaan sillä periaatteella, että havaitsin suuhuni pannun huomattavasti sellaisia sanoja, joita en tunnistanut. Muistini on hiukan parempi kuin kahden minuutin mittainen sen suhteen, mitä olen sanonut. Mutta tuollaisia väitteitä on jyräämällä hyvin helppo esittää ja sitten itsetyytyväisenä kertoa kahvilassa, että paninpa jauhot suuhun.

Ed. M. L a u k k a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt ainakaan itse tiedä sellaisten opintokerhojen olemassaoloa, mihin ed. Paasio viittasi. Sutin kanssahan on tietysti mukava käydä kahvilla, mutta se siitä.

Kun kuunteli ed. Paasion puheenvuoroa, haluaisin ed. Paasiolle nyt sanoa hyvin vilpittömästi ilman sarvia ja hampaita aidosti, että minusta olisi ollut erinomaista, jos tämä keskustelu olisi johtanut sen kaltaiseen äänestykseen, jossa me, jotka olemme itse tämän peruskysymyksen ja kannalta, siis EY-jäsenhakemuksen kannalta, samaa mieltä, olisimme voineet olla myös äänestyksessä samaa mieltä. Ne, jotka ovat sitä vastaan, olisivat voineet olla sitä vastaan.

Aikaisemmin täällä jo käytin puheenvuoron meidän kansantaloutemme ja EY-jäsenhakemuksen välisestä yhteydestä. Haluan edelleenkin, ed. Paasio, korostaa sitä, että syy, miksi itse olen jäsenhakemuksen lähettämisen kannalla, perustuu siihen, että uskon sen kautta Suomen kansantalouden vahvistuvan ja sitä kautta, ed. Kekkonen, syntyvän edellytykset pohjoismaisen ja suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan säilymiselle. Sen takia, ed. Hämäläinen, en nyt kovin paljon olisi teiltä enää kaivannut tällaista väärää todistusta, johon te äsken nyt syyllistyitte.

Todellakin on niin, että jos kannatamme EY:n jäsenyyttä, silloin emme voi hyväksyä ylilihavaa julkista taloutta, joka on meille kivireki, emme voi hyväksyä valtion raketinomaista velkaantumisvauhtia tai vaihtotaseen alijäämää tai maamme korkeaa kustannustasoa. Muistutan vielä, ed. Hämäläinen, että itse totesin puhujakorokkeelta käyttämässäni puheenvuorossa, että keskeisin ongelma meillä palkansaajilla on ostovoimaongelma, ja siihenkin perusasiaan ja kilpailun lisääntymiseen uskon EY-jäsenyyden tuovan meillä Suomessa korjausta.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Paasio on aivan oikeassa tietenkin siinä, että ulkopoliittisen keskustelun aika on sitten, kun ulkoasiainvaliokunta on antanut selonteosta eduskunnalle mietintönsä.

Se, mitä rivien välistä halusin kauniisti sanoa, oli se, että toivoisin, että ulkoasiainvaliokunta ja eduskunta olisivat hieman rehellisempiä analysoidessaan uusien linjauksien seurauksia kuin hallitus, joka on kyllä ne linjannut, mutta ei ole kertonut, mitä ne merkitsevät. Se tahtoo sanoa sitä, että toivoisin henkilökohtaisesti, että lopultakin pääsisimme eroon tästä ulkopoliittisesta liturgiasta ja puhuisimme nimillä emmekä nimimerkeillä ja puhuisimme sellaista kieltä, jonka myös kansa ymmärtää.

Herra puhemies! Kiitos terveisistä.

Ed. J a a k o n s a a r i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tunnustus ed. M. Laukkaselle, koska hän taisi olla ensimmäinen Suomen keskustan kansanedustaja, joka sanoi, että hän itse on sitä mieltä, että Suomen on haettava EY-jäsenyyttä. Täällä jo moni on ilmoittanut, että hän on joutunut tulemaan sille kannalle, koska puoluevaltuuskunta on sitä mieltä tai presidentti on sitä mieltä tai puheenjohtaja on sitä mieltä. Minä kunnioitan sitä, että tämmöisessä asiassa tehdään ratkaisuja ihan itse oman ajattelun ja oman alan pohjalta.

Siitäkin olen ed. M. Laukkasen kanssa samaa mieltä ja sosialidemokraatit laajasti, että me haemme talouden perustan vahvistumista uusilta markkinoilta, se on totta, ja sitä kautta yritämme turvata hyvinvointiyhteiskunnan ja julkisten palvelujen saatavuuden. Mutta siinä olemme todella eri mieltä, että te, ed. M. Laukkanen, näette Suomen talouden syöksykierteen syyksi julkisen talouden. Se ei pidä paikkaansa. Juuri näinä päivänä on tullut yhä laajempia ja vakavampia tietoja pankkijärjestelmän kriisistä, meidän yritystemme osaamattomuudesta ja siitä, että on vanhanaikaiset johtamisjärjestelmät; ja julkinen talous on aina pelastanut meidän yrityksemme erilaisista virheistä. Tämä on johtanut kriisiin. Tämä ei ole julkisen talouden kriisi. Tämä on Suomen yrityselämän kriisi ja sen osaamattomuuden kriisi. Sen takia on hyvin vaarallista, että puolustetaan julkisen sektorin supistamista, koska se kuitenkin loppujen lopuksi johtaa niiden hyvinvointipalvelujen supistamisiin, jotka ovat itse asiassa meille kilpailuetuja eivätkä kilpailuhaittoja.

Ed. Hämäläinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Euroopan yhteisön jäsenyys edellyttää meiltä kurinalaista talouspolitiikkaa. Sosialidemokraatit ovat hyvin lukeneet Maastrichtin sopimuksen, ja tiedämme, mitä meiltä siinä edellytetään. Minä toivon, että kaikki muutkin, myös hallitus, olisivat Maastrichtin sopimuksen lukeneet ja että hallitus selvästi myös sitoutuisi tähän Maastrichtin sopimukseen.

Toinen asia on kuitenkin sitten, ed. M. Laukkanen, että alhainen inflaatio voidaan saavuttaa kovin monilla eri tavoilla. Valtion velkaantumisen vauhtiin voidaan puuttua kovin monilla eri tavoilla. Näyttää siltä, että meillä on perustavaa laatua oleva erimielisyys siitä, millä tavoin nämä päämäärät tulee saavuttaa ja mikä on se yleinen talouspoliittinen linjaus, jolla tätä maata johdetaan.

Puuttuisin vielä toiseen asiaan, kun tässä on itsenäisyydestä viime minuutteina myös puhuttu. Tässä kansainvälistyvässä maailmassa ja vapaan rahatalouden ja entistä liberaalimman maailmankaupan yhteydessä on loppujen lopuksi niin, että kansallisilla säännöksillä onkin hyvin vähän enää pelivaraa. Minä päinvastoin väittäisin niin, että nykyisessä tilanteessa Saksan Bundesbankilla on huomattavasti enemmän sananvaltaa koko Euroopan rahamarkkinoilla kuin tulee olemaan sen uuden Euroopan yhteisön yhteisellä keskuspankilla, johon Euroopan yhteisö tähtää. Väitän, että Bundesbankin asema tulee olemaan pienempi ja yhteinen eurooppalainen näkökulma tulee olemaan suurempi siinä Euroopan yhteisön yhteisessä pankissa. Näin ollen minusta on täysin väärä se johtopäätös...

Puhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Kekkonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Itse asiassa ed. Jaakonsaaren puheenvuoro teki tämän minun puheenvuoroni vähän tyhjäksi. Minunkin täytyy avoimesti tunnustaa, että on komeata kuulla keskustalaiselta kansanedustajalta, että hän on henkilökohtaisesti jotain mieltä. Sellaista en ole kuullut niinä viitenä vuotena, jotka olen tässä talossa askarrellut.

Yleensä tässä salissa on kaksi kansanedustajaa, joiden kanssa en muista olleeni koskaan samaa mieltä. Toinen on kansanedustaja M. Laukkanen ja toinen kansanedustaja Ukkola. Mutta heidän viimeaikaiset puheenvuoronsa ovat panneet minut tarkistamaan kantaani sillä tavalla, että kyllä ed. Laukkasella on ihan järjellisiä ajatuksia siitä, miksi meidän täytyy mennä Eurooppaan. Ed. Ukkolan arvio itsenäisyydestä myös käy pirtaan varsin hyvin.

Mutta sitä minä, ed. Laukkanen, herra puhemies, jos sallitaan, en voi ymmärtää, että Suomen keskustan kansanedustaja jaksaa melskata julkisesta taloudesta, ja kuitenkin tämän julkisen talouden kaikkein suurin yksityiskohta on maatalous, se osa suomalaista julkista taloutta, sitä, joka on kaikkein suojatuin, kaikkein monopolisoitunein, kaikkein kartellisoitunein. Se on yleisesti ottaen toimintaa, jossa ei ole minkäänlaista tulosvastuuta eikä oikeastaan mitään. Minusta on älyllistä epärehellisyyttä, ed. Laukkanen, että te kehtaatte syyttää julkista taloutta, joka luo hyvinvointia, sen ryhmän jäsenenä, joka vie hyvinvointia.

Ed. Paasio (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ellei muuten, niin pöytäkirjoja varten vielä todettakoon ed. M. Laukkasen ihmettelyn johdosta, miksi SDP:n ryhmä ei ole voinut tukea hallituksen tiedonantoa yhtymällä puhemiehen päiväjärjestykseen siirtymisesitykseen, että se salaisuus on tiedonannon ensimmäisessä kappaleessa, joka kuuluu seuraavasti: "Hallitus on päättänyt, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä, jos eduskunta hyväksyy tässä tiedonannossa ilmaistun hallituksen kannanoton."

Kysymys on nimenomaan siitä, että hallitus asettaa reunaehtoja eduskunnalle ja lähtee siitä, että meidän tulisi tukea hallituksen kaikkea politiikkaa, jota tiedonannossa on ilmaistu, samalla kun tuemme sitä kantaa, joka meillä alun perin on ollutkin, että Euroopan yhteisön jäsenyyttä pitää hakea. Hallitus ei ole suostunut ymmärtämään tätä kysymystä, ja tästä syystä, herra puhemies, joudumme äänestystilanteeseen, jonka viesti kieltämättä voi olla eri suuntiin hiukan sekavampi kuin sen soisi olevan.

Ed. Laakso: Herra puhemies! Kuuluin 1970-luvulla niihin, jotka välttivät puolueettomuuden mainitsemista, tai kun mainitsin puolueettomuuspolitiikan, liitin siihen etuliitteet aktiivinen ja rauhantahtoinen. Oma paradoksinsa on tietenkin siinä, että tällä hetkellä olen puolustamassa puolueettomuutta ja puolueettomuuspolitiikkaa ja korostamassa tämän politiikan merkitystä varsin epävakaiseksi muuttuneessa Euroopan tilanteessa.

Mutta vähintäänkin yhtä suuri paradoksi, herra puhemies, on siinä, että ne, jotka aikaisemmin ylistivät puolueettomuutta ja puolueettomuuspolitiikkaa ja absolutisoivat Suomen harjoittaman puolueettomuuspolitiikan myös suhteessa maamme sopimuksellisiin ulkopoliittisiin velvoitteisiin, ovat nyt ensimmäisinä luopumassa koko puolueettomuudesta.

On mielenkiintoista ollut seurata sitä sanallista saivartelua ja kiemurtelua, jota hallitus on harjoittamassa puolueettomuuspolitiikan uudelleen määrittelyssä. Hallitushan on typistänyt Suomen puolueettomuuspolitiikan sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Osa hallituksesta, mm. kokoomuksen puheenjohtaja ja puolueen todennäköinen presidenttiehdokas Pertti Salolainen, on valmis heittämään puolueettomuuden käsitteenä kokonaan romukoppaan.

Puolueettomuuspolitiikan typistämisen syynä on halu sopeuttaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sellaiseksi, että jäsenyys Euroopan unioniksi muuttuvassa Euroopan yhteisössä käy ylipäänsä mahdolliseksi. Toisin sanoen puolueettomuuden määritelmää muutetaan siksi, että Suomella olisi mahdollisuus päästä Euroopan yhteisön jäseneksi. Perinteistä puolueettomuuspolitiikkaa harjoittaville maille Euroopan unionin portit eivät näet aukea. Tämä on tehty monen monta kertaa selväksi myös Brysselissä vierailleille suomalaisille.

Tästä syystä tuntuu suurelta kansalliselta itsepetokselta eräiden ministerien itsepintainen väite Suomen voivan puolueettomana maana liittyä Euroopan yhteisön jäseneksi. Luulen, että ensi vaiheessa ei ollut kysymys niinkään yrityksestä tietoisesti harhaanjohtaa muita tässä keskustelussa, vaan kyse oli lyhyesti siitä, että arvoisat ministerit eivät todellakaan olleet selvillä siitä, mitä mieltä Euroopan yhteisössä vaikutusvaltaiset komissaarit olivat puolueettomuuden ja Euroopan yhteisön jäsenyyden yhteensovittamattomuudesta.

Puolueettomuudesta ollaan siis valmiita luopumaan, jotta Suomi hyväksyttäisiin Euroopan yhteisön jäseneksi. Itse taas pidän puolueettomuutta välttämättömänä, jotta Suomi pysyisi Eurooppaan syntyneiden uusien kriisien ja näköpiirissä olevien uusien konfliktien ulkopuolella.

Millä tavalla hallituksen typistetty puolueettomuuspolitiikka poikkeaa perinteisestä puolueettomuuspolitiikasta? Puolueettomuuspolitiikalla tarkoitettiin aikaisemmin koko lailla enemmän kuin vain pysyttäytymistä sotilasliittojen ulkopuolella, joksi se nyt on haluttu typistää. Puolueettomuuspolitiikalla tarkoitettiin ennen kaikkea pysyttäytymistä kansainvälisten ristiriitojen ja erityisesti suurvaltaristiriitojen ulkopuolella. Onkin nähtävä, että Euroopan unioniin liittyminen tekee sellaisen asennoitumisen jatkossa mahdottomaksi. Toisin sanoen Suomi ei enää voi pysytellä kansainvälisten ristiriitojen eikä edes suurvaltaristiriitojen ulkopuolella ollessaan Euroopan unionin jäsen. Myöskään tämän johtopäätöksen yksiselitteistä kirjaamista hallitus on selonteossaan ja tiedonannossaan välttänyt, vaikka se kaikille asiantuntijoille on yksiselitteisen selvä.

Suomi ei enää voi olla, kuten oikealla aikaisemmin niin mielellään korostettiin, lääkärin roolissa. Euroopan unionin myötä Suomi joutuu osallistumaan tuomarin tehtäviin halusipa tai ei, eikä vain tuomarin tehtäviin, vaan myös rankaisijan tehtäviin yhdessä Euroopan unionin kanssa.

Kun pääministeri Aho nyt ilmoittaa Suomen hyväksyvän Maastrichtin sopimuksen velvoitteet ja on valmis, kuten hän sanoo, rakentavasti osallistumaan niiden toimeenpanoon siten kuin joulukuussa Hollannissa sovittiin, on kyse monen asiantuntijan mielestä hypystä tuntemattomaan. Todettakoon, että hallituksen selonteossa sen paremmin kuin tiedonannossakaan ei anneta näin yksiselitteistä tukea Maastrichtin sopimuksen velvoitteille ja ilmoiteta Suomen olevan val-

mis osallistumaan myös niiden toimeenpanoon. Tämä oli uutta, mitä ei aikaisemmin ole näin selvästi sanottu.

Mutta pääministeri Aho vältti omassa puheenvuorossaan kertomasta, mitä tämä tarkoittaa, mistä on kysymys. Esimerkiksi kuukausi sitten pidetyssä kadettikoulun seminaarissa asiantuntijana kuultu Erkki Nordberg totesi, että unionin lopullista muotoa ja sisältöä on tässä vaiheessa mahdotonta ennakoida. Siitä tiedetään vain se, mitä Maastrichtin kokouksessa asiasta kirjattiin.

Mutta vaikuttaa siltä, että huomattavalle osalle EY-keskustelijoita on epäselvää, mitä Maastrichtin kokouksen päätöksiin kirjattiin, ja luulenpa, että varsin harva kansanedustaja on vaivautunut edes tutustumaan näihin päätöksiin. (Ed. Laine: Varsinkaan kun niitä ei ole edes suomen kielellä saatavana!) — Aivan oikein. Niitä ei ole edes suomen kielellä olemassa, mikä sekin rajoittaa mahdollisuuksia tutustua näihin päätöksiin.

Olennaisinta Maastrichtin kokouksen päätöksissä on, että Suomi joutuu hyväksyessään Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan hyväksymään itse asiassa johtavien Länsi-Euroopan valtioiden linjanvedot kansainvälisessä politiikassa ja elämään niiden mukaan. Maastrichtin kokouksen päätökset toisin sanoen edellyttävät Suomen osallistumista Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Jäsenvaltiot Euroopan unionissa ilmoittavat tukevansa unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa aktiivisesti ja varauksetta, lojaalisti ja solidaarisesti, kuten päätöksissä todetaan. Maastrichtin sopimus on tässä suhteessa periaatteessa ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta kaiken kattava. Tätäkään Suomessa käydyssä keskustelussa ei ole haluttu tunnustaa.

Maastrichtissa sovittiin myös siitä, että Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan on kunnioitettava Pohjois-Atlantin liittosopimuksesta johtuvia velvoitteita, ovathan miltei kaikki Euroopan yhteisön jäsenmaat myös Naton jäsenmaita. Euroopan yhteisön linjanvetojen on oltava sopusoinnussa Naton yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen viitekehysten kanssa. Tästä johtavat suomalaiset sotilasasiantuntijat ovatkin tehneet sen johtopäätöksen, että määräys itse asiassa kytkee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälti Naton politiikkaan.

Sitten tulemme siihen kysymykseen, missä ed. Ukkola onnistuneesti sekoittaa käsitteitä. Suomessa puhutaan tällä hetkellä Natosta tietämättä, mistä puhutaan. Väitetään, että Nato on ympäröimässä Suomen ja Ruotsin, kun sekä Norja ja Tanska että myös Venäjä ovat nyt Naton yhteistyöneuvoston jäseniä. Kyse on siitä, että Natossa on vähintäänkin kahden kerroksen väkeä.

Nato on ensinnäkin sotilaallinen organisaatio, joka ei ole laajentumassa siitä huolimatta, että useat Itä-Euroopan maat ovat ilmoittaneet kiinnostuksensa päästä Pohjois-Atlantin sotilasliiton jäseneksi. Nato ei ole valmis ulottamaan turvallisuustakuitaan esimerkiksi Baltian maihin näiden maiden eräiden johtajien pyynnöistä huolimatta.

Nato ei kuitenkaan ole sotilasjärjestönä halunnut kokonaan torjua niitä toiveita ja pyyntöjä, mitä entisen Varsovan liiton maiden taholta ja hajonneen Neuvostoliiton perustalle muodostuneiden uusien valtioiden taholta on esitetty. Perustamalla Naton yhteistyöneuvoston Nato on ikään kuin halunnut luoda tietyn uuden foorumin ulko- ja turvallisuuspoliittisten kysymysten käsittelyyn. Mutta Naton yhteistyöneuvosto Nacc ei ole sotilaallinen järjestö. Se ei ole sotilasliitto. Tästä syystä ed. Ukkolan puheet siitä, että Weu:n ja Naton välinen suhde on paljon löyhempi eikä tule koskaan olemaan niin tiivis kuin tällä hetkellä Venäjän ja Naton on, ovat aivan tyhjän päällä. Siis vielä kerran: Perus-Nato on sotilasliitto, mutta tämän lisäksi on luotu Naton yhteistyöneuvosto, johon kuuluu sotilasliiton maiden ohella myös entisiä Varsovan liiton maita. Tämä on poliittinen järjestö, joka käsittelee ulko- ja turvallisuuspoliittisia kysymyksiä, mutta ei integroitu sotilaallinen järjestö.

Todettakoon, että puolustusvaliokunta on käsitellyt näitä asioita varsin seikkaperäisesti. Puolustusvaliokunta yksimielisesti on muistuttanut ulkoasiainvaliokuntaa siitä, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden politiikan on Maastrichtin kokouksen päätösten mukaan myös kunnioitettava tiettyjen jäsenvaltioiden Pohjois-Atlantin liittosopimuksesta johtuvia velvoitteita ja tämän yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tulee olla sopusoinnussa Naton yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen viitekehyksen kanssa. Puolustusvaliokunnan yksimielisenä johtopäätöksenä oli, että määräys itse asiassa kytkee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälti Naton politiikkaan, eli sama johtopäätös, jonka johtavat sotilasasiantuntijat ovat myös tehneet.

Sitten kuuluu kysymys: So what, entäs sitten? Kysymys osoittaa pelkästään tietämättömyyttä siitä, mikä Pohjois-Atlantin liitto sotilaallisena integroituna järjestelmänä on, minkälaisia velvoitteita sen jäsenyys merkitsisi, minkälaisia oikeuksia ja velvollisuuksia tämä liitto jäsenilleen tuo mukanaan.

Perinteisen puolueettomuuspolitiikan lähtökohtana oli pitää Suomi ei vain sotilasliittojen jäsenyyden vaan myös sotilasliittojen politiikan ulkopuolella. Nyt hallitus on viemässä Suomen liittoon, jonka politiikan on siis oltava sopusoinnussa Naton ulko- ja turvallisuuspoliittisen viitekehyksen kanssa.

Uskomatonta tietenkin on, että presidentillä joka hallitusmuodon mukaan määrää maamme ulkopolitiikasta, ei ollut EY-jäsenyyttä kannattavassa puheessaan mitään sanottavaa jäsenyyden kaikkein merkityksellisimmästä ulottuvuudesta eli itsenäisen Suomen itsenäisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja sen menettämisestä Euroopan yhteisön ja myöhemmin Euroopan unionin jäsenenä.

Millä tavalla tulevaisuudessa on mahdollista esimerkiksi tasapuolinen suhtautuminen kansainvälisten konfliktien eri osapuoliin? Tämä oli aikaisemmin puolueettomuuspolitiikan yksi kulmakivi: tasapuolinen suhtautuminen kansainvälisten konfliktien eri osapuoliin. Tietenkään tällaisen politiikan noudattaminen jatkossa ei ole mahdollista, sillä Suomi ei Euroopan unionin jäsenenä enää päätä itsenäisesti omista kannanotoistaan, vaan Bryssel päättää niistä Suomen puolesta.

Hallitus on kyllä valmis myöntämään, että Euroopan yhteisön ja myöhemmin Euroopan unionin päättämiin sanktioihin osallistuminen saattaa muodostua ongelmaksi. Mutta tätäkään problematiikkaa ei olla valmiit käsittelemään perinpohjaisemmin, ainakaan kansanedustajille jaetussa informaatiossa, vaikka kysymys on mitä herkimmästä alueesta, jonka selvittäminen olisi ollut yksi peruslähtökohta selvitettäessä Euroopan unionin jäsenyyden vaikutuksia Suomeen.

Eräiden puolustusvaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan Euroopan unionin ja Venäjän välisessä kriisissä Euroopan unionin pakotteisiin yhtymisessä, ja niihin olisi pakko yhtyä, Suomen ja Venäjän välinen kauppa tyrehtyisi. Asiantuntijoiden mielestä kauppavaihdon ollessa nykyisellä tasolla kauppavaihdon tyrehtymisellä ei olisi suurta kansantaloudellista merkitystä, joskin maakaasun tulon loppuminen saattaisi olla kiusallista, kuten asiantuntijat sanoivat.

Vaikka nyt väitetään Suomen voivan harjoittaa myös Euroopan unionin jäsenenä itsenäistä puolustuspolitiikkaa ja voivan pysyä Länsi-Euroopan unionin kaltaisen selkeän sotilasliiton jäsenyyden ulkopuolella, tietävät asianomaiset puhuvansa silkkaa roskaa. Valitettavaa tietenkin olisi, jos eivät edes tiedä tätä.

Euroopan yhteisön muutos Euroopan unioniksi ja liiton kehittyminen johtaa väistämättä siihen, että Suomi tiettyjen välivaiheiden jälkeen, mm. tarkkailijajäsenyyden jälkeen, liittyy Länsi-Euroopan unionin täysjäseneksi. Viimeistään silloin puolueettomuuden ytimeksi kutsutusta liittoutumattomuudesta on vain muisto jäljellä. Eli itse asiassa hallitus on harjoittamassa nyt politiikkaa, jonka tuloksena Suomi ajetaan ensiksi Länsi-Euroopan puolustusjärjestön Weu:n tarkkailijajäseneksi ja myöhemmin täysjäseneksi.

Kuvaavaa nykyisen ulkopoliittisen keskustelun holtittomuudelle on se, että esimerkiksi ministeri Ole Norrback ja Evan toimitusjohtaja Jaakko Iloniemi olisivat valmiit liittämään Suomen Weu:n tarkkailijajäseneksi, vaikka lopullista selvyyttä siitä, mitä velvoitteita tarkkailijastatus toisi, ei lainkaan ole. Sitä ei ole lainkaan selvitetty, sitä ei ole selvitetty vielä edes Weu:n piirissä.

Ed. Minna Karhunen esitti jopa keskustelussa Weu:n täysjäsenyyttä tietämättä, mitä se merkitsee. Pääesikunnan päällikön Gustav Hägglundin mukaan Weu on selkeä sotilasliitto, jossa jäsenyys tekisi mahdottomaksi mm. hallituksen nyt propagoiman sotilaallisen liittoutumattomuuden. Weu:sta saatujen tietojen mukaan, niin kummalliselta kuin se kuulostaakin, liitännäisjäsenyydessä, jota Turkille on kaavailtu, oikeudet ja velvollisuudet saattavat olla vähäisemmät kuin tarkkailijajäsenellä. Toisin sanoen liitännäisjäsenyys on velvoitteiltaan ja oikeuksiltaan löyhempi kuin tarkkailijajäsenyys. Tällaista juristit kaavailevat parhaillaan Länsi-Euroopan puolustusliiton puitteissa.

Sotilaat Suomessa ovat kyllä aivan oikein muistuttaneet siitä, että tarkkailla voidaan myöskin tarkkailijajäsenyyden ulkopuolella. Pitäisikin keskustella siitä, olemmeko me Weu:ssa, tarkkailemmeko sitä ulkopuolelta vai sisäpuolelta, koska tarkkailijajäsenyys automaattisesti tuo tiettyjä velvoitteita, joita hallitus ei ole vaivautunut lainkaan pohtimaan.

Suomessa halutaan myös salata se, että sekä Euroopan yhteisössä että Länsi-Euroopan puo-

lustusliitossa vaikutusvaltaiset tahot eivät näe Suomella olevan Euroopan unionin jäsenenä mahdollisuutta jäädä kokonaan Weu:n ulkopuolelle. Meillehän yritetään antaa se käsitys, että Suomi voi itse päättää ja jäädä Weu:n jäsenyyden ulkopuolelle. Ja tietenkin jos hallitus näin väittää, niin mikäpä siinä. Tietenkin silloin eduskunnan pitäisi ottaa kantaa tähän kysymykseen ja päättää siitä, että Suomi jää Weu:n sekä jäsenyyden että tarkkailijajäsenyyden ulkopuolelle. Missään hallituksen papereissa ei kuitenkaan ole aikomustakaan todeta, että Suomi jää Weu:n ulkopuolelle.

Hallitus on valmis toteamaan ainoastaan sen, että tässä vaiheessa ei tarkemmin määritellä Suomen suhdetta Länsi-Euroopan puolustusunioniin. Todettakoon se, että puolustusvaliokunta suositteli yksimielisesti Suomen jäämistä myös Weu:n tarkkailijajäsenyyden ulkopuolelle.

Maastrichtin kokouksessa hyväksyttiin myös päätös, jonka mukaan Länsi-Euroopan puolustusliittoon vielä kuulumattomien Euroopan yhteisön jäsenmaiden pitäisi liittyä puolustusliittoon. Toisaalta niitä eurooppalaisia Nato-maita, jotka eivät ole Euroopan yhteisön jäseniä, kehotettiin liittymään Länsi-Euroopan puolustusliittoon.

Joulukuun kokouksen jälkeen Länsi-Euroopan puolustusliiton asialistalla on myös kysymys puolustusliiton omista asevoimista, joita Euroopan yhteisön sotilaallisella käsivarrella ei vielä ole. Kyseeseen saattavat Länsi-Euroopan puolustusliitossa tehtyjen suunnitelmien mukaan tulla Naton nopean toiminnan joukot, jotka saatetaan korvamerkitä Weu:n joukoiksi. Jo olemassa olevaa ranskalais-saksalaista prikaatia, jota sitäkin suunnitellaan vahvistettavaksi, on myös tarjottu Länsi-Euroopan puolustusliiton joukkojen ytimeksi.

Lähiaikojen keskeisimpiä kysymyksiä, johon jo puutuin sanailussa ulkomaankauppaministeri Pertti Salolaisen kanssa ja jonka ratkaiseminen aloitettiin Maastrichtin kokouksen päätöksellä, on kysymys Weu:n ja Naton yhteistoiminnan tiivistämisestä.

Naton johtohenkilöiden mukaan Weu:n ja Naton yhteistyön hiominen on lähiajan keskeisin kysymys. Yhteistyön tiivistämiseksi Weu:n päämaja siirretään Lontoosta Brysseliin, sotilasliittojen sihteeristöt alkavat työskennellä yhdessä, suurlähettiläät yhtenäistetään, yhteistä suunnittelua tiivistetään jne.

Weu kiinnostaa Natoa mm. siksi, että Naton oma peruskirja estää sotilasliiton joukkojen käyttämisen Atlantin liiton toimialueen ulkopuolella. Pohjois-Atlantin liitossa pohditaan tällä hetkellä yhdessä Weu:n kanssa sellaista mahdollisuutta, että Weu:hun korvamerkittyjä Naton joukkoja voitaisiin käyttää Naton toimialueen ulkopuolella ja kuten suunnittelupäällikkö meille Weu:ssa kertoi esimerkiksi Pohjois-Afrikassa tai Lähi-idässä. Lähtökohta on se, että Nato omissa elimissään ei voi tehdä tällaisia päätöksiä, koska sen peruskirja kieltää tämän. Sen takia käytettäisiin ns. kaksoishattujärjestelmää eli muodolliset päätökset tehtäisiin Weu:n piirissä, mutta Natosta otettaisiin joukot toteuttamaan nämä päätökset.

Myöskään ei ole totta, kuten hallituksen ministerien kuulee usein väittävän, että ennen vuotta 1996 ei tehdä minkäänlaisia puolustuspolitiikkaa koskevia päätöksiä. Itse asiassa näitä päätöksiä tehdään sekä Länsi-Euroopan puolustusliitossa että Natossa, päätöksiä, jotka koskettavat näitä asioita. Vuonna 1996 saattaa olla tilanne, jossa puolustusasioista on olemassa valmis pöytä, jossa sen paremmin ruokalajeista, hinnoista kuin istumapaikoissakaan eivät päätä pöytään vasta tulleet uudet vieraat, puhumattakaan siitä, että he kehtaisivat aloittaa tarjottavan ruuan arvostelun.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä toisin kuin ed. Laakso tulkitsen yksinkertaisemmalla tavalla tätä tiedonannon tekstiä. Minusta on oleellista, että hallitus on halunnut kirjata tähän tiedonantotekstiin sanan puolueettomuus ja todennut, että "puolueettomuuden ydintä voidaan luonnehtia sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi".

Se sanamuoto tarkoittanee, minusta näin voidaan suomen kielen muotoilusta päätellä, että siinä on ydin, mutta siinä on myöskin jotain, mikä on ytimen ulkopuolella, ja se, mitä ytimen ulkopuolella on, on perinteisen puolueettomuuspolitiikkamme mukaisia toimia. Se tarkoittaa sitä, että kriisitilanteissa Suomi varaa itselleen oikeuden muissakin kuin puolustukseen liittyvissä kysymyksissä harkita omia kannanottojaan silloin, kun nämä tapahtumat ovat Suomen lähialueilla ja Suomelle tärkeillä alueilla. Tämän hallitus asettaa neuvottelujen ehdoksi. Jos niin on, kuten ed. Laakso sanoo, että tätä asiaa ei voi yhteensovittaa Euroopan yhteisön jäsenyyden kanssa, minusta asiasta on vain yksi looginen johtopäätös ja se on se, että Suomi ei voi hallituk-

sen tiedonannon mukaan silloin tulla Euroopan yhteisön jäseneksi.

Ed. Seivästö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laakso selvitti hyvin perusteellisesti tiettyjä käsitteitä ja tiettyjä tulevaisuuden visioita. Minulle jäi päällimmäisenä mieleen hänen puheenvuorostaan, joka keskittyi hyvin pitkälti sotilaalliseen ulottuvuuteen, että ed. Laakso on sitä mieltä, että Suomen EY-ratkaisussa onkin lähinnä kysymys poliittis-sotilaallisesta aspektista, poliittis-sotilaallisesta sitoutumisesta lännen sotilassateenvarjon tai sotilassaappaitten suojaan eikä niinkään enää kysymys taloudellisesta integraatiosta. Mielenkiintoista olisi kuulla, ajatteliko ed. Laakso todella tällä tavalla vai onko tulkintani väärä.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laakson puheenvuoro osoitti, miten vaikeaa hänellä on tällä hetkellä. Hän joutuu puolustamaan sitä perinteistä puolueettomuutta, jota hän vielä muutama vuosi sitten vältti ja piti Suomelle suorastaan tuhoisana. Hän perusteellisesti kertoi meille, miksi Nato on — anteeksi, herra puhemies — Ilmestyskirjan saatana, jonka kanssa ei sovi olla missään tekemisissä. Olisin odottanut, että ed. Laakso olisi puheessaan myös kertonut, ketä vastaan Nato tällä hetkellä oikein on. Miksi romahtaneen Neuvostoliiton jäsenvaltiot haluavat sen jäseniksi, myös Venäjä? Miksi Nato, kuten ed. Laakso ilmaisi, ei ole halunnut näitä torjua vaan etsinyt uuden foorumin? Miksi hän ei tätä uuden foorumin, yhteistyöneuvoston, periaatteita selvittänyt yhtä tarkasti kuin esimerkiksi Naton ja Weu:n sisältöä ja velvoitteita?

Käsittääkseni Naton yhteistyöneuvostoon eivät suinkaan ole tervetulleita ns. puolueettomat maat. Sen sijaan käsittääkseni Weu:ssa voisi tarkkailija- tai liitännäisjäseninä ilmeisesti jossakin vaiheessa olla myös puolueettomilla mailla sijansa. Toisin sanoen ed. Laakson puheenvuoro oli analyyttinen, mutta hyvin yksipuolinen.

Ed. O. Rehn (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laaksolle kommenttina: Mielestäni puolustuspolitiikan ydinkysymys on se, kykenemmekö huolehtimaan itse puolustuksestamme vai pyrimmekö hankkimaan turvallisuustakuut jostain sotilasliitosta. Mielestäni vastaus on nykytilanteessa selvä. Me luotamme, kuten tiedonantokin toteaa, sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja puolueettomuuteen lähialueilla syntyvissä kriiseissä ja toisaalta suorituskykyiseen puolustukseen. Sitä paitsi Länsi-Euroopan unioni Weu ei edes voisi antaa turvallisuustakuita. Se on näet selkeästi paperitiikeri. Sillä ei ole integroitua sotilaallista johtojärjestelmää eikä itselaukeavaa mekanismia. Ei ole mitenkään itsestäänselvää, että siitä tällainen kehittyisi edes vuoteen 1996 mennessä tai sen ajan päätösten perusteella.

Mielestäni Suomen on muutenkin parempi kuin luottaa tällaiseen paperiturvallisuuteen todella tavoitella reaalista turvallisuutta. Jos nyt oikein spekuloidaan, niin jos todella turvallisuustakuita halutaan, silloin oikea osoita jäsenhakemukselle on tietenkin Nato eikä Länsi-Euroopan unioni. Silti mielestäni Weu:n jäsenyyttä ei pidä sulkea myöskään yksiselitteisesti eikä yksisilmäisesti pois vaihtoehtojen joukosta. Asia riippuu siitä, miten Euroopan kahtiajako lopulta murenee, kuinka Venäjä lähenee Natoa ja miten Euroopan turvallisuuskehitys muuten tulee etenemään. Jos Weu:sta tulee osa Euroopan kriisinhallintamekanismia perustuen Etykiin, mielestäni tätä vaihtoehtoa ei voida pitää täysin poissuljettuna.

Ed. Taina (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laakson puheenvuorosta voi lyhyesti todeta, että hänen mielestään mikään ei muuttua saa, vaikka koko maailma ympärillämme muuttuisi. (Ed. Laine: Millä perusteella?) En tiedä, onko häneltä jäänyt huomaamatta se seikka, että Suomen tilanne ja koko Euroopan tilanne on muuttunut aivan oleellisesti ja historiallisesti merkittävällä tavalla, kun se kahtiajako on toivottavasti pysyvästi ohi, joka Eurooppaa jakoi kahteen erilaiseen blokkiin. Tarkoitan tällä tietenkin kommunistista Neuvostoliittoa ja sen ylläpitämää rautaista järjestelmää Euroopan eri maissa.

Kun tämä tilanne on nyt ohi, niin luonnollisesti myös Suomi on erilaisessa tilanteessa puolueettomuutensa suhteen. Tärkeintähän meille oli tässä toivottavasti ohi menneessä tilanteessa se, että pysyimme puolueettomana niissä kysymyksissä, joissa nämä kaksi blokkia olivat vastakkain. Se oli minun käsittääkseni puolueettomuuden perusta. Nyt kun tilanne on muuttunut, olemme tietenkin uudessa tilanteessa ja aivan oikein pohtimassa sitä, mitä puolueettomuus tässä uudessa tilanteessa voisi olla.

Kun ed. Laakso näkee jonkinlaisena uhkakuvana sen, että ollaan luopumassa koko puolueettomuudesta, niin haluaisin kyllä kuulla, mitä ed.

Laakso tarkoittaa tällä hetkellä puolueettomuudella. Minkä suhteen meidän nyt pitäisi olla puolueettomia? Minua kiinnostaa myös se, minkä tähden ed. Laakso näkee niin valtavana uhkana sen, että Suomi esimerkiksi joutuisi olemaan samassa linjassa Euroopan maiden kanssa ulkopoliittisissa kysymyksissä, kun me jo tässä tilanteessa olemme olleet voi sanoa poikkeuksetta samaa mieltä Länsi-Euroopan maiden kanssa ja me olemme jo uskaltaneet ottaa kantaa erilaisissa konflikteissa, Irakin sota hyvänä esimerkkinä.

Puhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Laakso (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! En pysty käytettävissä olevan ajan puitteissa vastaamaan kaikkiin kysymyksiin. Todettakoon ensinnäkin ed. Seivästölle se, että en tietenkään näe integraatiokehitystä yksinomaan sotilaallis-poliittisena kehityksenä. Halusin vain omassa puheenvuorossani käsitellä yksinomaan tätä puolta, koska näin, että tämä keskustelu tarvitsee myös tällaisen panoksen siinä olleiden monien väärinkäsitysten ja ennen kaikkea virheellisten tietojen takia.

Toiseksi en käsittänyt lainkaan kysymystä Natosta, Naton luonteesta tai Naton roolin muuttumisesta. Siinä on tapahtumassa erittäin paljon, mitä heijastaa mm. Naton yhteistyöneuvoston perustaminen. Tästä syystä en pidä myöskään Natoa minään Ilmestyskirjan petona. On kokonaan eri jeremiadin aihe kysymys Natosta.

Toteaisin vain sen, mikä Pohjois-Atlantin liitossa kiinnostaa näitä entisiä Varsovan liiton maita. Niitä kiinnostaa ensinnäkin, esimerkiksi Baltian maista, halu kansainvälistää Baltian kriisi tuomalla Nato ikään kuin ratkaisijaksi mukaan. Toiseksi osoittamalla kiinnostusta Natoa päin halutaan ikään kuin poliittisesti manifestoida kuulumista länteen. Kolmanneksi Naton avulla halutaan myös ikään kuin löytää tuomari niihin ongelmiin, joita näillä monilla mailla on rajanaapuriensa kanssa. Tässä yhteydessä en puhu lainkaan Venäjästä ja hajonneesta Neuvostoliitosta ja sen osista, vaan eräistä muista maista. Esiintyy halua saada ikään kuin vakautta Naton avulla mm. etnisten kysymysten ratkaisuun. Ennen kaikkea on tietenkin kysymys siitä, että Natolta halutaan sotilaallista apua, sotilaallista kalustoa, joka on tavattoman kallista ostaa. Tästä syystä ikään kuin manifestoimalla yhteistyöhalukkuutta Naton kanssa halutaan päästä Naton kukkarolle. Tämäkin on yksi syy, miksi Nato ei ole kiinnostunut näiden maiden jäsenyydestä.

Ed. Seivästö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Ukkola kyseli, miksi esimerkiksi Venäjä on halukas Naton jäseneksi. En tietenkään pysty siihen tyhjentävästi läheskään vastaamaan, mutta tämänhetkisessä muuttuvassa maailmantilanteessa on syntymässä ehkä uusi suurvalta, islamilainen suurvalta, Iranin, Turkin ja entisen Neuvostoliiton eteläosiin. Ehkä esiintyy jonkinlainen pieni pelko Venäjällä tuon tulevan suurvallan vaikutuksesta ja voimasta tuolla alueella, jota vastaan kenties Venäjä haluaisi osittain tukeutua Natoon ja Naton voimaan.

Ed. Rimmi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. O. Rehnille vastaisin, kun hän sanoi, että Weu on paperitiikeri: Se onkin sitä vielä tänä päivänä, mutta kuten ed. Laakso puheenvuorossaan toi esiin, Weu:n päämajaa ollaan tämän vuoden loppuun mennessä siirtämässä Lontoosta Brysseliin. Se, että Nato on vähentämässä Euroopan puoleisia joukkoja, johtuu nimenomaan siitä, että USA:lla ei ole valmiuksia enää sillä tavalla ylläpitää Euroopan puolustuspoliittista vahvuutta kuin tähän saakka. Myös Euroopan EY-maissa nähdään välttämättömänä se, että Weu:sta kehitetään puolustuspoliittista voimaa ja että niitä joukkoja, joita Euroopassa Natolla tänä päivänä on käytetään yhdessä.

Siinä, mitä ed. Laakso puheenvuorossaan toi esiin, ei mielestäni ollut mitään yliampumista eikä väärää tietoa. Me saimme hyvin seikkaperäistä tietoa osan puolustusvaliokuntaa ollessa tutustumassa Brysselissä Natoon ja Weu:hun. Näitä asioita siellä todella moneen kertaan, todella moneen kertaan, käsiteltiin ja kyseltiin.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laakson käyttämä varsinainen puheenvuoro oli erinomaisen selkeä ja tarkka. Keskustelun olisi oikeastaan voinut päättää siihen, niin kaikille olisi jäänyt selkeä kuva siitä, miten asiat todella ovat.

Ed. O. Rehnille, jonka puheenvuoron johdosta pyysin vastauspuheenvuoron, totean sen, että Euroopan merkittävin poliitikko liittokansleri Kohl on sanonut tässä salissa, että Euroopan yhteisön ja Euroopan unionin puolustus nojaa Atlantin liittoon Natoon. Se oli selkeästi sanottu. Siinä ei ole mitään tulkitsemista. Olen itse

kuullut tämän asian, ja näin ollen siinä ei käsitykseni mukaan ole mitään epäselvää.

Ed. Taina lähti täältä pois, mutta haluan sanoa hänelle poissa olevana kuitenkin, että kun hän puhui puolueettomuudesta, niin käsitykseni mukaan myöskin hallitus on jo luopunut puolueettomuudesta ja pitää enää kiinni epätoivoisesti siitä, että ilman muiden puuttumista asiaan meillä on oikeus vapaasti tapailla karjalaisia ja inkeriläisiä lähialueilla. Tämä on enää meillä on jäljellä sotilaallisestakaan liittoutumattomuudesta.

Ed. M a l m : Herr talman, herra puhemies! Det har många gånger tidigare sagts, men låt mig ännu en gång konstatera att på onsdag kommer riksdagen att ta ett av de största besluten i landets självständiga historia. Ett beslut om ansökan om medlemskap betyder enligt min uppfattning att vi med största sannolikhet kommer att ha en situation där Finland blir medlem av EG om EG godkänner oss. Det är föga troligt att vi skulle kunna säga nej om det förhandlas fram ett avtal och jag tror att det är nu som vi kan anse att det slutliga beslutet fattas.

Låt mig också säga att i de senaste månadernas diskussioner har man ofta framställt motståndarna till en anhållan till medlemskap som avogt inställda till EG. Så är ingalunda fallet enligt min uppfattning. De flesta i vårt land inser behovet av kontakter till EG och Europa. Åsikterna går isär då det gäller formerna för samarbetet.

När riksdagen röstar så gäller det inte mellan ett oförändrat Finland eller de förändringar EG-medlemskapet innebär. Under alla omständigheter kommer vårt land att förändras. Jag vill göra detta konstaterande i och med att vi som har varit försiktiga i ställningstagandet till EG har beskyllts för att leva i tron att Finland i framtiden skulle leva i en oförändrad situation. Vi är beroende av EG och vi kommer under alla omständigheter att utvecklas mot EG. Jag tror dock fortfarande att en anpassning inom ramen för ett avtal, Ees-avtalet, skulle vara mera skonsam än de följder ett fullständigt medlemskap kommer att medföra.

Keskiviikkona eduskunta tekee yhden maamme itsenäisen historian suurimmista päätöksistä. Jäsenyyshakemusta koskeva päätös merkitsee mitä suurimmalla todennäköisyydellä, että Suomesta tulee EY:n jäsen, jos EY meidät hyväksyy. Ei ole kovin uskottavaa, että voisimme sanoa "ei", jos neuvotteluissa päädytään sopimukseen.

Viime kuukausien aikana käydyissä keskusteluissa jäsenhakemuksen vastustajat on leimattu kielteisesti EY:hyn suhtautuviksi. Asia ei suinkaan ole näin. Useimmat maassamme pitävät yhteyksiä EY:hyn ja Eurooppaan tarpeellisina, mutta mielipiteet eroavat yhteistyömuotojen osalta. Kun eduskunta äänestää, kyse ei ole muuttumattomasta Suomesta tai muutoksista, joita EY-jäsenyys merkitsee. Joka tapauksessa maamme tulee muuttumaan, olemme EY:stä riippuvaisia ja joka tapauksessa kehittymässä EY:n suuntaan.

Uskon kuitenkin edelleen, että sopeutuminen Eta-sopimuksen puitteissa olisi helpompi kuin täysjäsenyyden aiheuttamat seuraukset.

Jag är fullt medveten om att sektorer i vårt land kommer att ha fördel av och positiv utveckling om Finland blir medlem i EG. Samtidigt måste vi vara medvetna om att en del sektorer får problem. Jag är rädd för att det kommer att vara flera än man i dag är beredd att medge.

Samarbete med EG i form av ett avtal skulle med största sannolikhet ge flera grupper möjlighet till anpassning än vad medlemskapet kommer att möjliggöra. Alla är överens om att livsmedelsproduktionen och -förädlingen kommer att få de största problemen vid ett eventuellt medlemskap. Vi är medvetna om att lantbruket kommer att undergå avsevärda förändringar i framtiden oberoende av om vi är EG-medlemmar eller inte. Det kommer att krävas anpassning då det gäller förhållandet produktion — konsumtion och då det gäller priser och kostnader.

Regeringens text i meddelandet är bra när det gäller målsättningarna i förhandlingarna för lantbrukets del. För att nå målen krävs det dock avsevärda ändringar i EG:s lantbrukspolitik och en avsevärd nationell satsning. Det är svårt att tro att gemenskapen skulle ha beredskap till stora förändringar på basen av klimatologiska förhållanden eller näringens regionpolitiska betydelse.

Också om vi förmår anpassa näringen när det gäller produktionsvolymer, struktur och kostnader kommer det följaktligen att krävas det nationella stödet. Mot bakgrunden av den kritik oppositionen riktat mot regeringens lantbruksvänliga meddelande växer inte tilltron till våra egna politiska beslutsfattares intresse att i framtiden stöda den inhemska produktionen. Då

man ser till de beslut som fattats av regeringen under senare tid kam man också konstatera att det ingalunda är beslut som gör lantbruket mera i euroskick än vad det är i dag. Tvärtom belastar de besluten ekonomin och kommer att göra att situationen för många enskilda jordbrukare rent ekonomiskt kommer att vara omöjlig den dag vi går in som medlemmar i EG.

Ser man också till budgetramarna som regeringen har gjort upp för de närmaste åren så kan man konstatera att de icke motsvarar de i och för sig goda föresatser som regeringen talar om i sitt meddelande med anledning av ansökan om medlemskap.

I ett medlemskap skulle förändringarna sannolikt komma alltför snabbt på lantbruket. Framför allt skulle sänkningen av produktionspriserna och kostnaderna gå i otakt. Ett avtal skulle ge större möjligheter till anpassning. Vi skulle bättre kunna tillämpa tidtabeller och former för anpassningen som skulle ge oss större möjligheter att i framtiden producera maximalt av det som finländarna äter.

Gången i riksdagen kommer synbarligen att vara den att det inte ges möjlighet att säga ja eller nej till en anhållan om medlemskap. Just nu är konstellationerna åtminstone på det sättet. Den avgörande omröstningen kommer att gälla ansökan på regeringens eller socialdemokraternas villkor, dvs. både ja och nej i omröstningen betyder ett ja till ansökan. Det verkar som om det enda alternativet för den som har annan uppfattning är att rösta blankt, dvs. en blank röst skulle betyda nej i det här sammanhanget.

Eduskunnassa menettely muodostunee sellaiseksi, ettei anneta mahdollisuutta sanoa "kyllä" tai "ei" jäsenhakemukselle. Ratkaisevassa äänestyksessä kyse on hakemuksesta päättämisestä hallituksen tai sosialidemokraattien ehdoilla, toisin sanoen sekä "kyllä" että "ei" äänestyksessä merkitsee hakemuksen tukemista. Vaikuttaa siltä, että ainoaksi mahdollisuudeksi toista mieltä oleville jää äänestää "tyhjää", toisin sanoen "tyhjää" merkitsisi kielteistä kantaa.

Det är en märklig situation vi ställs inför. Ur demokratisk synvinkel är det betänkligt att det inte finns något klart ja eller något klart nej i frågan. Problemet är inte så stort för eventuella nej-sägare. Det är betydligt större enligt mitt sätt att se för republiken Finland i de kommande förhandlingarna. Jag kan inte tro att det i de kommande förhandlingarna skulle vara till skada för landet eller regeringen att olika opinioner klart skulle få komma fram i en avgörande omröstning. Snarare skulle det vara till fördel att det verkliga förhållandet skulle komma till uttryck i omröstningsresultaten. Jag kan inte tro att det nu planerade tillvägagångssättet kommer att få speciellt höga betyg av framtida historieskrivare.

Myönnän kyllä, että perusasenteeni jäsenhakemukseen tässä vaiheessa värittää omaa suhtautumistani, mutta kyllä minua hämmästyttää tämä viimeiseen saakka pidettävä kiire. Sen, että eduskunta äänestää jäsenyysasiasta, asia esitellään presidentin esittelyssä ja että hakemus jätetään EY:lle samana päivänä, täytyy kyllä olla ennätysvauhtia. Kukaan meistä ei vaadi tällaista vauhtia. Mutta kun on kova hinku, niin minkä sille voi.

Jag medger att frågan färgas av min grundinställning till medlemsansökan i detta skede, men nog är det märkligt med den brådska som finns in i det sista. Att riksdagen röstar om frågan om ansökan om medlemskap, att ärendet föredras vid presidentföredragning och att anhållan inlämnas till EG samma dag måste vara rekordfart. Det kan inte finnas någon som begär den takten av oss. Men är man het på gröten så är man!

Ed. Kauppinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. H a u t a l a: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajatoverit! Sain jo iltapäivällä purettua mieltäni tämän hallituksen tiedonantomenettelyn suhteen, joten voin keskittyä itse asiaan, jonka olisin todella toivonut olevan pääasia ja huipentuvan keskiviikkoiseen äänestykseen eli siihen, pitäisikö Suomen hakea EY:n jäsenyyttä ja millä perusteilla.

Itse olen hyvin pitkällisen prosessin jälkeen viimeisen vuoden kuluessa hiljalleen päätynyt siihen, että integraation kielteiset vaikutukset eivät ole vältettävissä sillä, että Suomi jättäytyisi EY-jäsenyyden ulkopuolelle, koska markkinat ovat siinä määrin yhdentyneet, että ns. itsenäisyys, jopa puhuminen itsemääräämisoikeudesta, on jo pitkän aikaa ollut aika symbolista. Kun puhutaan siitä, että päätösvalta luovutetaan Brysseliin, niin katsoisin, että hyvin pitkän aikaa Suomessa on jo tehty pitkälti ylikansallista ta-

louselämää tyydyttäviä päätöksiä. Hyvä esimerkki tästä on se, että muistaakseni vuodesta 87 ministeriöillä on ollut sellainen aikanaan oikeusministeri Louekosken antama ohje, että vain poikkeustapauksissa ollaan noudattamatta Suomen lakeja ja asetuksia muutettaessa EY:n vastaavia, eli Suomi on hyvin pitkällä jo tässä integraatiossa.

Olen tullut siihen tulokseen, että on aika ryhtyä rakentamaan jonkinlaista poliittista vastapainoa tälle markkinavetoiselle prosessille. Tiedän toki, että monet näkevät asian täsmälleen päinvastoin, että antamalla pala palalta pikkusormi ja lopulta koko käsi EY:lle ollaan markkinoiden vallassa. Tiedän, että seuraavat vuodet eivät tule olemaan tämän poliittisen vastapainon luomisessa mitenkään helppoja, mutta en näe itse tällä hetkellä juurikaan muita vaihtoehtoja tällaisen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Yksi tärkeä kysymys on se, että Eta-sopimus sitoisi Suomen EY:n sisämarkkinoihin ja toisi mukanaan hyvin suuren osan niistä haitoista ja riskeistä, joita itse pidän huolestuttavimpina koko integraatioprosessissa. Olen ihmetellyt pitkän aikaa sitä kaksinaamaisuutta ja tekopyhyyttä, jolla jotkut kansalaispiirit ja eduskunnan jäsenet ja eduskunnan ryhmät suhtautuvat Eta-sopimukseen ja EY-jäsenyyteen puhumatta lainkaan siitä, että Eta-sopimuksen mukana tulee hyvin suuri osa niistä kaupan vapauteen ja markkinoiden yhdentymiseen liittyvistä riskeistä, joita he väittävät tulevan vasta EY-jäsenyyden mukana. Kuitenkin, jos halutaan vaikuttaa näihin päätöksiin, on päästävä mukaan EY:n päätöksentekoprosessiin.

Uskon, että seuraavina vuosina, ehkä vuosikymmeninäkin, tullaan hahmottamaan uudenlainen toimivallan jako ylikansallisen, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason kesken. Haluan siteerata tässä Giandomenico Majonea. Hän on hyvin osuvasti todennut, että sama prosessi, joka johtaa talouden ja politiikan yhdentymiseen ja keskittymiseen, tuottaa myös alueellista tietoisuutta ja kasvavaa halua identifioitua ja samaistua jonkun todella omaleimaisen ja kulttuurisesti poikkeavan pienimuotoisemman yhdyskunnan kanssa. Majone sanoo, että tämä prosessi ei ole mitenkään tyypillinen Euroopalle, mutta saattaa olla, että tällainen alueellinen ja paikallinen tietoisuus ja kulttuuri syntyvät voimakkaimmin juuri Euroopassa. Pitkään uskoin, että tällainen alueiden Eurooppa, voi syntyä ainoastaan vaihtoehtona EY-integraatiolle, mutta olen tullut siihen tulokseen, että todennäköisesti EY-yhdentyminen tulee tekemään mahdollisuuksia ja tilaa tämän kansallisvaltioiden rajoista vapaamman alueiden Euroopan muotoutumiselle.

Suomi on mielestäni ottanut hyvin tärkeän askeleen lähtiessään ajamaan voimakkaasti Itämeren alueen yhteistyötä. Ihan hiljattain perustettiin Itämeren neuvosto. Itämeren alueesta saattaa tulla hyvinkin voimakkaasti tasapainottava tekijä Bryssel-keskeiselle Euroopan yhdentymiselle. En siis näe näitä mitenkään toisilleen vastakkaisina. On hyvä, että Suomi on ottanut tämän entisen idän ja lännen yhdentymisen haasteen vastaan nimenomaan Itämeren alueella, joka on monessa mielessä Eurooppa pienoiskoossa, idän ja lännen yhteen rakentamisen tehtävän kaikessa laajuudessaan.

Arvoisa puhemies! Päivän uutinen on tietenkin ollut se, että pääministeri Aho ilmoitti puheessaan, että Suomi on valmis sitoutumaan Maastrichtin sopimukseen, siinä esitettyyn Euroopan unioniin, jolla päätetään yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, jopa puolustusulottuvuuden kehittämisestä ja Länsi-Euroopan unionin roolista. En pidä miellyttävänä sitä, että hallitus paljastaa taktiikkansa pala palalta. Hallituksen olisi tullut ja sillä on edelleenkin mahdollisuus selvittää tämän kysymyksen kokonaisuus, minkälaisia skenaarioita Suomella on vastassaan, kun muodostetaan Euroopan unionia. Mutta olen hyvin tyytyväinen, että en ole äänestämässä hallituksen tiedonannon puolesta keskiviikkona, koska aivan ilmeisesti se merkitseekin nyt yllättäen sitoutumista Euroopan unioniin kaikkinensa. Tämä ei voi olla tapa, jolla Suomi ottaa kantaa niinkin monimuotoiseen ja syvälle vaikuttavaan asiaan.

Euroopan parlamentin vihreät ovat esittäneet kantanaan Maastrichtin sopimuksesta ja Euroopan unionista, että Maastrichtin sopimuksen toimeenpanemista ei tulisi kannattaa kansallisissa parlamenteissa siitä syystä, että se ainoastaan pahentaa EY:n demokratiavajetta. Se antaa mahdollisuuksia yhä enemmän enemmistöpäätöksiin ministerineuvostossa, joten kansallisilla parlamenteilla on yhä vähemmän vaikutusvaltaa siihen, mitä Euroopan yhteisö tai Euroopan unioni tulee tekemään.

Europarlamentin vihreät pitävät suurena ongelmana sitä, että Euroopan unionissa edelleen niin suuri osa keskeisistä ratkaisuista tehdään hallitusten välisinä. He näkisivät pikemminkin, että pitäisi edetä federalistisen EY:n suuntaan. Totta kai Suomesta katsottuna tässä kehityksessä on ongelmia. Suomi on pieni maa, ja sen

vaikutusvalta esimerkiksi Euroopan parlamentissa ei varmasti tule olemaan federalistisessa Euroopassa niin suuri kuin löyhässä valtioliitossa. Oletan itse, että kehitys federalistista Euroopan yhteisöä kohtaan kulkee aika hitaasti ja varmasti välivaiheena siinä tulee olemaan löyhä valtioliitto.

Europarlamentin vihreät ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että vain Tanskan parlamentissa tällä hetkellä on Euroopan asioita pohtiva valiokunta, joka seuraa riittävän läheltä ja tarkasti ministereidensä toimintaa ministerineuvostossa EY:ssä. On nähtävä niin, että Suomen eduskunnassa täytyy toteuttaa vastaavanlainen järjestely. On erittäin hyvä asia, että tähän suuntaan on alustavia päätöksiä jo tehty. Toisin sanoen on todettavissa, että demokratiavaje alkaa jo kansallisista parlamenteista, joten se ei mitenkään erityisesti liity pelkästään Euroopan parlamentin asemaan.

Yksi keskeinen parannus Maastrichtin sopimuksessa vihreille keskeisillä alueilla on se, että nyt Euroopan parlamentti on saanut veto-oikeuden sellaisiin ympäristöä koskeviin päätöksiin, jotka tehdään sisämarkkinoiden harmonisoimisen nimissä. Kysymys kaupan esteistä, jotka meidän mielestämme ovat pikemminkin ympäristönsuojelutoimia, on jatkossa ehkä helpommin ratkaistavissa ympäristön hyväksi, koska Euroopan parlamentti voi yksinkertaisella enemmistöllä kumota ministerineuvoston esityksen siitäkin huolimatta, että kyse olisi kaupan esteestä.

Europarlamentin vihreät ovat sitä mieltä, että ympäristön kannalta Maastrichtin kokouksessa on saavutettu jonkinlaista rajallista edistystä, mutta niin he kuin mekin täällä Suomessa olemme kiinnittäneet huomiota siihen, että kuitenkin keskeisesti talouden ja ympäristön yhteen nivoutumista merkitsevissä asioissa päätösvaltaa ei ole riittävästi saatu aikaan. Kysymykset ympäristöveroista, joilla taloutta voidaan tehokkaasti ja vaikuttavasti ohjata ympäristönsuojelun suuntaan, energiakysymykset sekä maankäyttökysymykset ovat kaikki sellaisia, joissa vaaditaan yksimielisiä päätöksiä ministerineuvostossa.

Toisin sanoen, kun Suomessa puhutaan siitä, että EY on jo pitkällä kehittämässä energia- ja hiilidioksidiveroja, ainakaan Maastrichtin sopimuksen perusteella ei ole nähtävissä, että tällaiset suunnitelmat voitaisiin saada toimeen kovinkaan nopeasti. On mahdollista, että näihin palataan, kun Euroopan yhteisön perustamissopimusta seuraavan kerran tarkistetaan, mutta siihen vähimmilläänkin luultavasti kuluu kolme neljä vuotta.

Suomen pitäisi mielestäni yhä enemmän löytää omia tavoitteita EY:n talouspolitiikan muuttamiseksi siihen suuntaan kuin Pohjoismaissa on asioita hoidettu. Tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi talousunionin yhdeksi kriteeriksi voitaisiin hyvin ottaa jokin maksimityöttömyysprosentti sen sijaan, että kyse on vain julkisen talouden alijäämästä jne. Tämän mahdollisuuden esitti opposition kuulemistilaisuudessa kansantaloustieteilijä Jan Otto Andersson, ja pidän sitä tutkimisen arvoisena. En tietenkään usko, että Suomen hallitus tai Suomen eduskunta voi saada EY:ssä tällaisen muutoksen aikaan, mutta suomalaisten tulisi kaiken aikaa pyrkiä löytämään liittolaisia tavoitteille, jotka ohjaisivat vähintäänkin pitkällä tähtäyksellä EY:tä siihen suuntaan kuin on meidän käsityksemme hyvästä ja laadukkaasta yhteiskunnasta.

Sosiaaliturvan alueella pidän kaikkein suurimpana riskinä sitä, että taloudellisen integraation myötä, johon en usko edes EY-jäsenyyden suoranaisesti paljoa vaikuttavan, mennään kahden kolmasosan yhteiskunnan malliin. Se tarkoittaa sitä, että enimmillään kolmasosa kansalaisista on syrjäytynyt työelämän ulkopuolelle. Ja kun sosiaaliturva on yhä enemmän sidottu ansioihin, tämä merkitsee pysyvää syrjäytymistä ja eriarvoisuuden kasvua. Naisten vahva asema Pohjoismaissa on paljolti tulosta siitä, että meillä sosiaaliturva ei ole niin pitkälle ansioihin sidottu kuin EY-maissa näyttää olevan laita. Sitä mukaa kuin EY ottaa yhteisiä sosiaalipoliittisia tavoitteita ja alkaa niitä toteuttaa, olisi huolehdittava siitä, että niissä ei olla liikaa ansiosidonnaisuuden hurmiossa.

Pohjoismaisten naisten asemassa on ollut keskeistä myös se, että julkisilla varoilla on riittävästi tuettu hoivatyötä. Olen sitä mieltä, että meidän neuvottelijoidemme pitäisi ehdottomaksi tavoitteeksen ottaa se, että kaikkialla, missä on mahdollista, puolustetaan sitä, että päiväkoteja ja vanhusten palveluja rahoitetaan nimenomaan julkisilla varoilla eikä esimerkiksi yhä enenevässä määrin yksityisillä vakuutusmaksuilla.

Tähän liittyy kysymys siitä, kuka Suomen puolesta oikeastaan neuvottelee. Itse olen sitä mieltä, että naisten mukanaolon siinä ministeriryhmässä, joka valvoo neuvotteluja poliittisesti, pitäisi olla itsestäänselvä asia. Pelkään, että jos ei tähän erikseen puututa, kysymys on pääministeri Ahosta, ulkomaankauppaministeri Salolaisesta ja ulkoministeri Väyrysestä. En voi mitenkään

nähdä, että nämä kolme herraa näkisivät koko sen yhteiskunnallisten kysymysten kirjon ja kokonaisuuden, jota EY-jäsenyys merkitsee. Sehän vaikuttaa kaikkien suomalaisten elämään kaikilla elämänalueilla. Pidän itsestäänselvänä, että eduskunnan tulee vaatia naisministereitä jäsenyysneuvottelujen poliittisiin johtotehtäviin.

Ed. Tuomioja (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pidän hyvin myönteisenä sitä, että ed. Hautala hyvässä puheenvuorossaan asettui Jan Otto Anderssonin tavoin kannattamaan sitä ajatusta, jonka esitin mainitussa opposition kuulemistilaisuudessa työllisyyskriteeristä valuuttaunionin yhtenä jäsenyyskriteerinä. Nämä ovat sellaisia asioita, joista pitää alkaa puhua jo nyt, mutta ne eivät valitettavasti ole sellaisia, joihin me voimme vielä käytävissä jäsenyysneuvotteluissa kauhean paljon vaikuttaa.

Sama koskee myös ed. Hautalan hämmästelyä pääministeri Ahon uutisesta. Hänen mielestään oli uutinen, että pääministeri ilmoitti Suomen hyväksyvän Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän. Eihän tämä voi olla uutinen kenelläkään muulle paitsi keskustan kenttäväelle, jolle ei ole tietenkään kerrottu koko asiaa eikä uskalleta koko asiaa kertoa ennen kuin se on valmis. Mutta tässä talossa otaksun, että jokaiselle, joka on vähänkin tarkemmin seurannut, miten EY:ssä asioita käsitellään ja millä tavoin jäsenyysneuvottelut tulevien kandidaattien kanssa käydään, on varsin selvää, että jäsenkandidaatit joutuvat hyväksymään paitsi tämän päivän EY:n ja sen instituutiot ja kerääntyneen lainsäädännön myös ne sopimukset ja päätökset, jotka Maastrichtissa on tehty, ennen kuin ne voivat jäseneksi ajatella pääsevänsä.

Toinen asia on, että meillä voi ja tuleekin olla mielipiteitä päämääristä, jotka voivat poiketa, mutta jäsenyysneuvotteluissa niiden suhteen ei valitettavasti ole sanomista.

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Puutun ed. Hautalan puheen erääseen kohtaan, joka on askarruttanut minuakin aika lailla. Se on se, että EY:ssä näyttää päätöksentekomekanismiin sisältyvän aikamoinen vaatimus yksimielisyydestä. Siellä on joitakin kysymyksiä, joissa ministerineuvosto ei voi muuttaa komission päätöksiä muuten kuin yksimielisesti. Sitten on tietty joukko perustuslain kaltaisia kysymyksiä, joita voidaan muuttaa vain valtioiden päämiesten tasolla yksimielisesti samoin. Edelleen siellä on erittäin voimakas painotus kahden kolmasosan enemmistölle. Saattaisi kuvitella, että koko tämä voimakas enemmistöjen ja yksimielisyyden painotus todellakin jäykistää koneiston niin, että minkäänlaisia uudistuksia ei saada aikaisiksi. Teoriassa varmasti onkin näin.

Kuvittelen kuitenkin, että käytännössä se tulee toimimaan vähän samalla tavalla kuin eduskunnassa jotkin eduskuntaryhmät pystyvät tekemään jatkuvasti yksimielisiä ryhmäpäätöksiä, jolloin ne poliittisen kaupankäynnin kautta aina päätyvät eri asioissa tingittyään yksimielisiin päätöksiin. Luulen, että EY:ssä toimivat poliitikot ovat juuri sen tyyppisiä kaupankävijöitä, että yksimielisten päätösten tekeminen siellä tulee tästä syystä onnistumaan.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyysin ed. Tuomiojan äskeisen kommentin johdosta puheenvuoron. Olen itse asiasta hänen kanssaan samaa mieltä, että Maastrichtin koukku on kokonaan nielaistava tai jätettävä nielaisematta. Mutta minä olen ymmärtänyt keskustelun vain vähän toisin. Minä olen peilannut tänäkin päivänä aikaisemmin keskustelua siihen, mitä pääministeri Aho totesi tässä salissa EY-selontekokeskustelun yhteydessä useita kertoja. Hän nimittäin sanoi silloin, että Suomi ei sitä koukkua nielaise kokonaisuudessaan vaan lähtee neuvotteluihin melkoinen nippu reunaehtoja seuranaan. Tässä se juju ja ero on. Uutinen on todella se, että tänä päivänä pääministeri ilmoitti, että mitään reunaehtoja ei ole ja koko koukku nielaistaan sellaisenaan.

Ed. Seivästö: Arvoisa puhemies! Hallituksen tiedonantokeskustelussa on Eta-sopimus toistaiseksi jäänyt hyvin vähälle huomiolle. Se johtuu osittain siitä, että EY on asiassa käyttänyt meille monesti markkinoitua iltalypsyn periaatetta.

Todennäköisesti sopimus kuitenkin syntyy ja se ei tule jäämään vain välivaiheeksi vaan tarjoamaan jopa mahdollisuuksia itäisen Keski-Euroopan maille tulla mukaan taloudelliseen yhteistyöhön. Tämä tietenkin edellyttää, että nykyinen Euroopan yhteisö ja Efta tuntevat vastuunsa köyhemmästä Euroopan puoliskosta. Kahtiajakohan ei ole maanosassamme päättynyt vaan muuttunut voimakkaan taloudelliseksi entisen sotilaallisen ja poliittisen kahtiajaon asemesta. Maailman laajuisestihan jako köyhiin ja

rikkaisiin maihin on vielä rajumpi ja hyvin mielenkiintoinen turvallisuuskysymys meitä rikkaita maita ajatellen.

Eta-sopimuksessahan me pääosin tiedämme, mihin sitoudumme, vaikka osan kansallisesta päätösvallastamme menetämmekin. Emme kuitenkaan sitoudu yhteiseen turvallisuus- ja ulkopolitiikkaan emmekä myöskään yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Samoin jäisimme Euroopan talous- ja rahaunionin ulkopuolelle Eta-vaihtoehdossa. Se antaa meille EY-jäsenyyteen verrattuna moninkertaisen liikkumavaran talouspolitiikassamme ja myös sitä kautta työllisyytemme hoidossa. Rohkeutta toki tarvitsemme, työtä ja yrittämistä, jotta voimme ratkaista ongelmamme.

Eta-sopimus on meille syntyessään riittävä kaupankäyntimme turvaamiseksi, ja samalla säilytämme vapautemme käydä kauppaa ilman keskusvallan ohjausta. Eta-vaihtoehto ei myöskään tuo esimerkiksi Japanista peräisin oleville tuotantopanoksille tulleja. Samoin EY:n ulkopuolella mutta vapaakauppasopimuksen omaavana Suomi saattaa houkutella sijoituksia Japanista ja USA:sta Suomeen. Tämä tietenkin edellyttää, että tuotanto täällä kannattaa. Tähän ei viime vuosina ole valitettavasti oikein oma teollisuutemmekaan uskonut, niin paljon pääomaa on virrannut ulos muutaman vuoden aikana. Mutta mikäli tuotteemme ovat laadukkaita ja kilpailukykyisiä, ne menevät kaupaksi ilman miljardien suuruista jäsenmaksua.

Arvoisa puhemies! Tiedonannossa todetaan: "Suomen lähtökohtana Euroopan yhteisössä on itsenäinen puolustus. Suomi ylläpitää turvallisuusympäristöönsä nähden uskottavaa kansallista puolustuskykyä." Puolustusvaliokunta toteaa yksimielisessä kannanotossaan: "Valiokunta katsoo, että myös Itämeren alueen yhteistyö lujittaa Euroopan turvallisuutta ja vakautta. Valiokunta edellyttää, että jäsenyysneuvotteluissa varmistetaan Suomen oikeus sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja itsenäiseen puolustukseen senkin jälkeen, kun Euroopan unioni tekee puolustusulottuvuutensa konkretisoimiseksi vaadittavat päätökset. Valiokunta ei pidä jäsenyyttä Länsi-Euroopan unionissa Suomen turvallisuuspolitiikan kannalta tarkoituksenmukaisena."

Onko tähän kannanottoon sopeutettavissa pääministerin toteamus: "Maastrichtin sopimuksella on sovittu Euroopan unionin yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, puolustusulottuvuuden kehittämisestä ja Länsi-Euroopan unionin roolista. Suomi on valmis hyväksymään sopimuksen velvoitteet ja osallistuu rakentavasti niiden toimeenpanoon siten kuin Maastrichtissa on sovittu." Onko ristiriita todellinen vai näennäinen? Liittokansleri Kohlkin korosti puolustusta ja varsinkin Naton merkitystä. Tämä kysymys vaatisi vielä paljon keskustelua.

Vielä on syytä vähän pohtia myös Euroopan yhteisössä ja tulevassa Euroopan unionissa vallitsevaa arvomaailmaa ja ihmiskuvaa. Talous on ollut vahvasti esillä, eikä sen merkitystä ole syytäkään aliarvioida. Se ei kuitenkaan ole kaikki. Keskusteltavaa olisi myös tasa-arvokysymyksistä, tuotannon ja liikenteen ympäristövaikutuksista, verotuksen yhdenmukaistamisen vaikutuksesta suomalaiseen sosiaaliturvaan ja energia- ja elintarvikeomavaraisuuteen liittyvistä ratkaisuista. Näillä on vaikutusta myös maamme liikkumavaraan ja poliittis-taloudelliseen itsenäisyyteen.

Onko Euroopan yhteisö kulkemassa kohti sellaista liittovaltiota, Euroopan yhdysvaltoja, joista jo keskiajalta asti on puhuttu? Jää nähtäväksi, toteutuuko keskiaikaisten keisarien ja paavien unelma. Voimakas ylikansallisuus, yhteinen keskuspankki, raha, yhteinen ulkopolitiikka, puolustus jne. antavat hyvät edellytykset tällaiseen kehitykseen. Tähän eri maat tai unionin osakunnat sitten saavat luvan sopeutua, samoin ihmiset ja ympäristö.

Miten suomalainen kulttuuri, tiede ja tutkimus kestää tässä muutoksessa? Luodaanko lopulta uusi eurooppalainen ihminen vähän samaan malliin kuin luotiin aikoinaan neuvostoihminen ja 30-luvulla arjalainen yli-ihminen, jonka jälkimmäisen luomisessa ei kristillisen uskon sanomalla ja humanismilla ollut paljon sanansijaa? Onko tuleva euroihminen ainoastaan tuottava ja tehokas talouskoneiston osa? Syntyykö samalla uusi eliitti, joka johtaa lisääntyvään syrjäytymiseen työstä, kulttuurista ja vapaa-ajasta? Köyhyysrajan allahan elää jo nyt lähes 15 prosenttia Euroopan yhteisön asukkaista.

Arvoisa puhemies! EY:n sisällä on demokratiavaje, sen ovat monet myöntäneet. Paineet enemmistöpäätöksiin ovat kasvussa. Kysyä sopii, tuleeko eteen myös yhteisön vahvan poliittisen johtajan valinta. Valta keskittyy helposti. Siitä kommunismiin perustuva yhdentymiskehitys on meillä esimerkkinä. Tulokset eivät vain olleet lopulta kovinkaan rohkaisevia. Toki länsi-nen yhdentymiskehitys perustuu erilaiseen ideologiaan, mutta keskitetyn vallan vaara piilee tässäkin yhdentymisessä.

EY-juna on lähdössä huolimatta siitä, että Suomen ja Keski-Euroopan raideleveys on erilainen. Se ajaa vauhdilla kohti Brysseliä. Meidän kannaltamme olisi nyt viisasta jäädä asemalle, katsella ja ehkä odotella tulevia junia ja hiljentää tätä kovaa vauhtiamme sekä antaa selvityksille ja keskustelulle huomattavasti lisää aikaa. (Ed. Rinne: Ajetaan suoraan aurinkorannalle!) — Päätös voitaisiin siirtää ainakin syksyyn, jotta myös ed. Rinne ehtisi käymään aurinkorannalla, kun kesäkin on edessä. — Syksyllä todennäköisesti Norjakin tekee oman ratkaisunsa EY-jäsenyysasiassa. Tätä rauhallisuutta puoltaa myös meidän yhteinen raideleveytemme Venäjän kanssa eli Suomen geopoliittinen asema.

Ed. Suhonen: Herra puhemies! Tässä salissa varmaan kellään, jotka ovat käyttäneet kolmen jälkeen puheenvuoroja, ei ole ollut mitään uutta paitsi ed. Aittoniemellä, joka käytti puheenvuoron vähän myöhemmin. Sanoisin, että kaikki varmaan on sanottu, mutta niinhän käy monen, joka lukee Raamattua, toteuttaa sitä ja puhuu siitä: toistaen ja vahvistaen itseänsä, joten uskon, etten minäkään varmaan kuolemattomia viisauksia täältä pysty sanomaan kuten ilmeisesti moneen tuntiin ei enää moni muukaan.

Olisin ed. Seivästön puheenvuoroa hiukan kommentoinut. Odotin, että hän olisi kertonut, mikä on kristillisen liiton kanta tässä asiassa. Hän hiukan puhui omasta junastaan ja junavaunuista ja aurinkorannoista, mutta hiukan olen viime päivinä havainnut, että kristillisen liiton väki yrittää itselleen hakea joitakin kirkkauksia ja lähteitä korkeuksista, että voisi kenties olla värisokea keskiviikkoaamupäivällä, mutta se siitä, palaamme siihen ehkä myöhemmin.

Olen odottanut mielenkiinnolla ja jännityksellä nyt käytävää hallituksen tiedonantokeskustelua. Odotin hallitukselta joitakin uusia perusteita jäsenanomuksen jättämiselle pääministerin esittämään puheenvuoroon. Mitään uutta kuitenkaan ei ole tuotu esiin. Hallituksen tiedonanto oli samanlainen ylimalkainen sääennuste kuin tammikuussa annettu hallituksen selontekokin. Hallitukselta tuntuu olevan pallo hukassa. Ei keskustan tekemä laaja kenttäkierroskaan ole auttanut asiaa. Keskustan kenttäväellä on selvästi kriittinen suhtautuminen EY-jäsenanomuksen jättämiseen, mutta sitähän ei johtava hallituspuolue keskusta halunnut kuulla. Ilmoittihan keskustan puoluesihteeri Erja Tikka, ettei keskustan kentän mielipiteellä ole mitään merkitystä keskustan kantaan EY-asiassa.

Olemme nyt tekemässä itsenäisyytemme ajan merkittävintä ratkaisua, joka koskee koko kansaamme ja itsenäistä isänmaatamme. Nyt jäsenanomuksen jättämisen kynnyksellä tulee miettineeksi, vuosiko veri hukkaan niiltä veteraaneilta, jotka puolustivat ansiokkaasti isänmaatamme vaikeina sodan vuosina. Oliko uhri turha ja turhia ne tuhannet ja tuhannet henkensä menettäneet ja vaikeasti vammautuneet? Tämän maan itsenäisyyden puolesta taistelleet veteraanit huomaavat nyt taistelleensa väliaikaisen itsenäisyyden puolesta. Ollaanko nyt itsenäinen isänmaamme ja itsenäinen päätöksentekomme myymässä kokoomuksen, kepun, RKP:n ja, ed. Seivästö, myös kristillisen liiton toimesta muille maille? (Ed. Rinne: Lännen puolesta sitä taisteltiin silloinkin!) Ovatko kristilliset unohtaneet Raamatun sanan ja opetuksen ja ovat nöyristelemässä nyt maallisen vallan edessä? Onko todella kristillisiä perusarvoja puolustavalle pienpuolueelle tärkeämpää hallituksen juoksupoikana olo kuin kulkea Raamatun oppien mukaan vailla maallista loistoa ja valtaa? Itse toivoisin voivani kulkea Raamatun oppien mukaisesti ja toivon, ettei minun kristittynä ihmisenä tarvitsisi kumarrella Rooman paavin suuntaan eikä paavi ja katolinen kirkko saisi liian suurta otetta, vaikka EY:hyn ollaankin kovaa vauhtia menemässä.

Hallitus on päättänyt lähettää Suomen EY-jäsenhakemuksen Brysseliin. Eduskunta on asetettu tapahtuneen tosiasian eteen. EY-teatterin loppunäytös on nyt menossa. Vaadittu kansalaiskeskustelu on supistettu kahden kuukauden ajaksi valtakunnallisiin kepun tupailtatapahtumiin. Nyt on muka demokratian reunaehdot täytetty. Hallitus kerjää yksipuoliselle tiedonannolleen luottamusta kansakunnan kokonaisedun nimessä. Hallituksen yhteistyölinja on ollut katetun pöydän taktiikkaa. Ruokapöytään pääsee mukaan, kun ei puutu tarjoiltavaan sapuskaan eikä osallistu ruokalistan suunnitteluun.

Hallituksen toiminta ei ansaitse luottamusta. Mikäli sillä olisi ollut todellista halua neuvotteluihin, olisi hallitus ottanut yhteyttä oppositioon jo tiedonannon valmisteluvaiheessa. SMP:n kannalta tiedonantoyhteistyö olisi kyllä sikäli ollut hankala, koska SMP ei ole valmis uhraamaan Suomen itsenäisyyttä niin kuin keskustajohtoinen Esko Ahon hallitus. SMP:n mielestä Suomen ei tarvitse liittyä Euroopan yhteisöön, joka on muuttumassa Euroopan unioniksi yhteisine turvallisuus- ja puolustuspolitiikkoineen. Saksan liittokansleri Helmut Kohl kertoi hyvin selvästi

Pohjoismaiden neuvostossa tältä korokkeelta 40-vuotisjuhlakokouksessa, että muodosteilla oleva Euroopan unioni on myös sotilaspoliittinen liitto.

Ulkoministeri Paavo Väyrysen hellimä puolueettomuus-termi on tietoista hämäystä. Liittyessään Euroopan unioniin Suomi omaksuu yhteisen turvallisuuspolitiikan. Suomi sitoutuu unionipäätöksessään uuteen eurooppalaiseen suurvaltaan. Europropaganda väittää, että EY:n Euroopan ulkopuolella ei ole edes ihmisarvoista elämää ja että me muka jäämme tänne pussin perälle ja putoamme maailmankartalta. Tällainen pelottelu on vastuutonta. Meillä on nytkin toimivat vapaakauppasopimukset ja lisää kaupan esteitä ollaan poistamassa Eta-sopimuksella, jonka sopimuskiista alkaa olla pois päiväjärjestyksestä.

Eta-sopimus on vaihtoehto, mikäli niin halutaan. Esimerkiksi Islanti ei aio liittyä Euroopan unioniin. Tuskin EY Islantia lähtee tämän vuoksi boikottiin julistamaan eikä julistaisi Suomeakaan. Muodosteilla olevan Euroopan unionin ulkopuolelle jää vielä noin 94 prosenttia maapallon väestöstä, mutta propaganda väittää meidän jäävän kaiken ulkopuolelle. Mahdollisuuksia on runsaasti: vapaakauppasopimukset, pohjoismainen yhteistyö, Eta-sopimukset, Itä-Euroopan yhteistyö, Venäjän ja Baltian mahdollisuudet, USA, Kiina ja Japani sekä kehitysmaat. Vaihtoehtoja on, mikäli tahtoa, intoa sekä kykyä riittää.

Meille vakuutellaan milloin miltäkin taholta, ettei EY uhkaa meidän sosiaaliturvajärjestelmäämme. Lainsäädännön yhdenmukaistaminen pudottaa huomattavasti verokertymäämme, samoin EY:n vaatimat vuosittaiset miljardijäsenmaksut. Kysyn vain, että vaikka meillä kuinka riittäisi tahtoa ylläpitää omaa sosiaaliturvaamme, niin mistä me ne rahat revimme, kun verotulot romahtavat. Meillä ei ole, mistä ottaa. Sitä paitsi ei kestä kauan, kun teollisuutemme alkaisi huutaa, että meillä ei ole varaa niin pitkiin äitiyslomiin, koska kilpailijamaat eivät yhtä pitkiä etuja tarjoa. Kansalaiset ovat nyt peloissaan eivätkä suotta. Hallitus ja hallituspuolueitten kansanedustajat ovat myymässä mm. suomalaisten itsenäisyyttä, maataloutta, korkeatasoista sosiaaliturvaamme eurohuumassaan. Kansalaiset pelkäävät erityisesti sosiaalietuisuuksien leikkauksia ellei Eeva Kuuskoski leikkaa sitä ennen EY:n kansalaisten etuisuuksia.

Tiedossa on, mitä joudumme eurokansalaisina maksamaan, mutta kukaan ei ole osannut sanoa, mitä eurokansalaisina tulemme saamaan. Kansalla on myös huoli maamme työllisyystilanteesta. Onko vieras- tai halpatyövoima tulossa suomalaisten työpaikoilla? Tuleeko kenties Kreikasta, Portugalista työntekijä suomalaisen sorvin ääreen? Mene ja tiedä, aika näyttää.

EY:ssä on tapana, että ihmiset itse ostavat oman sosiaaliturvansa. Tämä sopii hyvinvoiville ja suurituloisille, mutta vähempituloinen ei pysty tällaista tulevaisuuden turvaa itselleen hankkimaan. Solidaarisuusperiaate ollaan hylkäämässä. Naisen asema EY:ssä on paljon meidän suomalaisia sisariamme huonompi. Kun Suomi siirtyy euroaikaan, niin voimme siirtää myös kesälomamme ja pekkasvapaat euroaikaan. Ne heikkenevät joka tapauksessa.

Syrjäalueet eivät koskaan ole suurvallan osana pärjänneet. EY-jäsenyydellä Suomesta tehdään eurooppalainen kansallispuisto. Maaseutu ja haja-asutusalueet autioituvat entisestään. Puhdas ja asuttu maaseutu on osa suomalaista sielunmaisemaa, jota ei voi rahalla mitata ja korvata. Maatalous tulee kohtaamaan lopullisen talonpojan tappolinjan. Suomalainen valtiososialismi on parikymmentä vuotta yrittänyt tehdä suomalaisesta talonpojasta keräilyharvinaisuuden ja historiallisen henkilön. Nyt se onnistuu ulkomaalaisvahvistusten avulla. Suomalainen maaseutu joutuu uusjakoon. Velkaiset tilat, pellot ja metsät ovat pian uusjaossa. Suomalainen talonpoika ja perheviljely on julistettu kansantaloudellisesti rikollisiksi. EY:n myötä rangaistus on kuolemantuomio. Euroruokaa suolessa sulatellaan. Iltalukemikseen suomalainen eurokansalainen voi hymyillen lueskella pöhköistä isoisistä ja -äideistä, jotka kuokalla raivasivat pellot ja asuttivat koko Suomenniemen.

Suomi tarvitsee kansainvälistä yhteistyötä, mutta emme tarvitse Euroopan unionin täysjäsenyyttä. Me pärjäämme myös tulevaisuudessa omalla työllä ja yrittämisellä sekä omista lähtökohdistamme harjoitetulla kansainvälisellä yhteistyöllä. Hallituksen pelleily EY-asiassa alkaa olla jäsenhakemuksen suhteen loppusuoralla. Tosin teatteri eduskuntasalissa huipentuu keskiviikkoiseen päätösnäytökseen eli äänestyksiin istuntosalissa, jossa todellisuudessa ei edes tarjota mahdollisuutta kansanedustalle mielipiteen ilmaisuun, tulisiko jäsenanomus jättää vai ei. Mitä ilmeisimmin jäsenanomuksen jättämistä vastustaville kansanedustajille ainoaksi mahdollisuudeksi mielipiteen ilmaisuun jää vain "tyhjää"-napin painaminen, sillä niin taidokkaasti ponsiesityksiä sorvaamalla vastakkain tulevat

jäämään vain vaihtoehdot reunaehdoin isänmaan myymisestä tai kaupasta ehdoitta. Ponsien tarkoituksena on siis kepukansan ja kepun kansanedustajien rauhoittaminen. Kun kahdesta pahasta on valittava vastustajienkin kepun riveissä, mieluummin ollaan tietysti oman ponnen takana. Näin kepun rivit ovat yhtenäiset ja edustajat voivat jakaa kentällä väliäänestyspöytäkirjoja, joissa he vastustavat jäsenanomuksen jättämistä unohtaen kertoa, että loppuäänestyksessä kuitenkin oltiin vauhdittamassa Ahon hallituksen kirjettä Brysseliin. Sellaista on uusi kepun peräänkuuluttama poliittinen kulttuuri.

Osa kepun edustajista on myös antanut nimensä käyttöön Vaihtoehto EY:lle -lehden sivuilla. Mutta kun selailee tänä päivänä niitä sivuja, niin osa heistä on jo kääntänyt kokonaan kelkkansa, ja keskiviikon jälkeen voisivat loputkin kepun edustajat ottaa nimensä sieltä pois. On tuleva tosiasia, että kepulaiset pettävät lopullisesti senkin porukan.

Itselläni on selkeä kanta EY-junaan hyppäämisestä: "ei" EY:lle. Meillä ei ole sinne kiirettä.

Ed. Seivästö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Suhonen kyseli kristillisen liiton kantaa. Lyhyesti toteaisin, että ryhmämme puheenjohtaja Bjarne Kallis toi ryhmän kannan esille puheenvuorossa, josta voin tarvittaessa ottaa kopion ed. Suhoselle, niin että hän voi siihen perusteellisesti vaikka iltalukemiseksi tutustua. Toisaalta totean ed. Suhoselle, että kyllä meidän puolueemme pyrkii tästä eteenpäinkin rakentamaan kestäville kristillisille arvoille tämän maan yhteisten asioiden hoitamisen, ja keskiviikkona sitten katsomme, millaiset väriyhdistelmät tai millainen väri tässä kulmassa palaa.

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Käydyssä keskustelussa on todellakin sanottu asioita hyvin monelta taholta. Haluankin omassa puheenvuorossani keskittyä lähinnä siihen, miltä tämä hallituksen EY-prosessi on näyttänyt ja miltä se näyttää. Voin todeta, että puheenvuoroni käy hyvin vastauspuheenvuoroksi kahteen edelliseen puheenvuoroon.

EY-keskustelua seuratessani olen todella monta kertaa joutunut vakuuttamaan itselleni, että elämme 90-lukua emmekä kekkosvallan vuosikymmeniä. Keskustan edustajien taholta on lietsottu avoimesti pelkoja ja epäluuloja. Kansaa on jaettu jyviin ja akanoihin. Maatalous on nostettu maamme ainoaksi tärkeäksi elinkeinoksi, jonka ehdoin tulisi tarkastella koko maamme tulevaisuutta.

Minulle keskustalainen, vanha tuttu maalaisliittolainen yhteiskuntaunelma on kuin painajainen. Se edustaa menneisyyttä ja paluuta eristäytyneeseen turpeeseen sidottuun yhteiskuntaan. Keskustan taholta on tietoisesti sekoitettu Etan ja EY:n merkityksiä. Takana en voi nähdä muuta kuin puolueen ja sen bulvaanin MTK:n pelot vallan vähenemisestä. Asiantuntijain taholta on todettu, että EY:n myötä mm. viljanviljelijöiden, maidon- ja lihantuottajieen edut eivät kulje käsi kädessä. Voi hyvin kuvitella, että se merkitsisi myös MTK:lle vaikeuksia harjoittaa entistä sanelupolitiikkaansa, johon myös kepun puolue- ja valtakoneisto tukeutuu.

EY-tiedonannossa hämmästyttää myös se, kuinka vähän tilaa on annettu talous- ja yrityselämän äänenpainoille. Hallituksen taholla ei vieläkään myönnetä sitä yksinkertaista totuutta, että jos taloutemme jatkuu samalla miinusvetoisella suunnalla, ei meillä jatkossa ole varaa turvata niitä hyvinvointipalveluja, jotka ovat vuosikymmenien työn tulos.

Jättäytyminen maatalouden sanelupolitiikan varaan tulevissa EY-neuvotteluissa merkitsee kaikkein varmimmin sitä, että huomisen suomalainen yhteiskunta on nykyistä epätasa-arvoisempi. Mutta ehkäpä kokoomuksenkin tulevaisuuden näkymiin sopii hyvin, että jatkossa on työttömien reservi, joka joutuu ottamaan vastaan sen, mitä työnantajien taholta annetaan. Ajatukselta ei voi välttyä, koska kokoomus on ns. poliittisten lupaustensa ja ihanteidensa vastaisesti hyväksynyt kepun yksipuolisen tiedonannon.

Ryhmäpuheenvuorossamme tuli mielestäni jo hyvin esille, mitkä voisivat olla naisten tavoitteet EY-jäsenyyteen sopeuduttaessa. Naiset ovat olleet yksi peloteltujen ryhmä. Toinen, mielestäni vielä vastuuttomammin valittu kohderyhmä ovat vanhemmat ikäluokat. Eläkkeiden ja sosiaaliturvan leikkaamisen lisäksi heitä on peloteltu kalliisti lunastetun maamme itsenäisyyden menettämisellä. Se on ollut helppoa juuri näiden ihmisten kohdalla, koska heillä on varmasti vähiten tietoa ja kokemusta Euroopan maiden nykyisistä olosuhteista ja myös vähiten mahdollisuuksia ja kielitaitoa omien kokemusten hankkimiseksi.

Perustuslakivaliokunnassa on erittäin laajasti kuultu asiantuntijoita EY-ratkaisun vaikutuksista Suomen lainsäädäntöön. Onhan jopa joidenkin ns. valtio-opin asiantuntijoiden taholta pelo-

teltu suomalaisen päätösvallan jopa 80-prosenttisella siirtymisellä vieraiden käsiin. Valiokunnassa asiantuntijat, jopa hakemusta vastustavat ovat kuitenkin todenneet, että meidän lähes koko lainsäädäntömme pohjautuu jo nyt eurooppalaiseen käytäntöön ja sen suhteen ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Sen sijaan nimenomaan Suomen presidenttikeskeistä vallankäyttöä tulee muuttaa vaaleilla valitun eduskunnan ja sen luottamusta nauttivan hallituksen tehtäväksi. Ilmeisesti kyseiset pelottelijat haluavatkin pitää vallankäytön nykyisissä uomissa omien presidenttihaaveidensa lumossa sekä harvojen ja valittujen kabinettipolitikoinnin jatkumisen varmistamiseksi.

Suomalaiset ovat hyvin koulutettua ja paljon lukevaa kansaa. Niinpä kepulaisen pelottelupolitiikan uppoaminen onkin ollut myös hämmentävä kokemus. Se jos mikä korostaa myös sitä, että meidän on korkea aika pyrkiä avoimempaan ja laajempaan eurooppalaiseen yhteistyöhön perustuvaan yhteiskuntaan. Yhteistyö ei koskaan voi olla sanelupolitiikkaa ja yksipuolisia voittoja, mutta sen avulla asetettavat tavoitteet ja saavutettavat tulokset ovat varmasti helpommin toteutettavissa kuin yksin pakerretut hyvinkin pienen porukan ehdoin sanellut ratkaisut.

Kaikkein iljettävintä pelottelupolitiikassa on ollut uskonnon käyttäminen keinovalikoimassa. Minusta on ollut järkyttävää lukea lähes järjiltään peloteltujen kansalaisten kirjeitä, joissa matelevat Ilmestyskirjan pedot ja helvetin kauhut. Toivon, että näiden ihmisten uhkailijat edes kerran miettisivät, mitä he lähimmäisilleen tekevät. Toteuttavatko he mielestään Raamatun mukaista sanomaa: "rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi"? Minun mielestäni eivät toteuta.

Suomalaisia puolueita on myös moitittu samankaltaisiksi. Mielestäni käyty EY-keskustelu ja tavoitteenasettelut osoittavat väitteet vääriksi. SDP:n tavoitteet ovat todella kansakuntamme eduksi. Elämä EY:ssä ei voi lähteä vain maatalousväestön etujen turvaamisesta, vaan se on kaikkien Suomen kansalaisten yhteinen asia.

Kepulaisen EY-farssin lopputulos on kuitenkin jäsenyyden hakeminen kaiken pelottelun jälkeen. Aika epäjohdonmukainen lopputulos vai onko niin? Onko kepu hallituksessa joutunut sittenkin myöntämään kansantalouden realiteetit ja huomaamaan, että jatkossa valtion mannaa ei voi virrata edes omille kannattajille, ellei ole mistä ottaa. Vai tuliko pelko, ettei presidentin vaalikampanjaan enää virtaakaan rahaa teollisuuspampuilta?

On oikein, että kepu joutuu itse korjaamaan oman maatalouspolitiikkansa virheitä. Olen kuitenkin varma siitä, ettei kepu kanna teoistaan vastuuta, vaan kaikki epämiellyttävät päätökset kuitataan jatkossakin joko EY:n tai opposition syyksi. Ellei se onnistu, uskon, että kokoomus saa herätä viimeistään tulevien vaalien alla syytettyjen penkiltä.

Arvoisa puhemies! EY-hakemuksen vastustajat ovat täysin edesvastuuttomasti melskanneet kielteisten mielikuvien ja uhkatekijöiden lietsomisella ja näkyvät yhä jatkavan samalla linjalla, kuten täällä eräät tänään pidetyt puheenvuorot osoittavat. On ollut ilahduttavaa havaita, että EY-hakemukseen myönteisesti suhtautuvat eivät ole syyllistyneet vastaaviin rimanalituksiin samassa määrin kuvaamalla sitä, millainen olisi muusta eurooppalaisesta yhteiskunnasta eristäytyvä Suomi. Nämä avoimesti ja realistisesti tulevaisuutta arvioivat näkökannat ovatkin niitä, joiden pohjalta pystymme aloittamaan tulevat neuvottelut.

EY:n jäsenyys ei ole ruusutarha, mutta ei onneksi hukkakaurapeltokaan. Se antaa Suomelle uusia mahdollisuuksia. Se antaa mahdollisuuksia ennen kaikkea lapsillemme ja nuorillemme mm. koulutuksen, opiskelun ja tutkimustoiminnan osalta. Mielestäni tavoiteasettelussa ja tulevissa neuvotteluissa onkin pääpaino annettava sille, millainen on huomisen Suomi ja Eurooppa, eikä sille, miten eilispäivän meno ja meininki voisi jatkua.

Ed. A n t v u o r i : Herra puhemies! Tiedonannon ensimmäisessä virkkeessä sanotaan: "Hallitus on päättänyt, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä, jos eduskunta hyväksyy tässä tiedonannossa ilmaistun hallituksen kannan."

Hallituksen tiedonanto on pettymys, koska tiedonanto on epärealistinen, ylimalkainen, epätasapainoinen, tarkoitettu ilmeisesti palvelemaan lähinnä keskustan sisäisiä poliittisia tarkoituksenmukaisuuksia. Uskottavampi ja toivottavampi olisi ollut lyhyt punnitseva luettelomainen tiedonanto hyvistä ja huonoista puolista tai mieluummin pelkkä jäsenhakemus. Nyt tiedonannossa käsitellään joitakin osa-alueita, tosin pinnallisesti, ja jotkin tärkeätkin alueet on jätetty pois kokonaan.

Turvallisuus- ja puolueettomuusosassa luonnehditaan Suomen puolueettomuutta sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Hyviä naapuruussuhteita painote-

taan kuten myös Pohjoismaiden yhteistyön tärkeyttä. Kerrotaan myös EY:n tavoitteista perustaa Euroopan unioni, mutta koska sen asemasta ei vielä ole tietoa, ei myöskään lähdetä arvioimaan sen merkitystä Suomelle. Voiko Weu:n ulkopuolelle jäädä, mikä merkitys sillä olisi, vai olisiko syytä liittyä unioniin, mitä se puolestaan tarkoittaisi?

Euroopan ja erityisesti entisen Neuvostoliiton muutokset ovat olleet niin rajuja ja nopeita, että on luonnollisesti lähes mahdotonta arvioida niiden merkitystä Suomelle, lähimmälle rajanaapurille. Nämä ovat kuitenkin kysymyksiä, jotka askarruttavat meitä jokaista, ja tietäen itänaapurimme epävakaan ja vaikean tilanteen herättävät ne jopa pelkoja ja epäilyksiä.

Ennustamisen taito on aina vaikea. On kuitenkin oikeutettua odottaa ainakin hallitukselta edes jonkinlaisia näkemyksiä tulevasta kehityksestä suhteessa mahdollisiin Suomen EY-ratkaisuihin. Toisiko EY:n jäsenyys Suomelle mahdollisesti lisäturvaa vai olisiko se mahdollisesti jopa uhka joutua konflikteihin Venäjän kanssa? Tiedonanto jättää Euroopan unionin merkityksen täysin arvailujen varaan sillä verukkeella, ettei asia ole ajankohtainen. Jos Suomi vakavissaan hakee EY:n jäsenyyttä, ei näin merkittävää asiaa voi tiedonannon tavoin ohittaa.

Talouspoliittisessa osassa kerrotaan, mitä EY edellyttää. Inflaatio ja korot on pidettävä alhaisella tasolla, valuuttakurssi on säilytettävä vakaana sekä julkisen talouden alijäämä ja velka on rajoitettava mahdollisimman pieneksi. Hallitus kertoo selvittävänsä talous- ja rahaunionin vaikutukset Suomen kansantalouteen ja päättävänsä tarvittavista toimenpiteistä. Lisäksi hallitus kertoo saattavansa kansantaloutemme EY:n jäsenyyttä edellyttävään kuntoon ja parantavansa mm. teollisuuden kilpailukykyä. Aika huikeaa tekstiä, ikään kuin pelkällä EY-sanalla olisi jokin maaginen voima. Ykskaks löytyykin tiedot, taidot ja voima hoitaa koko Suomen kansantalous kuntoon. Olisi noille lääkkeille ollut jo nyt käyttöä ja hyvin kipeästi. Vai onko ollutkin vain EY-strategiaa tehdä sarja talouspoliittisia arveluttavia päätöksiä, jotta Suomi olisi kuin kypsä hedelmä pudotettavaksi EY:n huomaan? Valitettavasti Suomi on pian niin konkurssikypsä, että falskitkin väitteet alkavat tuntua mahdollisuuksilta.

Tiedonannon maatalouspoliittisessa osassa tukeudutaan EY:n lähtökohtiin eli maatalouden merkitykseen alueiden elinvoiman säilyttäjänä ja maatalousväestön tulotason turvaajana vähemmänkin suotuisilla maatalousalueilla. Suomella on samat pyrkimykset, ja niiden uskotaan toteutuvan elättelemällä toiveita erityiskohtelusta epäedullisten luonnonolosuhteiden turvin. Toisaalta tiedonannossa luetellaan, eikä edes vähäinen luettelo, erilaisia tukitoimia kilpailuedellytysten takaamiseksi maataloudelle.

On epärehellistä uskoa Suomen saavan erityiskohtelua ilmaston ja pohjoisen sijainnin vuoksi yksistään siitä syystä, että Ruotsi on hakenut jäsenyyttä ilman ehtoja. Realiteetti lienee se, että neuvotteluvara on siirtymäajan pituudessa. Silloinkaan ei varmasti puhuta 17 vuodesta vaan enintään 10:stä. Espanja ja Portugali ovat saaneet 10 vuoden siirtymäajan tuotteilleen johtuen kyseisten maiden suhteellisesta köyhyydestä sekä maatalouden työllistävästä vaikutuksesta. On pään pensaaseen panemista käsitellä tiedonannon tavoin maatalouspolitiikkaa.

Nyt jos koskaan olisi korkea aika puhua asioista niiden oikeilla nimillä. EY-jäsenyys on maataloudelle kohtalonkysymys. Sen me tiedämme. Toisaalta olemme EY:ssä tai emme, tiedämme myös varsin hyvin, että mitä kauemmaksi maatalouspolitiikan uudistaminen siirretään, sitä raskaammat ovat konkurssit viljelijöille ja koko maaseudulle.

Aluepoliittisessa osassa tukeudutaan samoin täysin sinisilmäisesti Suomen erityisolosuhteiden tuomaan mahdollisuuteen. EY:n jäsenenä Suomelle ei juurikaan jää mahdollisuutta päättää itsenäisesti aluepolitiikastaan, sillä periaatepäätökset tehdään Brysselissä. Suomen osaksi jää maksaa noin miljardi ecua vuodessa kehitysrahastoihin, joista saamme takaisin noin 100 miljoonaa ecua. Muutoksia eduksemme voisi tapahtua vain siinä tapauksessa, että meidät luokitellaan rikkaan sijasta köyhäksi maaksi, ja siihenhän riittää yksi kunnon devalvaatio. Vaikea on kuitenkaan uskoa hallituksen lähtevän noin epätoivoajatuksista varsinkin, kun toisaalla selkeästi annetaan ymmärtää, että lääkkeet löytyvät Suomen talouden eurokuntoon saattamiseksi.

Herra puhemies! On surullista, että tehtäessä Suomen kannalta todella merkittävää ja kauaskantoista päätöstä hallituksen tiedonanto sisältää korkeintaan poliittisen pelin edellyttämät fraasit ja normit. Rehellisyyteen siinä ei ole edes pyritty puhumattakaan analyyttisestä tarkastelusta. Ilmeisesti uskallusta ei ole riittänyt puhua asioista niiden oikeilla nimillä tai usko demokratian toimivuuteen on pahasti horjunut. Päämi-

nisteri Ahon EY-puheenvuoron teksti olikin aivan eri luokkaa ja olisi sellaisenaan kelvannut mainiosti tiedonannoksi.

Suomen kansantalouden tila on hyvin vaikea. Olemmepa EY:ssä tai emme, on meidän vastattava todellisiin haasteisiin itse. Mikään maamme ulkopuolinen voima ei sitä tee puolestamme. Väistämättä poliittisessa järjestelmässä joudumme ilmeisen nopeasti tilanteeseen, jossa vanhat pelisäännöt eivät toimi. Perustavoitteet eivät voi olla enää toimenpiteitä, joita tehdään hallituksessa pysymisen turvaamiseksi tai oppositioaseman vahvistamiseksi. Pitkän noususuhdanteen aikana oli mahdollista, että Suomi selviytyi suhteellisen hyvin poliittisesta järjestelmästä huolimatta. Nyt on toisin. Yritykset ja teollisuus eivät enää kanna tätä maata. Siihen tarvitaan toimia tästäkin talosta ja maan hallitukselta. Näinkin vaikeassa kuin EY-kysymyksessä on osattava yhdistää kauppapolitiikka, maatalouspolitiikka ja puolueettomuuspolitiikka huolimatta omista siteistä ja intressipiireistä ja vieläpä kaiken päälle kyettävä ennakoimaan rajojemme lähellä tapahtuva poliittinen kehitys.

Herra puhemies! Huolimatta tiedonannosta kannatan EY-jäsenyyden jättämistä. Järkevinä kannanottoina pidän edustajien Donnerin ja Ukkolan ponsiesityksiä. Äänestystaktisista syistä en halua kuitenkaan äänestää niiden puolesta hallituksen esitystä vastaan ja mahdollisesti vaarantaa Suomen EY-hakemuksen käsittelyä. Sitä paitsi itse asia, EY-hakemuksen jättämispäätös, on paras saavutus Ahon hallitukselta tähän mennessä.

Ed. R i m m i : Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kannattaa ed. Helteen ehdotusta päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi.

Suomen hallitus on tekemässä itsenäisen Suomen merkittävintä päätöstä. Sen tarkoitus ja tahto on hakea Euroopan unionin jäsenyyttä, sillä Euroopan yhteisöön emme enää voi päästä, koska sellaista ei kohta ole olemassa.

Euroopan unioni onkin aivan muuta kuin EY, joka oli vain kauppa- ja markkinointisopimus. Tiedämme varsin hyvin, että EU pitää lähiaikoina sisällään turvallisuus-, puolustus- ja ulkopolitiikkaakin. Tätä asiaa on tässäkin salissa tänä iltanakin määrätietoisesti vähätelty. On sanottu, että voimme jäsenenä ollessamme vaikuttaa siihen, millaisia päätöksiä EU tekee esimerkiksi juuri turvallisuus- ja puolustuspolitiikan osalta. Maastrichtin sopimus kuitenkin määritteli hyvin selkeästi nämä asiat.

Puolustusvaliokunnan tutustuessa paikan päällä Brysselissä ja Weu:n päämajassa Lontoossa näihin kysymyksiin asiasta vaihdettiin paljon mielipiteitä. Tiedustelimme, miten Suomi voisi asennoitua esimerkiksi turvallisuus- ja puolustuspolitiikan hoitamiseen ollessaan EY:n täysjäsenenä. Voisimmeko pysyä esimerkiksi erillään sotilasliitoista? Voisimmeko harjoittaa itsenäistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa? Meille vastattiin käytännön esimerkillä symbolisesti niin, ettei ole mahdollista harjoittaa mitään rusinapullamenetelmää. Ei ole mahdollista noukkia pullasta maukkaampia paloja, vain rusinoita, vaan on kysymys kokonaisuudesta ja kokonaisuuden noudattamisesta. EY on kokonaisuus, ja sitä sitovat omat sääntönsä.

Täällä on jo viitattu mm. liittokansleri Kohlin lausuntoihin tässä talossa, ja se tukee täysin edellä esittämääni ajatusta ja näkemystä. Kohl sanoi, että Euroopan yhdentyminen ei olisi täydellistä, ellei yhteisö kehittäisi itselleen omaa turvallisuus- ja puolustusidentiteettiä, tämä on Maastrichtin sanoman ydin. Näin siis sanoi liittokansleri Kohl tässä talossa runsas viikko sitten.

Näyttääkin siltä, että juuri turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ovat asioita, joita on hallituksen selvityksissä pyritty määrätietoisesti vähättelemään ja toisaalta antamaan sellainen kuva, että EY:n jäsenenä näiden asioiden edistyessä meillä olisi jotenkin poikkeuksellisen suurta vaikutusvaltaa. Olisi toivonut todella vilpittömästi, että hallitus olisi tähän asiaankin antanut rehellisen vastauksen.

Herra puhemies! Ehkä kaikkein kipein näköpiirissä oleva ongelma on kuitenkin se, miten suomalainen työllään toimeen tuleva kansalainen tulevaisuudessa tulee pärjäämään. Lyhyesti puutun siihen, miten koen asian suomalaisen työntekijän näkökulmasta.

Hallituksen selonteossa ja siihen liittyvässä Vattin tutkimuksessa, tässä paljon puhutussa Vattin tutkimuksessa, luvattiin noin 100 000 uutta työpaikkaa. Mutta siinä ei lainkaan kerrota, miten paljon mahdollisesti on menossa työpaikkoja.

Kun vertaa esimerkiksi pääministerin täällä aikaisemmin käyttämiä puheenvuoroja tänään käytettyyn, niin yleissävynä voi todeta, että tämän päivän tekstiin sentään oli jo mahtunut edes hivenen kriittisyyttä. Totesihan hän sen, että EY-jäsenyys ei ratkaise Suomen talouden nykyistä ongelmaa. Vielä joitakin viikkoja sitten tuntui siltä, että kaikkien vaikeuksien voittami-

sen ydinasia, ainoa autuaaksi tekevä oli EY-hakemuksen nopea jättäminen.

Pääministeri vaatii tämänpäiväisessä kannanotossaan "kansantaloutemme saattamista nopeasti tasapainoon". Vaatimus tietysti on sinällään hyvä, mutta pääministeri ei mainitse lainkaan keinoja, ei konkretisoi, miten kaikki tapahtuu. Tosin hän toteaa, että tähän tasapainottamiseen" hallitus pyrkii kattavalla talous- ja teollisuuspoliittisella ohjelmalla, jota toteuttamalla nostetaan teollisuuden ja viennin osuutta kansantaloudessamme ja parannetaan taloutemme toimivuutta". Tässä työssä hänen mukaansa tarvitaan "jokaisen suomalaisen panosta".

No, mikä tämä panos on? Onko tämä panos jälleen jotain uusia maksua, veroja, tulojen jonkin tasoista leikkaamista, tinkimistä yhteiskunnan tarjoamista palveluista, sanoisinko koko sektorilla kehdosta hautaan, kuten näyttää viime aikoina linja olleen? Onko se palkkojen leikkaamista, lomien vähentämistä, sosiaaliturvan purkamista jne? Kyllä minua ainakin kiinnostaisi tietää, mitä nämä Ahon käyttämät lauseet tarkoittavat.

Samanlaisia puheita teollisuuden kilpailukyvyn kuntoonsaattamisesta on todella hallituksen ministereiden toimesta täällä kohta vuoden verran kuunneltu. Teollisuus on saanut eri muodoin mittavia elvytysruiskeita. Nimenomaan sitä on saanut vientiteollisuus. Se sai mm. mittavan devalvaatiohyödyn, mutta parannusta ei ole tapahtunut. Työttömyys kasvaa jatkuvasti. Se koskettaa jo välittömästi 340 000:tä ihmistä ja voimme puhua runsaasta miljoonasta suomalaisesta, joita työttömyys välillisesti tavalla tai toisella koskettaa.

Pääministeri toi myös esiin sen, että varsinkin elintarviketaloudelle koituvat suurimmat sopeutumisvaikeu0det. Minä en usko, että ne jäävät pelkästään joihinkin sopeutusmisvaikeuksiin jonkin siirtymäkauden ajaksi. Työpaikkoja menee varmasti lopullisesti. Vai tarkoittaako arvoisa pääministeri kenties sitä, että sopeutuminen onkin juuri sopeutumista jatkuvaan työttömyyteen? Työpaikkoja katoaa tuotannosta, maataloudesta, koneteollisuudesta jne. Yksistään elintarviketeollisuus nyt työllistää noin 35 000—38 000 työntekijää. Ihan tarkkaa lukua ei minulla tällä kertaa ole, koska vähentymistä on jatkuvasti. Elintarviketeollisuus menettää siis työntekijöitä. Siellä on siis 35 000—38 000 työntekijää nyt, ja kauppa- ja teollisuusministeriön arvion mukaan noin 20 000 työpaikkaa olisi menossa. Samanlaisiin arvioihin on päädytty Suomen Elintarviketyöläisten Liitossa. Siis noin puolet elintarviketeollisuuden työpaikoista häviäisi. Koko elintarvikeketjun työpaikkojen menetykseksi on arvioitu 150 000—200 000. Kannattaisi vakavasti suhtautua siihen, miten näihin ongelmiin vastataan. Jos vientiteollisuus tuo uusia työpaikkoja, hyvä on. Toisaalta työpaikkoja menee. Onko tällä yhteiskunnalla esimerkiksi koulutusvalmiuksia ja muita valmiuksia, että uusille avautuville työpaikoille työntekijöitä voidaan osoittaa?

Toisaalta ne, jotka määrätietoisesti puolustavat EY-jäsenyyttä, sanovat, että kyllä elintarviketeollisuus tässä hommassa pärjää tulevaisuudessa hyvin, saahan se halpaa raaka-ainetta EY-maista. Onko todella jollakin varma tieto siitä, että halpaa raaka-ainetta olisi saatavissa? Tällaista ei ole ainakaan minulle kukaan pystynyt toteen näyttämään. Enemmänkin on todennäköistä se, että EY-maiden suuret kansainväliset jättilaitokset tuovat tänne valmiita jalosteita. Ainakin ne tulevat siihen hyvin määrätietoisesti ja lujasti pyrkimään ja varmaan onnistuvatkin. Se, että raaka-aineet tuotaisiin EY-maista, syventää vain oman maan työttömyystilannetta. Tuleeko tämän päivän maanviljelijöistä tulevaisuudessa uustyöttömien armeija, jota halpaa euroruokaa syövät mutkan kautta muina kohonneina kustannuksina joutuvat elättämään?

Meillä on kiistattava korjattavaa maatalouden kohdalla paljonkin — se on tässäkin salissa useasti tunnustettu — mutta minua on huolestuttanut se, että asioihin suhtaudutaan yksipuolisesti. Kyllä on koko yhteiskunnan ongelma, jos jokin työtä ja toimeentuloa yhteiskunnassa oleellisesti antanut ammattiryhmä kokonaan katoaa ja joutuu työttömyysturvalla elätetyksi. Vaikutukset ovat yhteiskuntapoliittiset laajasti eivätkä yksin maataloudesta elävän ihmisryhmän ongelmia.

Keskustelussa on tullut myös esiin se, ettei pääministerin eikä myöskään ryhmäpuheenjohtaja Kääriäisen suulla sanottu, että Suomen kaikissa tilanteissa pitäisi turvata elintarviketeollisuuden ja -tuotannon omavaraisuus. Elintarviketuotannon omavaraisuutta painotettiin vielä joitakin kuukausia sitten kovastikin. Arvoisien herrojen tietoon on todennäköisesti tullut se, että EY:ssä ei tunneta kansallista elintarvikeomavaraisuutta. Siellä tunnetaan ja tunnustetaan yhteisön omavaraisuus elintarviketuotannossa. Tätä asiaa nimenomaan tiedustelin EY-lähettiläs Erkki Liikaselta, ja hän antoi juuri tämän vastauksen todeten vielä havainnollistamalla, että Suo-

men valtion viljavarastokin tulisi olemaan EY:n viljavarasto.

Herra puhemies! Olen saattanut antaa sellaisen kuvan, että olisin huolissani vain elintarviketyöläisistä ja elintarvikeketjussa työskentelevistä kansalaisista. Näiden lisäksi huoleni on kaikkien suomalaisten tulevaisuudesta hyvinkin suuri, huoli nimenomaan siitä, onko heille työtä ja millaisilla palkka- ja työehdoilla. Puheet tuottavuuden vähäisyydestä, pitkistä lomista ja vapaapäivistä eivät varmaan ole vain keskustelun nostamista ilman tarkoitushakuisuutta, sillä siitä olemme jo viime syksynä saaneet tietynlaisia näyttöjä.

Kilpailukyvyn nimissä tätä maata ajetaan kovaa kyytiä eurokuntoon. Tosiasia kuitenkin on, että emme voi ikinä täällä Pohjolassa tulla toimeen samanlaisella ansiotasolla kuin eteläisissä kilpailijamaissamme kansalaiset voivat toimeen tulla. Inhimilliset tarpeemme asuntojen, vaatetuksen, jopa ravinnonkin osalta ovat vaativampia kuin lämpimissä olosuhteissa olevilla ihmisillä. Yksinkertaisesti: tarvitsemme elääksemme enemmän tuloja. Me esimerkiksi ilmastollisista olosuhteista johtuen sairastamme sellaisia yhteiskunnan ja kansalaisten taloutta rasittavia sairauksia, jotka ovat lähes tuntemattomia lämpimissä maissa. Meidän elämäämme ei millään voida sovittaa saman mittapuun mukaiseksi kuin eteläisissä maissa, vaikka sitä talouden kilpailukyky kuinka kovasti tahansa vaatisi.

Arvoisa puhemies! Kun on todennäköistä, että EY-hakemus jätetään jo keskiviikkona, niin niilläkin, jotka hakemuksen jättämistä vastustavat, on oltava mahdollisuus vaikuttaa asiasta käytäviin keskusteluihin ja siihen, millä Suomi saadaan ihmisille elinkelpoiseksi ja turvalliseksi maaksi. Se ei kuitenkaan tapahdu niin, että kaikkialla jatkuvasti taloudellisten säästöjen saamiseksi pyritään vähentämään työvoimaa ja saamaan aikaan lisää työttömiä näiden säästämistoimintojen nimissä. Säästämishokema on saanut aikaan sen, että yksittäinen kulutuskysyntä on jopa hyvän ostovoiman ja kulutuskyvyn omaavilla ihmisillä laittanut kukkaron nyörit tiukalle ja huonovointisuus vain kasvaa koko yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Osaltani haluan myös paheksua sitä taktikointia, millä tavalla pääministeri haluaa tuoda EY-jäsenyysasian eduskunnassa lopulliseen käsittelyyn. Se on irvokasta ja epädemokraattista eikä anna eduskunnan tahdosta oikeata kuvaa.

Ed. D o n n e r : Arvoisa puhemies! Ed. Rimmille totean alkajaisiksi, että kyllähän etelässä on monta hyvää puolta, mutta siellä on myös enemmän kärpäsiä. Niistä ei tarvitse Suomessa huolehtia yhtä paljon. Ne edut ja haittapuolet ehkä tasoittavat toisensa: meillä on enemmän itikoita.

Luen ensin sitaatin artikkelista, jonka eräs tutkija viime vuonna julkaisi. Se on minusta hyvä symboli näille valinnoille Suomessa: "Meillä on mahdollisuus antaa ajan muuttaa Suomi suureksi Pohjois-Karjalaksi tai meillä on mahdollisuus puuttua ajan kulkuun. Politiikka syntyy valinnoista, eikä Eurooppaan ole näiden kärrypolkujen takaa helppoa tietä." Näin tutkija Ilkka Tuomi.

Minulla on ollut jonkin verran eurooppalaisia kokemuksia noin 40 vuoden ajalta, mutta palaan Saksan kahtiajaon aikaan, vuoteen 1958, jolloin kirjoitin kirjaa jaetusta Berliinistä. Jouduin kysymään itseltäni, minkä valitsen sen aikaisessa hieman absurdissa Berliinin tilanteessa: Ns. lännen vai idän. En voinut antaa muuta vastausta kuin sen, että empimättä valitsen lännen. Valinnan tein siksi, että näin sosiaalisen markkinatalouden ja monipuoluedemokratian parempana hallitusmuotona ja kehityksen moottorina kuin idässä vallitsevan järjestelmän vapaudenriistoineen, jota jotkut vielä tämänhetkisessä Suomen eduskunnassa toimivat siihen aikaan ylistivät.

On tosiaan hieman ironista todeta, että monet sellaiset henkilöt, jotka siihen aikaan ja myöhemminkin avoimesti kehuivat Neuvostoliiton pakkojärjestelmän suuruutta ja talouden voimaa, ovat nyt unohtaneet vanhat linjanvetonsa ja esiintyvät suomalaiskansallisen järjestelmän kannattajina EY:tä vastaan, aivan kuin Suomi olisi yhtäkkiä ideaalivaltio, kun se vielä heidän silmissään viisi vuotta sitten oli jonkinlaisen pakkotyölaitos. Mutta unohtaminenhan on inhimillistä.

Olen elänyt nämä kolme vuosikymmentä odottaen, että sorron ja diktatuurin kupla paljastuisi, ja näin tapahtuikin. Eurooppa on löytämässä yhteisen nimittäjän ja tämä perustuu niihin ihmisoikeuksiin ja siihen länsimaiseen järjestelmään, joka on EY:n perusta.

Nythän on niin, että täällä ja yleisessä keskustelussa Suomessa EY:hyn liittyvä eurooppalaisuus nähdään pelkästään taloudellisena yhteistyöprojektina, mikä vähentää EY:n merkitystä. Vaikka taloudellinen kehitys onkin tärkeätä, liittyy EY:hyn kuitenkin vahva ideologinen ulottuvuus, jonka juuret ovat kylmän sodan tapah-

tumissa. Samaan aikaan kuin Suomi tosiaan menestyksellisestikin tasapainoili ns. idän ja lännen välissä säilyttäen rajoitetun liikkumavapauden, Länsi-Euroopan keskeiset maat pyrkivät voimistamaan omaa identiteettiään. Se tapahtui Euroopan neuvoston kautta mutta myös sittemmin, kun EY perustettiin Rooman sopimusten puitteissa. Nato muodostui useille niistä maista turvallisuuspoliittiseksi sateenvarjoksi. Amerikkalaisten joukkojen läsnäolo Länsi-Euroopassa koettiin turvallisuutta ja rauhaa edistävänä tekijänä. Se myös helpotti Suomen asemaa.

Suomi tietysti suhtautui tähän kehitykseen epäröiden. Vasta Gorbatshovin aikaan maamme haki Euroopan neuvoston jäsenyyttä, ja vasta Neuvostoliiton luhistuttua päätettiin hakea EY-jäsenyyttä. Se seinä, johon Suomi on nojannut, on hajalla. Moskovasta ei enää kysytä neuvoja eikä niitä annetakaan, ja mikäli annettaisiin, ne olisivat EY-myönteisiä. Viime elokuussa muutaman päivän aikana näytti siltä, että Suomi oli sopeutumassa ajatukseen siitä, että vallankaappaus onnistuu ja pystymme palaamaan vanhaan hyvään aikaan. Onneksi Venäjän kansa oli järkevämpi ja suisti kaappaajat vallasta.

Utopistinen tulevaisuudenkuva yhteisön kehityksestä on tietysti yhtä väärä kuin mustamaalaava. EY-maissa on paljon työttömyyttä; sitä on Suomessakin. On kuitenkin muistettava, että monet EY-maat ovat vastaanottaneet hyvin huomattavan maahanmuuttajien tulvan, ja nämä ihmismassat ovat saapuneet maista, joissa elintaso on alhainen ja taloudellisen menestymisen mahdollisuudet kyseenalaisia. EY:n suurin haaste tällä hetkellä ei ehkä ole jatkuva taloudellinen ekspansio vaan entisten sosialistimaiden integroituminen kehitykseen, joka tasoittaa entisen idän ja entisen lännen taloudellisia ja sosiaalisia eroja. Muuten EY:tä uhkaa miljoonien ihmisten tulva, joka vaikeuttaa sekä entisen idän että entisen lännen tulevia mahdollisuuksia.

Suomellahan on omat erityispiirteensä: yli 1 000 kilometrin itäraja. Olemme puhuneet ja puhumme näiden lähialueiden kanssa tapahtuvasta yhteistyöstä, mutta tuskinpa Suomen resurssit tällä hetkellä riittävät kovin suureen panostukseen, koska kulutamme huomattavasti enemmän kuin ansaitsemme ja ostovoimapariteetin perusteella kuulumme jo läntisen Euroopan köyhimpiin maihin.

EY:n kautta ja EY:n avulla voidaan löytää kestävä tie rakentaa sellaista eurooppalaista yhteisymmärrystä, joka vähitellen tasoittaa Euroopan sisällä olevia vastakohtia. EY ei tietenkään takaa Suomelle mitään, ei myöskään taloudellista kehitystä.

Euroopan parhaat perinteet, joihin EY nojaa, eivät automaattisesti ole meidän perinteitämme, mikä osittain johtuu maantieteellisestä asemasta, mutta myös siitä voimakkaasti valtiokeskeisestä ajattelusta, jossa yksilö nähdään valtiota tukevana ja kannattavana. Sotiemme ja sodanjälkeiset tapahtumat olivat myös omiaan todistamaan, että valtion ylin johto oli mukamas viisaampaa kuin kansa, samoin kuin kollektiivinen tahto oli viisaampi kuin yksilöt.

Arvoisa puhemies! Eduskunta tai ainakin jotkut sen puolueista näyttävät aliarvioivan itseään. Kaikkihan me tiedämme, että menossa on hallituksen EY-selontekoon liittyvä valiokuntakäsittely, joka saataneen päätökseen viimeistään kesäkuussa. Ulkoasiainvaliokunta oli perjantaihin mennessä vastaanottanut kaksi valiokuntamietintöä. Toivottavasti muut valmistuvat lähipäivinä. Eduskunnan vastaus selontekoon tulee olemaan eduskunnan kanta tuleviin neuvotteluihin. Muuta emme tarvitse.

Miksi eduskunnan näin ollen pitäisi hyväksyä tämä tiedonanto, joka on valmisteltu keskustan kentän rauhoittamiseksi? Minulle on sanottu, että tämä on sisäpolitiikkaa. Voi olla, että myös SDP:n esittämä ponsi on sisäpolitiikkaa. Tiedän, että ainakin SDP:n ja kokoomuksen piirissä on sellaisia, jotka haluaisivat eduskunnan hyväksyvän pelkästään jäsenhakemuksen jättämisen todeten samalla, että tämä kesään mennessä valmistuva mietintö muodostaa pohjan eduskunnan kannanotolle.

Minä en ymmärrä, miksi hallitus on päättänyt kehittää tällaisen uskomattoman sekasotkun. Sillä on tietysti täysi oikeus tuoda julki kannanottonsa, mutta miksi tällainen hätäisesti koottu tiedonanto vielä pitäisi hyväksyttää täällä? Se olisi minulle arvoitus, ellei taustalla olisi se tosiasia, että hallitseva puolue on jakaantunut jakomielitautinen ja vapaa äänestys, kuten jo aikaisemmin tänään jouduin toteamaan, eduskunnassa EY-hakemuksesta johtaisi omituiseen lopputulokseen: Vain kaksi kolmesta suuresta puolueesta kannattaisi jäsenyyttä suhteellisen yksimielisesti ja näiden ohella ainakin RKP:n edustajien suuri enemmistö, kun taas osa keskustaa ja kristilliset ja jotkut muutkin piirit vastustaisivat. Tällä tavalla taktikoiden, kuten nyt tapahtuu, tehdään hakemuksesta farssi, koska hallitus ei mittaa EY-kannatuksen voimaa, vaan pelkästään omaa kannatustaan eduskunnassa. Mutta me olemme tietysti viime vuoden aikana

useaan otteeseen joutuneet toteamaan, että hallituskipeys, ministerin tuolit ja palkat ovat tärkeämpiä kuin suomalaisten kannalta tärkeät ratkaisut, ja näin tulee varmasti myös tulevaisuudessa olemaan.

Kuulun puolueeseen ja eduskuntaryhmään, jolla varmaankin loppuäänestyksessä tulee olemaan toisenlainen kannanotto kuin minulla. Mutta katson olevani vapaa kansalainen. En voi osallistua tähän peliin, koska ne premissit, joihin perustuen tiedonanto on kirjoitettu, epäsuoraan tukevat jatkuvia kansantalouden vinoutumia. Suomalaiselle kuluttajalle luvataan suurpiirteisesti edullisempia hintoja, mutta se ei voi tapahtua, jollei tukiautomaatiosta luovuta. (Ed. S-L. Anttila: Kaupan ketjut meillä hinnat päättävät!) — Jaha, kiitos tiedoista. Mutta se ei minua hirveästi lohduta, ne ovat yhtä korkeita siitä huolimatta.

Herra puhemies! Joka tapauksessa ehdotan selvyyden ja älyllisen selvyyden takia seuraavaa päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuotoa:

"Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen ja toteaa, että Suomen tulee hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä. Jäsenyyshakemukseen ei tule liittää ennakkoehtoja. Eduskunta lausuu kantansa Suomen neuvottelutavoitteista hallituksen 9 päivänä tammikuuta 1992 antaman selonteon käsittelyn yhteydessä.

Eduskunta edellyttää, että eduskunta ja sen valiokunnat voivat tiiviisti seurata hakemuksen käsittelyä ja neuvottelujen kulkua."

Ed. R a u r a m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Illan tässä vaiheessa haluan vain lyhyesti ilmoittaa, että tulen varsinaisessa puheenvuorossani kannattamaan ed. Donnerin ehdotusta perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi.

Ed. H a s s i: Arvoisa puhemies! Ensiksikin totean, että kannatan ed. Jaakonsaaren ehdottamaa päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuotoa.

Suomi on nyt merkittävän ratkaisun kynnyksellä. Olen pääministeri Ahon kanssa samaa mieltä siitä, että tällaisen ratkaisun yhteydessä olisi ollut tarpeen laaja poliittinen yksimielisyys. Olen hyvin pahoillani siitä, että hallitus ei tällaisen yksimielisyyden saavuttamiseen ole tosissaan pyrkinyt.

Vihreiden eduskuntaryhmästä me kuusi jäsentä, jotka kannatamme EY-jäsenhakemuksen jättämistä, olisimme olleet valmiita neuvottelemaan hallituksen kanssa sellaisesta tiedonannosta, jonka taakse olisimme voineet tulla. Hallitus ei näistä neuvotteluista kuitenkaan ole ollut kiinnostunut, joten ainoaksi mahdollisuudeksemme yhteistyöhön jäi opposition sisäinen yhteistyö.

Tässä ed. Jaakonsaaren ponsiesityksessä haluan korostaa tärkeinä asioina eduskunnan aseman korostamista EY-jäsenyysneuvotteluprosessissa, sitten Suomen kansallisten varautumistoimien osalta erityisesti rantalain säätämistä, ja aivan erityisesti olen tyytyväinen kohtaan, jossa todetaan näin: "Kaikkiin Suomen jäsenyysneuvotteluita ja tulevaa EY-politiikkaa valmisteleviin ja niistä päättäviin elimiin nimitetään sekä naisia että miehiä."

Hallitus on antanut koko ajan kahdenlaista viestiä siitä, mistä ensi keskiviikon äänestyksessä on kysymys. Yleisöstä riippuen se ilmoittaa, että kysymys on hallituksen luottamuksesta tai sitten EY-jäsenhakemuksen hyväksymisestä. Kun yleisönä on keskustapuolue, keskustan eduskuntaryhmä, silloin piiskataan ihmisiä ruotuun ilmoittamalla, että kysymys on hallituksen luottamuksesta. Täällä eduskunnan salissa sen sijaan väitetään, että kysymys on jäsenhakemuksen hyväksymisestä.

Tämä hallituksen antama kaksoisviesti on vastaavanlainen kuin viimekeväisessä Vuotos-välikysymyskeskustelussa. Hallituspuolueiden edustajia kiellettiin silloin äänestämästä hallitusta vastaan sillä perusteella, että kysymys on hallituksen luottamuksesta. Sen jälkeen kun hallitus oli saanut eduskunnan enemmistön äänestyksessä, ilmoitettiin, että eduskunnan enemmistö olikin hyväksynyt Vuotoksen altaan rakentamisen.

Tämän hallituksen menettelytavat ovat muutenkin olleet todella surkeita. Yhdyn ed. Donnerin toteamukseen siitä, että hallitus on saanut aikaan uskomattoman sekasotkun. Muissakin asioissa vaikuttaa siltä, että hallitus ei ymmärrä, mikä merkitys neuvottelukyvyllä on sen omille toimintamahdollisuuksille. Jos hallitus on yhtä surkea neuvottelija EY:n kanssa, millaiseksi se on osoittautunut Suomen sisäisissä kysymyksissä, niin Suomen asiat eivät todellakaan ole hyvissä käsissä.

Olen hyvin pahoillani myös siitä huonosta sisäisestä diplomatiasta, jota hallitus on osoittanut EY-jäsenhakemuksesta keskusteltaessa. Hyvin typeränä pidän sitä, että tiedonantoa valmistelevassa ministeriryhmässä oli ainoastaan miehiä. Tuntuu aivan siltä kuin hallitus olisi halunnut tällä teolla vahvistaa niitä epäilyjä, joita

merkittävä osa Suomen naisista tuntee EY:n sukupuolten tasa-arvolle tuomia seurauksia kohtaan. Ministerien salkkujaollahan tämän ministeriryhmän kokoonpanoa ei mitenkään voi perustella. Minä en ainakaan voi ymmärtää, miten esimerkiksi työvoimaministeri tai kehitysyhteistyöministeri olisivat tässä ministeriryhmässä olleet oleellisempia kuin vaikkapa sosiaaliministeri, oikeusministeri tai ympäristöministeri. Eli ainoaksi johtopäätökseksi jää, että tämän ministeriryhmän kokoonpanon perusteena oli se, että EY on poikien projekti.

Huonona diplomatiana pidän myös epämiellyttävien taloudellisten ratkaisujen perustelemista talouden eurokuntoon saattamisella. Kyllä minusta perusteluksi riittäisi se, että on kysymys ensinnäkin Suomen lamasta, joka ei ainakaan EY-jäsenyydestä johdu, ja toiseksi aivan selkeästä poliittisesta valinnasta.

Kuten jo totesin, kuulun vihreiden ryhmässä niihin, jotka kannattavat EY-jäsenhakemuksen jättämistä. Katson, että tarvitaan nykyisiä kansallisvaltioita laajempia yksiköitä ennen muuta ylikansallisen ympäristöpolitiikan toteuttamista varten. Jos tavoitteemme on se, että tämä maapallo pidetään hengissä myös tuleville sukupolville, niin muuta mahdollisuutta ei ole kuin se, että johtavat talousmahdit ryhtyvät sopeuttamaan talouttaan ympäristön asettamiin reunaehtoihin. EY laajennettuna niillä valtioilla, joissa jäsenhakemuksesta keskustellaan tai joissa jäsenhakemuksesta on jo päätetty, ja mahdollisesti vielä siitäkin laajennettuna on sopivan kokoinen yksikkö harjoittamaan sellaista ympäristöpolitiikkaa, jota tässä maailmassa tarvitaan.

Ympäristöpolitiikka on toisaalta, kuten myös sosiaalipolitiikka, kuulunut niihin alueisiin, joiden kohdalla kansalaiset tuntevat suurta huolta siitä, mitä mahdollinen EY-jäsenyys tuo tullessaan. Nähdäkseni on kuitenkin erotettava sekä ympäristöön että sosiaaliturvaan kohdistuvista paineista taloudelliset paineet ja poliittiset paineet. Sille, että kansantaloudet kietoutuvat toisiinsa yhä enemmän, emme mahda mitään. Tämä puolestaan luo taloudellisia paineita sekä sosiaaliturvan että ympäristöpolitiikan heikentämiseen. Ellei tällaisessa tilanteessa ole nykyisiä kansallisvaltioita laajemman tason poliittisia päätöksentekomahdollisuuksia, niin ympäristöpolitiikka ja sosiaaliturva kärsivät varmasti.

EY:n kautta poliittiset paineet sosiaaliturvan ja ympäristöpolitiikan kehittämiseksi voivat toteutua. Se ei tietenkään ole kirkossa kuulutettu, että näin käy, mutta ilman EY:n tyyppistä ylikansallista päätöksentekomahdollisuutta ympäristön ja sosiaaliturvan kohtalo on mitä todennäköisimmin kurja, kun kansainvälinen kilpailu kuitenkin koko ajan kiristyy.

Eräs tekijä, josta Suomessa käydyssä keskustelussa on ollut hyvin vähän puhetta ja joka oman arvioni mukaan vaikuttaa tulevassa Euroopassa pohjoismaisen tyyppisen sosiaaliturvamallin puolesta, on Euroopan alhainen syntyvyys. On mielenkiintoinen asia, että Euroopan toiseksi korkein syntyvyys on Ruotsissa, jossa pohjoismainen sosiaaliturvamalli on ehkä toteutettu kaikkein johdonmukaisimmin. Korkeinhan syntyvyys on Irlannissa. On mielenkiintoista, että Euroopan korkeimpien syntyvyyksien maat ovat kaksi täysin erilaisten sosiaalipoliittisten mallien maata. Alhaisin syntyvyys on Saksassa.

Oma arvioni on se, että jos EY-maat eivät halua täysin ukkoutua ja akkautua, niin niiden on pikkuhiljaa ryhdyttävä siirtymään kohti pohjoismaista sosiaaliturvamallia, koska sellainen malli, jossa naisten työnteko toisaalta sallitaan, mutta sosiaaliturva ei käytännössä mahdollista äitiyden ja uran yhdistämistä, johtaa alhaiseen syntyvyyteen, kuten Saksassa.

Haluaisin myös kommentoida keskustelua itsenäisyydestä ja puolueettomuudesta ja niiden suhteesta toimintavapauteen, koska itse asiassa katson, että molempien kohdalla oleellista on kysymys toimintavapaudesta.

Puolueettomuudesta käytetyt monet puheenvuorot viime päiviltä ovat olleet sävyltään sellaisia kuin puolueettomuus olisi perin pohjin ja alun perin Suomen kansalliseen identiteettiin kuuluva perusasia, ikään kuin se olisi suurin piirtein hallitusmuodossa sanottu. Näinhän asia ei ole, vaan se on toisen maailmansodan jälkeen omaksuttu ajatus. Ymmärtääkseni sen perusidea oli hankkia mahdollisimman suuri toimintavapaus Neuvostoliiton suhteen. Mutta mikä on tilanne nyt? Mitä toimintavapautta siinä tilanteessa, missä nyt olemme, saavutamme julistamalla puolueettomuutta sellaisessa vastakkainasettelussa, jota ei enää ole, kun itää poliittisena käsitteenä ei enää ole?

Entä itsenäisyys? Elävässä elämässä toteutuva itsenäisyys on aina suhteellista niin yksilöiden kuin kansakuntien kohdalla. Yksilön kohdalta voidaan todeta, että korvessa yksin asuva on itsenäinen mutta kaupunkilaisella on enemmän toimintamahdollisuuksia ja valinnan vapautta.

Myös kansallisen itsenäisyyden ja toimintavapauden kohdalla on otettava huomioon ne uudet

toiminta- ja vaikutusmahdollisuudet, joita mahdollinen EY-jäsenyys voi tuoda tullessaan. Toimintavapauksien kannalta oma asenne on oleellinen niin yksilön kuin kansankin kohdalta. Tältä kannalta pidän huolestuttavana, että Suomessa tärkeitä ratkaisuja edelleen perustellaan sillä, ikään kuin ne olisivat ainoita mahdollisuuksia. Se on harvoin totta. Tämän tyyppinen argumentointi on vain brezhneviläistä perinnettä. Miksemme voisi avoimesti tunnustaa, että kyse on aktiivisesta valinnasta?

EY:n luonteesta vallitsee mielestäni Suomessa kummallisia käsityksiä. Bryssel kaikuu täkäläisessä poliittisessa keskustelussa entisen Kremlin kaltaisena keskuksena, jossa kaikki langat ovat yksissä käsissä ja jota johtaa yksi tahto. Tämähän ei ole realistinen kuva EY:stä. Se on Suomen omasta poliittisesta historiasta nouseva harhakuva.

Myös pelko siitä, että EY jyrää Suomen, nousee nähdäkseni enemmänkin Suomen omasta poliittisesta kulttuurista. Tekisipä melkein mieli sanoa, että se nousee keskustalaisesta poliittisesta perinteestä. EY:n tuntemuksesta käsittääkseni se ei nouse.

Herra puhemies! EY-jäsenyys ei tee Suomea autuaaksi, mutta ei se myöskään syökse meitä surman suuhun. Kun Suomi toisen maailmansodan jälkeen omaksui uuden ulkopoliittisen linjan, tuskin kukaan saattoi kuvitella, miltä Suomi ja Eurooppa näyttävät vajaan 50 vuoden päästä. Tulevaisuuteen liittyy aina uhkia. Murroskaudet ovat aina pelottavia. Mutta murroskausien kautta voimme löytää tien myös uuteen, jossa on sellaista myönteistä, jota emme ratkaisujen hetkellä vielä edes osaa ajatella, jos pystymme siihen henkiseen uudelleenorientoitumiseen, jota uuden aikakauden, sosialismin jälkeisen aikakauden, alku Euroopassa edellyttää.

Ed. L a a k k o n e n : Arvoisa puhemies! Vielä viime syksynä useimmat tahot Suomessa katsoivat Eta-sopimuksen olevan riittävä ja turvaavan kansallemme taloudelliset edut. Kansanedustajille järjestetyssä Eta-sopimusta koskevassa informaatiotilaisuudessa 7 päivänä marraskuuta 1991 sanoi ministeri Salolainen: "Eta-sopimus tuo Suomelle enimmäkseen etuja, ja riippuu meistä, osaammeko me hyödyntää ne. Täysjäsenenä Suomi olisi melkoinen nettomaksaja."

Nyt tiedämme, mitä merkitsee olla melkoinen nettomaksaja. Puhutaan jopa 5 miljardin markan nettomaksusta täysjäsenyydessä. Eta-sopimuksen jäsenmaksu olisi 100 miljoonaa, mutta täysjäsenyydestä maksaisimme nykytietojen mukaan jäsenmaksua jopa 7 miljardia markkaa eli lähes 20 miljoonaa markkaa joka päivä. Sillä rahalla saisi muutaman kerrostalon jokaisena päivänä.

EY-täysjäsenyyden haitat kaatuvat kaikkein voimakkaimmin maatalouden ja kotimaista raaka-ainetta käyttävän elintarviketeollisuuden maksettavaksi, koska niiden kilpailukyky on heikko eurooppalaiseen verrattuna. Tuottajahintojen putoaminen 40—60 prosenttia mutta kustannusten aleneminen korkeintaan 20 prosenttia aiheuttaa kestämättömän tilanteen. Esimerkiksi Pohjois-Karjalan tilanne on niin huono, ettei puhdasta tuloa viljelijälle näytä jäävän juuri lainkaan. Tilanne on vain vähän parempi muualla Suomessa.

Jo tieto mahdollisesta EY-jäsenyyshakemuksesta on aiheuttanut maatalouden lähes 30 miljardin velkakannan vakuusarvon laskemisen. Pankkien lisävaatimusten edessä moni tila on jo joutunut vasaran alle. Suurimpiin vaikeuksiin ovat joutuneet sukupolvenvaihdoksen kokeneet nuoret viljelijät, joiden kaiken järjen mukaan pitäisi olla maatalouden jatkajia myös mahdollisen EY-jäsenyyden aikana.

Kielteisesti maatalouteen suhtautuvat ovat otaksuneet EY-jäsenyyden myötä pääsevänsä lopullisesti eroon maatalouden tukiaisista. Näin ei asianlaita kuitenkaan ole. Erään asiantuntijalausunnon mukaan täysjäsenenä Suomi todennäköisesti maksaisi 5 miljardia markkaa EY:n maatalouden tukemiseen mutta saisi yhden miljardin takaisin. Lisäksi on tukea annettava myös kansallisesta budjetista, jos jonkin asteista omavaraisuutta halutaan säilyttää. Kysyn vain, onko mitään mieltä tukea maataloutta ja työpaikkojen syntymistä EY:ssä, kun vastaavasti omasta maasta voi jopa 200 000 henkilöä joutua työttömäksi. Voiko pitkäaikainen kauna maatalousyrittäjiä kohtaan aiheuttaa jopa asiasokeutta tai ymmärryksen hämärtymistä? Yhteisön jäsenenä ei ole mahdollista harjoittaa kansallista maatalouspolitiikkaa, vaan EY:n alueella on vain yksi yhteinen maatalouspolitiikka, johon on sopeuduttava. Kuitenkin Länsi-Eurooppa on liian heterogeeninen yhteisen maatalouspolitiikan onnistuneelle harjoittamiselle. Esimerkiksi Irlantia on yhteisö voimakkaasti tukenut, mutta maa ei ole päässyt jaloilleen. Työttömyys oli siellä tämän vuoden tammikuussa 16,9 prosenttia. Irlannin maataloudelle onkin tulossa suuria vaikeuksia, kun tukiohjelmat ja siirtymäkaudet loppu-

vat. Sama kohtalo olisi myös Suomen maataloudella mahdollisten siirtymäkausien jälkeen. Kansallisestikin on mahdollista vain sosiaalinen tuki ja verotuki.

Hallitus on rakentanut hyvin maatalouspainotteisen tiedonannon, mikä onkin sinällään hyvä. Realistiset toteutumismahdollisuudet ovat kuitenkin hyvin pienet. Brysselistä on monen asiantuntijan suulla vakuutettu, ettei Suomi saa pysyviä poikkeuksia ollenkaan eikä edes pitkiä siirtymäaikoja vaan ainoastaan lyhyitä siirtymäaikoja. Yleisesti puhutaan myös, että maamme maatalous tulee mahdollisimman pian sopeuttaa yhteisön tasoon. Helsingin yliopiston tutkija Petri Ollila oli toista mieltä. Liian nopea sopeutuminen merkitsee neuvotteluvalttien myymistä pois.

Aluepolitiikka on maassamme aina ollut hyvin merkittävä tekijä. Myös aluepoliittisesti Suomi olisi nettomaksaja. Kyseltyäni valiokunnassa asiantuntijoilta, miten paljon nettomaksaja, sain viimein vastauksen: 300 miljoonaa markkaa vuodessa nykytiedoin. Harvan asutuksen ja pitkien etäisyyksien vuoksi on kuljetustuki ollut meille hyvin merkittävä. Yhteisössä se on kiellettu kilpailua vääristävänä tekijänä.

Pääsy rakennerahastoihin tapahtuu partnership-periaatteella, johon kunnat ovat liian pieniä yksiköitä. Yhteistyö tapahtuukin lähinnä seutu- tai maakuntatasolla.

Kolmansien maiden kansalaiset ovat suuri ongelma yhteisössä. Yhteisö pyrkiikin tulevaisuudessa yhtenäiseen siirtolais-, viisumi- ja pakolaispolitiikkaan. Rajatarkistukset aiotaan poistaa EY:n sisärajoilta mutta tehostaa ulkorajojen vartiointia. Esimerkiksi huumeet voivat näin vapaasti kulkea EY:n maasta toiseen.

Useimmat EY-maat ovat allekirjoittaneet ns. Schengenin sopimuksen, jonka avulla halutaan eliminoida ihmisten ja tavaroiden vapaasta liikkumisesta johtuvia kielteisiä seuraamuksia. Sopimukseen sisältyy tietojärjestelmä SIS, Schengen Information System, joka koostuu Strasbourgiin rakennettavasta keskustietokoneesta ja identtisistä työasemista jäsenmaissa. Järjestelmä on oivallinen esimerkiksi rikollisten seuraamiseen EY-maasta toiseen. Mutta negatiivilistalle voidaan niin haluttaessa ottaa myös mukaan poliittisesti ei-toivottuja henkilöitä. Väärin käytettynä siitä voi tulla aikamoinen isovelijärjestelmä Kgb:n ja Stasin tapaan.

EY-jäsenyyttä kannattavien suurin valtti näyttää olevan imagokysymys. Jäsenyyden toivotaan tuovan maahamme runsaasti lisää investointeja. Valtiovarainministeriön finanssineuvos uskoi, ettei maahamme tulisi suurtakaan investointiryntäystä, koska Suomi on pieni markkinaalue, jolla on vain viisi miljoonaa ihmistä. Sen sijaan hän arveli, että suomalaiset yritykset, ainakin suuryritykset, siirtäisivät pääkonttorinsa Keski-Eurooppaan. Myös Saksassa ollaan huolissaan siitä, että investoinnit suuntautuvat nykyisin kolmansiin maihin, joissa on halpaa työvoimaa.

EY-jäsenyyden myötä toivotaan työllisyyden paranevan. Tilanne EY-maissa ei ole työllisyyden kannalta kovinkaan hyvä. EY:n 12 jäsenmaasta 10:ssä on pysyvää korkeaa työttömyyttä, Irlannissa ja Espanjassa yli 16 prosenttia. Naisten työttömyys EY:ssä on vielä huomattavasti korkeampaa kuin miesten. Tanskassa oli ennen EY-jäsenyyttä työttömiä alle 2 prosenttia. Nykyisin työttömyysaste on ollut siellä 9—10 prosentin luokkaa. Eurotyöttömyys on siis jo käsite.

Henkilökohtaisesti toivon, että tämänhetkinen Suomen korkea työttömyys putoaisi perinteisille muutaman prosentin lukemille, joissa se oli vielä toista vuotta sitten. EY-jäsenyyden myötä myös meillä työttömyys todennäköisesti asettuu eurotyöttömyyden tasolle.

Vaikka EY:n päämääränä on taloudellinen kasvu ja sen mukana lisääntyvä hyvinvointi, ei sekään tavoite ole toteutunut. Tosiasiassa tilanne on toisenlainen. Kansallisten köyhyysrajojen alapuolella elää EY:ssä 44 miljoonaa ihmistä eli 14 prosenttia koko väestöstä vuoden 85 tilaston mukaan. Portugalissa, Kreikassa ja Irlannissa köyhiä oli pitkälti yli 20 prosenttia. Tanskassakin oli köyhiä 17,5 prosenttia, kun Ruotsissa ja Suomessa vain alle 5 prosenttia. Voidaankin todeta, että EY:n yhteisöpolitiikka, köyhyysohjelmat ja rakennerahastot eivät ole saaneet aikaan edistystä, vaan joissakin maissa kuten Tanskassa jopa taantumista.

Yhdentyvän Euroopan huolestuttavin piirre on ylikansallinen vallan keskittäminen. Yhteisön päätöksenteko ei ole demokraattista, vaan keskittynyt ylikansallisiin elimiin pois ruohonjuuritason kansalaisten ulottuvilta. Seurauksena on vieraantumista päätöksenteosta ja vastuuntunnon vähenemistä. Historia osoittaa, että parhaiten ovat turvanneet olemassaolonsa kansat joilla on voimakas kansallistunne ja halu säilyttää kansallinen identiteetti ja suvereniteetti.

EY:n parlamenttiin Suomi saisi ehkä 13 edustajaa, mutta he eivät siellä toimi yhteisesti maamme eduksi, vaan istuvat omissa poliittisissa ryhmissään ja hyvin usein äänestävät toisiaan vastaan kuten meillä kotoisessa eduskunnassamme.

EY:n komissiossa on jokaisella jäsenmaalla yksi edustaja, mutta selonteon mukaan he eivät edusta kotimaataan vaan yhteisöä. Komission ratkaisut tehdään enemmistöpäätöksillä, jolloin Pohjoismaat yhdessä eivät muodosta edes määrävähemmistöä. Jokaisen jäsenmaan pitää sitten panna päätös voimaan, vaikka sitä olisi vastustettukin. Vain komissiolla on yksinoikeus lainsäädäntöaloitteen tekemiseen.

EY:n neuvosto on yhteisön korkein päätöksentekoelin. Kullakin jäsenmaalla on siellä edustajana hallituksen jäsen. Neuvoston istunnot ovat suljettuja, eikä istunnon pöytäkirjoja julkaista. Vain puheenjohtajan ehdotuksesta on mahdollista äänestää, joten aika salamyhkäistä touhua on EY:n toiminta, jossa hoidetaan tällä hetkellä 340 miljoonan ihmisen asioita.

Suuren eettisen ongelman aiheuttaa euroviestintä, jota ei valvota minkään yhteiselimen kautta. Erityisesti nuorille suunnataan elämälle ja kristinuskolle vieraita malleja vapauden nimissä. Yhä useampien elämää hallitsevat alkoholi ja huumeet. Nämä ongelmat ovat helpommin hallittavissa kansallisesti kuin suuressa yhteisössä.

Hallituksen selonteon mukaan Eta-sopimus tuo lähes samat taloudelliset edut kuin täysjäsenyys, joka toisi lisää lähinnä vain haittoja. Siksi en voi hyväksyä EY-jäsenyyshakemuksen jättämistä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pesälä.

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Hallituksen päätös hakea Euroopan yhteisön EY:n jäsenyyttä on itsenäisen Suomen tärkein ja ratkaisevin päätös tulevaisuutta ajatellen. Jäsenhakemuksella Suomi vapaaehtoisesti on lähtemässä tielle, jonka päässä häämöttää itsenäisen päätösvaltamme kaventuminen, puolueettomuutemme hylkääminen ja talouspolitiikkamme määräysvallan siirtäminen Brysselin virkamiesten käsiin. Toteutuessaan EY-jäsenyys tulee lähivuosina merkitsemään suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteiden radikaalia muutosprosessia.

Suomalaisen vapaan talonpojan tappolinja viedään päätökseen yllättävästi maanviljelijäpuolueen keskustan johdolla. Pien- ja perheviljelmien tuhoamisoperaatioon osallistuvat kokoomus, ruotsalaiset ja oppositiosta käsin myös sosialidemokraatit. Asiaa eivät millään tavalla pelasta hallituksen tiedonantoon maanviljelijöiden rauhoittamiseksi sisällytetyt lauseet, joiden mukaan Suomi pyrkii sarjalla laajoja kansallisia tukitoimia turvaamaan siirtymäkaudeksi maataloudelle mahdollisimman korkean tuotannon. Hallituksen lupauksilla ei ole pitkän päälle mitään merkitystä, koska EY ei aio maatalouden kohdalla suostua arktista maataloutta koskeviin poikkeuksiin. Vain Suomen maatalouden EY-normistoon sopeuttamisen siirtymäkauden pituudesta on EY valmis neuvottelemaan, ei mistään pysyvistä poikkeuksista.

EY-jäsenyys toisi suuria ongelmia ei yksin maataloudelle vaan koko suomalaiselle maaseudulle. Kun maatalous ja kotimainen elintarviketuotanto romahtavat, sen seurauksena monet maatalouden liitännäiselinkeinot kuihtuvat. Maaseudun elinvoima ehtyy, syrjäkylät kuolevat ja maaseudun työttömyys kasvaa ennätyslukemiin. Eräiden arvioiden mukaan jopa 200 000—300 000 uutta työtöntä vaeltaa EY-jäsenyyden seurauksena vuosikymmenen loppuun mennessä työttömyyskortistoihin. Puoli miljoonaa kotimaista työttömyyden uhria ei näytä riittävän nykyiselle porvarihallitukselle eikä sen kokoomuslaiselle työministerille.

On vaikea nähdä, kuinka EY:hyn liittymällä koko maa säilyy asuttuna ja maanviljelys elinkykyisenä, joita näkökohtia presidentti Mauno Koivisto valtiopäivien avajaispuheessaan piti erityisen tärkeinä.

Hallitus lähtee tiedonannossaan keskustan vaatimuksesta optimistisesti siitä, että Suomen puolueettomuus säilyisi EY:ssä ennallaan. Hallitus luonnehtii kuitenkin Suomen puolueettomuuden ydintä sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Paljon joutuu Suomi tinkimään perinteisestä puolueettomuudestaan, jos se määritellään näin kepeästi vain puolustuspolitiikkaan liittyvänä.

Ulkomaankauppaministeri Pertti Salolainen onkin julkisuudessa todennut, että vastaisuudessa Suomi joutuu selittelemään ulkopolitiikkansa lähtökohtia, jos ulkopolitiikkaa kuvataan edelleen sanalla puolueettomuus. Koska perustelujen jälkeenkään ei Suomen kantoja ministeri Salolaisen mukaan välttämättä ymmärretä, lienee parasta antaa ulkoministeri Paavo Väyrysen tehtäväksi nämä selittelyt. Hänhän on tämän alan suomenmestari, ellei peräti maailmanmestari.

Jos hallitus todella uskoo — ja näin vakuutetaan myös hallituksen aikaisemmin antamassa EY-selonteossa — että EY-jäsenyys ei tule muuttamaan Suomen turvallisuuspolitiikan olennai-

sia tavoitteita, se on tässäkin asiassa epärealististen toiveunien vallassa. Jos puolueettomuuden tavoitteisiin liitetään perinteinen Suomen pyrkimys pysyttäytyä kansainvälisten selkkausten ulkopuolella, itsenäinen EY:n ulkopuolella oleva Suomi on ainoa mahdollisuus. Muistettakoon, että EY ja sen jäsenmaat ovat olleet joko suoraan tai välillisesti mukana lähes kaikissa viime aikoina Eurooppaa sivunneissa selkkauksissa aina Persianlahden sotaa myöten.

Pahin tulevaisuuden uhkakuva maamme puolueettomuuspyrkimysten osalta olisi, että EY, jossa myös Suomi on jäsenenä, joutuisi vakavaan kriisiin Ivy-maitten tai vaikkapa yksin Venäjän kanssa. Suomen puolueettomuudesta ei, kuten ei myöskään Itävallan ja Ruotsin puolueettomuudesta, ole mitään jäljellä EY-jäsenenä. Ja jos Suomi myöhemmin joutuisi liittymään EY:n sotilaallista yhteistyötä koordinoivaan Länsi-Euroopan unioniin, niin uskoisi keskustankin viimeistään siinä vaiheessa lopettavan puheet Suomen puolueettomuudesta. Toivottavasti kuitenkin EY-suurlähettiläämme Erkki Liikanen on saanut oikeita tietoja Brysselissä, kun hän äskettäin Suomessa käydessään kertoi Brysselissä tällä hetkellä yleisesti vallitsevasta tulkinnasta, että EY-jäsenmaa voisi jäädä Länsi-Euroopan unionin ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Tämä EY-tiedonantokeskustelu on eduskunnan osalta pelkkää teatteria, koska eduskunta ei äänestäkään jäsenyyshakemuksen puolesta tai sitä vastaan, vaan pelkästään mittaa hallituksen luottamuksen määrää. Hallitus on alusta alkaen jättänyt tässä tärkeässä asiassa varsin vähäpätöisen roolin eduskunnalle, sen puolueille ja viime kädessä koko Suomen kansalle. Ollessaan oppositiossa keskustan puheenjohtaja Esko Aho ilmoitti vaalien edellä, että keskusta vaatii EY-kysymyksessä sitovaa kansanäänestystä. Eduskuntavaalien jälkeen pääministeriksi noussut Aho oli jo lieventänyt kantaansa ilmoittaessaan viime syksynä, että hallitus tulee järjestämään vain neuvoa-antavan kansanäänestyksen EY:hyn menosta. Nyt hallituksen tiedonannossa puhutaan enää vain siitä, että hallituksen tarkoituksena — korostan sanaa tarkoituksena — on järjestää asiasta neuvoaantava kansanäänestys. Tässä on jo ounasteltavissa kansaan kohdistuvan poliittisen petoksen valmistelua. Sanovathan eräät keskustan kansanedustajat käytäväkeskusteluissa suoraan, etteivät hekään usko enää minkäänlaisen kansanäänestyksen toteutumiseen. Kansanäänestys on tietysti kiusallinen asia hallitukselle, koska se ei voi lainkaan olla varma siitä, että kansan enemmistö kannattaisi EY-jäsenyyttä. Keskustan maaseuturivit ovat joka tapauksessa siinä äänestyksessä sekaisin.

Hallitus lupasi pääministerinsä suulla, että hallitus tulee ennen tiedonannon jättämistä eduskunnalle kuulemaan myös opposition mielipidettä. Mutta kuinka kävikään? Hallitus hyväksyi keskuudessaan tiedonannon neuvottelematta opposition kanssa. Sen jälkeen hallitus jakoi etukäteen ennen tiedonannon virallista jättämistä eduskunnalle kaikille kansanedustajille tiedonantonsa, ja vasta tässä vaiheessa pääministeri pyysi oppositiota keskustelemaan hallituksen edustajien kanssa. Tätä ennen pääministeri oli kuitenkin julkisuudessa vakuuttanut, ettei tiedonannon sisältöä voida enää näissä keskusteluissa muuttaa.

SMP kieltäytyi tällaisesta pelistä ilmoittaessaan avoimessa kirjeessään pääministerille, ettei se näe mahdollisuuksia neuvotteluihin, joiden tuloksen hallitus on etukäteen lyönyt lukkoon. Herra pääministeri ja keskusta saavat SMP:n puolesta vapaasti nöyryyttää hallituskumppaneitaan kokoomusta, ruotsalaisia ja kristillisiä mennen tullen eri asioilla niin kuin lystäävät, mutta vapaaehtoisesti nöyryytettäväksi ei SMP:llä ollut mitään syytä lähteä.

Hallituksen peli jatkuu eduskunnassa. On käynyt selväksi, että hallituspuolueet aikovat loppuäänestykseen tuoda taktikoimalla kaksi EY-jäsenyydelle myönteistä kantaa eli toisena on hallituksen oma tiedonanto ja vastassa on sosialidemokraattien ilman maatalouteen liittyviä selityksiä ja reunaehtopyrkimyksiä EY-hakemusta suoraan kannattava lausuma. Näin EY-hakemusta vastustaville kansanedustajille ei jää muuta mahdollisuutta kuin äänestää tyhjää tai poistua äänestyksen ajaksi istuntosalista.

Tällainen hallituksen peli osoittaa, ettei hallitus uskalla laittaa äänestyksessä selvästi vastakkain jäsenyyshakemusta puoltavaa ja jäsenyyshakemusta vastustavaa kantaa. Tällöin olisi eduskunnassa voitu saada selville, ketkä kansanedustajat kannattavat ja ketkä vastustavat EY-jäsenyyshakemusta. Kun hallituksen asenne eduskuntaan nähden on näin ylimielinen, onkin kysyttävä, miksi hallitus ylipäätään antoi tämän tiedonantonsa. Onhan eduskunnassa käsiteltävänä myös hallituksen EY-selonteko.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että kyllä Suomen hallitusmuoto tarvitsee vielä muutoksia ulkopoliittisten kysymysten saamiseksi enemmän eduskunnan käsittelyyn ja valvontaan. Tä-

mänkin asian yhteydessä on käynyt selväksi, ettei perustuslain mukaan hallituksen olisi tarvinnut lainkaan tuoda koko EY-kysymystä tässä vaiheessa eduskuntaan, koska tasavallan presidentti ulkopolitiikasta määräävänä auktoriteettina voisi ratkaista EY-hakemuksen tekemisen tai tekemättä jättämisen ilman eduskunnan suostumustakin. Vain neuvotellun sopimuksen hyväksyntään tai hylkäämiseen tarvitaan perustuslain mukaan eduskunnan myötävaikutus.

Missään länsimaassa Yhdysvaltoja ja Ranskaa lukuun ottamatta ei presidentillä ole näin suurta ulkopoliittista valtaa. Ehkä Suomen valtiomuodon säätämisen aikoina tällaiset presidentin valtaoikeudet olivat ymmärrettäviä, mutta nykyaikaiseen moderniin kansanvaltaisuuteen ne sopivat mielestäni huonosti. Uskon, että myös kriisikausina valtakunta pystyy hoitamaan asiansa ja tekemään tarvittavat päätökset, vaikka ratkaisevaa ulkopoliittista päätösvaltaa olisi siirretty hallitukselle ja eduskunnalle. Ei ulkopolitiikankaan tarvitse enää olla takavuosien malliin vain siihen vihkiytyneiden presidentin, pääministerin ja ulkoministerin sekä korkeiden virkamiesten salatiedettä, johon kansanedustajat, saati tavallinen kansa, esimerkiksi kansanäänestyksin eivät voisi ottaa kantaa.

Nyt kun Suomi on menossa vauhdilla EY:hyn, joudutaan entistä ongelmallisempaan tilanteeseen. Eduskunnalta tullaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvissa kysymyksissä viemään pois päätösvaltaa entistäkin pienemmissä asioissa. EY-jäsenyyden myötä ylikansallinen kontrolli ja käskyvalta lisääntyvät. Miksi ihmeessä Suomen eduskunnan pitäisi alistua siihen, että sen toimintaa ryhdytään kauko-ohjaamaan Brysselistä käsin? Ovatko pelkät talouspoliittiset hyötynäkökohdat niin suuret, että niiden alttarille kannattaa uhrata Suomen suurin uhrauksin saavutettu ja sodan aikana kansan valtavin ponnistuksin säilytetty itsenäisyys?

Eduskuntaa on aika ajoin syytetty syystä tai joskus varmasti ilman syytäkin vain hallituksen tahdon toteuttajaksi ja kansanedustajia vain epäitsenäisiksi napinpainajiksi. Kuitenkin on parempi, että eduskuntaa pyrkii pyörittelemään ja alistamaan tahtoonsa Suomen oma hallitus eivätkä Euroopan yhteisö ja myöhemmin liittovaltioksi mahdollisesti muodostuvan Euroopan unionin suurvallat. Suomi jää näissä kuvioissa vain hiljaiseksi sopeutujaksi ilman suurempaa vaikutusvaltaa oman maansa asioihin, vaikka hallitus EY-selonteossaan ja nyt EY-tiedonannossaan optimistisesti toisin väittääkin.

Eräät EY:hyn menoa kannattavat ovat korostaneet, että ulkomaiset investoinnit jäisivät tulematta EY:n ulkopuolella olevaan Suomeen ja näin menetettäisiin talouselämämme kipeästi kaipaamia pääomia. Tähän on huomautettava, että ulkomaisten investointien tulo Suomeen on aina suuresti riippunut siitä, minkälaisessa kunnossa maamme talous on ollut. Kuinka voidaan ajatella, että jos nykyisen laman lisäksi vielä tuhotaan suomalainen maatalous ja näin syvennetään entisestään lamaa, ulkomaiset sijoittajat olisivat erityisen kiinnostuneita maastamme? Usko siihen, että EY:hyn liittymällä kotoiset talousongelmamme ratkeavat lyhyessä ajassa, on perusteetonta. Päinvastoin monet ongelmamme tulevat vain pahenemaan EY:ssä, kuten tulee kaiken todennäköisyyden mukaan tapahtumaan työttömyyden kohdalla.

Miksi ei voitaisi kaikessa rauhassa katsoa ensi vuonna voimaan tulevan Eta-sopimuksen etuja ja haittoja ja vasta myöhemmin tehdä ratkaisu EY-jäsenyyshakemuksesta? Miksi tämä hirveä kiire EY:hyn? Onko hallitus joutunut jonkinlaiseen EY-paniikkiin sen jälkeen, kun Ruotsi jätti jäsenhakemuksensa? Ei paniikin vallitessa pitäisi tehdä näin kauaskantoisia ratkaisuja ja vielä tilanteessa, jossa Suomen kansa on tässä kysymyksessä täysin kahtiajakautunut. Kansalaiset ovat myös ihmeissään hallituksen ja erityisesti keskustan tämän asian tiimoilla pelaamasta pelistä ja lavastamasta poliittisesta näytelmästä. Ei ihme, että pelästyneet maanviljelijät ovat jo sytyttäneet tuhoa uhkaavan vaaran merkiksi vainotulia.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on helppo yhtyä SMP:n ryhmäpuheenvuoron käyttäneen ed. Sulo Aittoniemen näkemyksiin, joissa laajasti perusteltiin EY-jäsenyyden mukanaan tuomia vakavia haittoja ja uhkakuvia Suomen itsenäisyydelle. En voi hyväksyä hallituksen päätöstä hakea EY-jäsenyyttä ja siten en myöskään nyt esillä olevaa tiedonantoa. Äänestyksissä menettelen tämän näkemykseni mukaisesti.

Ed. N ä s i: Arvoisa puhemies! Tämä eduskunta sai noin vuosi sitten Suomen kansalta valtakirjan maan asioiden vastuulliseen hoitamiseen. On selvää, että alkanut eduskuntakausi ei ole helppo. Maailmankuva ympärillämme on muuttunut yllättävän nopeasti. Monet sekä ulkoisista että sisäisistä tekijöistä aiheutuvat ongelmat odottavat ratkaisua. Suomen on pystyttävä arvioimaan uudelleen kansalliset etunsa sekä sovitettava ne nopeasti muuttuvaan uuteen

maailmanjärjestykseen. Aika, jota elämme, on kansainvälistyvää yhteistyön aikaa. Mitkä ovat tärkeimmät Suomen kansalliset tavoitteet lähitulevaisuudessa? Mitä tervejärkinen suomalainen politiikalta ja poliitikoilta odottaa?

Ykkösasia on Suomen talouden tervehdyttäminen. Taloutemme vinoutuneet rakenteet on korjattava, kilpailukykyä on edelleen parannettava sekä suomalaisten usko työntekoon, yrittämiseen ja säästämiseen on palautettava kunniaan. Kansalaisia on kannustettava eikä kahlittava. Vain näiden kurinpalautustoimenpiteiden avulla on mahdollista kääntää vienti nousuun, kansantulo kasvuun ja vihdoin myös työttömyys laskuun.

Kakkosasia on suomalaisen hyvinvoinnin jatkuvuuden turvaaminen sekä yhteiskuntamme sosiaalisen rakennemuutoksen edellyttämän perusturvauudistuksen toteuttaminen. Näiden asioiden kehittäminen ja toteuttaminen on vahvasti sidoksissa maamme talouskehitykseen, sillä hyvinvointi on aina jonkun rahoitettava. Vanha viisaus sanoo, että tyhjästä ei voi nyhtää, joten jäljelle jää vain yksi vaihtoehto. Meidän on ansaittava ne rahat, joilla kansallinen hyvinvointimme maksetaan.

Kolmas asia on yhteiskuntamme rakenteiden perusteellinen uudelleenarviointi ja uudistaminen. Suomi on vain viiden miljoonan asukkaan maa, jolla on vertaansa vailla olevat sekä julkisen että yksityisen sektorin byrokratia ja rakenteet. Nämä vinoutuneet ja ylimitoitetut rakenteet on kuitenkin ylläpidettävä ja maksettava viime kädessä kansalaisten rahoilla. Tunnusomaista on, että organisaatiot pyrkivät tehokkaasti varjelemaan reviirinsä järkeviltäkin uudistuksilta. Kansalaisilla on oikeus odottaa julkiselta hallinnolta parempaa palvelua halvemmalla hinnalla ja suhteellisesti vähemmällä väellä sekä yksityiseltä sektorilta kilpailukykyä kansainvälisillä hinnoilla. Tämä on uuden kansainvälistyvän ajan henki. Puoliksi sosialistinen Suomi on tässä suhteessa vääjäämättömästi uusien haasteiden edessä.

Tasavallan hallitus on päättänyt, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä, jos eduskunta hyväksyy tiedonannossa ilmaistun hallituksen kannan. Tiedonanto on nyt eduskunnan käsiteltävänä ja eduskunta on tässä asiassa todella temppelin harjalla. Päätös, joka nyt tehdään, on eittämättä itsenäisen Suomen merkittävimpiä linjanvetoja.

Epäileville tuomaille sanottakoon, että integraatiokehitys on tullut jäädäkseen kansainväliseen talous- ja yhteistyöpolitiikkaan. Suomen kannalta yhdentyvä Eurooppa on lisäksi mahdollisuus, jonka avulla saatamme Suomen jälleen kilpailu- ja eurokuntoon. Kylmän sodan jälkeisen uuden maailmanjärjestyksen sekä vanhan kunnianarvoisan Euroopan yhdentymiskehityksen mahdollisuudet on meidän oivallettava. Emme voi vetäytyä kuoreen ja sulkea rajojamme, sillä Suomen kansalliset edut on turvattava. Talous on kaiken kehityksen a ja o. Vaalitulos ja toivon mukaan myös eduskunnan enemmistö edellyttänee, että myös tässä maassa uskotaan vielä taloudellisen kasvun filosofiaan. Mistä muutoin otamme rahat hyvinvointimme ylläpitoon? Emme ainakaan siten, että jätämme nyt jäsenanomuksen tekemätt,. menetämme puhevaltamme emmekä koskaan tule tietämään, millaisin ehdoin meille tarjoutuu tilaisuus EY:n täysjäsenyyteen.

Egoismin ideologia eli se ajatustapa, että tämä porukka ei luovu mistään saavuttamistaan eduista, on tämän päivän realismia. Epäilen, että omin kansallisin keinoin emme pysty oikomaan yhteiskuntamme vinoutuneita rakenteita. Eivät edes maan hallituksen enempää kuin eduskunnankaan keinot näytä riittävän tähän. Siksi EY eli yhdentyvän Euroopan markkinavoimat, kysynnän ja tarjonnan laki, on Suomelle tässä tilanteessa paras ja tehokkain konsultti. Suomen on saatava vienti vetämään, kansantulo nousuun, julkinen menotalous kuriin sekä palautettava kansalaisten ja yritysten luottamus tulevaisuuteen. Mielestäni kansallinen solidaarisuus edellyttää tässä tilanteessa hallituksen esityksen hyväksymistä, jäsenhakemuksen käynnistämistä sekä toivon mukaan peräänantamattomia ja menestyksellisiä jäsenneuvotteluja.

Eduskunnan tulee puolestaan hyväksyä tiedonantoon sisältyvät yhteisen kansallisen tason tavoitteet. Maatalous, maaseutu, aluerakenne ja ympäristöpolitiikka on kytkettävä tämän maan sisäiseksi toimintaohjeeksi. Maa on asutettava laidasta laitaan. Näillä eväillä, niin uskon, Suomen kansan suuri enemmistö on valmis aikanaan hyväksymään myöskin EY-jäsenyyttä tarkoittavan lopullisen neuvottelutuloksen.

Vaalipiirini Lapin osalta totean, että siellä ainakin keskustalainen väki on varsin laajasti jäsenhakemuksen jättämisen puolesta. (Ed. Suhonen: Saksalaisten kavereita!) No, sehän tiedetään vanhastaan, että varsinkin Lapissa keskustalainen väki on ollut aina varsin älykästä ja fiksua. Myöskin selittävänä sanana voidaan todeta se, että metsä, metalli ja matkailu ovat

toimialoina varsin vankkoja elinkeinoja ja muodostavat Lapin alueen tulosta noin 70 prosenttia. Mitä tulee porotalouteen, niin eihän siitä ole pitkä aika, kun ykkösmyyntitykiksemme ilmoittautui tunnettu henkilö nimeltään Helmut Kohl toteamalla, että näin hyvällä tuotteella on myöskin Keski-Euroopassa kasvavaa kysyntää.

Olen muuten kuunnellut tätä keskustelua ja, hyvät ystävät, ihmettelen ja kummeksun, mistä tämä pessimismi on peräisin. Eihän meillä Suomessa ole asiat näin kovin huonosti. Tulee vängällä mieleen 30-luvulta Amerikasta pula-ajalta erään hautaustoimiston kyltti, jossa luki: "Kannattaako teidän elää vaivoinenne, kun hautaamme teidät kunniallisesti 5 dollarilla?"

Arvoisa puhemies! Uskon, että Suomen kansan enemmistö on valmis hyväksymään aikanaan EY-jäsenyyttä tarkoittavan neuvottelutuloksen. Henkilökohtaisesti ilmoitan kannattavani hallituksen ehdottaman tiedonannon hyväksymistä.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Ensiksi haluaisin vastata siihen väittämään, että sosialidemokraatit eivät kanna vastuuta aluepolitiikasta. Se ei pidä paikkaansa. Useiden vuosien aikana olemme useimmat sosialidemokraatit tehneet päätöksiä aluepolitiikan rahoituksesta ja rakennushankkeista. Tästä on näyttöjä viime vuoden ja tämän vuoden puolella. Samoin totean, että ryhmämme puheenvuorossa, joka käytiin eilen, oli maaseudun kehittämiseen liittyvä kannanotto, joka myöskin mielestäni liittyy aluepolitiikkaan.

Arvoisa puhemies! Minun kannanottoni on se, että Suomen tulee jättää EY-jäsenhakemus. Sitä puoltavat kauppapoliittiset näkökohdat. Euroopan täytyy olla kaupallisesti vahva, vastapaino USA:lle, Japanille ja koko Kaukoidälle. EY:n ja sen ulkopuolella olevien maiden välinen raja on olemassa joka ainoassa asiassa ja hyvin selvänä. Hallituksen EY-tiedonannon yhteydessä on tarkasteltu kuitenkin hyvin vähän esimerkiksi koulutuksen ja tutkimuksen alueille liittyviä asioita. EY:n jäsenyys takaisin tämän alueen kehityksen. Olisi hyvä, jos voisimme päästä EY:n jäseneksi, sillä sehän antaisi meille mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon koulutuksen, tutkimuksen ja kulttuurin osa-alueilla.

Euroopan talousalueneuvotteluissa Suomen kuten muidenkin Efta-maiden tavoitteena on ollut turvata tasavertainen osallistuminen kaikkiin EY:n ohjelmiin. Monissa EY:n tutkimusohjelmissa ja koulutusohjelmissa olemme Brysselin kanssa sovituin erityisjärjestelyin jo nyt mukana enemmän tai vähemmän mutta kuitenkin EY-maita heikommin ehdoin.

Useat tahot ovat väittäneet, että osallistuminen maksaa. Jokainen meistä kuitenkin tietää, että maassamme on jo kauan opetusministeriön kautta tuettu Suomen sivistyselämää vuosien varrella, ja on onneksi meidän kansamme puolelta, että olemme voineet luoda myös tämän kautta kansainvälisiä suhteita, jotka käsittävät kolmisenkymmentä kansainvälistä kulttuurisopimusta, aktiivisen mukanaolon kansainvälisissä järjestöissä kuten Unescossa ja Euroopan neuvostossa. Nämä ovat esimerkkejä.

Useat ovat kyselleet, onko syytä liittyä EY:hyn ja eikö rahat olisi viisaampaa pitää kotimaassa tai käyttää olemassa olevien ja enimmäkseen hyväksi todettujen yhteistyömuotojen kehittämiseen. On muistettava kuitenkin, että Suomen oma panos on ratkaiseva. Me emme voi jäädä suljettujen verkkojen taakse. Meidän on oltava mukana.

Kun tarkastellaan, missä määrin Suomen sijoittamalle rahoitukselle ja muille voimavaroille saadaan vastinetta, niin sehän tulee riippumaan sopijapuolten omasta aktiivisuudesta. Parhaan hyödyn korjaavat ne, jotka omassa kotimaassaan panostavat koneiston virittämiseen, tiedottamiseen, konsultointiin ja muihin valmisteluihin ja muistavat samalla puolustaa omia lakejaan, ettei niitä murreta esimerkiksi koulutuksen ja tutkimuksen osa-alueilla.

Menestyminen EY:n ohjelmissa edellyttääkin vahvistuksia Suomen korkeakouluissa, yliopistoissa ja muussa koulutuksessa, erilaisissa tutkimuslaitoksissa ja yrityksissä sekä kulttuurin kentällä yhteyksiä hoitavassa hallinnossa kuten Suomen Akatemiassa, Tekesissä ja ihan hiljattain perustetussa Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksessa.

Ulkopuolelle jääminen voi käytännössä merkitä pahimmassa tapauksessa erakoitumista, joutumista sivuun Euroopan tutkimuksen, koulutuksen ja kulttuurin valtavirrasta. Osallistuminen kansainvälisiin yhteistyöverkkoihin on elinehto jälkiteolliselle yhteiskunnalle. Omavaraisuus on järkevää vain tiettyyn rajaan saakka. Eteenpäinmeno, kasvu ja kehittyminen edellyttävät tietojen ja kokemusten vaihtoa, vilkasta vuorovaikutusta yli rajojen. Tämä pätee erityisen hyvin maanosan pieniin ja syrjäisiin reunaalueisiin, jollaiseksi meidät muualla luetaan ja jollainen maamme myös on.

Herra puhemies! Olen huolestunut sellaisista kannanotoista ja lausunnoista, jotka yrittävät käyttää kirkkoa ja uskontoa ja niiden asemaa Euroopan yhteisöstä tehtävän päätöksen yhteydessä pelottelemalla ihmisiä, että ihmiset ovat menossa tuhoon, jos he ovat Euroopan yhteisöön liittymisen kannalla.

Itä-Euroopan virallisen sosialismin takana on ollut uskomattoman paljon köyhyyttä ja eriarvoisuutta, epäinhimillisyyttä ja terroria. Ei ole ihme, jos monien ihmisten katseet ovat kääntyneet kohti Länsi-Eurooppaa. Samalla on käynyt ilmi, että monissa maissa kirkot ovat kyenneet luomaan toivoa epätoivoiselta tuntuneessa tilanteessa ja ylläpitämään kansallista identiteettiä. Kirkot ovat vahvistaneet myös meidän uskoamme siihen, että kirkoille ja niiden sanomalla edelleen on keskeinen tehtävä tämän päivän maailmassa.

Euroopan kirkkojen Baselin kokouksen raportissa vedotaan kirkkoihin ja kokouksen osanottajiin koko Euroopan solidaarisuuden puolesta. Näky yhteisestä talosta muistuttaa meitä siitä, että kaikki kansat ja valtiot Euroopassa jakavat saman perustan historiassaan, kulttuuriperinnössään ja arvoissaan. Se muistuttaa meitä myös siitä, että Eurooppaa ei pidä samaistaa vain yhden Euroopan osan kanssa. Yhteisessä talossa on yhteiset velvollisuudet. Minä en voi hyväksyä sitä, että jotkut näistä osista ovat rappeutumassa toisten piehtaroidessa yltäkylläisyydessä. Yhteisessä talossa elämää ohjaa yhteistyö eikä vastakkainasettelun henki.

Kaikkialla maailmassa kirkot ovat yhä selvemmin tiedostaneet, että niiden solidaarisuus ei rajoitu vain tietyn kansakunnan puitteisiin, vaan ulottuu yhteydeksi ja vastuuksi koko maailmasta. Sen vuoksi pohjoismaiset kansankirkkommekaan eivät voi hyväksyä sellaista Euroopan integraatiota, missä rikkaat yhä rikastuvat ja köyhät köyhtyvät. Euroopan vahvistuminen suhteessa USA:han ja Kaakkois-Aasiaan ei saa tapahtua niin, että kolmannen maailman kustannuksella tehdään päätöksiä. Euroopan kirkkojen Baselin kokouksen raportin mukaan kirkkojemme tuleekin puolustaa näkemystä, että Länsi-Euroopan rajojen avautuminen ei saa johtaa Länsi-Euroopan linnakkeeseen, joka sulkeutuu yhä enemmän muusta maailmasta.

On hyvä muistaa, että Pohjoismaissa jo ennen Euroopan yhdentymiskaavailuja on saavutettu hämmästyttävän pitkälle niitä tavoitteita, joihin Euroopassa vasta nyt ollaan menossa rajoja avaamalla, ihmisten ja pääoman liikkuvuutta lisäämällä, hyvinvointia kasvattamalla. Kaikki tämä on tapahtunut ilman sosiaaliturvan kaventamista tai päätäntävallan siirtämistä näissä asioissa ylikansallisille elimille ja itsenäisten valtioiden yhteisellä sopimuksella.

Arvoisa puhemies! Tuskin on pelkkä sattuma, että kaikissa Pohjoismaissa on vallitsevana luterilainen kansankirkko, olkoonkin, ettei se aina ole ollut ensimmäisenä vaatimassa tasa-arvoa tai sosiaaliturvan kehittämistä. Se on epäilemättä opetuksellaan kuitenkin vahvistanut lähimmäisenrakkauden ja keskinäisen huolenpidon ihannetta. Henkinen ja maailmankatsomuksellinen tyhjiö tulee täyttymään ennen pitkää Euroopassa. On selvää, että odotukset kirkkoa kohtaan lisääntyvät silloin, kun kehityksen suuntaviivoja kysellään moraalisten kysymysten avulla: Mikä on oikein, mikä on hyvää ja kestävää? Saattaa hyvinkin olla, että seuraavaksi kirkoilta kysytäänkin, mistä saamme intoa ja uskallusta tehdä moraalisesti oikeita mutta taloudellisesti ja poliittisesti vaikeita ratkaisuja. Mistä löytyy halu ja voima uudenlaiseen elämäntapaan ja mistä löytyy elämän mielekkyys silloin, kun sitä ei enää voida rakentaa aineellisen kasvun varaan?

Ed. Perho-Santala: Arvoisa puhemies! Hallituksen tiedonantoa on tämän päivän aikana arvosteltu. Sitä on syytetty yksipuolisuudesta tai hallitusta on arvosteltu siitä, että näin merkittävässä suuressa kansallisessa kysymyksessä ei ole pyritty löytämään sellaista muotoilua, joka olisi täällä mahdollisimman yksimielisesti hyväksyttävissä.

Ilmeisesti on kuitenkin niin, että hyvin laajaa yksimielistä kantaa olisi ollut mahdoton muodostaa lähinnä johtuen niistä näkemyksistä, jotka kohdistuvat maatalouteen, joka on se alue EY-ratkaisussa, johon kohdistuu suurimpia muutospaineita ja jota edustavat ihmiset ovat eniten huolissaan tulevaisuudestaan. Ilmeisesti tässä kysymyksessä on hyväksyttävä jesuiittojen oppi siitä, että päämäärän saavuttamiseksi keinot on pyhitettävä.

On kuitenkin tunnustettava, että tämän tiedonannon valmistelu ei parasta mahdollista arvosanaa ansaitse. Siitä heijastuu se psykologinen osaamattomuus, joka on ollut tietyissä kysymyksissä muutenkin leimallista hallituksen toiminnalle.

Miksi tähän tiedonantoon on päädytty, miksi on päädytty esittämään eduskunnalle, että EY-jäsenhakemus jätetään? Mielestäni tähän lopputulokseen päätyminen on varsin loogista ja sel-

vää huolimatta siitä, että arvio EY-jäsenyyden hyödyistä ja haitoista selville saatujen tosiasioiden ja todennäköisyyksien lisäksi perustuu paljolti puhtaiden olettamuksien, likimääräisyyksien ja arvauksien varaan. Mutta sitä varten me kai täällä olemme ratkaisuja tekemässä, että me näistä erilaisista arvioista pystymme löytämään sen vaihtoehdon, jossa maan etu on etusijalla.

Tämä arvio perustuu totta kai myös siihen, että hyvin monet tahot yhteiskunnassamme ovat selkeästi asettuneet EY-jäsenyyden hakemisen kannalle nähden sen edulliseksi edustamalleen toimialalle. Tälle kannalle on luonnollisesti asettunut maamme talouselämä, ei täysin yksimielisesti mutta pääasiassa.

Metsäteollisuus on tietysti merkittävä taho ajatellen meidän vientiteollisuuttamme. EY on metsäteollisuuden ylivoimaisesti tärkein markkina-alue, jonne viime vuonna suuntautui yli 72 prosenttia metsäteollisuuden viennistä, ja viimeisten neljän vuoden aikana osuus on noussut miltei 10 prosenttia. Pelkästään nämä luvut osoittavat ratkaisun merkityksen.

Samoin pienten ja keskisuurten yritysten kannalta ratkaisu on tärkeä. Suurteollisuudenhan on aina mahdollista siirtää toimintoja EY:n sisälle, mutta sen sijaan pk-yrityksillä ei tätä mahdollisuutta useinkaan ole. Vain toimiva kauppapoliittinen järjestelmä ja kilpailukykyä ylläpitävä talouspolitiikka mahdollistaa pk-yritysten olemassaolon ja toiminnan. Jääminen vain Eta-sopimuksen varaan ei turvaa pk-yritysten tasavertaisia kilpailuedellytyksiä Eta-alueella.

Merkittävä yhteiskuntapoliittinen vaikuttajataho eli meidän ay-liikkeemme neljä sopijajärjestöä ovat yksimielisesti asettuneet hakemuksen jättämisen kannalle. Heidän perustelunsa liittyvät hyvin pitkälle siihen näkemykseen, että liittyminen on tärkeä maamme taloudelle, johon puolestaan sosiaaliturvan taso perustuu. Edelleenkin he näkevät mahdollisuuksia ammattiyhdistysliikkeen yhteistyössä ja tietyissä neuvottelukuvioissa EY:n sisällä.

Myös tiedeyhteisöt, korkeakoulut, liputtavat jäsenyyshakemuksen jättämisen puolesta. Tällä alueella EY-jäsenyyden edut ovat kiistattomia suomalaisille. Myös kulttuuri-ihmiset, joille kanssakäyminen Euroopassa on ollut leimallista jo viime vuosisadan lopulta lähtien, liputtavat ratkaisulle.

Jäsenhakemuksen jättämiseen liittyy myös tiettyjä näkökulmia, joihin tämän päivän kuluessa on jo viitattu, jotka ovat tärkeitä ja antavat uusia mahdollisuuksia. Ympäristönsuojelu on yksi tällainen.

Kun näin merkittävät tahot ja näin laajat piirit ovat asettuneet, tietysti perustelluista epäilyistä huolimatta, tälle kannalle, miksi me emme näin tekisi? On uskottava ja luotettava näihin arvioihin ja yritettävä löytää ulospääsy niistä pulmista ja ongelmista, joita meillä jo on suomalaisessa yhteiskunnassa ja joita EY saattaa vaikeuttaa.

Maatalous on korostetusti esillä tiedonannossa. Se on ymmärrettävää ja hyväksyttävää juuri siitä syystä, että muutokset maataloudessa tulevat olemaan suurimmat ja sopeutuminen, vaikka siirtymäaika olisikin riittävän pitkä, vaatii uhrauksia ja rakennemuutoksia.

Tässä yhteydessä toivoisin, että kuitenkin puhuttaisiin enemmän mahdollisuuksista kuin uhista ja mietittäisiin mm. kysymystä, miksi pienimuotoinen yritystoiminta, pienimuotoinen elintarviketeollisuus ja jalostustoiminta ei ole Suomessa samanlaista kuin Euroopassa. Meillä elintarviketeollisuus on keskittynyttä ja monopolisoitunutta. Meidän tulisi miettiä, millä tavalla näitä monopoleja ja kartelleja voidaan purkaa, mitä pitää lainsäädännössämme muuttaa, jotta meilläkin olisi monipuolisempaa elintarvikkeiden tarjontaa.

Sosiaaliturvan osalta on esitetty myös runsaasti uhkakuvia ja epäilyjä. Naisten aseman heikkenemistä on myös pelätty. Sosiaaliturvan osalta jos minkä on kysymys arvoista, meidän arvopohjastamme, ja siitä tarkkuudesta, ettemme erehdy kuvittelemaan ja luulemaan, että EY edellyttää meiltä sosiaaliturvan tason laskemista. Miksi se sitä edellyttäisi, kun meidän sosiaali- ja terveydenhuoltomenomme eivät yllä eurooppalaisen keskiarvon yläpuolelle ja kun ei ole yhtenäistä eurooppalaista mallia eri palvelujen ja sosiaaliturvan järjestämiseksi? Esimerkiksi rahoituspohja poikkeaa Euroopan valtioissa hyvin paljon toinen toisistaan.

Suomella on syytä muiden pohjoismaiden kanssa olla ylpeä hyvinvointimallista, joka on vastakkaisista väitteistä huolimatta kohtuullisen tehokkaasti järjestetty. Se on nimenomaan taannut naisten tasa-arvon, kehittymisen ja osallistumisen työelämään ja valinnan mahdollisuudet siinä tilanteessa, kun perheissä lapset ovat pieniä. Euroopassa, EY:n piirissä ollaan hyvin kiinnostuneita tästä hyvinvointimallista, joka on taannut tasa-arvokehityksen, ja sillä on EY:n piirissä kysyntää. Tästä ja monesta muusta syystä pohjoismainen yhteistyö on varsin tärkeää,

kun aikanaan todennäköisesti EY:n piirissä toimimme.

Uhka, että meidän päätösvaltamme kaventuisi jopa itsenäisyyden menettämiseen asti, on aika pitkälti perustaa vailla siitä syystä, että siitä lainsäädännöstä, joka on tässä salissa päätetty, noin 15 prosenttia kuuluisi EY:n päätösvaltaan. Ei EY:ssä näistä asioista päätetä yhtenäisenä blokkina. Mikäli Pohjoismaat ovat yhdessä päättämässä, on mahdollisuus löytämällä vielä samanhenkisiä muita yhteistyökumppaneita EY:n sisällä vaikuttaa tähän 15 prosenttiinkin. Etan puitteissa me jäämme tätä sananvaltaa paitsi.

Jatkossa kun valmistelemme neuvottelutavoitteitamme toivottavasti pystymme kirkkaasti erottamaan, mitä yhteiskunnassamme on välttämätöntä tehdä EY-ratkaisusta riippumatta ja mikä on sitä osuutta, jossa auttaa tai EY meitä haittaa. Meidän on osattava mennä EY:hyn itsetuntoisina omat vahvuutemme tunnustaen ja myös ne realiteetit tunnustaen, jotka on välttämätöntä hyväksyä ja joiden eteen on ponnisteltava jo ennen kuin lopullisesta liittymisestä päätetään.

Ed. P o l v i : Herra puhemies! Tammikuussa valtioneuvosto antoi eduskunnalle selonteon EY-jäsenyyden vaikutuksesta Suomelle. Silloin sallittiin ja myös käynnistettiin asiasta keskustelu kansalaisten keskuudessa. Todellista tietoa jäsenyyden vaikutuksesta ei kuitenkaan keskustelussa ole juurikaan ollut käytössä, koska mahdollisen EY-jäsenyyden hyötyjä ja haittoja ei ole riittävästi analysoitu. Eduskunnalle tammikuussa annettu selonteko ei täyttänyt objektiivisuuden vaatimuksia. Niinpä keskustelu onkin käyty olettamusten ja mielikuvien varassa.

Erityisesti keskustapuolue lähti hakemaan vastausta mahdolliseen jäsenhakemukseen kannattajakunnaltaan. Tuo näytelmä sinänsä oli täysin tarpeeton, jos mielipidettä oli tarkoitus kysyä kenttäväeltä, jonka se tiesi laajasti vastustavan hanketta. Poliittinen johtohan oli kantansa muodostanut jo ennen kenttäkierrosta ja valmis liittymään EY:hyn. Sen sijaan kierros oli tarpeellinen kansalaisille sen toiveen ja todennäköisen harhakuvan luomiseksi, että jäsenyydelle voidaan asettaa reunaehtoja tai neuvottelutavoitteita. Näin pyrittiin taivuttamaan vastustavat kansalaiset hyväksymään jäsenyyshakemuksen jättäminen ja neuvottelujen aloittaminen.

Jäsenyysehtoihin maallamme ei ole mitään merkittäviä ja pysyviä poikkeuksia neuvotteluissa saavutettavissa. Maastrichtin joulukuun kommunikeaan perustuen useat EY-komission jäsenethän ovat moneen kertaan eri yhteyksissä todenneet, että uusien jäsenten ei ole mahdollisuutta saada pysyviä poikkeuksia, ehkä joitakin siirtymäaikoja. Edelleen jäseniksi hyväksytään vain sellaisia valtioita, jotka suostuvat hyväksymään uuden unionin nykyisen ja myös tulevan oikeudellisen luonteen ja poliittisen sisällön sellaisenaan. Näinhän painotti mm. komission varapuheenjohtaja Sir Leon Brittan Kauppalehdessä olleessa artikkelissa 9.3. Poikkeuksia tai siirtymäaikoja ei ole siten mahdollista saada esimerkiksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan eikä Maastrichtissa sovittuihin tulevan puolustuspolitiikan sitoumuksiin. Uusien lisäjäsenten ottaminenhan kytkettiin nimenomaan unionin muodostamiseen eikä vanhan EY:n vielä voimassa olevaan peruskirjaan.

Kansalaiskeskusteluun käytetty aika on ilmeisesti ollut liian lyhyt. Mitään merkittävää uutta jäsenyyden hyötyjä tai haittoja koskevaa selvitystä sinä aikana ei ole ilmentynyt. Niinpä tänään käydään keskustelua oikeastaan samoilla tiedoilla kuin tammikuussa valtioneuvoston selontekoa käsiteltäessä.

Keskusteluun tähän mennessä käytetyn ajan riittämättömyys tuli erityisen selvästi esille ed. Sasin käyttämässä kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa. Hän korosti edelleen samoja EY-jäsenyyden myönteisiä vaikutuksia kuin selonteosta keskusteltaessa. Edelleen hän uskoi jäsenyyden johtavan bruttokansantuotteen kasvuun runsaalla 7 prosentilla, synnyttävän 100 000 työpaikkaa ja alentavan kuluttajahintoja 20 prosentilla. Hän ei näytä vieläkään ehtineen tutustua valtioneuvoston selonteon perusteena olleeseen tausta-aineistoon, siinä yhteydessä jaettuun Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen laatimaan selvitykseen.

Selvityksen sivulla 5 todetaan "EY-jäsenyyden taloudelliset vaikutukset ovat varsin monimutkaiset ja kohdistuvat koko kansantalouteen. Mallitarkastelussa EY-jäsenyyden vaikutukset on pelkistetty muutamiin keskeisiin olettamuksiin, jotka koskevat hinta- ja korkotasoa, maataloutta, verotusta sekä palkkatason sopeuttamista alhaiseen inflaatiovauhtiin." Lähtökohtana noissa laskelmissa on, että maatalouden tuottajahinnat tulisivat määräytymään EY-normien mukaan. Kilpailun kiristyminen johtaisi lähelle EY:n kuluttajahintatasoa ja rahaunioni johtaisi korkotason laskuun. Välillisen verotuksen harmonisointi laskisi hintatasoa, mikäli valtion ta-

louteen syntyy liikkumavaraa muiden vaiheiden tuloksena, niin kuin selvityksessä todetaan.

Kaikki epävarmat oletukset ed. Sasi näytti edelleen unohtavan. Hän myös unohti kertoa, että laskelmissa edellytetään kustannustason alenemisen edellyttävän palkkojen joustoa koko kansantaloudessa, ts. palkkojen alentamista. Kustannustason alenemisella ei ole siten palkansaajille, kuluttajille eikä myöskään maataloustuottajille mitään myönteistä vaikutusta. Päinvastoin kaikilla kuluttajilla, joilla on lainaa, tilanne vaikeutuu, koska lainamäärä ei jousta ja aikaisempaa pienemmillä tuloilla on selviydyttävä entisen suuruisesta lainamäärästä. Niinpä jäsenyys merkitsisikin kiihtyvää konkurssi- ja pakkohuutokauppakierrettä.

EY on kehittymässä taloudellisesta yhteisöstä entistä kiinteämmäksi poliittiseksi unioniksi. Hallituksen tiedonannonkin mukaan Euroopan yhteisöstä kehittyy Euroopan unioni, jonka ulko- ja turvallisuuspolitiikka kattaa periaatteessa kaikki turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Maastrichtin sopimuksessa yhteisön piiriin hyväksyttiin puolustuspoliittisen yhteistyön kehittäminen. EY:n tavoitteena on erityisesti kriisinhallintavalmiuksien kehittäminen, jossa välineenä voidaan käyttää Länsi-Euroopan unionia.

Maastrichtin asiakirja ja liittokansleri Helmut Kohlin Pohjoismaiden neuvostossa pitämä puhe viittaavat selvästi siihen, että Euroopan yhteisö muotoutuu sotilasliitoksi Weu:n kautta. Tiedonannossa tosin puhutaan, että Suomen lähtökohtana Euroopan yhteisössä on itsenäinen puolustus ja Suomi ylläpitää turvallisuusympäristöönsä nähden uskottavaa kansallista puolustuskykyä eikä Weu:n jäsenyys ole EY:n jäsenyyden edellytys. Näin tietenkin tilanne tällä hetkellä onkin. On kuitenkin syytä muistaa, että hallituksen tiedonannossakin todetaan, että EY:n jäsenmaita velvoittavat keskinäinen solidaarisuus ja yhteisten tavoitteiden edistäminen. Näin ollen saattaa syntyä tilanne, jolloin EY katsoo yhteisten tavoitteiden edistämisen edellyttävän jäsenmaiden liittymistä kiinteämmin mahdollisesti Weu:n jäseniksi.

Toisaalta puheessaan pääministeri Aho totesi: "Integraatio on edistynyt ja edennyt Euroopan yhteisössä vaiheittain syventyen ja laajentuen. Maastrichtin sopimuksella jäsenmaat kehittivät yhteisöä uuteen vaiheeseen kohti taloudellista ja poliittista unionia. Pyrkiessään EY:n jäseneksi Suomi on valmis hyväksymään yhteisön nykyisen säännöstön, Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän." Edelleen pääministeri ilmoittai Suomen hyväksyvän sopimuksen velvoitteet ja olevan valmis rakentavasti osallistumaan niiden toimeenpanoon siten kuin Maastrichtissa on sovittu. Näin ollen pääministeri on valmis hyväksymään EY-jäsenyyden myötä luopumisen maamme puolueettomuudesta ja itse asiassa sotilaallisesta liittoutumattomuudesta.

EY:n jäsenenä Suomi on nettomaksajan roolissa. Jäsenyydestä joudumme maksamaan noin 5 miljardia vuosittain. Toisaalta verotuksen harmonisoinnin myötä valtio menettäisi välillisten verojen tuottoa laaditun selvityksen mukaan runsaat 14 miljardia markkaa vuositasolla. Jäsenyys merkitsisi siten niin suurta valtion menojen lisäystä ja toisaalta tulojen menetystä, että nykyisen kaltaisen perusturvajärjestelmän ylläpito vaarantuu. Sen purkamista tosin hallituspuolueet näyttävät avoimesti kyllä muutenkin jo tavoittelevan, mikä ilmenee mm. kolmelle seuraavalle vuodelle hahmotellusta budjettiraamista. Rahaunionin sekä verojen harmonisoinnin myötä menettäisimme keskeisimmät rahapoliittiset instrumenttimme.

Erityisesti nykyisessä työttömyystilanteessa jäsenyys olisi tuhoisaa. Kansalliset keinot työttömyyden vähentämiseksi olisivat sen jälkeen olemattomat. Työttömyys vakiintuisi sietämättömän korkealle tasolle, ja sitä lisäisi edelleen maatalouden, elintarviketeollisuuden ja yleensä maataloutta palvelevan teollisuuden alasajo.

Tiedonannon mukaan hallitus on päättänyt, että Suomi hakee Euroopan yhteisön jäsenyyttä. Edelleen tiedonannon mukaan uudessa tilanteessa Suomen kansalliset edut näyttävät olevan parhaiten turvattavissa Euroopan yhteisön jäsenenä. Tuota väitettä ei ole mitenkään konkreettisesti perusteltu eikä osoitettu oikeaksi. Myöskään käydyn kansalaiskeskustelun aikana ei ole tullut esille mitään sellaista, mikä edellyttäisi jäsenyydelle kielteisen kannan muuttamista.

Tiedonantoa koskevan keskustelun aikana on kuitenkin selvinnyt, että hallitus pyrkii äänestyksessä taktikoimaan niin, että lopullisessa äänestyksessä vastakkain ovat hallituksen hakemusta puoltava esitys ja asiallisesti saman suuntainen sosialidemokraattien esitys, jonka hallitus ilmeisesti tulkitsee epäluottamuslauseeksi. Näin ollen hallitus pyrkii estämään sen, että tiedonannosta äänestettäessä päätettäisiin vain eduskunnan kielteisestä tai myönteisestä kannasta jäsenyyshakemukseen. Samalla hallitus tarjoaa mahdollisuuden jäsenyyteen kriittisesti suhtautuville tukijoilleen äänestää väliäänestyksessä

jäsenyyttä vastustavan kannan puolesta. Siten se aikoo hämärtää kunkin edustajan todellisen kannan ilmitulon. Tuo yritys on kuitenkin liian läpinäkyvä. Jokainen asiaa seuraava huomaa, että jos lopullisessa äänestyksessä vastakkain on kaksi jäsenyyshakemuksen jättämistä puoltavaa esitystä, ainut keino ilmaista kielteinen kanta jäsenyyshakemukseen siinä tapauksessa on äänestää "tyhjää". "Tyhjän" äänestäjiä ilmeisesti tuossa äänestyksessä löytyy runsaasti.

Ed. Nordman: Puhemies, talman! Det är en svår uppgift att bedöma fördelarna och nackdelarna av ett medlemskap i EG. Det finns visserligen massor av regler som gäller, men det finns också nya mål som har uppställts. Utvecklingen går vidare och mycket kommer att bero på vad vi själva vill och förmår i den nationella politiken.
När man måste ta ställning handlar det till stor del om att inta en attityd till EG utan att man kan bevisa vad ett medlemskap betyder i olika avseenden. Ännu mindre har motståndarna kunnat redovisa för hur vi skall upprätthålla vårt välfärdssamhälle om Finland stannar utanför den Europeiska gemenskapen.

Kysymys EY:n jäsenyydestä on niin suuri ja vaativa, että asiaa tulee käsitellä kunnioittaen eri mielipiteitä. Tämän tulee olla leimallista keskustelulle neuvottelutavoitteista ja sitä seuraavalle sopeuttamispolitiikalle.
Minusta maamme ei tule mennä ehdoitta EY:hyn. Meidän ei tule myöskään sivuuttaa sitä, että maamme joutuu riippumatta suhtautumisestamme jäsenyyteen ottamaan huomioon, miten meidän ympäröivän maailman kanssa tulee toimia ja käyttäytyä.
Nykyinen tilanne osoittaa, mitä tapahtuu, jos tuottavuus on heikko, hinnat ja elinkustannukset korkeat. Tuloksena on suuri työttömyys ja taloudellinen vaje. Ainoastaan sillä, että maallamme on kilpailukykyinen elinkeinoelämä ja riittävän suuri vientiteollisuus, voidaan pelastaa hyvinvointi, työllisyys ja pohjoismaisen mallin mukainen sosiaaliturva. Mahdollisuudet onnistumiseen ovat suuremmat EY:n jäsenenä kuin ulkopuolella.

Inte heller jordbruket kan undgå kraven på en omstrukturering, men det är riktigt och viktigt som regeringen gör i meddelandet när den erkänner omställningssvårigheterna, lovar stöd för ett livskraftigt jordbruk och eftersträvar specialarrangemang för näringen i förhandlingarna. Det är ett nationellt intresse att slå vakt om självförsörjning i fråga om viktiga livsmedel och att hålla landsbygden levande. Det bör även socialdemokraterna kunna medverka till.

Meidän ei tule kuvitella, että EY järjestää kaikki asiamme parhain päin. Paljon jää edelleen riippumaan toimintakyvystämme ja toimintahalustamme täällä Suomessa. Tiedonannon mukaan hallitus tulee laatimaan laajan talous- ja teollisuuspoliittisen ohjelman ja ryhtymään toimenpiteisiin maatalouden kilpailukyvyn turvaamiseksi. Tämä on paljon luvattu, mutta kovin tarpeellista. Jo nykyinen työttömyys vaatii aiempaa enemmän toimenpiteitä. Ennen kaikkea kuitenkin kyse on ajan käyttämisestä jäsenyyden vaatiman valmiuden lisäämiseksi.

Talman! Till de viktiga förhandlingsmålen hör att säkerställa att Finlands särförhållanden, landsbygdskaraktär och de vidsträckta glesbygder som finns ger möjlighet till regionalpolitiska stöd. Om den regionalpolitiska lagstiftningen förnyas redan i år, såsom regeringen tydligen planerar, får det inte handla om att minska det regionalpolitiska stödet. I det här skedet kan det inte vara ett nationellt intresse att avstå från möjlighet att stöda svaga regioner som hotas av integrationen. Snarare bör regeringen och riksdagen med hjälp av landsbygdspolitiska och energipolitiska åtgärder bidra till att hela landet är bebott och livskraftigt.

Sosiaaliturvaan ei käytännöllisesti katsoen ole kiinnitetty huomiota tiedonannossa. Onko tätä tulkittava niin, että hallitus ei näe uhkia tässä asiassa? Vaikka sosiaali- ja terveydenhuolto kuuluukin hyvin pitkälti yksinomaan kansalliseen toimivaltaan, pohjoismainen sosiaaliturva ei elä turvallisia aikoja. Uhkia ovat ensinnäkin huono talouskehitys ja ennätyssuuri työttömyys, toiseksi omassa maassamme vallitsevat arvostukset ja kolmanneksi kilpailijamaissa harjoitettava sosiaalipolitiikka.
Keskeinen kysymys on, missä määrin sosiaaliturvaa on pidettävä kustannuksena tai investointina. Väittämä, jonka mukaan Suomen sosiaaliturva on hyvin toimiva siitä aiheutuvat tulokset ja kustannukset huomioon ottaen, on perusteltu. Pohjoismainen malli, jossa asukkaista ja työvoimasta pidetään hyvää huolta, on antanut todella hyvän tuloksen, hyvinvoinnin, joka voi olla esikuvana EY:ssä. EY:n jäsenenä

Suomi voisi yhdessä Pohjoismaiden ja muiden samoin ajattelevien maiden kanssa ajaa esimerkiksi sellaisia sosiaalipoliittisia kysymyksiä kuin naisten osallistuminen työelämään ja heidän taloudellinen asemansa sekä sosiaalisen polkumyynnin estäminen kilpailukeinona.

Integraatioratkaisusta riippumatta on tarvetta tarkastella kriittisesti sosiaaliturvajärjestelmämme uuden ajattelun, joustavuuden ja tehokkuuden sekä kustannussäästöjen tarvetta. Mutta mallia, joka perustuu kaikille taattavaan laajaan perusturvaan, kannattaa puolustaa.

Medlemskap innebär att den nationella självbestämmanderätten beskärs och minskas, men som medlem skulle vårt land fullvärdigt kunna medverka i beredning och beslut i motsats till inom Ees. Ett medlemskap bör förenas med åtgärder som ger riksdagen påverkningsmöjligheter och överhuvudtaget en mera demokratisk förvaltning, bland annat genom delegering av beslut till kommunerna och lokalförvaltningen.

Mitt ställningstagande för förhandlingar beror i hög grad på Sveriges handlande. Om Danmark och Sverige finns i ett annat arbetslag än övriga nordiska länder raseras grunden för nordiskt samarbete. Nu kan den europeiska integrationen i stället bli en injektion för samverkan mellan de nordiska länderna.

Herra puhemies! Toivon, että Pohjoismaat toimivat sentralismia, keskittämistä, ja byrokratiaa vastaan sekä demokratian, kansallisen identiteetin, kulttuurin sekä monipuolisuuden ja ympäristön puolesta Euroopan yhteisössä. Sopimussubsidiariteetti- eli läheisyysperiaatteesta Maastrichtissa herättää toiveita siitä, että asiatonta puuttumista yksittäisten jäsenvaltioiden sisäisiin asioihin voitaisiin välttää.

Euroopan yhteisössä tarvitaan moraalin ja solidaarisuuden puolustajia, jotta tulevaisuuden Eurooppa ei perustuisi itsekkäiden markkinatalousehtojen varaan ja jotta ei syntyisi hyvinvoinnin rajoja suhteessa muuhun Eurooppaan ja köyhään maailmaan. Liittokansleri Kohlin näkemys yhteistyöstä entisen Neuvostoliiton tasavaltojen ja Keski- ja Etelä-Euroopan valtioiden kanssa herättää toiveita. Investointi Euroopan yhteiseen tulevaisuuteen ansaitsee Suomen tuen.

I fortsättningen bör allmänheten ges en rejäl möjlighet att bilda sig en uppfattning om vilket alternativ som gagnar invånarna i vårt land, det här med tanke på den folkomröstning som bör föregå ett slutligt ställningstagande och som bygger på slutförda förhandlingar.

Omröstningen kommer tydligt att få sådana drag som borde kunna undvikas. Det är ett nederlag för demokratin och politiken om regeringspartiernas riksdagsmän inte ges möjlighet att företräda sin egen och väljarnas uppfattning i denna viktiga fråga. Själv kommer jag att rösta för förhandlingar och regeringens förslag.

Puhemies! Äänestys tulee ilmeisesti saamaan muotoja, joita tulisi oikeastaan välttää. On demokratian ja politiikan tappio, jos hallituspuolueiden kansanedustajille ei anneta mahdollisuutta edustaa omaa ja äänestäjien käsitystä tällaisessa tärkeässä asiassa. Itse olen valmis äänestämään neuvottelun ja hallituksen ehdotuksen puolesta.

Ed. N i k u l a : Arvoisa puhemies! Suomi on 75 itsenäisyytensä vuoden aikana monin tavoin liittynyt kansainväliseen yhteistyöhön. Nyt käsillä oleva jäsenyyshakemus Euroopan yhteisöön muodostaa periaatteessa uuden askeleen. Tosiasiallisesti se on kuitenkin seuraus monista meitä jo nyt velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista. Sopimusten seurauksena on ollut lainsäädännön harmonisointi.

Suomalaiset ovat varsin suurella yhteisymmärryksellä kannattaneet Eta-sopimusta. Sekin lisäisi lainsäädännön yhtenäistämistarvetta. Etasopimuksen, jos se toteutuu, mukaan Euroopan yhteisön tuomioistuin myös saisi toimivaltaa suomalaisissa oikeudenkäynneissä. Euroopan yhteisön tuomioistuimen kantaa tultaisiin kuitenkin pyytämään ilmeisesti suhteellisen harvoissa oikeudenkäynneissä. Voidaan ennakoida, että useimmissa tapauksissa oikeudenkäynti alun alkaen suunnitellaan niin, että viimeinen oikeusaste on Luxemburgin EY-tuomioistuin, eikä tällaisia oikeudenkäyntejä voi olla kovinkaan usein. Vastaavanlainen on menettely ollut nykyisissä jäsenvaltioissa. Euroopan yhteisön tuomioistuin on tietenkin yhtä riippumaton ja ainakin yhtä itsepäinen kuin omat kansalliset tuomioistuimemmekin.

Kaikki yhteistyö merkitsee muiden huomioon ottamista. Voidaan tietysti sanoa, että yhteistyötä tehdään oman valinnan vapauden kustannuksella, mutta tämäkin on vastavuoroista. Myös muut maat luopuvat täydestä valinnan vapaudestaan meidän hyväksemme. Joka ei mitään anna, ei myöskään mitään saa.

Jokainen sopimus sisältää velvoituksen noudattaa yhteisesti päätettyjä periaatteita ja menettelymuotoja sekä pyrkiä yhteisiin tavoitteisiin. Yhteistyötä ei saada aikaan vain sanomalla "ei" tai asettamalla ehdottomia vaatimuksia. Näin puhuvaa ei kauan kuunnella, vaan tällainen osapuoli saa jäädä omaan yksinäisyyteensä.

Suomen itsenäistyminen 75 vuotta sitten oli ilmaus tahdosta päästä muiden kansakuntien joukkoon. Maallemme on itsenäisyyden alusta alkaen ollut tärkeätä sivistyksellisten ja kaupallisten suhteiden solmiminen muiden maiden kanssa sekä vakaa kansainvälinen asema.

Sen tiedon perusteella, jonka olen saanut Euroopan yhteisöstä ja sen mahdollisesta kehityksestä erityisesti Maastrichtin kokouksen jälkeen — tätä tietoa olen hankkinut mm. sekä kuulemalla eduskunnan kahdessa valiokunnassa asiantuntijoita että keskusteluissa eräiden EY-maiden viranomaisten sekä kansallisten EY-parlamentaarikkojen kanssa — olen tullut käsitykseen, että yhteisön tulevasta kehityksestä vallitsee aika lailla eriäviä käsityksiä. Esimerkiksi britit sanovat melko suorasukaisesti, että Maastrichtin sopimuksen toteutuksesta joudutaan käymään vielä monipolvisia neuvotteluja, joiden lopputulosta ei voida ennakoida. Olisi tietysti hyvä, jos suomalaiset voisivat olla mukana juuri tällaisessa kehitysvaiheessa. Maastrichtissa ei esimerkiksi tehty nimenomaista päätöstä yhteisön kehittämisestä federalistiseen, liittovaltion, suuntaan.

Meidän etumme näen siten, että Euroopan yhteisön onkin pysyttävä valtioliittona eikä kehityttävä liittovaltioksi. Käsite "unioni", jota tässä yhteydessä käytetään, on eräänlainen savuverho sille, että yhteisestä suunnasta ei vallitse yksimielisyyttä.

Ed. Jaakonsaari esitti SDP:n ryhmäpuheenvuorossa ponsilausuman, jonka valmisteluun olen omalta osaltani yhdessä eräiden muiden vihreiden ryhmätovereideni kanssa osallistunut. Siinä on olennaista jäsenyyshakemus lyhyen kaavan mukaan. Lisäksi esitetään, mitä olisi tehtävä, jotta saisimme jäsenyydestä mahdollisimman suuren hyödyn. Tähän tekstiin olen päätynyt sen johdosta, että valtioneuvoton tiedonanto ei ollut yksiselitteisen myönteisen jäsenyyshakemuksen puolesta vaan siinä välittömiksi ehdoiksi asetetaan joukko toimia. Osittain ne ovat yhtenäisiä omiemme kanssa, mutta eräiltä ratkaisevilta osin valtioneuvoston tiedonanto poikkeaa siitä, mitä ymmärrän tasavallan presidentin tarkoittaneen valtiopäivien avajaispuheessa ja mihin omalta osaltani olen valmis yhtymään.

Opposition ponsiesityksessä todetaan myös maatalouden ongelmat ja uudistamistarve. Yhtenä vaatimuksena on, että tasa-arvo on tärkeä osa myös uutta maaseutupolitiikkaa. Tasa-arvon puuttuminen on maaseudun uhkista yksi vakavimpia. Kuinka moni emäntä esimerkiksi vieläkään voi käyttää meijeritiliä, vaikka he näitä tilejä jatkuvasti täyttävätkin? (Ed. Aittoniemi: Ellei isäntä ole talossa!) — Näin tapahtuu ilmeisesti myös meijeritilien kohdalla.

En epäile, ettei hallitus hyvällä tahdolla olisi saanut aikaan tiedonantotekstiä, joka olisi saanut tukea myös meiltä oppositiosta. Muutoksia ei olisi tarvittu kovinkaan paljon. Ilmeisesti pelkällä ylipyyhkimiselläkin olisi päästy sopuisaan lopputulokseen. Saamani tieto kertoo, että pääministeri Aho ei pitänyt aiheellisena neuvotella vihreiden kanssa, kun SDP oli tiedonantoa koskevista neuvotteluista ensin kieltäytynyt. Tämä on merkillistä muodollisuutta, joka ei kerro hyvää hallituksen kyvystä käydä varsinaisia Euroopan yhteisön jäsenyysneuvotteluja. Lähtökohtana tulee tietenkin olla, että neuvotellaan kaikkien niiden kanssa, jotka siihen ovat halukkaita, niin kuin vihreät olivat, ja etsitään yhteisesti hyväksyttävä ratkaisu.

Aiemmin keskustelussa käyttämässäni vastauspuheenvuorossa sanoin, että eri perustein tehtävästä jäsenhakemuksesta ei ole haittaa Suomen asialle. Näin varmasti on käynyt kaikissa niissä parlamenteissa, joissa jäsenyyshakemuksesta on päätetty. Mutta hallituksesta tiedonantoa koskeva neuvotteluhaluttomuus antaa oudon jäykän käsityksen myös ulkopuolisille.

Keskustelussa Euroopan yhteisön jäsenyydestä on kannettu huolta maamme itsenäisestä päätösvallasta. Alumpana totesin, että jo nyt monien kansainvälisten sopimusten velvoitteet sitovat käsiämme. Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvostolla on melkoinen valta kaikkien jäsenmaiden puolesta ilman yleiskokouskäsittelyä päättää sotilaallisistakin pakotteista, niin kuin olemme nähneet. Voin 15 vuoden kokemuksesta lainvalmistelijana sanoa, että tosiasiassa kansainvälinen yhtenäisyyspyrkimys on leimannut lainsäädäntöämme hyvin laajasti ja vahvasti. Moni sittemmin hyödylliseksi osoittautunut laki olisi jäänyt säätämättä ilman taustalla olevia kansainvälisiä velvoitteita.

Euroopan yhteisön päätöksenteon ulkopuolelle jäävästä sinänsä varsin laajasta ja ihmisten jokapäiväisen elämän kannalta tärkeästä lain-

säädännöstä suureen osaan heijastavat vaikutuksiaan ihmisoikeudet sekä kristilliset arvot, molemmat eurooppalaisille yhteisiä. Olemme jo nyt mukana Euroopan neuvostossa, jonka ihmisoikeussopimuksia myös Euroopan yhteisö noudattaa. Se lainaa muuten myös Euroopan neuvoston kultatähtistä ja sinipohjaista lippua, joka virheellisesti on yhdistetty Euroopan yhteisöön. Tosiasiassa lippu siis on Euroopan neuvoston, johon me kuulumme ja jonka lipun alla siis jo olemme.

Euroopan yhteisön direktiivit saatetaan kansallisesti voimaan lainsäädännöllä, joka suinkaan ei ole vaihtoehdotonta. Meille jää liikkumavaraa, ja sen laajuus voi olla suurempi kuin monissa muissa kansainvälisissä sopimuksissa, joihin jo aikaisemmin olemme sitoutuneet. En halua väittää, että Euroopan yhteisön jäsenyys olisi mikään pikkujuttu, mutta en osaa pitää sitä myöskään niin totaalisena muutoksena kuin kuulee väitettävän.

Jättämällä jäsenyyshakemuksen nyt pääsemme vaikuttamaan siihen, millaiseksi yhteisö vastaisuudessa kehittyy. Meitä toivovat mukaan erityisesti ne maat, kuten Iso Britannia, jotka edustavat hitaan etenemisen ja liittovaltiota vastustavan kehityksen politiikkaa.

Jos yrittää varautua mahdollisimman pitkäjänteiseen kehitykseen, on tietenkin syytä pohtia, kuinka kauan nykyisen kaltainen yhteisö Euroopassa voi toimia. Oma käsitykseni on, että yhteisö ratkaisevasti perustuu nykyisille liikennevälineille: henkilöautolle, tavararekalle ja lentokoneelle. Nämä kaikki ovat ehtyvillä luonnonvaroilla käyviä iltaruskon vempaimia. Niiden elämänkaari ei tule kestämään kahta sukupolvea pitempään. Sitä ennen on tietenkin kehitys ohjattava uudelle uralle. Tämäkin edellyttää vankkaa Euroopan maiden yhteistyötä, sillä kansallisesti ei näin suuren muutoksen tekeminen ole mahdollista.

Herra puhemies! Kansallisen päätösvallan kannalta on syytä lopuksi todeta eräs paradoksi. Jos kerran Euroopan yhteisö olisi itsenäisyydelle tuhoisa, miksi ihmeessä Euroopan eri maiden itsenäisyydestään ja omaleimaisuudestaan syvästi tietoiset ja syystäkin ylpeät kansat ovat jatkuvasti määrätietoisesti kehittäneet Euroopan yhteisöä? Miksi ne eivät ole tehneet siitä loppua jo aikoja sitten? Ymmärtääkseni ainoa oikea vastaus on, että Euroopan yhteisö ei ole vienyt itsenäisyyttä sen enempää esimerkiksi Ranskalta tai Espanjalta kuin Luxemburgilta, Alankomailta tai Tanskalta. Sitä se ei tule tekemään myöskään Suomelle. Olennaista on, että meistä itsestämme löytyy sitä voimaa ja kuntoa, joka suomalaisille kaikissa kohtaloissa on ollut ominaista.

Ed. V. Laukkanen: Arvoisa puhemies! Joudun heti aluksi ilmoittamaan, että puhun pitempään kuin 15 minuuttia. Tämä johtuu osittain hitaasta hämäläisyydestä ja toisaalta siitä, että Suomen kannalta tämän suurempaa ja periaatteellisesti tärkeämpää päätöstä en voi kuvitella, joten se on vähän eri asia kuin normaalit puheet, joissa suositus hyvin puolustaa paikkaansa.

Kuukausia käydyssä EY-keskustelussa on lähes itsestäänselvänä lähtökohtana ollut, että taloudellisia etuja ajateltaessa Suomen ehdoton etu on liittyä EY:hyn. Näin on varmasti moni EY:n vastustajakin ajatellut. Tänään tilanne on toinen. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen epärealistiset ja epäluotettavat perusteet talouden kasvulle ovat osoittautuneet ponnistamiseksi pettävältä pohjalta. EY-puoltajien suuri usko EY:n myönteisiin vaikutuksiin osoittaa, kuinka helposti uskotaan omaa kantaa tukeviin ajatuksiin. Tässä suhteessa ed. Sasin pitämä kokoomuksen EY-ryhmäpuheenvuoro 14.1. oli masentavaa kuultavaa.

Arvoisa puhemies! En halua käsitellä laajaalaisesti EY-kysymystä taloudellisten näkökohtien pohjalta. Haluan kuitenkin selkeästi tuoda esille sen, että EY näyttää taloudellisestikin ajatellen vaarantavan Suomen oikeutetut intressit, kun vertaillaan EY:n tuomia etuja ja haittoja.

Varovaisenkin arvion mukaan Suomi joutuisi maksamaan tulleina, jäsen- ja muina maksuina EY-jäsenyydestä 7 000 miljoonaa markkaa vuosittain, ja kun tästä summasta vähennetään oletettu maataloudelle saatava tuki 3 000 miljoonaa markkaa, joutuisi Suomi siten maksamaan vuosittain 4 000 miljoonaa markkaa EY:lle. Etasopimuksen nojalla joudumme maksamaan vuosittain noin 120 miljoonaa markkaa.

Toinen haittatekijä on valmisteverojen harmonisoinnista johtuva verotulojen menetys, joka varovaisestikin arvioiden on 14 miljardia markkaa. Pelkästään näiden seikkojen huomioon ottaminen osoittaa, että Eta-sopimus on taloudellisesti jopa edullisempi Suomelle kuin EY-jäsenyys, kun otetaan huomioon, että tärkeimpänä EY-etuna on Etaan nähden pidetty imagoa.

Imagolla on tietysti vähäinen merkitys taloudellisissakin asioissa, mutta sen merkitystä ei voida luotettavasti osoittaa. Monet seikat kui-

tenkin osoittavat, että imagokorostus on täysin liioiteltua ja on osoittautunut lähes uskonkappaleeksi EY:hyn menijöille.

Ensinnäkin on muistettava, että Suomen imago tulee ensi vuoden alusta rakentumaan Eta-pohjalta. Suomi tulee olemaan 380 miljoonan ihmisen sisämarkkinoilla käytännöllisesti katsoen täysin tasaveroisessa kilpailuasemassa kaikkiin EY- ja Efta-maihin nähden. Tällaisessa täysin vapaassa kilpailutilanteessa suomalaisen tuotteen menestyksen edellytys on täysin sama kuin muillakin mailla: tuotteen kilpailukyky. Suomalainen tuote ostetaan vain siinä tapauksessa, että se on hinta — laatu-suhteeltaan paras. Jos se ei ole sitä, se ei tee kauppaansa, vaikka tuote olisi EY-maan nimeltä Suomi valmistama.

Arvoisa puhemies! Taloudellisiin näkökohtiin liittyen on syytä vielä mainita Eta — EY-vertailun osalta, että itsenäisen kauppapolitiikan harjoittaminen on luettava Eta-ratkaisun eduksi. Tavaroiden tuonti EY:n ulkopuolisista maista välttyy tulleilta, jotka EY:ssä tulisivat maksettaviksi ja siten nostaisivat suomalaisen tuotteen hintaa. Vastaavasti Venäjän kanssa käytävä kauppa on Eta-ratkaisussa edullisempaa, koska tullimuuria ei synny Suomen ja Venäjän välille. On myös aiheellista painottaa, ettei mitään tullimuuria synny Suomen ja Ruotsin välille, vaikka Ruotsi menisikin EY:hyn, koska Eta-sopimus jää sellaisenaan voimaan.

Toinen merkittävä alue Etan eduksi on luonnollisesti maatalouspolitiikka. EY:n myötä joutuisimme sitoutumaan EY:n yhtenäiseen maatalouspolitiikkaan, ja lopputulos olisi tämänhetkisten tietojen perusteella niin synkkä, että noin 150 000 ihmistä menettäisi työpaikkansa maatalouden ja elintarviketeollisuuden piirissä. Tällä olisi se kielteinen vaikutus, että maatalouden investoinnit määrältään lähes 40 miljardia markkaa, muodostuisivat ns. uponneiksi kustannuksiksi rakennusten, tilojen ja koneiden menettäessä arvonsa tuotantovälineinä. Tämä johtaisi osaltaan pankit erittäin vaikeaan taloudelliseen kriisiin tapahtuneiden maatalouden investointien rahoittajana.

Kolmantena alueena Etan eduksi voidaan mainita oikeus itsenäiseen talous- ja rahapolitiikkaan. Niin kipeä kuin suomalaisille viimesyksyinen devalvaatio olikin, on muistettava, että Suomen kilpailukyvyn palauttamiseksi voidaan ajautua tilanteisiin, joissa on turvauduttava devalvaatioon. Tämä ei olisi käytännössä mahdollista EY:ssä, ja näin pitkien laskusuhdanteiden aikana Suomen kilpailukyky vaarantuisi hyvin vakavalla tavalla.

Yhteenvetona totean, että vaikka EY-jäsenyydestä olisi joitakin taloudellisesti merkittäviä yksittäisiä etuja Etaan nähden, kokonaisarvostelu puoltaa mielestäni Eta-ratkaisua myös taloudellisten etujen kannalta.

Arvoisa puhemies! Painottaessani Eta-sopimuksen paremmuutta EY:hyn nähden on aiheellista lyhyesti käsitellä niitä argumentteja, joiden avulla on yritetty jo etukäteen eliminoida Eta-sopimuksen pitkäaikainen merkitys.

Ensinnäkin on väitetty, että Eta-sopimus on väliaikainen, koska useita Efta-maita saattaa liittyä EY:hyn. Tähän väitteeseen on helppo vastata. Eta-sopimusluonnoksessa on nimenomainen maininta siitä, että Eta-sopimus ei ole esteenä EY:hyn liittymiselle. Näin siis on nimenomaisesti otettu huomioon Efta-maiden mahdollinen liittyminen EY:hyn, joten tällaiset liittymiset eivät millään tavalla vaikuta Etan voimassaoloon.

Toinen väite liittyy siihen, että Etasta tulisi ns. tynkä-Eta, jos useat maat liittyisivät EY:hyn. Tämäkin väite on merkityksetön, koska Euroopan sisämarkkina-alue säilyy täysin samanlaisena riippumatta sitä, montako maata sisämarkkinoille tulee Eftan ja montako EY:n puolelta. Näin Etan merkityksen vähätteleminen onkin nähtävä pyrkimyksenä torjua ylivoimaisesti paras perustelu EY-jäsenyyden torjumiselle taloudellisin perustein. Tällainen menettely on varsin hämmentävää ottaen huomioon, että ensi vuoden alusta alkaville sisämarkkinoille Suomi ei voi edes teoriassa päästä EY-jäsenyyden avulla, vaan pelkästään Eta-sopimuksen nojalla, koska EY-jäsenyys Suomen osalta alkaisi aikaisintaan vuoden 95 alussa.

Arvoisa puhemies! Olen johdonmukaisesti sanonut, että siinäkään tapauksessa, että Suomen taloudelliset edut puoltaisivat EY-jäseneksi menemistä, en tule kannattamaan jäsenyyttä. Perusteluni ovat siten painavammat kuin taloudelliset hyöty — haitta-näkökohdat. Nämä painavimmat perustelut liittyvät mm. Suomen itsenäisyyteen ja puolueettomuuteen.

Suomen itsenäisyys.

EY-keskustelussa on tavattoman paljon puhuttu siitä, menettäisikö Suomi itsenäisyytensä tai itsenäisyyttään liittymällä EY:n jäseneksi. Itsenäisyyden menetys on haluttu kiistää vetoamalla Suomen vaikutusmahdollisuuksiin EY:ssä. On myös perusteltu itsenäisyyden säilymistä Saksalla ja Ranskalla. Toisaalta on väitet-

ty, että Suomi olisi jo tosiasiallisesti monin kansainvälisin sopimuksin joutunut luopumaan itsemääräämisoikeudestaan hyvin monissa asioissa.

Itse näen itsenäisyyden syvimpänä ilmauksena vapauden. Itsenäisellä valtiolla on vapaus päättää omista sisä- ja ulkopolitiikkaan kuuluvista asioistaan. Jos valtio ei voi näin tehdä, se ei mielestäni ole itsenäinen sanan varsinaisessa merkityksessä. Sillä, mistä tällainen päätäntävallan kaventuminen tai puuttuminen johtuu, ei ole merkitystä, joten oman tulkintani mukaan Suomi ei olisi itsenäinen valtio enää Euroopan yhteisön jäsenenä.

Julkisuudessa on esitetty eri arvioita siitä, kuinka suuri osa Suomea koskettavista päätöksistä tehtäisiin Brysselissä. Yleisin arvio liikkuu 80 prosentissa. Tämä arvio perustuu toisaalta Jacques Delorsin arvioon, jonka mukaan Brysselissä tullaan päättämään 80 prosenttia asioista. Toisaalta tanskalaiset ovat esittäneet omana arvionaan tällaisen luvun.

Suomessa on pyritty rinnalle tuomaan lähes päinvastainen luku eli 30 prosenttia, jolloin lähtökohdaksi on otettu yhden syksyn hallitusten esitysten vertailu niihin alueisiin, jotka Brysselissä päätetään Maastrichtin ja aikaisempien sopimusten perusteella. Kiistän kuitenkin jyrkästi, että tämä 30 prosenttia antaisi oikean kuvan tosiasiallisesta tilanteesta.

Ensinnäkin oikean kuvan hahmottamiseksi esitetty laskentatapa on täysin kestämätön, koska laskelma tietyn syksyn hallitusten esitysten kattavuudesta koko päätöksenteon osalta on jätetty tekemättä. Toisaalta pääpaino on kohdistettu liiaksi hallituksen esityksiin, koska myös ministeriötasolla tehdään tavattoman paljon lainsäädäntöä, joka velvoittaa kansalaisia. Olennaisinta on kuitenkin huomata päätösten osalta se, että lakivaliokunnassa kuultujen asiantuntijoiden mukaan ei ole olemassa yhtään sellaista oikeudenalaa joka varmuudella jäisi Brysselin päätäntävallan ulkopuolelle. Euroopan unioni on siten nähtävä aina syvenevänä yhteisönä, joka hitaasti, mutta varmasti päättää kaikista niistä asioista, jotka jollakin tavalla tukevat yhdentymistä.

Arvoisa puhemies! Tästä menettelytavasta voidaan ottaa yksinkertainen esimerkki. Yksittäisen jäsenmaan harjoittaman pakolaispolitiikan ei luulisi suoralta kädeltä olevan Brysselin päättäjien mielenkiinnon kohteena. Tosiasiassa Maastrichtin sopimuksella päätettiin yhteisen intressin alueeksi mm. pakolais- ja siirtolaispolitiikka. Miten tämä voidaan järkevästi selittää? Vastaus perustuu siihen, että Euroopan yhteisön muuttuessa Maastrichtin sopimuksella poliittiseksi Euroopan unioniksi sovittiin, että jokainen jäsenvaltion kansalainen saa unionin kansalaisuuden vuonna 94. Tämä kansalaisoikeus antaa vapaan oikeuden liikkua ja asua missä tahansa Euroopan unionin alueella. Kaiken lisäksi unionin kansalainen saa osallistua ja olla ehdolla asuinpaikkakuntansa kunnallisvaaleissa. Juuri tästä johtuen Bryssel haluaa päättää yhteisestä pakolaispolitiikasta, koska jos esimerkiksi Suomi ottaisi 2 000 venepakolaista Suomeen ja antaisi näille Suomen kansalaisuuden, tulisi heistä samalla automaattisesti myös unionin kansalaisia.

Juuri unionin kansalaisuudesta johtuen voidaan johtaa hyvin laajalle meneviä vaatimuksia yhtenäisestä lainsäädännöstä kaikissa EY-maissa. Jo nyt on tiedossa, että EY:ssä on suunniteltu yhtenäistä eurooppalaista siviililakikirjaa. Tästähän olisi käytännöllistä hyötyä kansalaisten siirtyessä vapaasti maasta toiseen, koska esimerkiksi avioliittolaki ja huoneenvuokralaki olisivat sisällöltään samanlaisia eri maissa.

Mutta ei ainoastaan siviililainsäädäntö, vaan myös rikoslainsäädäntö on epäilemättä yhteisen intressin alueita ennemmin tai myöhemmin. Tätä puoltaa juuri unionin kansalaisten oikeusvarmuuden takaaminen. Muuttaminen maasta toiseen ei tuo yllätyksiä sen suhteen, mikä on sallittua ja mikä on rikos. Toisaalta kansainvälinen huumerikollisuus ja muukin järjestäytynyt rikollisuus asettaa yhä suurempia vaatimuksia rikoslainsäädännön harmonisoinnille. Vastaavasti voidaan ajatella, että esimerkiksi rattijuopumuksen hyvin erilainen sääntely promillerajojen suhteen vaatii harmonisointia lähtien Ruotsin 0,2 promillesta päätyen Saksan ja lähes 10 muun maan 0,8 promillen rajaan.

Euroopan yhteisöllä on selvästi halua vaikuttaa kolmansien maiden ihmisten perusoikeuksiin ja -vapauksiin. Tästä voi helposti päätellä, että EY tulee myös omien jäsenmaiden kohdalla puoltamaan perusoikeuksien ja -vapauksien harmonisointia. Tällöin joudutaan välttämättä harmonisoimaan myös rikoslainsäädäntöä hyvin pitkälle lähtien oikeudesta elämään ja kuolemaan ja päätyen myös erilaisten vapauksien takaamiseen.

Tässä yhteydessä haluan painottaa sitä, että en lainkaan puutu siihen, olisiko tehtävä päätös Brysselissä huonompi vai parempi kuin Suomen päätös, vaan osoitan Euroopan unionin kehitys-

piirteitä näytöksi siitä, että Suomi tosiasiallisesti menettää erittäin laajasti oikeuden päättää omista asioistaan. Tälle kehitykselle ei ole mitään päätepistettä.

Nyt voidaan tietysti väittää, että vielä monin osin edellytetään yksimielisyyspäätöksiä Euroopan unionin lainsäädäntövallan rajojen osalta. Tämä puolustautuminen on kuitenkin sinänsä heikko, koska tosiasiassa pieni valtio ei voi vetooikeudellaan systemaattisesti vastustaa Euroopan unionin kehityspyrkimyksiä aina syvenevään integroitumiseen, koska jokainen jäsenyyttä anova valtio joutuu hyväksymään Euroopan yhteisön alkuperäiset tavoitteet lähtien Rooman sopimuksesta.

Totean vielä lopuksi, että Suomen aseman vertaaminen Saksaan ja Ranskaan on sinänsä epäonnistunutta, koska nämä maat lukeutuvat niihin suurvaltoihin, jotka tulevaisuudessa tulevat hallitsemaan kaikkia Euroopan unionin jäsenmaita Brysselin päätöksenteon avulla.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka.

Arvoisa puhemies! Yksi vakavimpia menetyksiä päätöksentekovallan osalta olisi EY:ssä ulko- ja turvallisuuspolitiikan päätöksentekovalta. Hallitus antaa tässä suhteessa harhaanjohtavan kuvan tosiasiallisesta tilanteesta. Maastrichtin sopimuksessa on vahvistettu kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvat alueet yhteisen politiikan kohteeksi. Sen lisäksi on nimenomainen artikla, joka velvoittaa jäsenmaita aktiivisesti ja varauksetta tukemaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa keskinäisen solidaarisuuden ja lojaalisuuden hengessä. Tämän selvemmin ja yksiselitteisemmin ei voida asiaa ilmaista. Suomella ei ole pienintäkään mahdollisuutta jättäytyä ulkopuolelle tästä kehityksestä EY:n jäsenenä. Lisäksi Maastrichtin sopimus sisältää maininnan siitä, että ulko- ja turvallisuuspolitiikka voi johtaa yhteiseen puolustukseen. Näin ollen ei voi olla mitään estettä sille, että Euroopan unioni perustaa Länsi-Euroopan unionin myötä itselleen yhteiset puolustusvoimat. Näin Suomi olisi lopullisella tavalla menettänyt asemansa itsenäisenä valtiona yhdellä tärkeimmistä alueista suhteessaan ulkovaltoihin.

Puolueettomuus.

Arvoisa puhemies! Suomen keskeisin osa ulkopolitiikkaa on ollut vuosikymmenien ajan johdonmukaisesti puolueettomuuspolitiikka. Ei siten ole ihme, että vielä keväällä 1990 valtioneuvoston tiedonannossa Eta-neuvottelujen osalta todettiin, että jäsenyys Euroopan yhteisössä ei ole sovitettavissa yhteen puolueettomuuspolitiikkamme kanssa eikä Suomi siten pyri yhteisön jäseneksi.

Vastaavasti ulkoministeri Paavo Väyrynen kirjoitti Suomen puolueettomuuspolitiikkaa käsittelevässä lisensiaatintutkimuksessaan, että harjoittamansa puolueettomuuspolitiikan vuoksi Suomi ei voi eikä halua olla Euroopan talousyhteisön jäsen. Väyrynen totesi myös, että liikehdinnät Venäjällä eivät tuo muutosta tähän asiaan, koska jatkossakin Suomi tulee elämään vahvan Venäjän ja vahvan Saksan välissä.

Tammikuussa käydyssä EY-keskustelussa puolustusministeri Rehn totesi, että me voisimme operoida modernin puolueettomuus-käsitteen merkeissä. On kerta kaikkiaan surkuhupaisaa, että puolustusministerimme on ilmeisesti valmis tekemään 180 asteen käännöksen Suomen harjoittaman puolueettomuuspolitiikan osalta ja puhumaan tästä ikään kuin puolueettomuus-käsitteen uudelleenmäärittelynä. Näinhän poliitikko voi tietenkin tehdä, mutta silloin hän unohtaa, että puolueettomuudella on myös tosiasiallinen sisältönsä, jolloin puolueettomuuden harjoittaminen edellyttää johdonmukaista politiikkaa.

Puolueettomuuspolitiikan tärkein tehtävä on harjoittaa sellaista rauhanaikaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, että puolueeton valtio voi minkä tahansa sodan syttyessä pysyttäytyä kokonaan sodan ulkopuolella puolueettomuutensa perusteella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että puolueeton valtio ei voi osallistua rauhankaan aikana minkäänlaisiin sanktioihin ja liittoutumiin, joiden vuoksi sen puolueettomuus asetettaisiin kyseenalaiseksi. Siksi pidän kuulumista jo YK:honkin kriittisenä ratkaisuna.

Demokratian puuttuminen EY:stä.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen kansanvallan ja demokratian kannalta EY edustaa yhteisöä, johon ei pitäisi liittyä mistään hinnasta. Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle. Suomen hallitusmuoto ei edes tunne sellaista mahdollisuutta, että päätöksentekovalta luovutettaisiin Suomen kansalta muihin käsiin. Tiedämme varsin hyvin, että jo suomalaisessa yhteiskunnassakin on nähty vakavana vaarana päätöksenteon vieraantuminen kansasta, mikä ilmenee siinä, että todellista päätöksentekovaltaa eivät käytä käytännössä 200 kansanedustajaa, vaan 10—20 kansanedustajaa. Tältä osin Suomi voi kuitenkin tehdä korjauksia sikäli kuin korjaustahtoa riittää.

Liittyminen EY:hyn veisi lopullisesti Suomen kansalta mahdollisuuden vaikuttaa tosiasiallisesti päätöksentekoon kaikkien niiden päätösten

osalta, jotka tehdään Brysselissä. EY:n puolestapuhujat myöntävätkin auliisti EY:ssä vallitsevan ns. demokratiavajeen, mutta tämä ilmaisu on täysin valheellinen siihen tosiasiaan nähden, että EY ei edusta minkäänlaista demokraattista päätöksentekoa.

Perustelen kantaani täsmällisyyden vuoksi seuraavasti. Varsinaiset päätökset tehdään ministerineuvostossa, jossa on 12 jäsentä, yksi kustakin jäsenmaasta. Päätökseksi riittää yleensä kahden kolmasosan enemmistö. Kun kokonaisäänimäärästä 76:sta riittää 54 äänen enemmistö, ymmärtää varsin hyvin, kuinka paljon Suomella olisi vaikutusmahdollisuutta 3 äänen voimin. Näin viisimiljoonainen Suomi joutuisi 3 äänen voimin suoritetusta vastustuksesta huolimatta hyväksymään kaikki ministerineuvoston päätökset.

Toinen lähes yhtä tärkeä elin Euroopan yhteisössä on komissio, jossa on 17 jäsentä. Suomella olisi yksi jäsen komissiossa. Komissiolla on lainsäädännön aloiteoikeuden osalta monopoli. Lisäksi komissio huolehtii EY:n lainsäädännön noudattamisesta ja komission asema onkin rinnastettu vastaavaksi kuin Suomessa hallituksen asema. Mielenkiintoiseksi komission aseman tekee se, että jokainen komission jäsen joutuu vannomaan valan, jolla jäsen sitoutuu noudattamaan yksistään Euroopan yhteisön etua. Komission päätökset tehdään suljetuissa istunnoissa, eivätkä äänestystulokset ole julkisia. Näin komission 17 jäsentä päättävät kaikkea muuta kuin demokraattisessa järjestyksessä asioita silmälläpitäen yksistään Euroopan yhteisön etua.

Euroopan 518-jäsenisen parlamentin asema on lainsäädännön osalta käytännössä vain neuvoa antava. Sillä ei ole sen enempää aloitevaltaa lainsäädännön osalta puhumattakaan minkäänlaisesta päätäntävallasta. Suomi saisi parlamenttiin 16 jäsentä. Kun Saksalle on samanaikaisesti luvassa lisäpaikkoja Saksojen yhdistymisen vuoksi, olisi Euroopan parlamentissa noin 550 paikkaa, joista Suomen osuus olisi siten uljaat 3 prosenttia.

Euroopan parlamentin osalta ovat useat tahot viitanneet pyrkimyksiin lisätä parlamentin valtaa. Tällä seikalla olisi kuitenkin lakivaliokunnassa kuultujen asiantuntijoiden mukaan vain haitallinen vaikutus pienten valtioiden kannalta, koska Suomen suhteellinen painoarvo vain entisestään heikentyisi Euroopan parlamentin saadessa lisää valtaa.

Edellä esitetyn lisäksi EY-tuomioistuin ikään kuin sinetöi kansanvallan ja demokratian puuttumisen EY:stä, koska EY voi antaa kaikkia tuomioistuimia sitovia päätöksiä EY-oikeuden alalta. EY-tuomioistuin vahvistaa voimakkaasti tuomarivaltioajatusta, ja onkin sanottu, että Yhdysvaltain korkeimman oikeuden jälkeen EY:n tuomioistuimella on kaikkein suurin valta. Tämä johtuu siis siitä, että EY:n tuomioistuimella on valta tulkita ja luoda uuttakin oikeutta yli lakitekstien kielellisen tulkinnan. Käytännössä tämä on johtanut siihen, että EY-tuomioistuin tekee ratkaisuja, jotka johtavat yhä syvempään yhdentymiseen. Tämä poikkeaa varsin olennaisesti siitä asemasta, mikä meillä tuomioistuimille kuuluu vallan kolmijako-opin pohjalta.

Arvoisa puhemies! Näiden sinänsä järkyttävien tosiasioiden vuoksi Brysselissä ovatkin erittäin merkittävässä asemassa suuryritysten palkkaamat lobbaajat eli vaikuttajat. Lobbaajat pyrkivät epävirallisin keinoin saamaan päätöksenteon vastaamaan työnantajiensa etuja. Lobbaajia on Brysselissä yli 3 000 ja yksistään Fiatin autotehtaalla 30. Kun tammikuussa puheenvuorossani tiedustelin lähinnä sosialidemokraateilta, kuinka monta lobbaajaa he ovat suunnitelleet lähettää Brysseliin, jotta Suomen painoarvo kasvaisi, vastasi ed. Jaakonsaari pontevasti, että siellä on jo Liikanen ja hän vastaa tuhatta.

Näyttää siis todella siltä, että meitä suomalaisia ei vaivaa minkäänlainen alemmuudentunne vaan selittämätön suuruudenhulluus, jos kuvittelemme voivamme tosiasiallisesti vaikuttaa Brysselissä äänioikeudellamme. Olen vakuuttunut siitä, että jos käyttäisimme noin 4 000 miljoonan vuosimaksut lobbaajien palkkaamiseen, saisimme paremmat edut EY:stä ulkopuolisena jäsenmaana kuin EY-maana, koska saisihan 4 000 miljoonalla markalla palkattua varovaisestikin arvioiden yli 2 000 lobbaajaa Brysseliin rasvaamaan päättäjiä. Selvää on, että lobbaajia vaativa vaikuttaminen estää käytännössä sen, että ruotsinkielisillä, lappalaisilla, vammaisilla, työttömillä, köyhillä ja millään muullakaan väestöryhmällä voisi olla mitään merkittävää lobbaajajoukkoa Brysselissä. Näin heidän toivokseen jäisi murujen tippuminen rikkaiden päättäjien pöydältä, koska rikkaiden päättäjien intressissä on pitää köyhät siinä määrin kylläisinä, ettei minkäänlaista luokkasotaa syttyisi tuloerojen yhä enemmän kasvaessa rikkaiden ja köyhien kansalaisten keskuudessa. Myös ed. Jaakonsaaren mainitsema Liikanen tekisi varmasti tunnollista työtä kaikkien niiden suomalaisten intressiryhmien puolesta, joilla ei ole varaa omaan lobbaajaan.

Arvoisa puhemies! Puheeni kakkososan pidän huomenna.

Ed. M ä k i p ä ä : Herra puhemies! Suomen hallituksella on viimeisten kuukausien aikana ollut ihmeteltävän tulenpalava kiire EY:n täysjäsenyyden hakemiseen. Tämä kiire on kummasteltavaa, kun tosiasiassa päättäjämme eivät edes tiedä, mitä vaikutuksia jäsenyys tuo mukanaan itsenäiselle Suomelle. Harvoin itsenäinen valtio on lähtenyt vaarantamaan itsenäistä asemaansa ja päätösvaltaansa yhtä epämääräisillä ja vähäisillä perusteilla kuin Ahon hallitus tänä päivänä Suomen liittämisessä Euroopan yhteisöön on lähtenyt tekemään.

Lähes ainoa tarkasti määritelty hyötynäkökohta EY-jäsenyydelle hallituksen tiedonannossa ja jo aikaisemmin annetussa selonteossa on epämääräinen sana imago. Imago-sana tuntuu hallitukselle olevan voimakkaampi kuin perustuslaki tai kansallinen itsemääräämisoikeus tai peräti itsenäisyys. Imagoon liittyvillä perusteilla hallitus olettaa Suomen pääsevän eroon tällä hetkellä olevista taloudellisista vaikeuksistaan ja sopeutuvan EY:ssä vallitsevaan entistä kovempaan kilpailuun. Tämä käsitys on selkeä harha, sillä Suomen tulee omilla toimenpiteillään pystyä saamaan maamme uuteen nousuun. Näiksi kotimaisiksi teoiksi ei riitä esimerkiksi ministeri Juhantalon peräänkuuluttama viidennen ydinvoimalan rakentamispäätös ja sitä kautta muka parantunut kilpailukyky. Tilanne on kuin kansanedustajien edellytettäisiin uskovan vielä joulupukkiin.

Hallituksen ja sen ministerien tulisi merkittävästi vastuuntuntoisemmin edes pohtia, mihin Suomi on menossa ja mitä ollaan tekemässä. Suomalaista kilpailukykyä ei paranneta hallituksen tähän saakka esittämillä toimenpiteillä, joilla on pelkästään rangaistu ja heikennetty entisestään maamme vähävaraisimman kansanosan taloudellisesta tilannetta. Toimenpiteet ovat pelkästään heikentäneet kotimaista kulutusta ja kiristäneet tavallisen palkansaajan verotuksen jo Euroopan ennätystasolle. Sen sijaan hallitus ei ole puuttunut esimerkiksi ylisuuriin eläkkeisiin ja keinottelulla aikaansaatuihin voittoihin.

Hallitus on täysin voimaton tällä hetkellä vallitsevassa taloudellisessa kaaoksessa, jonka ovat aiheuttaneet valtiovallan myötävaikutuksella ja hyväksynnällä riehuneet kasinopelurit. Tämän lisäksi syyllisiä ovat taitamattomat ja vastuuttomat suuryritysten johtajat.

Suomalaista pankkipolitiikkaa on harjoitettu kuin viimeistä päivää ja rahaa on jaettu täysin vailla vakuuksia tai riittäviä tietoja rahojen jatkosijoituskohteista. Nyt on tässä tilanteessa tullut pää vetävän käteen ja herroille tullut hätä. Avuksi huudetaan EY:tä kuin messiasta ikään. Todellisuus on kuitenkin huomattavasti karumpi, sillä Euroopan yhteisö ja sen rahoittajapiirit eivät ole yhtä sinisilmäisiä kuin Suomen hallitus ja suomalaisten pankkien johtokerma. Ruusuiset unelmat Suomeen virtaavista ulkomaisista sijoituksista tulevat osoittautumaan pelkäksi harhakuvaksi, ja maamme tulee EY:n jäsenenä heräämään hyvin karuun ja kylmään aamuun muutaman vuoden kuluttua.

Suomalainen kilpailukyky on pitkään perustunut pienen ja keskisuuren työvaltaisen teollisuuden tehokkuuteen, korkealaatuisuuteen ja mukautuvaisuuteen. Viime vuosina on vastoin SMP:n esittämää kantaa hallitus pyrkinyt suosimaan pääomavaltaista, keinottelulla pyörivää ja vähän työllistävää teollisuutta ja elinkeinoelämää. Nyt tämä linja on osoittanut tehottomuutensa ja haavoittuvuutensa, samalla kun pienet ja keskisuuret yritykset on ajettu taloudelliseen ahdinkoon. Aiemmin maamme talouden selkärankana toiminut yritystoiminta yskähtelee pahasti pääoman puutteesta ja heikentyneestä kilpailukyvystä. Hallituksen tulisikin jo nyt viimeistään herätä huomaamaan se totuus, että pienet ja keskisuuret yritykset tulevat olemaan taloutemme selkäranka myös tulevaisuudessa kuuluimmepa Euroopan yhteisöön tai emme. Suomella ei ole varaa päästää tuhansia työllistäviä yrityksiä konkurssiin, sillä silloin työttömien määrä tulee entisestään nousemaan ja vähäinenkin teollisuutemme mukautuvaisuus entisestään heikkenemään. Valtiontakuulaitoksen ja muiden valtiovallan tukitoimien avulla tulee nopeasti ryhtyä entistä enemmän tukemaan uusiutumiskykyistä ja kansainvälisesti kilpailukykyisintä tuotantohaaraamme eli pkt-yrityksiä.

EY-jäsenyyden myötä Suomi on menettämässä itsenäisyytensä, sillä yhä useampi päätös tulee tehtäväksi Brysselissä tai Strasbourgissa. Suomen eduskunnan valta kapenee merkittävästi, ja siitä on muodostumassa Brysselin marionettieduskunta, joka päätöksellään siunaa jo aiemmin hyväksytyt ratkaisut. Samoin hallitus on valmis uhraamaan hyväksi koetun ja menestyksellisesti harjoitetun puolueettomuuspolitiikan ja puhuu tällä hetkellä liittoutumattomuuspolitiikasta. Tämäkin politiikka saattaa osoittautua täysin mahdottomaksi tulevina vuosina, mikäli Suomi menee täysjäseneksi Eu-

roopan yhteisöön. Yhä enemmän Euroopan unioniksi muuttuva yhteisö on jo päättänyt varsin lyhyellä tähtäimellä myös puolustuspoliittisesta ja ulkopoliittisesta yhdenmukaistumisesta ja yhteisön johdon alaisuudesta. Näin ollen Suomi voi piankin löytää itsensä Euroopan äärilaidalta Brysselin ohjauksessa sätkivänä pienenä pohjoisena kääpiönä, jolla ei ole enää käytännössä mitään sanansijaa sitä koskevissa ratkaisuissa. Alle 20 edustajalla ei monisatapäisessä eurokansanedustajien joukossa ole suurtakaan merkitystä. He voivat toimia ainoastaan demokratian näennäisinä etäispäätteinä ilman todellista päätäntävaltaa.

Hallitus ei ole itsekään selonteossaan ja tiedonannossaan pystynyt perustellusti esittämään, kuinka paljon Euroopan yhteisön jäsenyys tulee maallemme maksamaan ja kuinka paljon se tulee maatamme hyödyttämään. Erilaisista laskelmista ja selvityksistä on kuitenkin helppo päätellä, että menopuolelle aiheutuvat kustannukset ovat huomattavasti korkeammat ja varmemmat kuin mahdolliset saatavat.

Menopuolella ovat esimerkiksi Suomen useiden miljardien suuruiset jäsenmaksuosuudet, valmisteveron romahdusmainen alentuminen ja monet muut valtion tulojen alentumiset. Kaiken kaikkiaan varovasti arvioiden Suomen menot lisääntyvät tai tulot alenevat EY:hyn liittymien takia yli 10 miljardilla markalla vuosittain. Tulopuolella on sarakkeessa lähinnä jälleen epämääräinen sana imago. Toisin sanoen Suomi ostaa imagomerkkisen tuotteen noin 10 miljardin markan vuosittaisella maksulla. Harvoin lienee Euroopassa käyty yhtä kallista kauppaa kuin Suomi käy sanalla imago. Loppujen lopuksi tilanne tulee päättymään siihen, että lopullisen laskun tästä kaupasta tulevat maksamaan suomalaiset veronmaksajat ja ennen kaikkea kaikkein pienituloisimmat kansalaiset. Mahdollisia tukiaisia ja avustuksia Suomen aluepolitiikalle tai maataloudelle on turha tässä vaiheessa arvuutella, sillä ne ovat hurskaiden lupauksien, pitkällisten neuvottelujen ja ennen kaikkea suurten maiden hyväntahtoisuuden varassa.

Kaikkein masentavin EY:hyn liittymisen vaikutus tullee kuitenkin olemaan suomalaiselle maataloudelle. Täysjäsenyys Euroopan yhteisössä tulee merkitsemään sitä, että tällä hetkellä maassamme olevista noin 130 000 maatilasta, joista 80 000 on päätoimisia, tulee määrä putoamaan noin puoleen. Tämä tulee merkitsemään sitä, että suuria alueita maaseudustamme tulee jäämään lähes autioksi ja maataloudesta elantonsa saaneiden henkilöiden määrä romahtamaan nykyisestään. Jäljelle jäävien tilojen kooksi on laskettu tarvittavan 60 hehtaarista 150 hehtaariin tilan tuotantosuunnasta riippuen. Herääkin kysymys, kuinka monta 150 hehtaarin tilaa pystytään ylläpitämään esimerkiksi Kainuussa tai vaikkapa Satakunnassa. Määrä ei voi olla kovin suuri. Tässä on vaarana tulla eteen tilanne, jossa palataan kauan sitten luovuttuun torpparijärjestelmään, jossa kunnan alueella on yksi tai muutama suuri tila, joiden alaisuudessa pieniä tiloja toimii. Tämän kaltainen suuryritysmaatalous lieneekin keskustalaisten haaveena ja päämääränä EY:hyn liittymisen jälkeen.

Keskustan sanansaattajat ovat ehkä tähän saakka pystyneet tupailloissa puhumaan kauniita sanoja niin, että keskustalaiset äänestäjät ovat vielä epätietoisia Euroopan yhteisöön liittymisen todellisista vaikutuksista maaseudulle. Samoin keskustan johto on kaavaillut eduskunnan EY-tiedonantoäänestyksistä todennäköisesti sellaisen kaavion, ettei keskustan kansanedustajilla ole tarvetta joutua painamaan epäluottamusta hallitukselle ilman, että he voivat todistaa äänestäneensä EY:hyn liittymistä vastaan niin halutessaan. Toisin sanoen keskustan mahtava propagandakoneisto on jälleen tehnyt tehtävänsä ja pyrkii hämäämään suomalaisia tekemällä mustasta valkoisen ja valkoisesta mustan. Uskon kuitenkin, että suomalainen äänestäjä on tässä asiassa niin valveutunut, että ymmärtää itseänsä sumutettavan. Keskustapuolue on rähmällään EY:hyn päin pakottaen kaikki kansanedustajansa tätä tukemaan, myönnettiinpä se puolueen taholta tai ei.

Herra puhemies! Lopuksi vielä muutama sana Suomessa tällä hetkellä korkeatasoisesta sosiaaliturvasta ja perusturvasta. Länsi-Euroopan maissa on kansalaisten sosiaaliturva merkittävästi heikompi kuin Suomessa tänä päivänä. Sosiaaliturvan rahoitus tapahtuu myös olennaisesti enemmän työntekijärahoitteisesti maassamme. Liittymällä Euroopan yhteisöön tulee Suomi sitoutumaan myös tämän suuntaiseen kehitykseen, jolloin väistämättä maallemme tulee ylivoimaiseksi ylläpitää nykyisen kaltaista ja tasoista sosiaaliturvaa. Tämä tulee merkitsemään sitä, että kaikkein heikompiosaisten asema tulee entisestään huonontumaan ja toisaalta parhaiten toimeentulevien asema entisestään paranemaan. Suomesta tulee muodostumaan suurten tuloerojen ja elintasoerojen maa. Keskustan vielä vaalitaistelussaan lupaama perusturvan kehittäminen on jo tällä hetkellä käytännössä unohdettu kir-

jain, ja lopullisesti tämä pyrkimys romutetaan EY:n täysjäsenyyden kautta.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. K o r k e a o j a : Arvoisa puhemies! Analysoin Suomen EY-jäsenyyden hyötyjä ja haittoja selontekokeskustelussa tammikuussa. Päädyin siihen, että Suomen kannalta ei ole viisasta nopealla aikataululla pyrkiä unioniksi muuttuvan Euroopan yhteisön jäseneksi. Kantani ei ole muuttunut. En aio tässä yhteydessä käydä samoja asioita läpi. Otan esille vain muutaman keskeisimmän näkökohdan.

Katson ensinnäkin, ettei Suomen tulisi poliittisen tilanteen ollessa lähialueillamme sekavin vuosikymmeniin muuttaa perinteistä puolueettomuuspolitiikkansa linjaa, mitä sitoutuminen Maastrichtin kokouksen päätöksiin mielestäni mitä ilmeisimmin edellyttää.

Toiseksi katson, että jäsenyyden kansantaloudelliset vaikutukset ovat jääneet täysin puutteellisesti selvitetyksi. On käynyt ilmi, että Vattin tutkimus, joka on ainoa kokonaisvaikutuksia arvioida tutkimus, kyhättiin kokoon noin kuukauden aikana, ja tulos on sen mukainen. (Ed. Kekkonen: Mihin tieto perustuu?) Se, että useissa teollisuuden ja kaupan sektorikohtaisissa kannanotoissa on päädytty arvioimaan jäsenyyttä myönteisesti, ei merkitse sitä, että jäsenyydellä kansantalouden kokonaisuuden kannalta olisi myönteinen vaikutus. — Tieto ryhmän nopeasta koolle kutsumisesta taikka muistion kyhäämisestä perustuu Reino Hjerppen lausuntoon eräässä tilaisuudessa, jossa hän sanoi, että lokakuussa heille annettiin tehtävä selvittää kansantaloudellisia vaikutuksia ja teoksen pitää olla valmis jo kuukauden päästä. (Ed. Myller: Hallitus ei antanut enempää aikaa ja sitten syyttää!) — Kansantalouden kokonaisuuden kannalta tehtävä arviointi on valtiovallan asia. Kuten totesin, tämä tehtävä on kerta kaikkiaan puutteellisesti tehty.

Käsitykseni on, että Suomessa ei ole osattu arvioida riittävän hyvin tulevan Eta-ratkaisun vaikutuksia, jotka mielestäni ovat suurempia kuin luullaan. On korostettu, että Eta-sopimus parantaa viennin mahdollisuuksia. Näin epäilemättä on, mutta saman asian kääntöpuoli on se, että myös tuonti Suomeen helpottuu. Se osuus kansantaloudessa, johon kasvava tuontipaine kohdistuu, on paljon suurempi kuin vientisektorin osuus. Kun tiedämme, ettei taloutemme ole ns. eurokunnossa, on vääjäämättömänä seurauksena jälleen sysäys hallitsemattomaan rakennemuutokseen, josta tälläkin hetkellä edellisten muutosten jälkeen vielä kärsimme.

Jos tämän jälkeen kahden vuoden päästä eli 95, niin kuin monet haluavat, Suomi liittyisi EY:n jäseneksi, aiheutuisi tästä seuraava voimakas yhteiskunnan ja talouselämän rakenteiden muutos. On mielenkiintoista huomata, että samat piirit, jotka nyt kiivaimmin ajavat Euroopan yhteisön jäsenyyttä, olivat muutama vuosi siten rahamarkkinoiden vapautumisen ja kasinotalouden puolestapuhujia. (Ed. Kekkonen: Keitä puhuja tarkoittaa?)

Rakenteiden näin nopea muuttaminen ei mielestäni ole viisasta, koska nopea muutos vääjäämättä aiheuttaa monenlaisia ongelmia, ennen muuta työttömyyttä, mikä jo nyt on sietämättömän korkealla tasolla. Viisasta olisi siis katsoa Etan vaikutukset ja arvioida jatko vasta sen jälkeen.

Kolmanneksi emme ole mielestäni ollenkaan riittävästi arvioineet Euroopan yhteisön oikeudellista, poliittista ja yhteiskunnallis-taloudellista luonnetta. Vähän kärjistetysti voidaan sanoa, että yhteisö on luonteeltaan byrokraattinen, epäkansanvaltainen ja taloudellista tehokkuutta, työnjakoa ja kilpailua ylikorostava vahvojen liitto, jossa ihmisen ja luonnon tarpeet ovat väistyviä. Se on kaukana tasa-arvoisesta kansanvaltaisesta pohjoismaisesta yhteisöstä.

Tasavallan presidentti katsoi puheessaan valtiopäivien avajaisissa, että Suomen tulisi hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä. Asia kuuluu hallitusmuodon mukaan presidentin päätösvallan piiriin. Kun näin on, on vähintäänkin epäselvää, mistä keskiviikkoisessa äänestyksessä päätetään. Selvää on, että tuolloin päätetään hallituksen nauttimasta luottamuksesta, mutta päätetäänkö myös jostain muusta? Pääministeri on ilmoittanut, että kysymys on nimenomaan hallituksen luottamuksen mittaamisesta. Pääministerin ilmoituksesta ja presidentin valtaoikeuksista seuraa loogisesti se, ettei keskiviikon äänestyksessä ole viime vaiheessa kysymys kannanotosta siihen, jätetäänkö jäsenanomus vai ei.

Näin ollen, jottei mielipiteeni itse asiaan jäisi epäselväksi, ilmoitan, että henkilökohtainen kantani on, ettei Suomen tulisi nyt hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä. Teen ilmoituksen, kun ed. Markku Laukkasen henkilökohtainen mielipiteenilmaisu täällä aiheutti kiitoksia muun

muassa ed. Kekkonelta. Halusin minäkin oman mielipiteeni tässä kirjattavaksi. (Ed. Aittoniemi: Näkyykö se taululla?)

Päätöksentekojärjestelmän kannalta tilanne on mielestäni kuitenkin täysin epätyydyttävä. Valtiosääntöämme tulisikin kiireesti muuttaa niin, että tasavallan presidentin valtaoikeuksia huomattavasti supistettaisiin ja eduskunnan ja hallituksen valtaa vastaavasti lisättäisiin ja vastuut täsmennettäisiin. Nykyinen tilanne johtaa siihen, että on vaikea sanoa, mikä on hallituksen valta ja vastuu jäsenyysneuvottelujen aloittamisesta ja myös niiden mahdollisesta keskeyttämisestä, jos neuvottelut eivät ota sujuakseen Suomen asettamien ehtojen mukaisesti.

Ahon hallitus esittää tiedonannossaan tiukkojen reunaehtojen asettamista Suomen EY-jäsenyyden toteutumisen ehdoiksi. Hallitus toteaa tiedonannossaan, että Suomen puolueettomuuden ydintä voidaan luonnehtia sotilaalliseksi liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi. Sanamuoto kertoo yhtäältä sen, mikä on Suomen puolueettomuuden keskeisin sisältö, mutta ilmaisee samalla, että puolueettomuuskäsite sisältää muutakin kuin mainitun ytimen. Tämä onkin tärkeää, sillä Suomen tulee perinteisen puolueettomuuspolitiikkansa mukaisesti neuvotteluissa EY:n kanssa edellyttää oikeutta itse harkita, mihin toimenpiteisiin se haluaa ryhtyä muissakin kuin aseellisissa kriiseissä, joita mahdollisesti syntyy Suomelle tärkeillä alueilla.

Hallitus toteaa tiedonannossa edelleen, että Suomen kylmästä ilmastosta ja muista luonnonolosuhteista johtuen keskeisiä neuvottelutavoitteita Suomelle ovat maatalouden tuotantomahdollisuuksien säilyttäminen ja EY:n aluetukijärjestelmän kehittäminen pohjoiset olosuhteet huomioon ottavaksi. Kun sanalla maatalous tarkoitetaan vakiintuneen terminologian mukaan maanviljelystä eli kasvinviljelyä ja kotieläintaloutta, merkitsee tiedonannon teksti ehdotonta tavoitetta saavuttaa neuvotteluissa sellaiset uudet järjestelyt EY:n maatalouspolitiikassa, jotka eliminoivat sen kilpailuhaitan, joka syntyy Suomessa kylmästä ilmastosta ja harvasta asutuksesta. (Ed. Kekkonen: Mikä on puhujan johtopäätös?)

Monet asiantuntijat ovat pitäneet tiedonannossa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista erittäin vaikeana, jopa mahdottomana. Hallituksen keskeiset ministerit ovat kuitenkin sitoneet arvovaltansa näiden tavoitteiden toteuttamiseen, minkä katson merkitsevän sitä, että neuvottelut katkeavat, ellei tavoitteita saavuteta. Kokoomuksen ryhmäpuheenjohtajan kanta, jonka mukaan hallitus ei ole asettanut ehdottomia reunaehtoja, on väärä. Keskustan ryhmälle tiedonannon teksti ei anna mahdollisuuksia tulkintoihin. Kuten pääministeri on useita kertoja korostanut, Suomen jäsenyys ei ole mahdollinen, ellei mm. tiedonannossa esitettyjä ulkopolitiikkaa ja elintarviketaloutta koskevia ehtoja voida saavuttaa.

Arvoisa puhemies! Jos Suomi päättää hakea EY-jäsenyyttä, mikä lienee selvää mm. presidentin kanta huomioon ottaen, on se tehtävä, kuten pääministeri on todennut, tiukoilla reunaehdoilla. Samalla hallituksen on jatkettava puutteelliseksi jäänyttä selvitystyötä jäsenyyden kansantaloudellisten ja muiden vaikutusten huolelliseksi selvittämiseksi. Hallituksen on myös toimittava niin, että vaihtoehtoisia toimintastrategioita selvitetään, kuten pääministeri on julkisuudessa luvannut, ja viisaasti varmistetaan se, että ellei jäsenyysneuvotteluissa saavuteta Suomen asettamia tavoitteita, neuvottelut voidaan katkaista ja hoitaa Suomen edut vaihtoehtoista strategiaa noudattaen.

Ed. S a a r i o : Rouva puhemies! Maatalous on noussut Suomen Eurooppa-kytkennöistä käytävissä keskusteluissa asemaan, jota sen rooli kansantalouden numeroin mitattuna ei lainkaan edellyttäisi. Kun siihen kuitenkin liittyy paitsi asiallisia myös tunneväritteisiä ilmaisuja, kuten juuret, maalaismaisema, omavaraisuus, alkaa tätä tohinaa ymmärtää hieman paremmin. (Ed. Aittoniemi: On siinä jotain muutakin!) Kysymys lienee myös siitä erityisasemasta, jossa Suomen maatalous on koko itsenäisyytemme ajan voinut elää. (Ed. Aittoniemi: Se on kaikkein haavoittuvin!) Elintarviketuotantomme on järjestetty yksinomaan kotimaiselle perustalle, tuonnilta on suojauduttu sekä määrällisin että hintarajoituksin. Vuorovaikutusta ulkomaiden kanssa ei juuri ole päässyt syntymään. Maatalouspolitiikan ohjenuoraksi on otettu se, että kaikille viljelijöille turvataan tulotaso. Vientiä on harjoitettu vain pakon sanelemana huikean ylituotannon purkamiseksi. (Ed. Kekkonen: Mikä on puhujan johtopäätös?) — Puhuja päätyy, kunhan kuulija jaksaa kuunnella.

Maatalous on ollut suojattuna paitsi kilpailulta myös todelliselta ja muutoksiin johtavalta kritiikiltä. Vaikka siitä saa enää leipänsä vain noin 170 000 kansalaista, on sen yhteiskunnallinen merkitys ominaispainoaan selvästi suurempi. Tämä tullee ymmärretyksi siten, että monen

kaupunkilaispäättäjän juuret ovat maalla. (Ed. Korkeaoja: Täsmälleen sama asia EY:ssä!)

Nyt ollaan saran päässä. Maatalouden kokonaistuotanto ei enää voi kasvaa. Sen on alennuttava. Näin ei myöskään viljelijöiden maataloudesta saama tulo voi lisääntyä. Kuluttajat eivät suostu maksamaan enää nykyistä korkeampia hintoja, toisin sanoen markkinat eivät kestä, eikä valtiontalous kykene rahoittamaan lisätukea. Viljelijät ovat syystä huolissaan. Syyt tosin eivät aina ole samat. Osalle lienee vasta nyt paljastunut vuosikymmeniä harjoitetun maatalouspolitiikan harha. Heidän annettiin uskoa, että kaikki voi jatkua ennallaan ja tuotantotekniikan ja markkinoiden sekä kulutuksen muutos ei mitenkään koskisi heitä. Sellaisiakin on, jotka ovat tuskaantuneet yrittämiseen, koska järjestelmä on vain suosinut vähenevän tuotannon jakamista kaikkien tuottajien kesken.

Suomen maatalouden ei ole annettu kehittyä todellisen yrittäjyyden suuntaan, mihin sillä kyllä olisi ollut täydet edellytykset, vaikka hehtaarituottomme onkin keskieurooppalaista selvästi alhaisempi. Kun MTK lähinnä keskustan vahvalla tuella on rakentanut toimintamallin, jossa kasvavaa tuotantoa on pidetty tasapainossa leikkaamalla kaikilta, ei rakenne tietenkään ole voinut kehittyä. Yrityskoko ei ole kasvanut, ja näin tietenkin erityisesti kotieläintuotannossa, koska lupa- ja kiintiöjärjestelmällä on sen kasvu tehty mahdottomaksi. Näin investoinnit ovat vajaakäytössä, mikä ei liene sen paremmin kehittämishaluisen maatalousyrittäjän kuin kansantaloudenkaan etu.

Hallinnointi ja byrokratia ovat olleet maaseudun kehittämisen suuri jarru. Viimeistään silloin, kun havaitsee, että vain katovuosi pelastaa kansantalouden maatalouden lisälaskulta, tajuaa, että me olemme rakentaneet mahdottoman järjestelmän. Poliittisia virityksiä on vahvistettu maataloustulolailla, joka osaltaan on tukenut vinosuuntausta. Täydellinen tuloja kustannuskompensaatio on johtanut siihen, että maatalouden tuotantopanokset ovat nousseet kohtuuttomiksi. Maatalous on käytännössä veronmaksukyvytön, tosin se on henkirahansa maksanut hankkimiensa tuotantopanosten kautta. Viljelijöiltä on otettu maksimihinta kaikista tuottamiseen tarvitsemistaan neuvoista. Näin on suomalaisen maatilatalouden osaamisesta ja toiminnan tehostamisesta saatu hyöty valunut tuotantoyksiköitten ulkopuolelle. Olen jo aikaisemminkin todennut ja toistan sen jälleen tässä: Maatalous on elättänyt kilpailukyvytöntä elintarviketeollisuutta ja tarjonnut lihavia vuosia tuotannossaan tarvitsemiensa raaka-aineitten ja laitteiden valmistajille ja kauppiaille. Vuosien ajan pikkuhiljaa rakennetusta maatalouspolitiikasta on kasvanut Frankensteinin hirviö, joka on nyt vapaalla jalalla ja aiheuttaa kauhua ympäristössään.

Suomalaiset tuottajahinnat karkasivat käsistä 1970-luvulta lähtien. Jos tuolloin olisi maltettu ryhtyä esimerkiksi kanavoimaan edes pientä osaa kompensaatiosta viljelystä luopuville, olisi päästy nykyistä edullisempaan tilakokoon eikä tuottajahintojen ero eurooppalaisiin olisi lähimainkaan niin suuri kuin nykyisin. Tuotanto, jota ei syödä, on ongelma, ja näilläkin hehtaarisadoilla tavaraa tulee. Esimerkiksi Valtion viljavarastossa on vielä senkin jälkeen, kun veronmaksajain tuella on viety 900 miljoonaa kiloa, jäljellä noin miljardin erä.

Viljelijät toki joutuvat osallistumaan ylituotannon markkinoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Kiusatusta veronmaksajasta se saattaa tuntua oikealta, mutta samalla se kertoo systeemin älyttömyydestä. Näin nostetaan kustannuksia ja tuottaminen sekä kuluttaminen tulee yhä kalliimmaksi. Jos haluttaisiin tehdä oikeutta sekä tuottajille että kuluttajille, poistettaisiin keinotekoiset verot ja maksut. Näin tuottajahinnat saataisiin alemmaksi.

Euroopan yhteisöstä on tehty maataloudelle ydinpeloitteen vertainen uhkakuva. Kun hyvin tiedetään, että Suomi aikoo hankkiutua yhteisön jäseneksi, on käyttökelpoista laittaa kaikki muutoskivut tämän tiliin. Tällöin toivotaan, ettei kukaan huomaa, että muutokset ovat jo alkaneet täysin EY:stä riippumatta.

Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle Euroopan yhteisön jäsenyydestä omalla tavallaan vahvistaa maatalouden mittakaavavirheen. Puhdasoppisia tietysti houkuttaisi lähteä leijumaan jonnekin sinne, minne ed. Donnerin yksinkertainen ja selkeä ponsilauselma asian veisi, mutta toisaalta on sanottava, että käytännön profaanissa elämässä todellista puhtautta löytyy vain täydellisessä pimeydessä. Sinne minä en taitoineni tohdi lähteä kuljeskelemaan.

Toisaalta on myös niin, että Euroopan yhteisön jäsenyyden hakeminen on kyllä siinä määrin merkittävä kysymys, että muotoseikkoihin ei ehkä kannattaisi takertua. Kun tulen mäenlaskukaupungista, niin totean, että mäenlasku on muodostunut yhä enemmän pituuslajiksi. Jos vaikka alastulossa hieman töksähtää, on pituus ratkaiseva. Sen estämättä on tietysti herkullista

seurata myös sellaisia suorituksia, joissa päästään pitkälle ja mennään kauniisti.

Nyt Suomi kuitenkin ajaa Brysseliin härkävaunussa ja vainovalkeiden saattelemana. Tässä haluaisin todeta, että jos valkeiden polttamisella taloudellinen tilanne kirkastuisi, savuaisivat monet nurkat, sillä konkurssiin tai muuten toimintansa lopettamiseen ajautuneiden yrittäjien ja ansiotasostaan rutkasti tinkineitten kuluttajien määrä on moninkertainen MTK:laisiin verrattuna, niin että odottakaapas tätä.

Erityisesti kuluttajaan rooli EY-keskustelussa on jäänyt varsin ohueksi. Puhutaan kilpailun lisääntymisestä, markkinoiden avautumisesta ja tätä kautta saatavasta kuluttajiinkin kohdistuvasta hintaedusta. (Ed. Kekkonen: Kuuluuko puhuja hallitusrintamaan?) — Jaa, katsotaan kun päästään loppuun saakka tässä puheessa. — Samaan aikaan on pakko kysyä, onko meillä keinoja ja kanttia murskata rasva- ja sokerimonopolit. Tätä tulen kysymään erikseen hallitukselle osoittamassani kysymyksessä. Niin ikään voimme kysyä, pääsevätkö halvemmalla tuotetut ja jalostetut elintarvikkeet todella Suomen markkinoille. Kun päivittäistavarakaupasta keskusliikkeiden ketjuilla on reilusti yli 90 prosentin markkinaosuus, saattaa epäilevän mieleen pujahtaa sellainenkin ajatus, että kaupan katteeseen tulee suurempi hyöty kuin kuluttajille.

Eri puolilta maata kantautuneet tiedot kertovat lisäksi siitä, että kilpailuun on suurten toimesta valmistauduttu varsin hyvin hankkimalla mm. parhaat mahdolliset liikepaikat maasta, vaikkei tämän päivän kilpailutilanne sitä vielä vaatisikaan. Yksinomaan nämä taustat tiedossa on Suomen viranomaisilla paljon tehtävää huolehtiessaan siitä, että integraation etu kohdistuisi niille, jotka siitä aiheutuvat kustannukset joutuvat lopulta maksamaan.

Keskustelun viritys on välistä kuulostanut siltä kuin tukiais-Suomi kolkuttelisi Euroopan portteja. On tietenkin välttämätöntä, että Suomi huolehtii itselleen ne edut, joita muutkin asemassamme olevat valtiot yhteisöltä voivat saada. Hakeutuminen EY:n jäsenyyteen merkitsee ymmärtääkseni kuitenkin sitä, että Suomi lähtee etsimään talouteensa menestystä, lisää vientiä ja lisää jaettavaa kansantalouteen. Tämä ei onnistu keskittymällä yksinomaan pohdiskelemaan erilaisten tukien ja aluepoliittisten etujen saatavuutta, vaan paneutumalla vientimme edistämiseen. Hallituksen tiedonannossa esitetyt talouspoliittiset toimenpiteet ja siinä mainittu kattava talous- ja teollisuuspoliittinen ohjelma ovat vastaansanomattoman oikeita ja viisaita. Enää ei tarvita muuta kuin kykyä sen toteuttamiseen. Se edellyttää väistämättä, että hallituksen sisällä on kyettävä nykyistä yhtenäisempään ja linjakkaampaan politiikkaan. Tulevaisuus ei näytä rohkaisevalta, mikäli porvarillisuuden peiton alta tuon tuosta putkahtaa esiin MTK:n karvainen pukinsorkka. (Ed. Kekkonen: Kuuluuko puhuja hallitusrintamaan?)

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! On kulunut kaksi kuukautta hallituksen EY-selonteosta käydystä lähetekeskustelusta. Suomen kansa ei ole keskustellut EY-jäsenyyden vaikutuksista paljoakaan pitempään kuin mainitut pari kuukautta. Nyt hallitus on jättämässä EY-jäsenyyshakemuksen.

Kiire EY-jäsenyyden hakemisessa kuvastanee melkoista paniikkia maamme hallituksessa. Kamppailu EY-jäsenyyden puolesta ja sitä vastaan on nostattanut kansalaiskeskustelua asian merkitykseen nähden verraten laimeasti. Hallituksen EY-propaganda on toiminut tehokkaasti ja saanut tukea mm. sosialidemokraateilta ja joltakulta vihreältäkin.

Kaiken kaikkiaan tuntuu siltä, että monet suomalaiset ovat matkalla Euroopan yhteisöön melko lailla sokkoina. Heidän asennoitumistaan kuvaa vaikkapa lause: Kun sinne kuitenkin mennään. EY-jäsenyys on juntattu kansan kalloon vääjäämättömäksi tulevaisuuden visioksi. Jäsenyydelle esitettäviltä vaihtoehdoilta edellytetään paljon vankempia perusteluja kuin jäsenhakemuksen puolustukselta.

Epäilen, että nopea jäsenhakemuksen jättäminen ja siitä käydyn yhteiskunnallisen keskustelun niukkuus ovat omiaan jatkamaan Suomessa henkisen pysähtyneisyyden aikaa. Suomettuminen jatkuu uudessa muodossa. Hoetaan EY-jäsenyyden hyvistä puolista ja yritetään tehdä huonoistakin hyviä. EY:n kielteiset vaikutukset sivuutetaan valitettavan usein tokaisulla: No, se haitta tulisi, vaikka ei oltaisikaan EY:ssä.

En usko, että tämä päättelyautomaatti kestäisi pitemmän päälle, mikäli Suomen EY-jäsenyyden tai EY:n ulkopuolelle jäämisen vaikutuksia olisi tutkittu perusteellisemmin kuin toistaiseksi on tehty. EY:ssä tapahtuvien muutosten vuoksi täysjäsenyyden lopullisia vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan on toki mahdotonta arvioida ehdottomalla tarkkuudella.

EY-keskustelu, jossa kriittinen suhtautuminen yhteisöön on valitettavan usein yhdistetty kuluneesti heikkoon suomalaiseen itsetuntoon,

on osoittanut myös leimaavuutta. EY-jäsenyys on mielikuvatasolla saanut voiton. Siinä määrin yleisesti siihen on kytketty dynaamisuus ja muutos, joita se tuskin vauhdittaa muussa kuin kaupallisessa merkityksessä.

Arvoisa puhemies! Suomessa käydyn EY-keskustelun vajavaisuus on ilmeisesti yhteydessä siihen, että maassamme on viime vuosina keskusteltu aivan liian vähän erilaisten talousjärjestelmien vaikutuksesta yhteiskunnan kehitykseen. Reaalisosialismin hautautumisella on kuviteltu kuitattavan ne kysymykset jotka liittyvät markkinatalouden tai suunnitelmatalouden paremmuuteen ja niiden ongelmiin. Silti esimerkiksi ympäristöongelmien ratkaisemiseen liittyvistä ongelmista ei päästä eroon vain uskolla markkinavoimiin ja toteamalla, että suunnitelmataloushan se vasta saikin aikaan ympäristöongelmia.

Suomalaisen keskustelun niukkuutta mielestäni osaltaan selittää se, että ns. kriittisistä suomalaisista yhteiskuntatieteilijöistä merkittävä osa on ollut marxilaisia tutkijoita, jotka ovat kärsineet henkisestä halvaannuksesta reaalisosialismin romahduksen myötä. Meiltä ovat puuttuneet jokseenkin tyystin sellaiset tutkijat, jotka olisivat arvioineet kriittisesti sekä suunnitelmataloutta että markkinataloutta.

Myöskään yhteiskuntatieteen uusi suunta, ympäristötieteellinen ympäristötutkimus, joka on meillä varsin nuorta, ei ole toistaiseksi onnistunut herättämään perusteellista keskustelua siitä, millaisiin taloudellisin ja yhteiskunnallisin ehdoin ympäristöongelmat olisivat parhaiten hallittavissa. Ympäristöverotuksen kehittäminen on eräs keino, muttei tietenkään ainoa.

Yhteiskuntatieteelliseltä pohjalta lähtevän talousjärjestelmä- ja ympäristökeskustelun vähäisyys selittänee paljolti sitä intoa, jolla monet vihreät ja sosialidemokraatit ovat viemässä maatamme Euroopan yhteisöön. Kun suunnitelmatalouden rauniot savuavat itäisessä Euroopassa, saattaa tuntua turvalliselta nojata EY:hyn, joka on muuttumassa ja jonka kautta voidaan uskoa saatavan jonkinlainen ote markkinataloudesta. "Mennään EY:hyn vaikuttamaan" on innostunut lause, joka kuvastaa tätä ajatuskulkua.

Mutta kuinka realistinen ajatuskulku EY:n vihertämisestä tai muuttamisesta nykyistä ratkaisevasti enemmän sosiaalista oikeudenmukaisuutta tavoittelevaksi liittoumaksi oikein on? Eikö EY:n historia kerro pikemmin reagoijan kuin edelläkävijän roolista niin ympäristöasioissa kuin sosiaalipolitiikassakin? Millä perustein on syytä olettaa EY:n suunnanmuutosta ympäristöpolitiikan reagoijasta toimijaksi, joka ennakoi ongelmia? (Ed. Kekkonen: Mikä on reaktion ja edelläkäymisen ero?) — Tästä voimme keskustella pitempäänkin. Lyhyesti voin kuvata asiaa esimerkiksi ympäristöpolitiikan osalta sillä tavoin, ed. Kekkonen, että Keski-Euroopassa on ollut huomattavia ympäristöongelmia, joita on ollut pakko paikata, mutta niitä ei ole ennakoitu. Siinä on yksi esimerkki erosta. (Ed. Kekkonen: Se on kuitenkin vain reaktio!) — Minunko reaktioni? (Ed. Kekkonen: Ei, vaan keskieurooppalaisten!) — Niin, mutta kun ympäristöpolitiikan pitäisi olla toisenlaista.

Rooman sopimus joka tapauksessa korostaa neljää vapautta eli markkinatalouden hengessä tavaran, palveluiden, pääoman ja ihmisten vapaata liikkuvuutta ensisijaisena tavoitteena muihin tavoitteisiin nähden. Tämä on mielestäni huomionarvoista siitä huolimatta, että EY on reagoinut eräisiin ympäristöongelmiin säädöksillä, jotka ovat Suomen lainsäädäntöä tiukempia. EY:n suunnittelemaan hiilidioksidiveroonkaan ei ole mielestäni syytä suhtautua pelkällä riemulla, mikäli samanaikaisesti ei tiukenneta esimerkiksi ydinvoimaloiden vakuutus- ym. maksuvelvoitteita.

Mielestäni visio EY:stä pitkäjänteisen ympäristöpolitiikan ykkösairueena näyttää epärealistiselta. Euroopan yhteisöön tai Euroopan unioniin vaikuttanee tulevaisuudessakin vahvasti talouselämän lyhytnäköinen etu, mikä on omiaan laimentamaan esimerkiksi vihreiden vaikutusmahdollisuuksia sen muuttamiseksi. On syytä myös muistaa, että pinnaaminen ympäristöpolitiikan toteuttamisessa on yleistä EY:n sisällä.

Maailman laajuisen ja toimivan ympäristöpolitiikan toteuttamisen kannalta on välttämätöntä yhdistää ympäristöarvot ja talouden toiminta. Tämä pitää mielestäni paikkansa EY:tä kannattavienkin vihreiden päätelmissä. Ympäristöarvojen ja talouden yhdistämisessä tulisi kuitenkin pyrkiä sellaisiin maailman laajuisiin ratkaisuihin, joissa otetaan huomioon myös köyhien maiden houkutus pysyä neuvotteluratkaisujen ulkopuolella. Niitä on tuettava taloudellisesti ympäristön suojelemisessa ja taloutensa järkevässä kehittämisessä. Pelkään pahoin, että EY:n pyrkimys protektionismiin yhteisön ulkopuolisia maita kohtaan ei edistä mainitunlaisen globaalin ympäristöpolitiikan toteutumista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen EY-tiedonanto ei vakuuta minua kuten ei vakuuta EY-selontekokaan. Edellä olevan perusteella kanna-

tan ed. Pulliaisen tekemää lausumaehdotusta, jonka mukaan EY-jäsenhakemusta ei tulisi jättää.

Ed. Hiltunen: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käytävä EY-keskustelu, EY-tiedonannon käsittely ja päätös EY-jäsenhakemuksen jättämisestä, tulee jäämään historiaan hyvin merkittävänä. Asiakirjat, joihin on kirjattuna ratkaisevaan päätökseen johtaneet keskustelut, kannanotot, ponnet ja eri edustajien käyttäytyminen äänestyksissä, tulevat olemaan vielä kovan analyysin kohteena samoin kuin tutkijoiden sekä historian kirjoittajien tarkastelun kohteena.

Olemme tekemässä historiamme tärkeintä päätöstä. Päätöksen vaikutukset ovat meiltä vielä salatut. Parhainkaan ennustaja, tulevaisuuden näkijä tahi tutkija, saati päättäjä, ei voi mielestäni markkinoida omaa näkemystään ainoana oikeana totuutena. Tietoisuus päätöksen merkittävyydestä on kuitenkin tärkeä.

Olisin toivonut, että EY-tiedonanto olisi käsitellyt perusteellisemmin EY-jäsenyyden haittoja ja etuja sekä myöskin Etan ja EY:n vertailua.

En voi olla ihmettelemättä jälleen tätä mahdotonta kiirettä jäsenhakemuksesta päättämisen suhteen. Miksi emme voisi odottaa Eta-ratkaisun vaikutuksia talouskehitykseemme ja teollisuuden ongelmiin? Meillä ei ole vielä konkreettisia kokemuksia eikä tietoa Etan vaikutuksista, joten emme voi edes vertailla Etaa ja EY:tä käytännössä. Mielestäni Eta-sopimus riittää pohjaksi kanssakäymiselle Länsi-Euroopan kanssa ja antaa vapaat kädet kanssakäymiselle myös muun maailman kanssa, millä on erittäin suuri merkitys kansainvälisesti. Etan merkitystä maallemme olisikin pitänyt tarkastella huomattavasti enemmän.

Mielestäni on huolestuttavaa, että tiedonannossa ei nosteta yhtään asiaa sellaiseksi kysymykseksi, joka olisi meille selväsanainen ehto liittymiselle EY:n jäseneksi. Suomi on tavoittelemassa kehitykselleen, tilanteelleen apua tai tukea jostakin ulkopuolelta. Uskoa omiin mahdollisuuksiin ei näytä enää löytyvän, olemme luovuttamassa pois tärkeää omaisuuttamme, pääomaa: itsenäisyyttämme, ja tähän tapahtumaan odotetaan nyt vain kaikilta päättäjiltä tukea ja ymmärtämystä sokeasti.

Hallitus on tiedonantoonsa kirjannut useita neuvottelutavoitteita, jotka koskevat Suomen puolueettomuutta sekä aluepolitiikkaa ja maataloutta. Jo Euroopan talousalueneuvottelujen yhteydessä saatiin kuitenkin todeta, ettei tämän tyyppisillä tavoitteilla ole läpimenomahdollisuuksia. Kansalaisia ja meitäkin täällä tuuditetaan perusteettomaan toiveikkuuteen. Tiedonannossa on liittymisehdot ja järjestelyt todella kirjattu sellaiseen muotoon, ikään kuin kaikki olisi mahdollista saavuttaa tai kunhan nyt jotain saadaan, niin ollaan tyytyväisiä.

Pettymys itselleni oli, että tiedonanto on todella ylimalkainen, pinnallinen, ehkä epärehellinenkin. Paljon rehellisempää olisi ollut selkokielisesti todeta, että on kysymys vain EY-jäsenhakemuksen jättämisestä tai ei-jättämisestä. Puhuminen reunaehdoista tai neuvottelutavoitteista on mielestäni hajoava tai räjähtävä kupla.

Integraatio on edennyt Euroopan yhteisössä vaiheittain ja etenee yhä syvemmälle Maastrichtin sopimuksen mukaisesti kohti taloudellista ja poliittista unionia. Uhka mielestäni maamme itsenäisyydelle ja puolueettomuudelle on juuri se, että Suomi olisi hyväksymässä sellaisenaan yhteisön säännöstön, Maastrichtin sopimuksen sisällön ja Euroopan unionin päämäärän ja myös sen, mitä on sovittu Euroopan unionin yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, puolustusulottuvuuden kehittämisestä ja Länsi-Euroopan unionin roolista. En voi hyväksyä liittovaltioksi kehittyvää yhteisöä.

Kun pohdimme, millainen on Euroopan unioni, on meidän uskallettava nähdä, että ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen sekä taloudellis-kaupallinen valtioliitto pyrkii turvaamaan jäsentensä edut kolmansiin maihin nähden. Se tulee luomaan ympärilleen vahvan suojajärjestelmän, tullimuurin, ja se harjoittaa alueellaan sisämarkkinakauppaa jättäen ulkopuolelle usean miljardin kansat. Euroopan unioni on pääosin taloudellisille arvoille rakentuva valtioliitto, jolle humaanisuus ja sosiaalisuus ovat vähempiarvoisia. EY on itsekäs, kylmä ja kova, omia etuja ajava valtioliitto, jolle kansojen välinen yhteisvastuu ja heikommassa asemassa olevien huomioon ottaminen ovat toisarvoisia asioita.

Tiedonannon sisältö tuotti pettymyksen erityisesti myös siltä osin, ettei se selvittänyt, minkälainen tulee olemaan kansalaisten Eurooppa, ihmisten Eurooppa, vastakohtana talous-Euroopalle. Mielestäni maamme kansalaisten edut eivät ole näin ollen turvattavissa Euroopan yhteisön jäsenyydellä. Lisäksi on nähtävä, että Euroopan yhteisössä on tavoitteena yhdenmukaistaminen, samankaltaistaminen ja harmonisointi, mikä tulee vaikuttamaan väistämättä meilläkin eri hallinnonaloilla.

Sosiaaliturva nyt ja tulevaisuudessa varmasti

askarruttaa meitä kaikkia. Ellei, olen vakavasti huolestunut, mikä on meidän vastuumme lähimmäisistämme. Eikö enää löydykään toisesta ihmisestä välittämistä? Mikä on yhteiskunnan tehtävä? Sosiaalinen ulottuvuus on mielestäni yksi keskustelemattomia asioita käsiteltävän asian yhteydessä. Tiedän, että sanotaan: Meidän ei tarvitse muuttaa sosiaaliturvaamme. Ei ole eurolakia, mikä edellyttäisi tätä. Saamiemme tietojen mukaan EY:ssä olemme kuitenkin nettomaksajina, ja toinen merkittävä, vaikuttava tekijä on se, että meiltä edellytetään verotuksemme harmonisointia. Edellä mainitusta johtuen on edessämme tilanne, jolloin rahoituspohja murenee julkiselta palvelurakenteeltamme ja sosiaaliturvaltamme. Vaikka Euroopan yhteisö ei sinänsä määrää terveydenhuollon ja sosiaaliturvan tasoamme, joudumme EY:n välillisten vaikutusten seurauksena purkamaan ja saneeraamaan palvelujamme ja järjestelmiämme EY:n ehdoin eikä vain kansallisin päätöksin.

Merkittävä uhkatekijä on siis se, että saneeraus tulee tapahtumaan EY:n ehdoin. Tätä uhkatekijää, epäkohtaa, ei sulje pois se olettanut, että voisimme olla tarjoamassa omaa hyväksi havaittua mallia yhteisön malliksi eri jäsenmaille toteutettavaksi. Voimme toki tarjota omaa malliamme, mutta meidän on otettava huomioon yhteisön jäsenmaissa vallitseva taloudellinen tilanne, arvomaailma ja kova kilpailu selviytymisestä yleensä, jolloin sosiaaliturvan nostaminen tai kehittäminen ei ole ensimmäisiä tavoitteita.

Uhkana maamme ja kansalaistemme hyvinvoinnille näen myös sen, että EY:llä ei ole alkoholipolitiikkaa, saati että se perustuisi terveyspoliittisille näkemyksille. Tiedämme, että Euroopan yhteisön maat ovat sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti hyvin riippuvaisia alkoholista. Jos EY-maissa kauppa- ja terveyspoliittiset näkemykset joutuvat alkoholiasioissa vastakkain, tiedämme, että kaupalliset näkemykset voittavat. Monet asiantuntijat pitävät suurena uhkana suomalaisten kansanterveydelle siirtymistä EY-käytäntöön. En jaksa uskoa, että voisimme säilyttää nykyisen terveyspoliittisen linjamme. Seuraukset olisivatkin vakavat sosiaalisesti, taloudellisesti ja henkisesti.

Arvoisa rouva puhemies! En voi myöskään hyväksyä sitä ideologiaa, mikä yhteisössä vallitsee. Yhteisön kehitys perustuu kulutuksen kasvuun ja tuottavuuden lisääntymiseen, jatkuvan kasvun ideologiaan, jossa yhteydessä mielestäni on jäänyt täysin keskustelematta se, mikä on ihmisarvokäsitys ja elämisen tarkoitus yleensä yhteisössä ja edelleen muodostuvassa unionissa. Haluankin kysyä: Onko hallituksessa keskusteltu kysymyksestä, mikä on ihmisen arvo hänen eri elämäntilanteissaan? Millainen arvo hänelle annetaan kehitysvammaisena, sairaana, vammaisena tai syrjäytyneenä?

Terveydenhuoltoon liittyvä eutanasiakysymys on noussut esille EY-direktiivejä ajatellen. Kysynkin, onko STM selvittänyt, minkälainen eutanasialainsäädäntö on EY:ssä ja onko valmisteilla direktiivejä kyseessä olevaa asiaa koskien. Vaikka tässä asiassa on kysymys pienestä yksityiskohdasta, on sillä vakava signaali, mitä kaikkea ihmisen elämään ja elämän hallintaan vaikuttavia asioita tultaneen EY-direktiiveillä ohjaamaan ja säätelemään. Itselläni nouseekin kysymys: kunhan emme olisi maksamassa liian kovaa hintaa oletetusta hyvästä.

Näen myös vakavana uhkana tulevaisuudessa sosiaalis-taloudellisen kahtiajaon: tuottavat — ei-tuottavat yksilöt, työssä olevat — työttömät, heikot — vahvat, köyhät — rikkaat, sairaat — terveet jne. Toisaalta keskustelematta on peruskysymys, sitoudummeko aina vain jatkuvan taloudellisen kasvun ideologiaan nyt jo rikkaassa Länsi-Euroopassa vai löytyisikö tälle vaihtoehtoa, minkä uskon toki löytyvän, mutta vain kansalliselta päätöksenteon pohjalta. Pohjoismainen demokraattiseen, sosiaaliseen, ekologiseen ja inhimilliseen markkinatalouteen perustuva yhteiskuntamalli on säilytettävissä kansallisella päätöksenteolla.

Arvoisa puhemies! Tiedonannossa esitetyt perustelut EY-jäsenhakemuksen jättämiselle eivät ole vakuuttaneet minua jäsenyyden puolesta äänestämään eikä myöskään hakemuksen jättämisen puolesta äänestämään, vaan kansamme turvallisuutta, puolueettomuutta, itsenäisyyttä sekä taloudellista ja kansallista hyvinvointiamme uhkaavat tekijät ovat nousseet yhä selkeämmin esille. Jäsenyyshakemus olisi mielestäni virheratkaisu ja uhka suomalaiselle kehitykselle, hyppy sellaiseen kehitykseen, josta ei ole mahdollista noin vain hypätä pois ilman rajuja murtumia yhteiskuntajärjestelmäämme, saati ihmisten arkiseen elämään. Suomi on hyvä maa, jota meidän tulee kehittää itsenäisenä valtiona ollen terveessä kanssakäymisessä muiden kansojen kesken kaikilla inhimillisen toiminnan aloilla. Meillä on kaikki mahdollisuudet selviytyä taloudellisista ja muista vaikeuksistamme itsenäisenä kansakuntana. Meidän tulee luottaa terveellä tavalla suomalaisuuteen ja Häneen, joka on säätänyt meille määrätyt ajat ja asumisen rajat.

Ed. S-L. Anttila: Arvoisa rouva puhemies! Suomen eduskunta on käsittelemässä itsenäisyytensä ajan merkittävintä asiaa, Suomen mahdollista EY-jäsenyyshakemusta, ja käymme tätä keskustelua aamuyön tunteina. Tämä ei suinkaan ole eduskunnan syy, vaan hallituksen taholta on tietty aikataulu annettu.

Sanon suoraan jo heti aluksi, että pidän kyllä täysin perusteettomana sitä, että hallituksen aitio on täysin tyhjä tilanteessa, jossa käydään keskustelua Suomen tulevaisuuteen hyvin merkittävästi vaikuttavasta kysymyksestä.

Hallituksen tiedonanto eduskunnalle Suomen EY-jäsenyyshakemuksesta jatkaa samaa strategiaa, mikä oli hallituksen selonteossakin. Tiedonanto on kritiikitön, ja sen päämääränä on EY-jäsenyyshakemus, ja tällöin tarkoitus pyhittää keinot. Suomen EY-jäsenyyshakemus ja erityisesti se vauhti, jolla asiasta nyt päätetään, on osoitus siitä, että Suomen päättäjät ovat nostaneet kädet ylös Suomen talouslaman edessä ja nyt ollaan hakemassa apua näihin ongelmiimme Brysselistä. Päinvastoin meidän tulisi itse ratkaista tämä kustannuskriisimme, koska me olemme tällä hetkellä kilpailukyvyttömiä eikä EY meistä kilpailukykyisiä tee.

Vielä marraskuussa maan ylin johto esitti marssijärjestyksen: ensin Eta-sopimus, sitten vasta on aika aloittaa EY-keskustelu. Kuinkas kävikään? EY:n aikataulut ovatkin kävelleet Suomen omien etujen edelle. Aikataulu on ollut Suomen hallituksen koko prosessia ohjaava voima. Se on mennyt jopa sen edun edelle, jota olisi hallituksen pitänyt hyvin vakavasti selvittää, eli mikä on Suomen etu.

Presidentti esitti uudenvuodenpuheessaan laajan kansalaiskeskustelun aikaansaamista ja erityisesti kansalaismielipiteen aikaansaamista EY-jäsenyyshakemuksen taakse. Tämäkään ei ole toteutunut. Tavallinen rivikansalainen on varsin hämmentynyt, eikä ihme, jos ajatellaan niitä argumentteja, mitä hallituksen selonteko ja tiedonanto pitävät sisällään. Hallitus on aivan tahallisesti ja tarkoituksellisesti tehnyt selonteosta ja tiedonannosta sekoituksen, jossa on EY:n myönteiset vaikutukset ja omat kansalliset toimenpiteemme sekoitettu keskenään.

Samoin hallitus luottaa Suomen suuriin vaikutusmahdollisuuksiin EY-jäsenenä. Se ei ole uskon asia, vaan kylmät politiikan lait määräävät siten, että he päättävät, joilla on voima ja valta. Suomi integroituu Eurooppaan sellaisella poliittisella voimalla, mikä olisi 3 kansanedustajalla tässä 200 kansanedustajan Suomen eduskunnassa. Ei niillä 3 kansanedustajalla kyllä määrätä, mitä se eduskunta tekee, noin vertauskuvallisesti sanottuna. Tosiasiassa Suomi meneekin Eurooppaan sopeutumaan, ei sanelemaan taikka kirjoittamaan Eurooppaa uudelleen. Hallitus korostaa aivan liiaksi Suomen todellisia vaikutusmahdollisuuksia todeten monissa eri yhteyksissä sen, että me menemme vaikuttamaan, muokkaamaan Euroopan tulevaisuutta.

Selonteon suurin heikkous oli sen kritiikittömyys, ja se olikin kannanotto EY-jäsenyyshakemuksen jättämisen puolesta. Tiedonantoa täällä on arvosteltu sen maatalouspainotteisuudesta. Voin lohduttaa arvostelijoita sillä, että eivät suuret lupaukset ilman rahaa toteudu. Tämä pitää paikkansa juuri hallituksen tiedonannon maatalousosan kohdalla. Kirjoituttihan valtiovarainministeri Viinanen jopa tätä koskevan lausuman hallituksen pöytäkirjaan aikanaan silloin, kun tiedonantoa hallituksessa hyväksyttiin. Pyrkimiset, selvitykset ja tavoitteet ilman rahoitusta ja konkreettisia toimenpiteitä ovat pelkkää sanahelinää.

Maataloudelle EY-jäsenyys on sekä hintasokki että tukisokki. Maatalouden toimintaympäristö muuttuu kokonaan. Siksi olisin keskustajohtoisen hallituksen todella toivonut selvittävän perusteellisemmin EY-jäsenyyden vaikutukset Suomen maataloudelle ja maaseudulle. Onko hallitus halunnut tietoisesti salata tämän? Se on kuitenkin vain lyhyt lohtu. Pian karu totuus kuitenkin paljastuu suomalaisille talonpojille ja suomalaiselle maaseudulle. Talonpojan tulot alenevat EY-jäsenyydessä 50—65 prosenttia nykytasosta, kun otetaan käyttöön Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan hintataso. Hallituksen piirissä on rakennettu aikamoinen utopia Suomen maatalouden selviytymisstrategioista.

Ulkoministeri Väyrysen kantaa selostetaan Kauppalehden Optiossa 12.3.92 seuraavasti: "Maatalous kääntyy hyödyksi koko Suomen kansantaloudelle, jos Väyrysen perusteluihin on uskominen. EY:n jäsenenä Suomessa on samat hinnat kuin EY:ssä ja maatalouden rahoitus tapahtuu olennaisilta osiltaan EY:n kautta. Väyrynen aikookin panna koko EY:n Suomen maatalouden maksumieheksi. — Me joudumme joka tapauksessa maksamaan EY:lle, ja mitä enemmän saamme EY:ltä rahaa maataloudelle, sitä enemmän kuluttajat ja veronmaksajat hyötyvät. Silloin meille tulee myöskin intressi periaatteessa ylläpitää niin korkeaa maataloustuotantoa kuin on mahdollista. Tuotannon lisääminen ei enää

rasita kuluttajien kukkaroa vaan se on EY:n yhteisen maatalouspolitiikan asia, hehkuttaa Väyrynen."

Hämmästyttävää puhetta ulkoministeriltä. Onko Suomen päättäjiltä jäänyt kokonaan huomaamatta se tosiasia, että EY:ssä on jo nyt ennen Suomen liittymistä maataloustuotteiden ylijäämätilanne? Euroopan yhteisö riitelee parhaillaan seuraavien vuosien budjettikehyksistä tavoitteena vähentää mm. juuri maatalouden saamaa tukea ja erityisesti juuri ylituotannosta johtuen, eli ylituotantoa on tarkoitus leikata. Miten siinä yhteisössä olisi tilaa entistä suuremmalle Suomen maataloustuotannolle?

Tässä yhteydessä myös muistutan siitä, että siellä on kiintiöjärjestelmä, jolla mm. Suomen maidontuotanto sidottaisiin tietylle tasolle. Toisin on Tanskan, joka onnistui liittymään Euroopan yhteisöön vuonna 73 tilanteessa, jossa ei ollut kiintiöjärjestelmiä vielä. Silloin Tanskalle sen takia, että tuottajahinnat olivat Tanskassa alhaisemmat kuin EY:ssä, tuli mahdollisuus, kun talonpoikien tulot kasvoivat, lisätä maataloustuotantoa niin merkittävästi, että tänä päivänä Tanska on yksi Euroopan tehokkaimpia maataloustuotteiden viejiä ja vie 60 prosenttia koko tuotannostaan.

Euroopan yhteisössä on yhteinen maatalouspolitiikka, jonka periaatteena on EY-tason tuottajahinnat ja niiden turvaaminen viljelijöille ja ylituotannon viennin rahoitus. EY:n maatalouspolitiikkaa ollaan uudistamassa. Irlantilainen maatalouskomissaari Ray Mac Sharry on tehnyt ehdotuksen, jonka tavoitteena on alentaa mm. viljan hintaa ja korvata se pienille tiloille suorana tulotukena. Tähän uudistukseen sisältyy toki myös keinot jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota ympäristökysymyksiin maatalouden osalta. Viljan hinnan alennus korvattaisiin siis pienille tiloille mutta ei suurille tehotuottajille. Tämä tilanne ei kuitenkaan sovi EY:n sisällä suurille tehokkaille maataloustuottajille. Niinpä, kun eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan valtuuskunta vieraili Tanskassa, kuulimme selkeästi sieltä, että Tanska ei mm. tule hyväksymään tätä Ray Mac Sharryn maatalousuudistusta ainakaan viljan hinnan alennuksen osalta.

Suomi on vauras pohjoinen maa, ja me saanemme 5 — 7 vuoden siirtymäajan maataloudellemme, jos sitä anomme, pyydämme neuvotteluissa. Siirtymäaika ei tee meistä kilpailukykyisiä. Senkin jälkeen Suomen kasvukausi on yhtä lyhyt kuin nytkin. Jos Suomessa aiotaan säilyttää EY-jäsenenä kasvinviljelytuotanto, tarvitaan EY:n viljan hintaan puolet suoraa tulotukea. Mistä se saadaan? Sitä ei saada mistään muusta kuin suoran tulotuen kautta Suomen valtion budjetista sillä edellytyksellä, että Euroopan yhteisön komissio sen maksamisen hyväksyy. Siis summa summarum: Suomi voisi saada EY:ltä aluetukea ym. maatalouden tulotukea määrän, joka olisi noin 2—2,5 miljardia markkaa vuositasolla, ja tämäkin edellyttäen, että käymme todella tehokkaasti neuvottelut ja pidämme puoliamme loppuun saakka.

Yleinen käsitys ainakin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, joissa maa- ja metsätalousvaliokunnan valtuuskunta toissa viikolla vieraili, oli se, että Suomi tulisi saamaan niihin tukiin, jotka EY:n maatalouspolitiikkaan sisältyvät ja joista olisi mahdollisuus Suomelle tukea saada, 25 prosentin rahoitusosuuden EY:ltä 75 prosentin jäädessä suomalaisten itsensä maksettavaksi.

EY:n nykyiset tukijärjestelmät eivät riitä kompensoimaan sitä tulotasoeroa, joka on tosiasia EY:n ja Suomen olosuhteiden välillä. Suomi maksaa jatkossa 7—8 miljardia markkaa vuodessa jäsenmaksua EY:n maatalouspolitiikan menojen kattamiseen. Nyt, kun on sosialidemokraatteja paikalla, kysyn mielelläni: Miten SDP sen hyväksyy, että me tuemmekin eteläisen Euroopan ja yleensä EY:n maatalouden ylijäämien vientiä? Onko se isänmaallisempaa kuin tukea omaa maataloutta Koto-Suomessa? Tämän jälkeenkin meille jää iso lasku itsellemme maksettavaksi maataloutemme osalta, eli käytännössä käy niin, että Euroopan yhteisön täysjäsenyysneuvottelujen jälkeen Suomelle jää omaan syliin suurempi maatalousongelma sisäpoliittisesti kuin ennen EY-jäsenyyttä.

Suomen maatalous tarvitsee nyt nopeasti oman henkiinjäämisohjelmansa siitä riippumatta, olemmeko me Euroopan yhteisön jäseniä vai emme ja missä vaiheessa. Tiukka holhous ja sääntely on nyt purettava, jotta maatilat saavat kehittämisedellytyksiä. Tästä on minusta hyvänä esimerkkinä Ruotsi, joka on purkanut kaiken muun säännöstelyn, paitsi maitokiintiöjärjestelmä on voimassa ja sokerintuotannossa on kiintiö. On annettava Euroopan yhteisön hintatasolla suomalaisen talonpojan tuottaa yli kiintiön. Esimerkiksi, jos maidontuottaja haluaa, hänelle on siihen annettava mahdollisuus. Nykyinen järjestelmä, jossa viljelijä on niin holhottu, että hänellä ei ole kerta kaikkiaan mitään muuta mahdollisuutta kuin mennä kiintiön ja holhousjärjestelmän mukaan, ei anna mahdollisuutta tilaa kehittää.

Arvoisa puhemies! En kannata Suomen jäsenhakemusta tässä vaiheessa. Haluaisin ensin katsoa, miten Euroopan yhteisön sisämarkkinat lähtevät toimimaan vuoden 93 alusta lähtien. Suomi integroituu Eta-sopimustietä Eurooppaan ja saa siten kokemuksia vapaista markkinoista. Eta-sopimus olisi edennyt huomattavasti paremmin EY:n sisällä, jos Efta-maat olisivat, Suomi muiden mukana, todella panostaneet sen toteutumiseen, vaan yksi ja toinen Efta-maa omasta aloitteestaan EY-jäsenyyshakemuksen jättämisellä on vienyt pohjaa pois Eta-sopimuksen toteutumiselta.

Mikä on sitten Suomen tie? Ihmisistä 7 prosenttia asuu Euroopan yhteisön alueella, 93 prosenttia asuu muualla, eli maailmaa on muuallakin. Itä-Eurooppa, mikä on sen tulevaisuus? EY:n Itä-Eurooppa-projektien direktoraatista Herman de Lange puhui Strasbourgissa Euroopan neuvoston maatalouskomitean kokouksessa helmikuun ensimmäisellä viikolla. Hän kertoi, että Euroopan yhteisön strategiana on nyt ensiksi auttaa Itä-Eurooppaa mahdollisuuksien mukaan selviytymään siitä kriisistä, joka heillä on. Sen jälkeen heti kun on mahdollista, EY:n tavoitteena on ottaa Itä-Euroopan maat, Venäjä mukaan luettuna, esimerkiksi liitännäisjäsenyydellä, niin kuin hän itse käytti sanontaa, mukaan yhteiseen talousalueeseen, eli ei tässä olla rakentamassa Eurooppaan mitään raja-aitoja, niin kuin täälläkin salissa käydyssä keskustelussa on moneen kertaan uhkakuvia maalattu.

Aivan lopuksi totean, että hallitus on tehnyt mielestäni virheen, kun on tehnyt EY-jäsenyydestä luottamuskysymyksen. Olisi ollut suurta viisautta kartoittaa kansanedustajien mielipiteet ilman hallitussidonnaisuutta. Itselleni olisi riittänyt selonteko, jonka pohjalta eduskunta nyt paaluttaa neuvottelutavoitteet. Siitä selonteosta aikanaan päätettäessä olisi myös voitu nähdä, mitkä ovat kansanedustajien kannat Suomen mahdolliseen EY-jäsenyyteen.

EY-vastustajat ovat Suomen EY-neuvottelijoiden paras käyttövoima, omatunto, joka pakottaa pyrkimään parhaaseen lopputulokseen. Tätä taustaa vasten minusta ei ole minkään näköistä järkeä siinä, että tässä vaiheessa yritetään lannistaa niitä, jotka ovat suhtautuneet kriittisesti EY-jäsenyyteen. Päinvastoin pitää jatkossa käydä avointa keskustelua ja punnita edut ja haitat ja katsoa nimenomaan, mikä on Suomen etu. Me tarvitsemme enemmän uskoa omiin mahdollisuuksiimme. Tuntuu siltä, että meiltä suomalaisilta on nyt pettänyt rohkeus. Nykykunnossa oleva Suomi tulisi olemaan Euroopan yhteisön markkina-alue, joka olisi erittäin helppo vallata. Yli 25 prosenttia korkeampi kustannustasomme tekee meistä kilpailukyvyttömän, ja tässä tilanteessa minusta ei ole Suomen edun mukaista integroitua Eurooppaan muuten kuin Eta-sopimustietä.

Ed. M y l l e r : Arvoisa puhemies! Minun oli hieman vaikea seurata ed. S-L. Anttilan ajatuksenjuoksua itäkysymyksessä, kun hän sanoi EY-jäsenyyden vastustajana, että ei minkäänlaista muuria olla rakentamassa. Sehän on hyvä asia, jos S-L. Anttila näin näkee, koska tavallisesti nimenomaan ne, jotka ovat nähneet EY:n vastustamisen arvoisena ja puhuneet idänsuhteista, ovat pitäneet EY:tä sellaisena mörkönä, joka tuon rajan itään rakentaa.

Ed. Hiltunen näki uhkia EY:ssä, mutta mielestäni niillä seikoilla, joilla hän näitä EY-uhkakuvia esitti, paremminkin kuvataan sen hallituksen toimia, jossa hänenkin puolueensa on yhtenä osallistujana, nimenomaan sen hallituksen sosiaalista mielenlaatua tai paremminkin sosiaalisen mielenlaadun puuttumista, ei suinkaan sitä, mikä EY on.

Arvoisa puhemies! Sen enempää hallituksen EY-selonteko kuin nyt annettu tiedonantokaan ei mainintaa suuremmin puutu ympäristökysymyksiin. Kuitenkin nämä asiat ovat olleet hyvin keskeisinä siinä kansalaiskeskustelussa, jota on nyt kuukausien aikana käyty. Ei luonnollisestikaan voida kieltää sitä, että EY:n ja ympäristönsuojelun keskeinen ristiriita perustuu EY:n luonteeseen talouskasvun kiihdyttäjänä.

EY:n oman sisäisen yhdentymisen ympäristövaikutuksia koskevan selvityksen mukaan mm rikkiyhdisteiden päästöt kasvaisivat 8—9 prosenttia ja typpidioksidipäästöt jopa 12—14 prosenttia vuoteen 2000 mennessä kasvun seurauksena. Edelleen on arvioitu, että raskas liikenne kasvaisi jopa 30—50 prosenttia. Mutta tyhjän panttina ei ole EY:ssä oltu, nimittäin toista kieltä puhuu mm. syyskuussa 1991 EY:n ympäristökomissionäärin julkistama uusi ehdotus EY:n energiaverosta. Ehdotuksessa sitoudutaan hiilidioksidipäästöjen jäädyttämiseen vuoteen 2000 mennessä vuoden 90 tasolle. Ehdotuksen mukaan öljylle tulisi vuoden 93 alusta 3 dollarin saastevero, jota korotettaisiin vuosittain dollarilla. Vuosituhannen vaihteessa energiavero korottaisi siis mm. öljyn hintaa noin 50 prosenttia. Tämänhän on laskettu vaikuttavan esimerkiksi niin, että Suomessa pystyttäisiin ne tavoitteet saavutta-

maan, joista lupauksia on kansainvälisillä foorumeilla annettu. Näiden lisäksi mm. autoille suunnitellaan hankintahintaan sisältyviä saastemaksuja sekä kattonopeuksia.

Suomen onkin toimittava niin EY-neuvotteluissa kuin mahdollisen EY-jäsenyyden puitteissa sen puolesta, että ympäristöasiat tulevat yhteisön kaikkea toimintaa määrääviksi. Vuonna 1988 EY:ssä tuli voimaan ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi. Se sisältää yleiset tavoitteet ja periaatteet sellaisten julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näitä ovat mm. öljynjalostamot, lämpövoimalat, kemian tehtaat ja moottoritiet, mutta kannattaa huomata, että esimerkiksi tällaiset suuretkaan lomakohteet, joita on syntynyt eteläisen Euroopan rannikkoseuduille, eivät kuulu tähän luetteloon, ja tiedämme hyvin, minkälaisia esimerkiksi vesistövaikutuksia näillä suurilla lomakeitailla on ollut.

Käytännössä kuitenkin esimerkiksi tätä ympäristövaikutusten arviointia on toteutettu mm. rakennerahaston projekteissa, ja esimerkiksi Euroopan yhteisön ympäristökomissionääri joutui 1991 estämään useita Britannian hankkeita, joissa ympäristövaikutuksia ei ollut riittävästi otettu huomioon. Joka tapauksessa vaikka jonkin verran näihin ympäristöongelmiin on pystytty puuttumaan direktiivien antaman tuen mukaisesti, niin tästä huolimatta EY:n ympäristöpolitiikan perusongelma on riittämätön hallintokoneisto, jolla voitaisiin puuttua tehokkaasti eri maissa esiin tuleviin ongelmiin ja laiminlyönteihin. Ympäristöasioiden direktoraatissa työskentelee vajaat 150 henkilöä, kun esimerkiksi maatalousdirektoraatissa työntekijöitä on yli 1 000. Ympäristönsuojeluvarat ovat alle 0,1 prosenttia koko EY:n budjetista.

On huomattava, että EY on koko ajan muutoksessa ja liikkeessä eikä pelkästään EY, vaan siihen heijastuvat tietenkin kaikki ne poliittiset muutokset, mitä EY:n jäsenvaltioissa tapahtuu. Suomalaisessa keskustelussa onkin ollut silmiinpistävä piirre se, että Suomen mahdollisia toimintoja ja tavoitteita tulevassa EY:ssä verrataan siihen yhteisöön, joka nyt juuri on olemassa. Me emme kovinkaan usein puhu siitä, mitkä ovat ne Suomen tavoitteet, minkälaiseksi EY:n halutaan muuttuvan tai minkälaisia asioita korostaa EY:n kehityksessä. On luonnollista, että tässä kannattaakin pitää jalat maassa, mutta tosiasia on se, että yhteisön muuttuminen on joka tapauksessa todennäköisempää kuin sen paikallaan pysyminen.

Tästä ajattelusta voisi ottaa esimerkiksi sen, miten Britannian tulevalla politiikalla kenties saattaa olla merkitystä EY:n ympäristökysymyksiin. Tällä hetkellähän EY:n puheenjohtajavaltio on Britannia, ja sen konservatiivinen hallitus on ollut suurimpia jarruja Euroopan ympäristönormien kehittämisessä. Sen sijaan aivan kokonaan toisenlainen suhtautuminen ympäristökysymyksiin on labour-puolueella, joka on kehitellyt Euroopan ympäristöjulistusta. Kaikkien tiedossahan on, että siellä vaalit pidetään huhtikuussa ja silloin on hyvin mahdollista, että labour-puolue tulee valtaan. Tällä on sitten merkitystä koko EY:n ympäristökehitykseen.

Niinpä labourin tavoitteena on EY:n ympäristöpolitiikan vahvistaminen ja demokratisointi. Siellä halutaan EY:lle oma kestävän kehityksen ohjelma, jonka tavoitteet tulisi toteuttaa tämän vuosikymmenen kuluessa. Ympäristöjulistus kirjaisi kansalaisten perusoikeuksiin oikeuden puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön. Lisäksi kansalaisia, työntekijöitä ja kuluttajia varten olisi omia oikeuksia. Esimerkiksi työntekijöille olisi annettava oikeus kieltäytyä työstä, joka vahingoittaa ympäristöä. Kuluttajien asema olisi turvattava mm. laajentamalla ympäristömerkkien käyttöä. Kansalaisille ja eturyhmille tulisi luoda mahdollisuus valittaa ympäristöä pilaavasta toiminnasta erityisiin tuomioistuimiin. Labourin ehdotus pureutuu myös EY:n perusrakenteisiin vaatimalla kestävän kehityksen ottamista mukaan yhteisön tavoitteita säätelevään Rooman sopimukseen. Edelleen kaikessa EY-politiikassa olisi ympäristöasiat otettava huomioon läpäisyperiaatteella. Ympäristörahoitusta ehdotetaan tässä esityksessä moninkertaistettavaksi siten, että se vuonna 2000 olisi 10 prosenttia koko budjetista. Vastaavasti voitaisiin maataloustukiaisia pienentää.

Minun mielestäni nämä tavoitteet EY:n ympäristöpolitiikan kehittämiseksi sopisivat vallan hyvin myös Suomen kansallisiksi tavoitteiksi EY:tä kehitettäessä. Kuitenkin Suomen kannalta on joitakin sellaisia erityisiä kysymyksiä myös ympäristöpuolella, joissa meidän on oltava erityisen tarkkoja. Yksi näistä on, miten ympäristöasiat Suomen lähialueilla kehittyvät ja miten noita ongelmia voidaan ratkaista.

EY:ssä on ehdotettu mm. erityisen ympäristörahaston perustamista lähialueita varten tai ylipäätänsä ympäristörahaston perustamista, ja tässä asiassa Suomen tulisi olla aktiivinen ja

neuvotteluissa pyrkiä siihen, että mm. tästä rahastosta voitaisiin rahoittaa Ivy-maiden ja Itä-Euroopan maiden ympäristönsuojelua. Tämä olisi paras tapa parantaa myös oman ympäristömme tilaa.

Toki suomalaisten on tunnettava vastuu myös omasta suomalaisesta ympäristöstämme ja sen tulevaisuudesta. EY-jäsenyyden seurauksena meillä on mahdollisuus seurata tiukentuvaa eurooppalaista ympäristölainsäädäntöä. Useissa kohdin, mm. jätehuollossa, kemikaaliasioissa ja rantojensuojelussa, EY-lainsäädäntöä voidaan, jos halutaan, käyttää omien normiemme tiukentamiseen. Uhkana voi olla kuitenkin se, että elinkeinoelämä ja maatalous valikoivat EY-lainsäädännöstä suomalaiseen käyttöön erityisesti niitä kohtia, jotka mahdollistavat aidan alituksen sen matalimmalta osalta. Tämä on luonnollisesti voitava torjua. Suomen omassa politiikassa on lähdettävä siitä, että me omilla toimillamme pidämme yllä mahdollisimman korkeaa ympäristönsuojelun tasoa EY:ssä. (Ed. Aittoniemi: Tehkää johtopäätös!)

Arvoisa puhemies! Kaikissa EY-maissa ja Suomea lukuunottamatta myös Pohjoismaissa on rantojen käyttöä ja suojelua säätelevää lainsäädäntöä. Kun nyt on nähty uhkana se, että muualta tullaan Suomeen ja ostetaan meidän rantamme, tämän uhkan torjumiseksi meidän on pystyttävä kehittämään mieluummin jo ennen EY-jäsenyysneuvottelujen alkamista oma rantalainsäädäntömme, ei pelkästään sen takia, että voisimme estää muiden tänne tulon, vaan sen vuoksi, että niin suomalaisten kuin muualta kenties tänne tulevien olisi hyväksyttävä ne yhteiset säännöt, joilla suomalaisessa luonnossa ollaan ja miten sinne voidaan rakentaa. Tällä tavalla voidaan parhaiten myös luonnon arvot tuleville polville säilyttää.

Arvoisa puhemies! EY on parhaillaan tiukentamassa selvästi ympäristönsuojelupolitiikkaansa. Suomen on oltava tässä mukana ja tulevissa EY-jäsenyysneuvotteluissa tuettava tätä kehitystä. EY:n tehokkaalla ympäristöpolitiikalla on myönteinen vaikutus koko maapallon tulevaisuuteen, sillä kestävää ympäristöpolitiikkaa ei voida luoda ilman EY:n voimakasta myötävaikutusta.

Ed. T a i n a : Arvoisa puhemies! Tämän illan ja yön keskustelusta voi tehdä sen johtopäätöksen, että hallitus kaatuu ja keskusta hajoaa. Tämä mammuttikeskustan puolikas, kokoomus ja sosialidemokraatit voisivat kenties muodostaa uuden hallituksen. Taloudellinen katastrofi alkaa Suomessa saada sellaiset mittasuhteet, että hallituksen pitäisi pystyä järkevään toimintaan, ja keskustan venkoilu kyllä estää tänä päivänä järkevät päätökset. Siitä voi olla Suomelle tuhoisat seuraukset, (Ed. Aittoniemi: Edellinen hallitus on kaiken takana!) niin että ehkäpä hallituksen kaataminen, joka tänään näyttää todennäköiseltä, voi olla Suomelle onneksi.

Arvoisa puhemies! Mielestäni hallituksen menettely tuoda EY-hakemus eduskunnan käsittelyyn on kansanvallan kannalta ymmärrettävä ratkaisu, vaikka sitä ei olisi välttämättä pitänyt tänne tuodakaan. Olisi kuitenkin ollut järkevämpää esittää asia siten, että eduskunta olisi selkeästi ilmoittanut kantansa vain siihen, pitääkö EY-hakemus tehdä vai ei. Keskustan sisäinen kiemurtelu Suomelle tärkeässä ratkaisussa on aiheuttanut näytelmän, jota kansalaisten on varmasti vaikea käsittää. Vieläkin toivon, että äänestykseen EY-hakemuksesta löytyy jokin eduskunnan arvovallalle sopiva kompromissi, jolla osoitetaan eduskunnan enemmistön tahto. (Ed. Kekkonen: Puhuja on aivan oikeassa!)

EY-selonteon käsittelyn yhteydessä eduskunnalla on mahdollisuus sitten selkeästi ilmoittaa kantansa hakemusneuvotteluissa korostettavista asioista ja Suomen neuvottelutavoitteista. (Ed. Kekkonen: Oikein!) Jos kuitenkin hakemusäänestyksessä on vastakkain hallituksen kaatuminen tai ei, pidän tärkeänä, että hallitus jatkaa toimintaansa. Tätä en toivo siksi, että hallitusyhteistyö keskustan kanssa olisi jotenkin ruusuista, niin kuin alussa sanoin, vaan siksi, että jäsenyyshakemuksen kaatuminen hallituksen mukana olisi todennäköistä ainakin tässä vaiheessa. Siitä taas seuraisi se, että keskusta saisi edelleenkin elämöidä jäsenhakemuksen jättämisellä. Sitä showta ei enää kestä maan talous eivätkä kansalaisten hermot.

EY-hakemuksen jättäminen perustuu arvioon siitä, että hakemus on Suomen edun mukainen. Lopullisen päätöksen jäsenyydestä tulee neuvottelujen jälkeen perustua tietoon ja arvioihin Suomen asemasta EY:n jäsenenä tai sen ulkopuolella. Jos päättäjät tulisivat siihen tulokseen, että jäsenyydestä on enemmän haittaa kuin hyötyä, ei jäsenyyttä tulisi hyväksyä.

Minun lähtökohtani päätöksentekijänä EY-ratkaisussa on Suomen ja suomalaisten etu. Tällä hetkellä todennäköiseltä näyttää se, että Suomi ja suomalaiset hyötyvät jäsenyydestä. Asia ei tietenkään ole yksinkertainen. Ei voi odottaa, että jokainen kansalainen tuntisi jäse-

nyyden vaikutukset läpikotaisin. Siksi vastuu päätöksestä on luottamushenkilöillä eli meillä kansanedustajilla. Kansanedustajat tekevät täysipäiväisesti ja yötä myötenkin työtä selvittääkseen EY-jäsenyyden vaikutuksia. Kysymys onkin siitä, luottavatko kansalaiset valitsemiinsa edustajiin ja heidän kykyynsä tehdä oikeita ratkaisuja. (Ed. Kekkonen: Onko puhuja hallituksen puolella?) Jos tämä perusluottamus puuttuu, on kyse edustuksellisen demokratian kriisistä.

EY:n vastustajat ovat lähteneet pelottelun linjalle, eikä vaihtoehtoja ja visioita Suomen tulevaisuudesta ole esitetty. Ei niitä ole esitetty tänäänkään, vaikka odotin että jo tässä vaiheessa sentään alkaisi vaihtoehtojakin tulla. (Ed. Kekkonen: Puhuja voi erehtyä!) Kyse onkin oman vastuun siirtämisestä EY-peikon taakse. Tätä menetelmää yritetään mm. sosiaaliturvan ja maatalouspolitiikan kohdalla. EY muka uhkaa näitä molempia, vaikka tosiasiassa päätökset mahdollisista muutoksista sekä sosiaaliturvassa että maatalouspolitiikassa tehdään Suomessa. Tietenkin yhteismarkkinat ovat maataloudelle kova haaste, mutta vähintään yhtä paljon vaikuttaa se, että hallitus on päättänyt lopettaa ylituotannon. Onhan keskustan mukava kentällä väittää, että maatalouden vientituki on lopetettava EY:n vuoksi, vaikka se on jo kirjattu hallituksen ohjelmaankin. Toivon, että kansa ymmärtää tämänkin hämäyksen eikä mene siihen lankaan, ettei suomalaisilla päättäjillä olisi enää mitään vastuuta.

EY ei uhkaa sosiaaliturvaa. Sen sijaan suomalainen sosiaaliturva on tänä päivänä uhattuna siksi, että taloudellinen tilanne pakottaa valtion säästötoimiin. Toinen uhka on se, että eräät poliitikot lähinnä keskustassa ovat alkaneet väittää suomalaista sosiaaliturvaa liian hyväksi.

Tänä päivänä ja tulevaisuudessa riippuu sosiaaliturvan taso siitä, onko meillä rahaa ylläpitää sosiaaliturvaa ja haluammeko me itse säilyttää sosiaaliturvan tason. Se, onko meillä varaa ylläpitää tasoa, riippuu elinkeinoelämän mahdollisuuksista tuottaa jaettavaa. Tämän kakun kasvattamisen uskoo suomalainen elinkeinoelämä ja ammattiyhdistysliike olevan EY-jäsenenä Suomelle helpompaa kuin sen ulkopuolelle.

Tahto sosiaaliturvan tason säilyttämiseen riippuu sekin Suomen kansalaisista. Poliittisten puolueiden rooli tavoitteiden asettajana on merkittävä, ja vastuu päätöksistä on päätöksentekijöillä. Ei tässäkään voida vastuuta siirtää EY-peikon selän taakse. Pidän sekä pelottelua että yrityksiä paeta vastuuta moraalittomana. Toivon, että tulevina kuukausina ja vuosina, jos hakemus kaiken sähläilyn jälkeen aikaan saadaan, kansalaiset pidetään rehellisesti ajan tasalla siitä, mistä me itse täällä Suomessa vastaamme ja päätämme ja mihin kansainväliset sopimukset meidät velvoittavat.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan tiistaina 17 päivänä maaliskuuta kello 3.24.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen